ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՍՊԵՆԴԻԱՐՈՎ

АЛЕКСАНДР СПЕНДИАРОВ

1871—1928

А. СПЕНДИАРОВ

ПОЛНОЕ СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ

ДВЕ СЮИТЫ
И
СИМФОНИЧЕСКАЯ КАРТИНА
ИЗ ОПЕРЫ „АЛМАСТ"

ПАРТИТУРЫ

ТОМ ВОСЬМОЙ

РЕДАКЦИЯ
Г. БУДАГЯНА

АЙПЕТРАТ
ЕРЕВАН
1964

Ա. ՍՊԵՆԴԻԱՐՈՎ

ԵՐԿԵՐԻ ԼԻԱԿԱՏԱՐ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ԵՐԿՈՒ ՍՅՈՒԻՏ
ԵՎ
ՍԻՄՖՈՆԻԿ ՊԱՏԿԵՐ
«ԱԼՄԱՍՏ» ՕՊԵՐԱՅԻՑ

ՊԱՐՏԻՏՈՒՐՆԵՐ

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
Գ. ԲՈՒԴԱՂՅԱՆԻ

Библиотека Института Искусств

ՀԱՅՊԵՏՀՐԱՏ
ԵՐԵՎԱՆ
1964

Ձևավորումը
ժողովրդական նկարիչ
Հ. Գ. ԿՈՋՈՅԱՆԻ

Оформление
народного художника
А. Г. КОДЖОЯНА

ՏՊԱԳՐՎՈՒՄ Է
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՍՈՎԵՏԻ
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ 1939 ԹՎԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 23-Ի
ՀՐԱՄԱՆԱԳՐԻ ՀԻՄԱՆ ՎՐԱ

ПЕЧАТАЕТСЯ НА ОСНОВАНИИ УКАЗА
ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА
АРМЯНСКОЙ ССР
ОТ 23 НОЯБРЯ 1939 ГОДА

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ԱՐՎԵՍՏԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

АКАДЕМИЯ НАУК АРМЯНСКОЙ ССР
ИНСТИТУТ ИСКУССТВ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ-ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ
РЕДАКЦИОННАЯ КОМИССИЯ

ԲՈՒԴԱՂՅԱՆ Գ. Ե.
ՔՈՒՇՆԱՐՅԱՆ Ք. Ս.
ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ Մ. Հ.
ՍԱՐԱՋԵՎ Կ. Ս.
ՏԻԳՐԱՆՈՎ Գ. Գ.

БУДАГЯН Г. Е.
КУШНАРЕВ Х. С.
МУРАДЯН М. О.
САРАДЖЕВ К. С.
ТИГРАНОВ Г. Г.

Ա. ՍՊԵՆԴԻԱՐՈՎ 1927 | А. СПЕНДИАРОВ

Сюита из оп. „Алмаст."

1. Персидский марш.

Allegro marciale

А. Спендиаров.

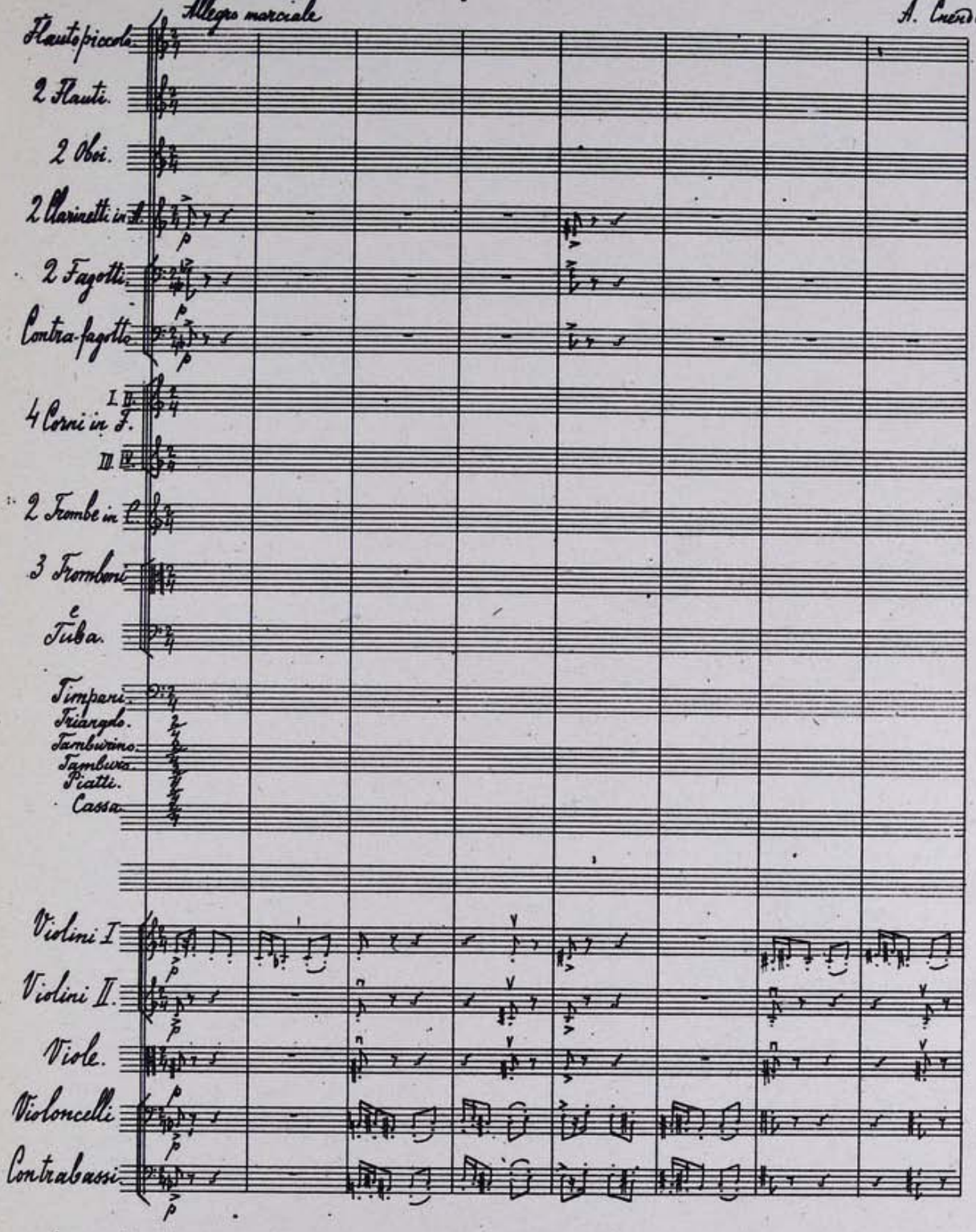

*) Оркестровка начата 24 Июня / 7 Июля 1923 г. в Сурами.

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՔԱՅԼԵՐԳ

Հեղինակային ձեռագրի առաջին էջը

ПЕРСИДСКИЙ МАРШ

Первая страница автографа

ԱՌԱՋԱԲԱՆ ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԻ

Ալեքսանդր Սպենդիարովի ստեղծագործական հարուստ ժառանգության մեջ «Ալմաստ» օպերան նշանակալի տեղ է գրավում և հանդիսանում է կոմպոզիտորի ամենախոշոր ստեղծագործությունը:

Օպերային խոշոր երկ ստեղծելու միտքը Ա. Սպենդիարովին զբաղեցրել է գրեթե նրա ստեղծագործական ողջ գործունեության ընթացքում: Այդ մասին են վկայում կոմպոզիտորի մշտական ու համառ որոնումները այնպիսի լիրբետոյի ստեղծման համար, որի բովանդակությունը արտացոլեր Արևելքի ժողովուրդների կյանքը: Այդ մասին են վկայում նաև տարբեր ժամանակներում մտահղացված առանձին արիաներ ու երգեր, որոնք, սակայն, կոմպոզիտորի կողմից չեն ամբողջացվել որպես օպերային ստեղծագործություններ: Նրանք երբեմն աճկատար լիրբետոյից, երբեմն էլ այլ ժանրից դրժգոհ Ա. Սպենդիարովը, խուսափելով սովորական, ոչ-իրական կերպարներից, բազմիցս մերժել է իրեն առաջարկված լիրբետոն:

1916 թվականին Հայաստանի ժողովրդական ականավոր երգիչ Մարտիրոս Սարյանի նախաձեռնությամբ ու աջակցությամբ Թիֆլիսում տեղի ունեցավ նշանակալից և հետագայում հայկական սովետական երաժշտական մշակույթի համար բարերար նշանակություն ունեցած՝ Ալեքսանդր Սպենդիարովի հանդիպումը նշանավոր բանաստեղծ Հովհաննես Թումանյանի հետ (1869—1923):

Բանաստեղծի հետ բազմաթիվ զրույցների ու երկարատև զրուցներ շնորհիվ Ա. Սպենդիարովի հատուկ ուշադրությունը գրավեց Հովհ. Թումանյանի «Թմկաբերդի առումը» պոեմը, որի բովանդակությունը առավել մեծ չափով համապատասխանում էր կոմպոզիտորի ստեղծագործական ձգտումներին: Այս պոեմը ձիճք և այլաժեռային հյուսվածք ծառայեց Ա. Սպենդիարովի ապագա օպերայի՝ «Ալմաստ»-ի ստեղծման համար:

Բուռն ցանկություն ունենալով հնարավորին չափ շուտ իրականացնել մոնումենտալ օպերային ստեղծագործություն ստեղծելու իր երազանքը (ստեղծագործություն, որ պատմում է հարազատ ժողովրդի հերոսական անցյալի մասին), Ա. Սպենդիարովը, առանց սպասելու լիրբետոյի ավարտմանը, անհավատալի հափշտակությամբ ձեռնամուխ եղավ հայկական ժողովրդական երաժշտության բազմակողմանի ու մանրամասն ուսումնասիրությանը: Դրան զուգընթաց նա ուսումնասիրեց նաև իրանական ժողովրդի երաժշտության նմուշները, որոնց գիտակ լինելու անհրաժեշտությունը թելադրված էր օպերային այլաժեռով: Միաժամանակ կոմպոզիտորը մանրամասն ուսումնասիրել է ժողովրդական մեղեդիների հրատարակված ժողովածուներ, այդ մեղեդիների մշակումներ և իրեն հետաքրքրող մեղեդիների մեծ թվով ձայնասկավառակներ: Ժողովրդական երաժշտական ստեղծագործության շատ նմուշներ գրի են առնվել նաև իր՝ կոմպոզիտորի կողմից 1916 թվականի գարնանն ու աշնանը, Թիֆլիսում գտնված կարճ ժամանակաշրջանում:

Օպերայի ստեղծման համար լարված աշխատանքի սկիզբը պետք է համարել 1918 թվականի ամառը, երբ օպերայի լիրբետոն, գրված ռուս բանաստեղծուհի Սոֆյա Պառնոկի կողմից (1885—1933), ոիմնականում ավարտված էր: Օպերան, որի ստեղծման սկիզբը դրվել էր 1918 թվականի հուլիսի 7-ին, չորս զործողությամբ սևագիր կլավիրում լիովին ավարտվեց 1923 թվականի հունիսի 18-ին Սուրմալուում: Բացառությամբ չորրորդ գործողության և ավելի վաղ պարտիտուրայում ավարտված հնվագախմբային էսքիզների, որոնք կազմել են սիմֆոնիկ երկու այսիտ և «Դավանանություն» սիմֆոնիկ պատկերը, օպերան Ա. Սպենդիարովի կողմից գործիքավորվել է 1925 թվականի մայիսի 28-ից մինչև 1927 թվականի նոյեմբերի 3-ն ընկած ժամանակաշրջանում Երևանում, ինչպես նաև Սուրմալուում, ուր այդ տարիներին պարբերաբար ուղեվորվում էր կոմպոզիտորը:

Ա. Սպենդիարովի վաղաժամ մահվանից հետո, որ տեղի ունեցավ Երևանում 1928 թվականի մայիսի 7-ին, չորրորդ գործողության գործիքավորման ու օպերայի պարտիտուրայի ընդհանուր խմբագրությունը Ա. Կ. Գլազունովի երաշխավորությամբ կատարվեց կոմպոզիտոր Մ. Օ. Շտեյնբերգի կողմից (1883—1946):

Ալեքսանդր Սպենդիարովի երկերի լիակատար ժողովածուի ակադեմիական հրատարակության ութերորդ հատորում զետեղված են «Ալմաստ» օպերայի սիմֆոնիկ երկու սյուիտների և «Դավաճանություն» սիմֆոնիկ պատկերի պարտիտուրաները: Սյուիտների և սիմֆոնիկ պատկերի գործիքավորման վրա կոմպոզիտորը աշխատել է Սուդակում 1923 թվականի հուլիսի 7-ից մինչև 1924 թվականի օգոստոսի 10-ը:

«Գարսից շան Նադիրն ու հայոց իշխան Թարուլը» ընդհանուր խորագիրը կրող առաջին սյուիտը բաղկացած է չորս մասից՝ 1. «Գարսկական քայլերգ», 2. «Իրիկնամուտ: Գարսիկների աղոթքը», 3. «Դրոն», 4. «Թարուլի հաղթական վերադարձը»:

«Նվիրյալը Թարուլի պատվին» խորագրով երկրորդ սյուիտը ևս բաղկացած է չորս մասից՝ 1. «Նվիրյալը: Մաղրածուի մուտքը», 2. «Աղջիկների պարը», 3. «Ծղոմարդկանց պարը», 4. «Ալմաստի պարը»:

«Դավաճանություն» սիմֆոնիկ պատկերը հանդիսանում է «Ալմաստ» օպերայի երրորդ գործողության եզրափակիչ տեսարանը:

Բացառությամբ «Գարսկական քայլերգի», որի պարտիտուրան Հայպետհրատը հրատարակել է 1932 թվականին, երկու սյուիտների և «Դավաճանություն» սիմֆոնիկ պատկերի պարտիտուրաները հրապարակվում են առաջին անգամ:

Ութերորդ հատորը հրատարակության է նախապատրաստված հիմնականում ըստ հեղինակային ձեռագիր պարտիտուրաների: Ներկա հրատարակության մեջ զետեղված են նաև կոմպոզիտորի նշած խմբագրական ուղղումները նվագախմբային ձայներում, որոնցով Ա. Սպենդիարովը դեկավարել է մահվանից քիչ առաջ:

Հիշյալ նյութերը պահպանվում են Հայկական ՍՍՌ գիտությունների ակադեմիայի գրականության և արվեստի բանկալանի Ա. Սպենդիարովի ֆոնդում:

Ֆ. ԲՈՒԴՈՒՂՅԱՆ

ПРЕДИСЛОВИЕ К ВОСЬМОМУ ТОМУ

В богатом творческом наследии Александра Спендиарова опера „Алмаст" занимает значительное место и является наиболее крупным произведением композитора.

Мысль о создании большого оперного произведения занимала А. Спендиарова почти на всем протяжении его творческой деятельности. Об этом, в частности, свидетельствуют постоянные и настойчивые поиски композитором либретто на сюжет из жизни народов Востока, а также сохранившиеся отдельные арии и песни из задуманных в разное время, но не осуществленных им оперных произведений. Они опубликованы в первом томе настоящего издания (Ария Шамирам и песня „Аль-Джамаст" — стр. 134 и 141). Однако неудовлетворенный либо несовершенным либретто, либо самим сюжетом, избегая шаблонных, нереальных персонажей, А. Спендиаров много раз отвергал предлагаемые ему либретто.

В 1916 году по инициативе и при содействии выдающегося народного художника Армении Мартироса Сарьяна в Тбилиси произошла знаменательная и оказавшаяся в дальнейшем столь плодотворной и счастливой для армянской советской музыкальной культуры встреча Александра Спендиарова с прославленным поэтом Ованесом Туманяном (1869—1923).

В итоге многократных деловых встреч и продолжительных бесед с поэтом особое внимание А. Спендиарова привлекла поэма Ов. Туманяна „Взятие Тмкаберта", содержание которой в наибольшей степени соответствовало творческим устремлениям композитора. Поэма эта послужила основой и сюжетной канвой для создания А. Спендиаровым будущей своей оперы „Алмаст".

Горя желанием возможно скорее осуществить свою мечту о создании монументального оперного произведения, повествующего о героическом прошлом родного армянского народа, и не ожидая завершения либретто, А. Спендиаров с небывалым увлечением принялся за всестороннее и подробное изучение армянской народной музыки, а также за изучение музыкальных образцов иранского народа, необходимость знания которых была продиктована сюжетом оперы. Композитором одновременно были подробно изучены имевшиеся в изданиях сборники народных напевов, их обработки, значительное количество грамофонных пластинок с интересовавшими А. Спендиарова напевами. Много образцов народного музыкального творчества было записано также и самим композитором за время непродолжительных пребываний его в Тбилиси весной и осенью 1916 года.

Началом интенсивной работы над сочинением оперы следует считать лето 1918 года, когда либретто оперы, написанное русской поэтессой Софьей Парнок (1885—1933), в основном было закончено. Начатая 7 июля 1918 года вся опера в четырех актах полностью была закончена в записи чернового клавира 18 июня 1923 года в Судаке. За исключением четвертого акта и уже ранее законченных в партитуре оркестровых эпизодов, составивших две симфонические сюиты и симфоническую картину „Измена", опера была инструментована А. Спендиаровым в период с 28 мая 1925 года по 3 ноября 1927 года в Ереване и Судаке, куда в эти годы периодически выезжал композитор.

После преждевременной смерти А. Спендиарова, последовавшей в Ереване 7 мая 1928 года, инструментовка четвертого акта и общая редакция партитуры оперы, по рекомендации А. К. Глазунова, были выполнены композитором М. О. Штейнбергом (1883—1946).

В восьмой том академического издания полного собрания сочинений Александра Спендиарова включены партитуры двух симфонических сюит и симфонической картины „Измена" из оперы „Алмаст", над инстументовкой которых композитор работал в Судаке с 7 июля 1923 года по 10 августа 1924 года.

Первая сюита, под общим названием „Шах Персии Надир и армянский князь Татул", состоит из четырех частей: 1. Персидский марш: 2. Наступление вечера. Молитва персов: 3. Атака: 4. Победоносное возвращение Татула.

Вторая сюита, под общим названием „Пир в честь Татула", также состоит из четырех частей: 1. Застольное веселье. Выход шута: 2. Пляска девушек: 3. Пляска мужчин: 4. Пляска Алмаст.

Симфоническая картина „Измена" является заключительной сценой третьего акта оперы „Алмаст".

За исключением Персидского марша, партитура которого была напечатана в 1932 году Армгизом, партитуры двух сюит и симфонической картины „Измена" публикуются впервые.

Восьмой том подготовлен к изданию в основном по подлинным авторским партитурам. В настоящее издание включены также последние авторские редакционные поправки, отмеченные композитором в оркестровых голосах, по которым Спендиаров дирижировал незадолго до смерти.

Указанные материалы хранятся в фонде А. Спендиарова Музея литературы и искусства Академии наук Армянской ССР.

Г. БУДАГЯН

ԱՌԱՋԻՆ ՍՅՈՒԻՏ
ԱԼՄԱՍՏ
ՕՊԵՐԱՅԻՑ
(ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀ ՆԱԴԻՐՆ ՈՒ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆ ԹԱԹՈՒԼԸ)

ПЕРВАЯ СЮИТА
ИЗ ОПЕРЫ
АЛМАСТ
(ШАХ ПЕРСИИ НАДИР И АРМЯНСКИЙ КНЯЗЬ ТАТУЛ)

ԱՌԱՋԻՆ ՍՅՈՒԻՏ ПЕРВАЯ СЮИТА

«ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀ ՆԱԴԻՐՆ ՈՒ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆ ԹԱԹՈՒԼԸ»
„ШАХ ПЕРСИИ НАДИР И АРМЯНСКИЙ КНЯЗЬ ТАТУЛ"

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՔԱՅԼԵՐԳ
ПЕРСИДСКИЙ МАРШ

Allegro marciale.

Flauto piccolo.
2 Flauti.
2 Oboi.
2 Clarinetti in A.
2 Fagotti.
Contrafagotto.
I. II. 4 Corni in F. III. IV.
2 Trombe in C.
3 Tromboni e Tuba.
Timpani.
Triangolo.
Tamburino.
Tamburo.
Piatti.
Cassa.

Allegro marciale.

Violini I.
Violini II.
Viole.
Violoncelli.
Contrabassi.

pizz. arco

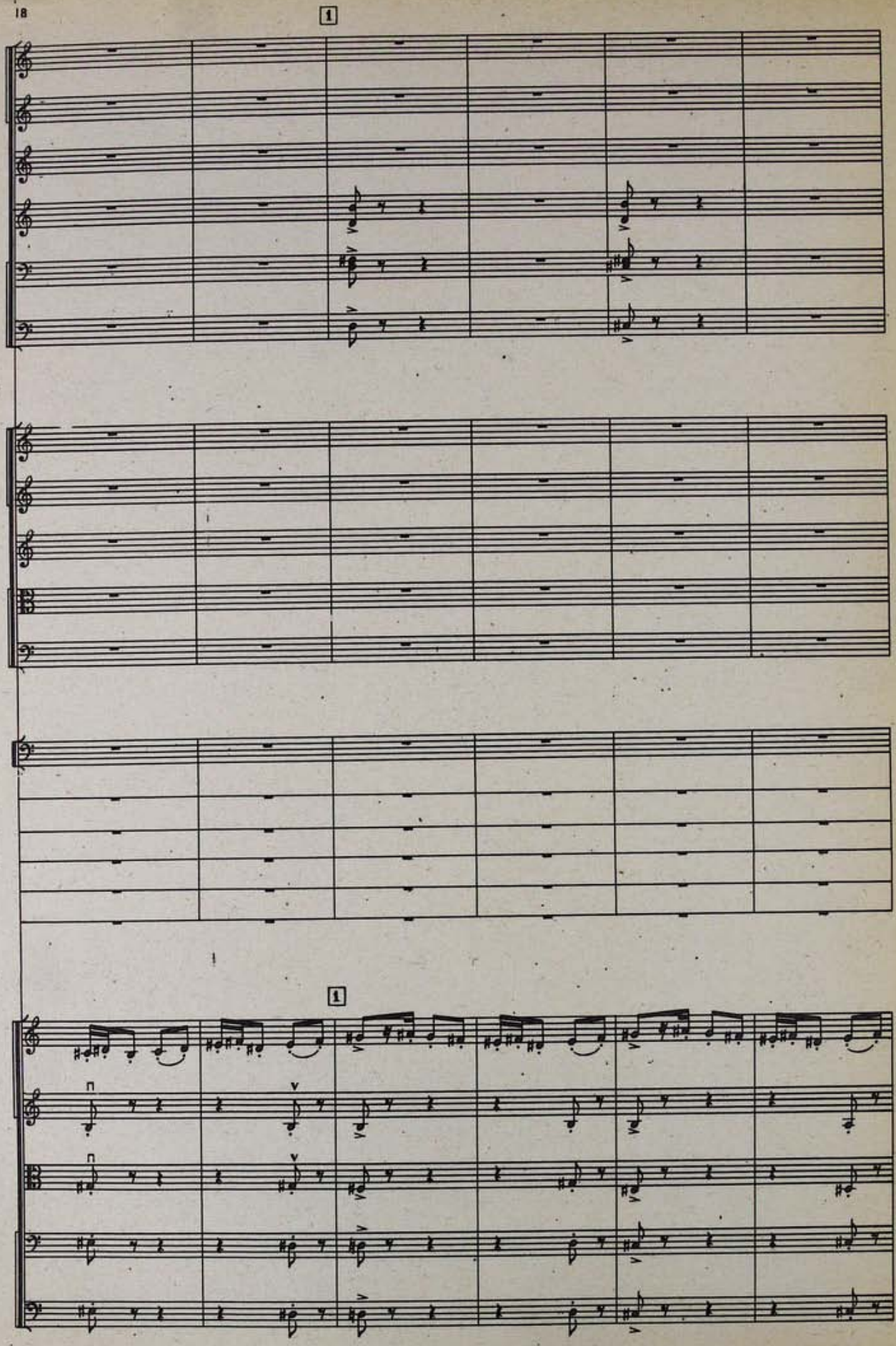

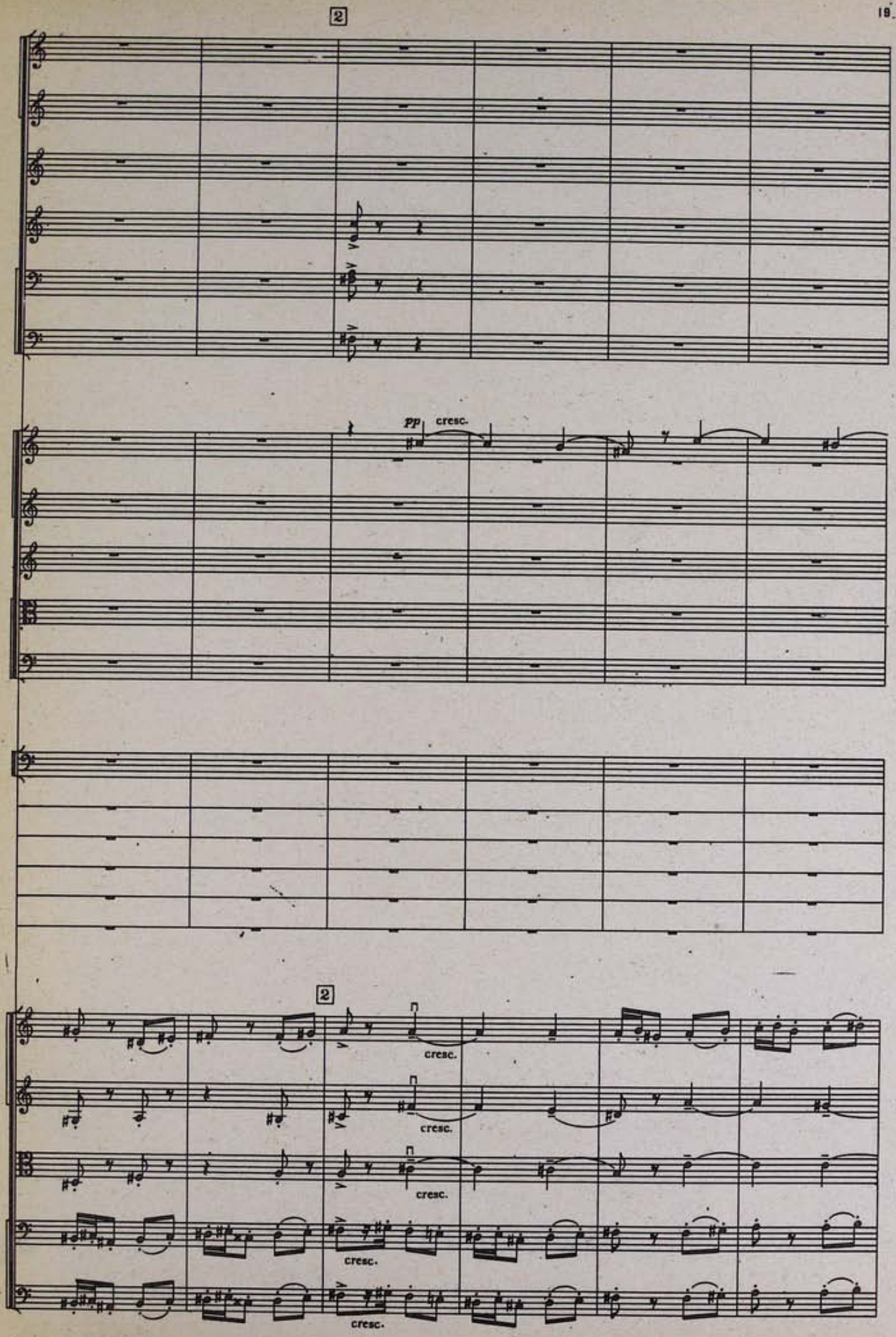
2
pp
cresc.
2
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.

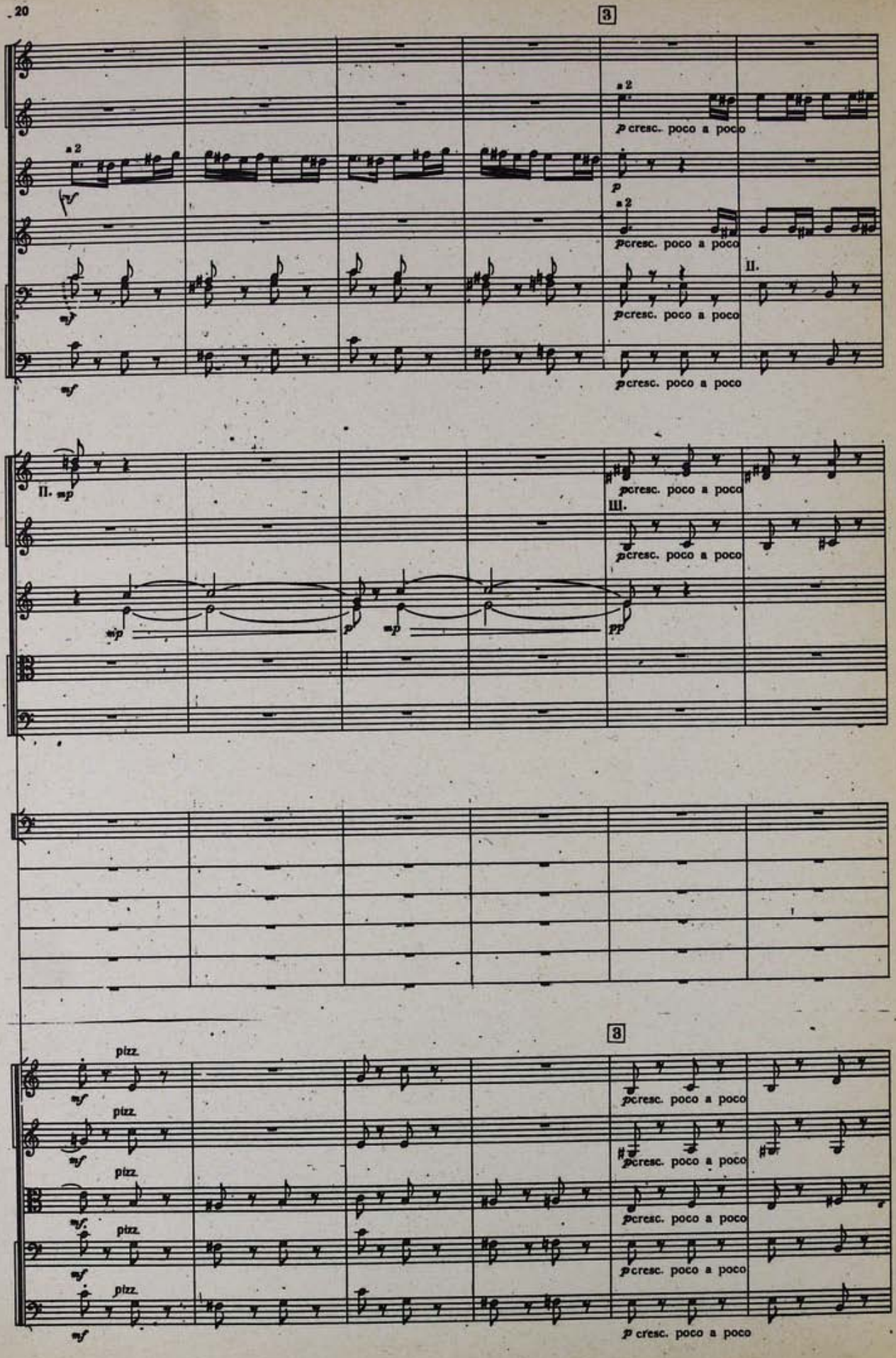
3
a 2
mf
p cresc. poco a poco
II.
III.
sp
pp
pizz.
3

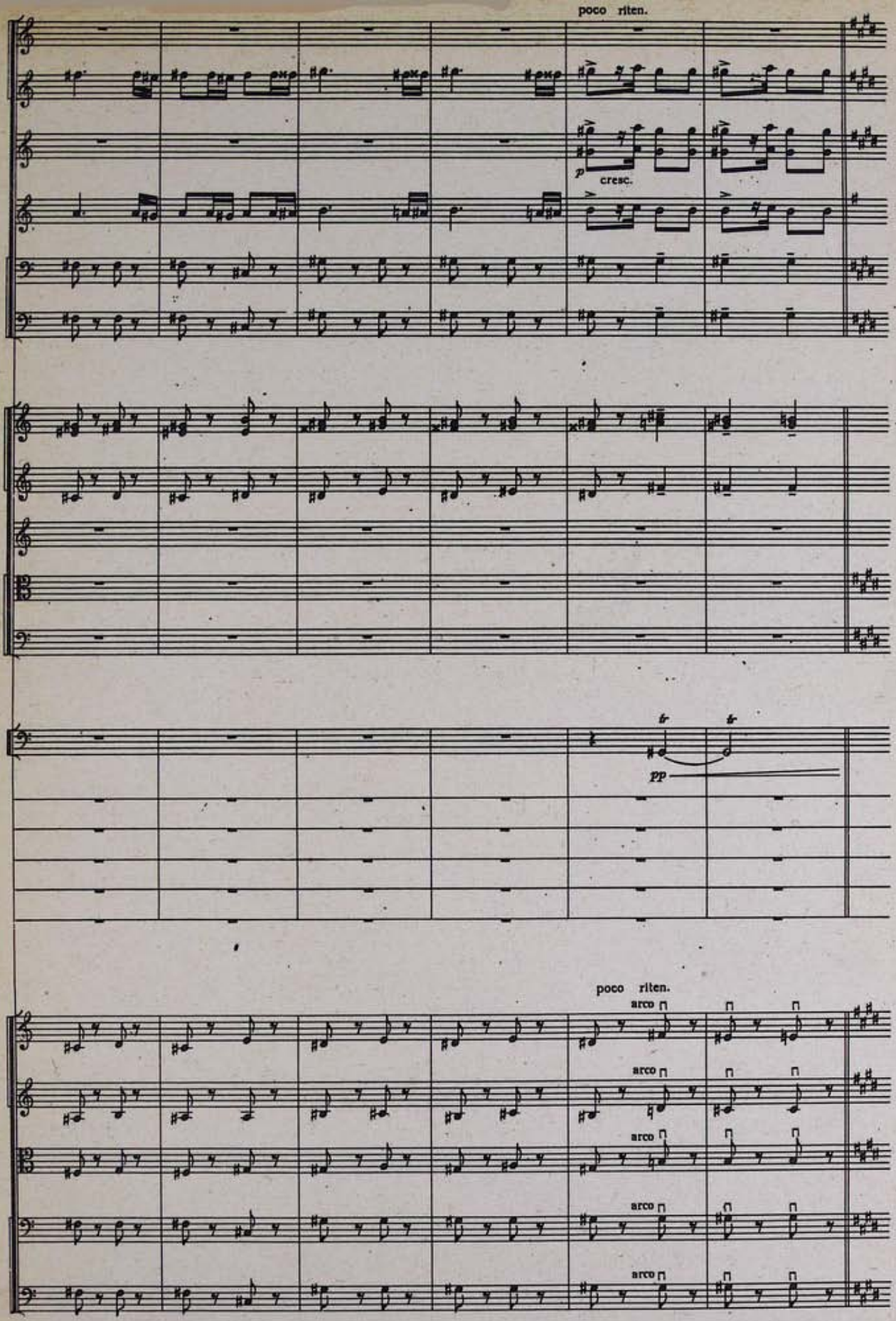
poco riten.
p
cresc.
pp
poco riten.
arco
arco
arco
arco
arco

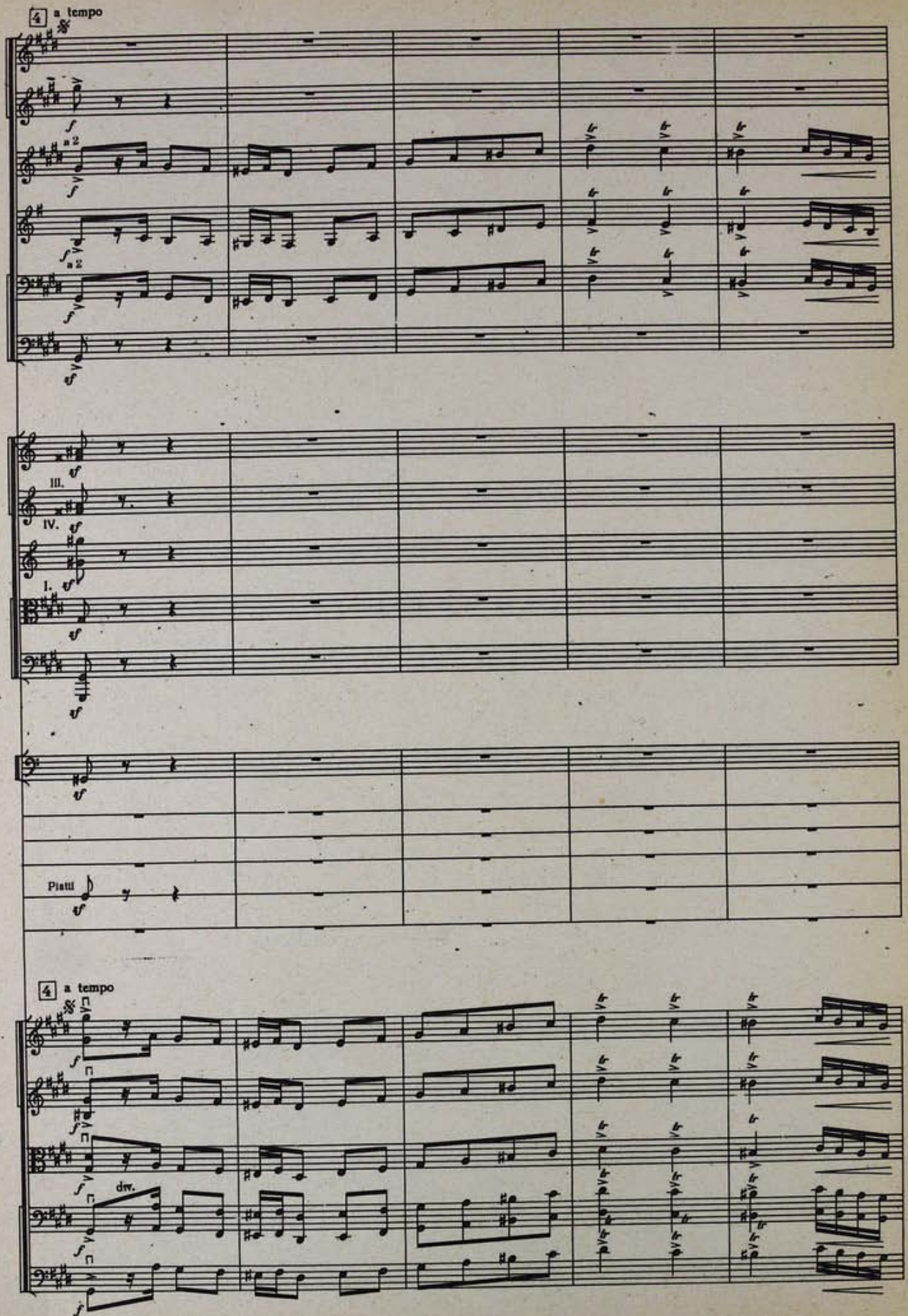
4 a tempo
a 2
a 2
III.
IV.
I.
Piatti
4 a tempo
div.

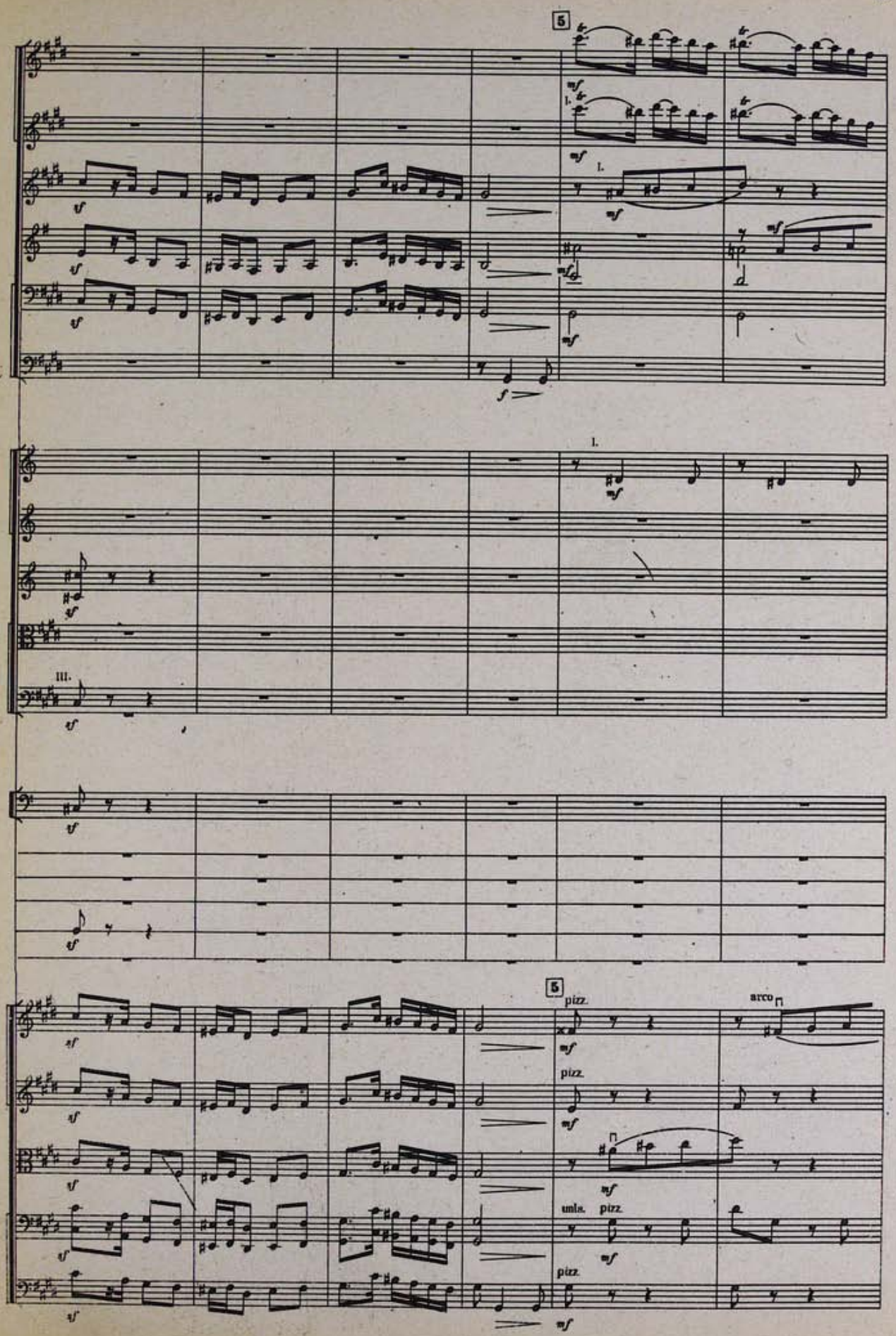
5
I.
III.
pizz.
arco
unis.

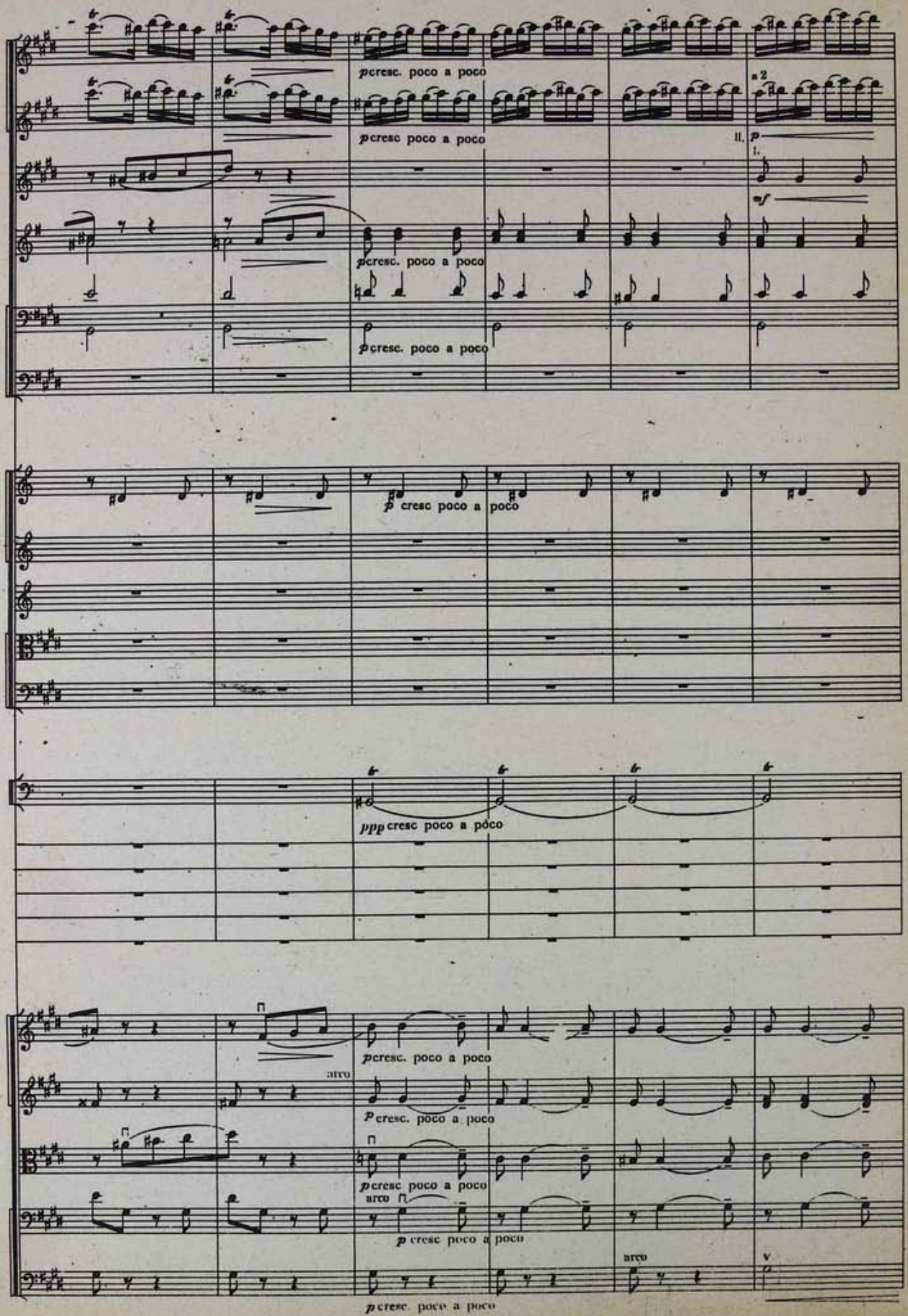
p cresc. poco a poco
p cresc poco a poco
a 2
II. p
I.
mf
p cresc. poco a poco
p cresc. poco a poco
p cresc poco a poco
ppp cresc poco a poco
p cresc. poco a poco
arco
p cresc. poco a poco
p cresc poco a poco
arco
p cresc poco a poco
arco
p cresc. poco a poco

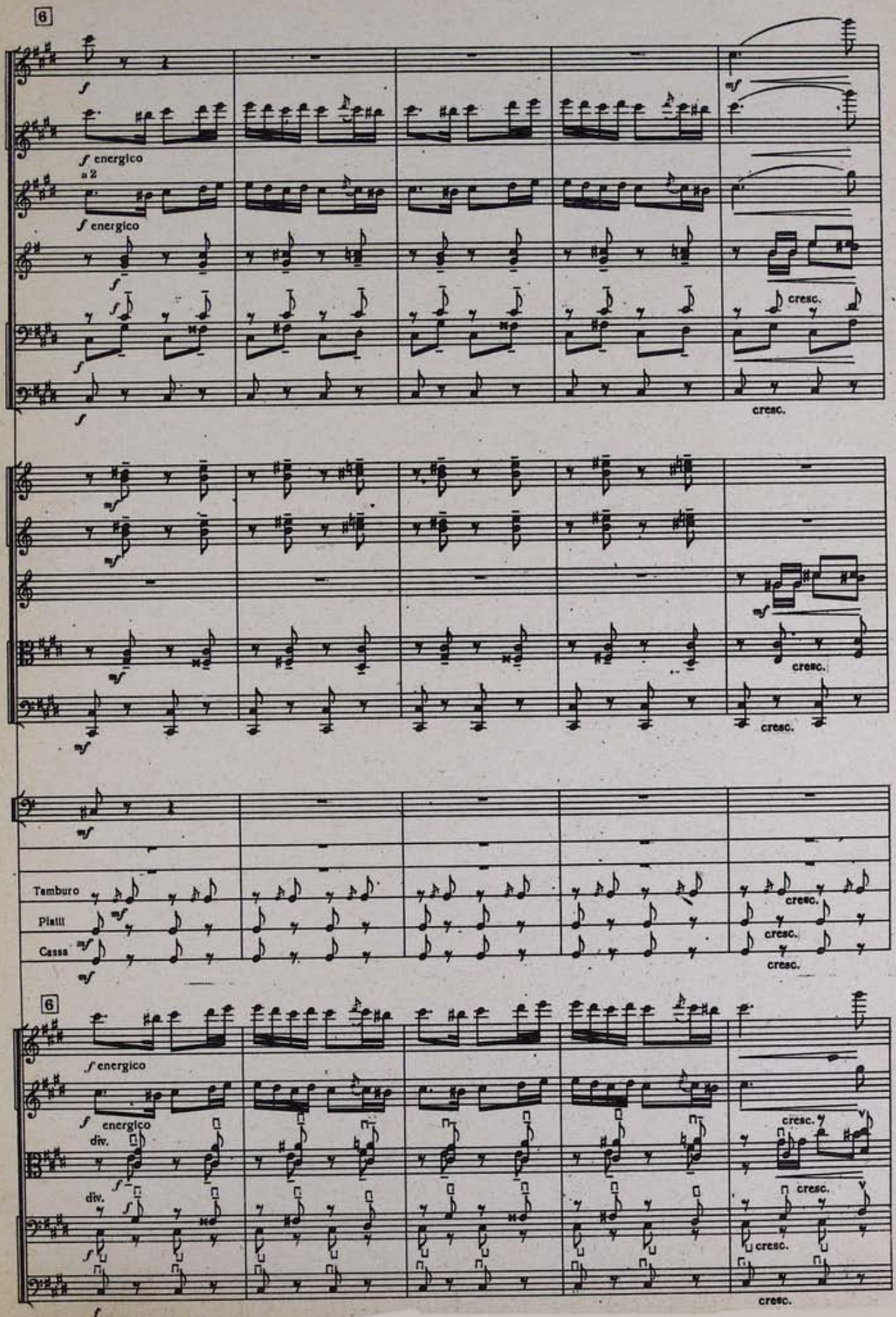
6
f
mf
f energico
a 2
f energico
cresc.
cresc.
mf
mf
mf
cresc.
cresc.
mf
Tamburo
Piatti
Cassa
mf
mf
mf
cresc.
cresc.
cresc.
6
f energico
f energico
div.
div.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
f

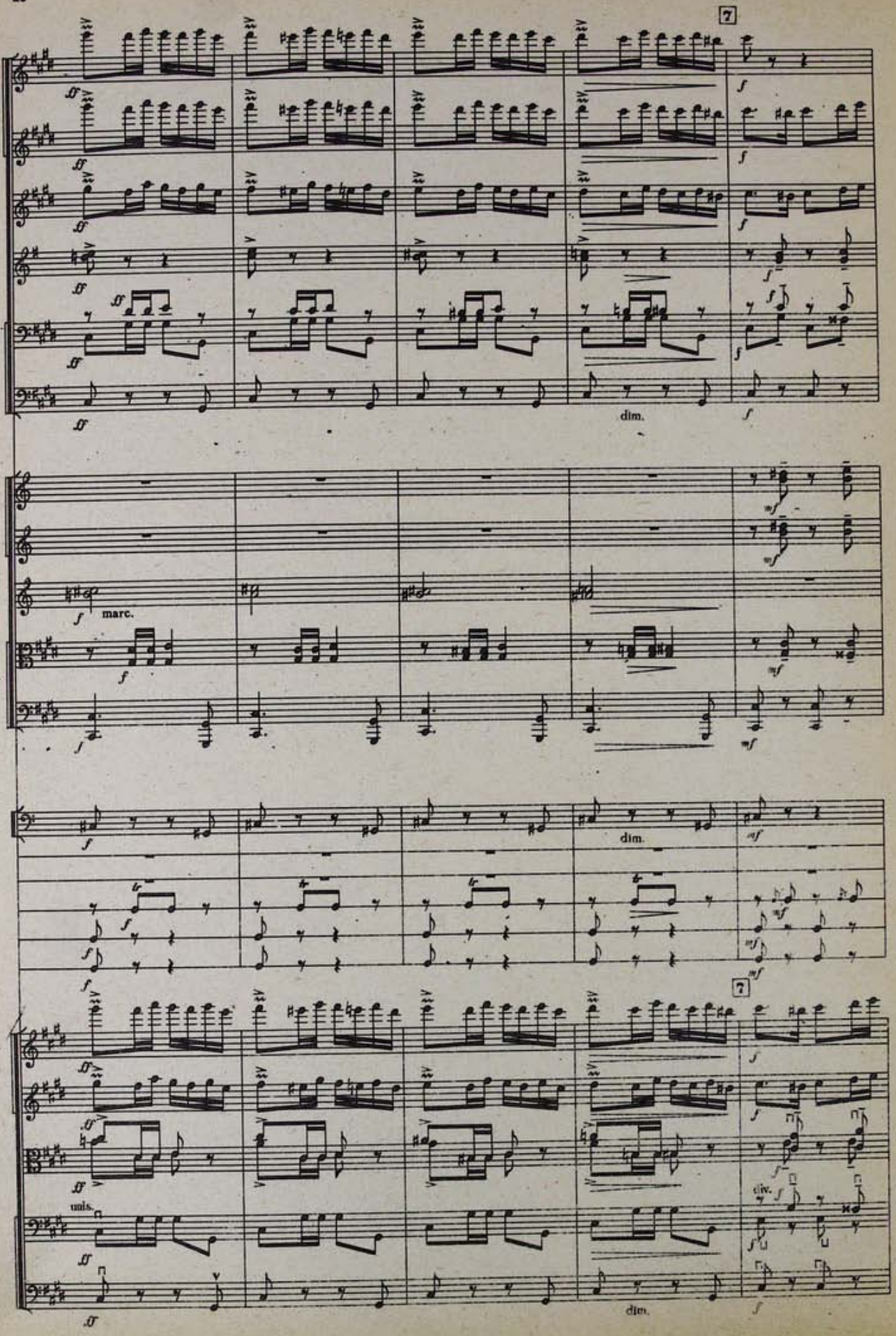
7
dim.
marc.
dim.
7
unis.
div.
dim.

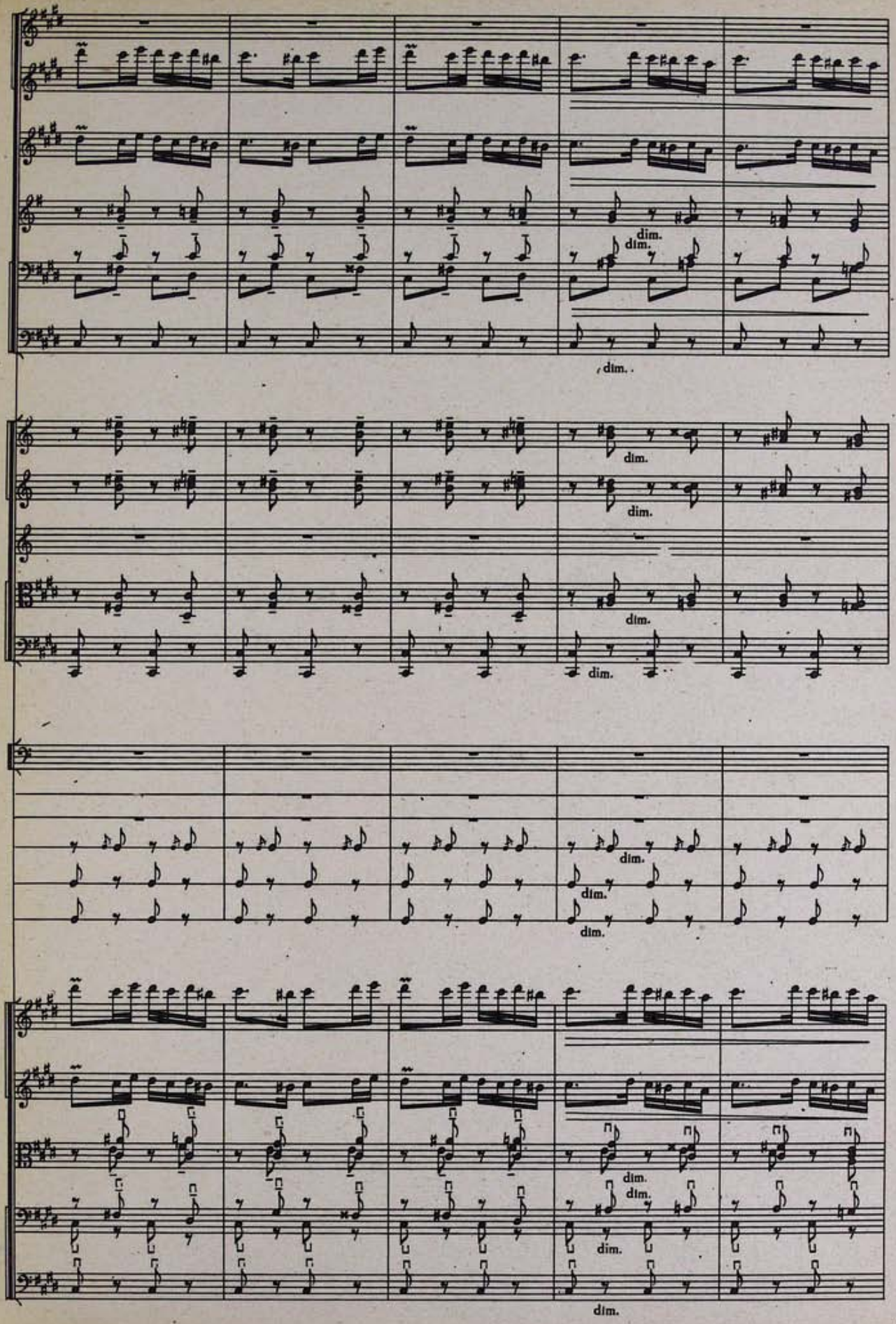
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.
dim.

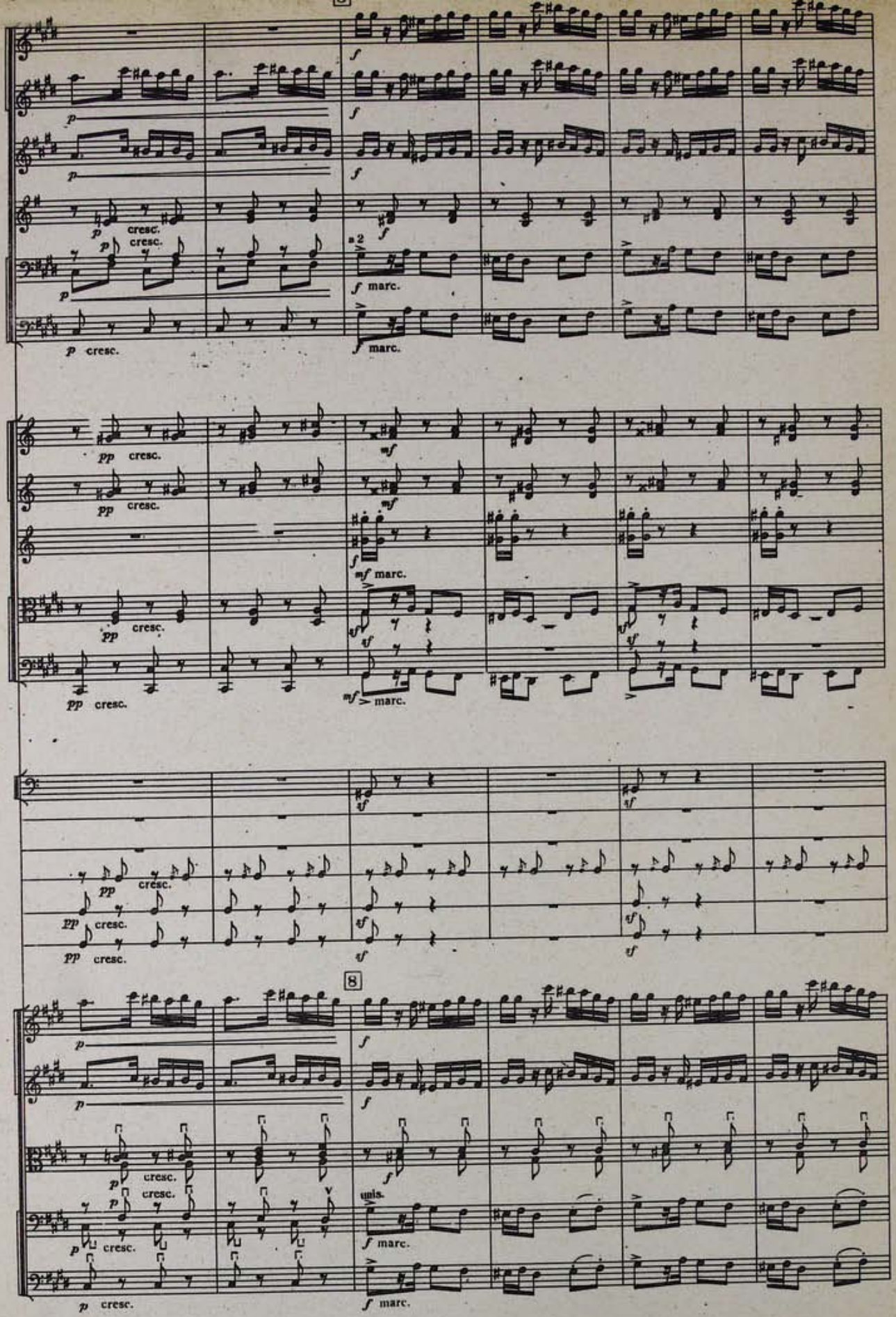

p cresc.
a 2
f marc.
pp cresc.
mf marc.
sf
8
unis.

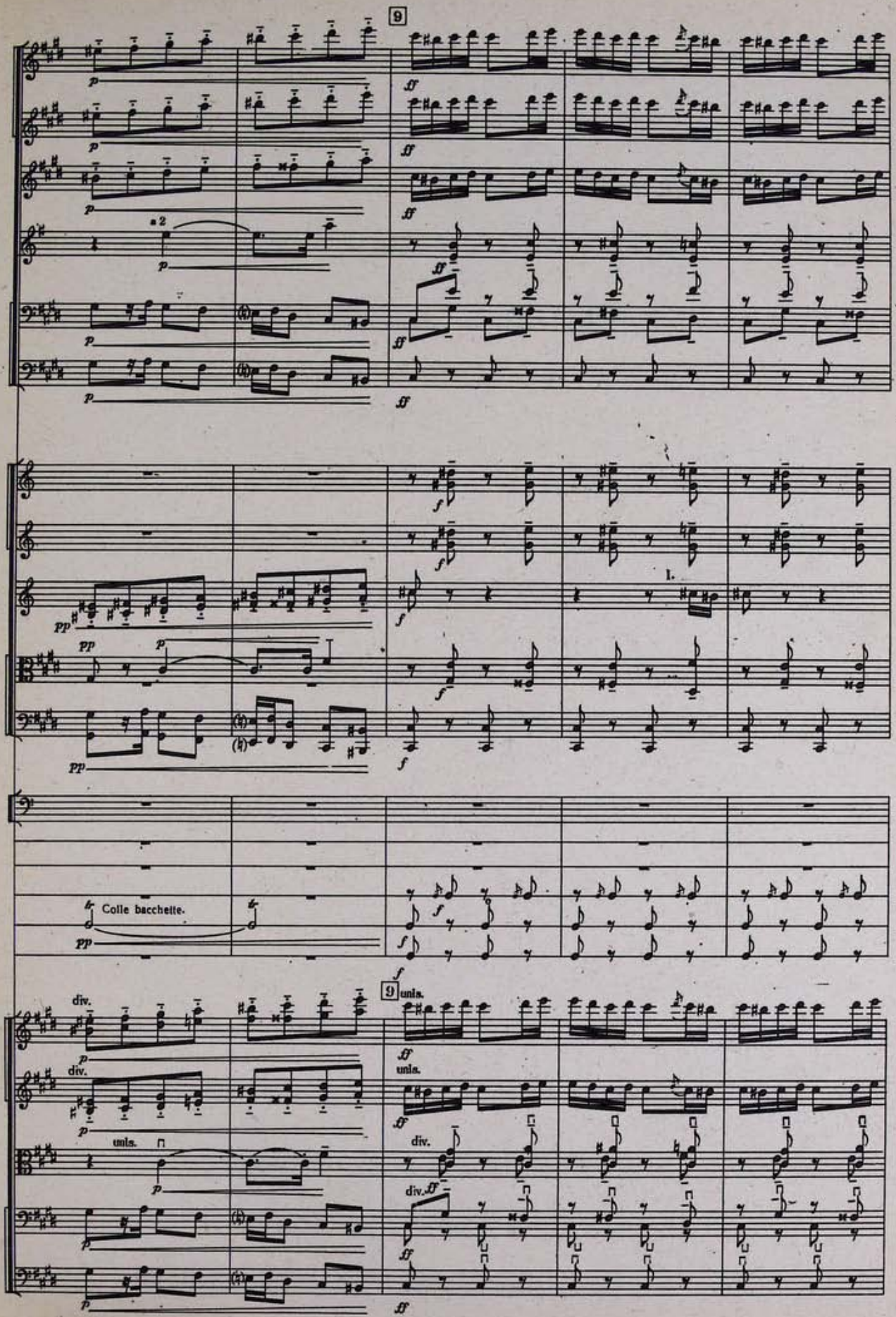
9
a 2
1.
Colle bacchette.
9
unis.
div.
unis.

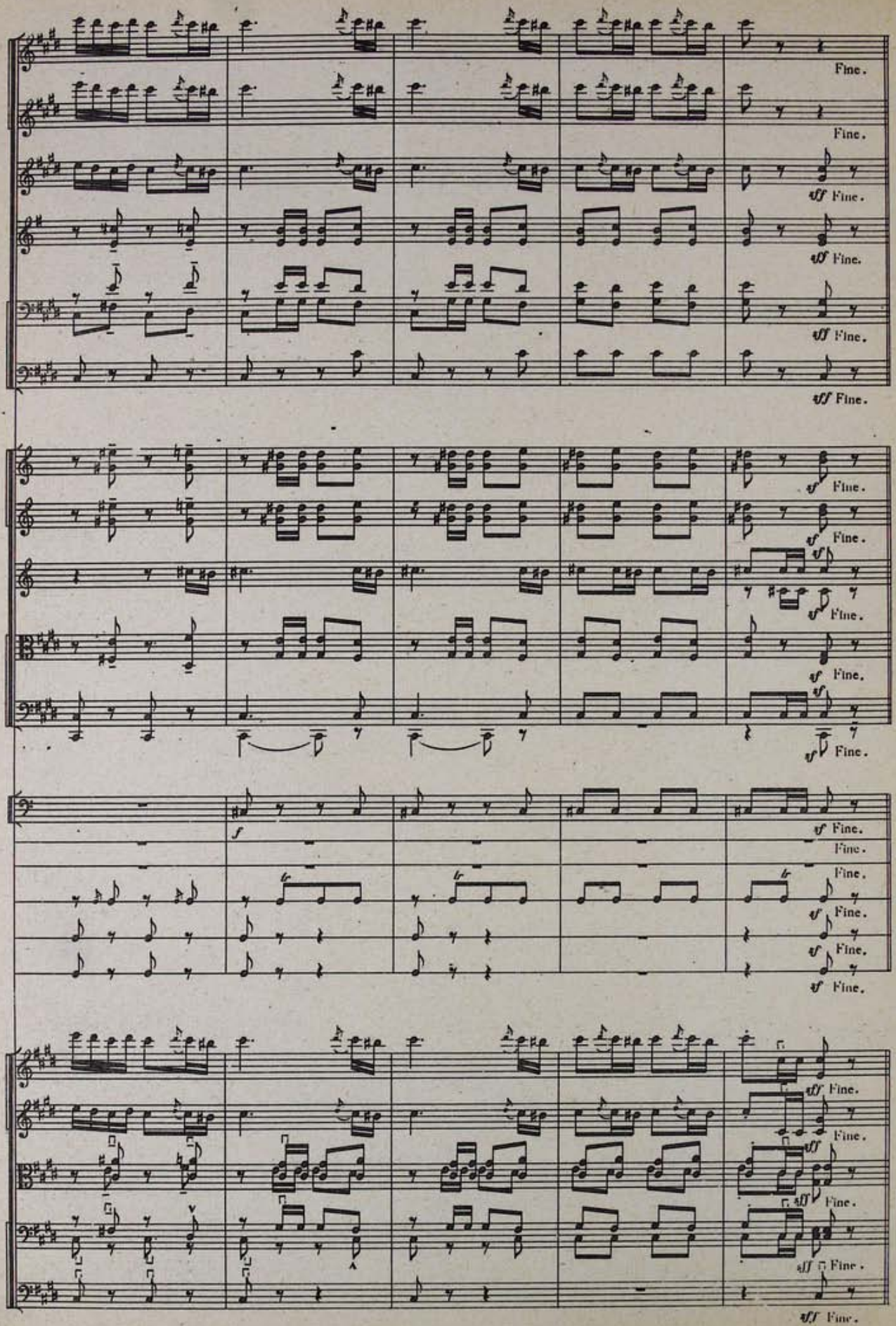
Fine.
Fine.
ff Fine.
ff Fine.
ff Fine.
ff Fine.
f Fine.
f Fine.
f Fine.
f Fine.
f Fine.
f Fine.
f Fine.
Fine.
Fine.
Fine.
Fine.
Fine.
Fine.
ff Fine.
Fine.
ff Fine.
ff Fine.
ff Fine.

10 Trio.

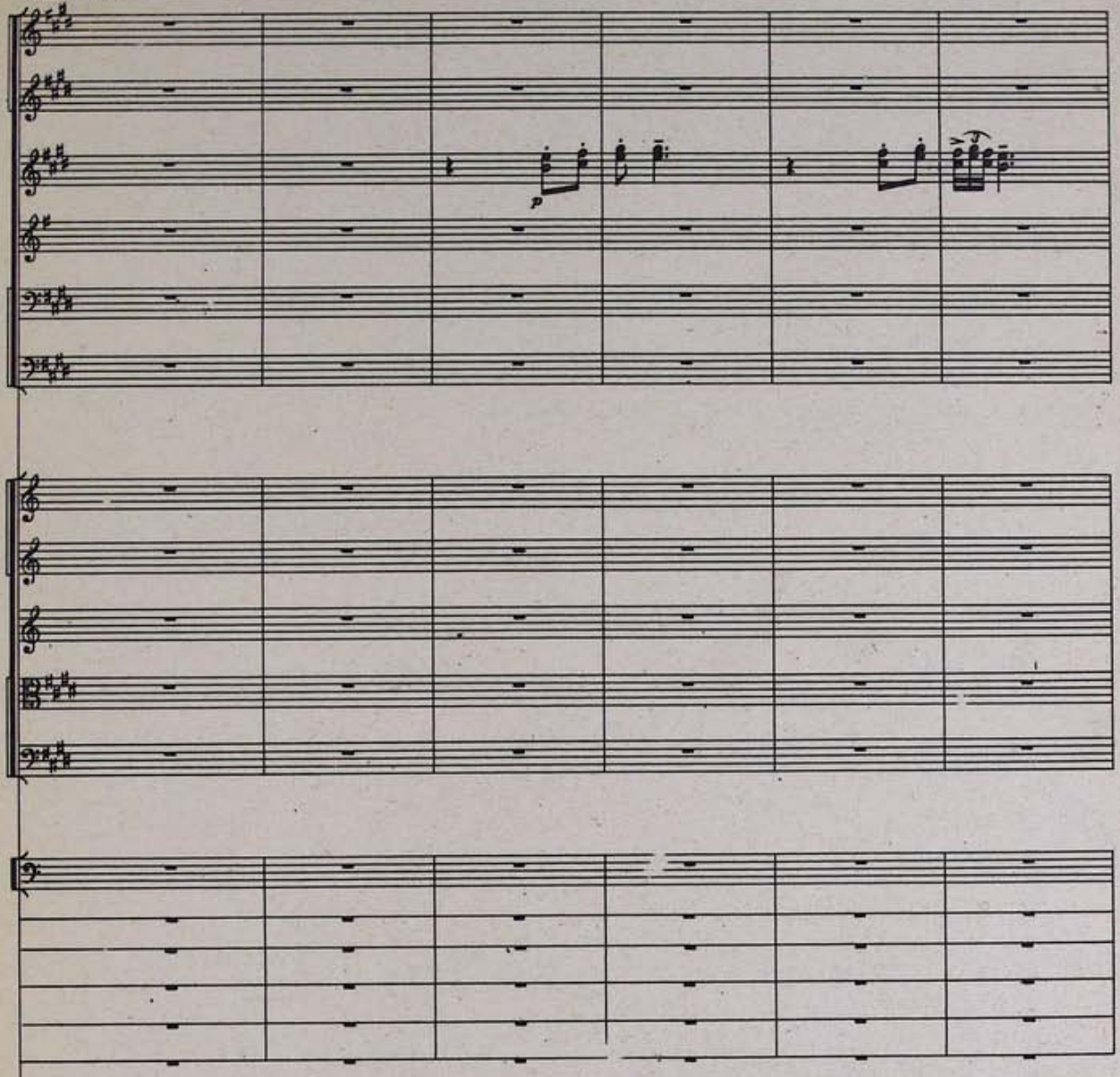

10 Trio.

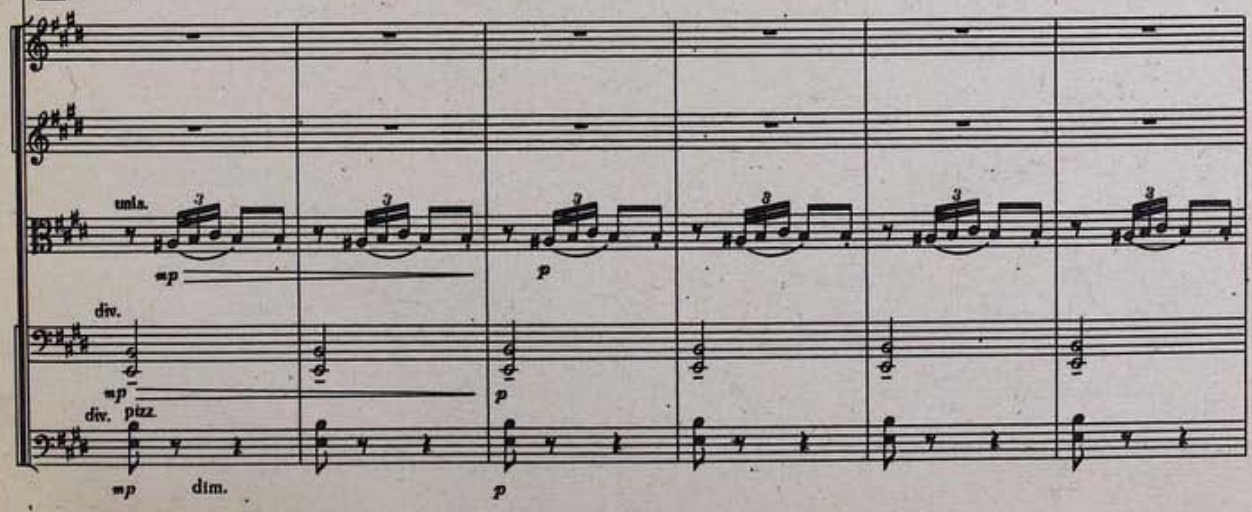

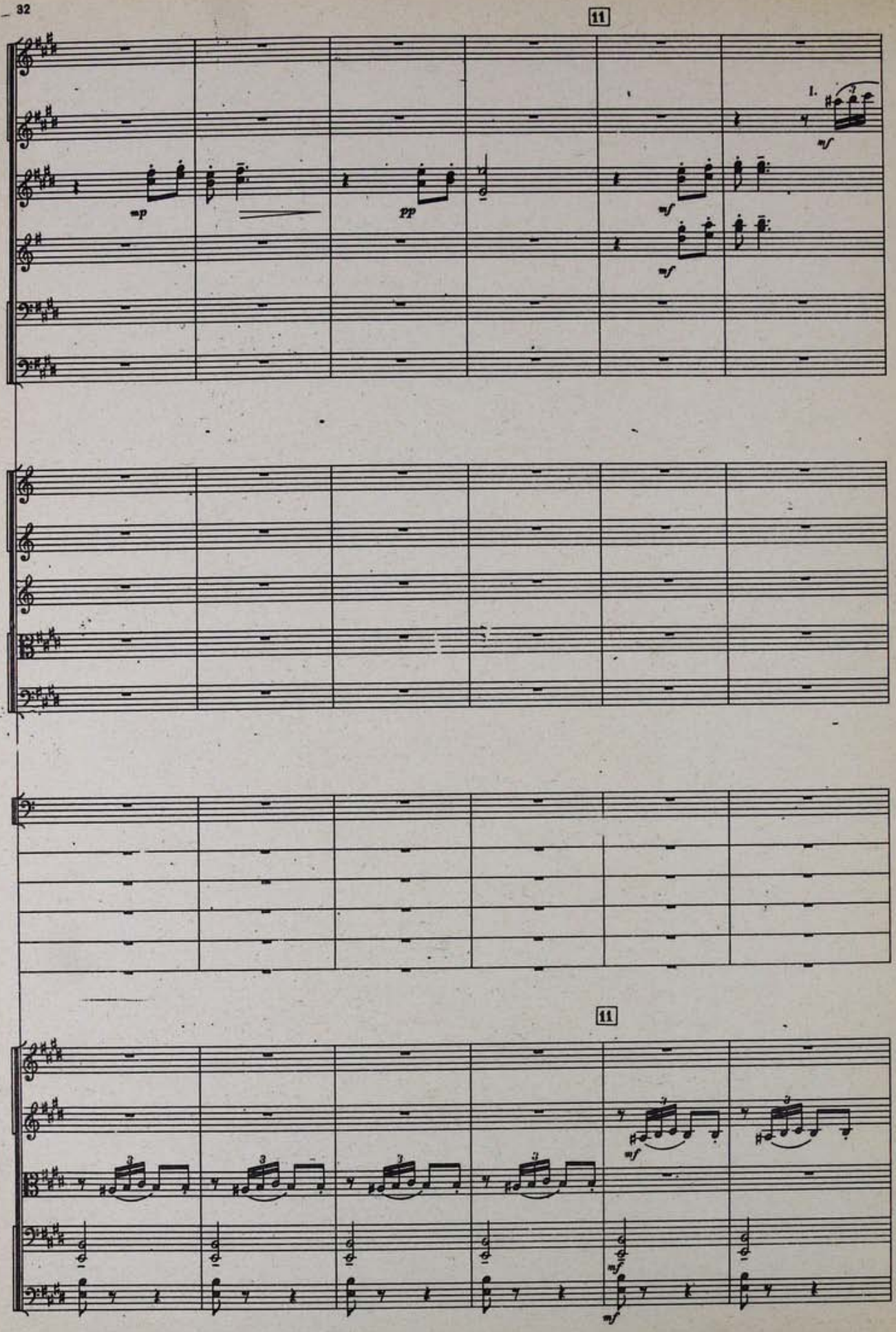
11
1.
mp
pp
mf
mf
mf
11
mf
mf
mf

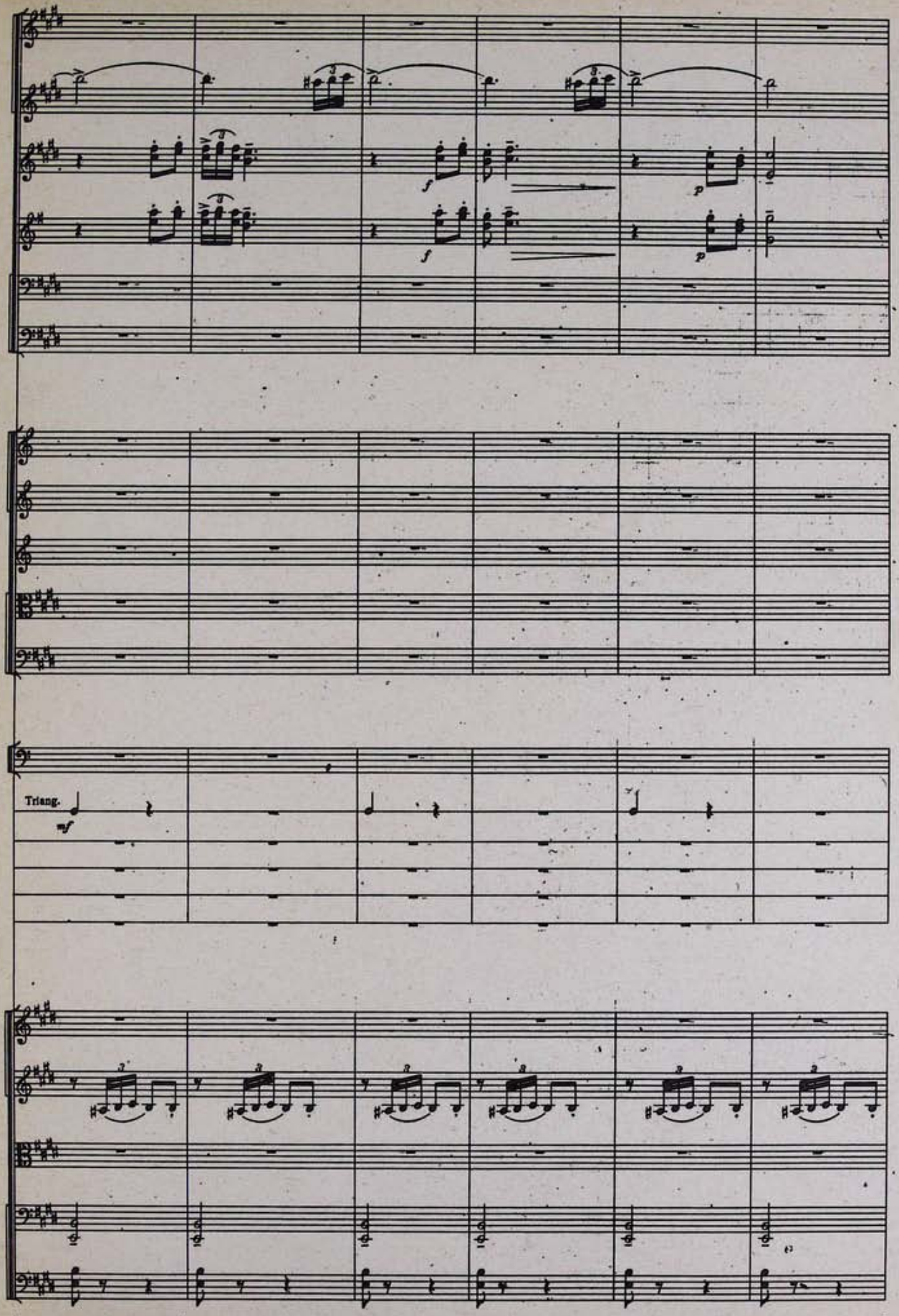
Triang.
mf

12

ff

ff

ff

Tamburino

f

12

V.-II div.

unis.

unis.

arco

ff

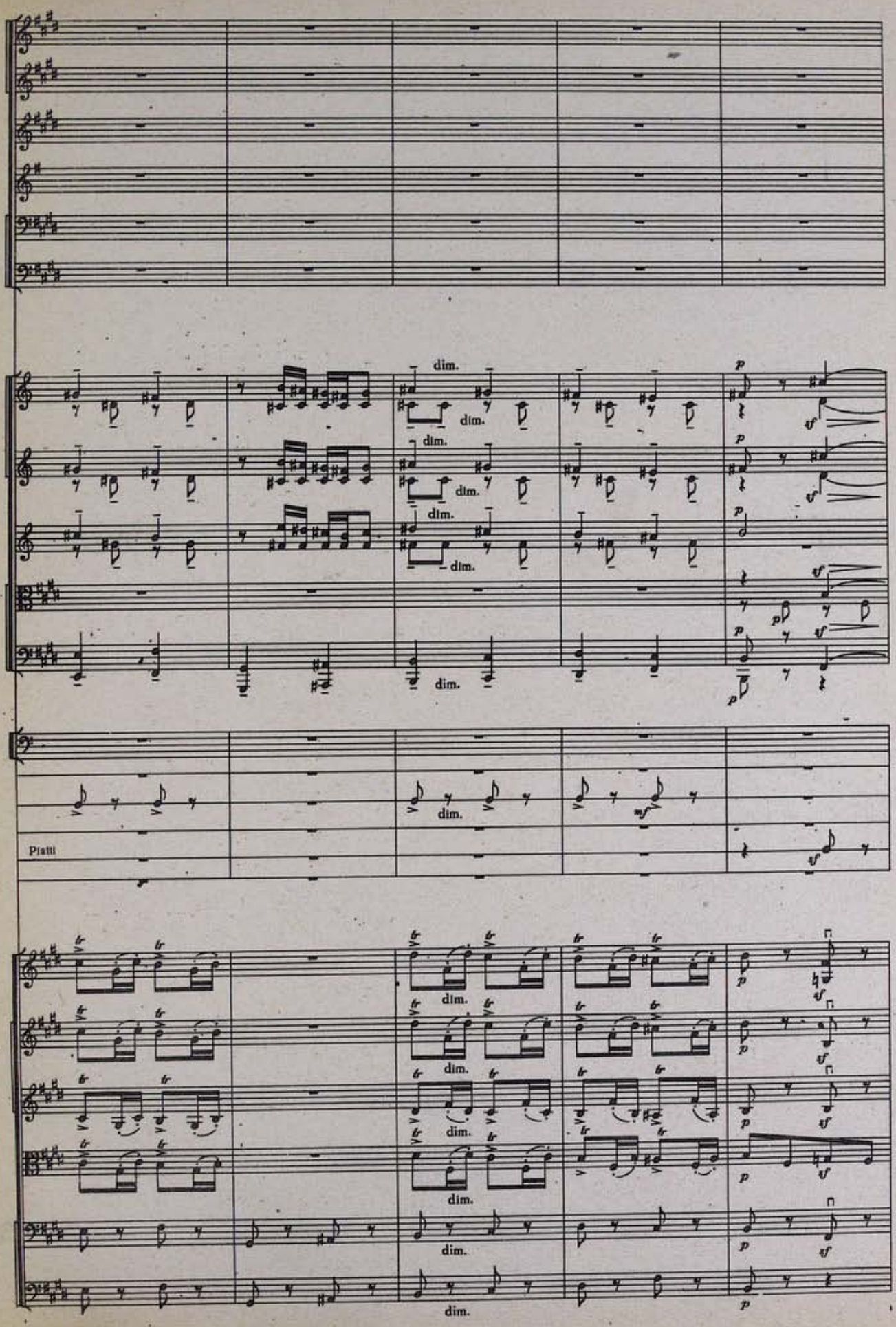
dim.
Piatti

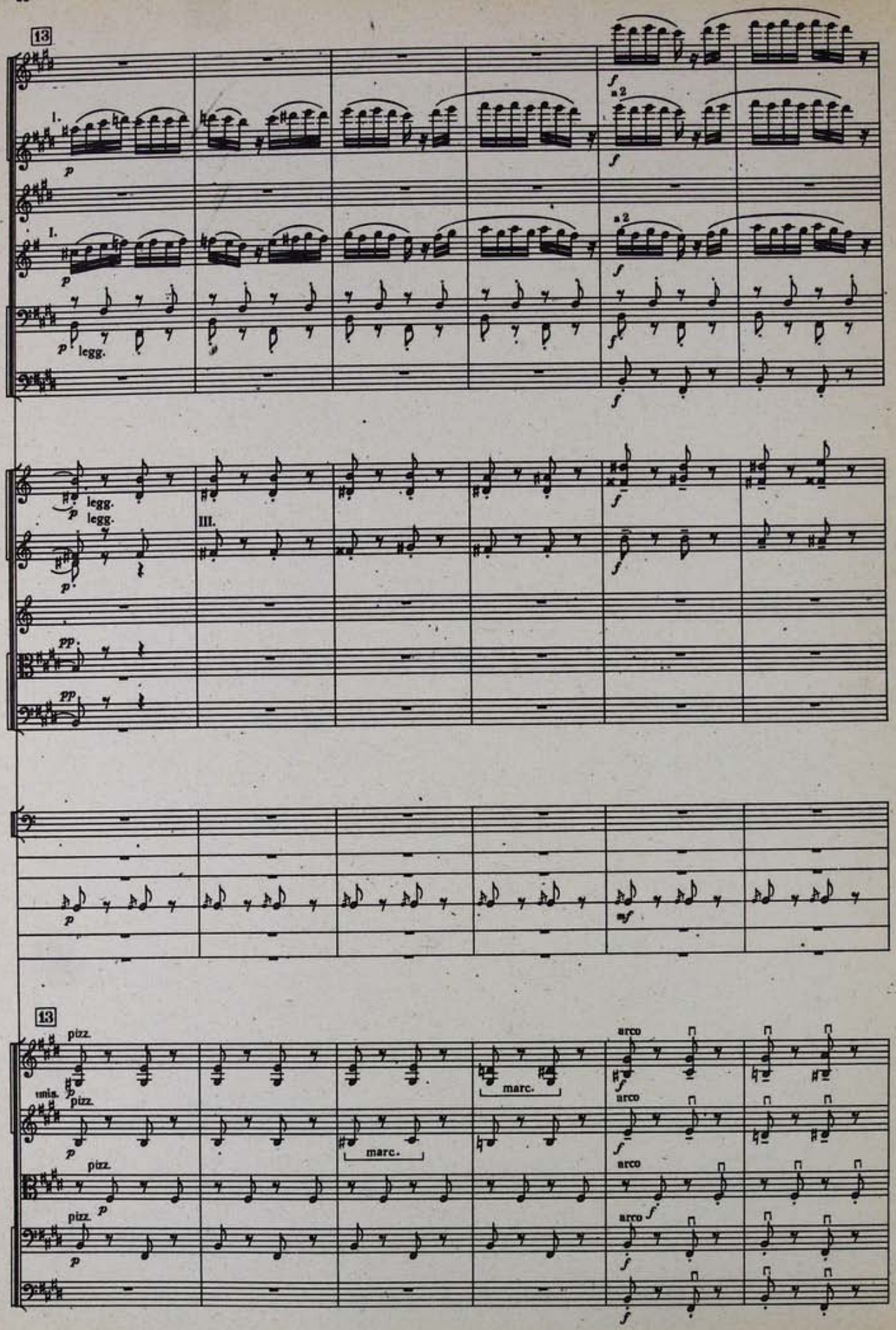
13
I.
p
f
a2
legg.
III.
pp
mf
13
pizz.
unis.
arco
marc.

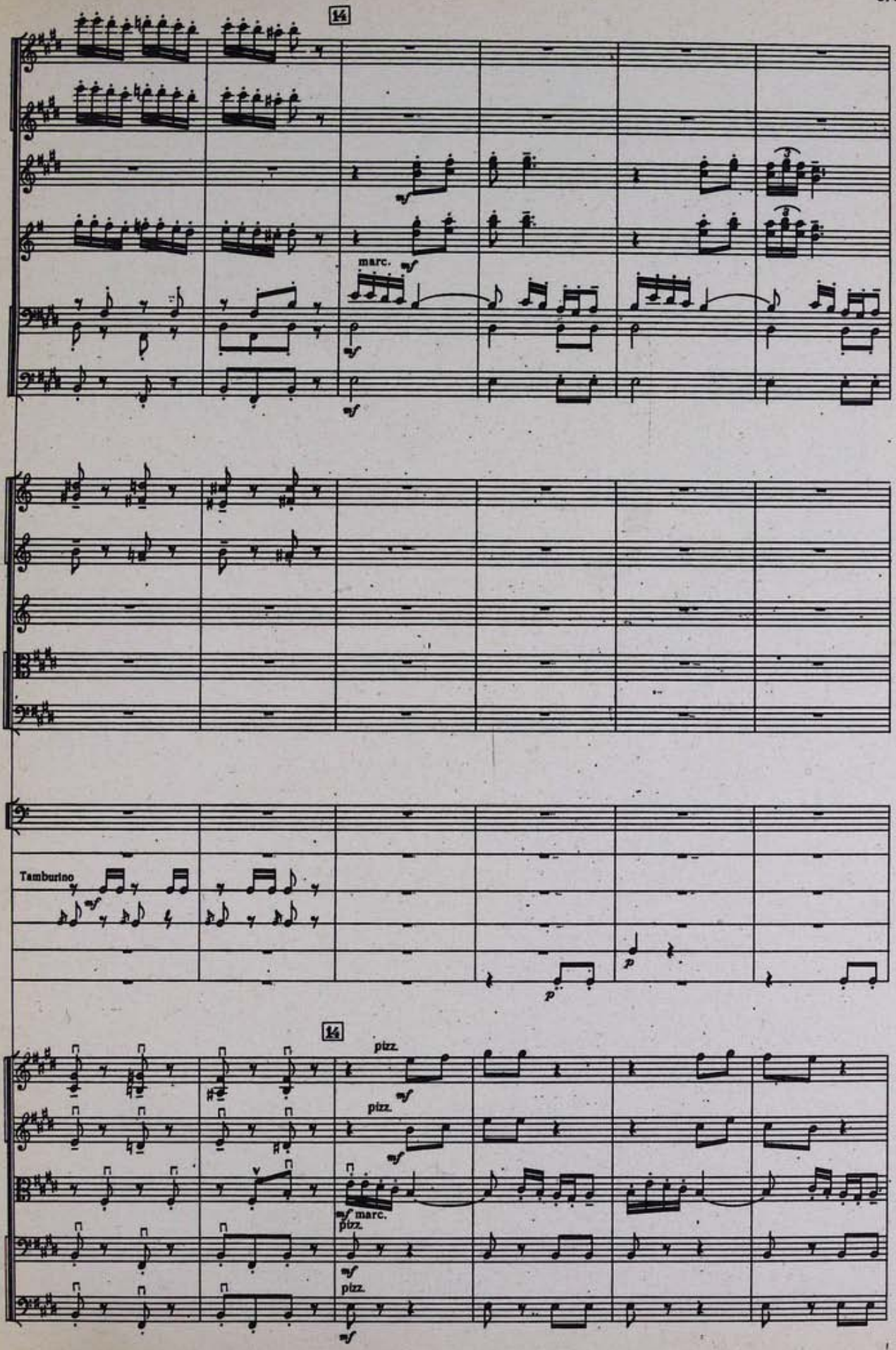
14
marc.
mf
Tamburino
p
14
pizz.
marc.

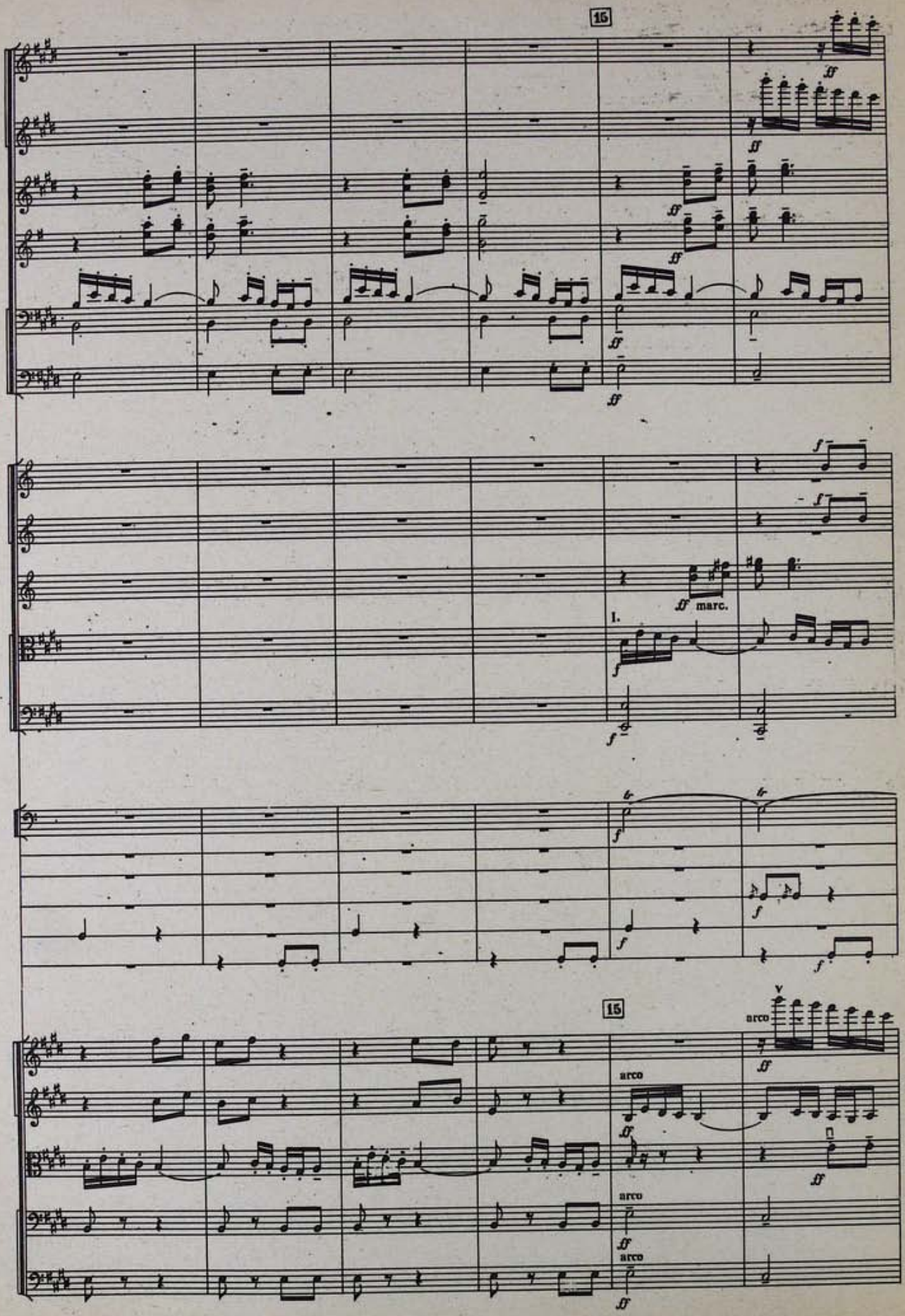
15
ff
marc.
1.
f
arco
15
arco

Dal segno 𝄋 al Fine.

Dal segno 𝄋 al Fine.

ԻՐԻՆԱՄՈՒՏ ՊԱՐՍԻԿՆԵՐԻ ԱՂՕԹՔԸ
НАСТУПЛЕНИЕ ВЕЧЕРА. МОЛИТВА ПЕРСОВ

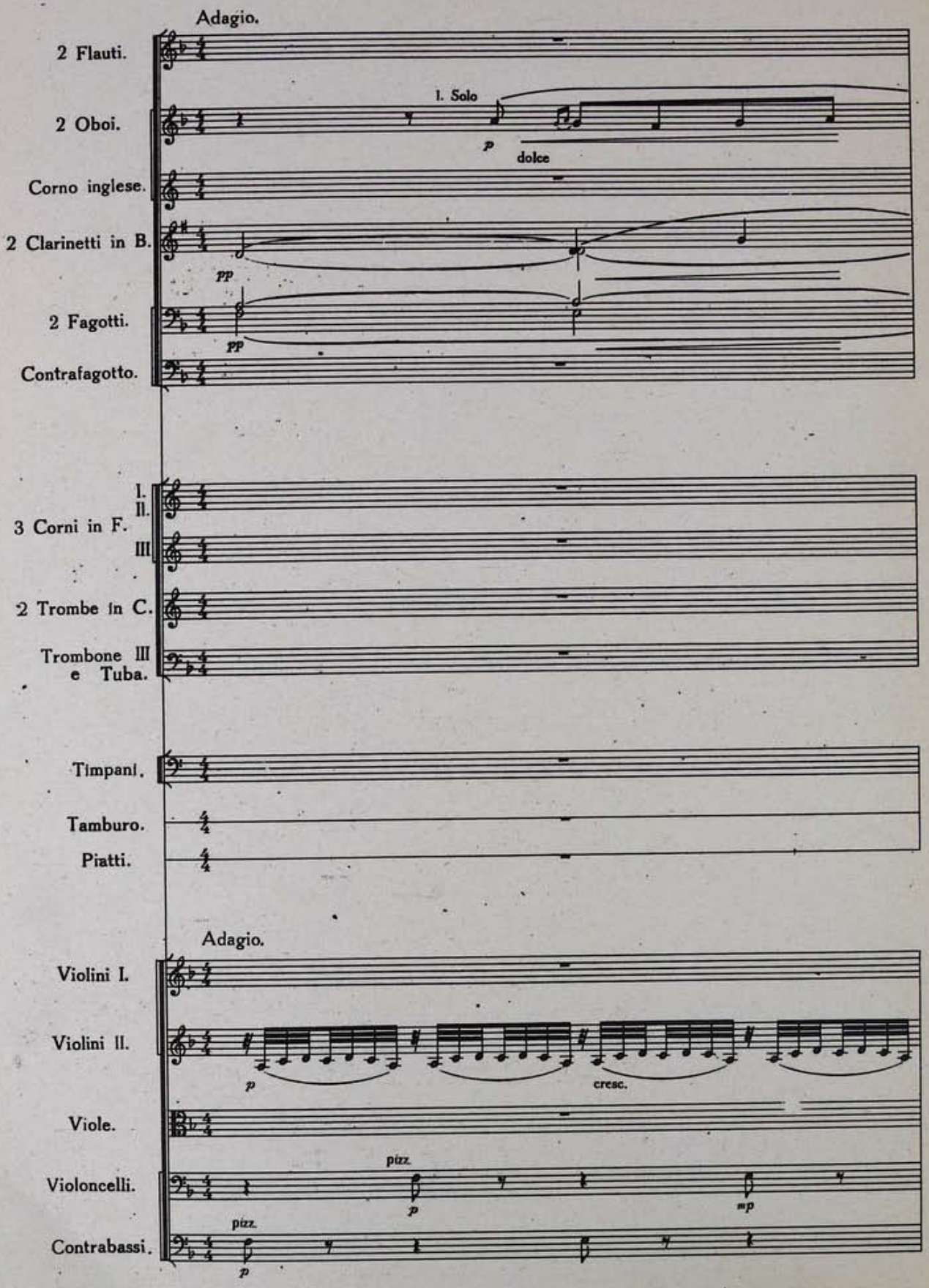

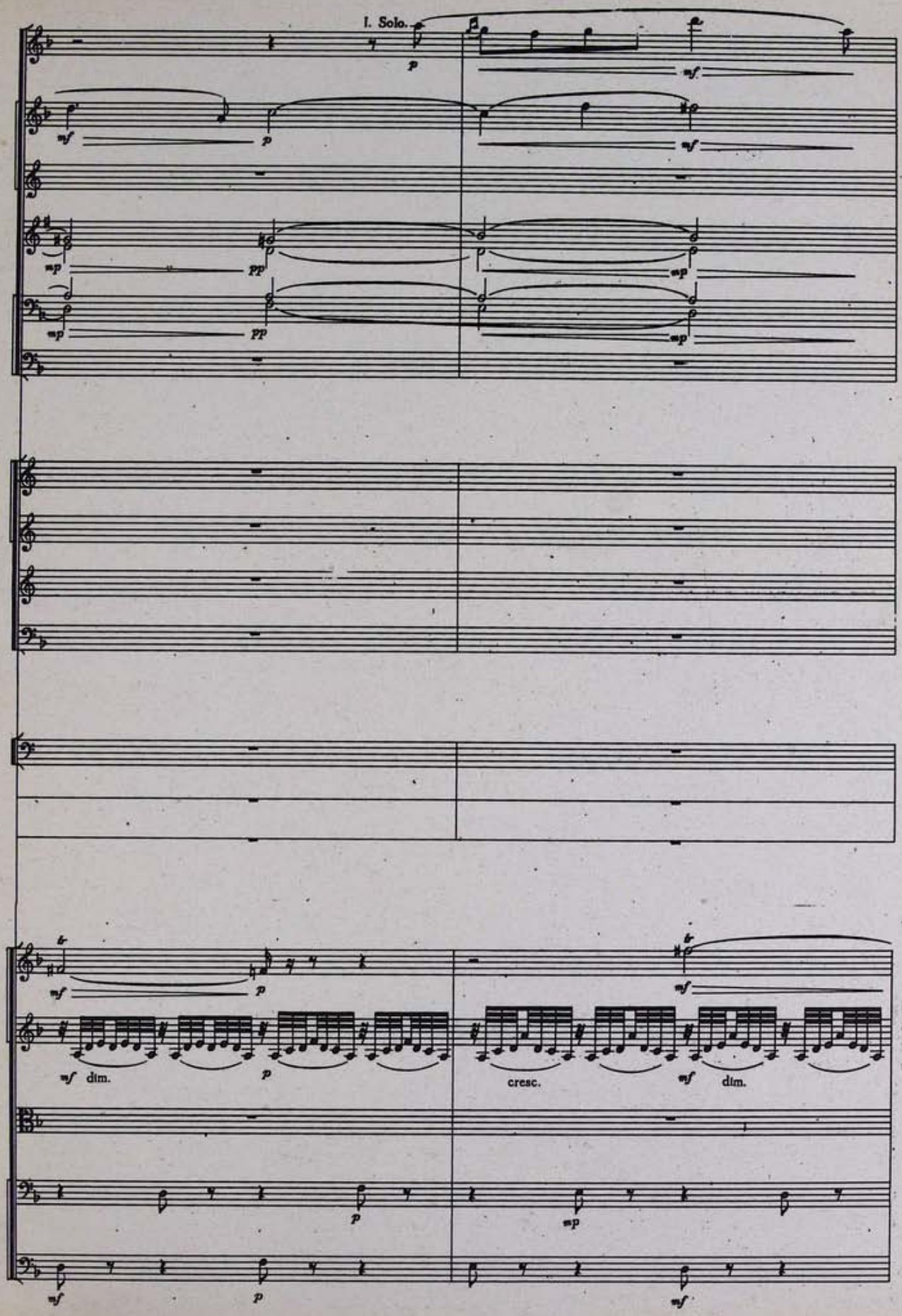
I. Solo.
dim.
cresc.
dim.

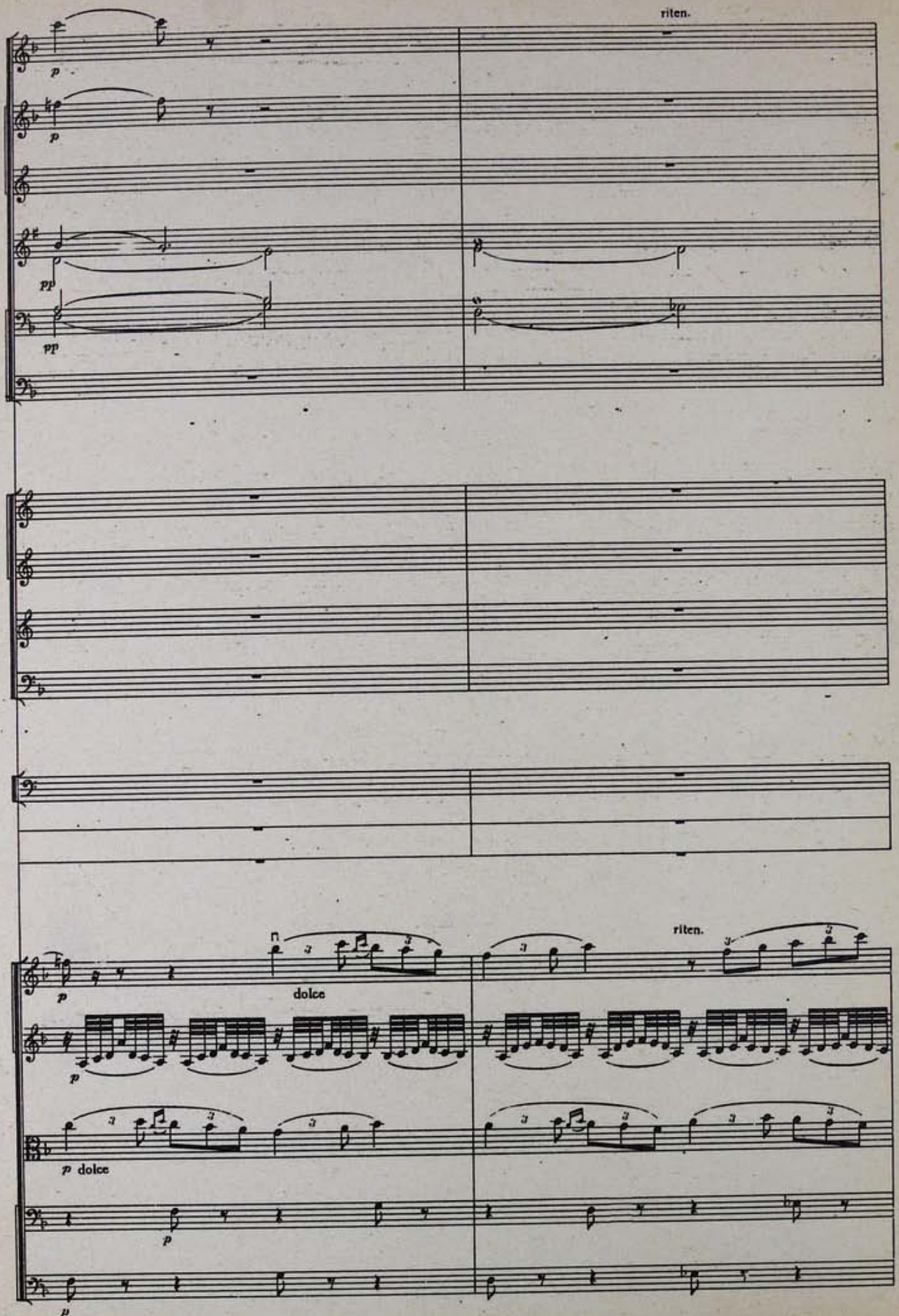
riten.
p
p
pp
pp
riten.
dolce
p
p dolce
p
p

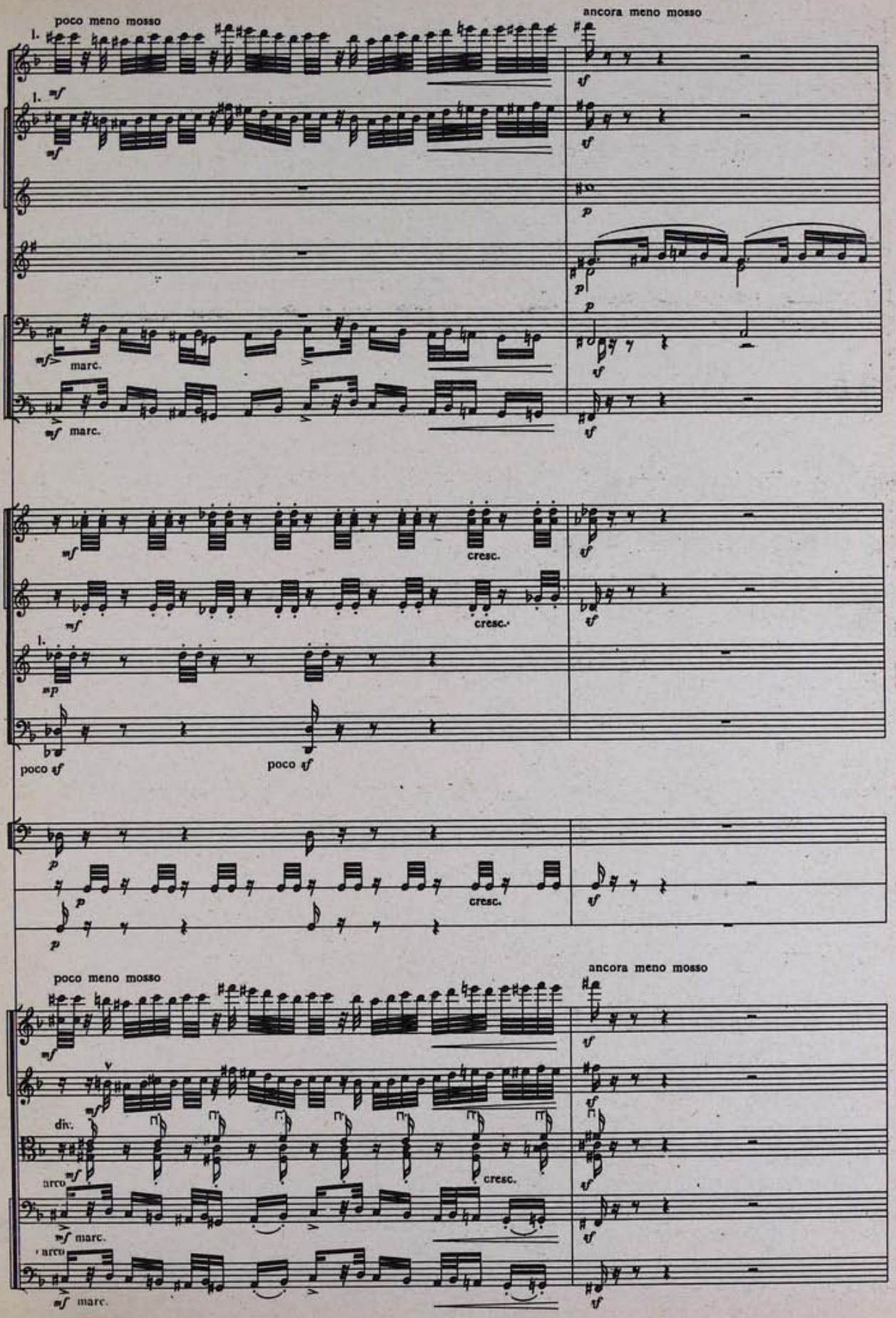
poco meno mosso
ancora meno mosso
l.
mf
marc.
p
cresc.
poco sf
poco meno mosso
ancora meno mosso
div.
arco
mf marc.

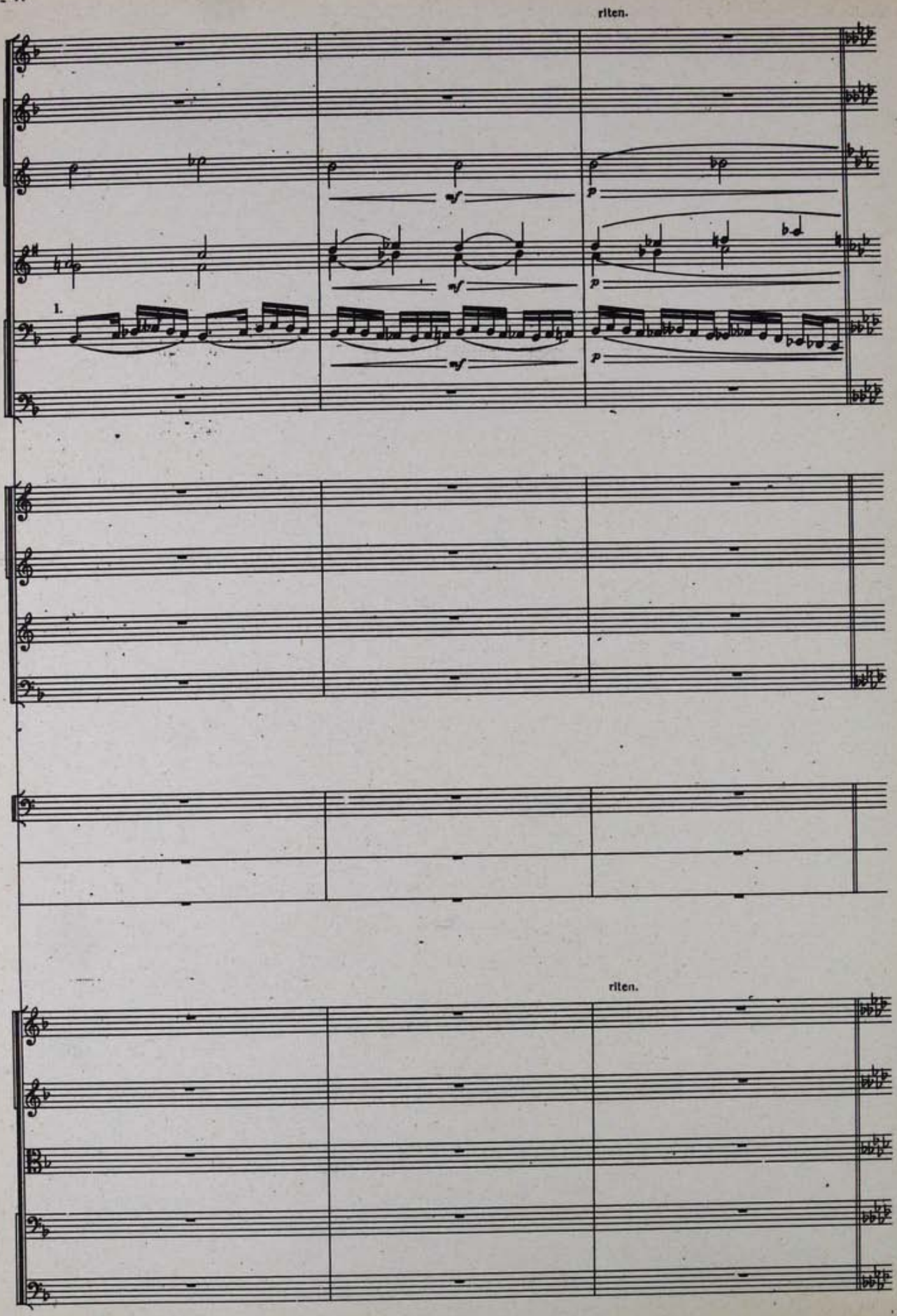
riten.
1.
mf
p
riten.

16

I.

pp

pp

pp

pp

pp 3

3

ppp 3

3

16

con sord.

pp

con sord.

pp

con sord.

pp

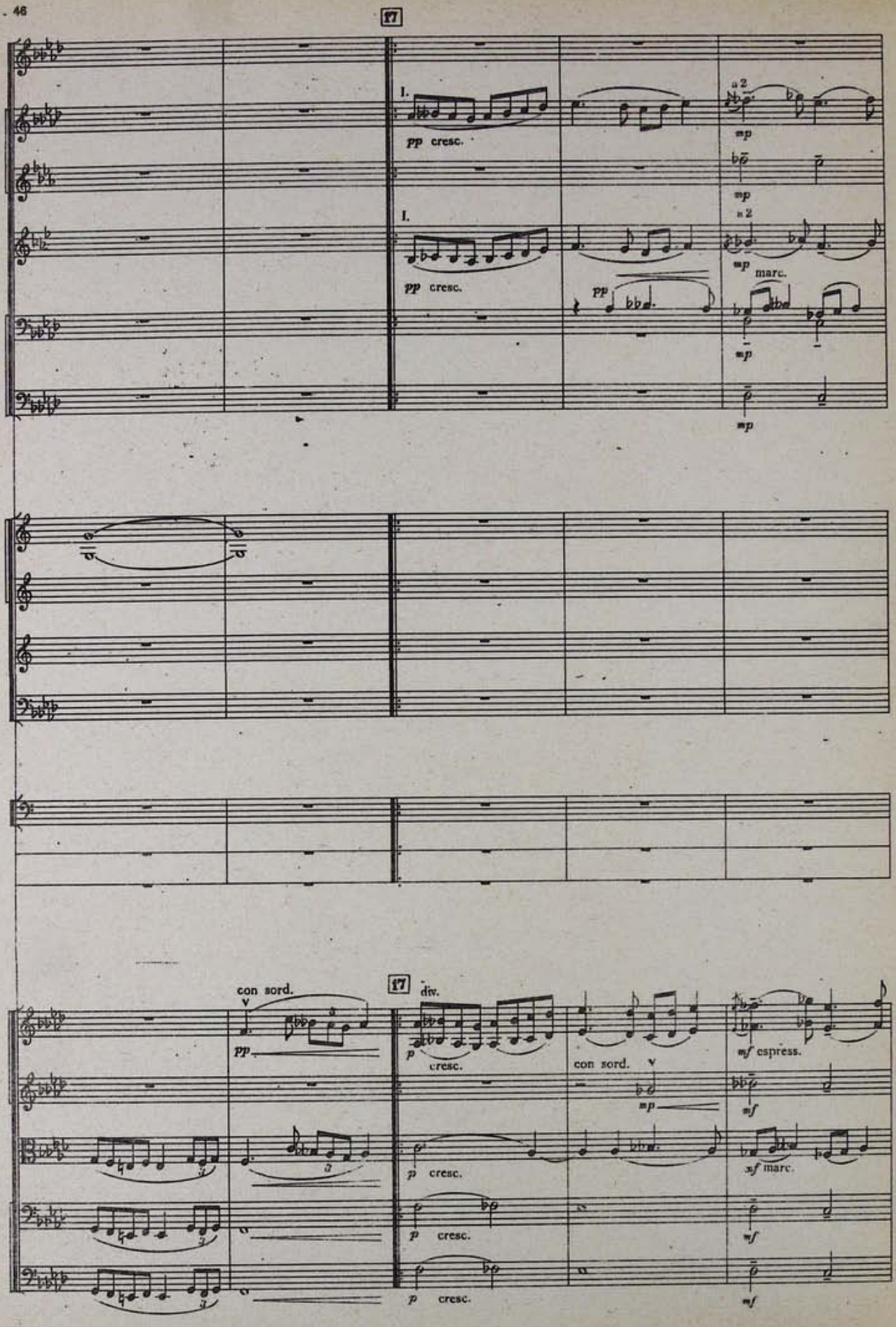
17
I.
pp cresc.
a 2
mp
I.
pp cresc.
pp
a 2
mp
marc.
mp
mp
con sord.
pp
17
div.
p
cresc.
con sord.
mp
mf espress.
mf
p cresc.
mf marc.
p cresc.
mf
p cresc.
mf

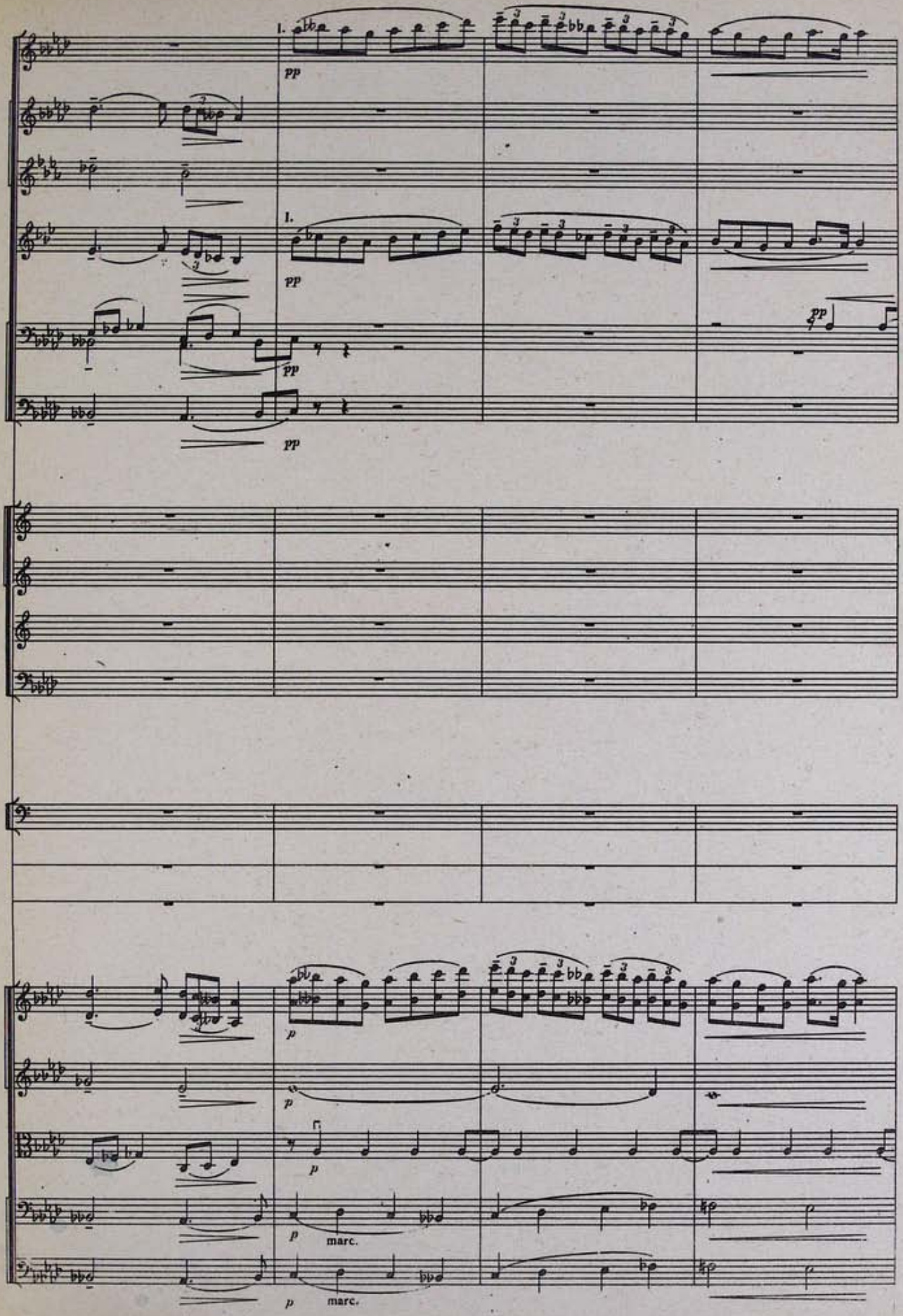
I.
pp
I.
pp
pp
pp
pp
p
p
p
marc.
p
marc.

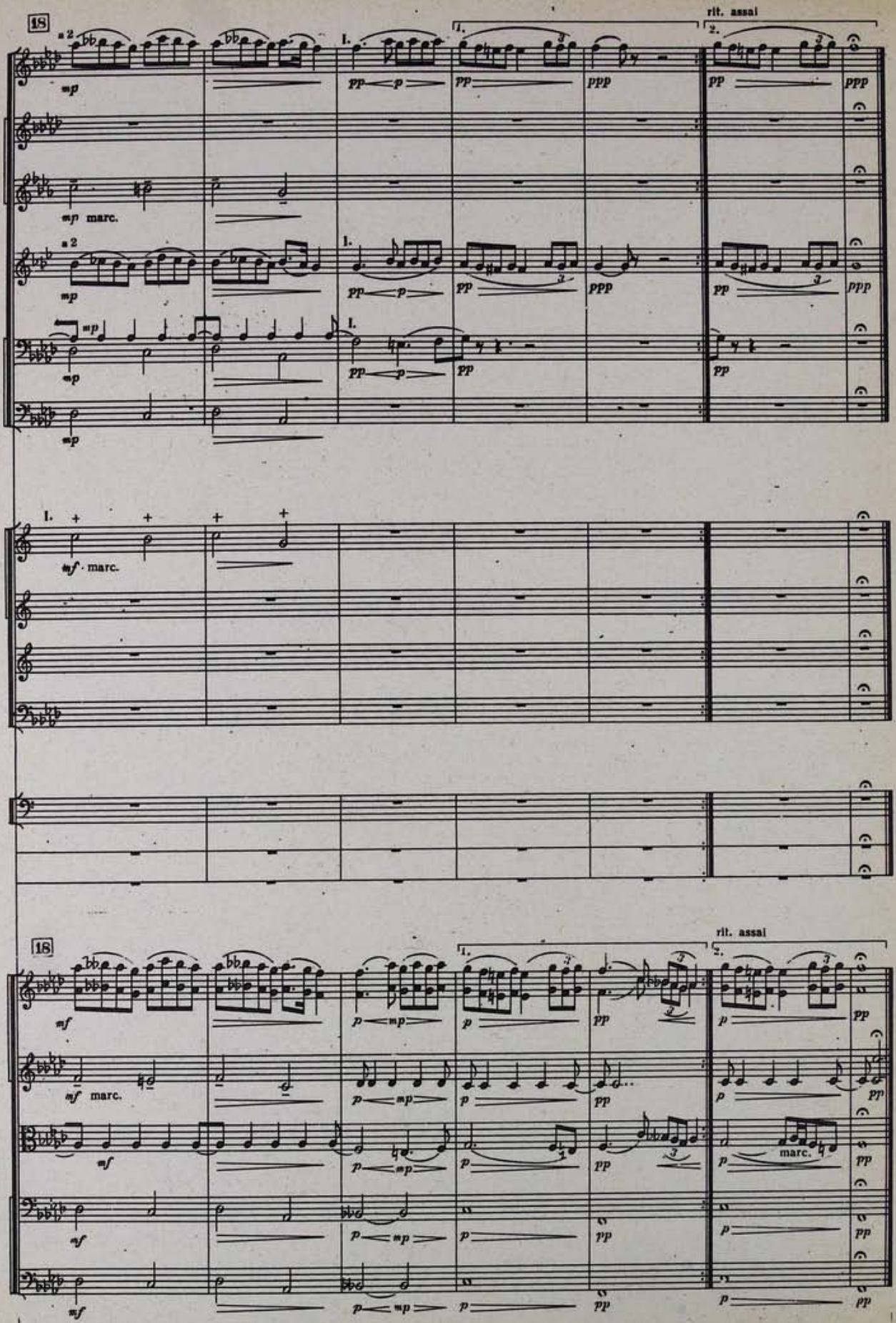
18
rit. assai
18
rit. assai

ԳՐՈՀ
ATAKA

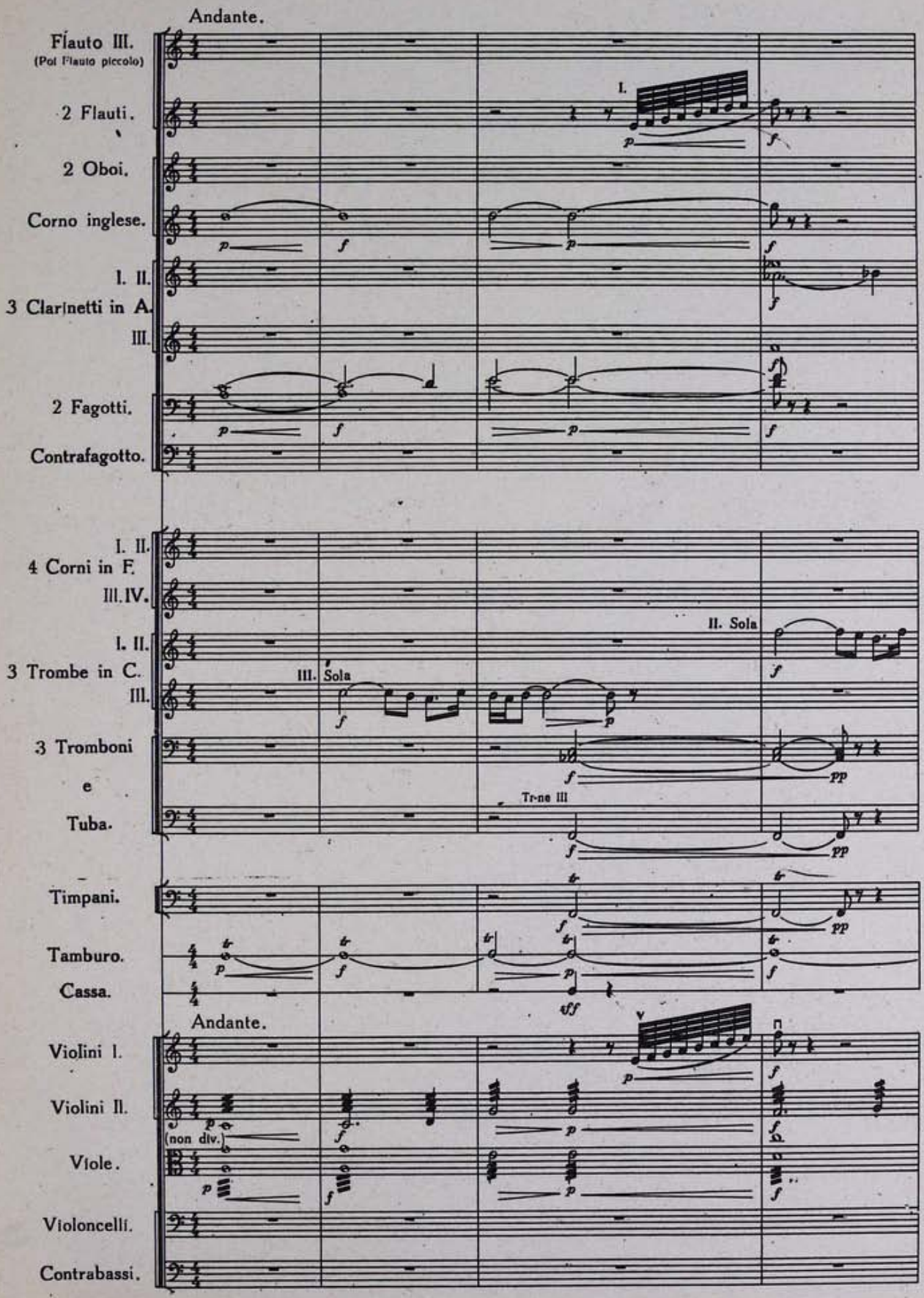
Andante.
Flauto III.
(Poi Flauto piccolo)
2 Flauti.
2 Oboi.
Corno inglese.
I. II.
3 Clarinetti in A.
III.
2 Fagotti.
Contrafagotto.
I. II.
4 Corni in F.
III. IV.
I. II.
3 Trombe in C.
III.
3 Tromboni
e
Tuba.
Timpani.
Tamburo.
Cassa.
I.
II. Sola
III. Sola
Tr-ne III
Andante.
Violini I.
Violini II.
Viole.
Violoncelli.
Contrabassi.
(non div.)

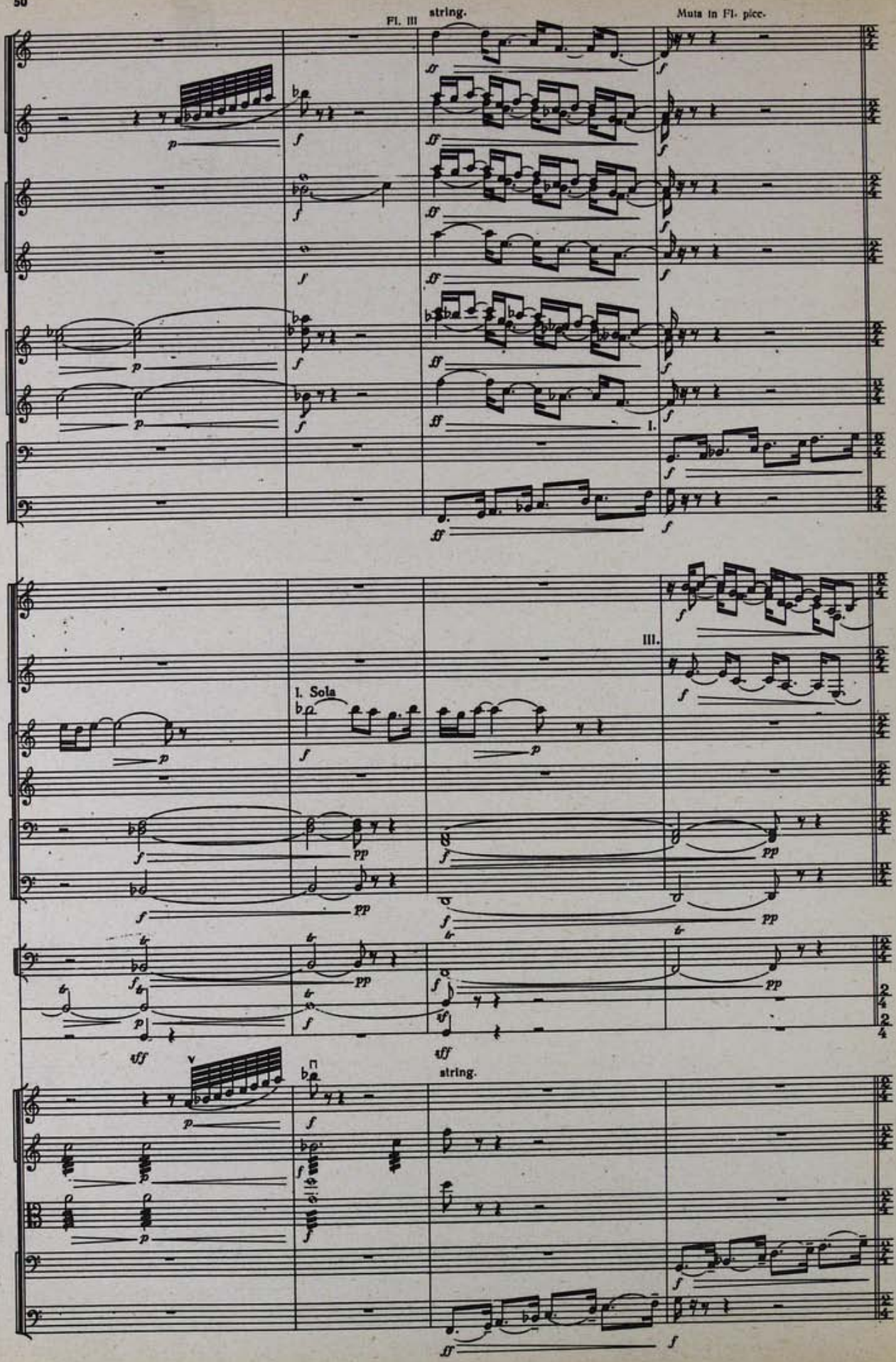
Fl. III
string.
Muta in Fl. picc.
I.
III.
I. Sola
string.

19 Allegro.

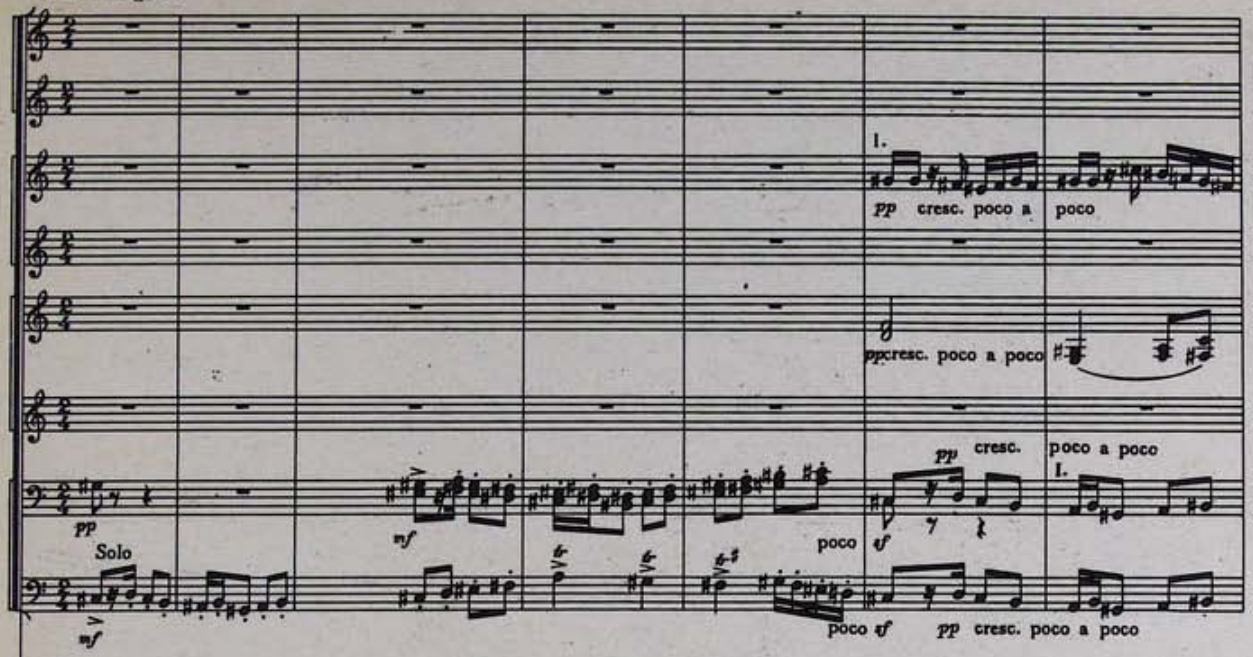

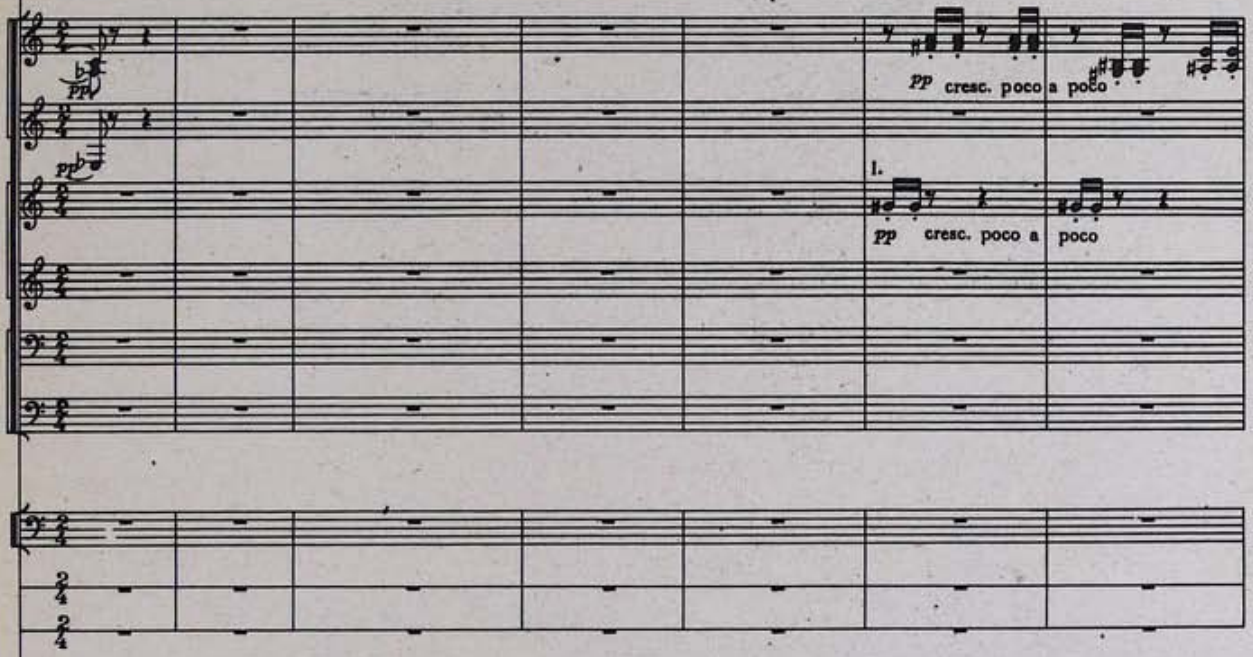

19 Allegro.

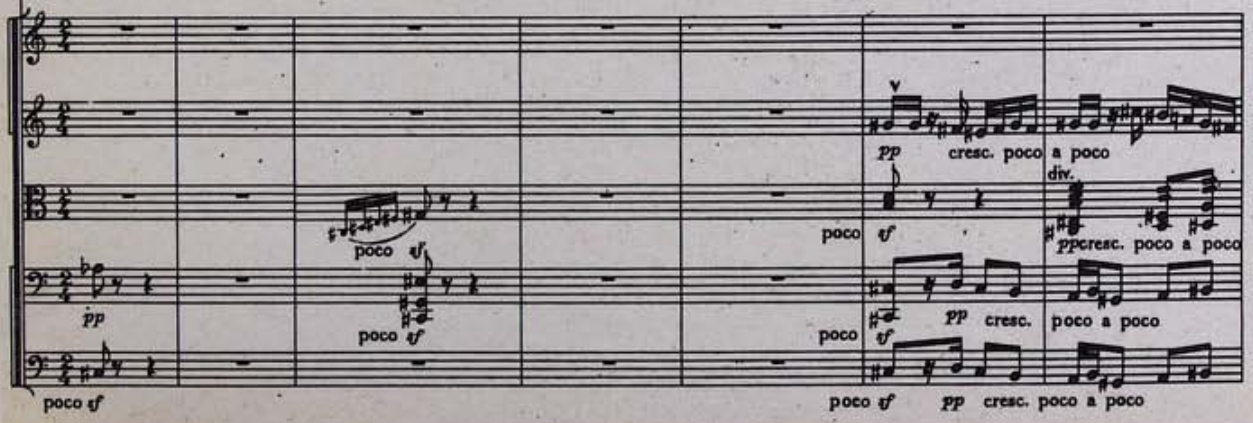

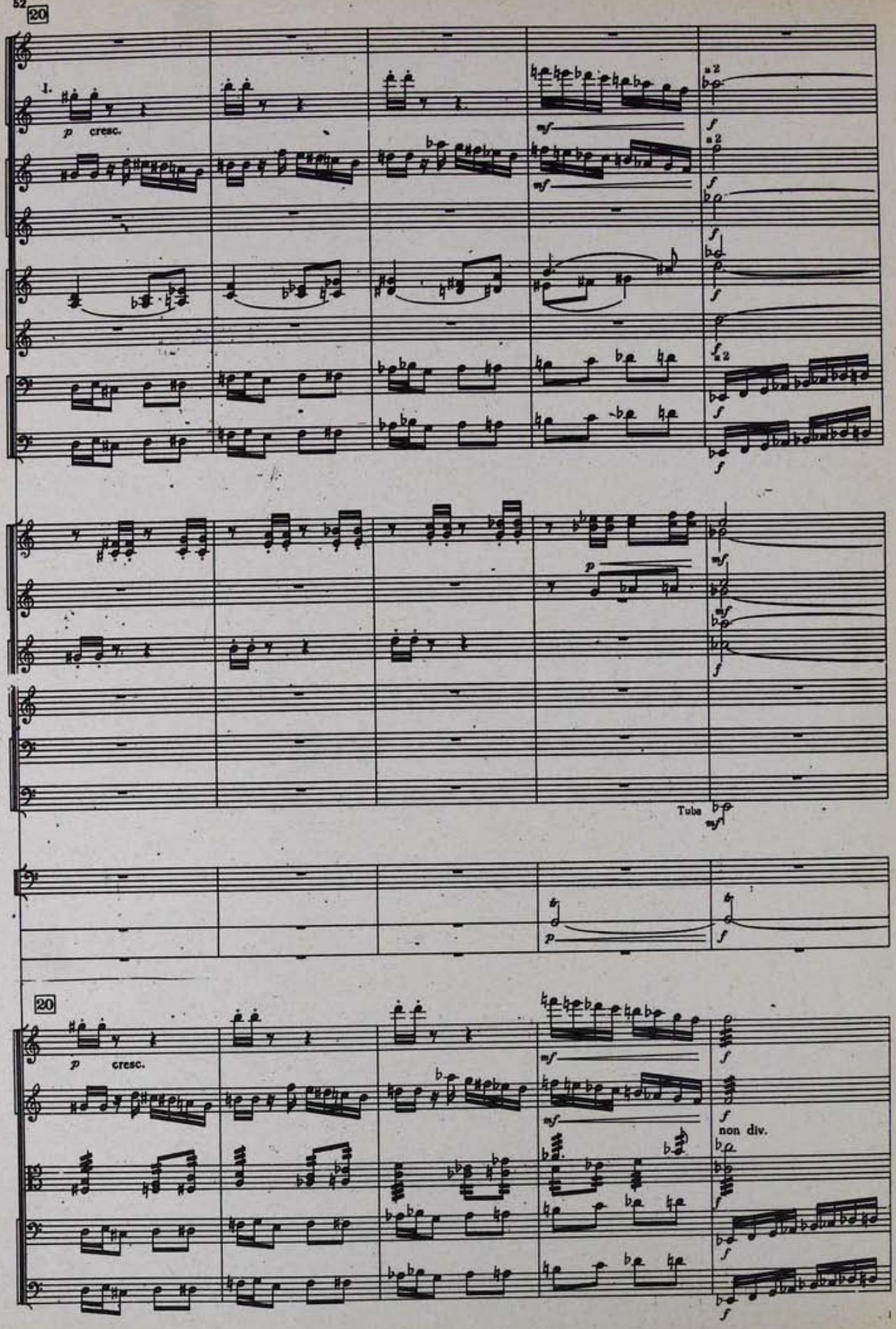
20
I.
p cresc.
mf
a2
f
Tuba
mf
20
p cresc.
non div.

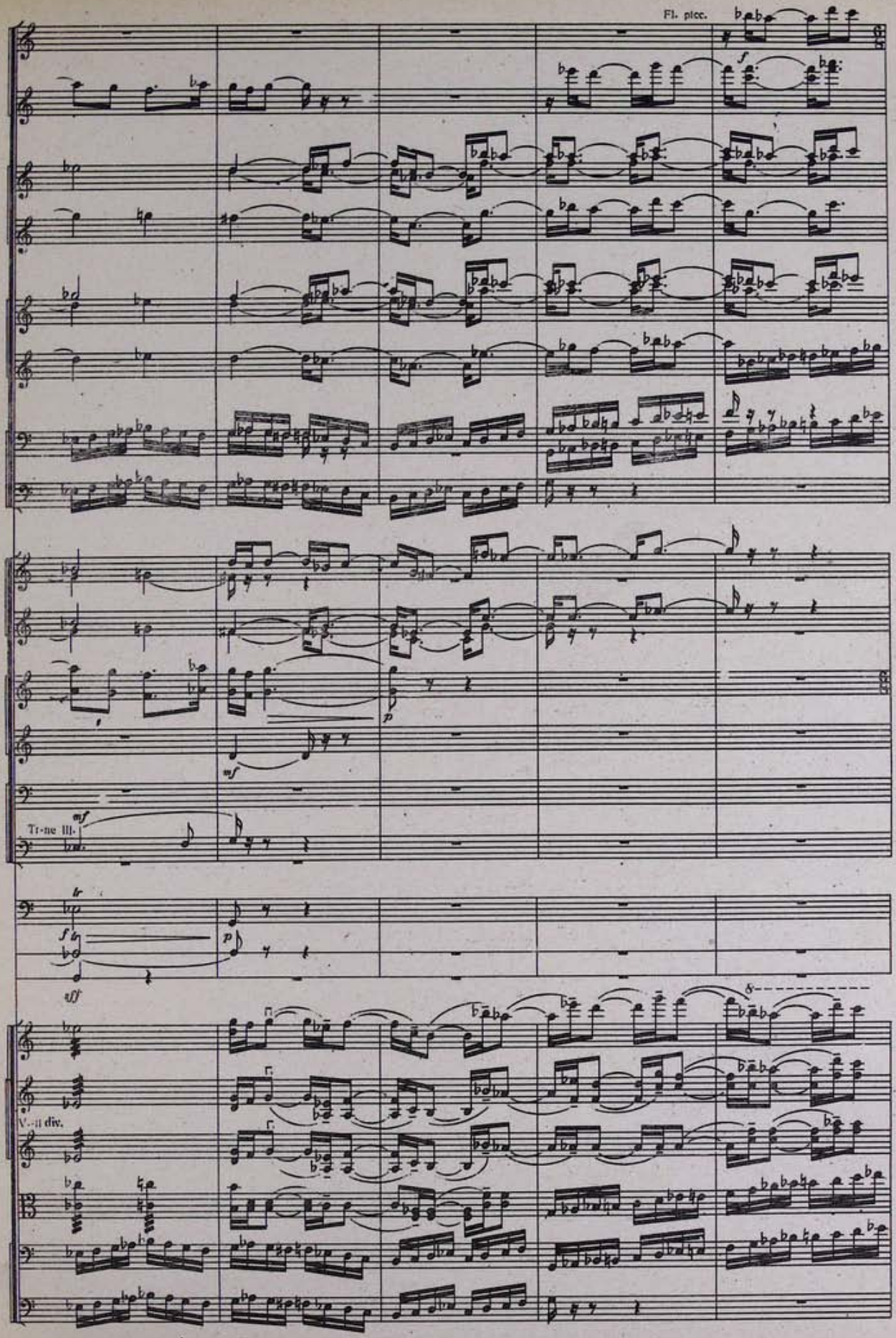
Fl. picc.
Trne III.
V.-II div.

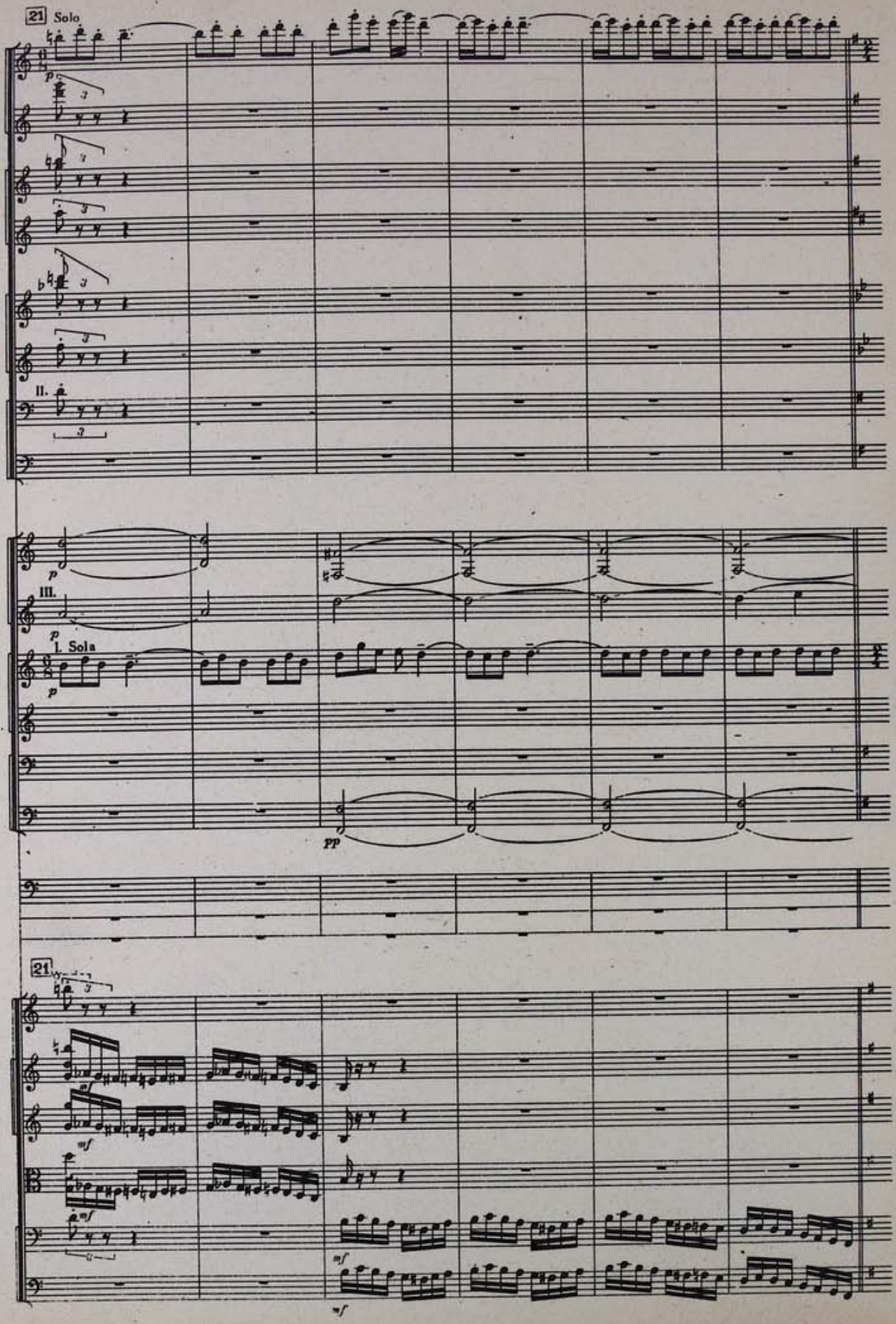
21 Solo
II.
III.
I. Sola
21

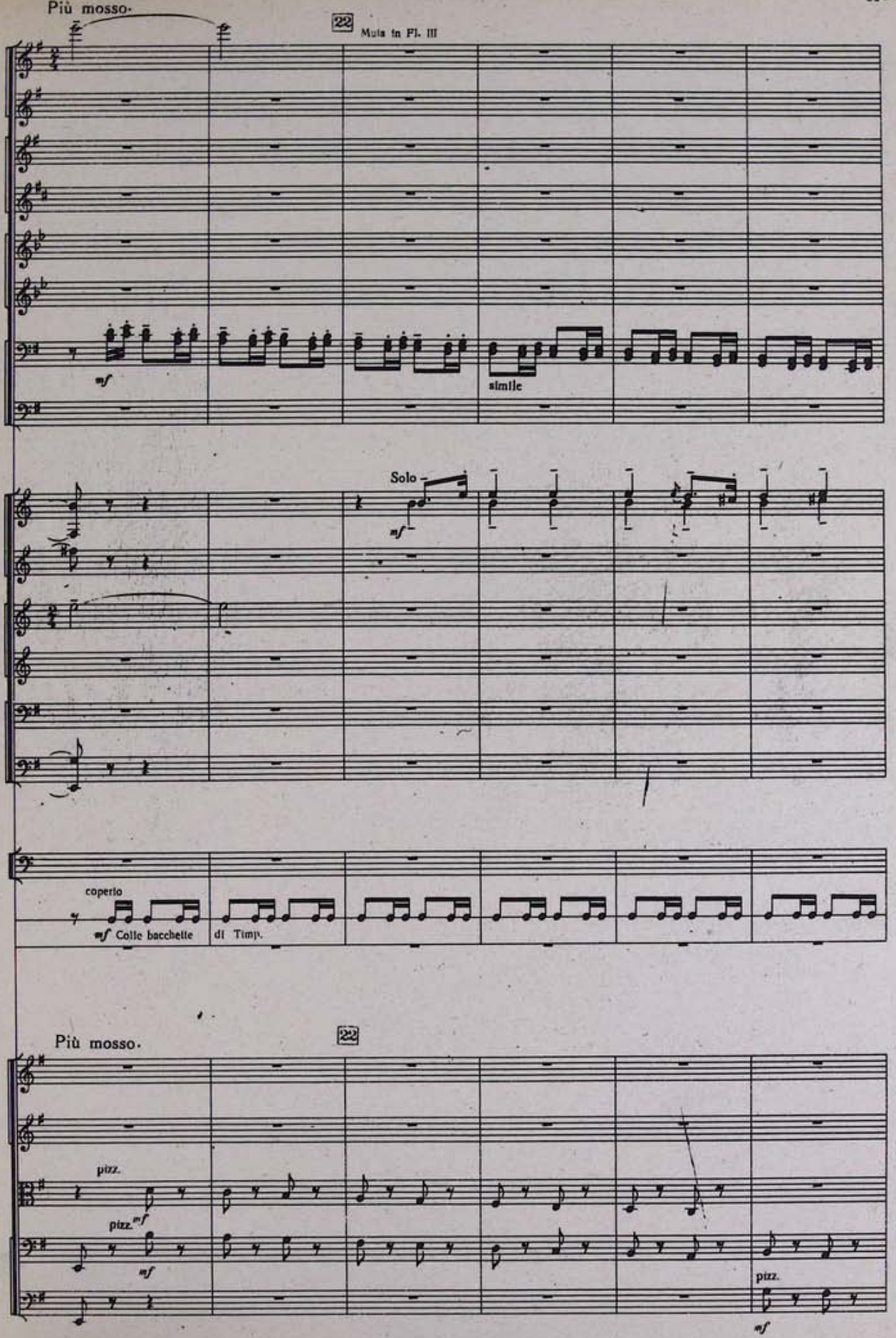
Più mosso.
22
Mute in Fl. III
mf
simile
Solo
mf
coperto
mf Colle bacchette
di Timp.
Più mosso.
22
pizz.
pizz.
mf
mf
pizz.
mf

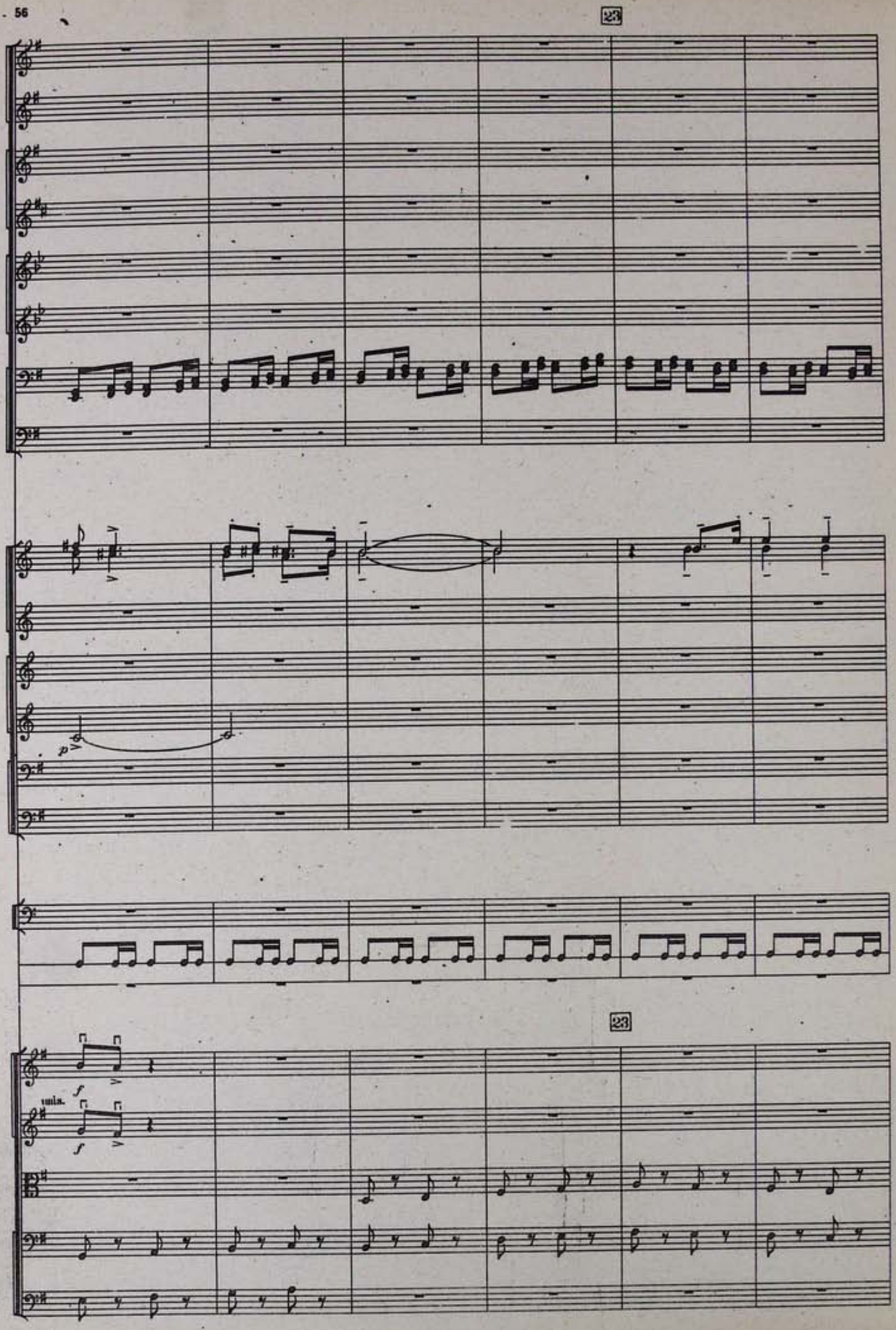
23
23
p
f
f
unis.

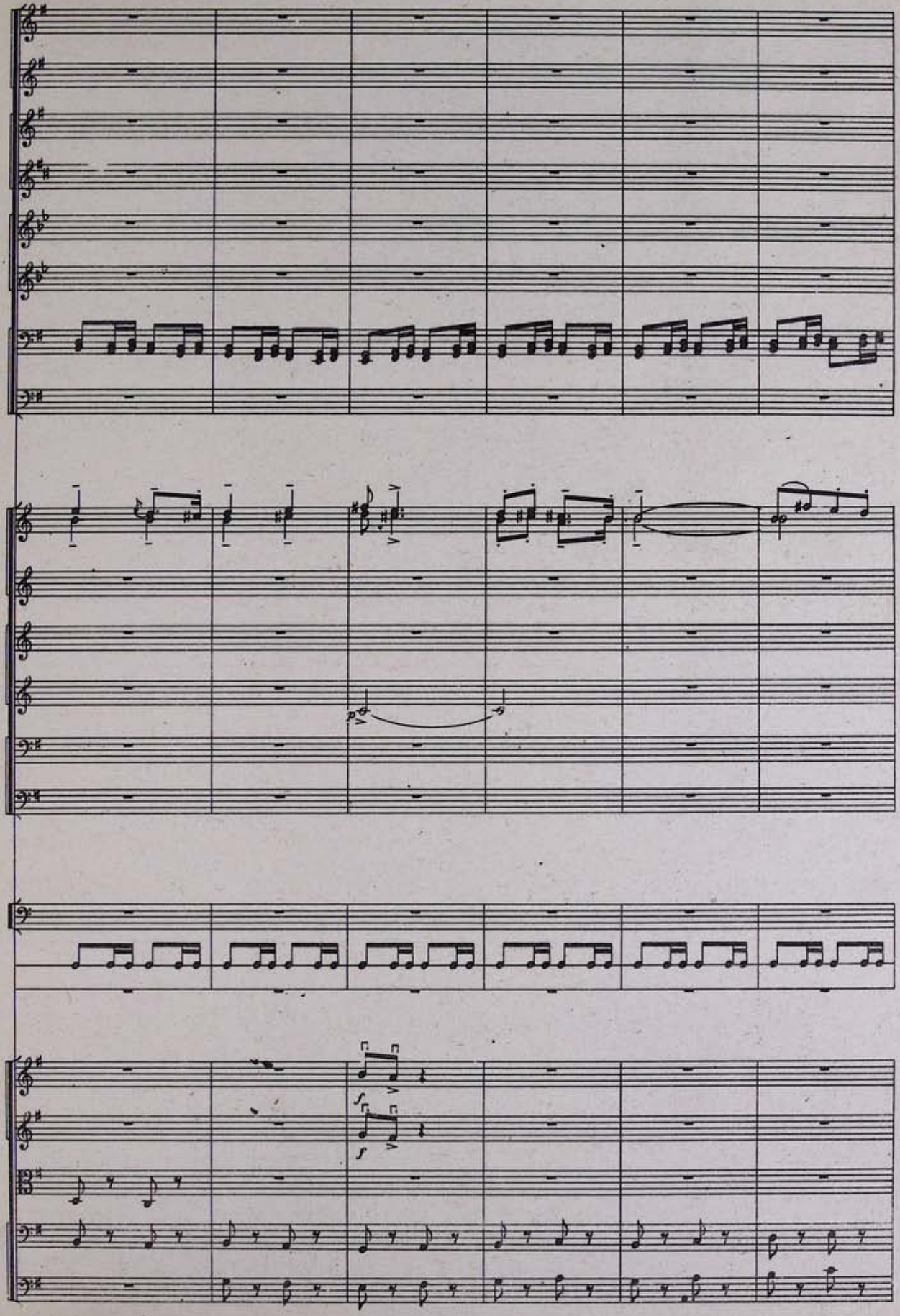

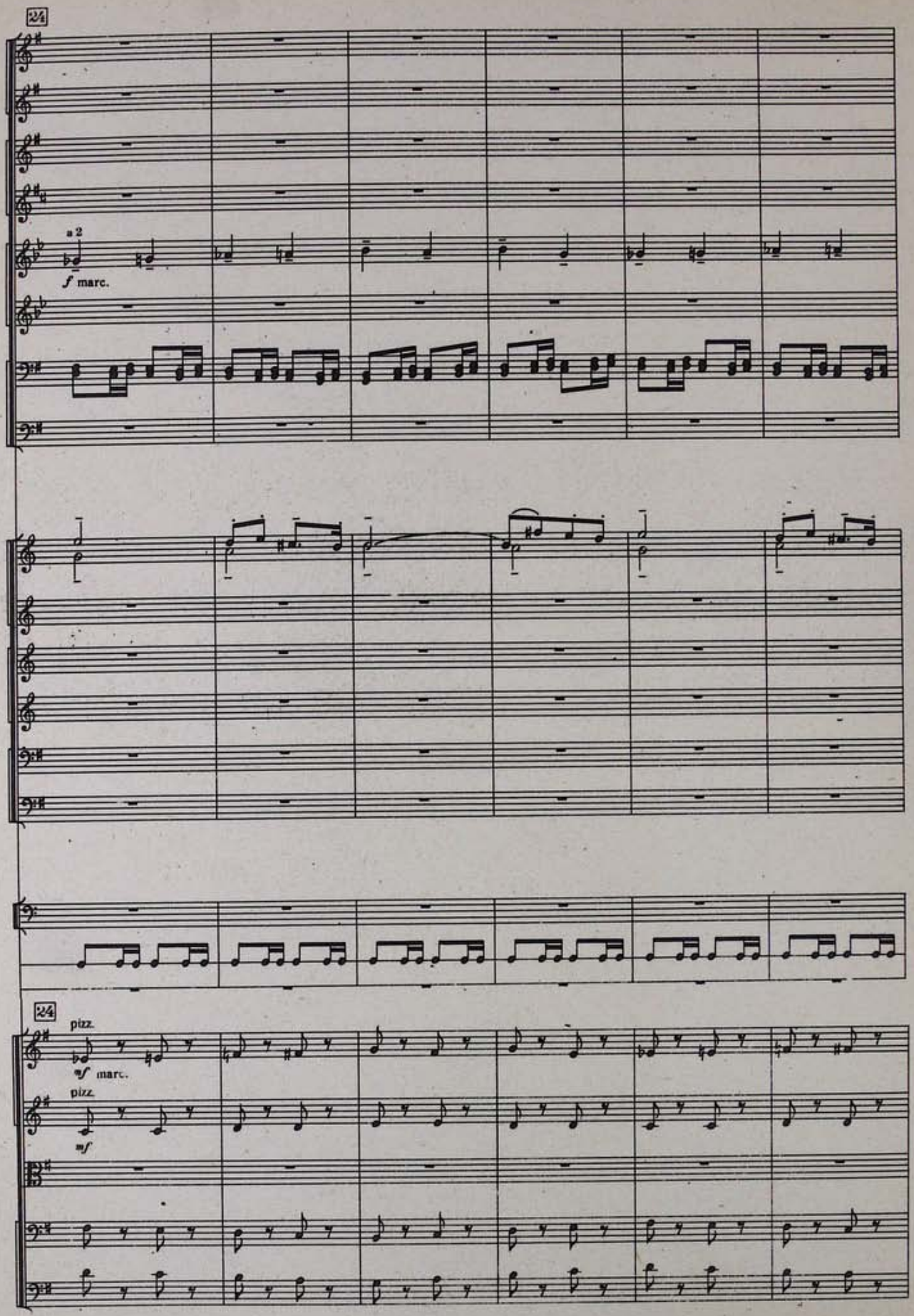
24
a 2
f marc.
24
pizz.
mf marc.
pizz.
mf

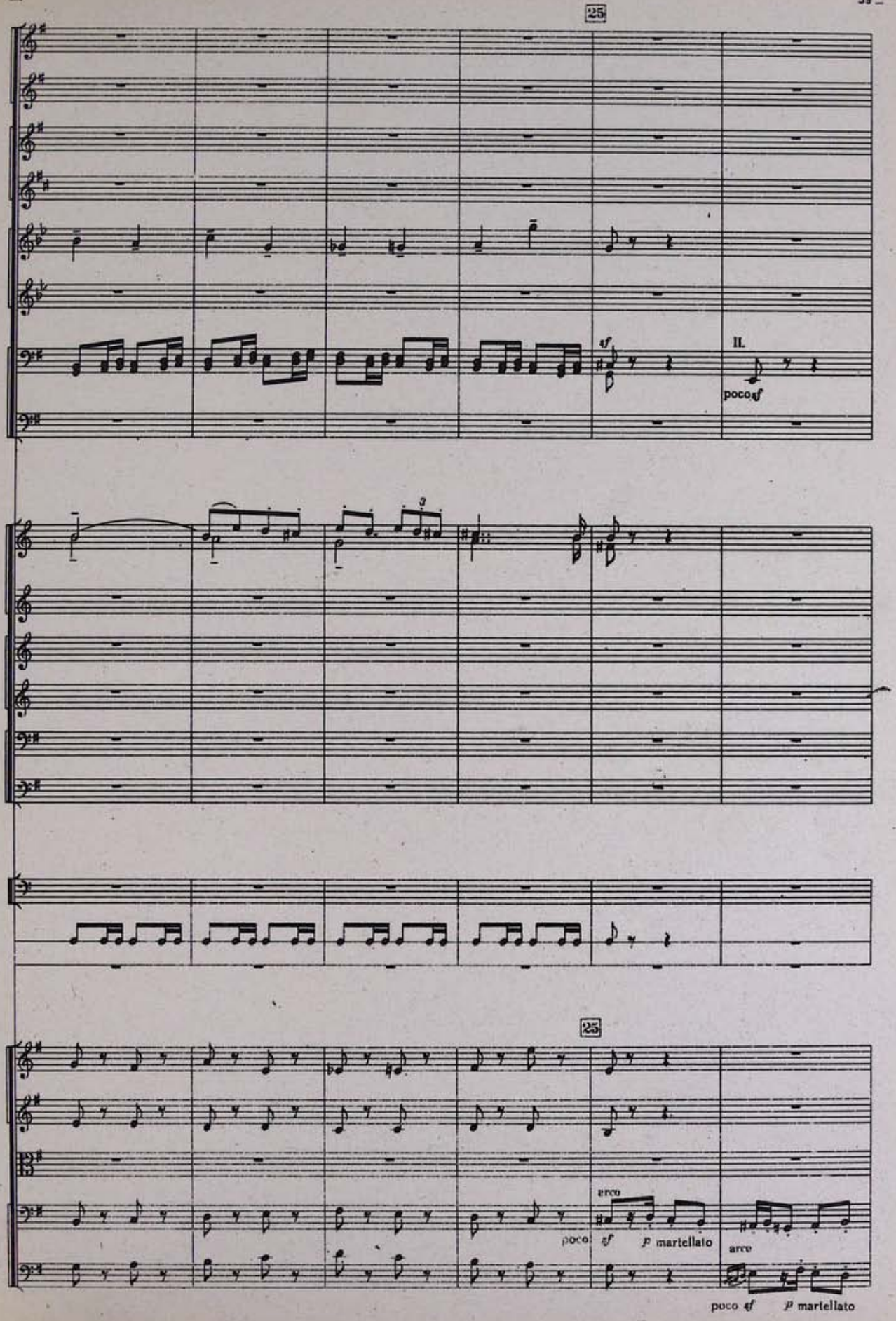
25
sf
II.
poco sf
3
25
arco
poco
sf
p martellato
arco
poco sf
p martellato

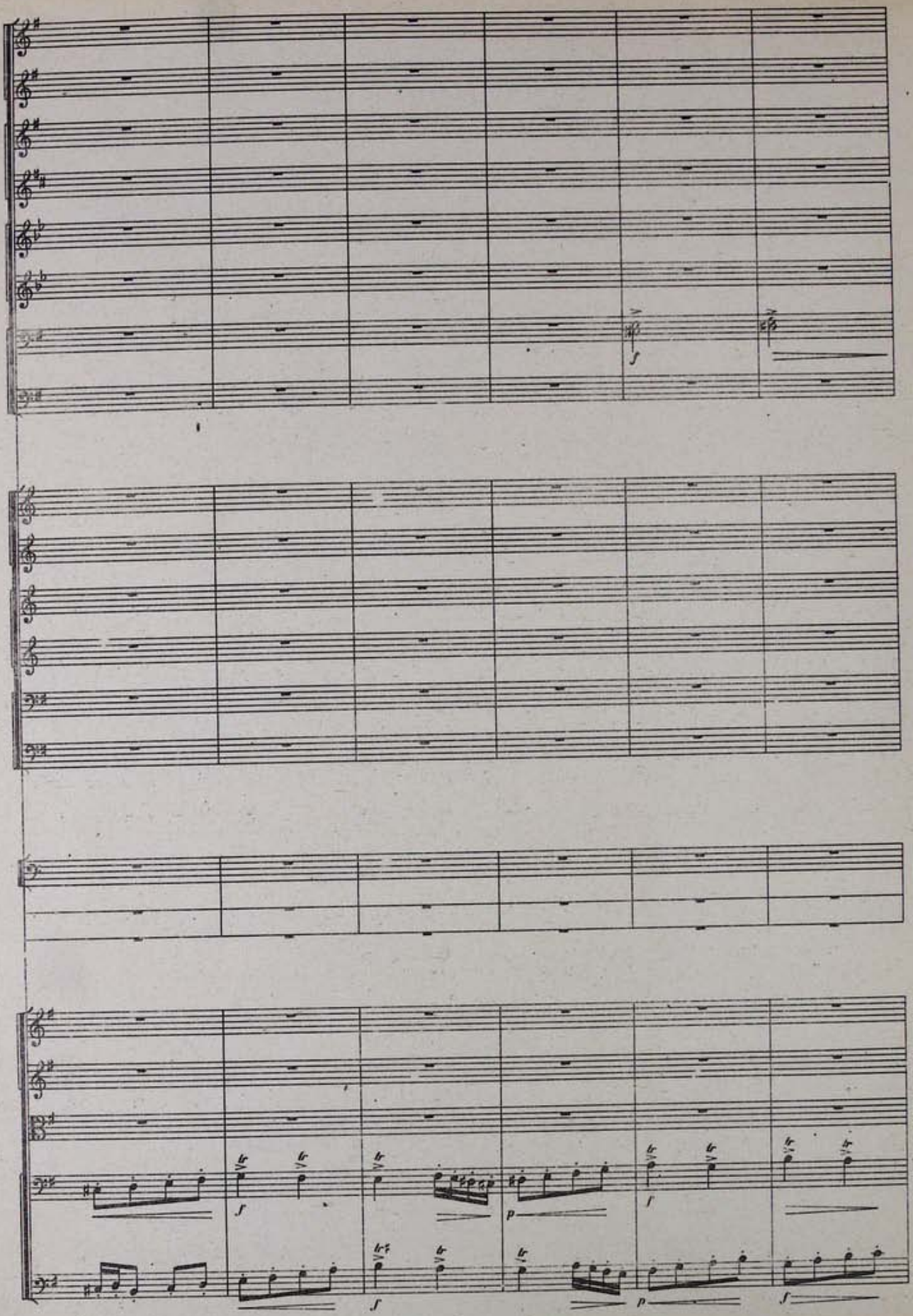
f
f
p
f
f
p
f

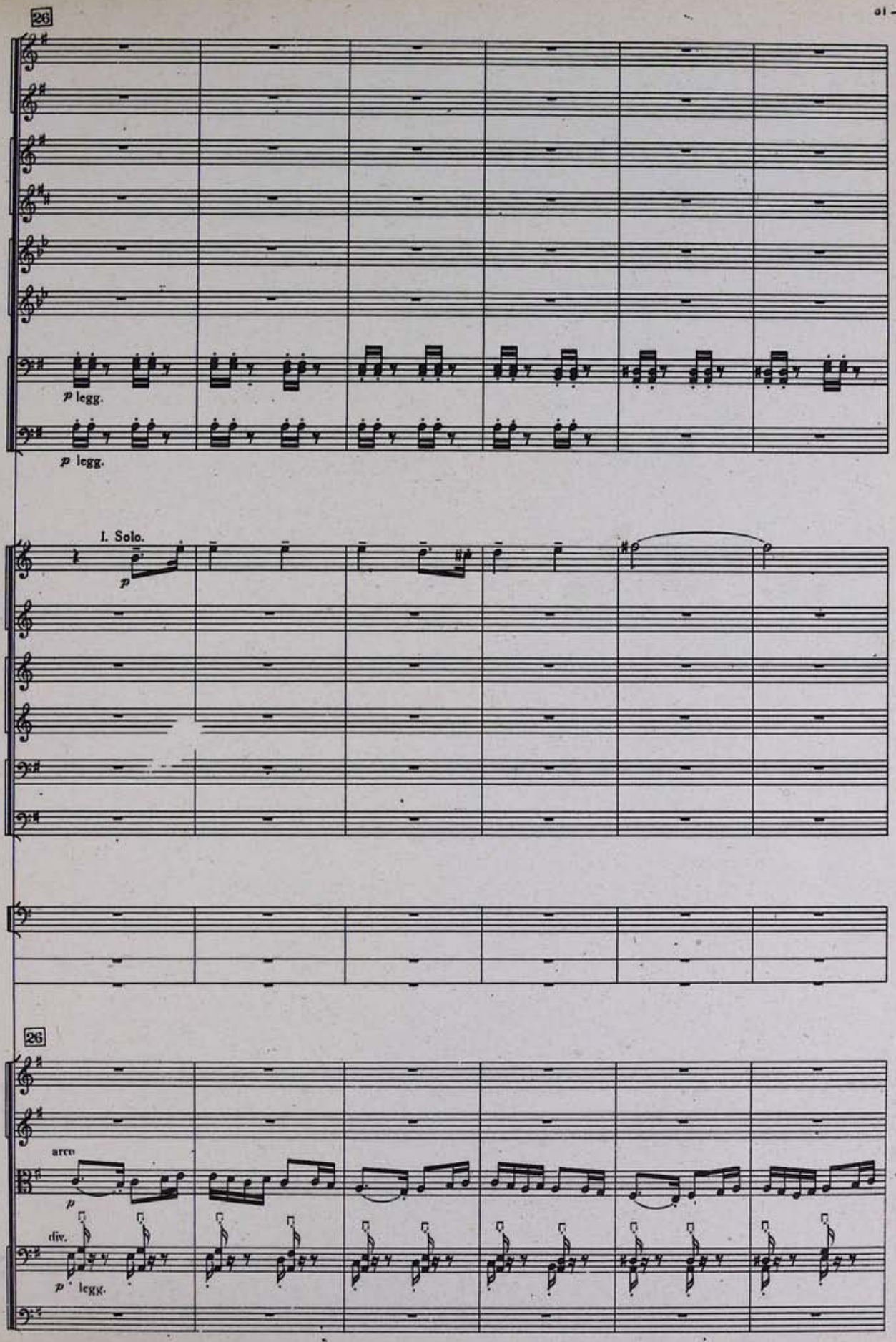
26
p legg.
p legg.
I. Solo.
p
26
arco
p
div.
p legg.

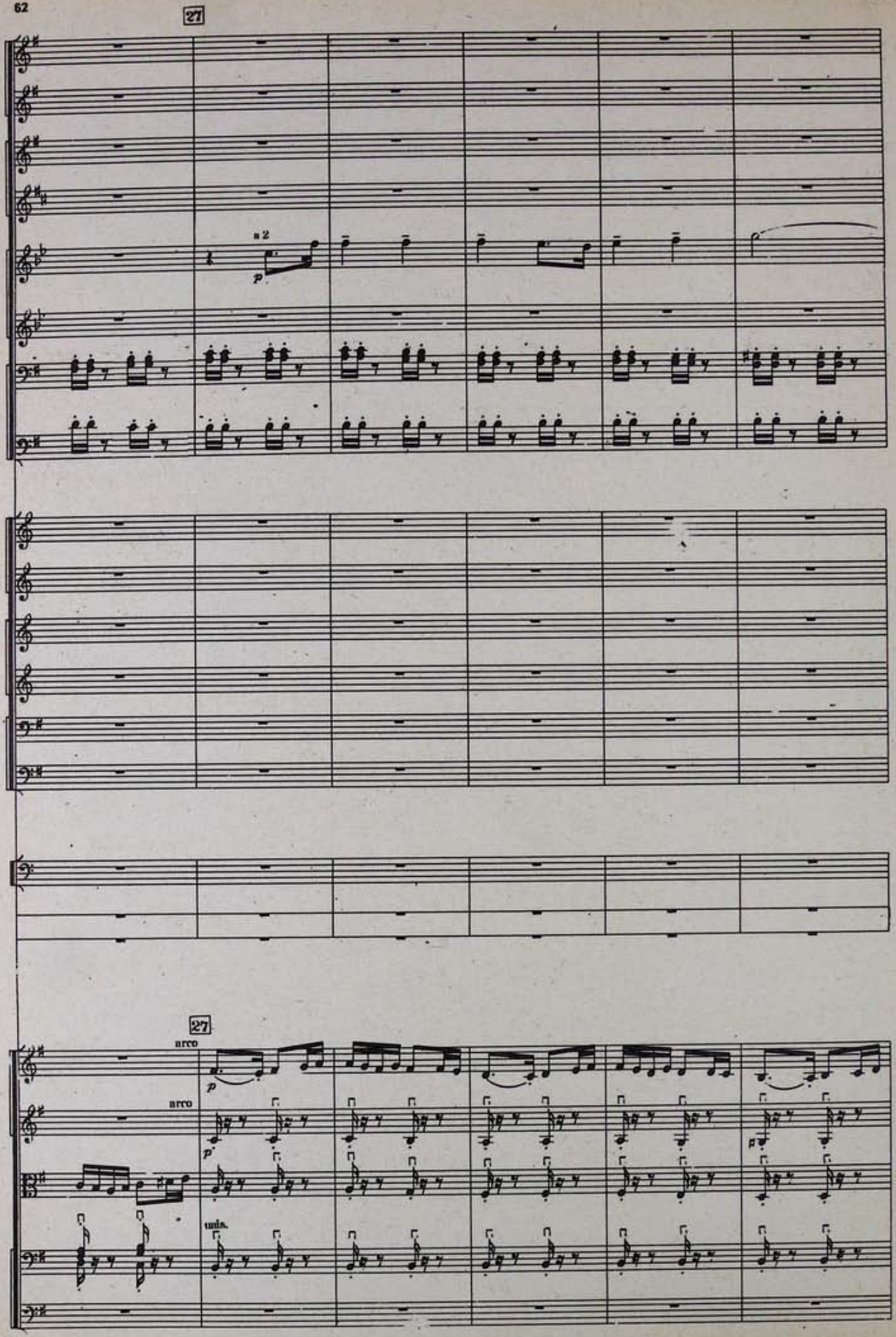
27
a 2
p
27
arco
p
arco
p
unis.

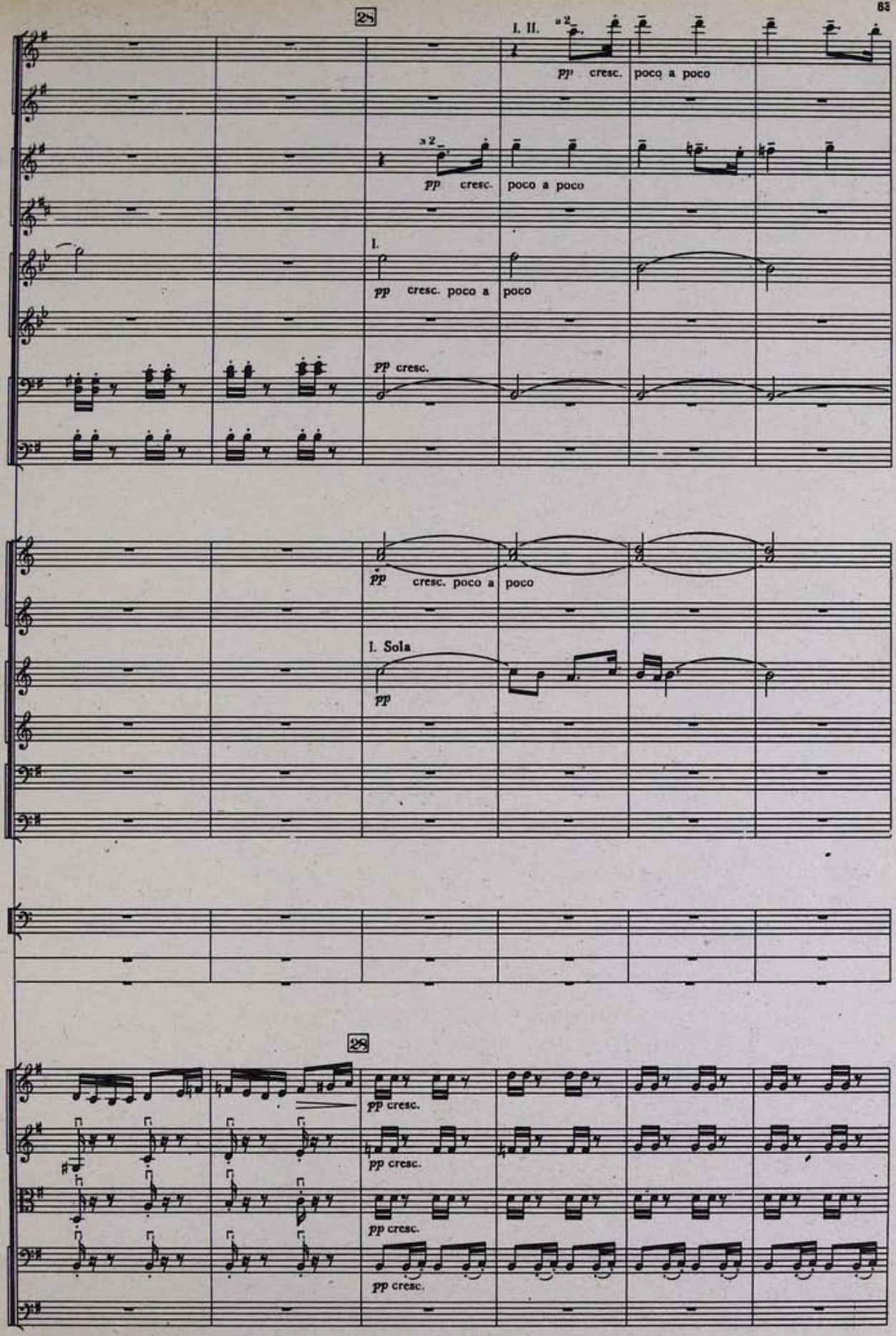
28
I. II.
a 2
pp cresc. poco a poco
a 2
pp cresc. poco a poco
I.
pp cresc. poco a poco
pp cresc.
pp cresc. poco a poco
I. Sola
pp
28
pp cresc.
pp cresc.
pp cresc.
pp cresc.

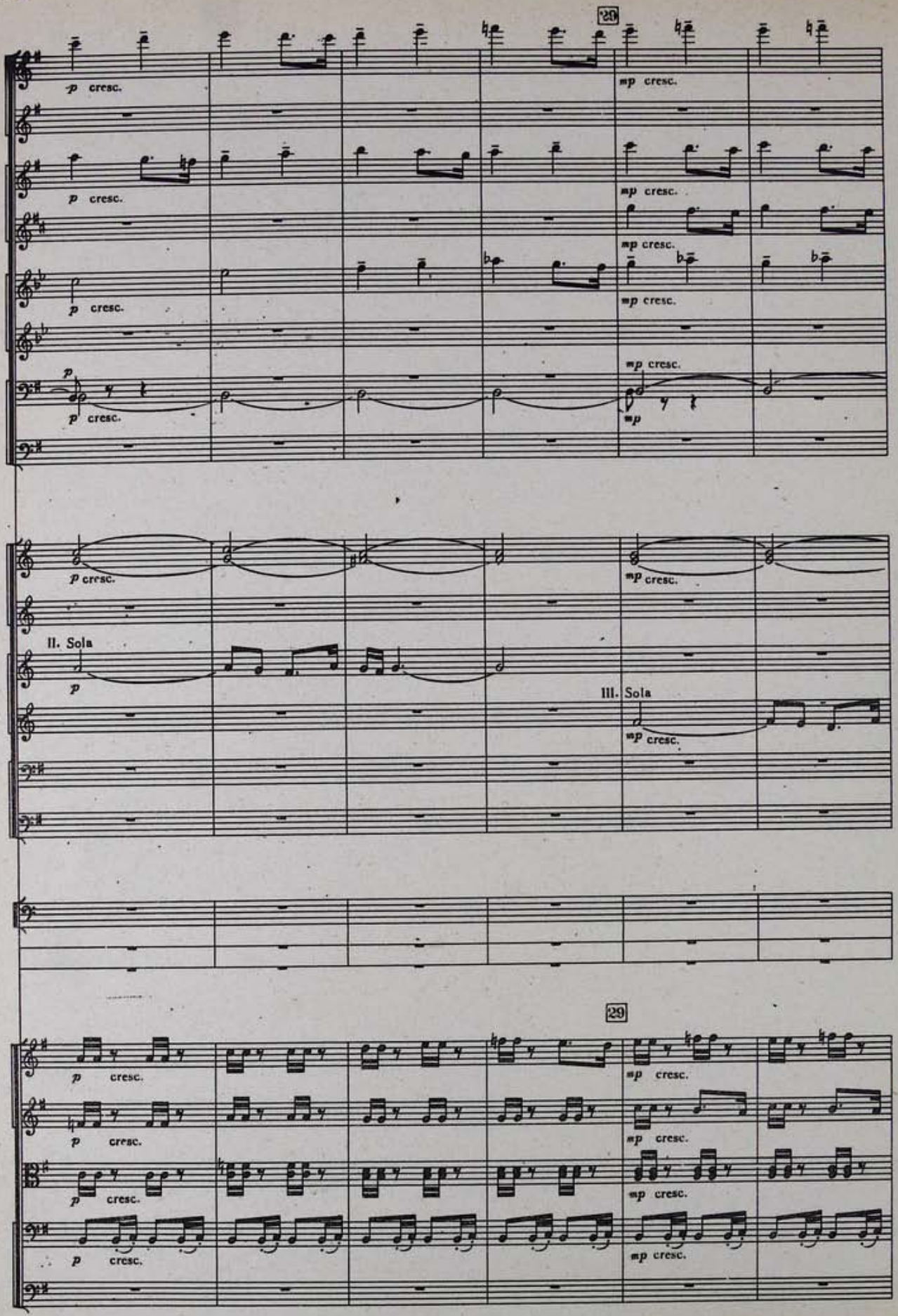
28
p cresc.
mp cresc.
II. Sola
III. Sola
29

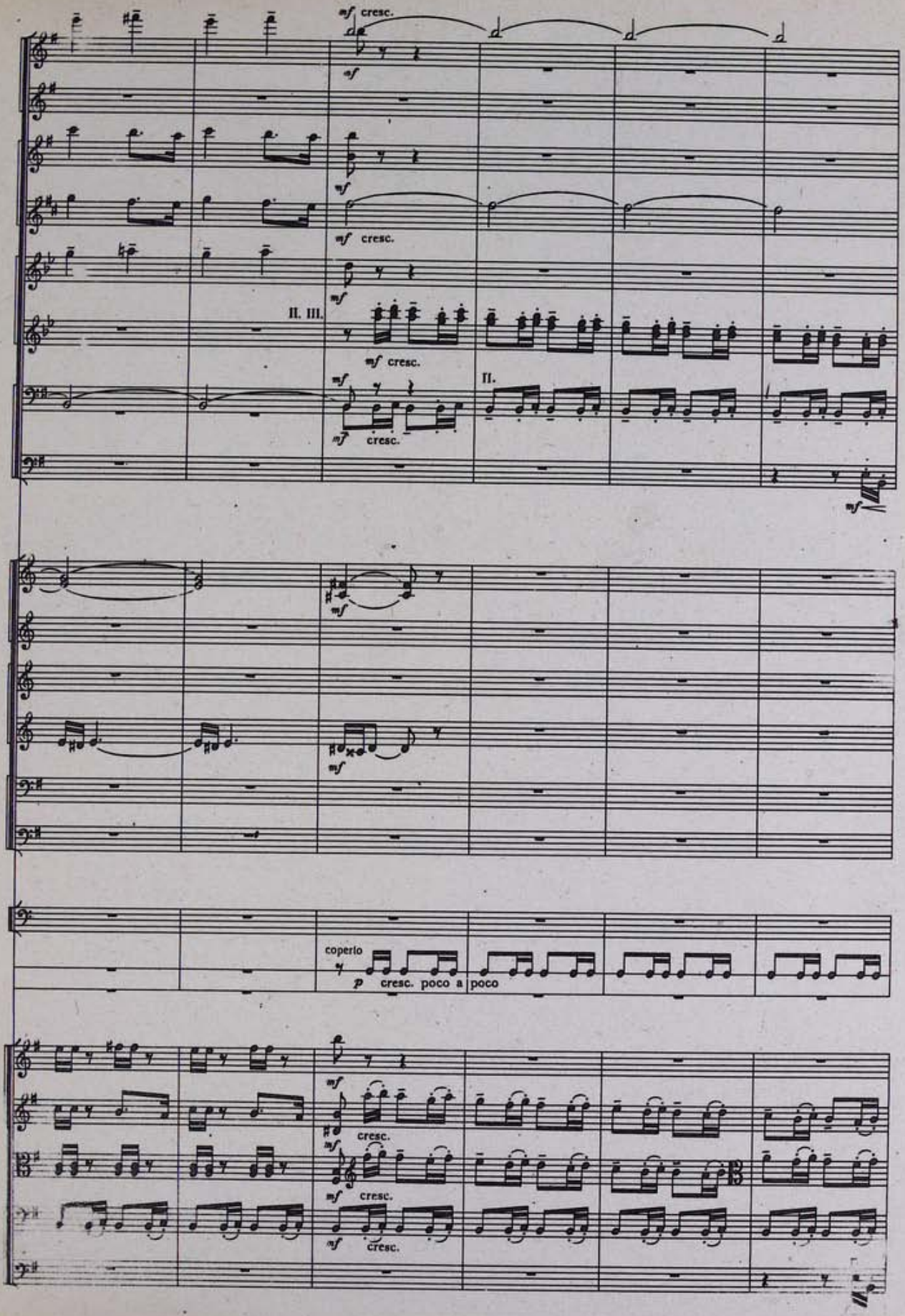
mf cresc.
II. III.
II.
coperto
p cresc. poco a poco

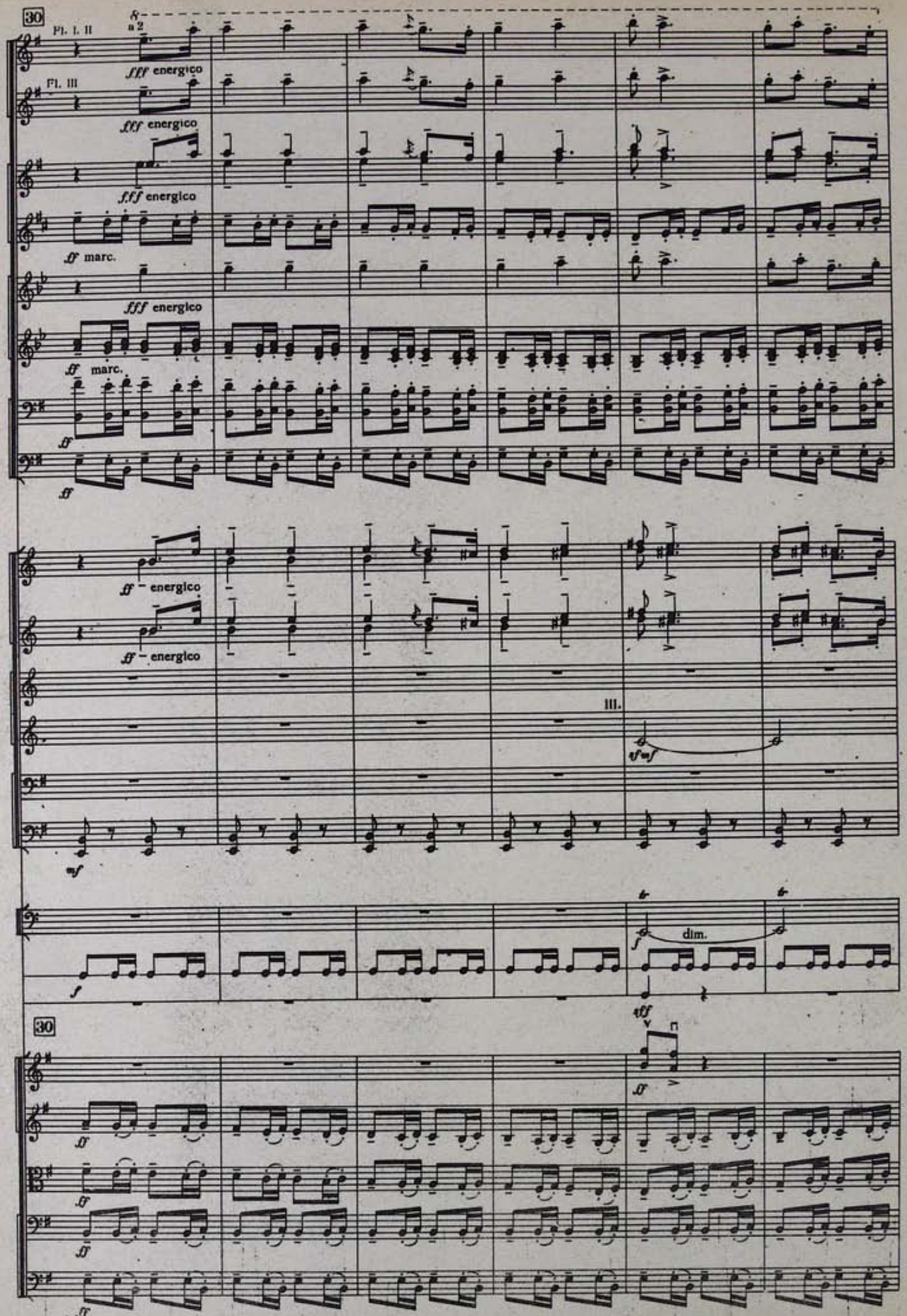
30
Fl. I. II
a 2
fff energico
Fl. III
fff energico
fff energico
ff marc.
fff energico
ff marc.
ff
ff – energico
ff – energico
III.
sf=mf
mf
f
dim.
30
fff
ff
ff
ff

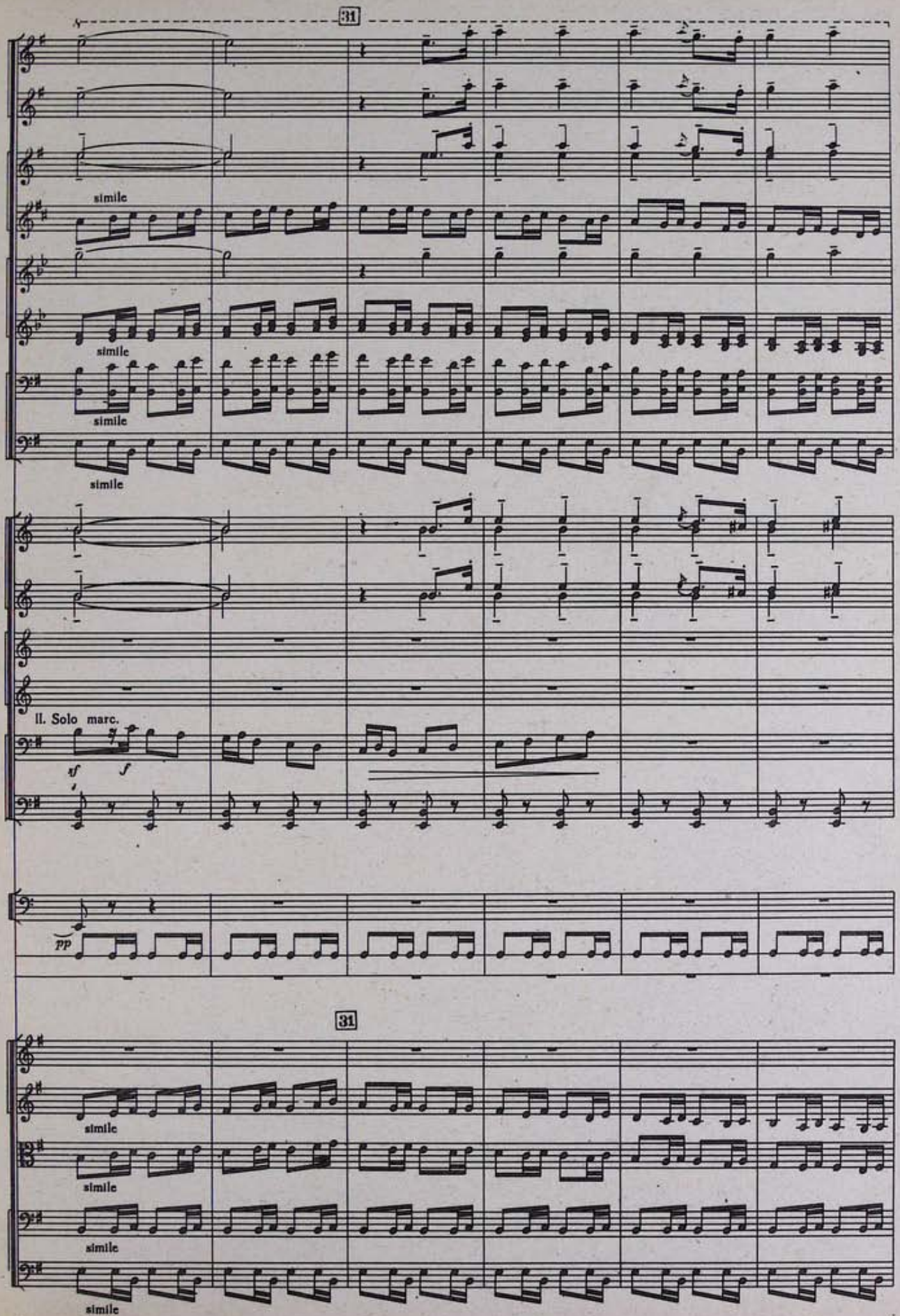
31
simile
simile
simile
II. Solo marc.
sf
f
pp
31
simile
simile
simile
simile

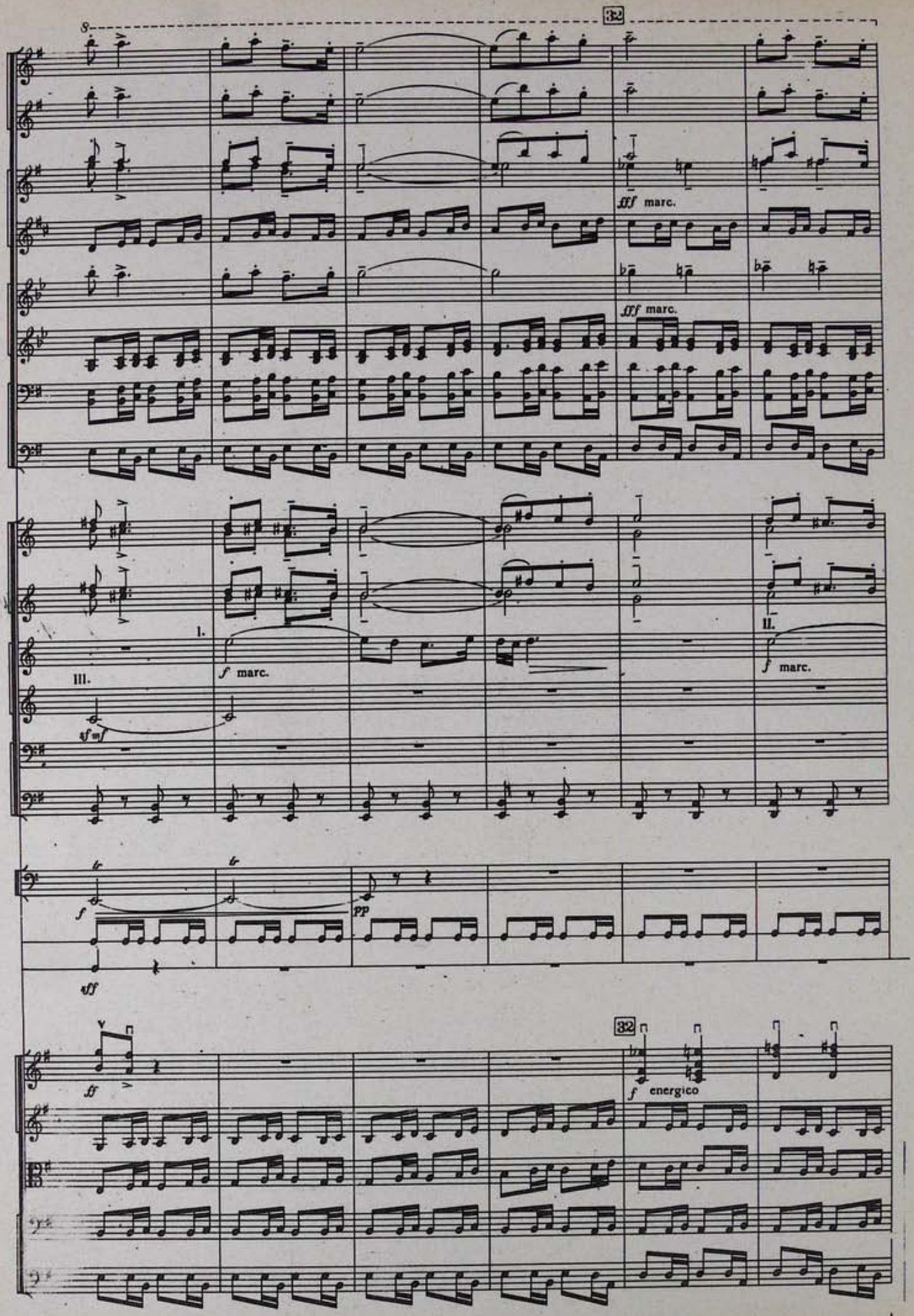
8
32
fff marc.
fff marc.
I.
III.
f marc.
II.
f marc.
sfmf
tr
tr
f
pp
sff
ff
32
f energico

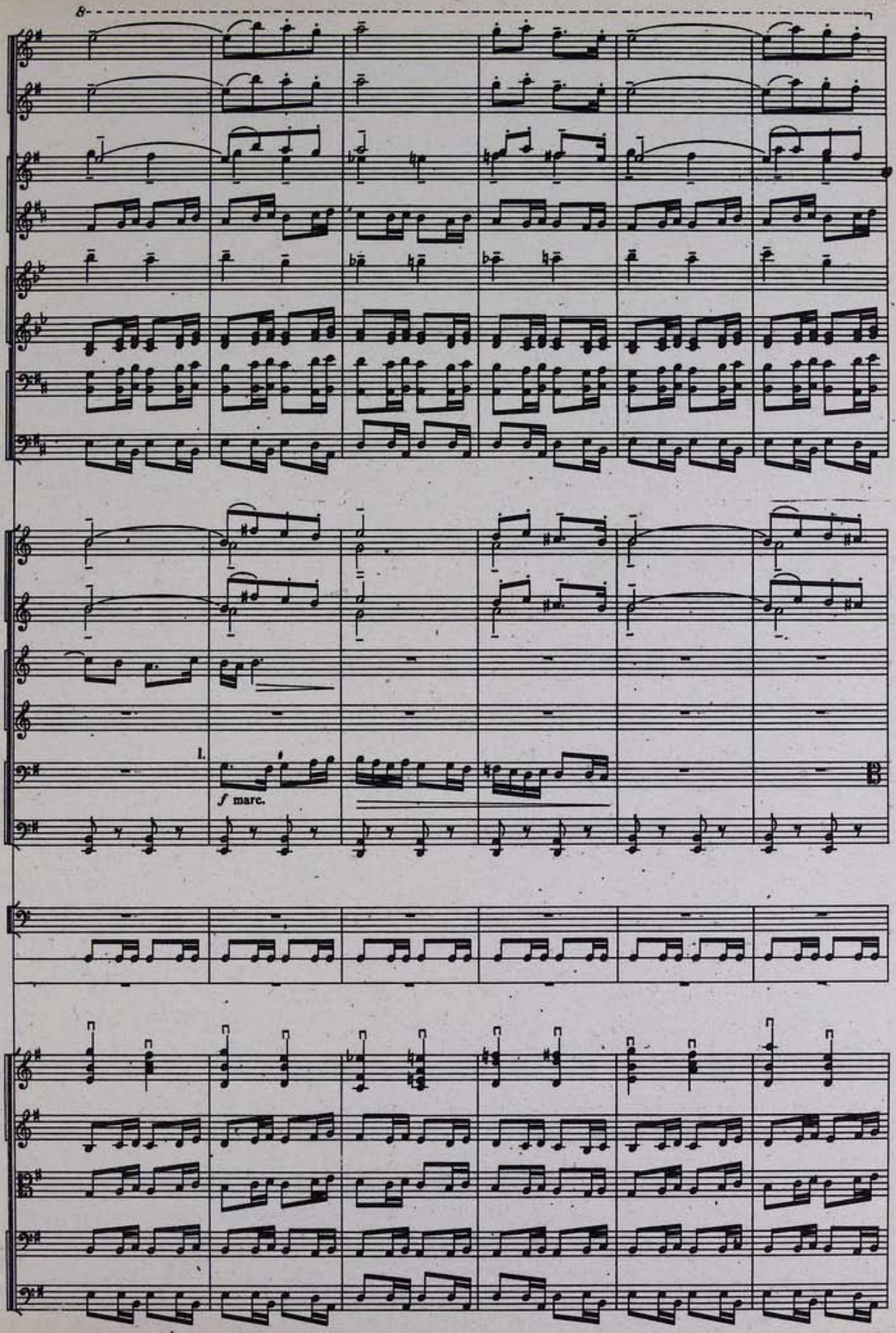
8
1.
f marc.

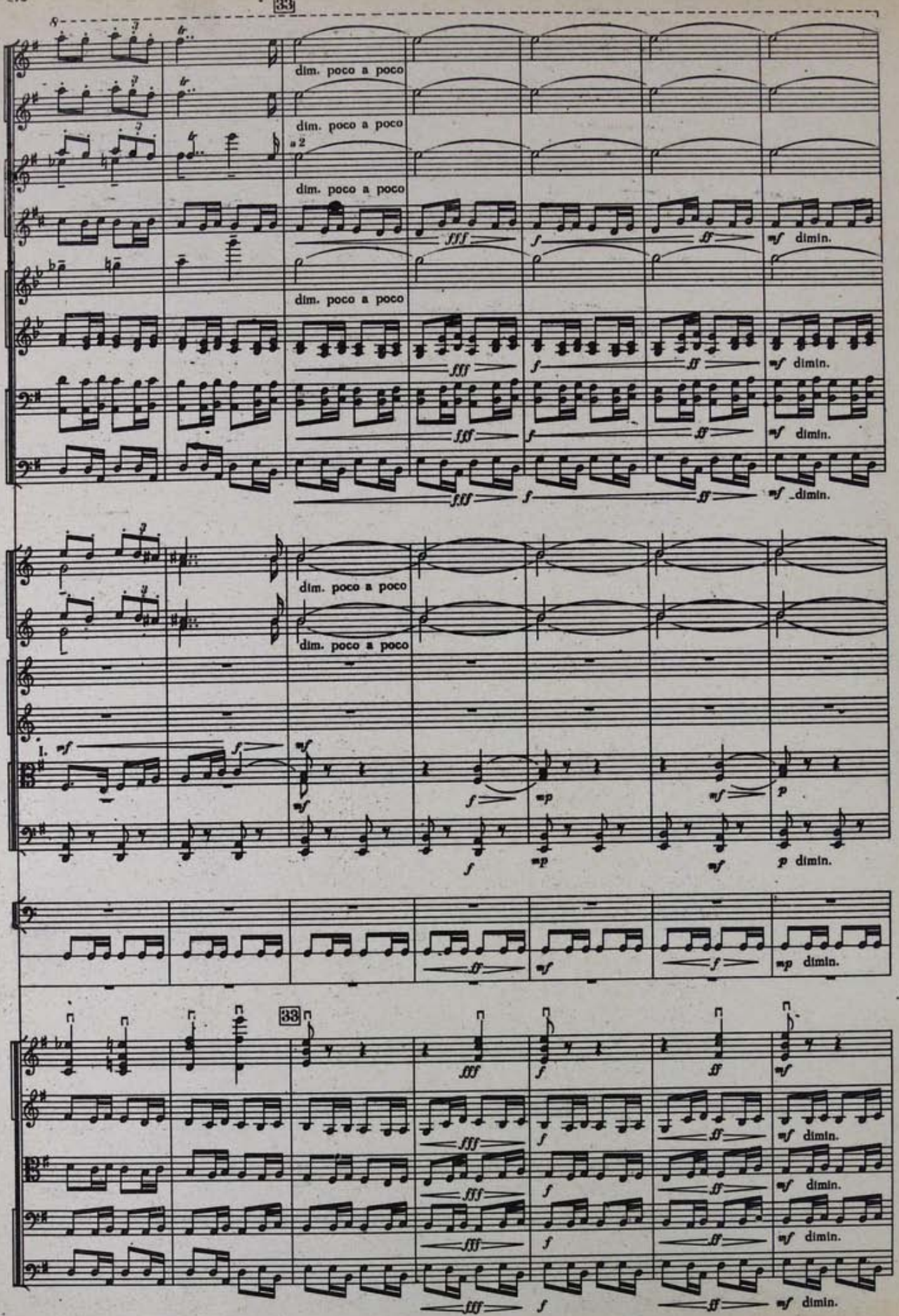
33
dim. poco a poco
a 2
fff
f
ff
mf dimin.
I.
mf
mp
p
p dimin.
33

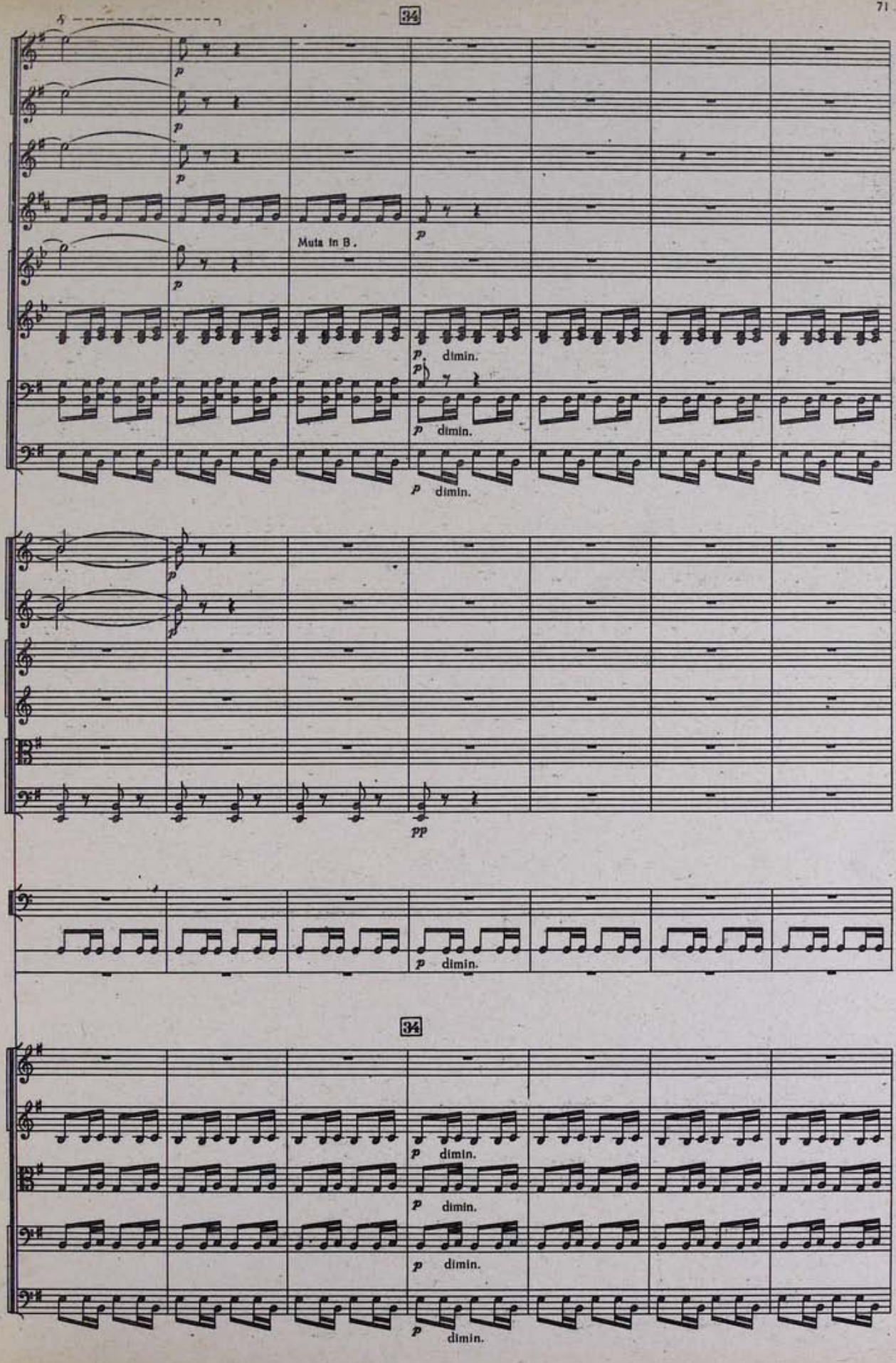
34
Muta in B.
p dimin.
pp
34

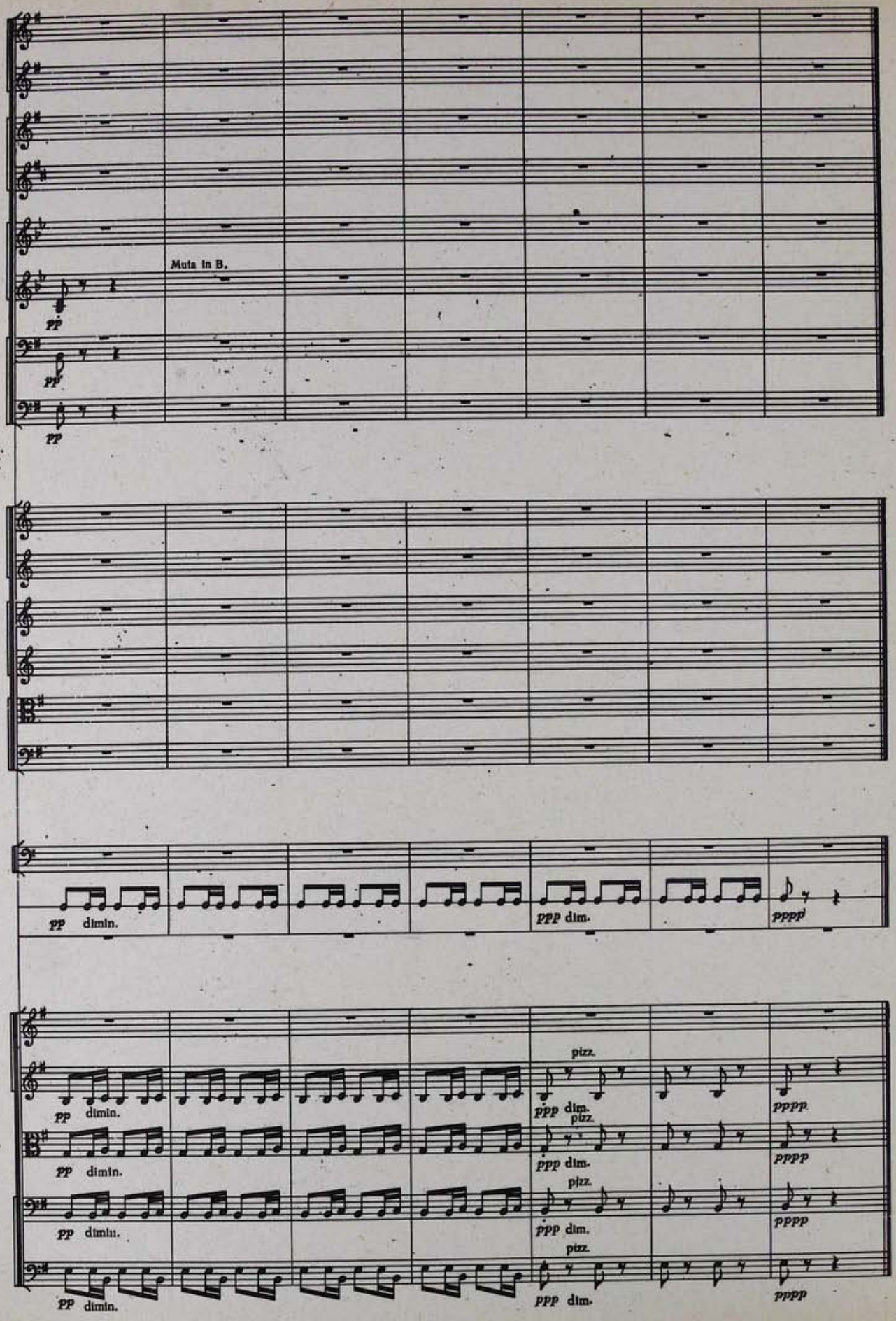
Muta in B.
pp
pp
pp
pp dimin.
ppp dim.
pppp
pizz.
pp dimin.
ppp dim.
pppp
pizz.
pp dimin.
ppp dim.
pppp
pizz.
pp dimin.
ppp dim.
pppp
pizz.

ԹԱԹՈՒԼԻ ՀԱՂԹԱԿԱՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ
ПОБЕДОНОСНОЕ ВОЗВРАЩЕНИЕ ТАТУЛА

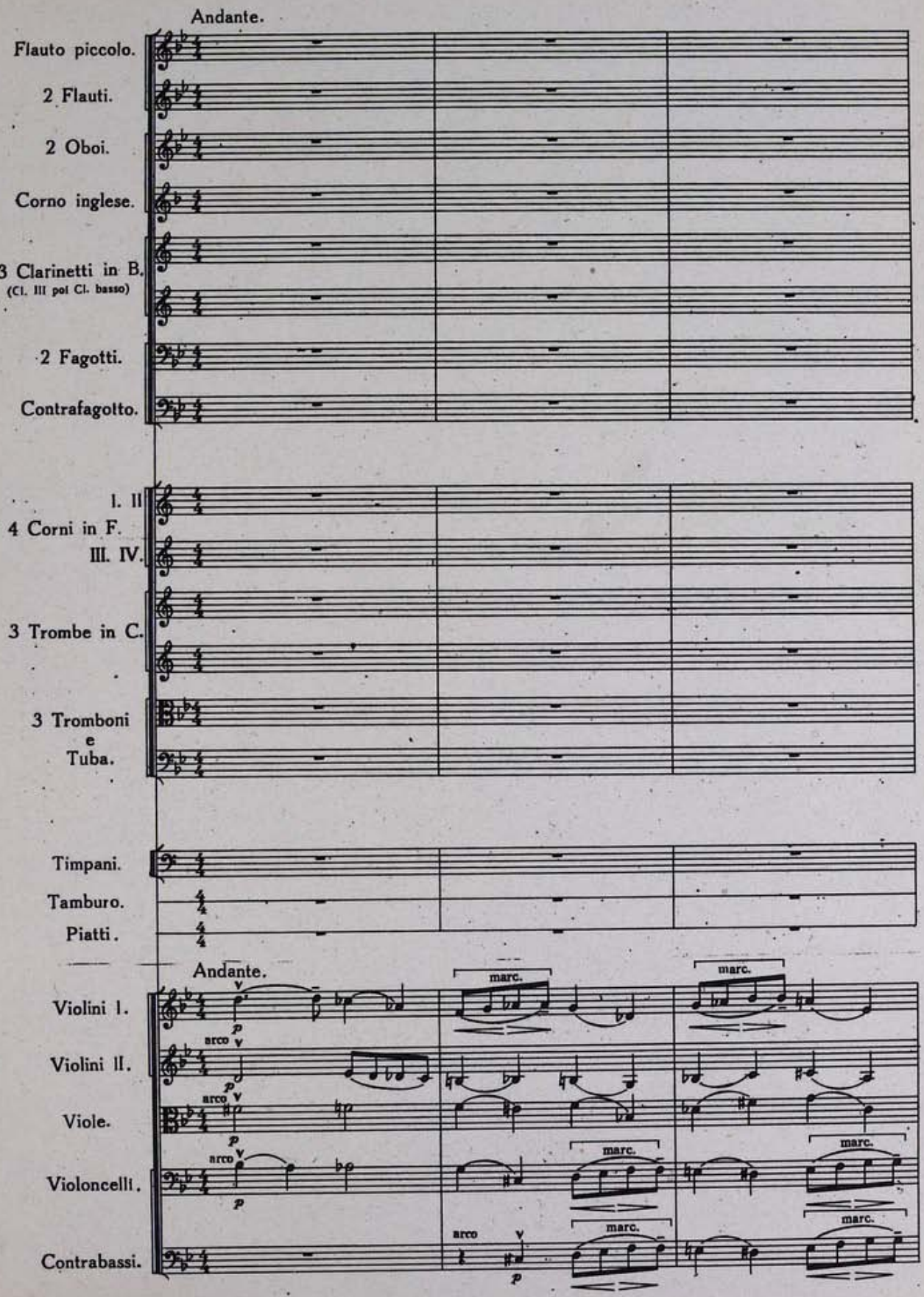

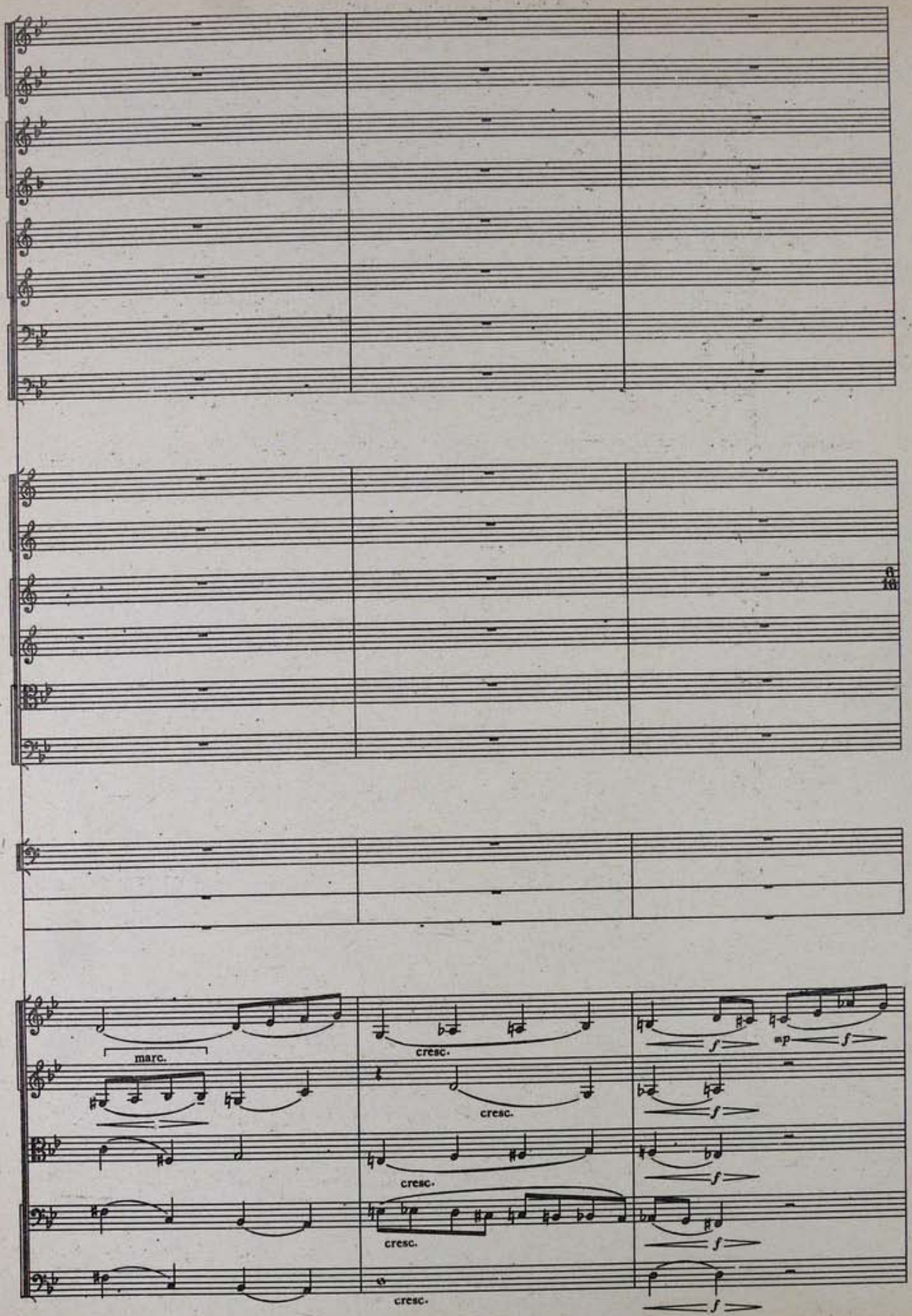
marc.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
f
mp
f
f
f
f
f

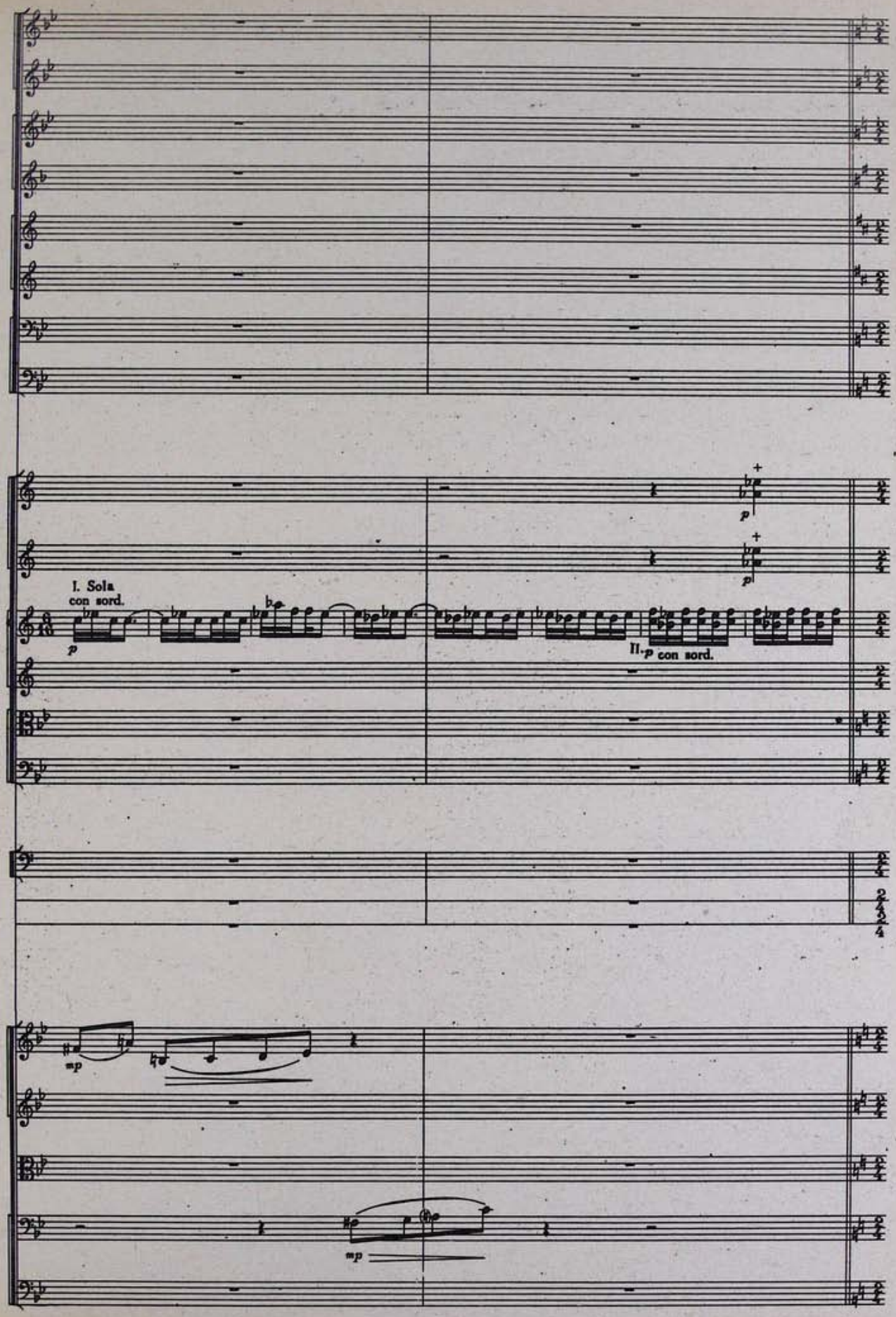
I. Sola
con sord.
p
II. p con sord.
mp
mp

35 Allegro moderato. accelerando poco a poco

I. *pppp* legg.

I. legg. *pppp* cresc.

I. *pppp* cresc.

pppp

pp

pp

pp

senza sord.

non coperto. Colle bacchette di Tamburo.

pppp cresc. poco a poco

35 Allegro moderato. accelerando poco a poco

pppp

Sole.

pppp cresc. poco a poco

pizz.

pppp cresc. poco a poco

div. pizz.

arco

pppp cresc. poco a poco

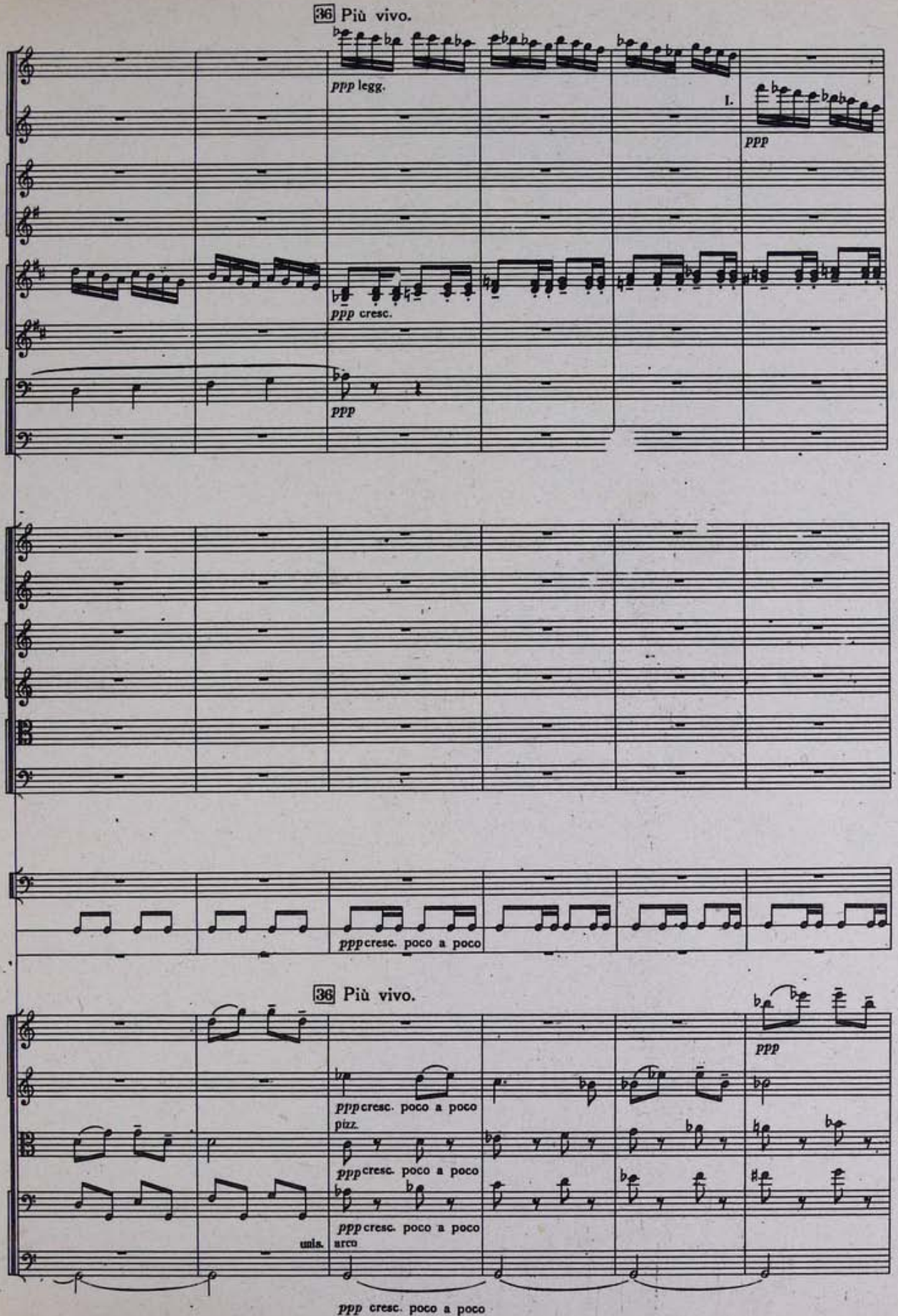
36 Più vivo.
ppp legg.
I.
ppp
ppp cresc.
ppp
pppcresc. poco a poco
36 Più vivo.
ppp
pppcresc. poco a poco
pizz.
pppcresc. poco a poco
pppcresc. poco a poco
unis.
arco
ppp cresc. poco a poco

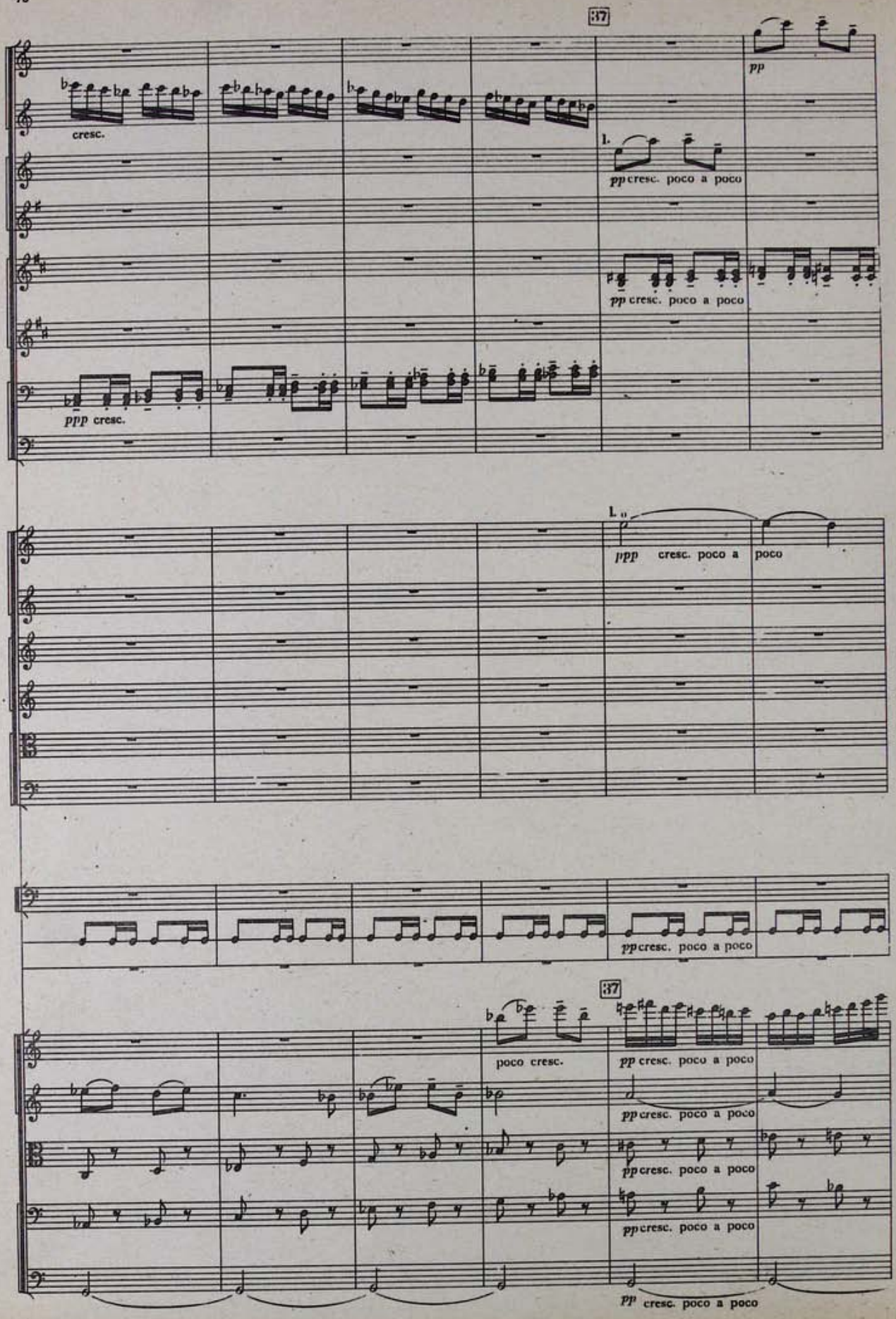
37
cresc.
pp
1.
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
ppp cresc.
1.
ppp cresc. poco a
poco
pp cresc. poco a poco
37
poco cresc.
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco

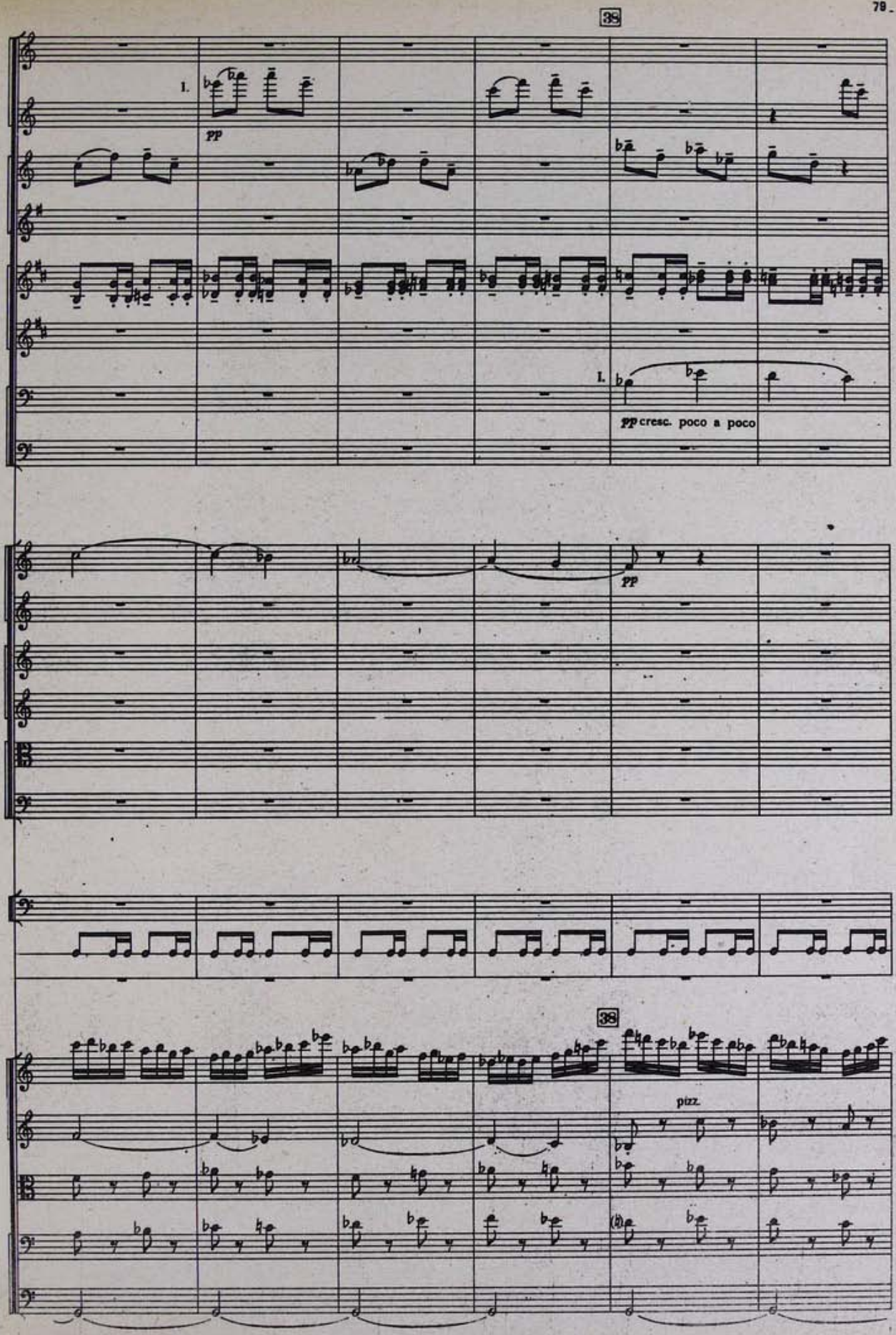
38
I.
pp
I.
pp cresc. poco a poco
pp
38
pizz.

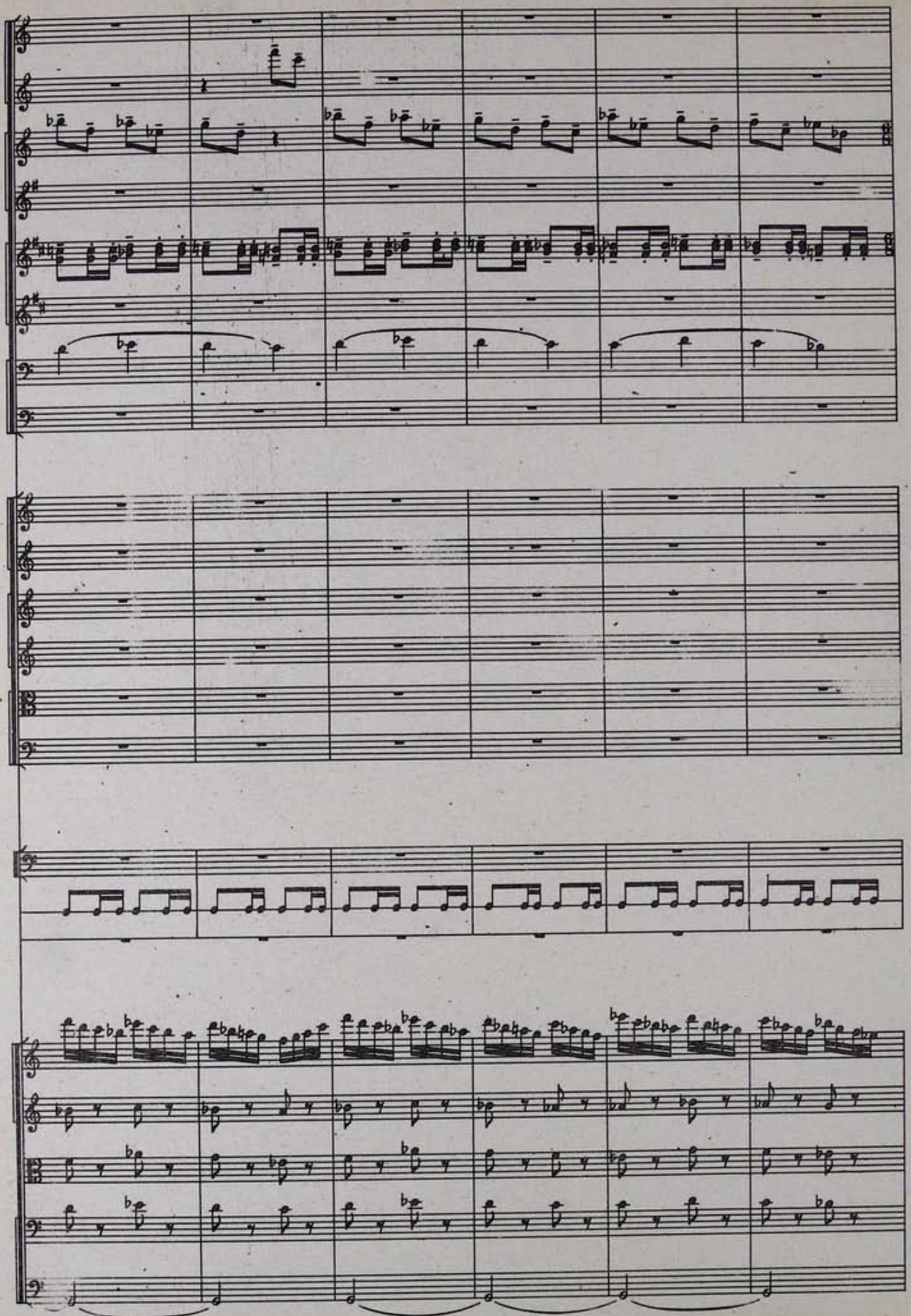

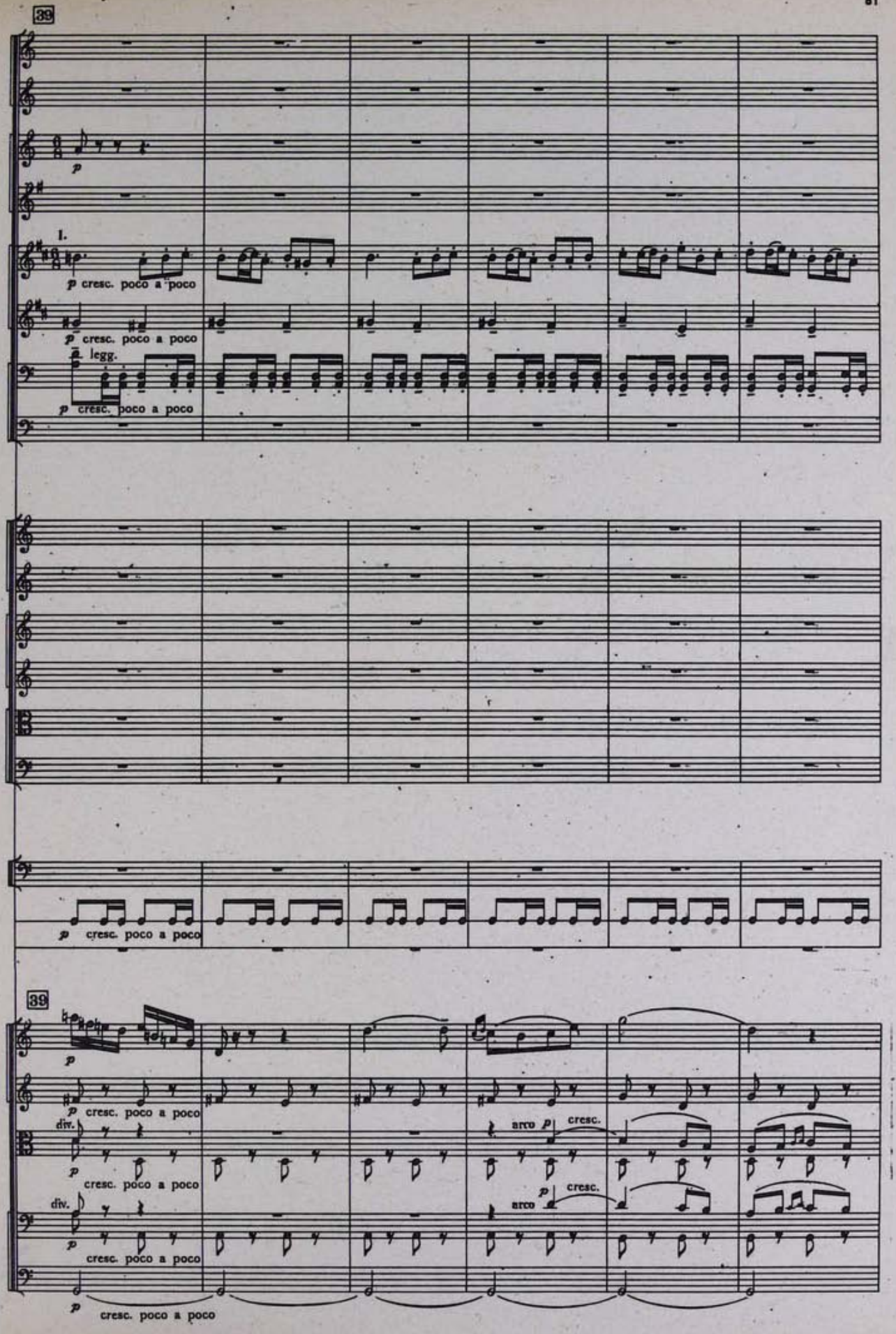
39
p
1.
p cresc. poco a poco
p cresc. poco a poco
legg.
p cresc. poco a poco
p cresc. poco a poco
39
p
p cresc. poco a poco
div.
p cresc. poco a poco
arco p cresc.
div.
p cresc. poco a poco
p cresc.
arco
p cresc. poco a poco

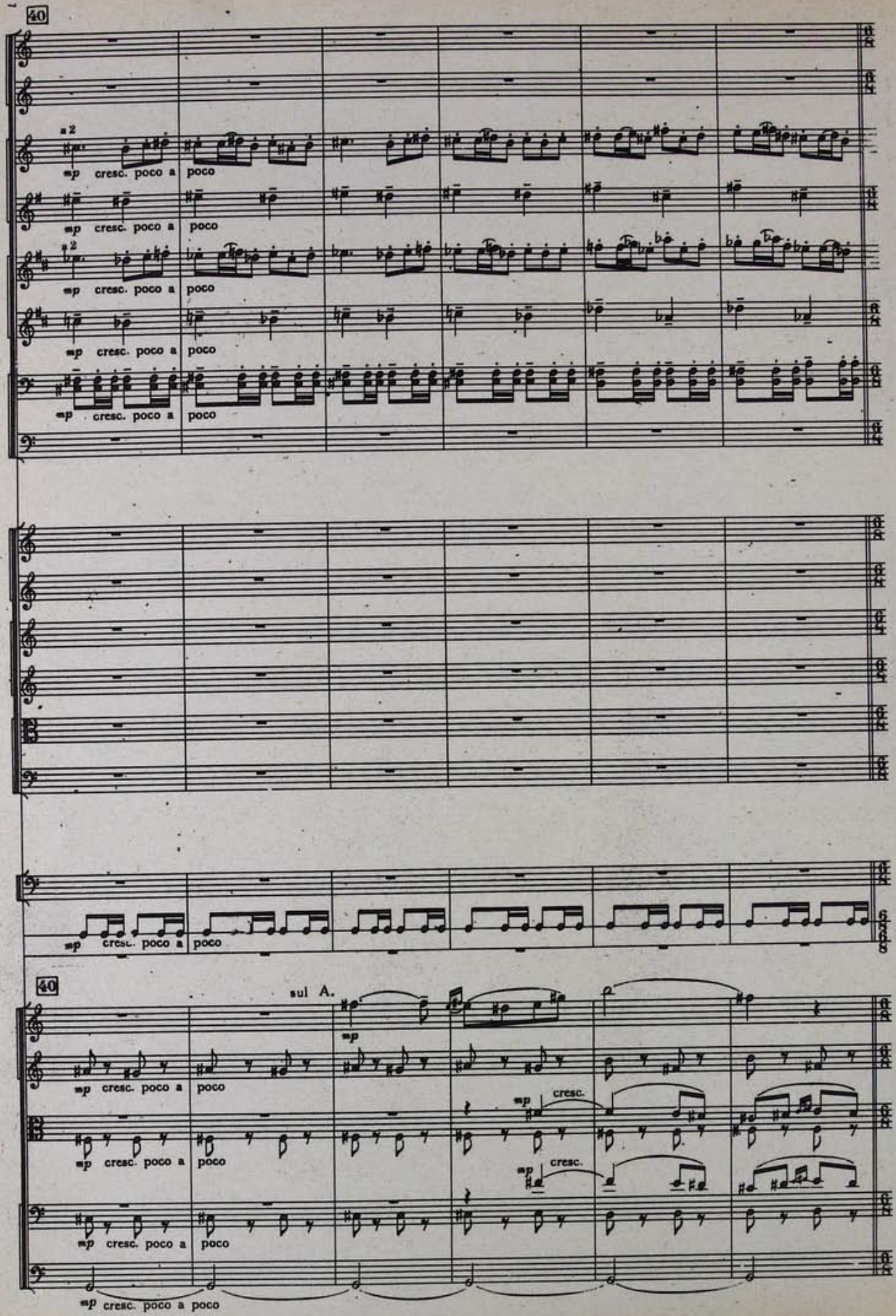
40
a 2
mp cresc. poco a poco
mp cresc. poco a poco
a 2
mp cresc. poco a poco
mp cresc. poco a poco
mp cresc. poco a poco
mp cresc. poco a poco
40
sul A.
mp
mp cresc. poco a poco
mp cresc.
mp cresc. poco a poco
mp cresc.
mp cresc. poco a poco
mp cresc. poco a poco

41 riten. poco a poco

Muta al Cl. basso in B.

I.

mf cresc. poco a poco

mf cresc. poco a poco

II.

IV.

p cresc. poco a poco

p cresc. poco a poco

I. Sola

p cresc. poco a poco

II. Sola

p cresc. poco a poco

III. Sola

p

ppp cresc. poco a poco

mf

41 riten. poco a poco

unis.

arco

mf cresc. poco a poco

unis.

arco

mf cresc. poco a poco

mf cresc. poco a poco

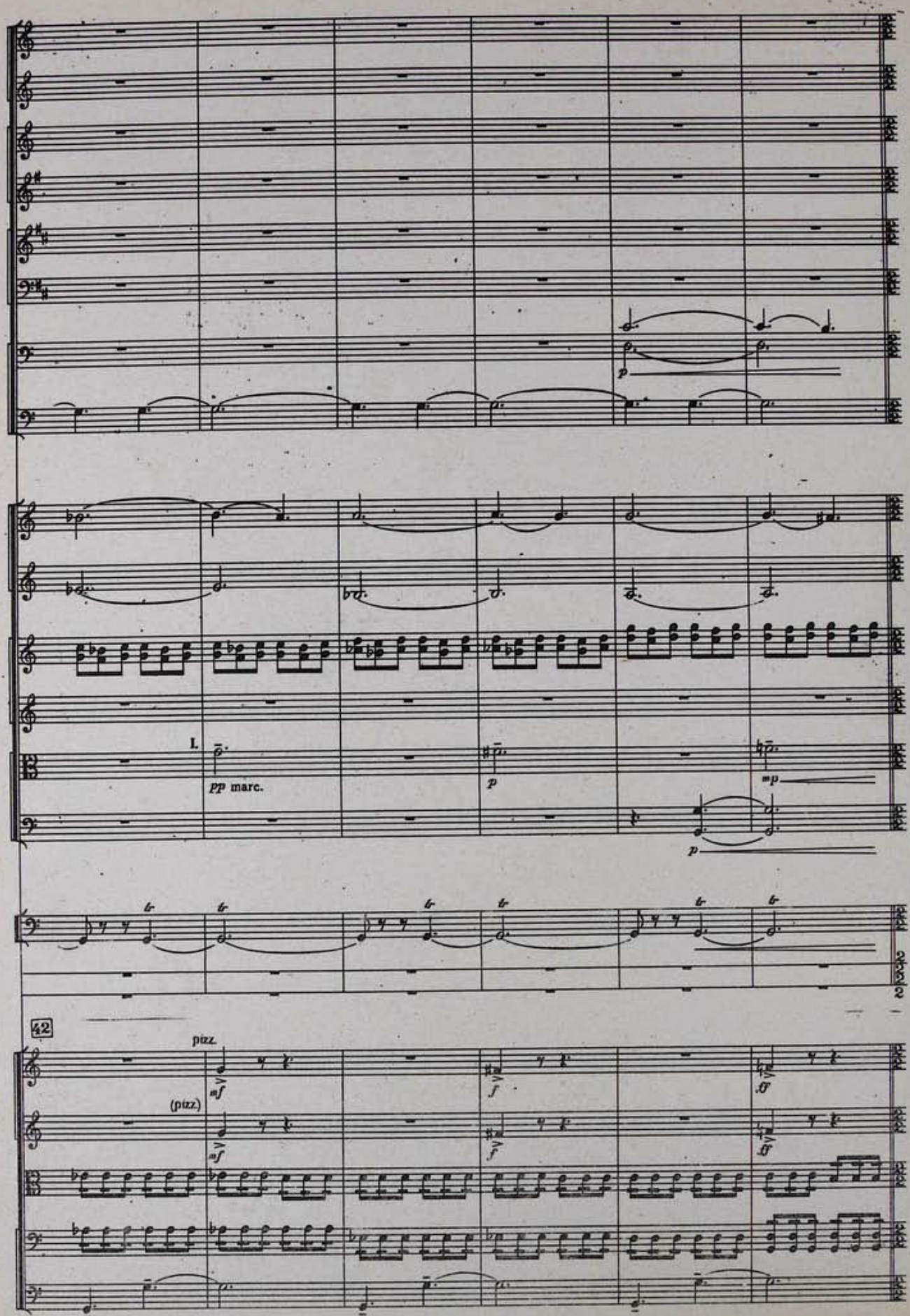
I.
pp marc.
p
mp
p
42
pizz.
mf
(pizz.)
mf
f
f
ff
ff

43 Maestoso.

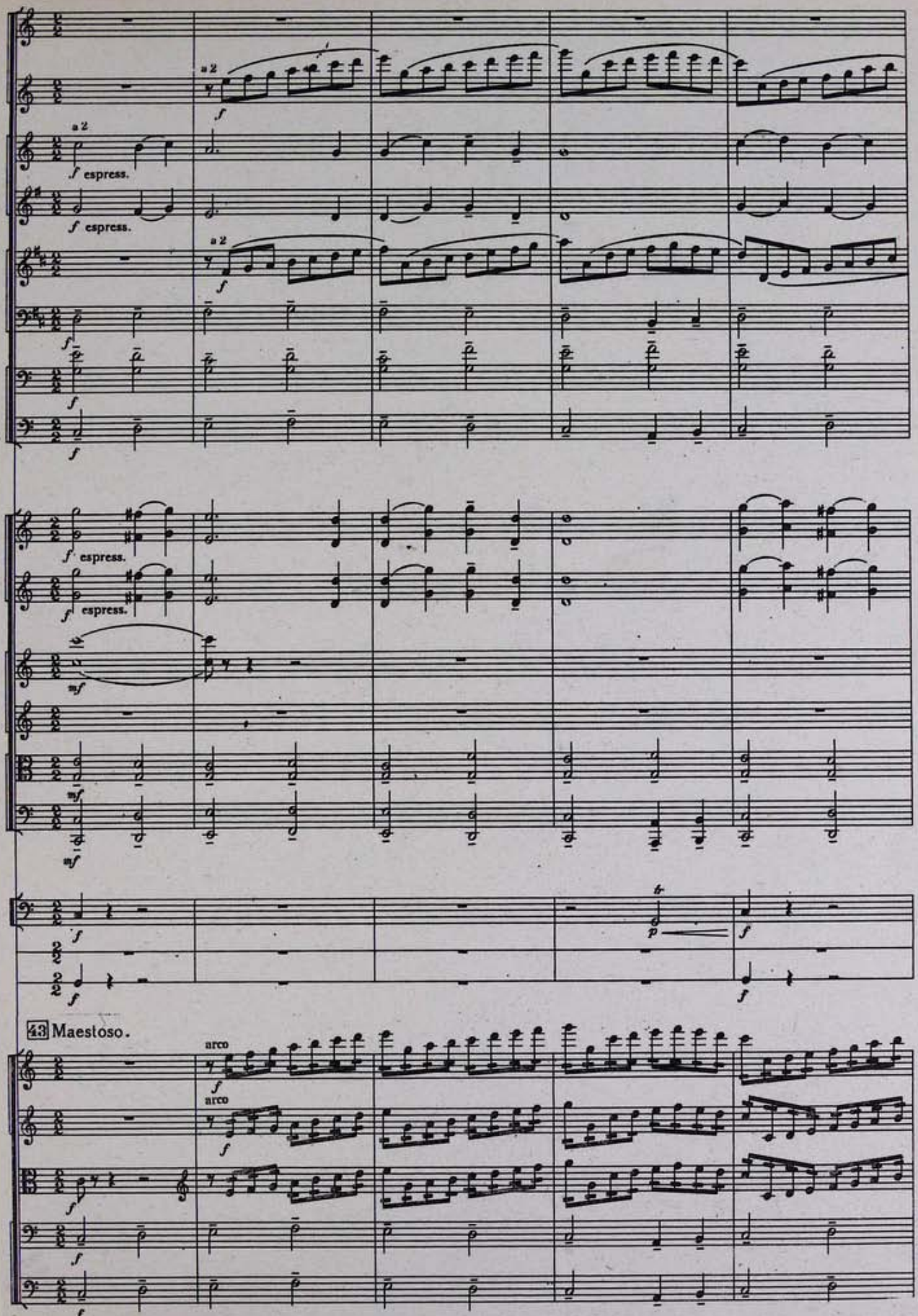

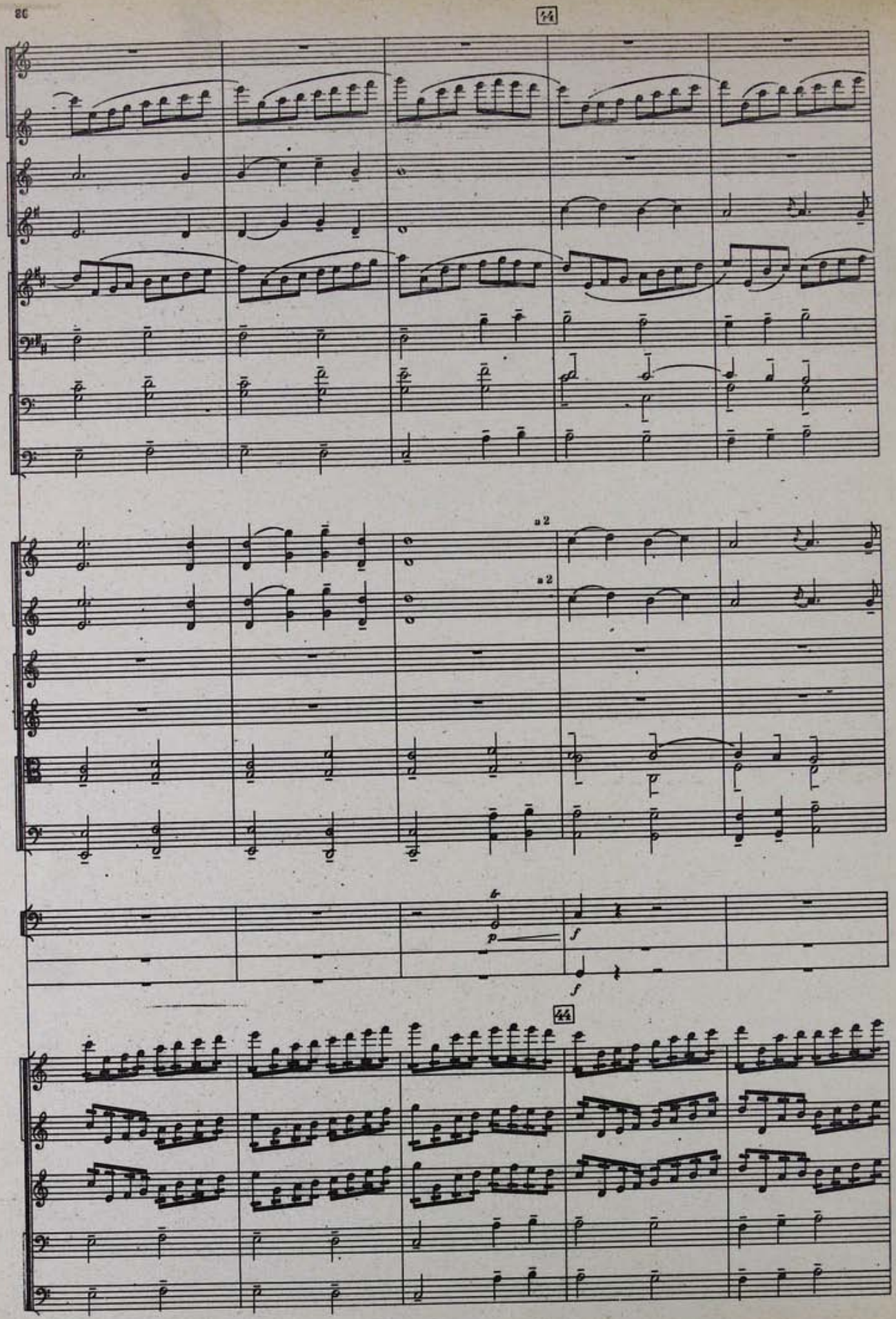
43
a 2
a 2
p
f
f
44

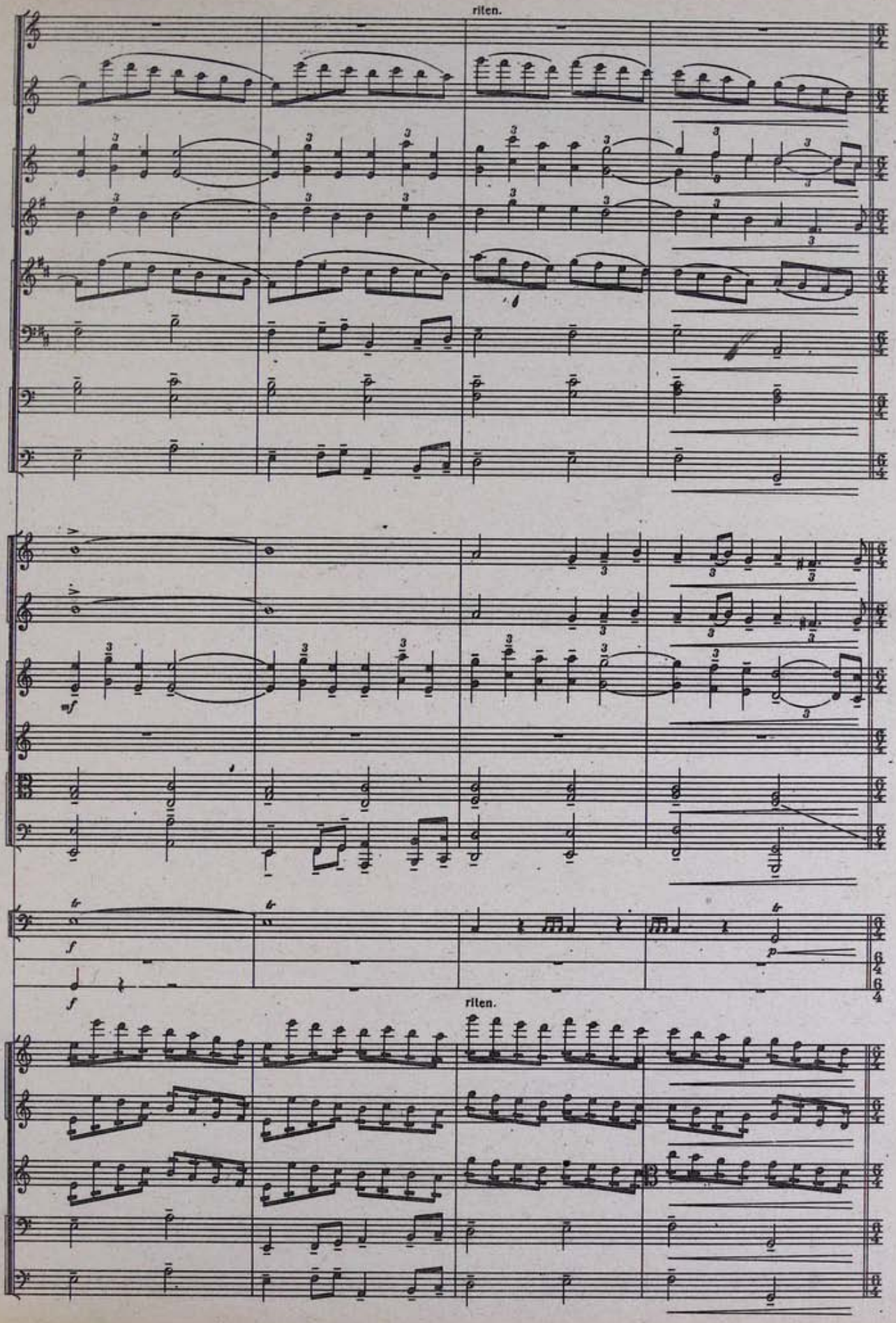
riten.
mf
f
p
riten.

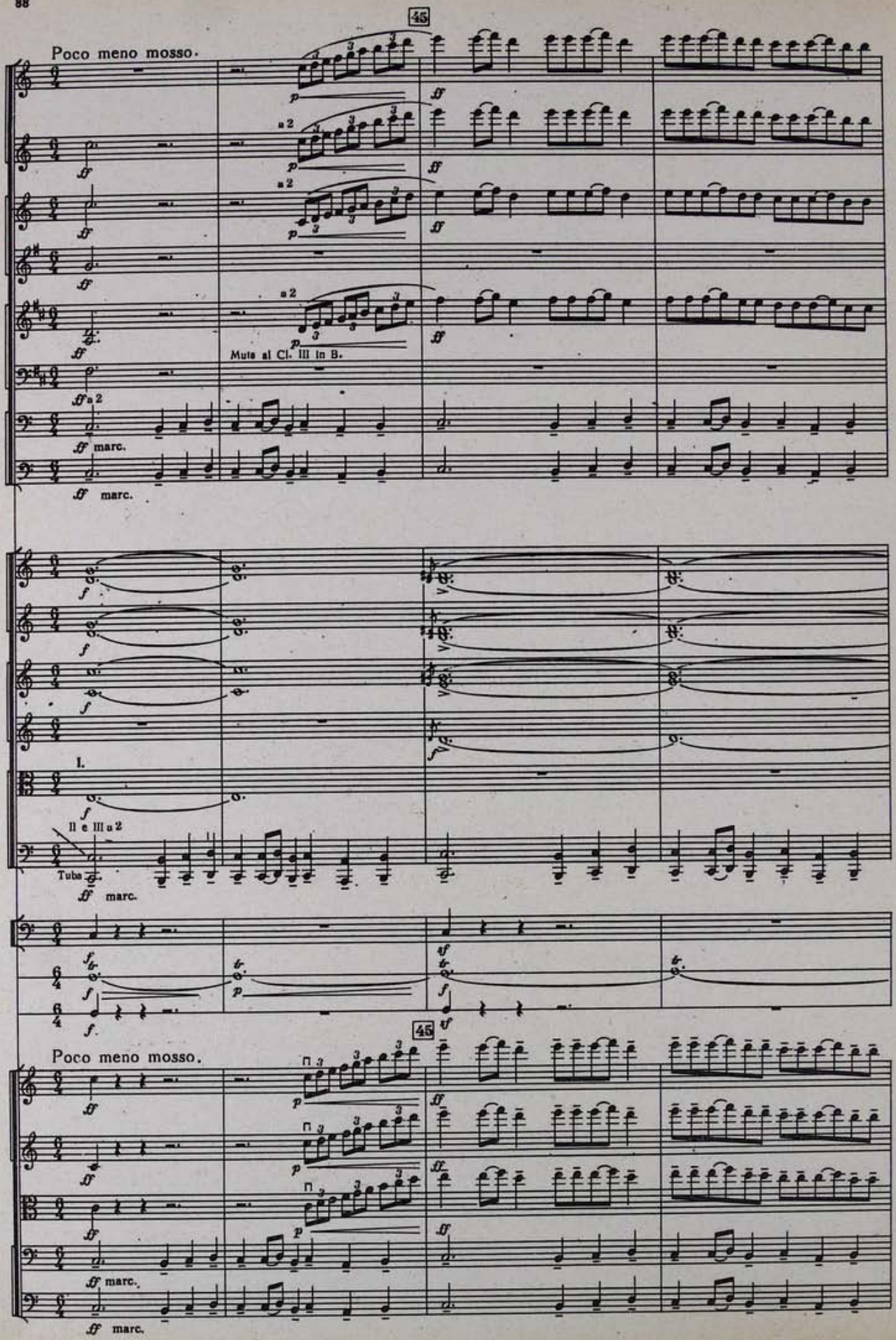
45
Poco meno mosso.
a 2
Muta al Cl. III in B.
marc.
I.
II e III a 2
Tuba
45
Poco meno mosso.
marc.

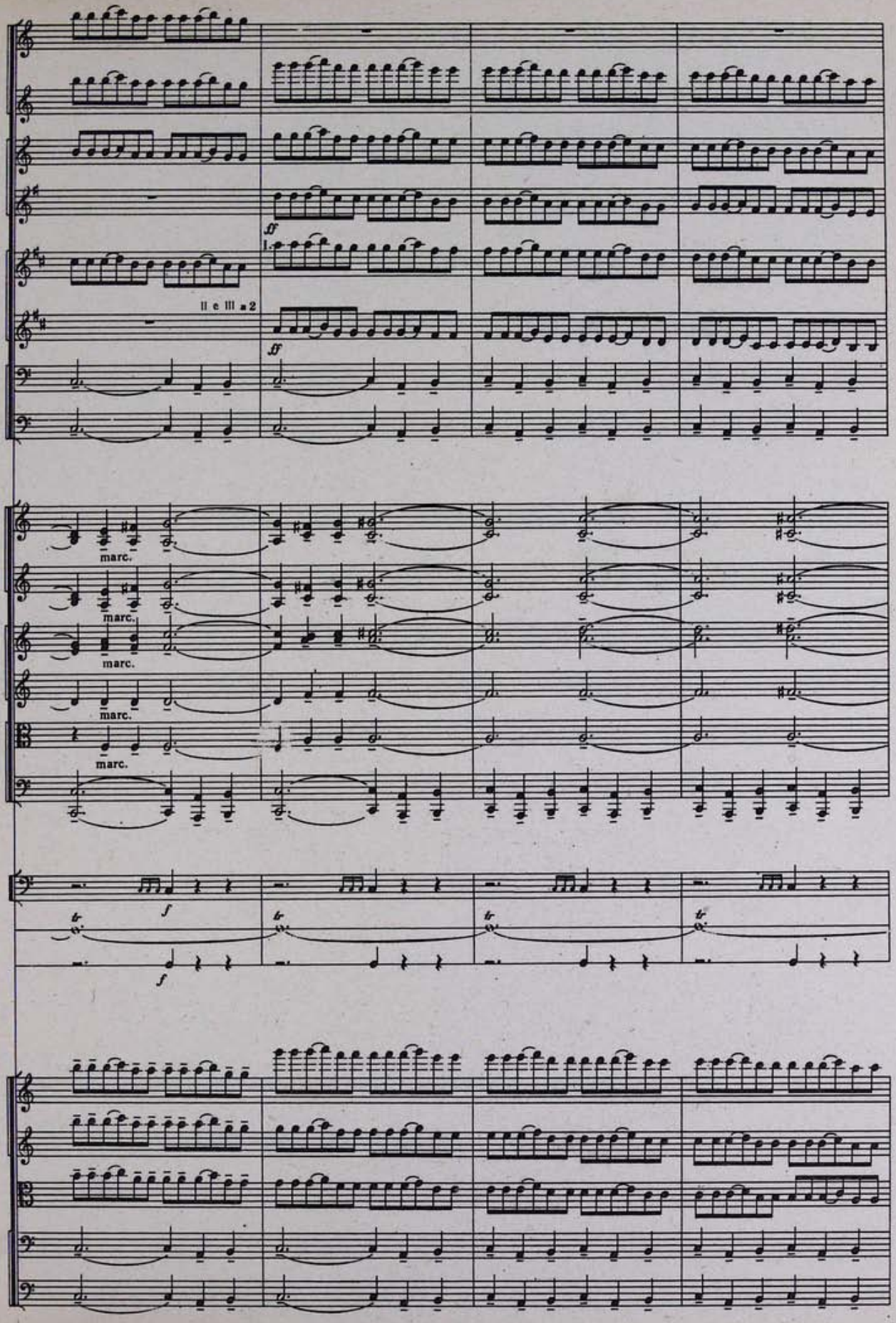
ff
I.
II e III a 2
ff
marc.
marc.
marc.
marc.
marc.
f
tr
tr
tr
tr
f

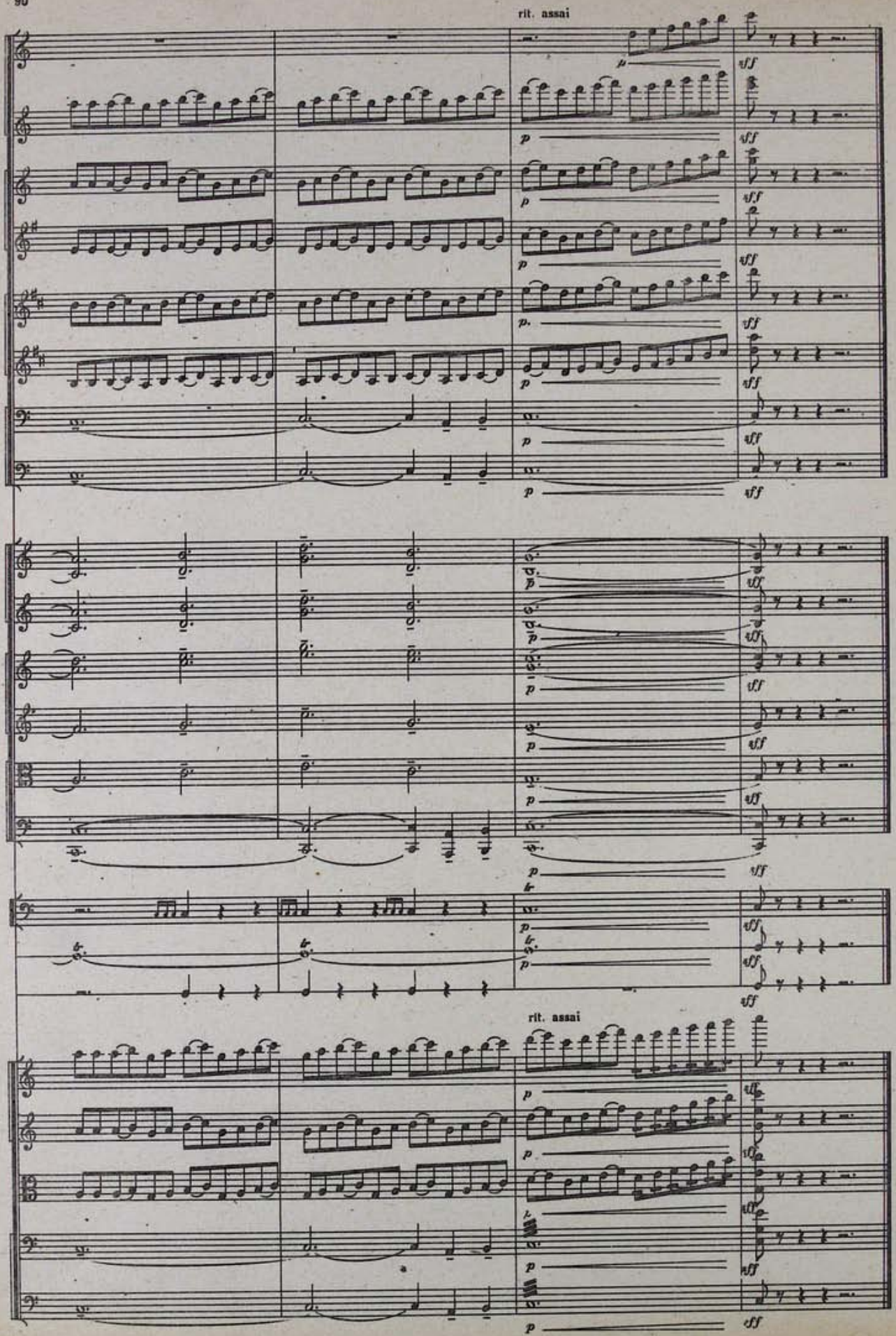
rit. assai
rit. assai

ԵՐԿՐՈՐԴ ՍՅՈՒԻՏ

ԱԼՄԱՍՏ

ՕՊԵՐԱՅԻՑ

(ԽՆՋՈՒՅՔ ԹԱԹՈՒԼԻ ՊԱՏՎԻՆ)

ВТОРАЯ СЮИТА

ИЗ ОПЕРЫ

АЛМАСТ

(ПИР В ЧЕСТЬ ТАТУЛА)

ԵՐԿՐՈՐԴ ՍՅՈՒԻՏ ВТОРАЯ СЮИТА

«ԽՆՋՈՒՅՔ ԹԱԹՈՒԼԻ ՊԱՏՎԻՆ» „ПИР В ЧЕСТЬ ТАТУЛА"

ԽՆՋՈՒՅՔ: ԾԱՂՐԱԾՈՒԻ ՄՈՒՏՔԸ

ЗАСТОЛЬНОЕ ВЕСЕЛЬЕ. ВЫХОД ШУТА.

Allegro festoso. ♩=120.

Flauto piccolo.
2 Flauti.
2 Oboi.
Corno inglese.
2 Clarinetti in B.
Clarinetto basso in B.
2 Fagotti.
Contrafagotto.
4 Corni in F. I. III. II. IV.
3 Trombe in C.
3 Tromboni e Tuba.
Tr-ne III.
Timpani.
Tamburino.
Tamburo.
Piatti.
Silofono.

Allegro festoso. ♩=120.

Violini I.
Violini II.
Viole.
Violoncelli.
Contrabassi.

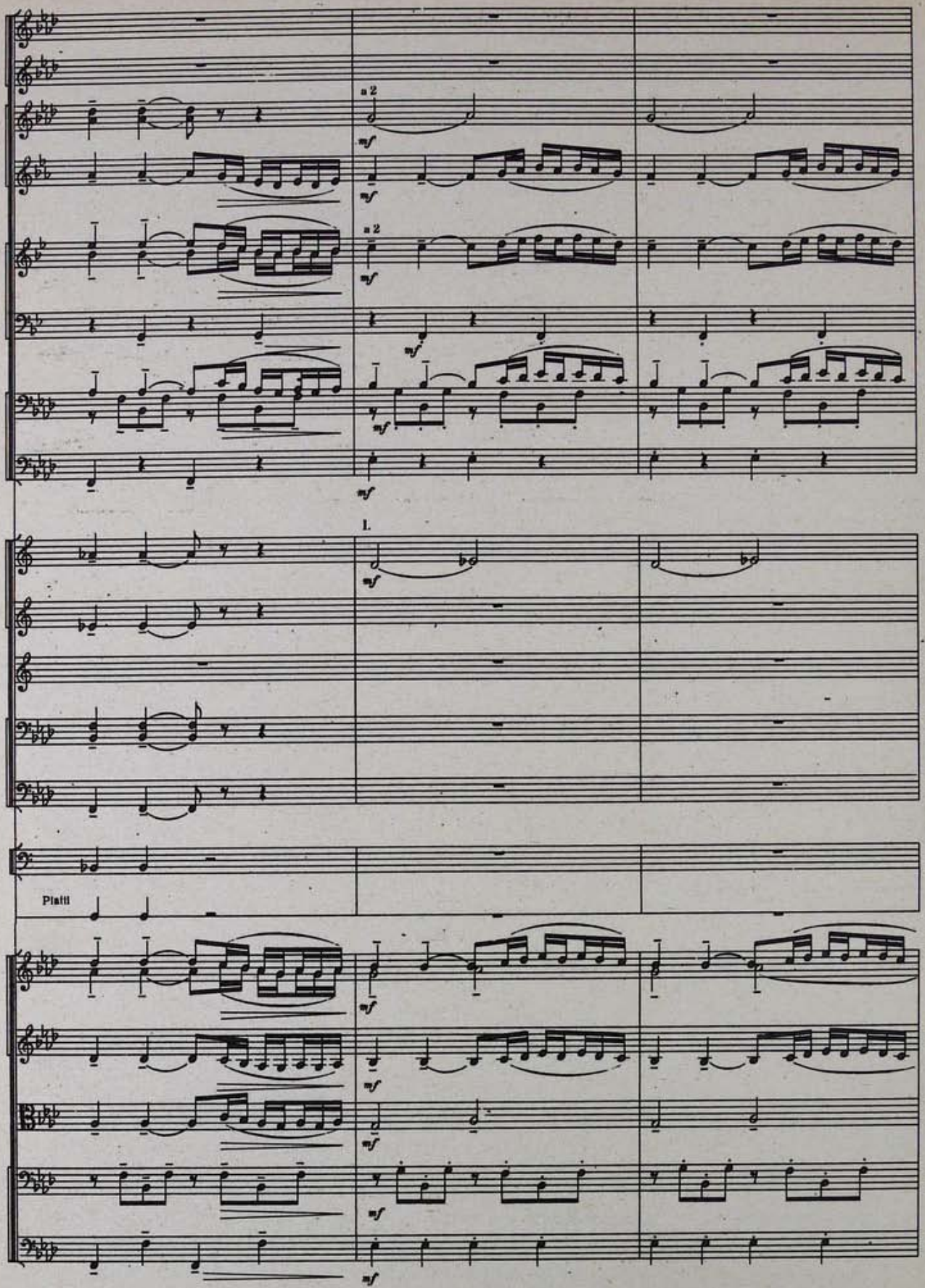
a 2
mf
a 2
mf
mf
mf
mf
1.
mf
Piatti
mf
mf
mf
mf
mf

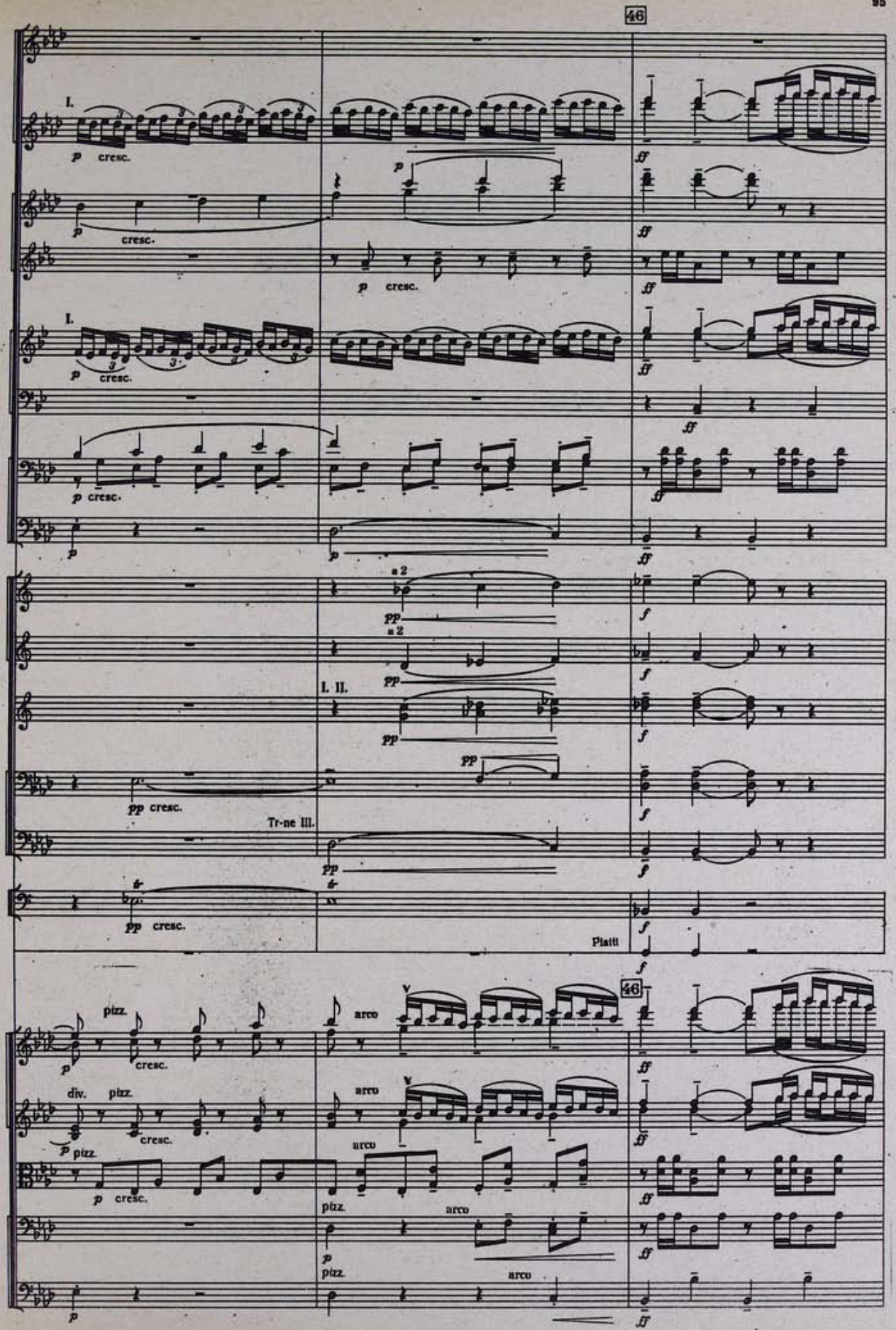
46
I.
p cresc.
p cresc.
p cresc.
I.
p cresc.
p cresc.
p
p
ff
a 2
pp
a 2
pp
I. II.
pp
pp cresc.
Tr-ne III.
pp
pp cresc.
Piatti
f
46
pizz.
p cresc.
div. pizz.
p cresc.
pizz.
p cresc.
arco
arco
arco
pizz.
p
arco
pizz.
arco
ff

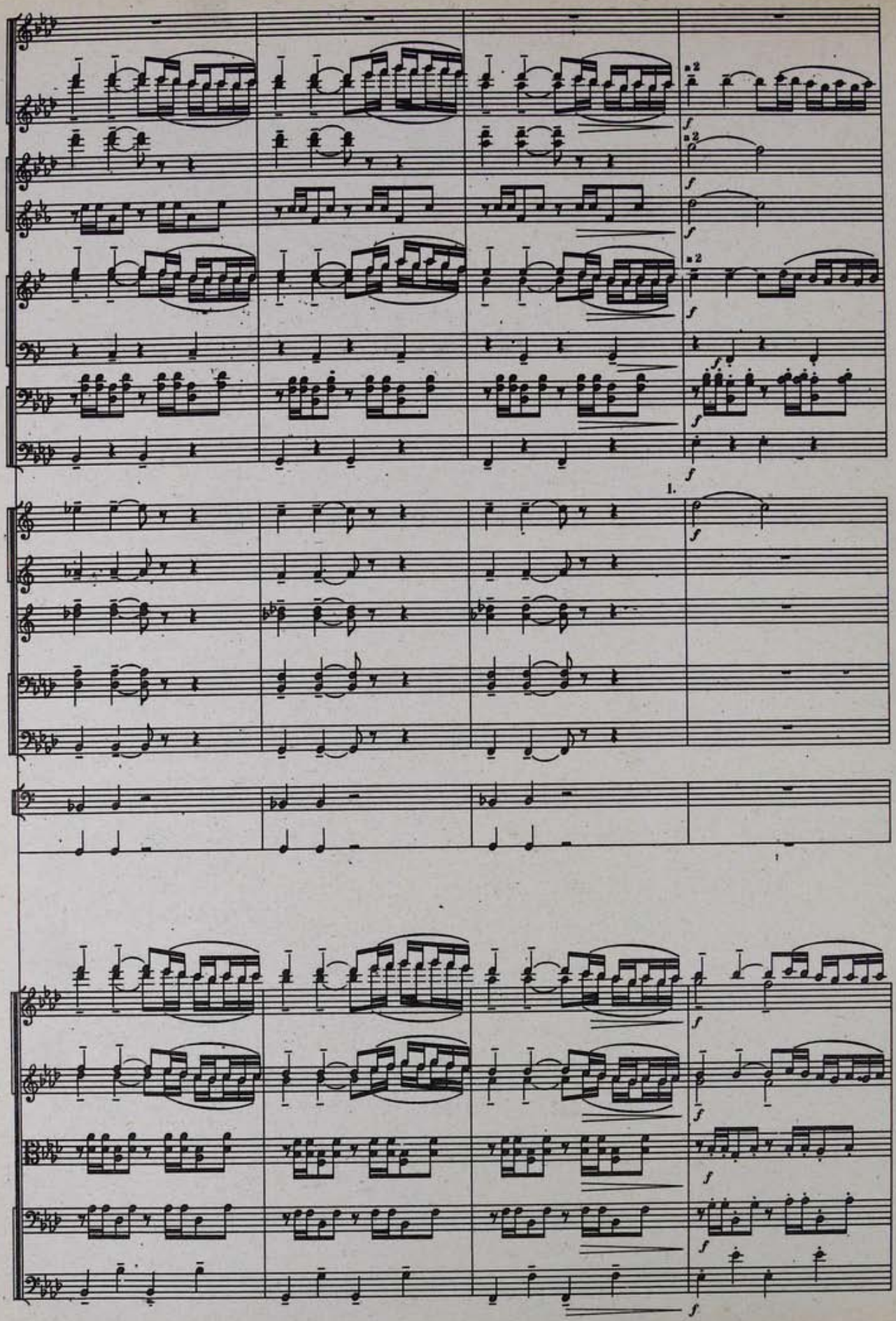
a2
a2
a2
f
1.

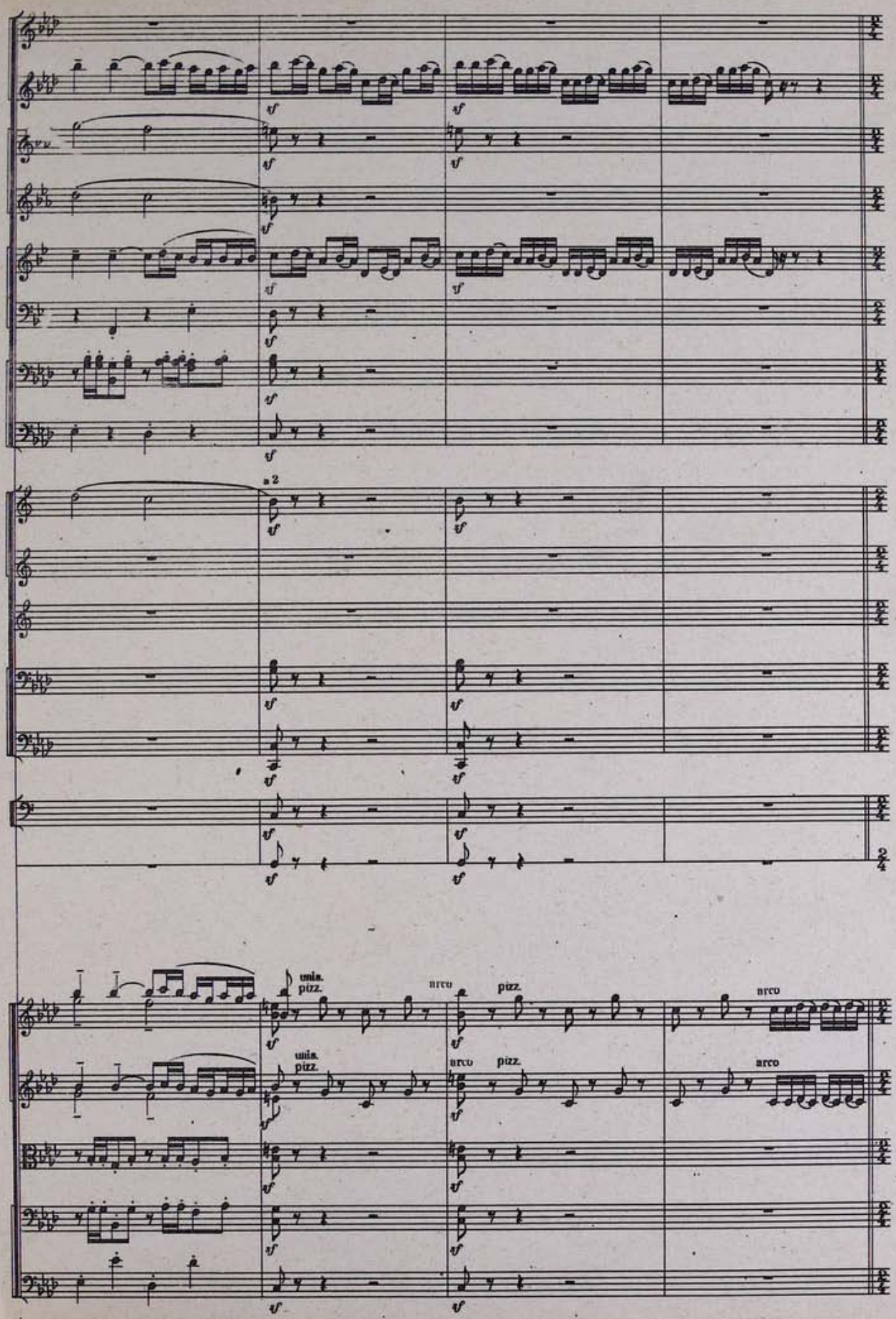
a 2
unis.
pizz.
arco
pizz.
arco
unis.
pizz.
arco
pizz.
arco

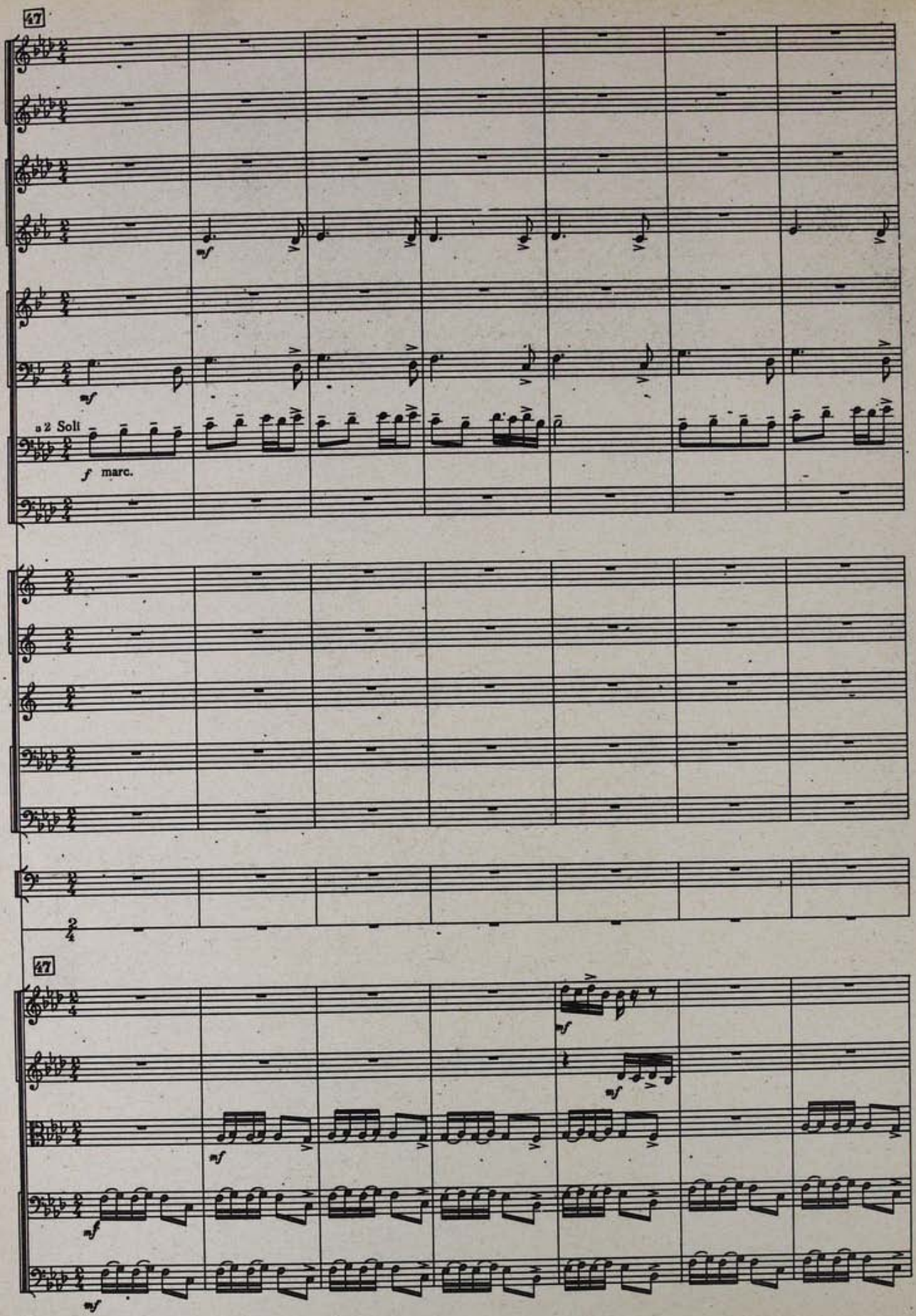
47
mf
mf
a 2 Soli
f marc.
47
mf
mf
mf
mf
mf

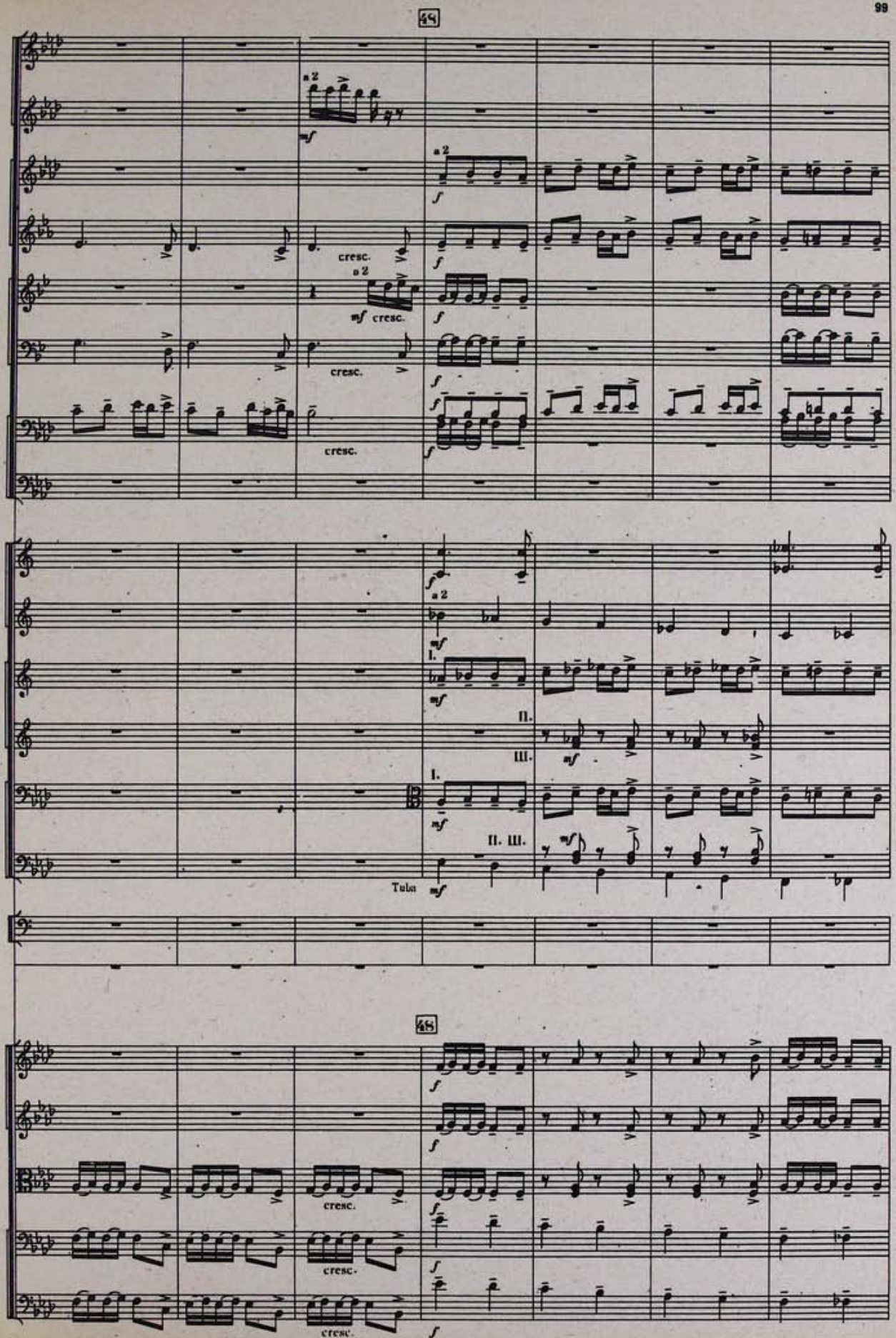
49
a 2
mf
f
cresc.
I.
II.
III.
Tuba
48

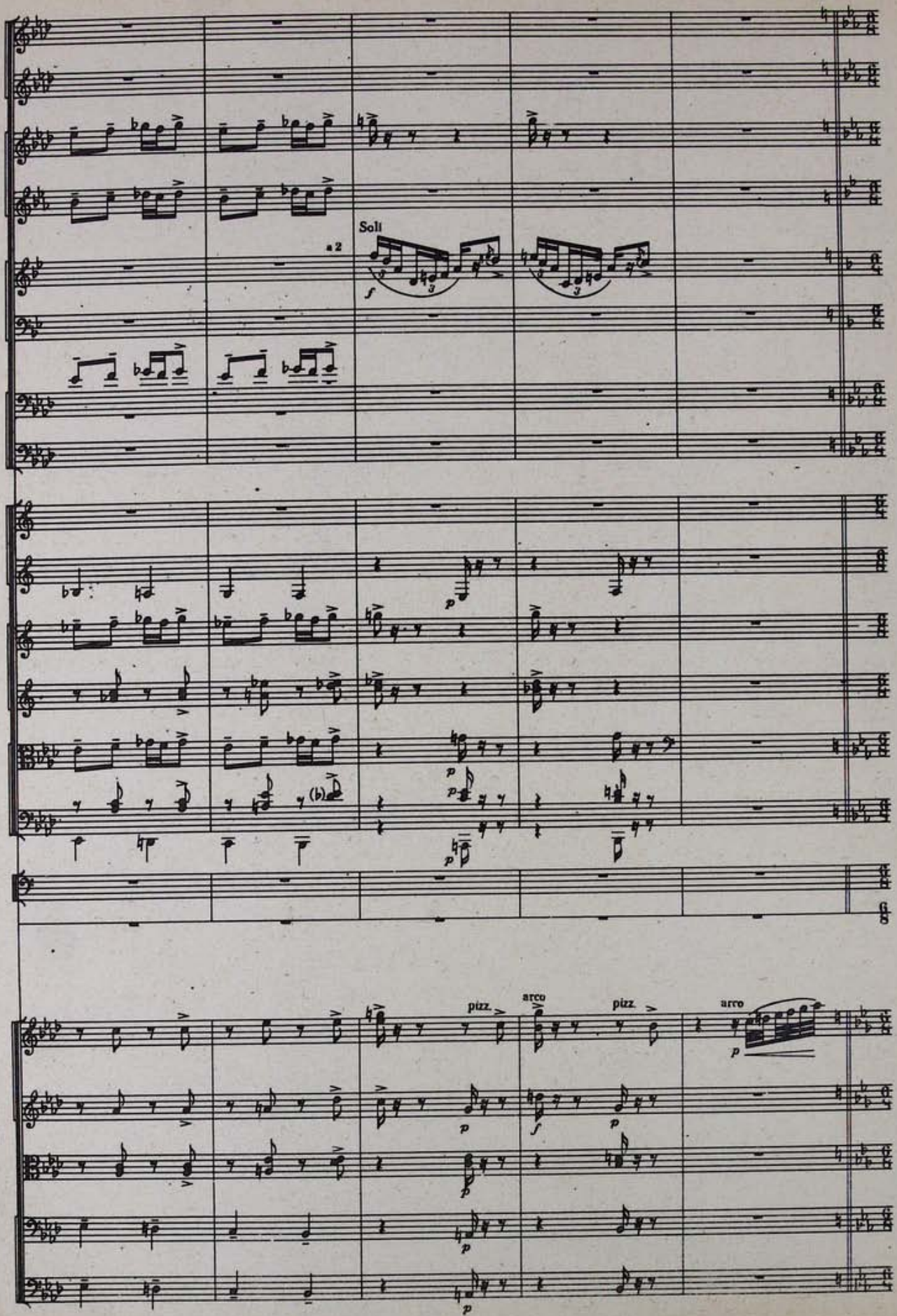
Soli
a 2
f
p
(b)
pizz.
arco
pizz.
arco
6/8

49 Andante, scherzando, un poco pesante. ♩=66.

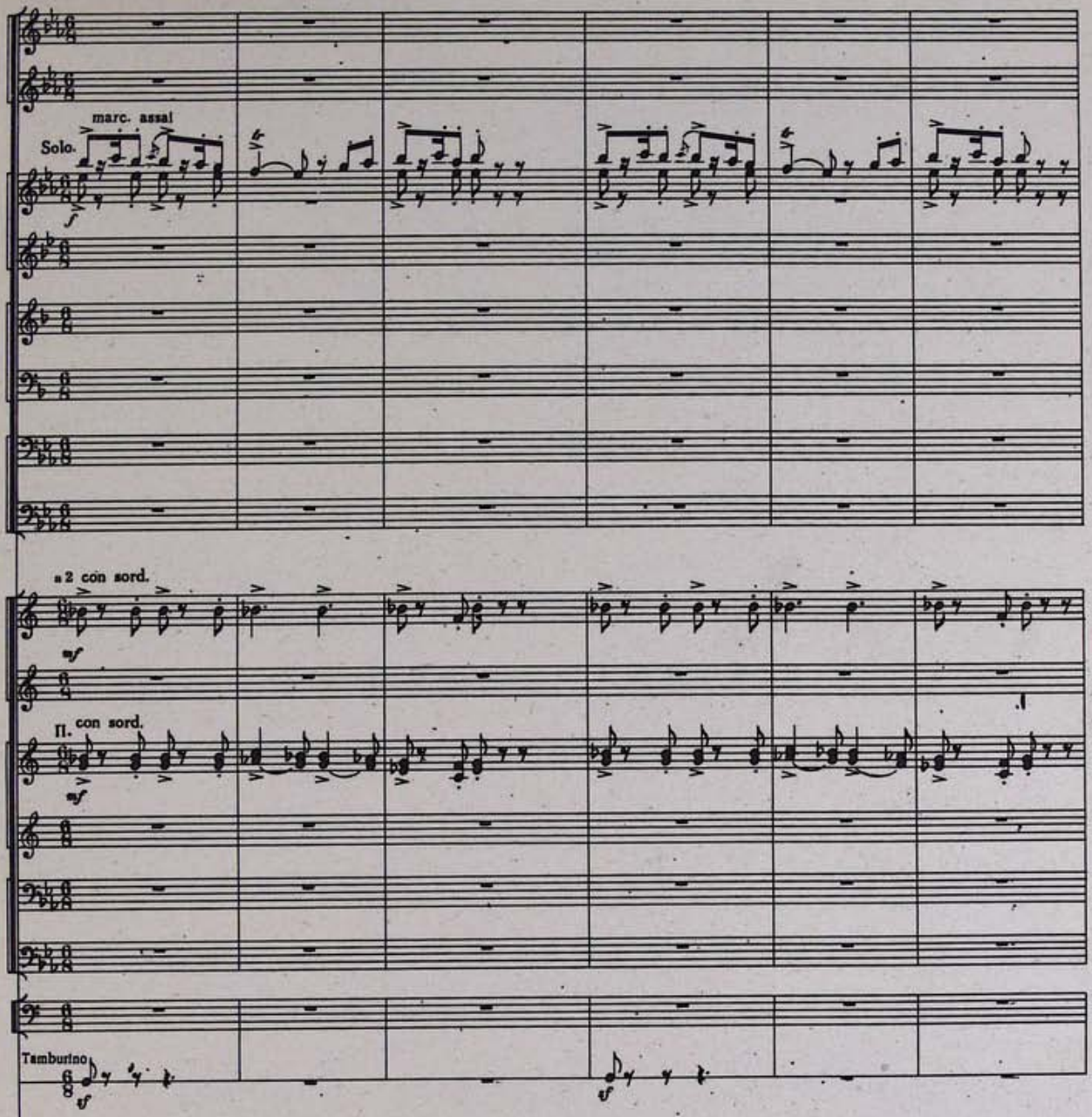

49 Andante, scherzando, un poco pesante. ♩=66.

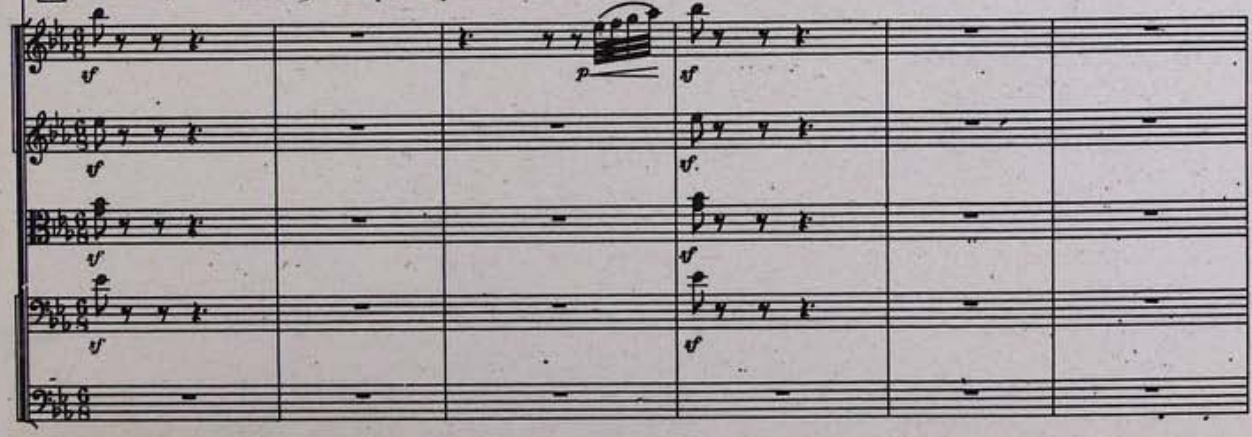

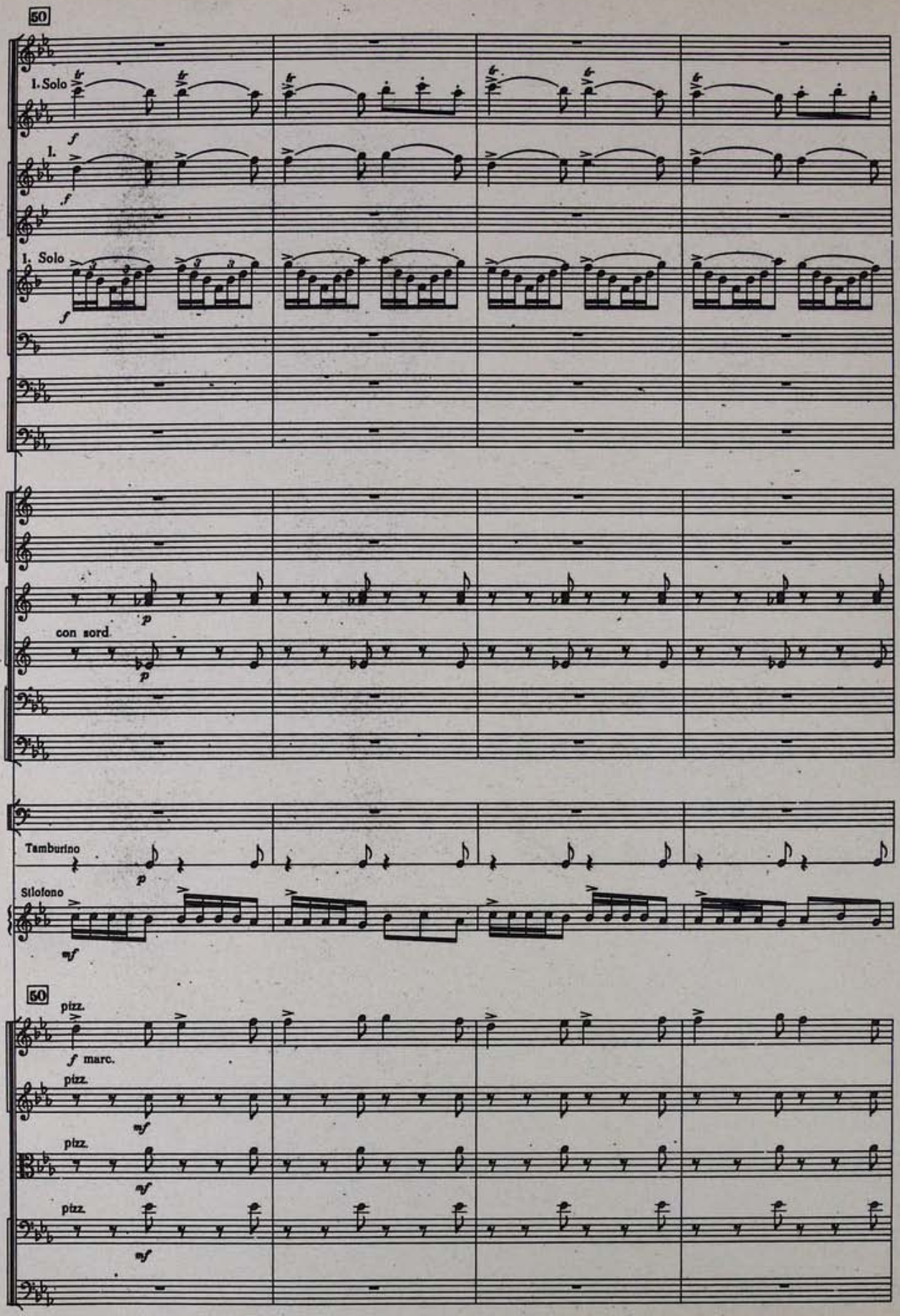
50
1. Solo
1.
1. Solo
con sord.
Tamburino
Stiofono
50
pizz.
marc.
pizz.
pizz.
pizz.

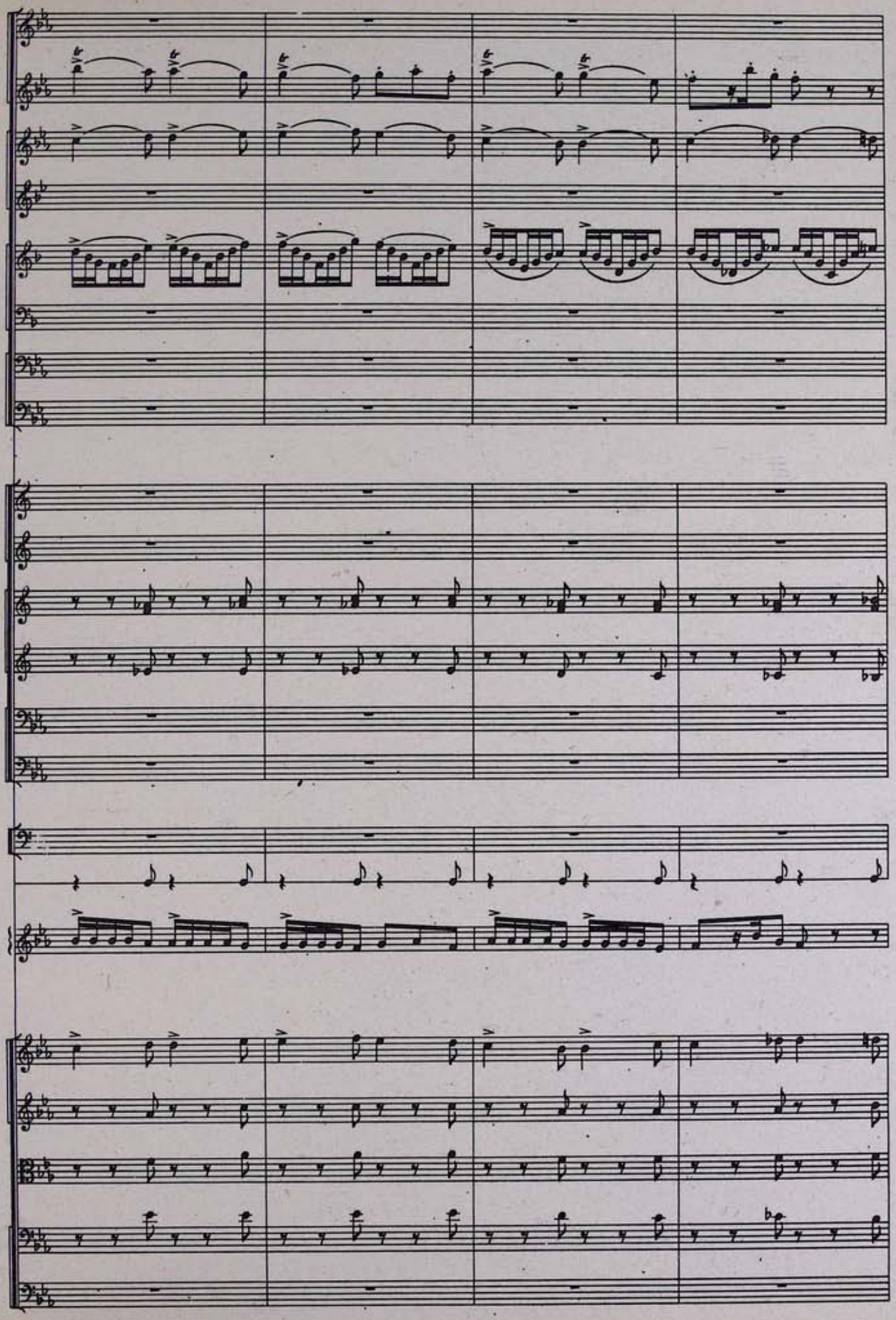

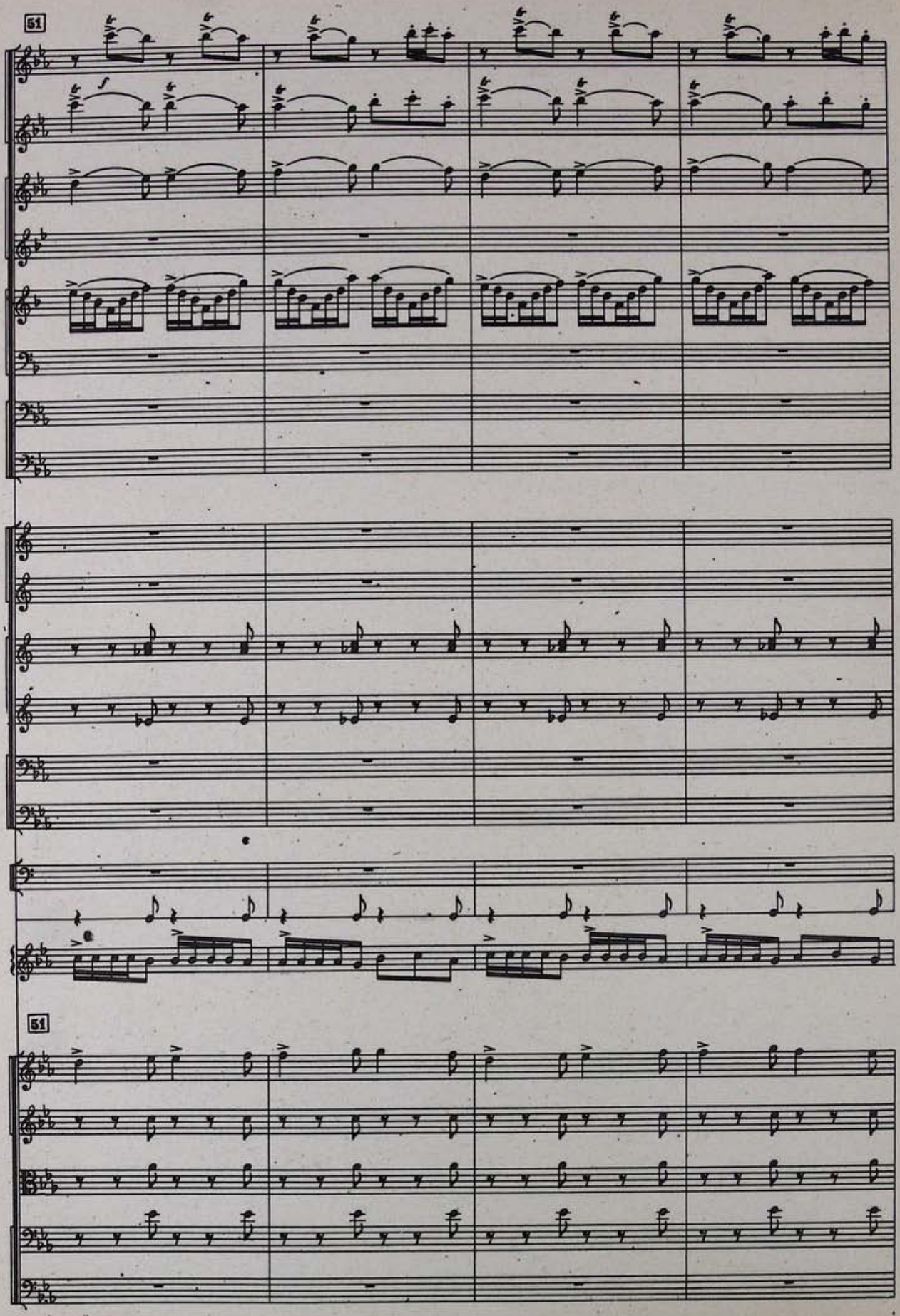
51
f
51

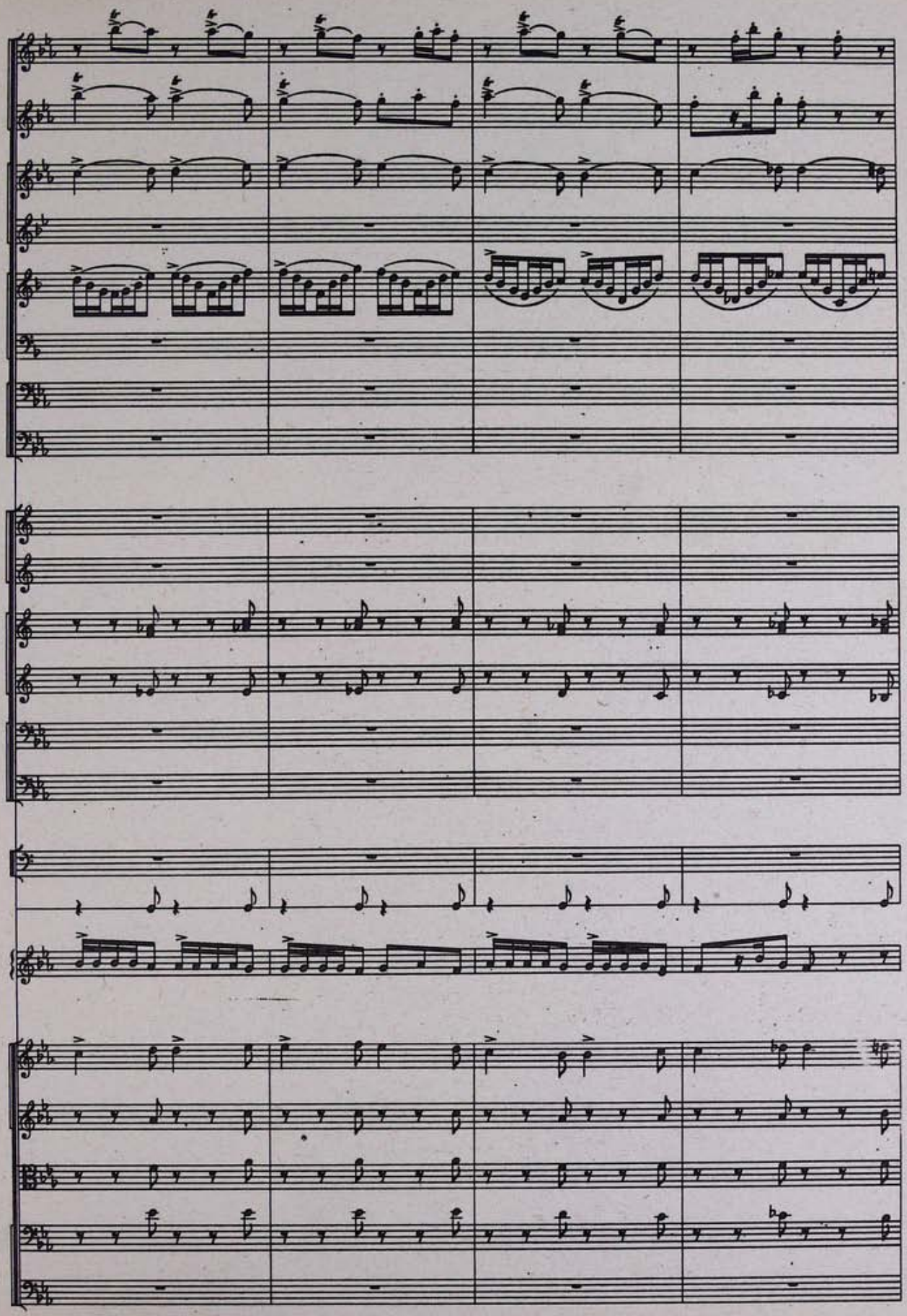

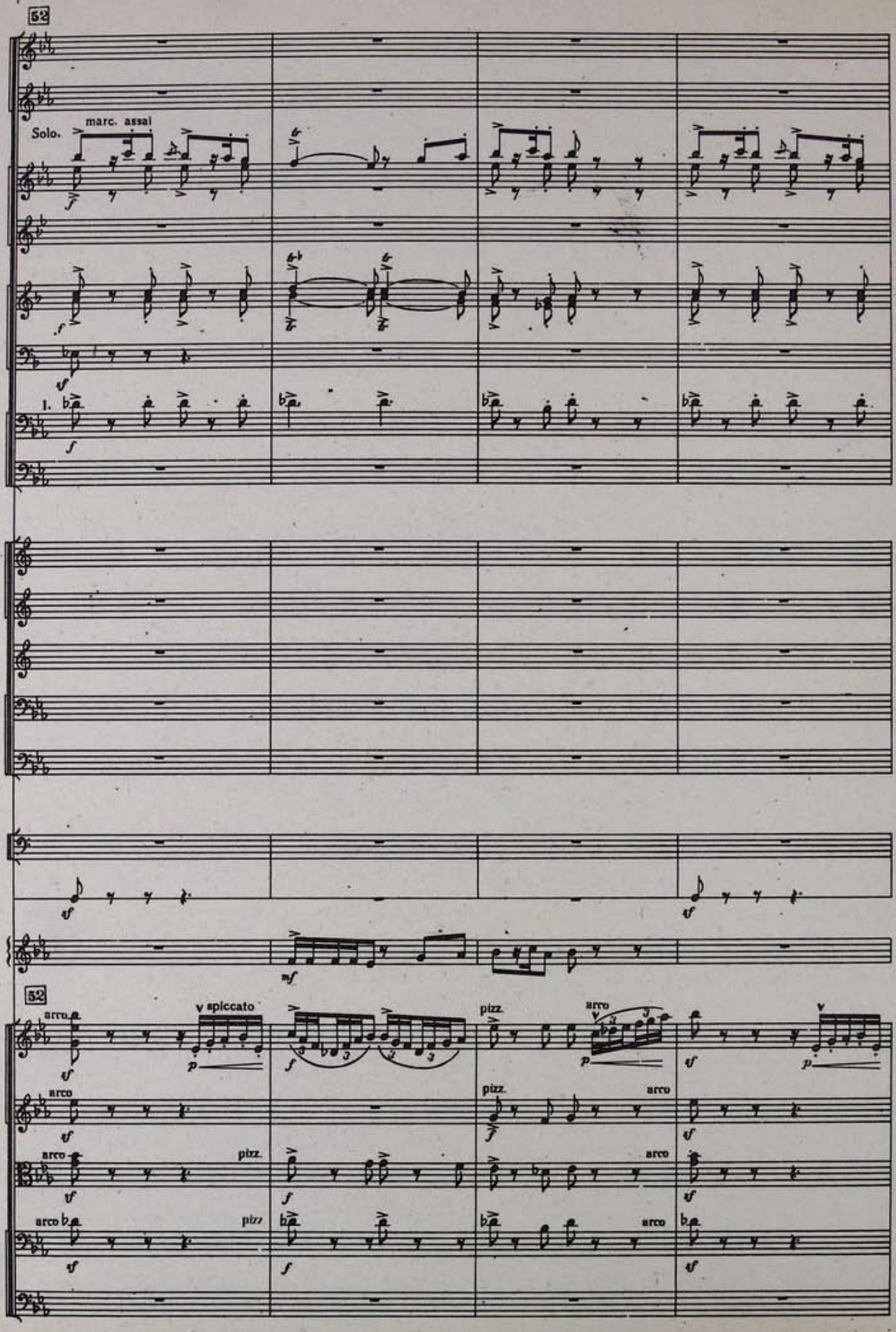
52
Solo.
marc. assai
1.
52
arco
v spiccato
pizz.
arco

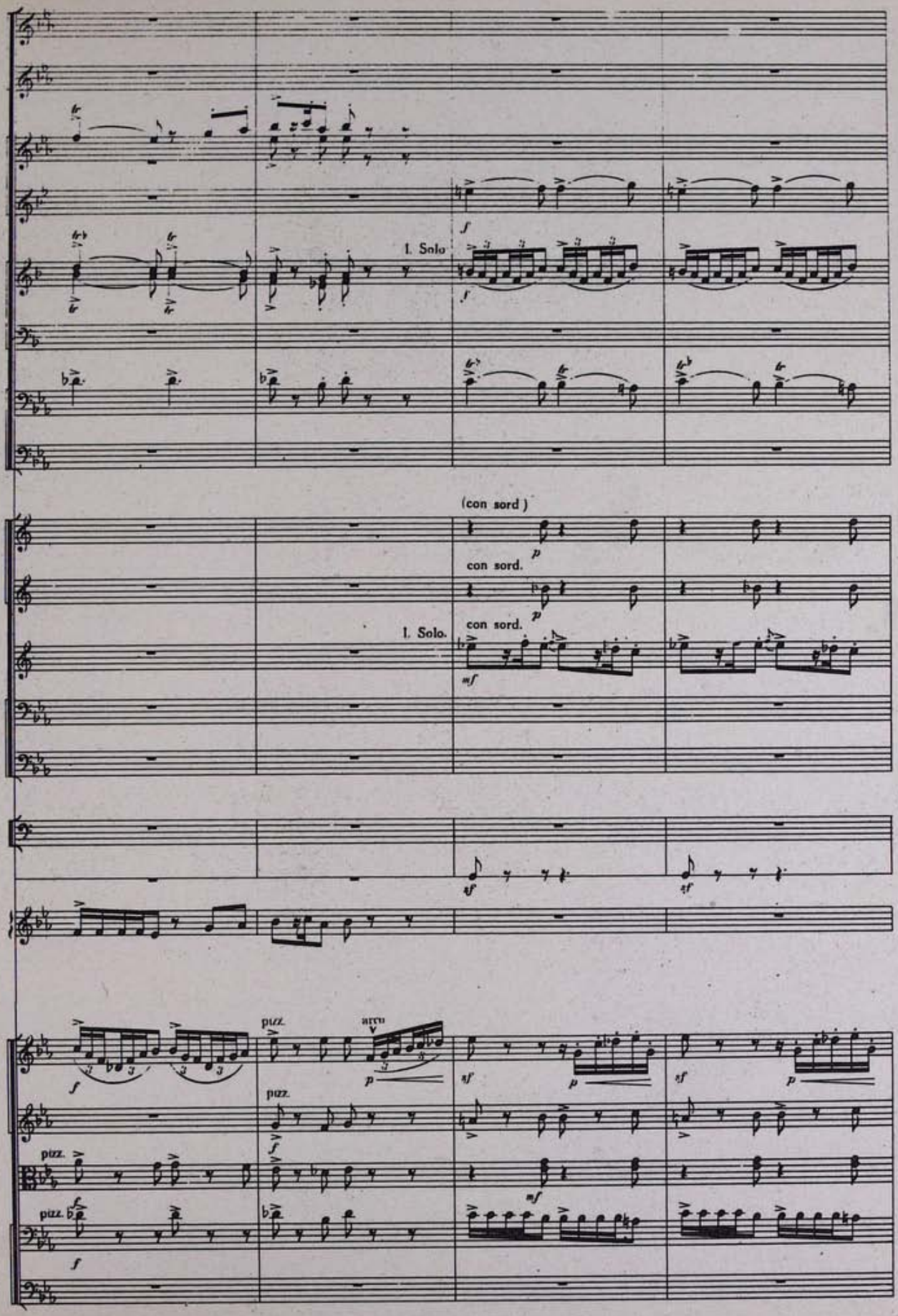
1. Solo
(con sord.)
con sord.
con sord.
1. Solo.
pizz.
arco
pizz.
pizz.
pizz.

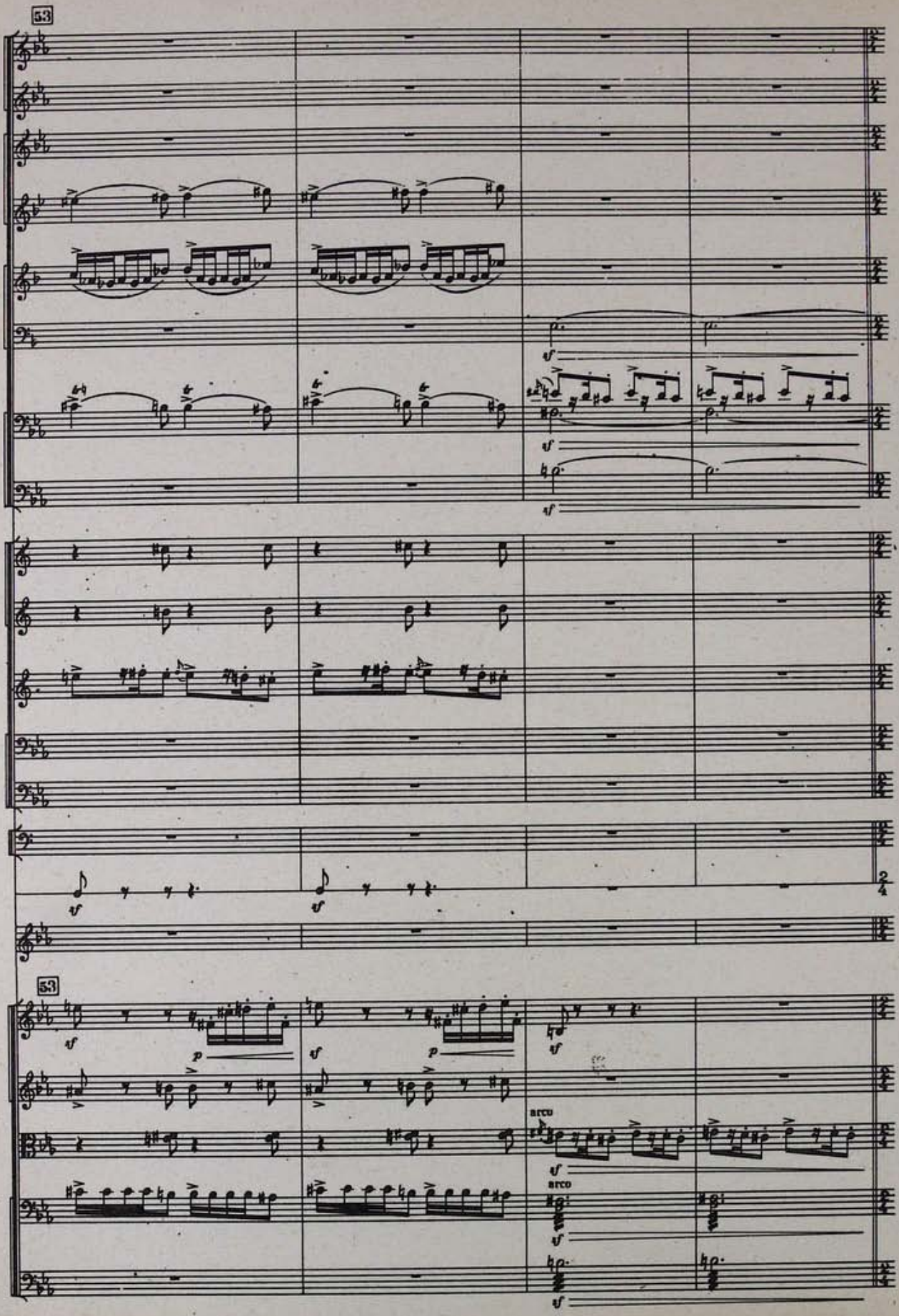
53
53
arco
arco

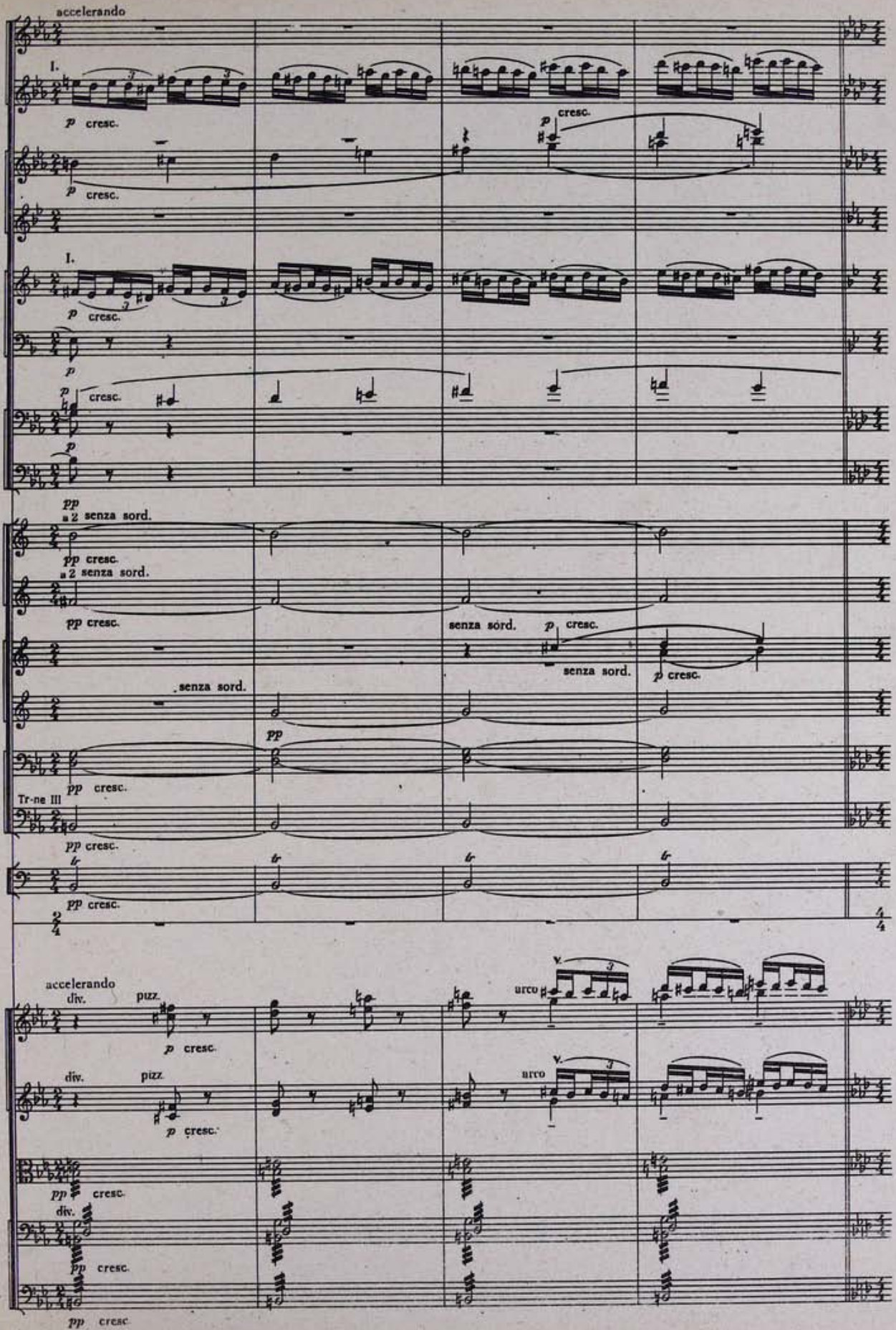
accelerando
I.
p cresc.
I.
pp
a 2 senza sord.
pp cresc.
senza sord.
Tr-ne III
accelerando
div.
pizz.
arco
V.

54 Tempo I.

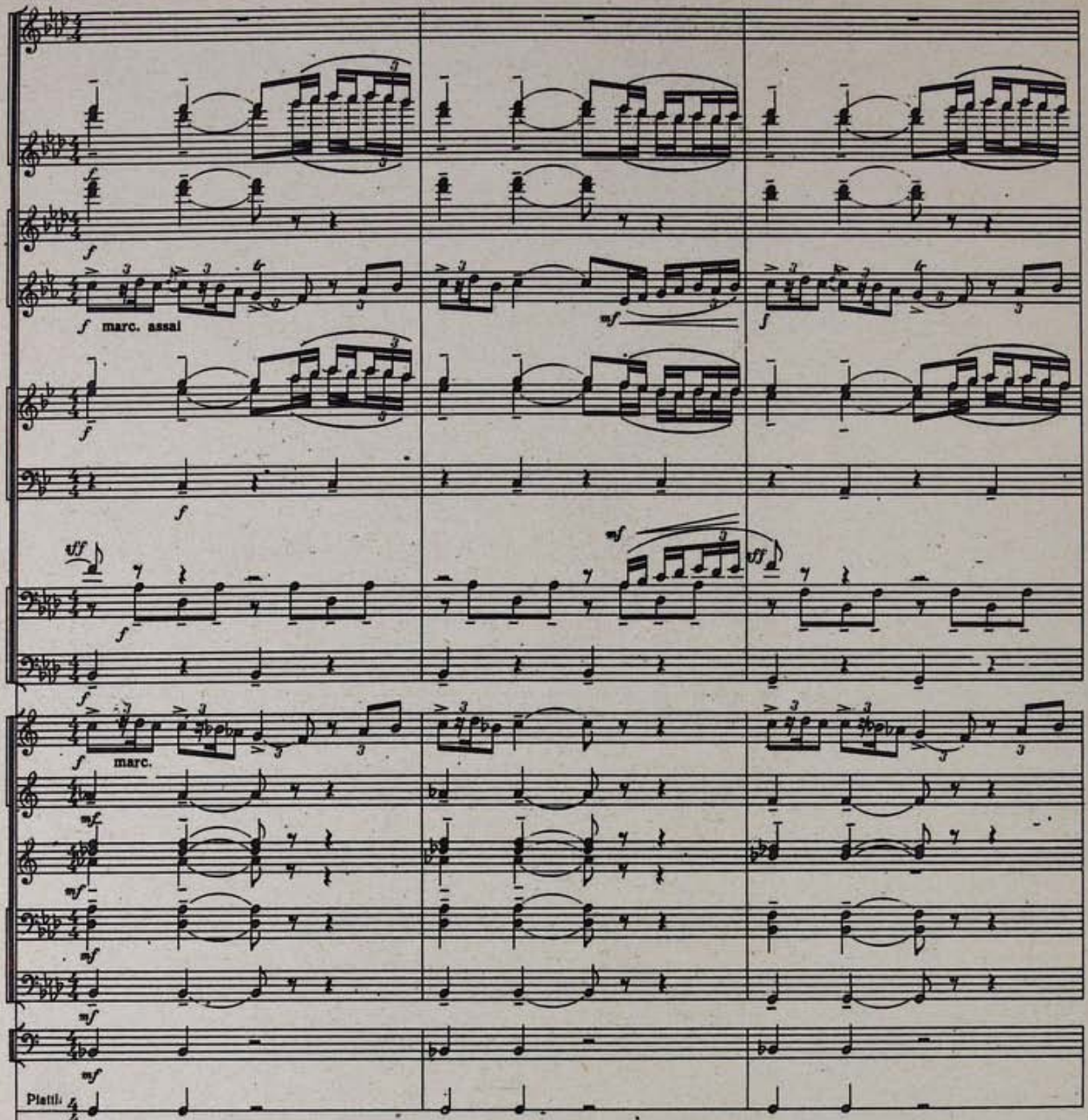

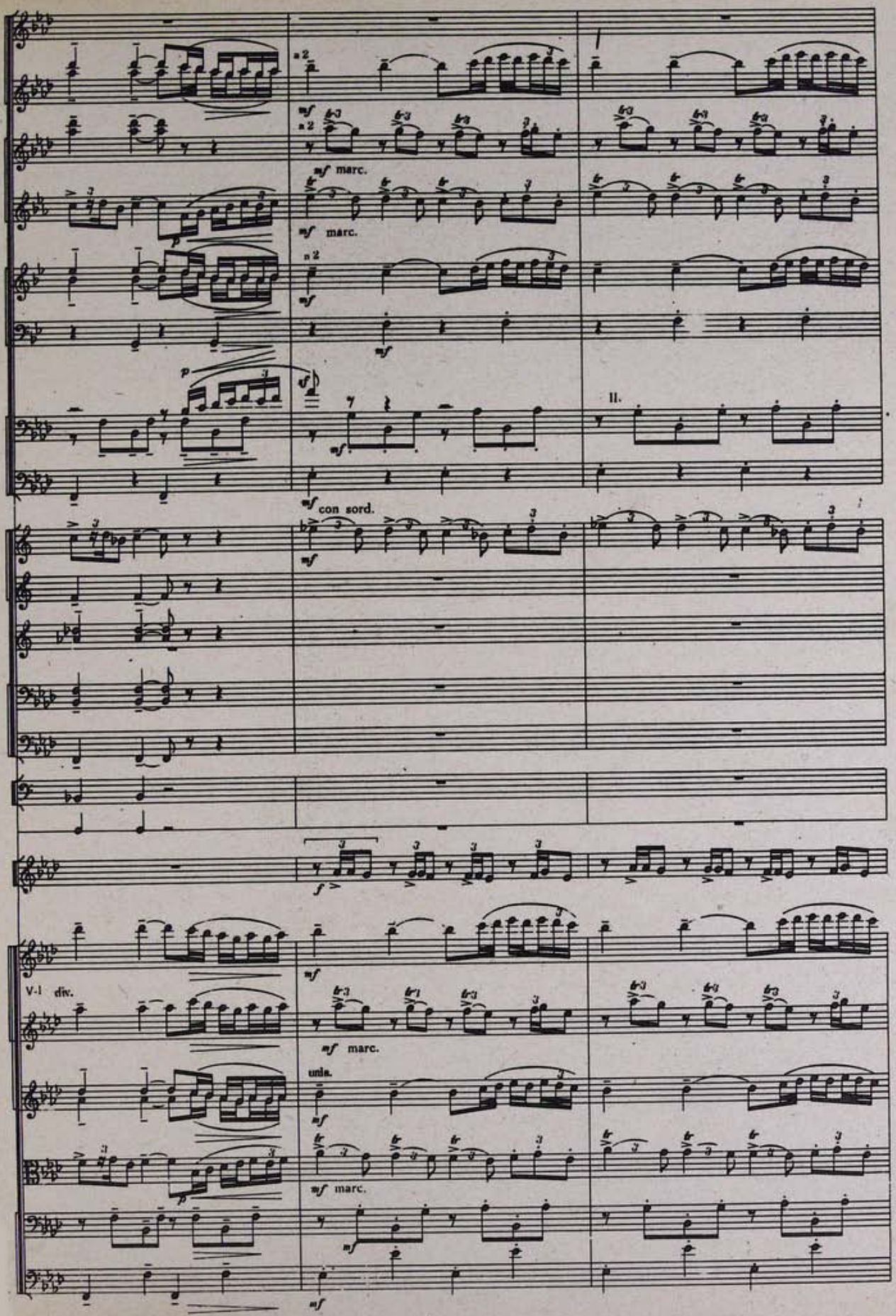
a 2
mf marc.
II.
con sord.
V-I div.
unis.

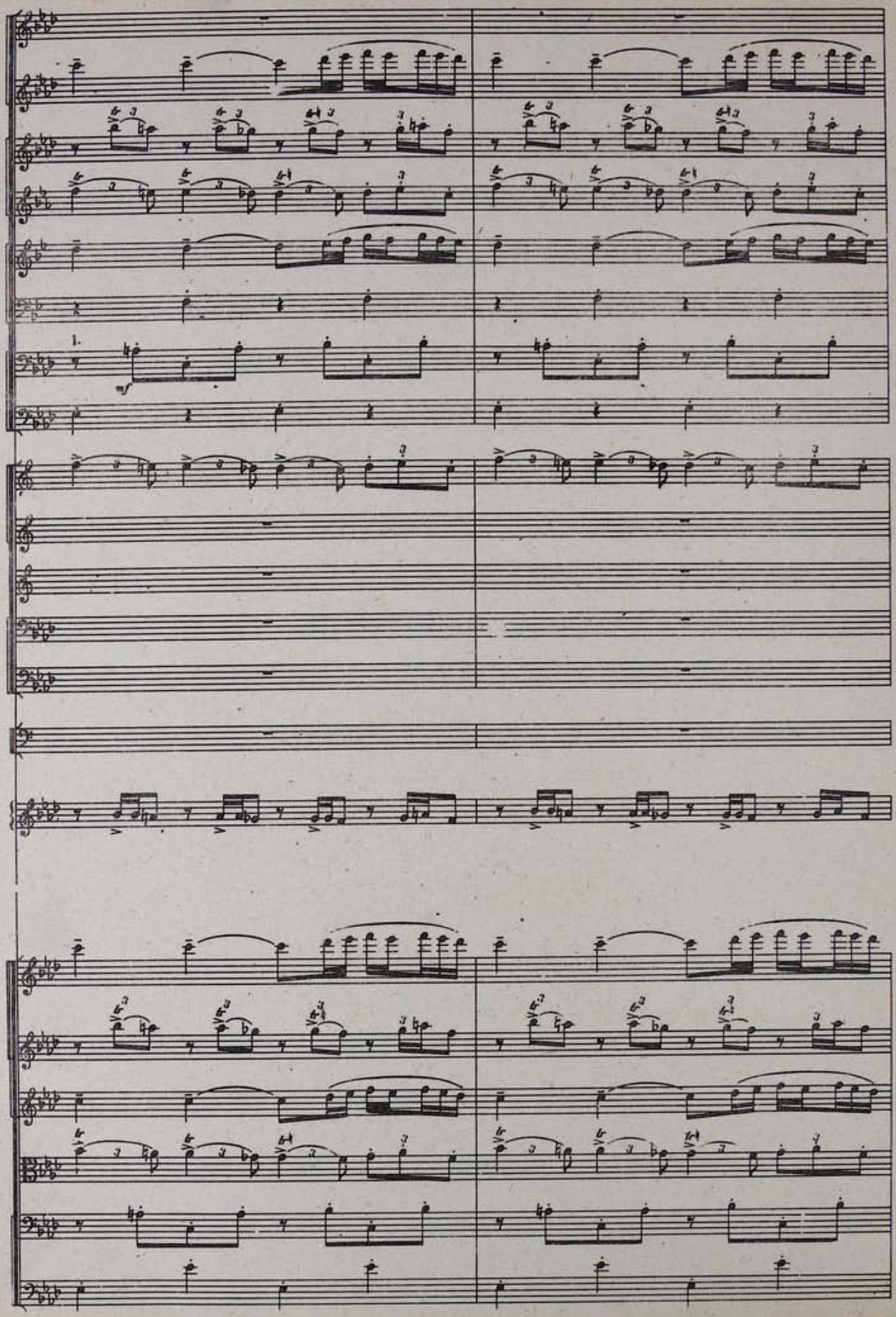

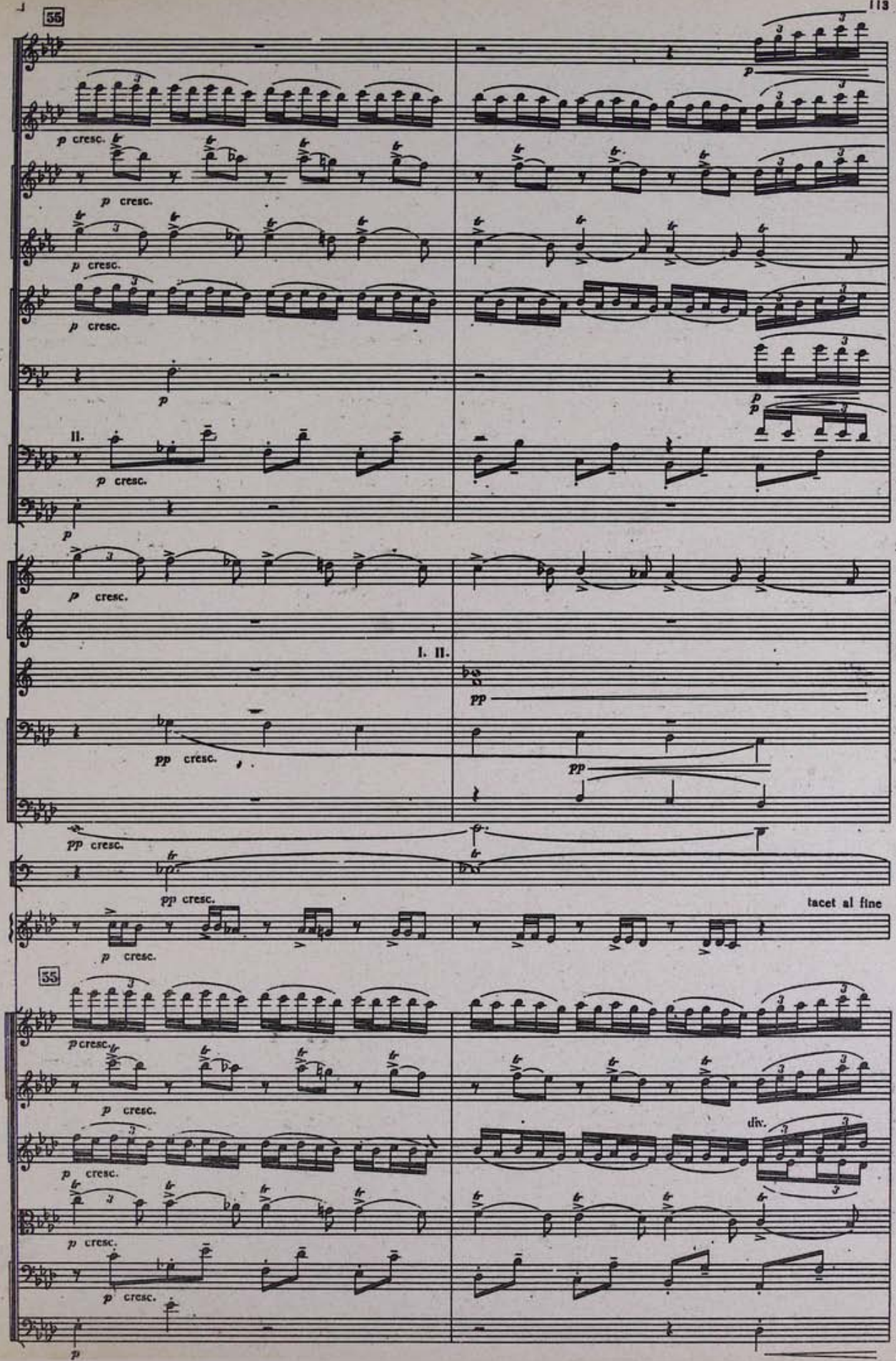
56
p cresc.
II.
I. II.
pp cresc.
tacet al fine
55
div.

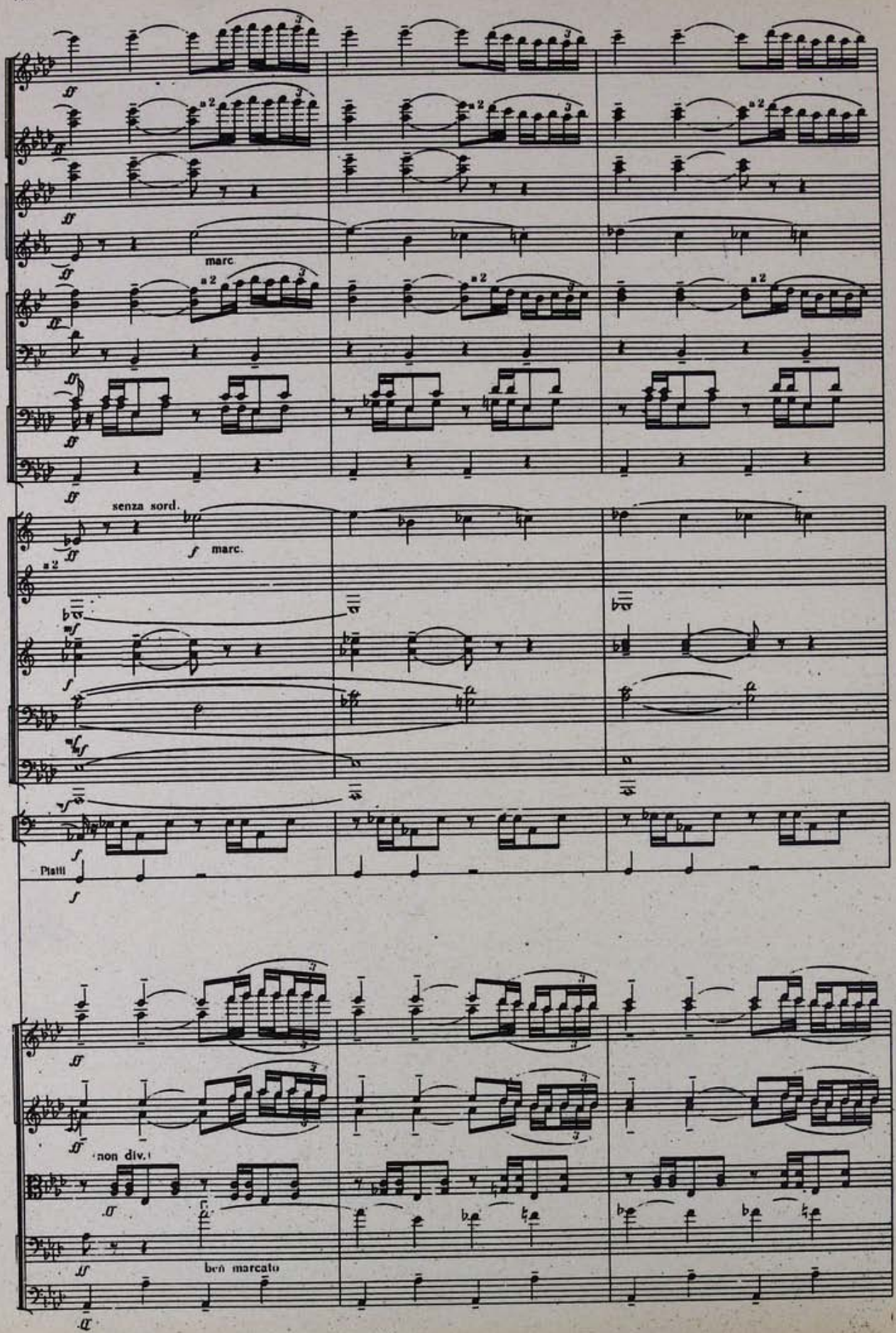
marc.
senza sord.
marc.
Piatti
non div.
ben marcato

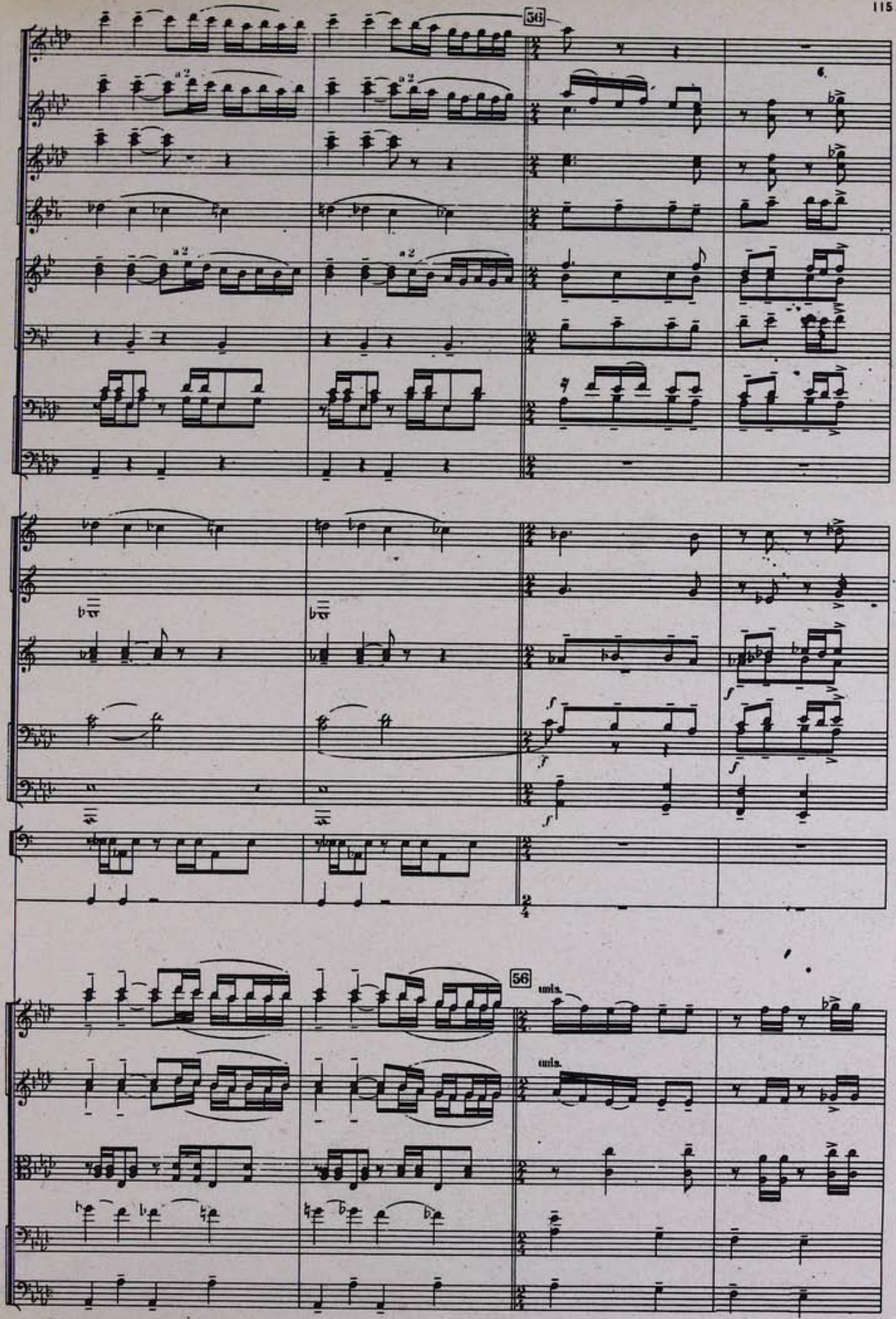
56
a2
6.
56
unis.
unis.

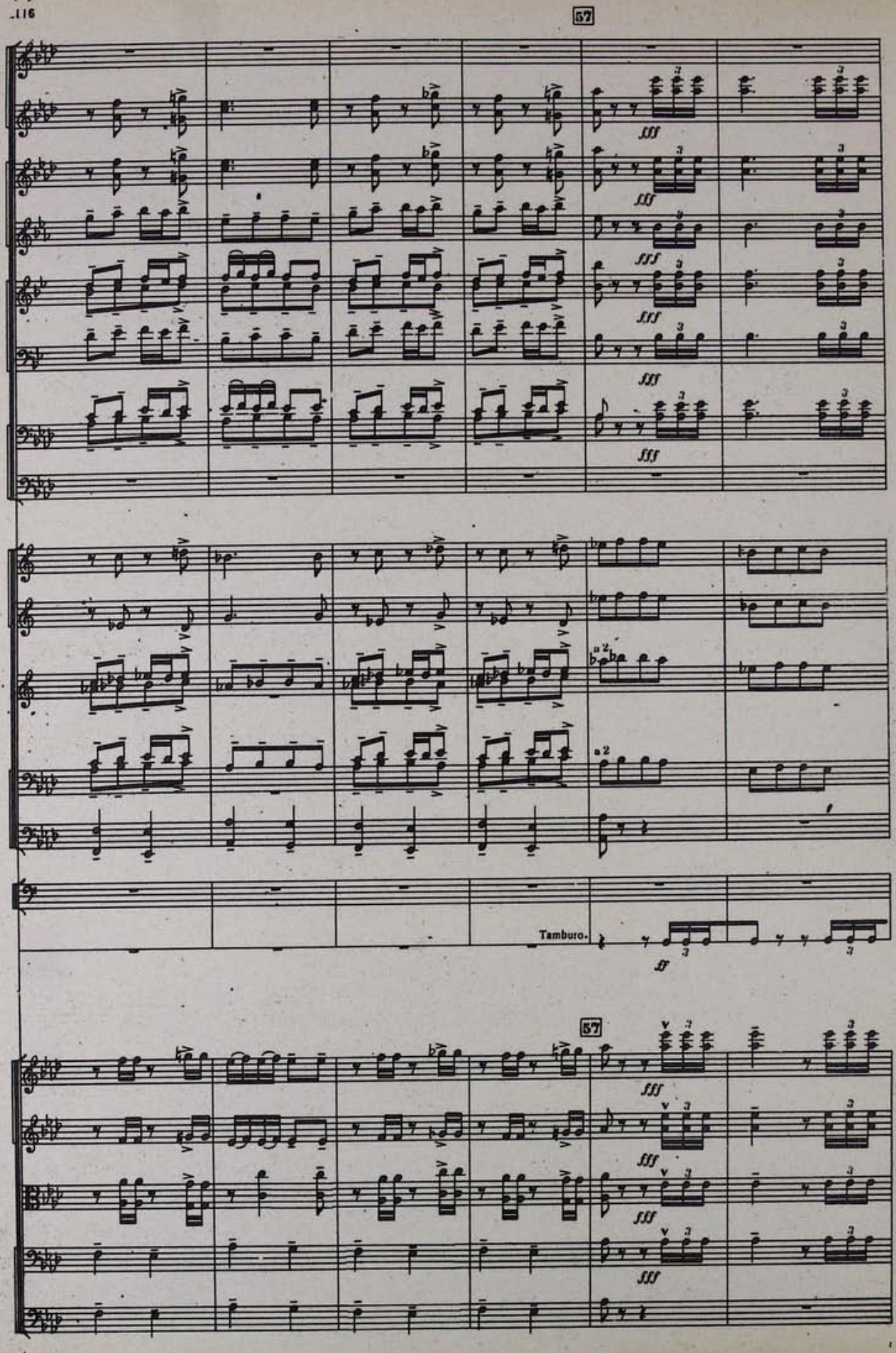
57
fff
a2
Tamburo.
ff
57
fff

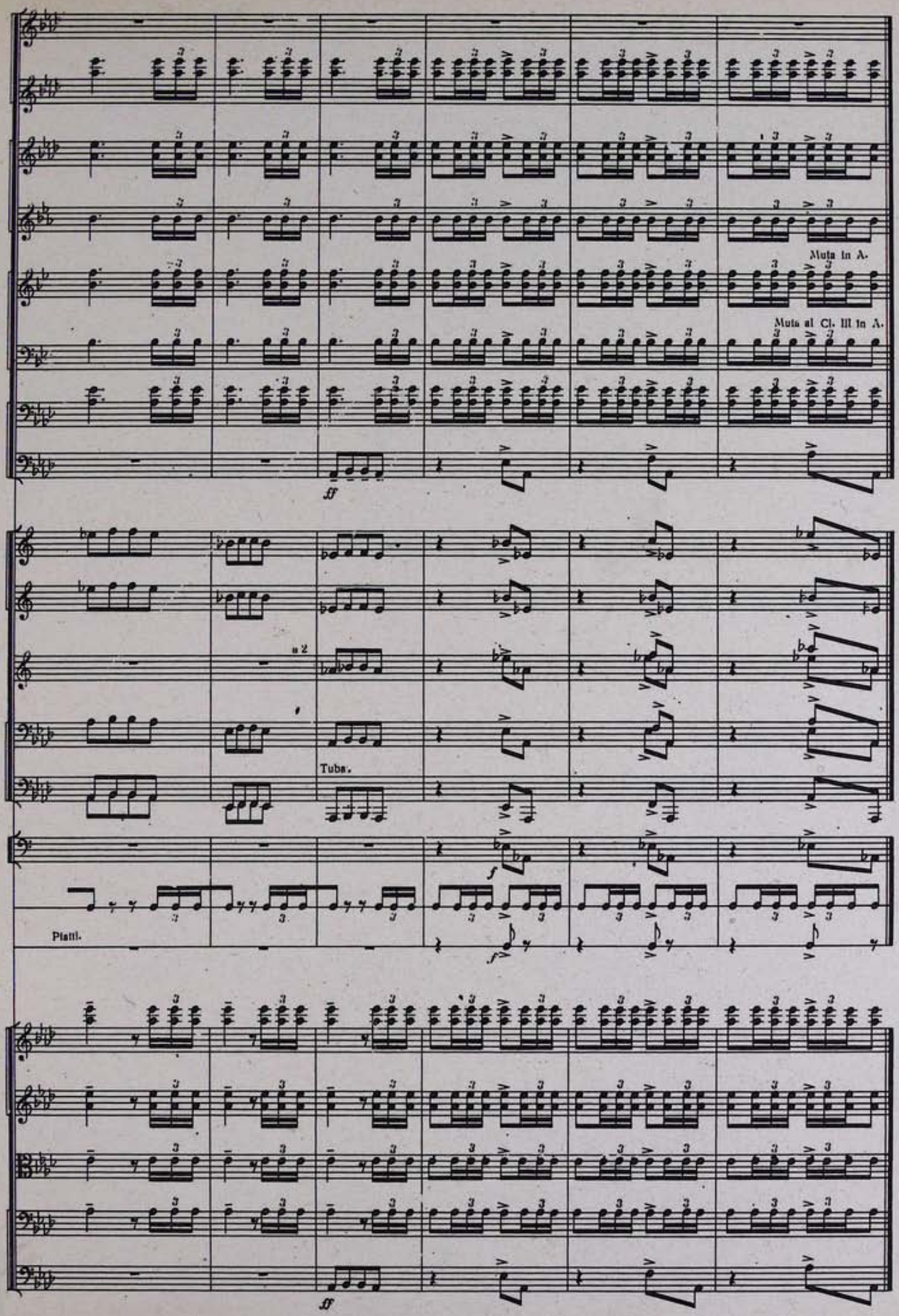
Muta in A.
Muta al Cl. III in A.
ff
a 2
Tuba.
f
Piatti.
ff

ԱՂՋԻԿՆԵՐԻ ՊԱՐԸ
ПЛЯСКА ДЕВУШЕК

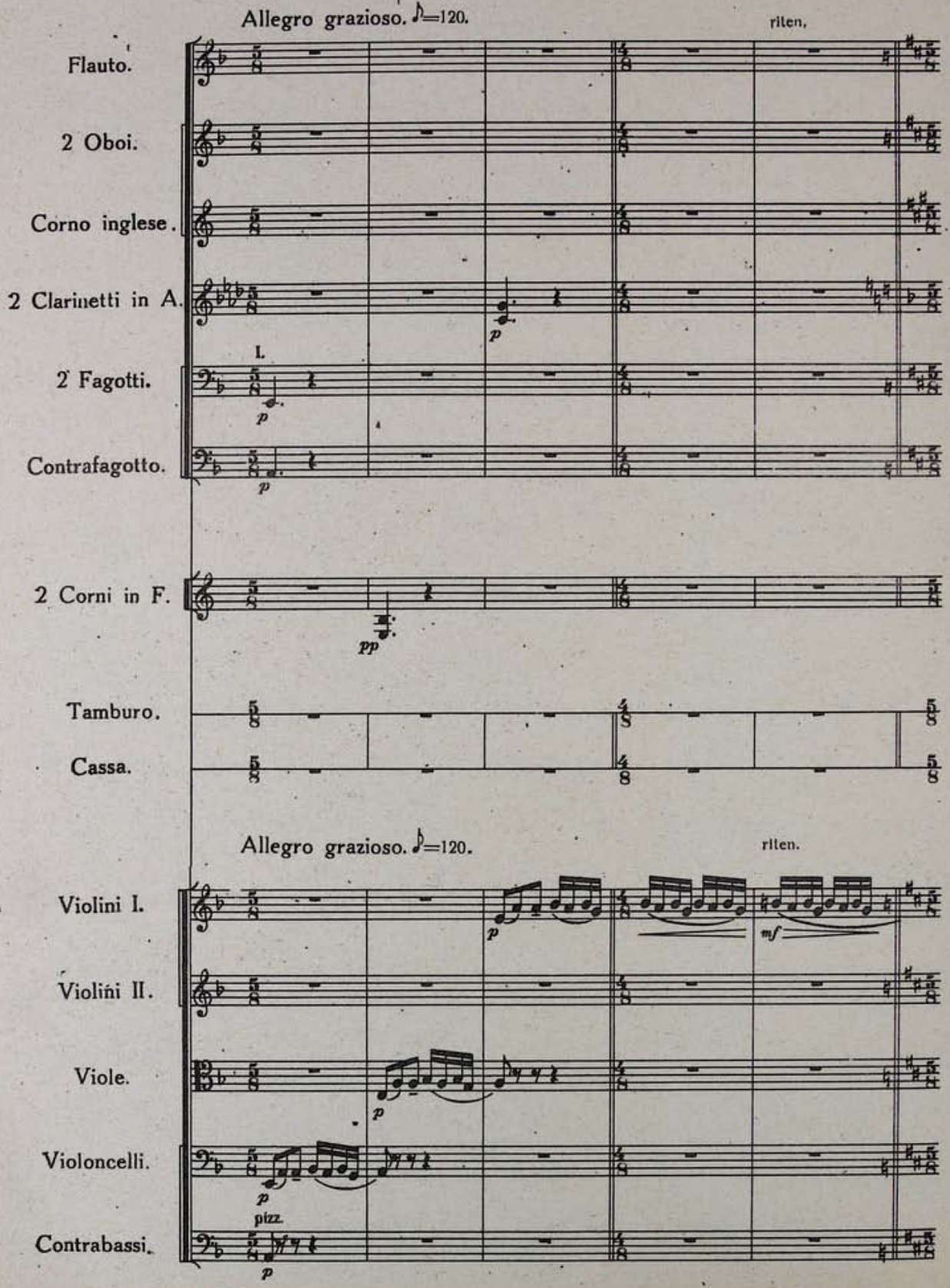

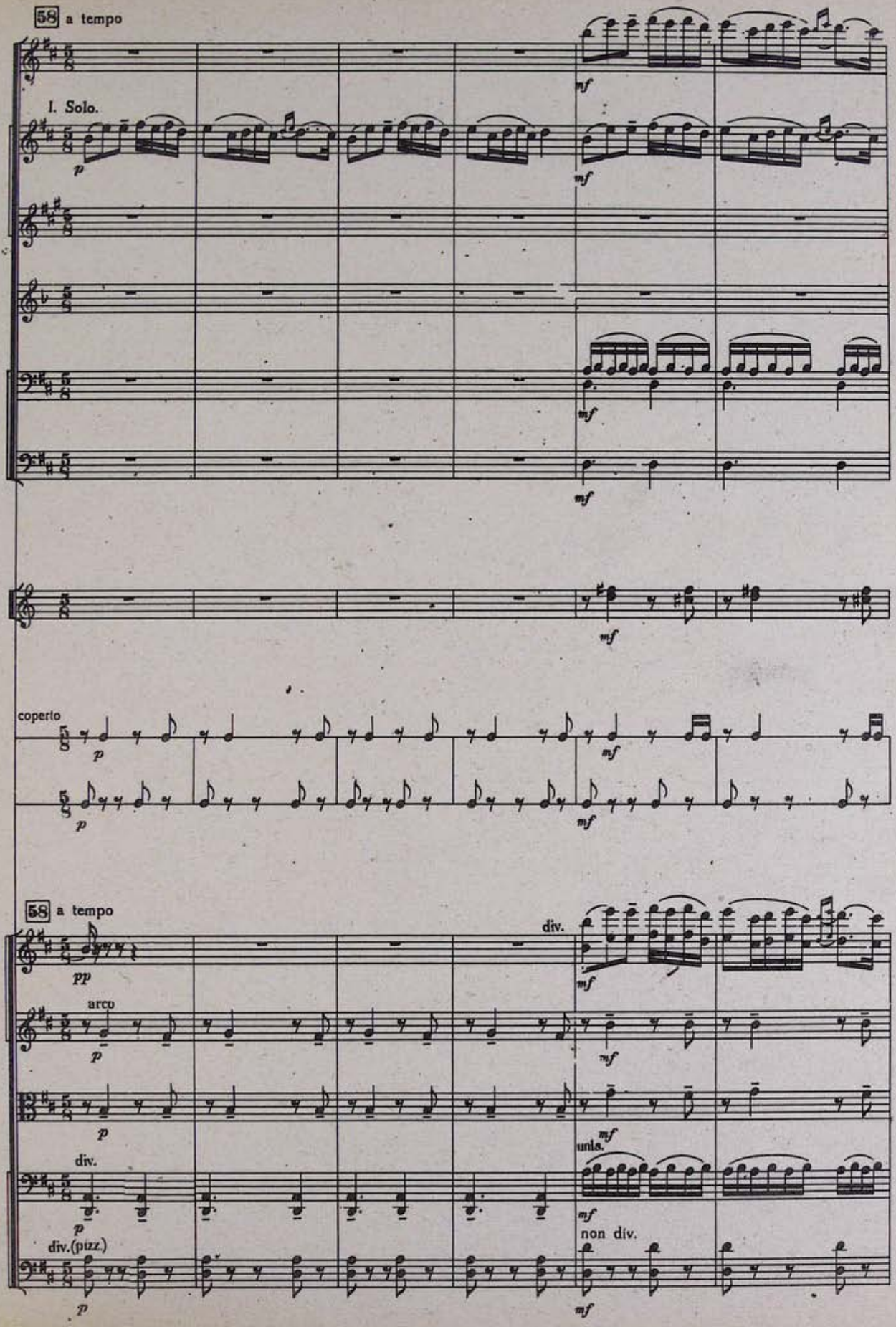
58 a tempo
I. Solo.
coperto
58 a tempo
arco
div.
div.(pizz.)
unis.
non div.

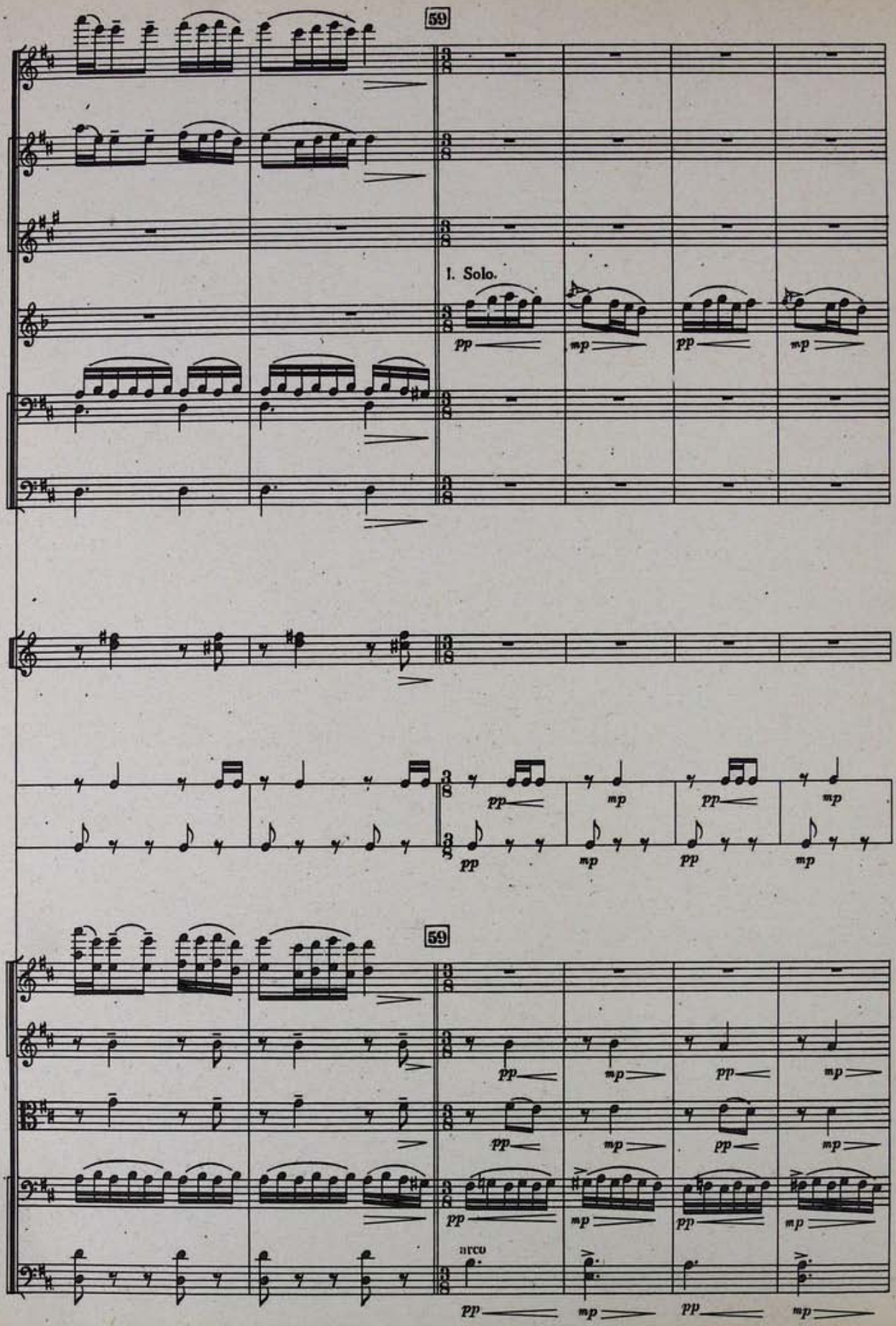
59
1. Solo.
pp
mp
pp
mp
59
arco
pp
mp
pp
mp

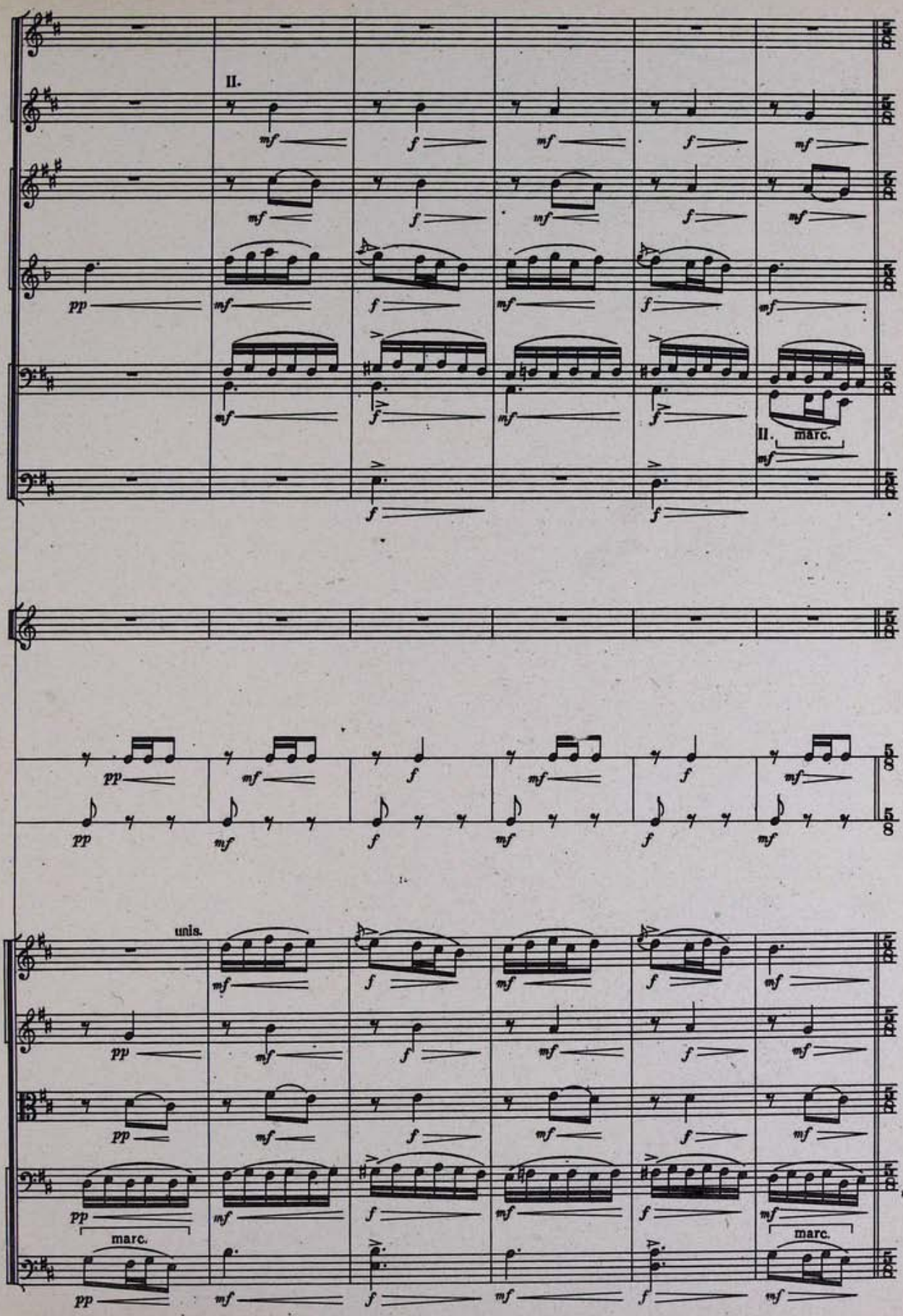
II.
II. marc.
unis.
marc.
marc.

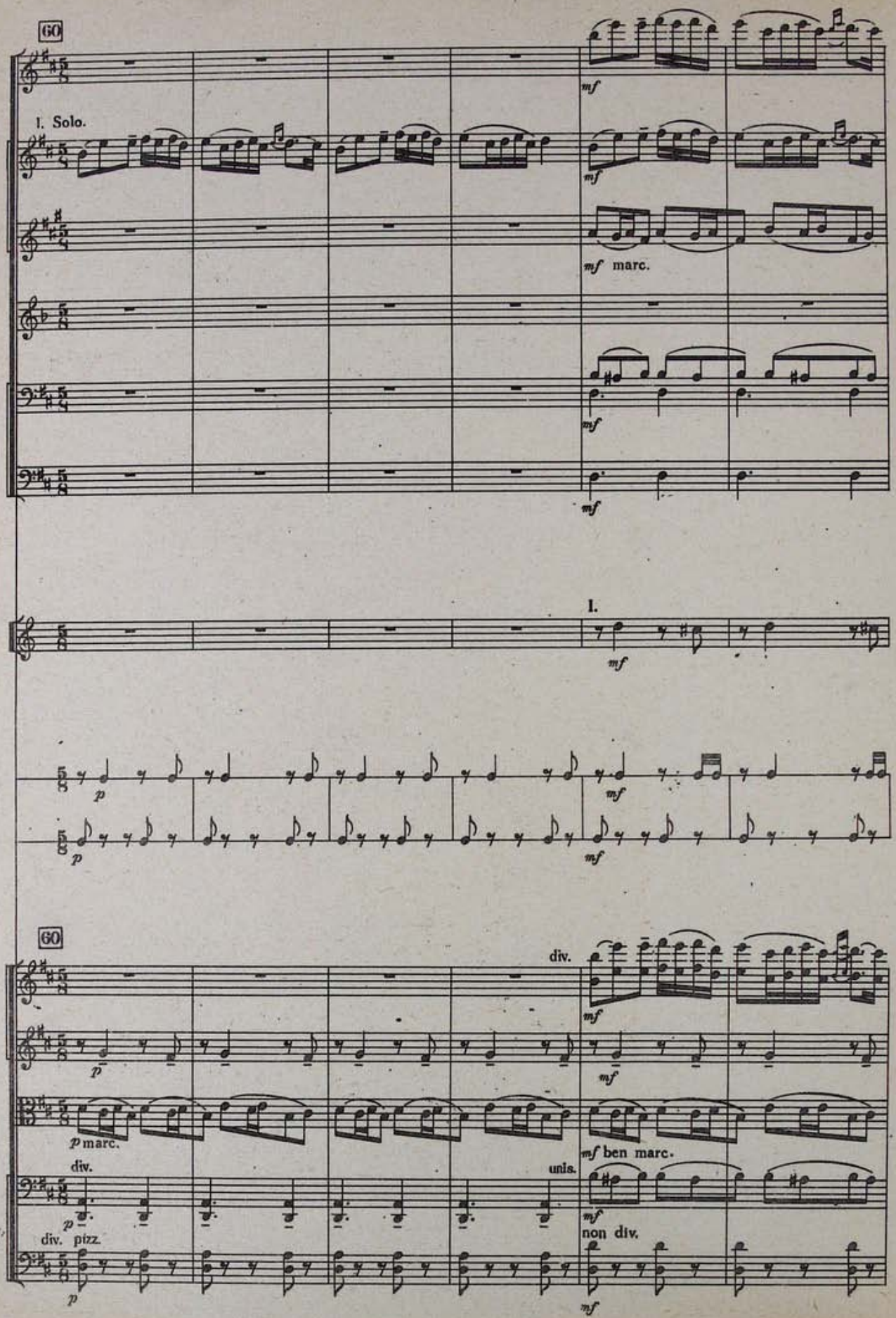
60
I. Solo.
mf
mf
mf marc.
mf
mf
I.
mf
p
mf
p
mf
60
div.
mf
p
mf
p marc.
mf ben marc.
div.
unis.
p
mf
div. pizz.
non div.
p
mf

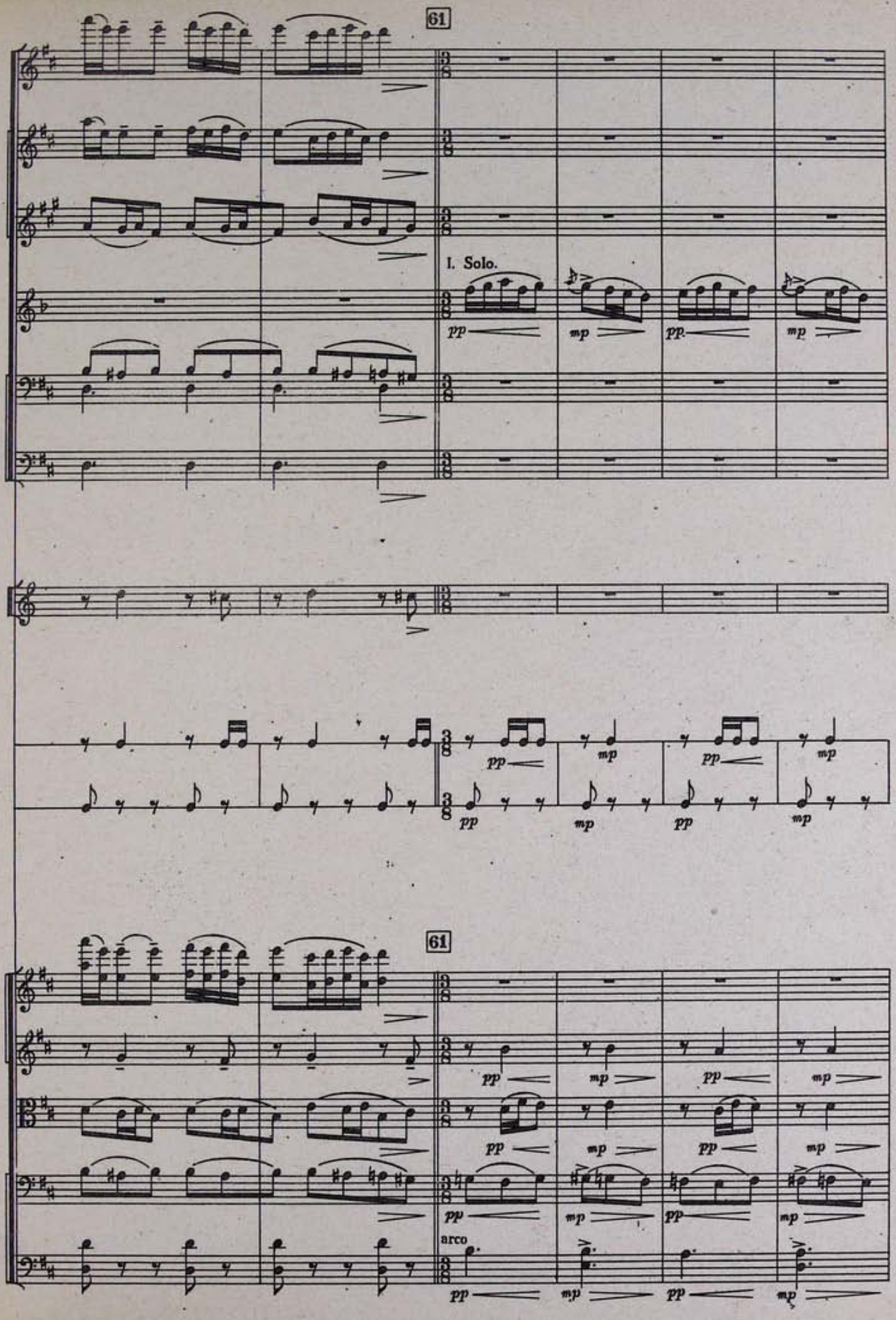
61
I. Solo.
pp
mp
pp
mp
61
arco

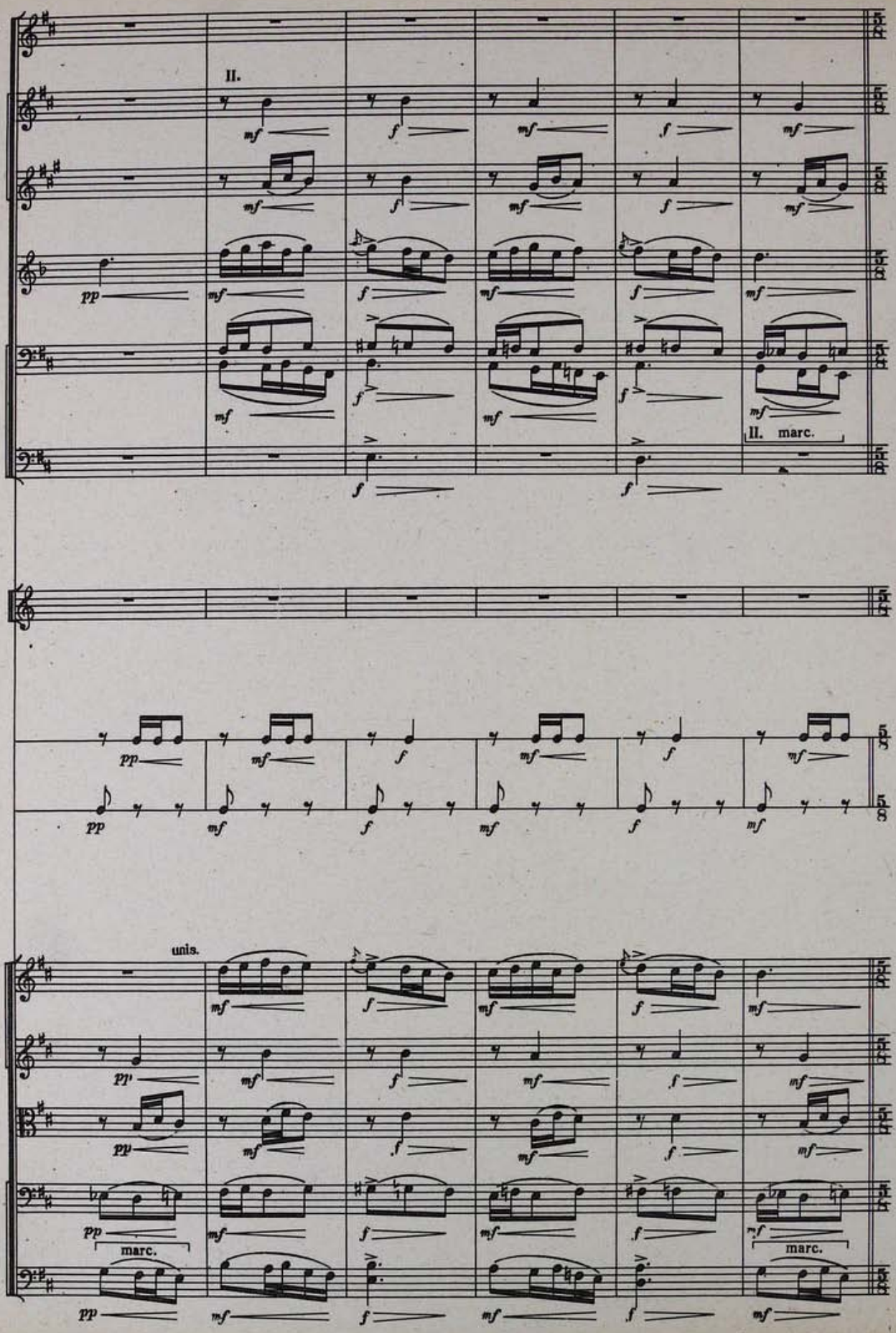
II.
II. marc.
unis.
marc.
marc.

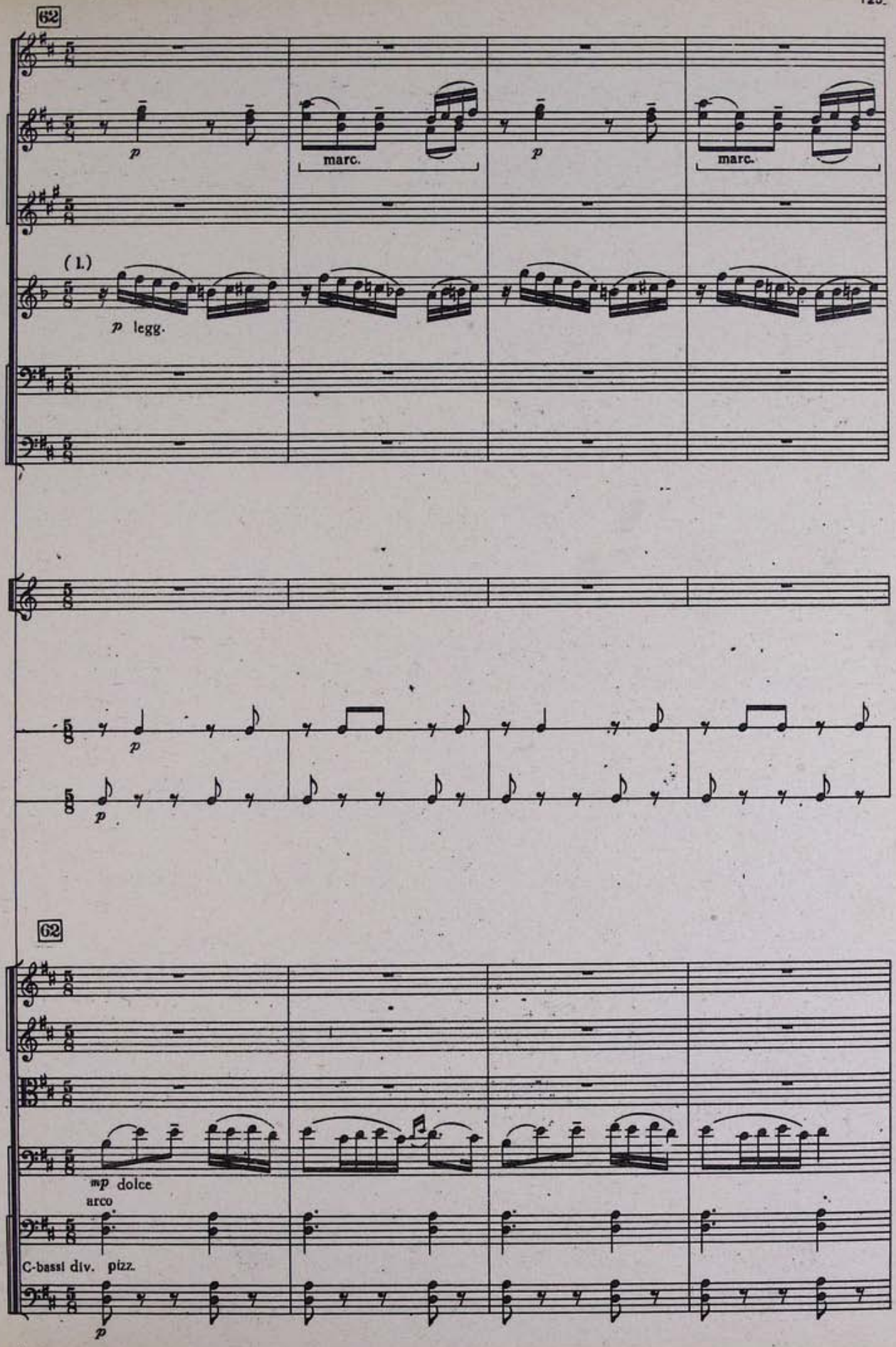
62
p
marc.
p
marc.
(1.)
p legg.
p
p
62
mp dolce
arco
C-bassi div. pizz.
p

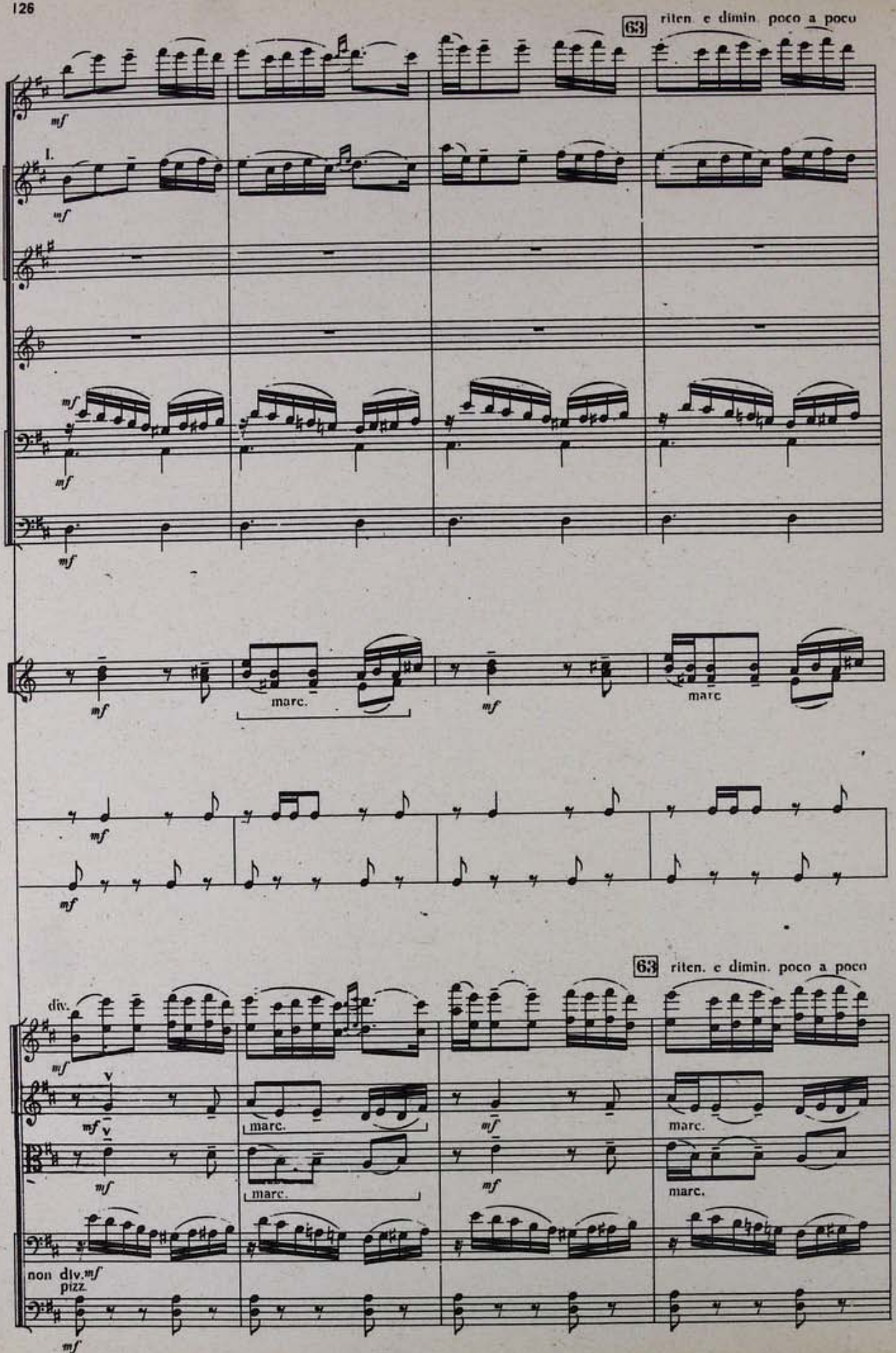
63 riten. e dimin. poco a poco
I.
mf
marc.
marc
63 riten. e dimin. poco a poco
div.
non div.
pizz.

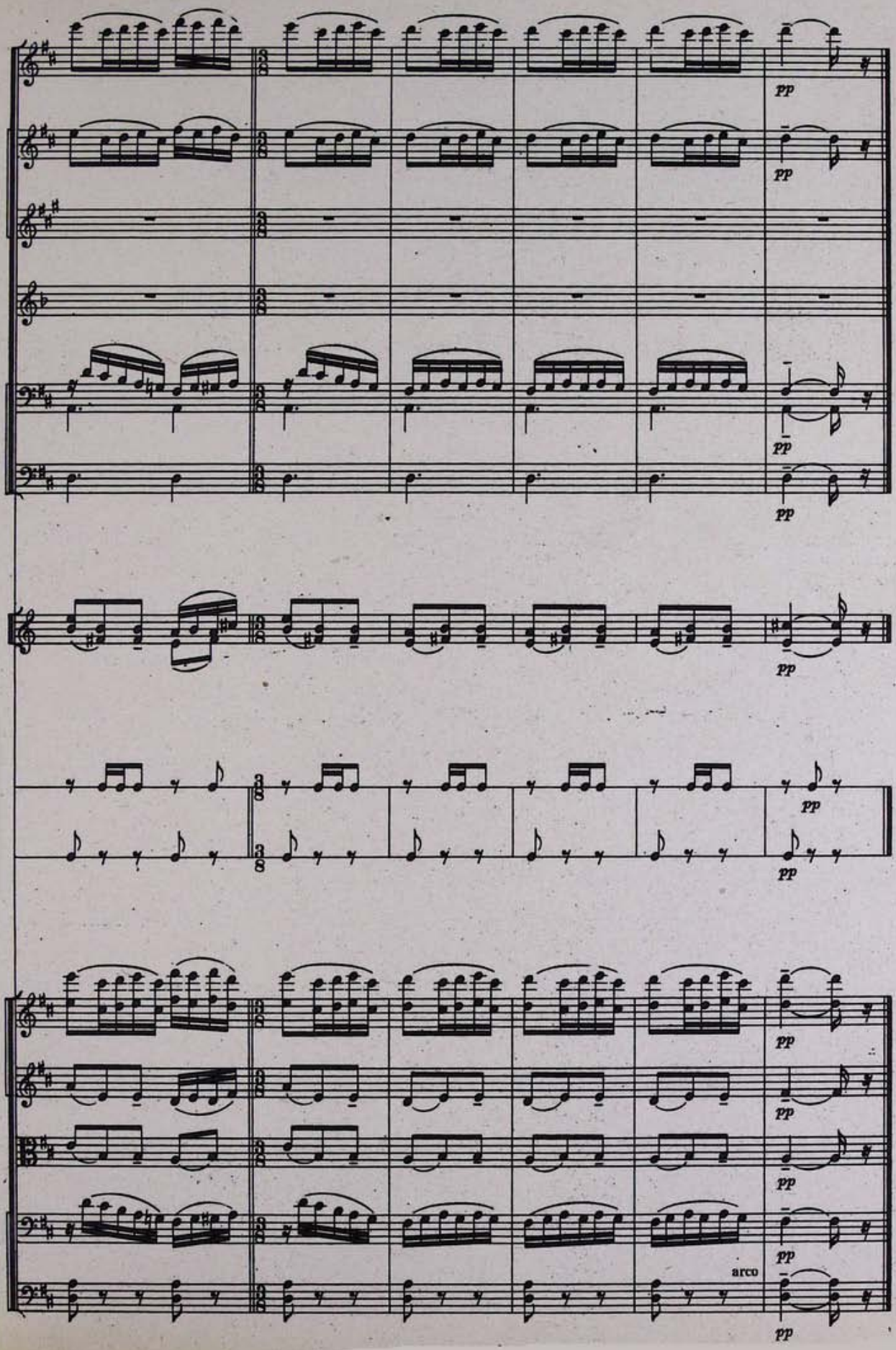
pp
arco

ՏՂԱՄԱՐԴԿԱՆՑ ՊԱՐՐ.
ПЛЯСКА МУЖЧИН

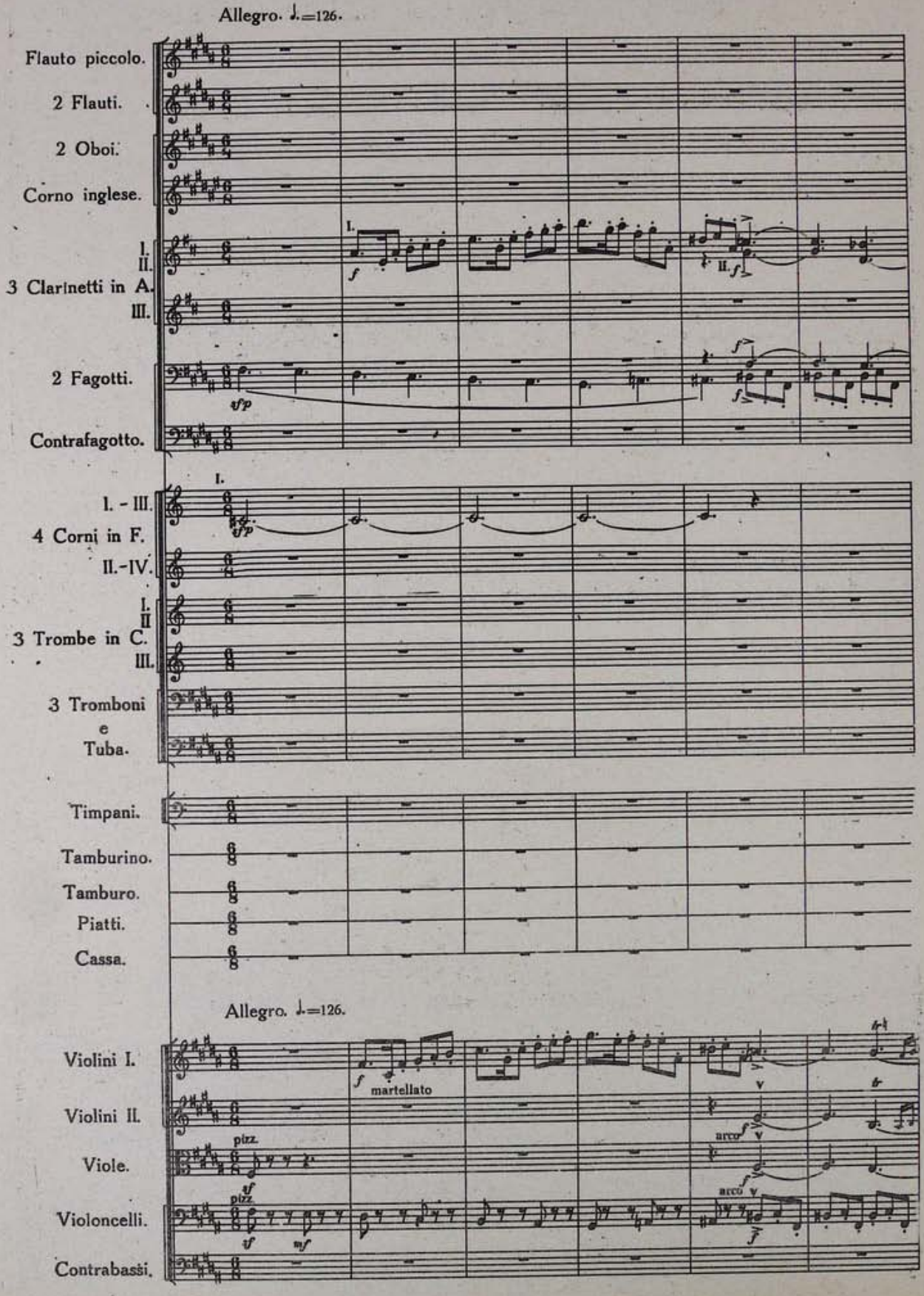

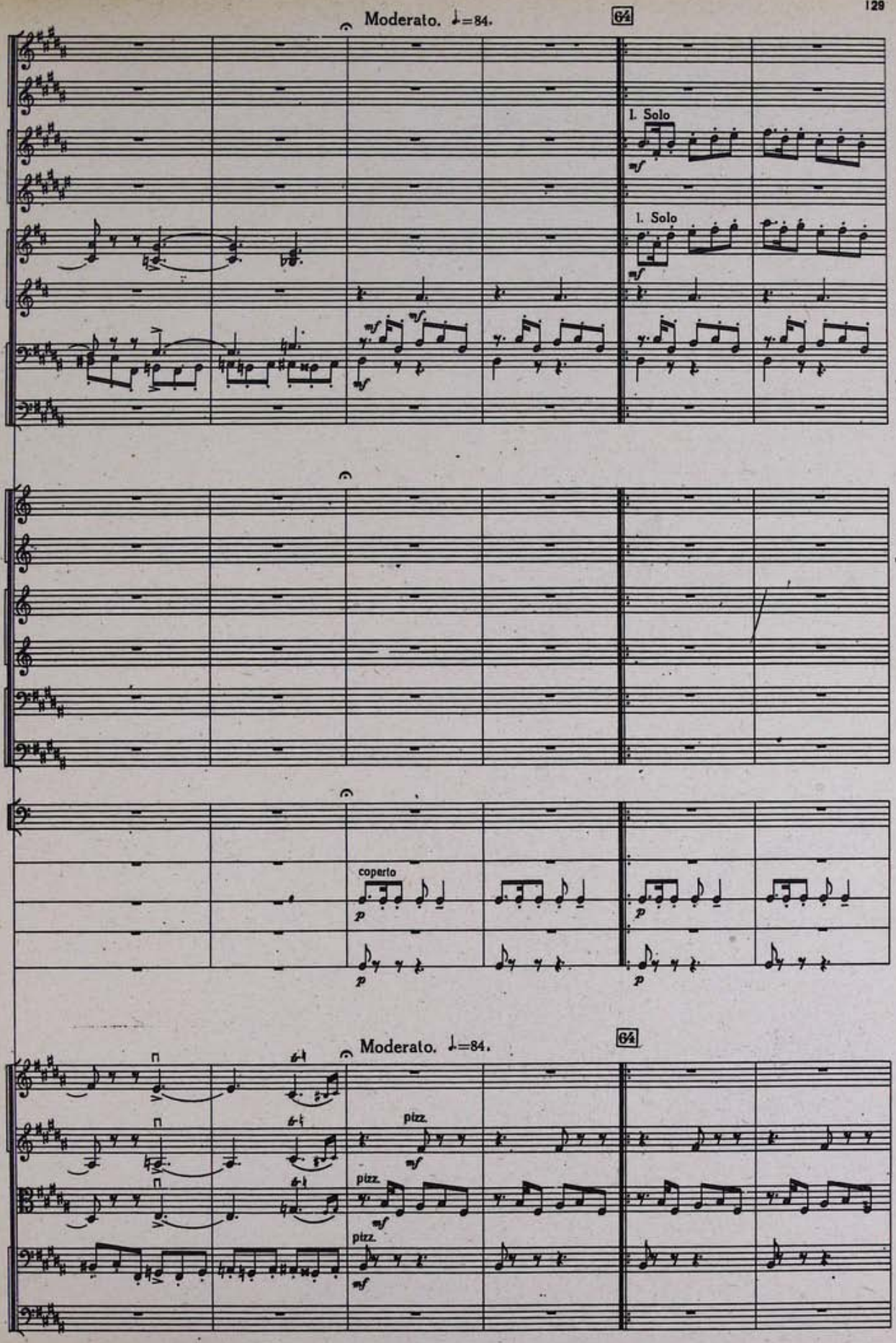
Moderato. ♩=84.
64
I. Solo
I. Solo
coperto
Moderato. ♩=84.
64
pizz.
pizz.
pizz.

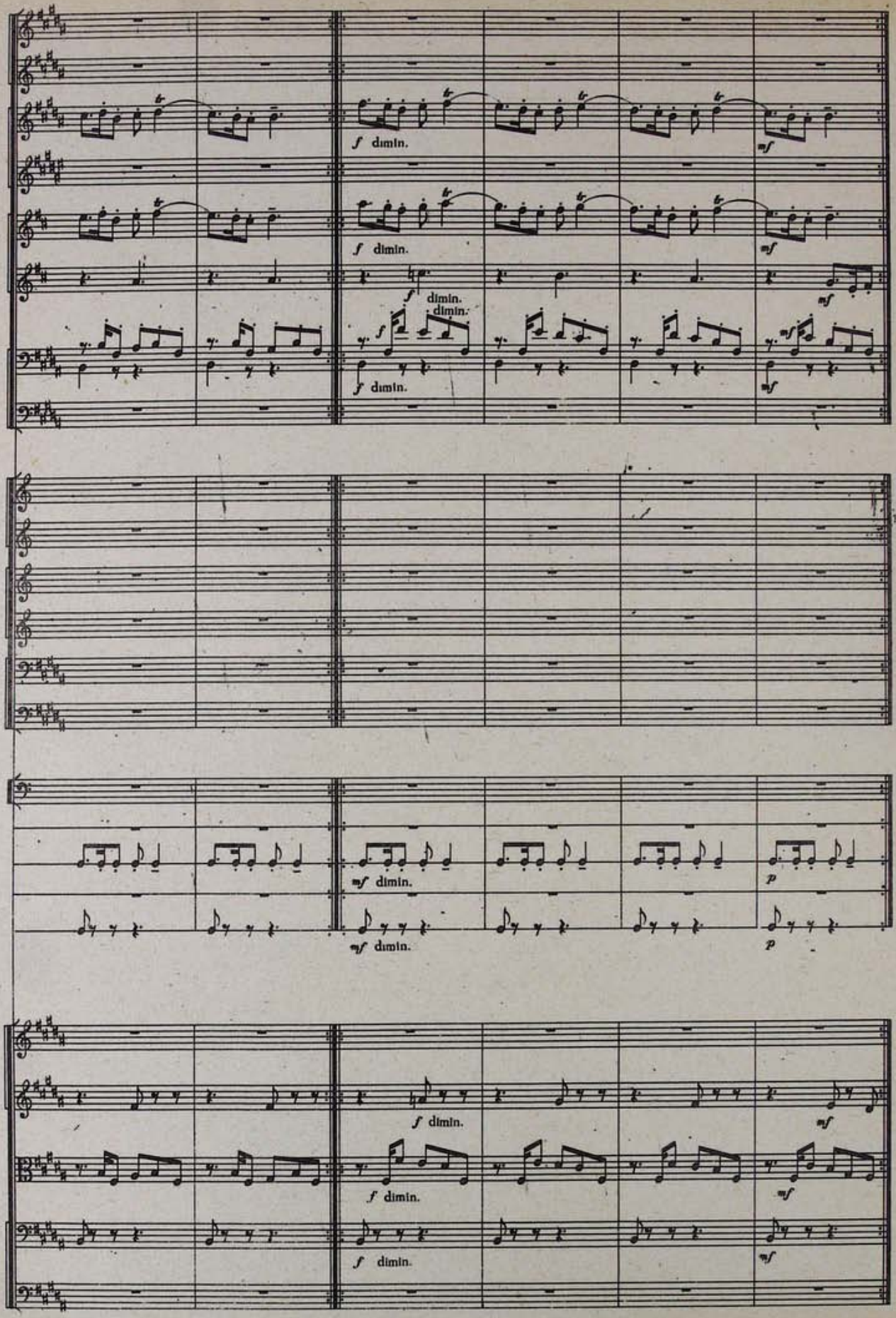
f dimin.
f dimin.
f dimin.
dimin.
f dimin.
mf
mf
mf
mf dimin.
mf dimin.
p
p
f dimin.
f dimin.
f dimin.
mf
mf
mf

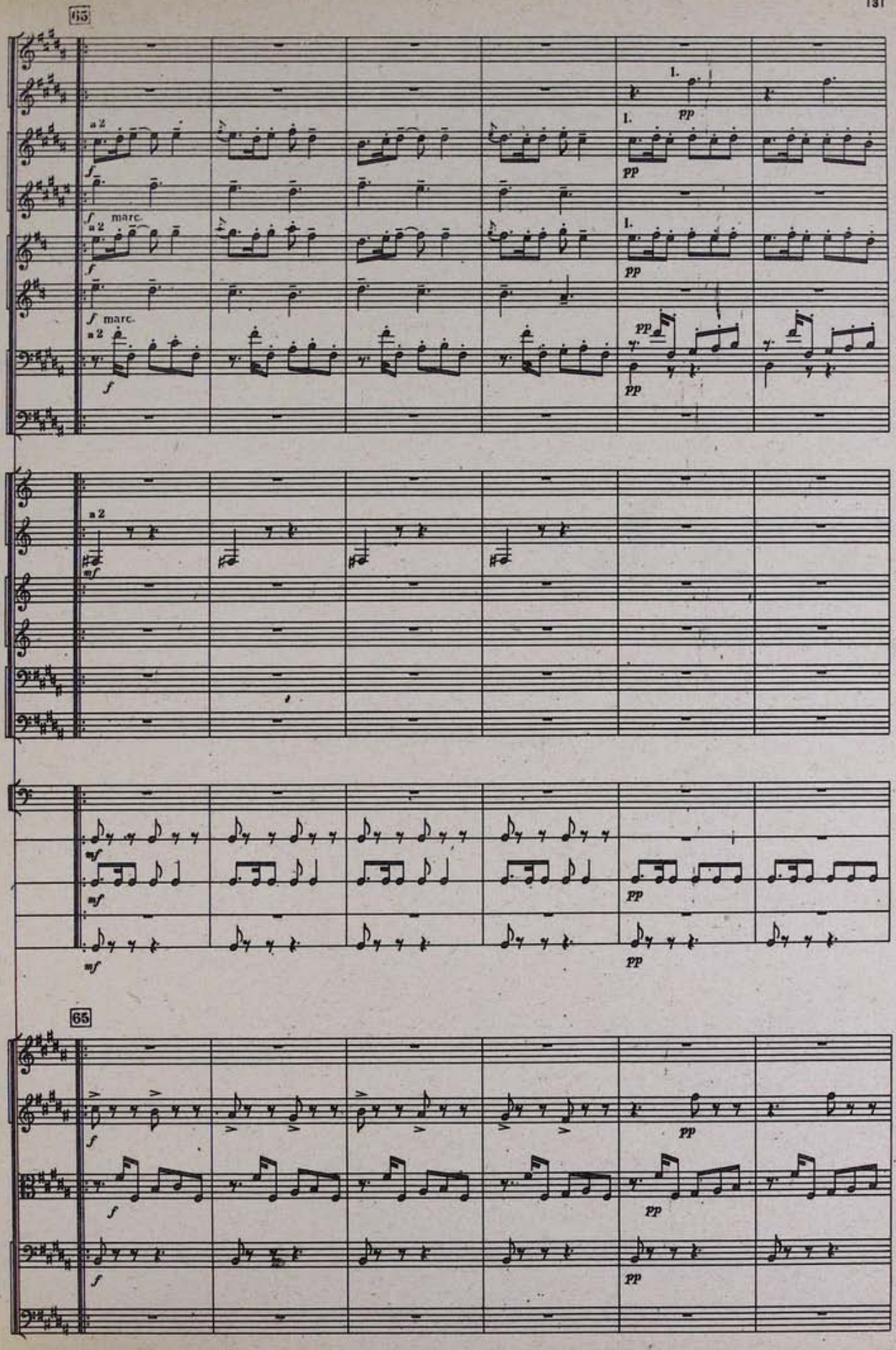
65
a 2
f
marc.
1.
pp
mf
65

66 Allegro moderato. ♩ 100.

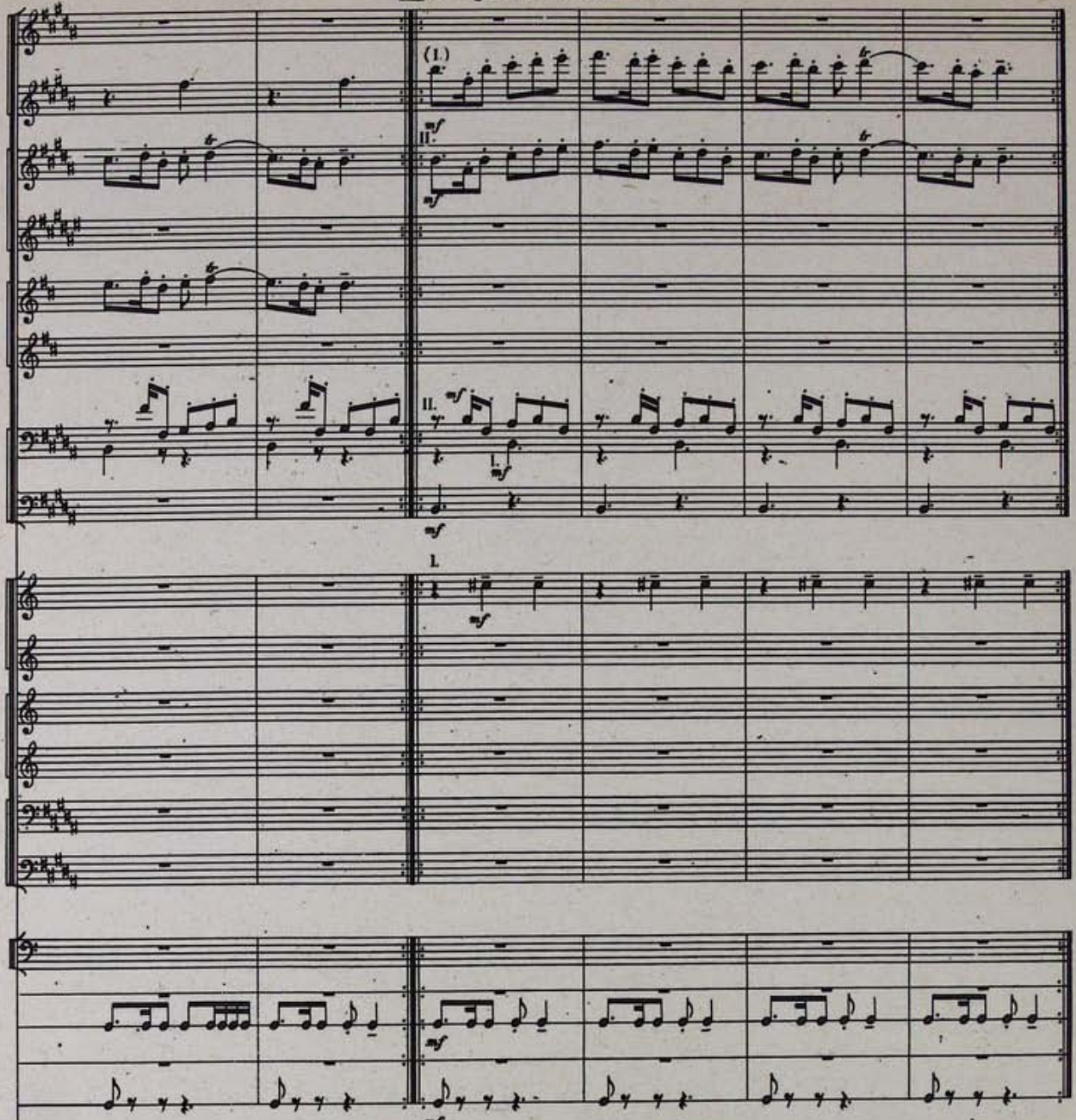

Allegro moderato. ♩=100.

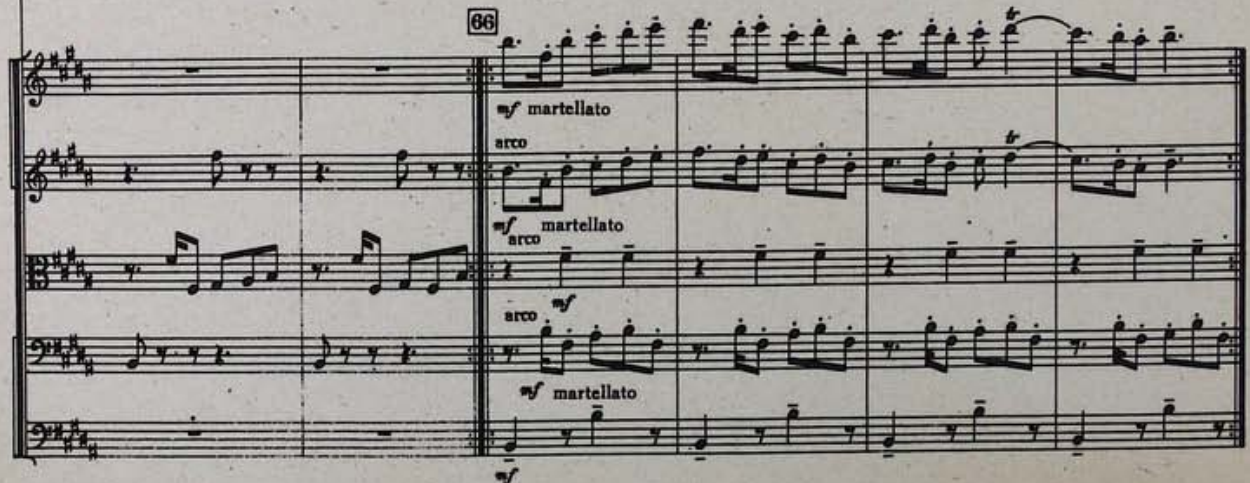

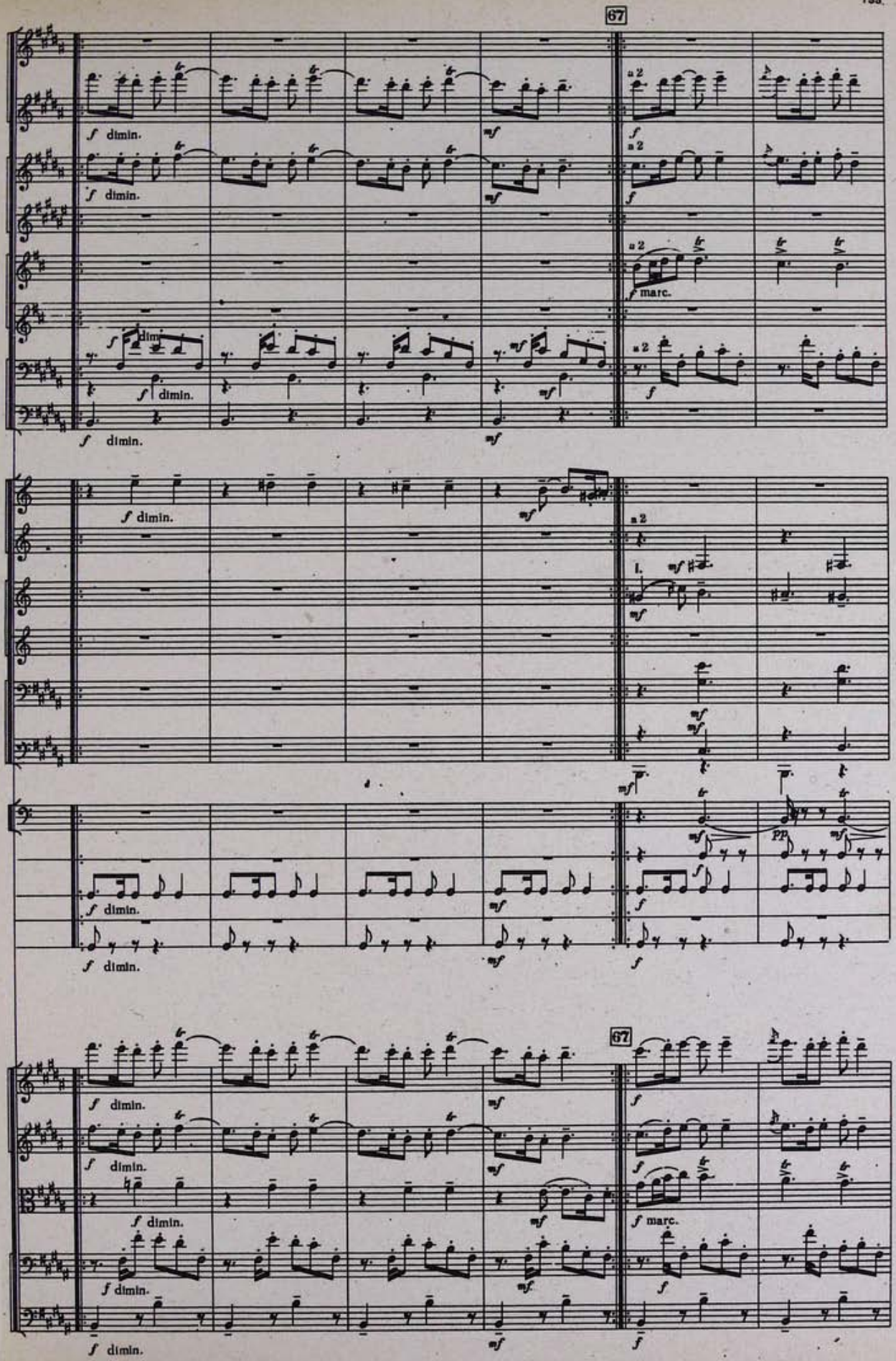
67
f dimin.
mf
a 2
f marc.
l.
pp
67

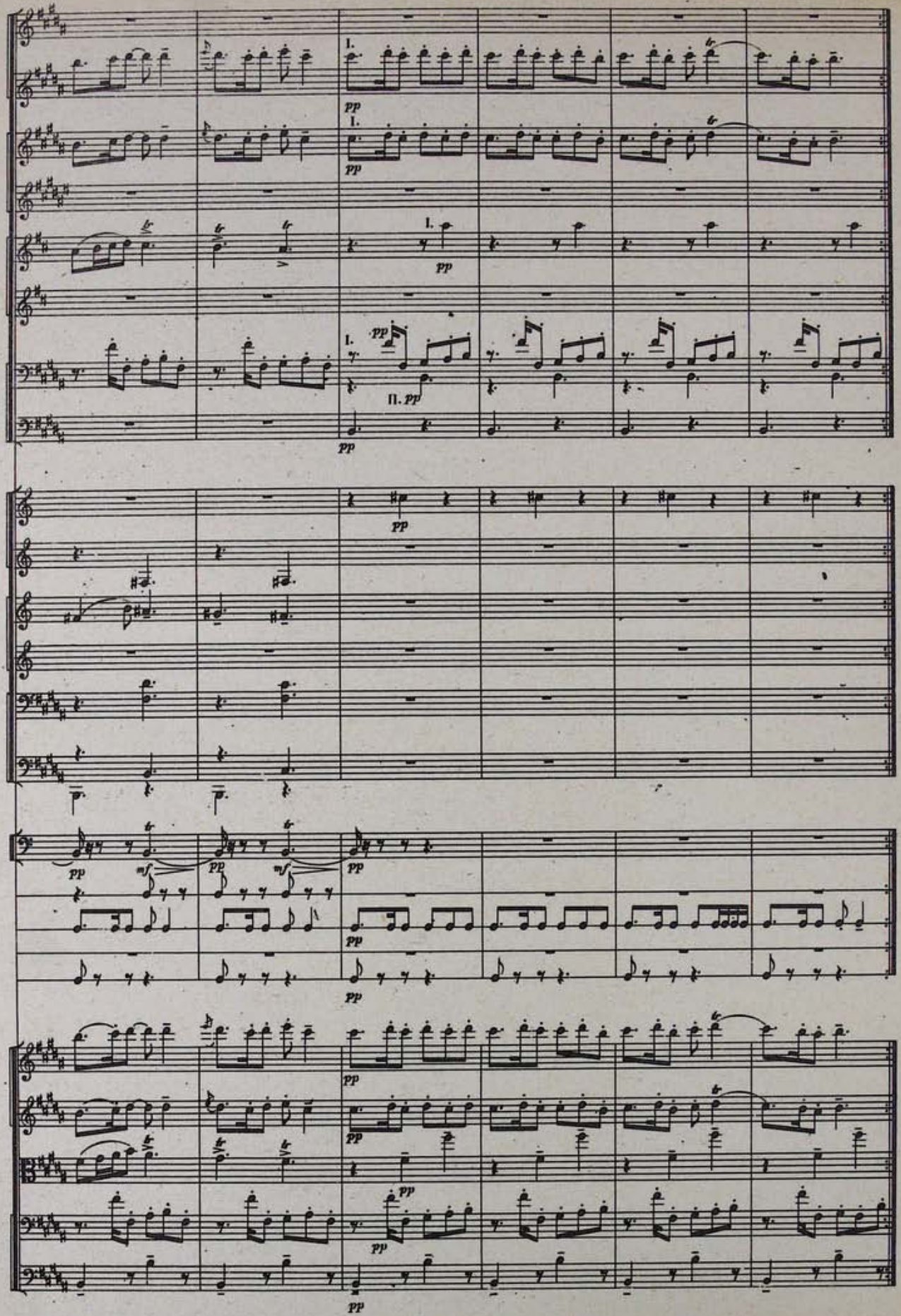
I.
pp
II. pp
mf

68 Allegro. ♩ 116.

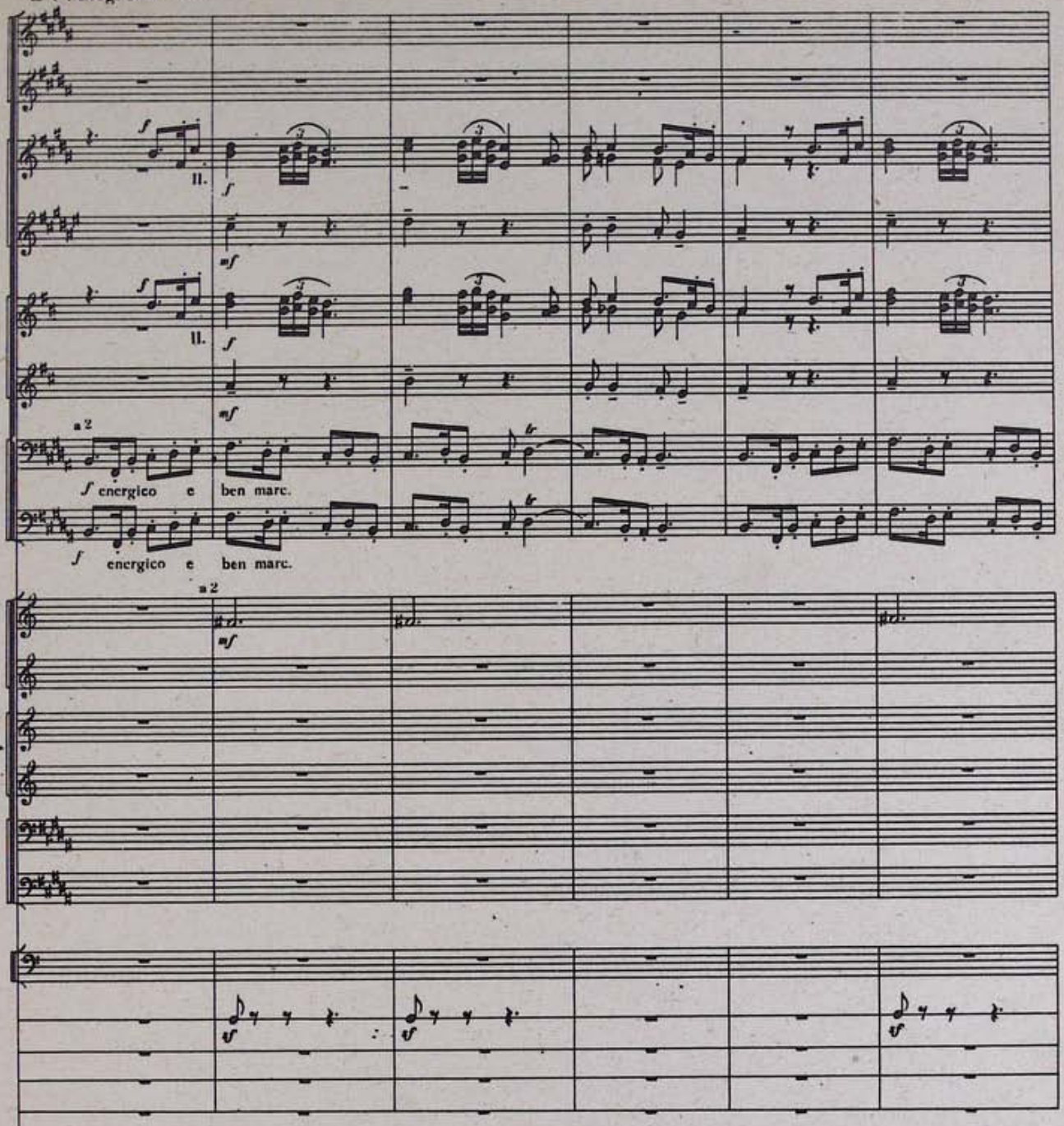

68 Allegro. ♩ 116.

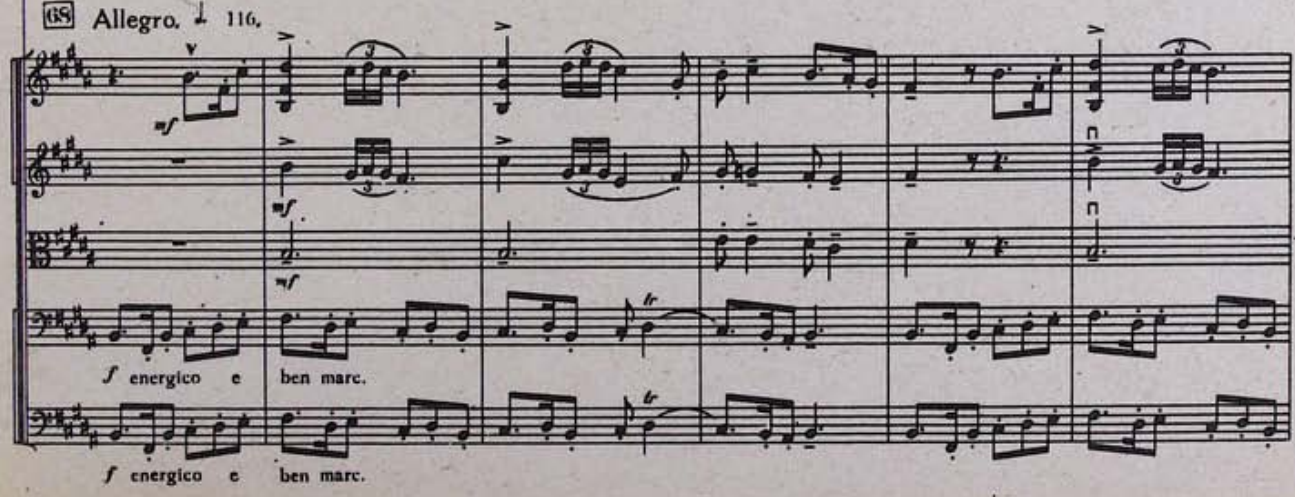

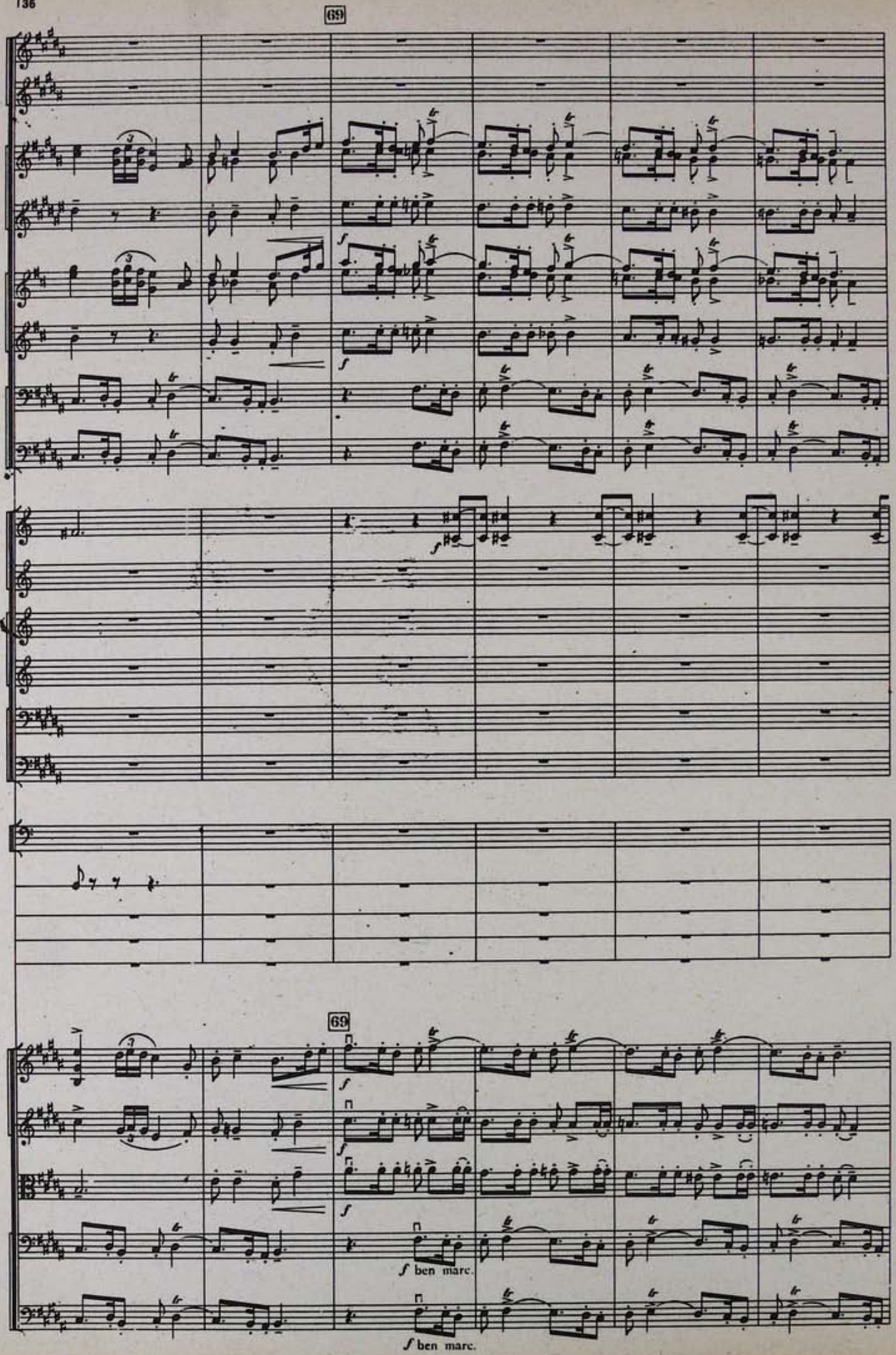
69
f
69
f ben marc.
f ben marc.

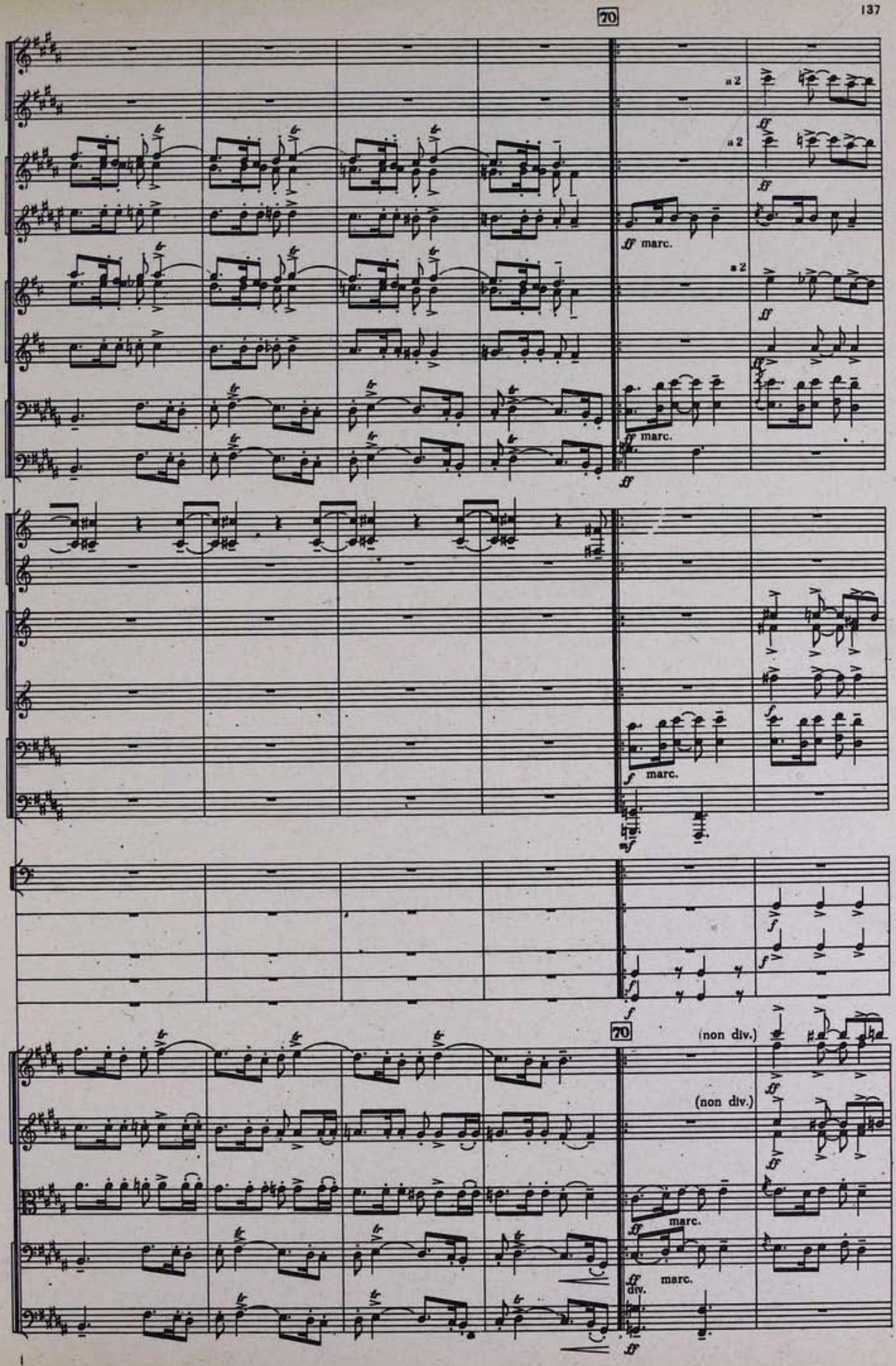
70
a 2
a 2
ff marc.
a 2
ff
ff marc.
ff
f marc.
mf
f
f
70
(non div.)
(non div.)
ff marc.
ff marc.
ff div.
ff

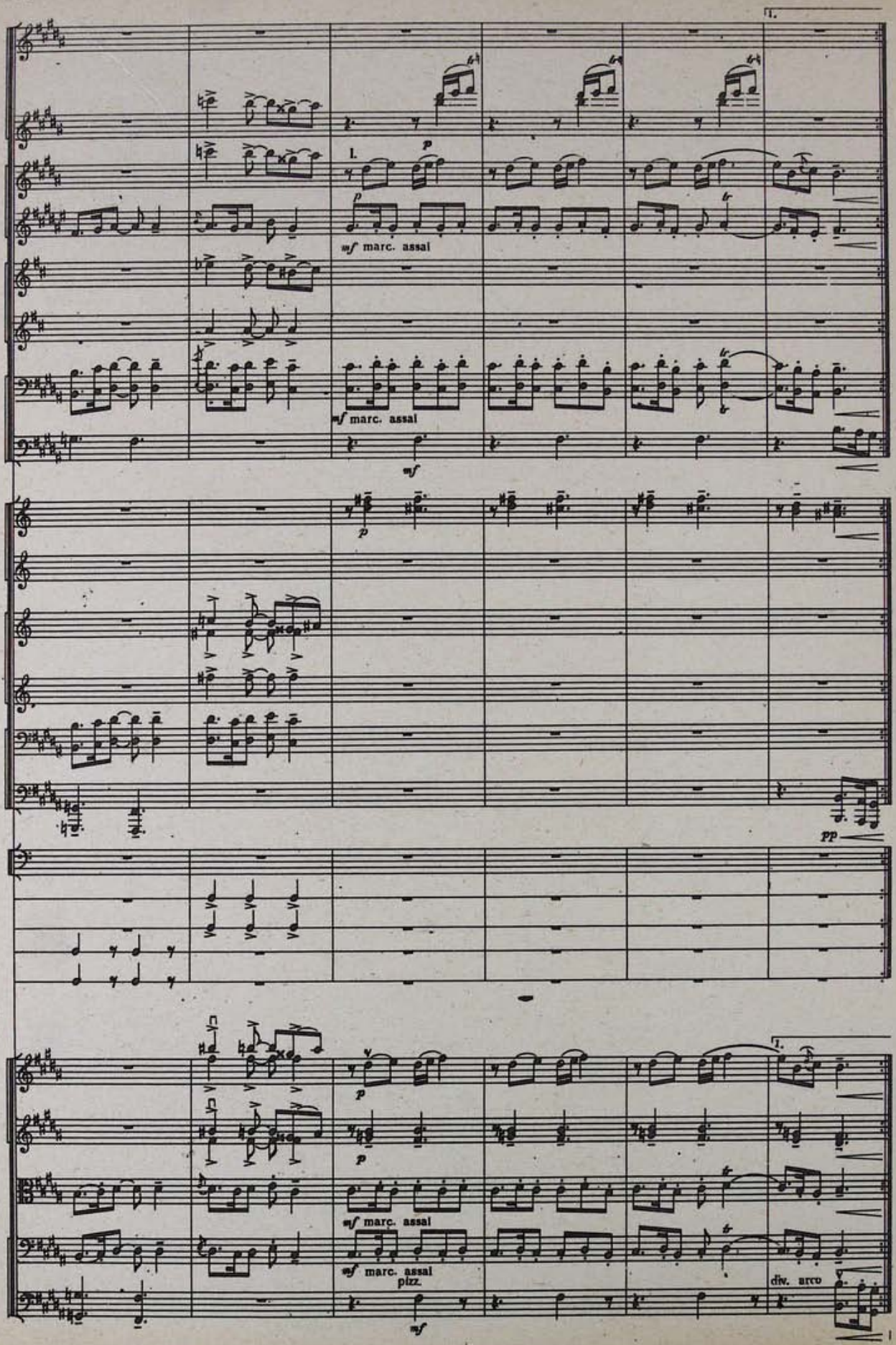
1.
p
mf marc. assai
mf marc. assai
mf
p
pp
1.
p
p
mf marc. assai
mf marc. assai
pizz.
mf
div. arco

71 acceler. poco a poco

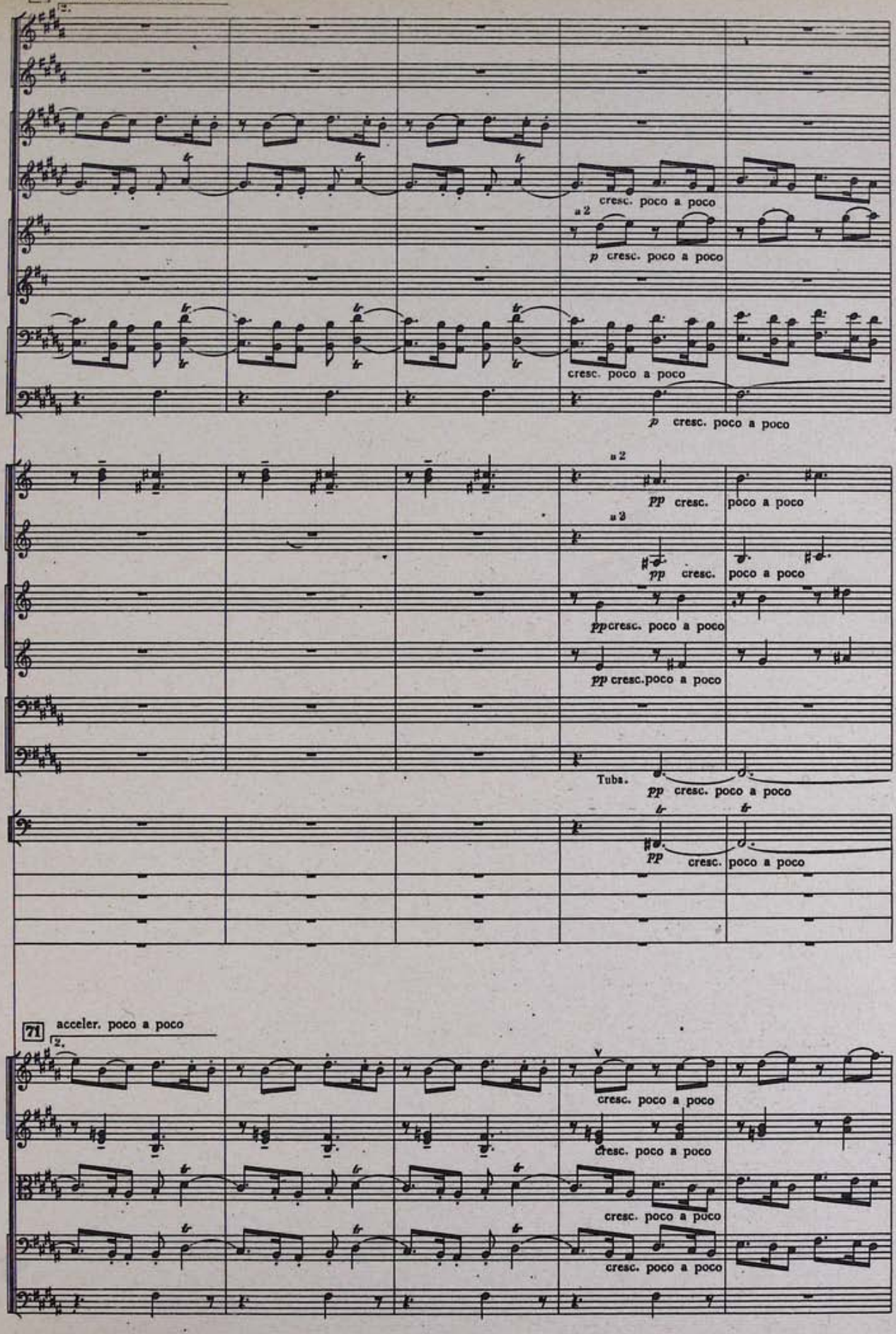

72 Allegro vivace. ♩=132.

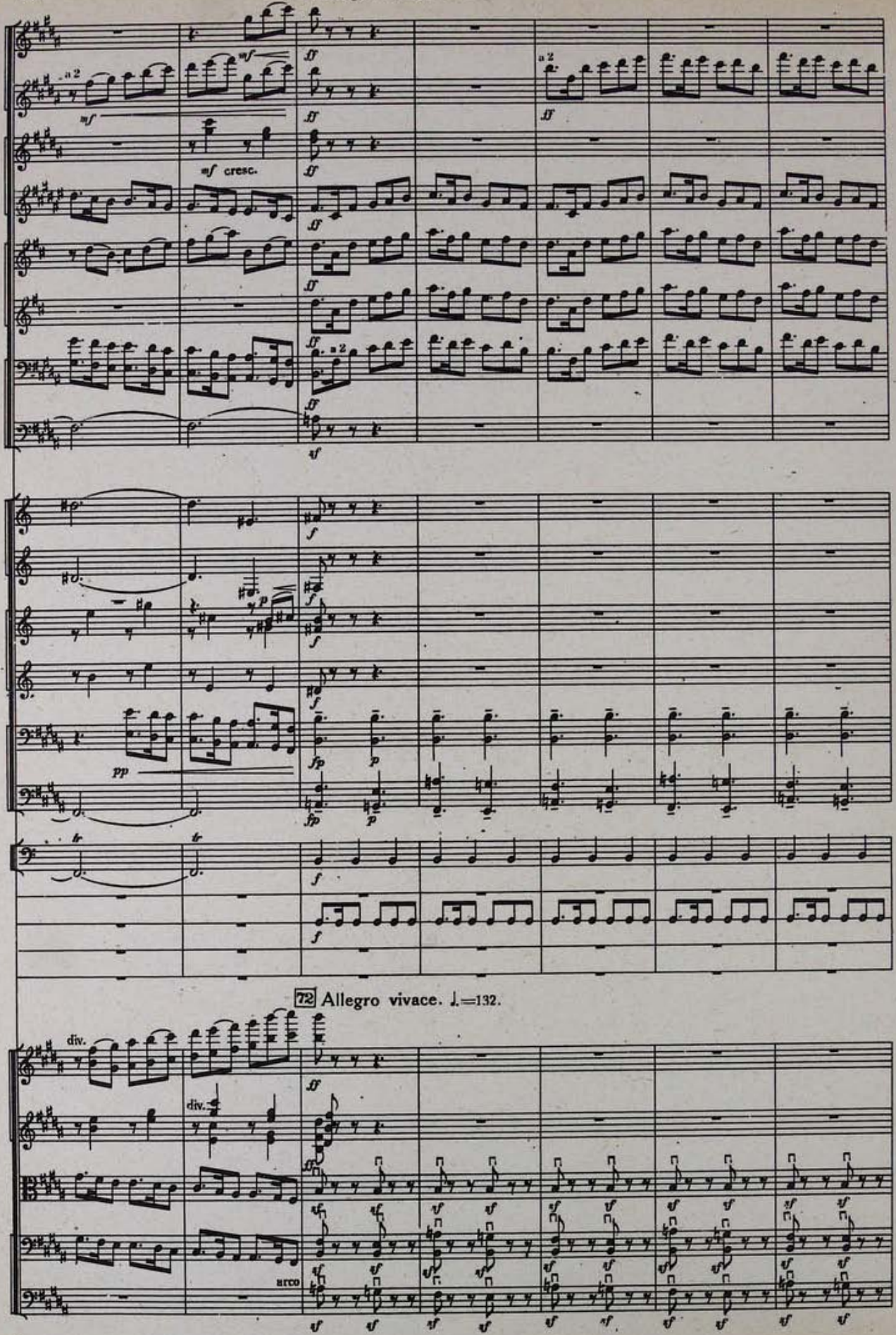

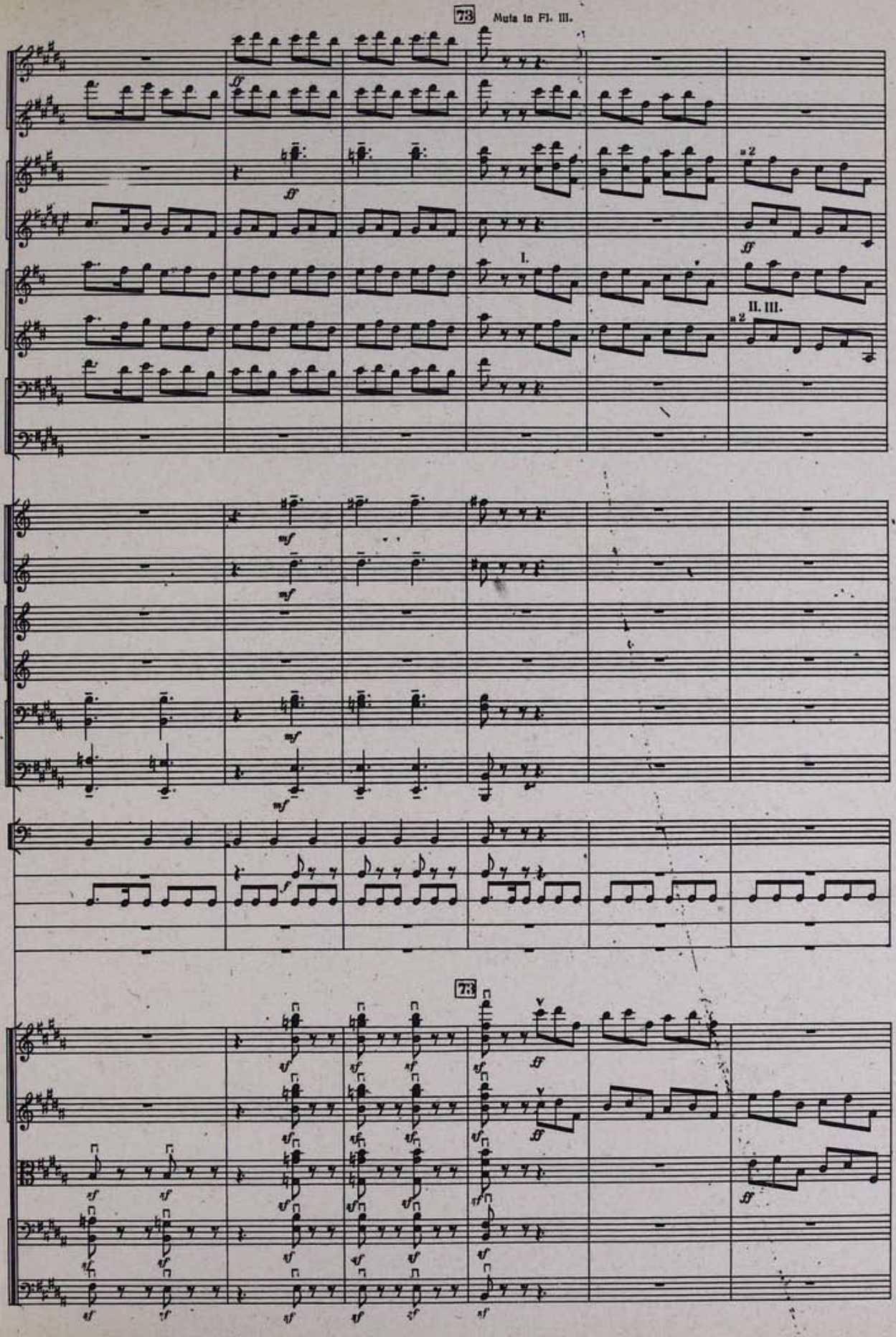
73
Mute in Fl. III.
I.
II. III.
73

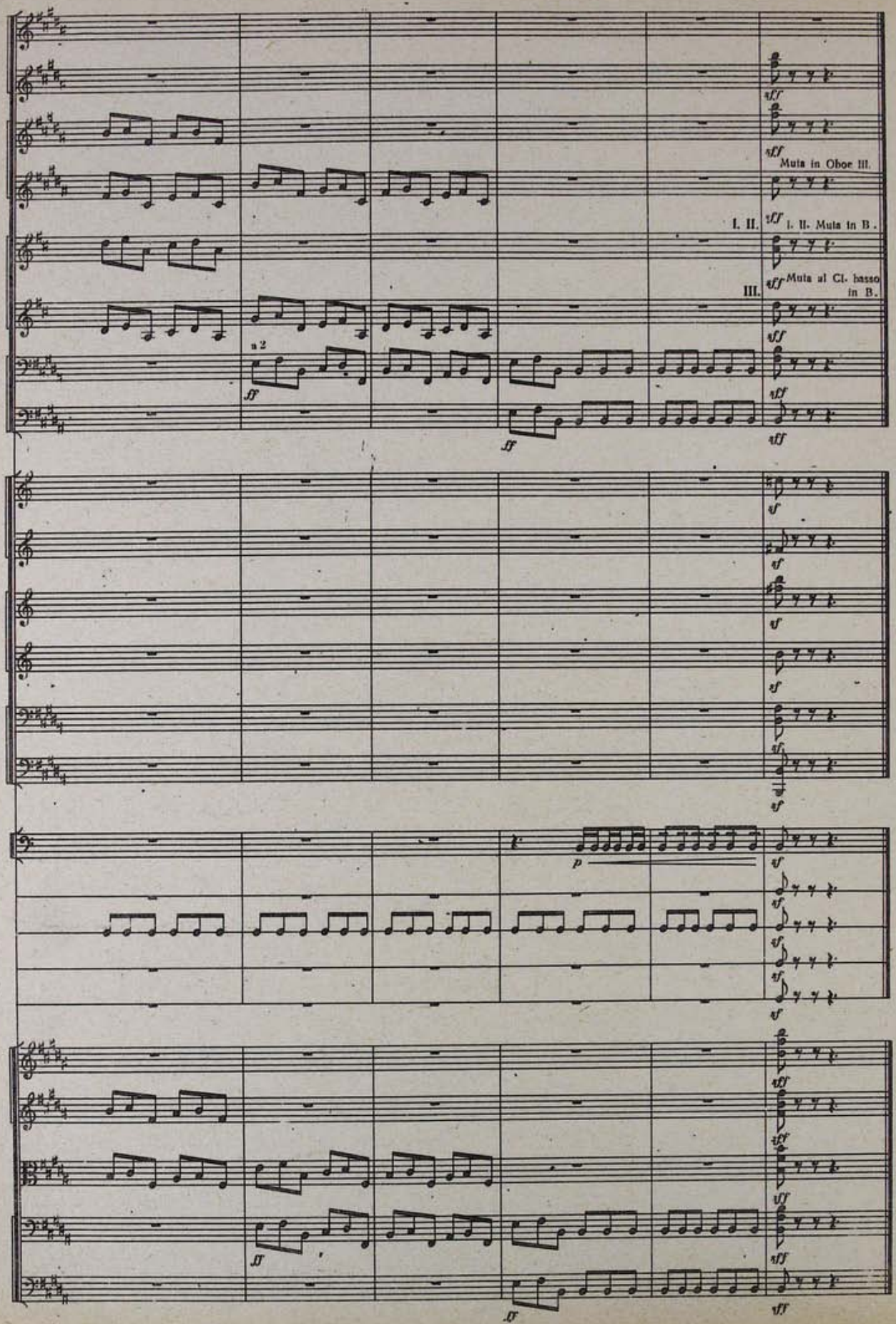
Muta in Oboe III.
I. II.
I. II. Muta in B.
III.
Muta al Cl. basso in B.
a 2

ԱԼՄԱՍՏԻ ՊԱՐԸ
ПЛЯСКА АЛМАСТ

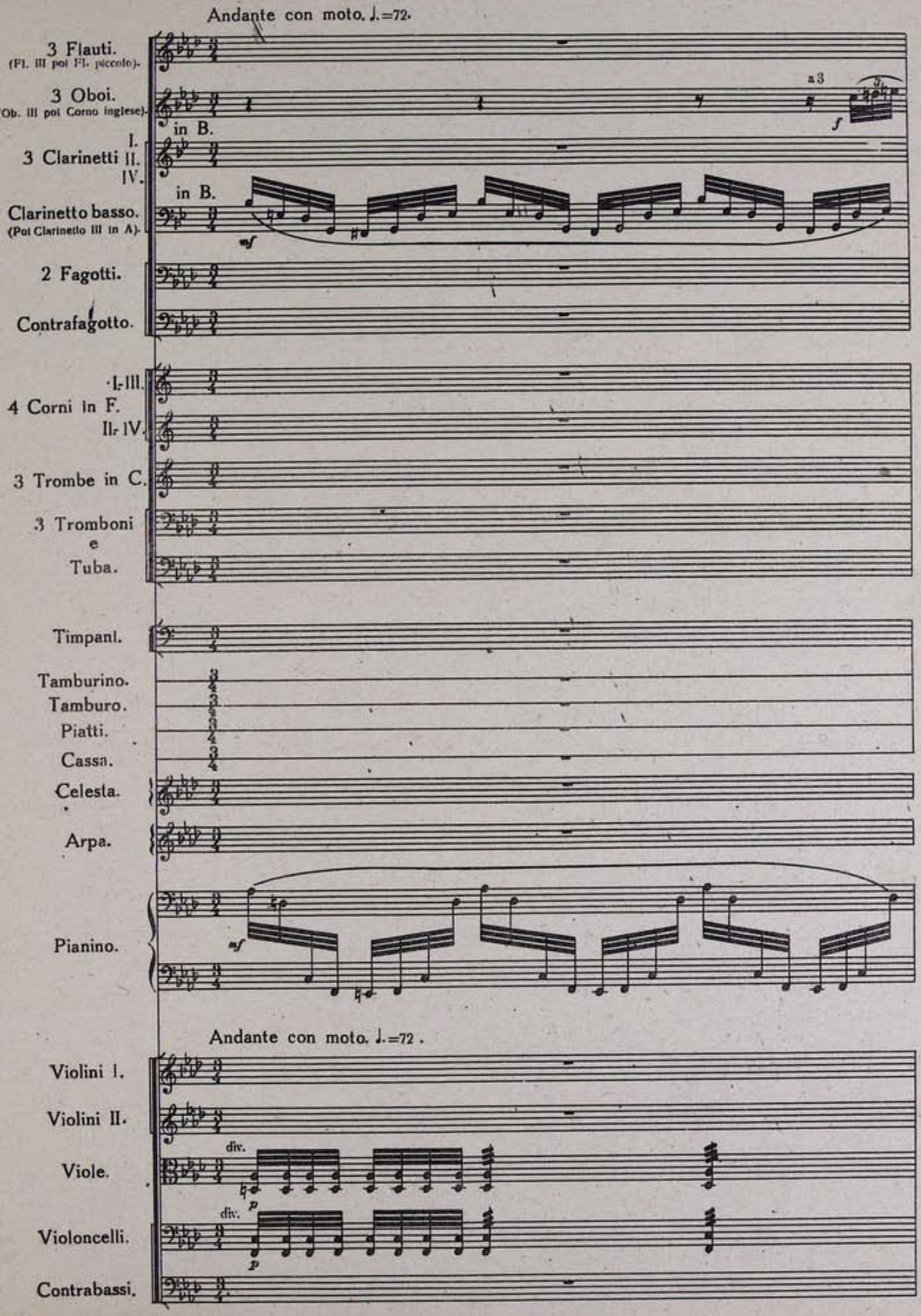

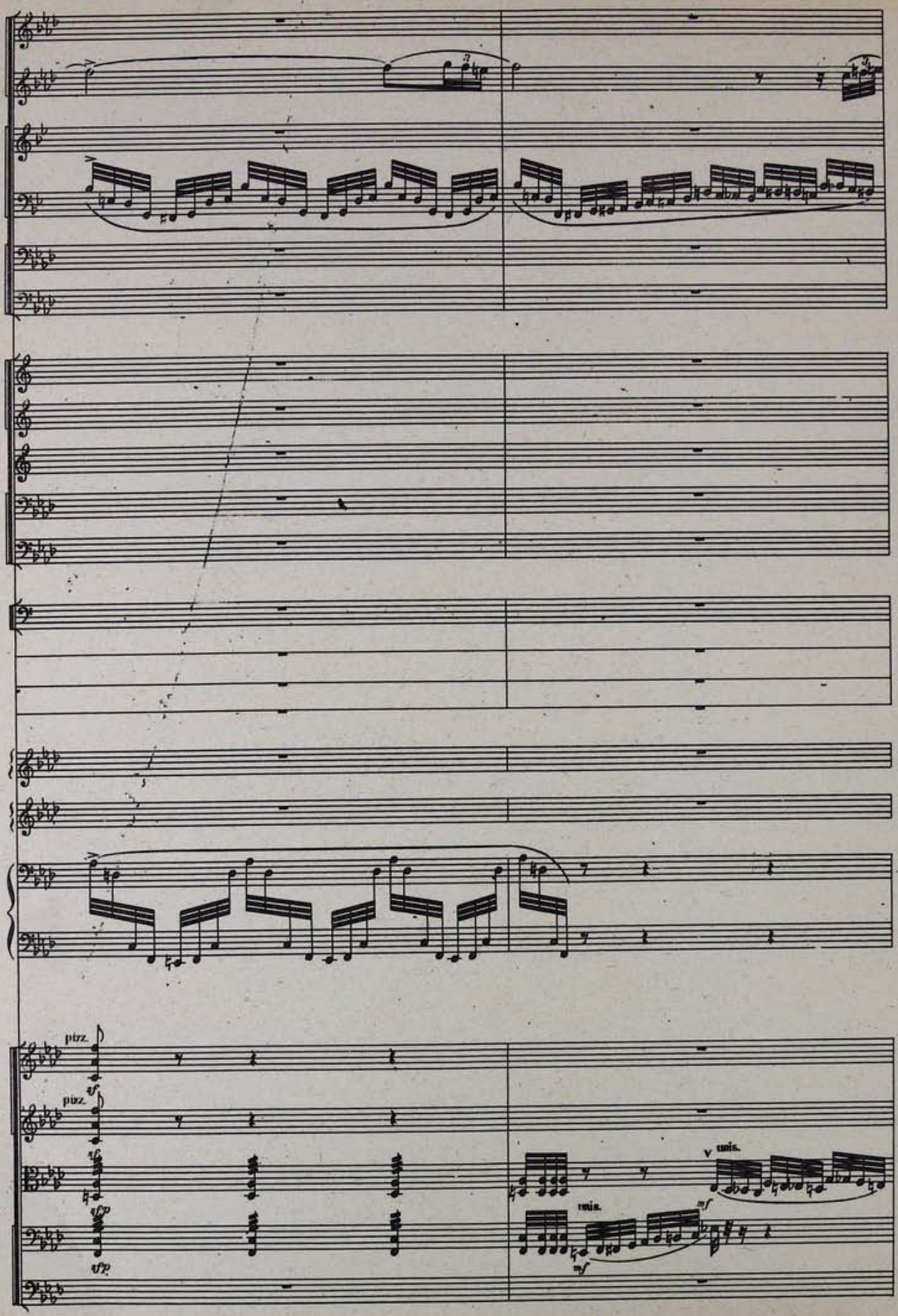
pizz.
pizz.
mis.
mis.

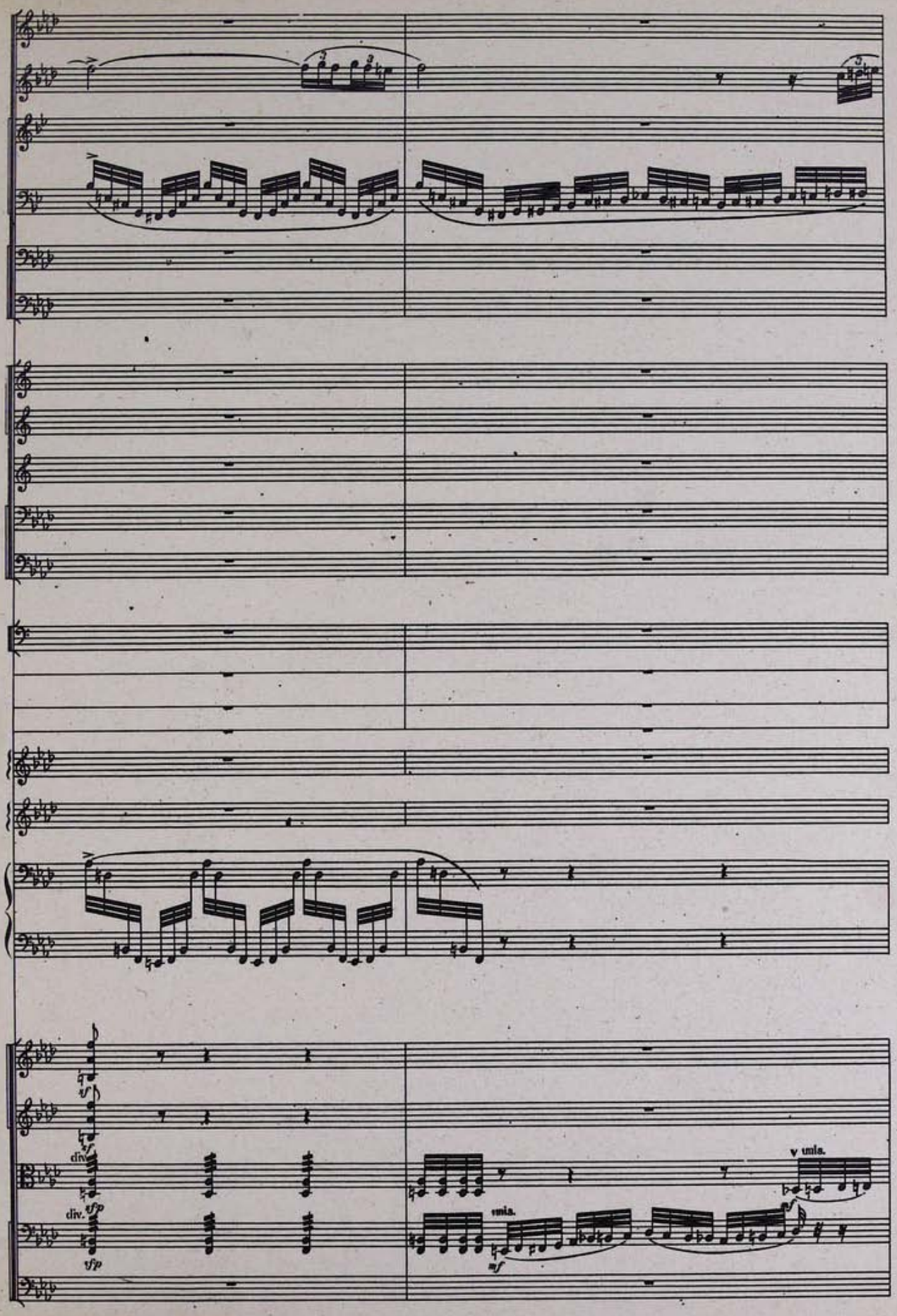
div.
div.
unis.
unis.

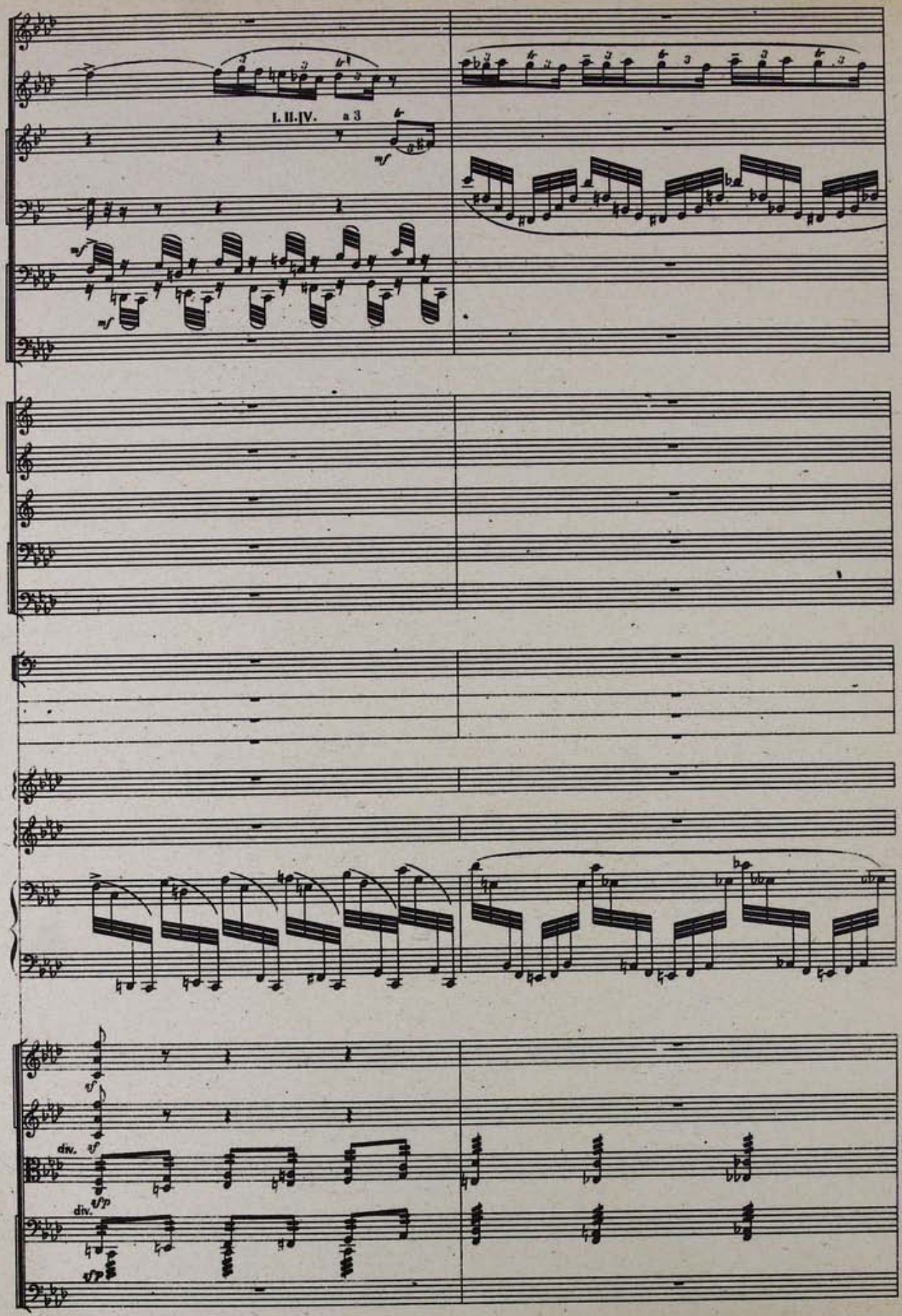
I. II. IV. a 3
mf
div.
div.

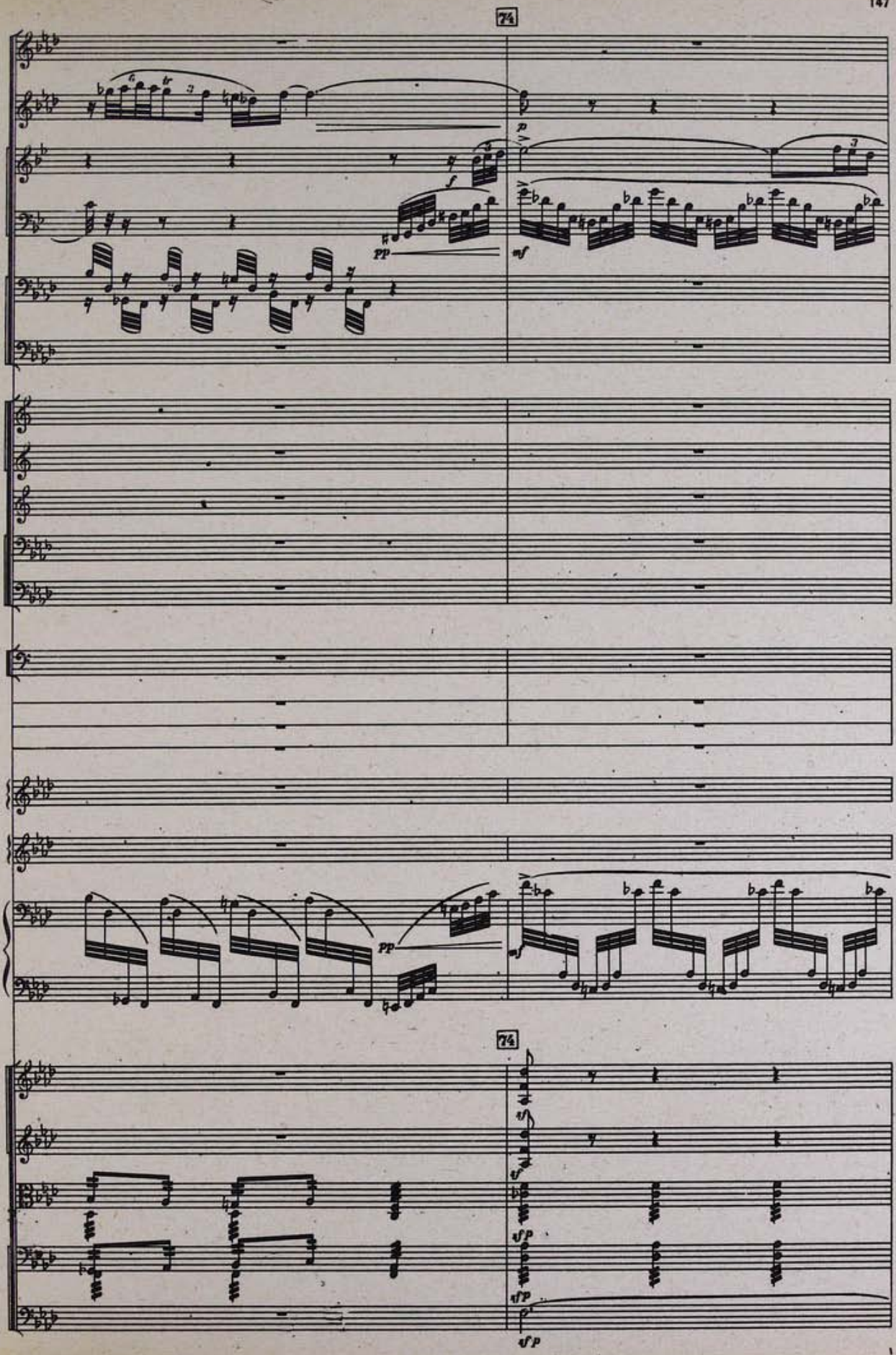
74
74

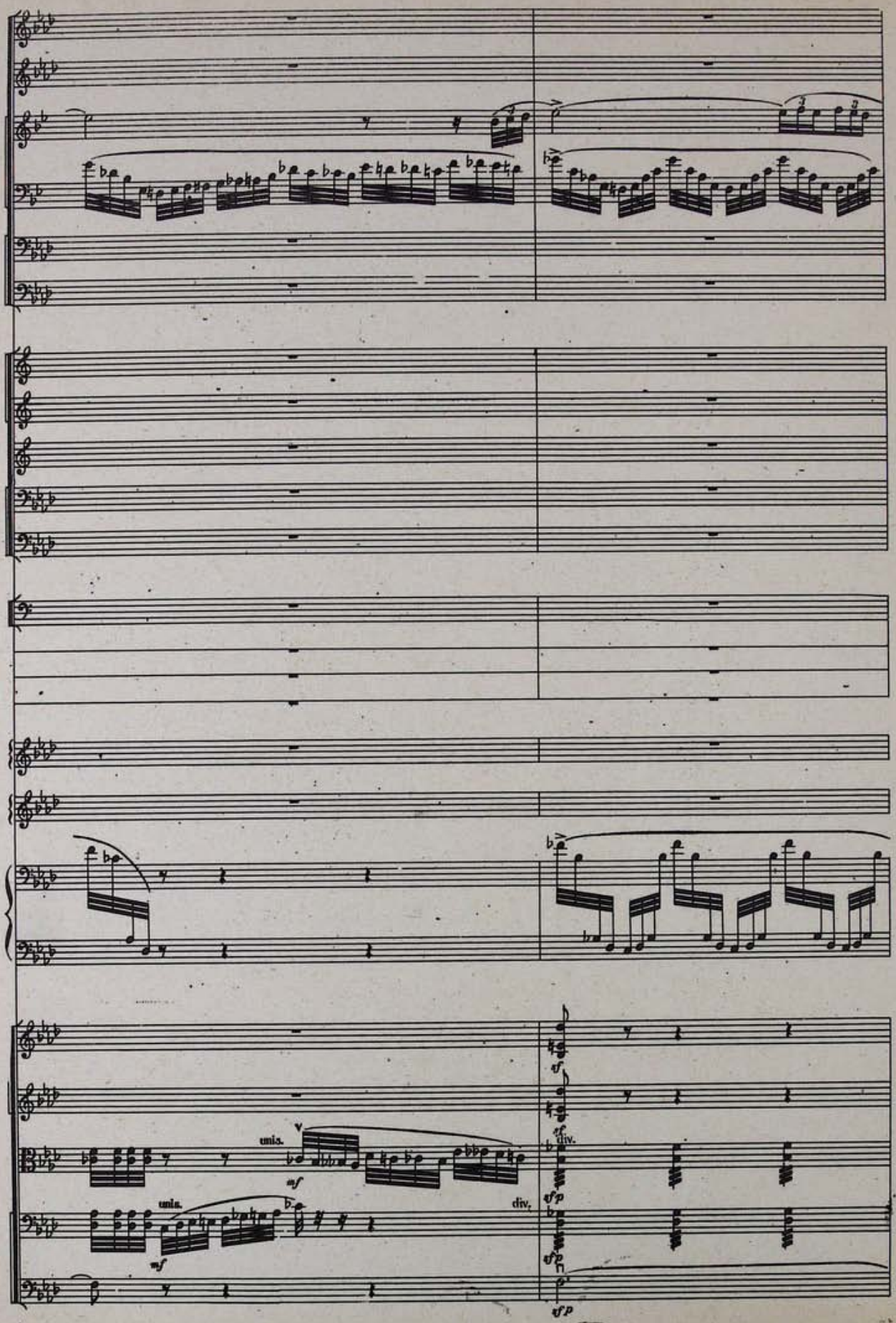
unis.
mf
unis.
mf
div.
sf
sf
div.
sfp
sfp
sfp

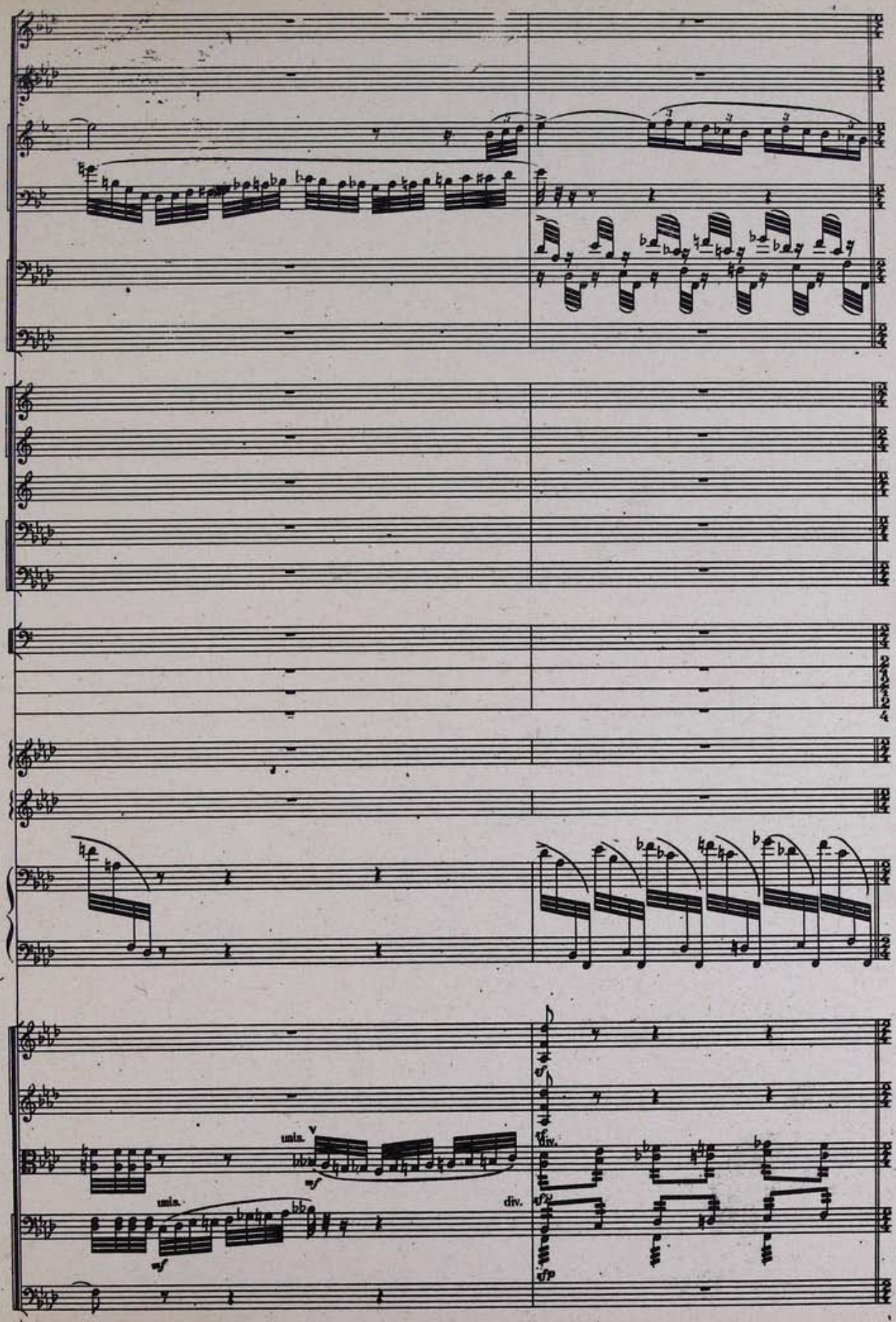
unis.
mf
unis.
mf
div.
div.
sfp

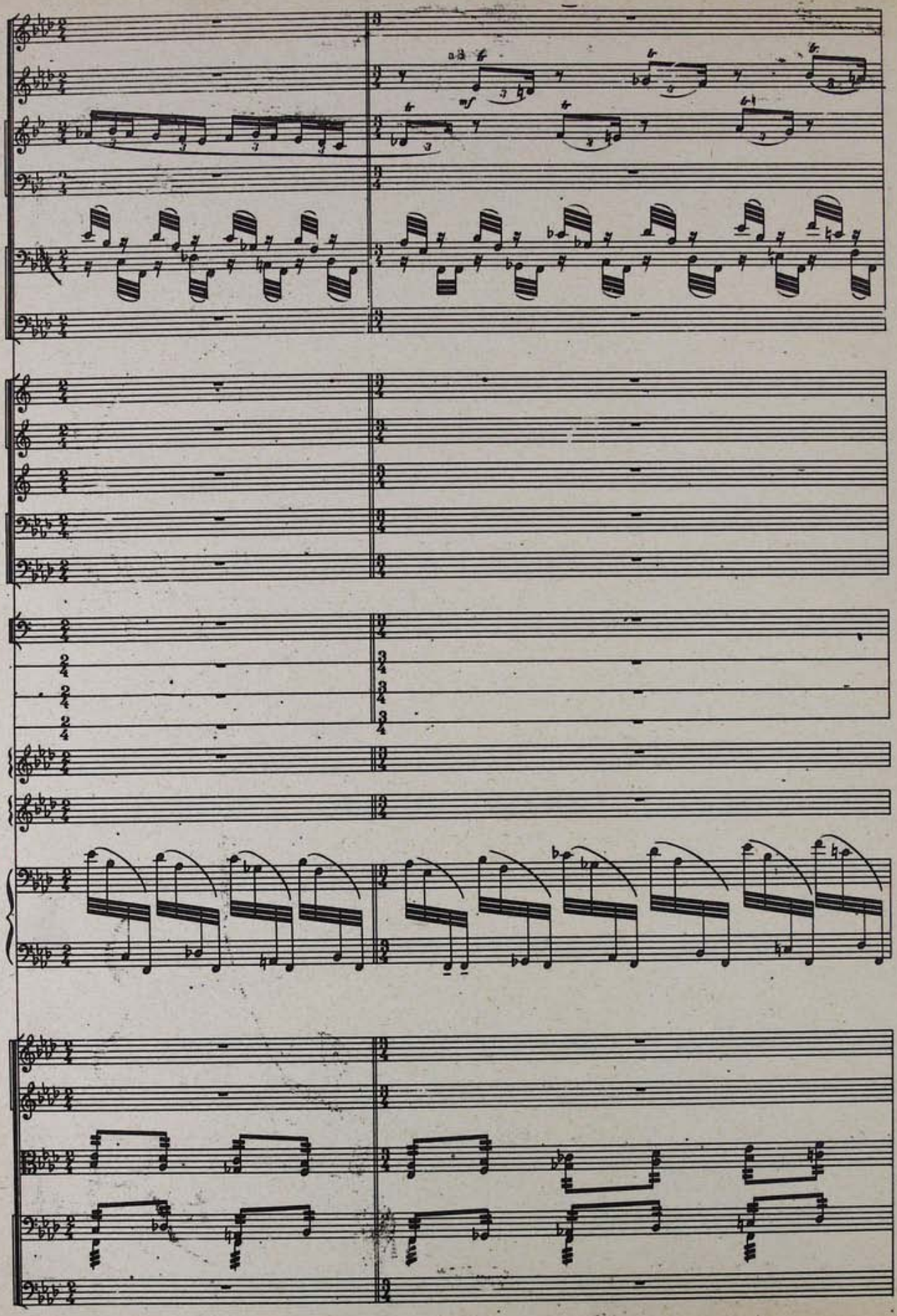

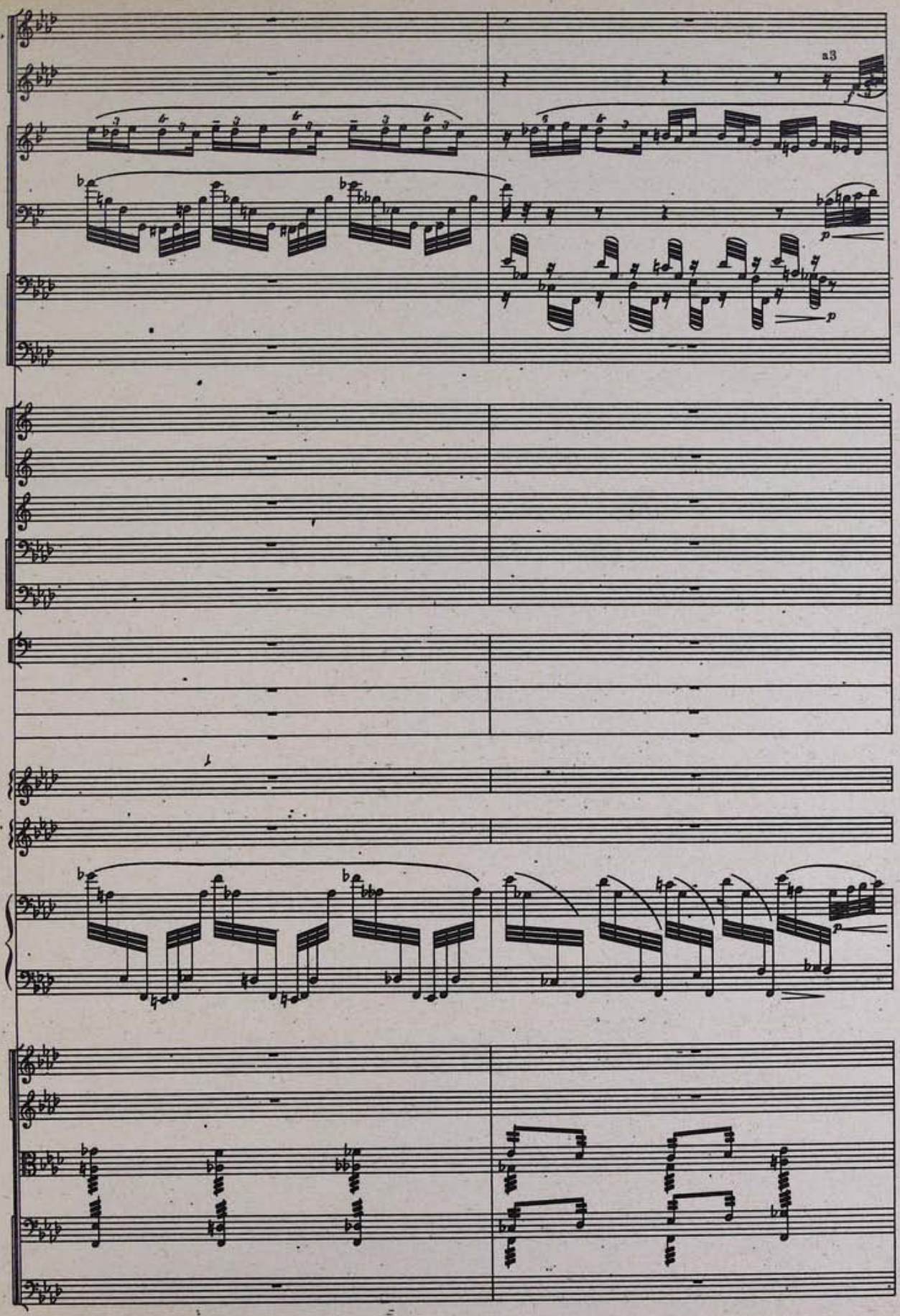
a3
f
p
p
p

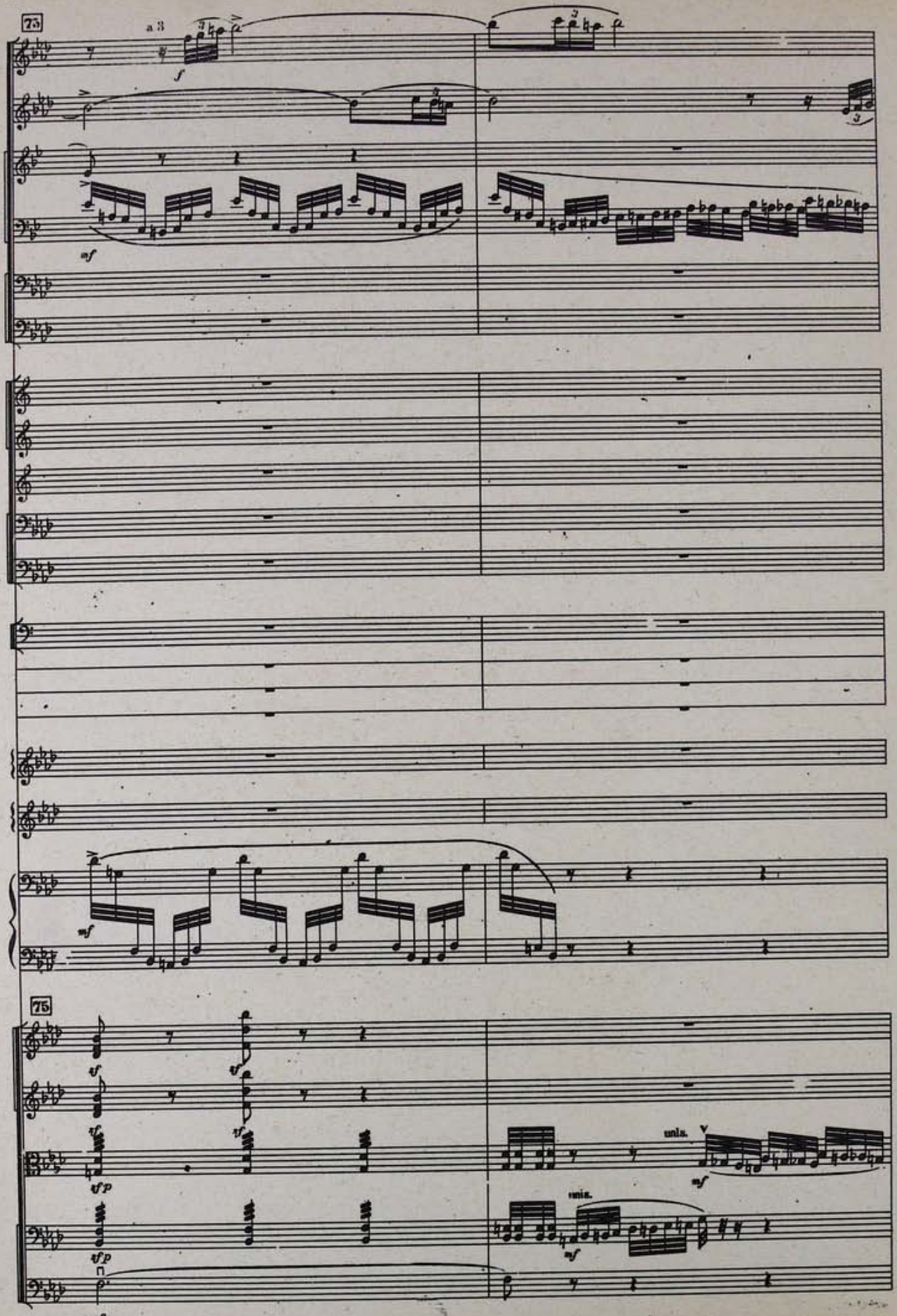
73
a 3
f
mf
mf
75
tf
tf
tf
tf
tfp
tfp
tfp
unis.
mf
unis.
mf

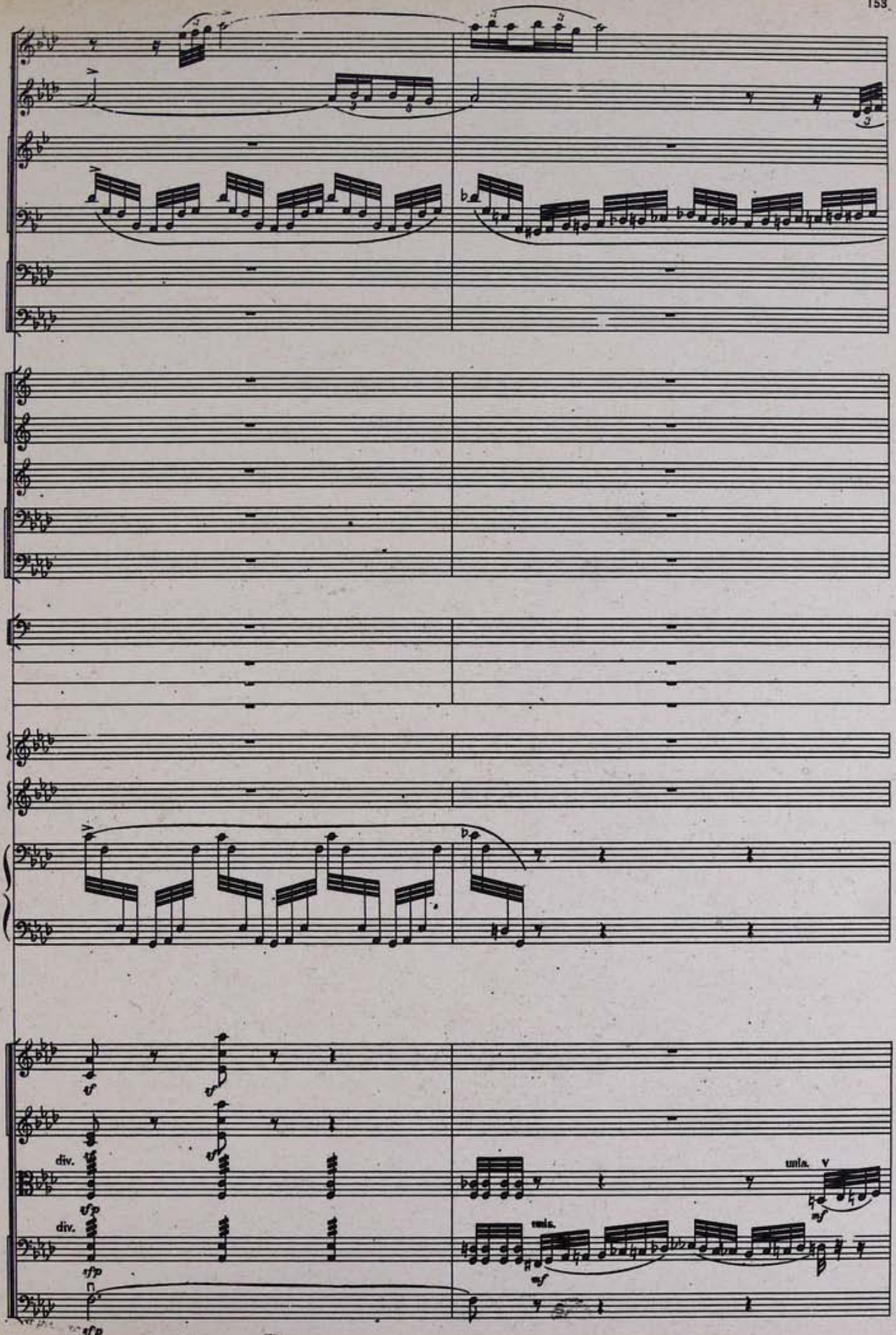
div.
div.
unis.
unis.

Fl.III muta in Fl. picc.

a 3

mf

p

Muta in A.

pp cresc.

pp cresc.

tf

div. tf

div. tfp

tfp

pp cresc.

pp cresc.

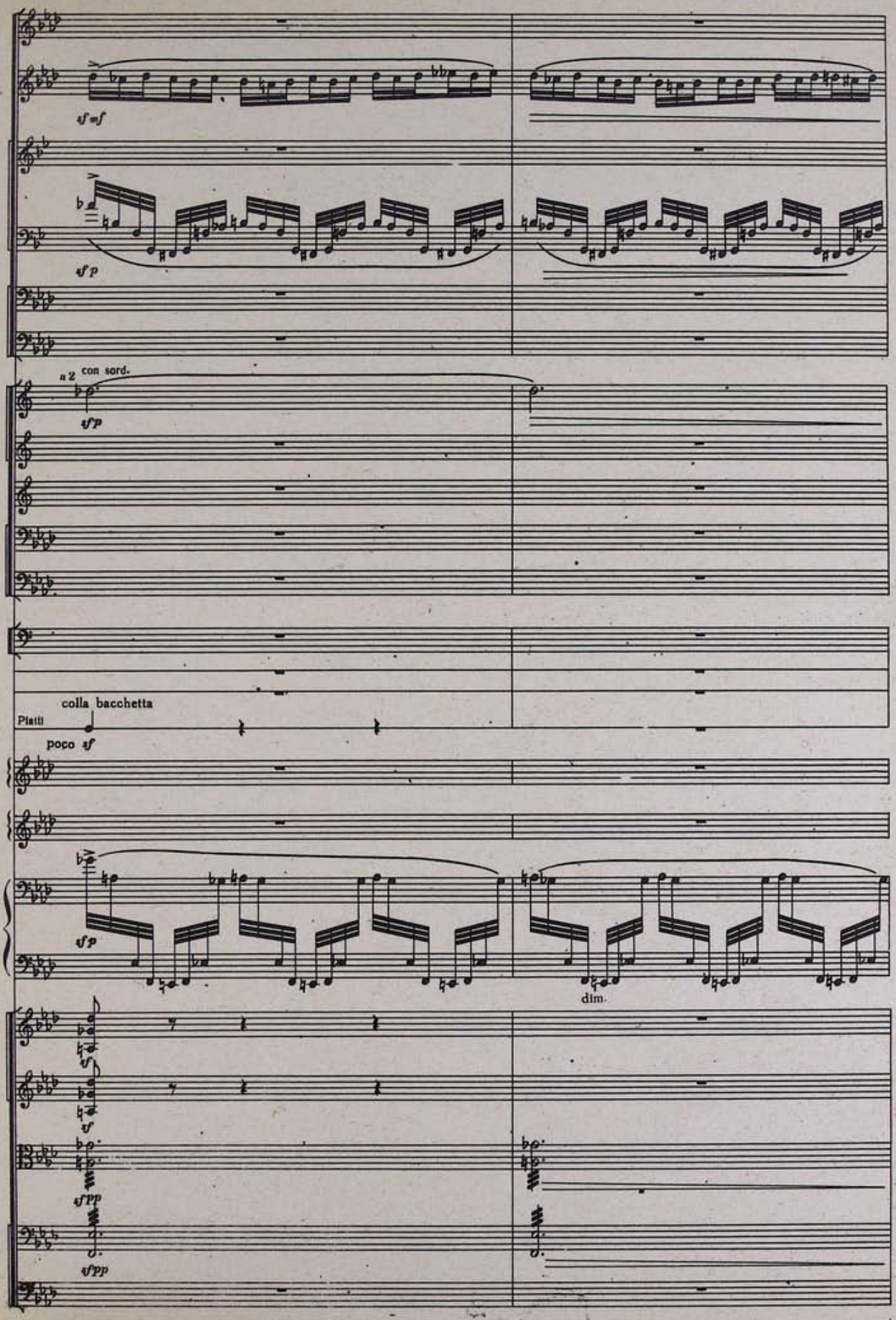
sf mf
sf p
a 2
con sord.
sf p
colla bacchetta
Piatti
poco sf
sf p
dim.
sf
sf
sfpp
sfpp

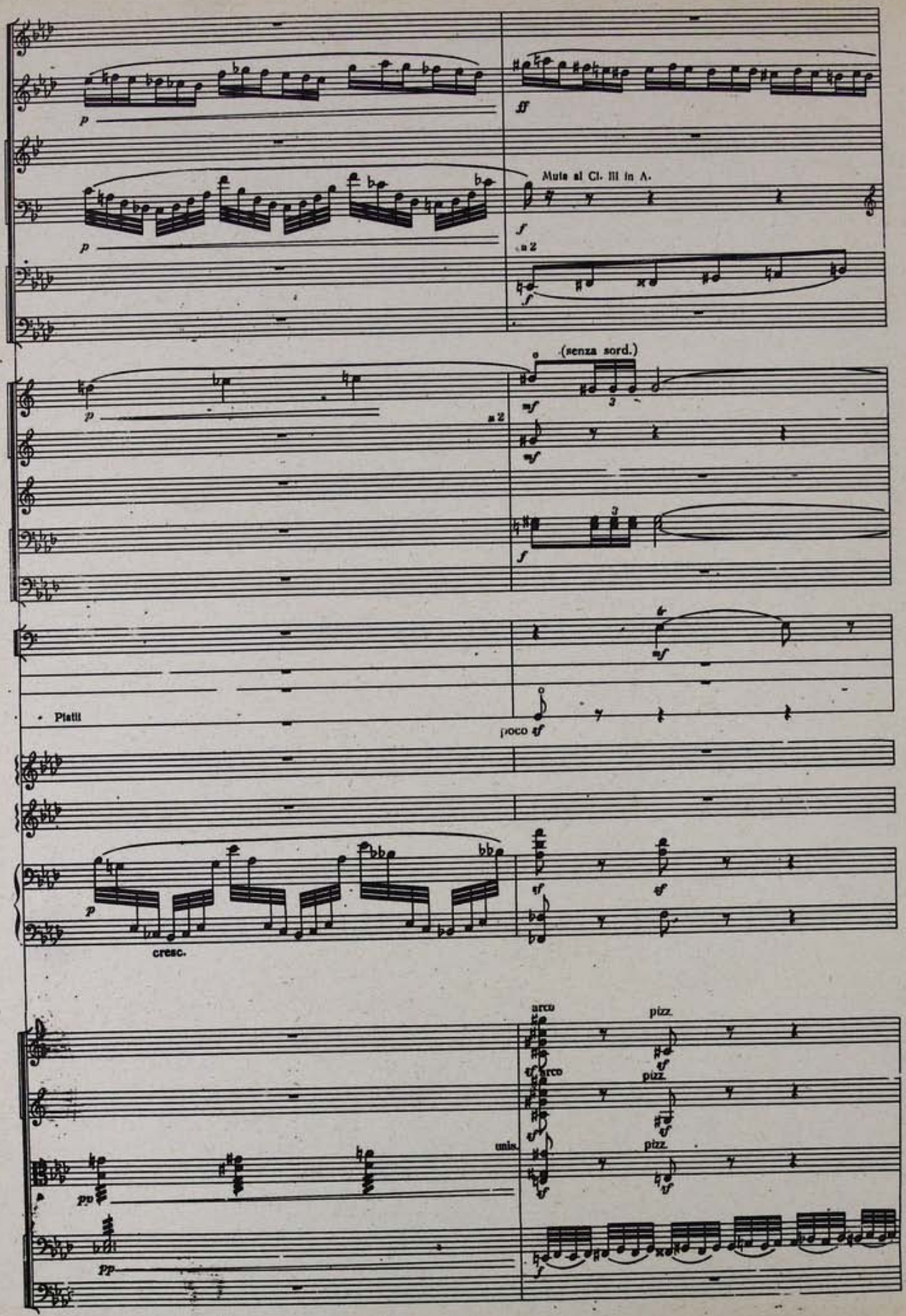
Muta al Cl. III in A.
a 2
(senza sord.)
Piatti
poco tf
cresc.
arco
pizz.
unis.

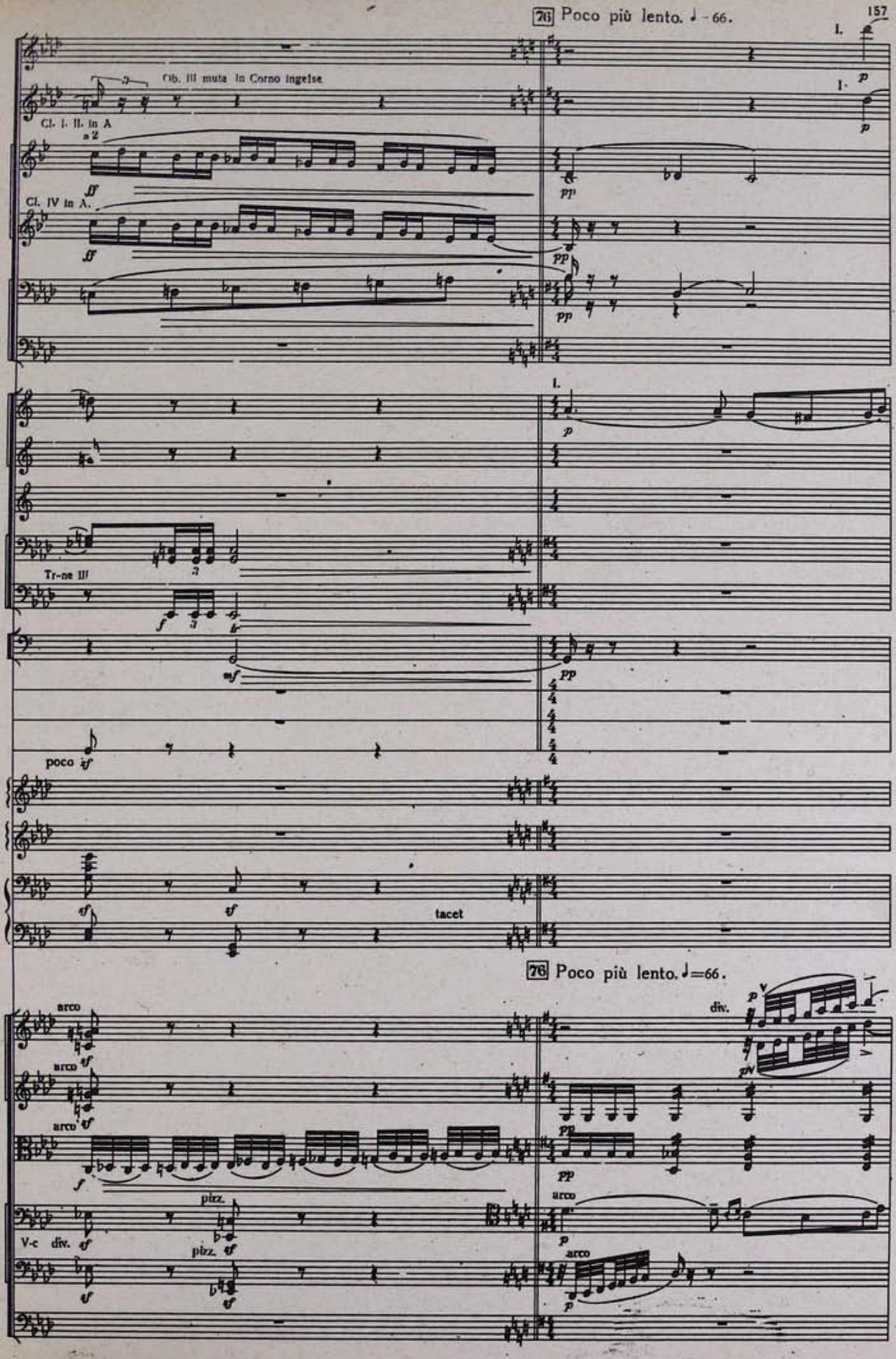
26 Poco più lento. ♩ - 66.
Ob. III muta in Corno inglese
Cl. I. II. in A
a 2
Cl. IV in A.
I.
Tr-ne III
poco
tacet
76 Poco più lento. ♩=66.
arco
pizz.
V-c div.
div.

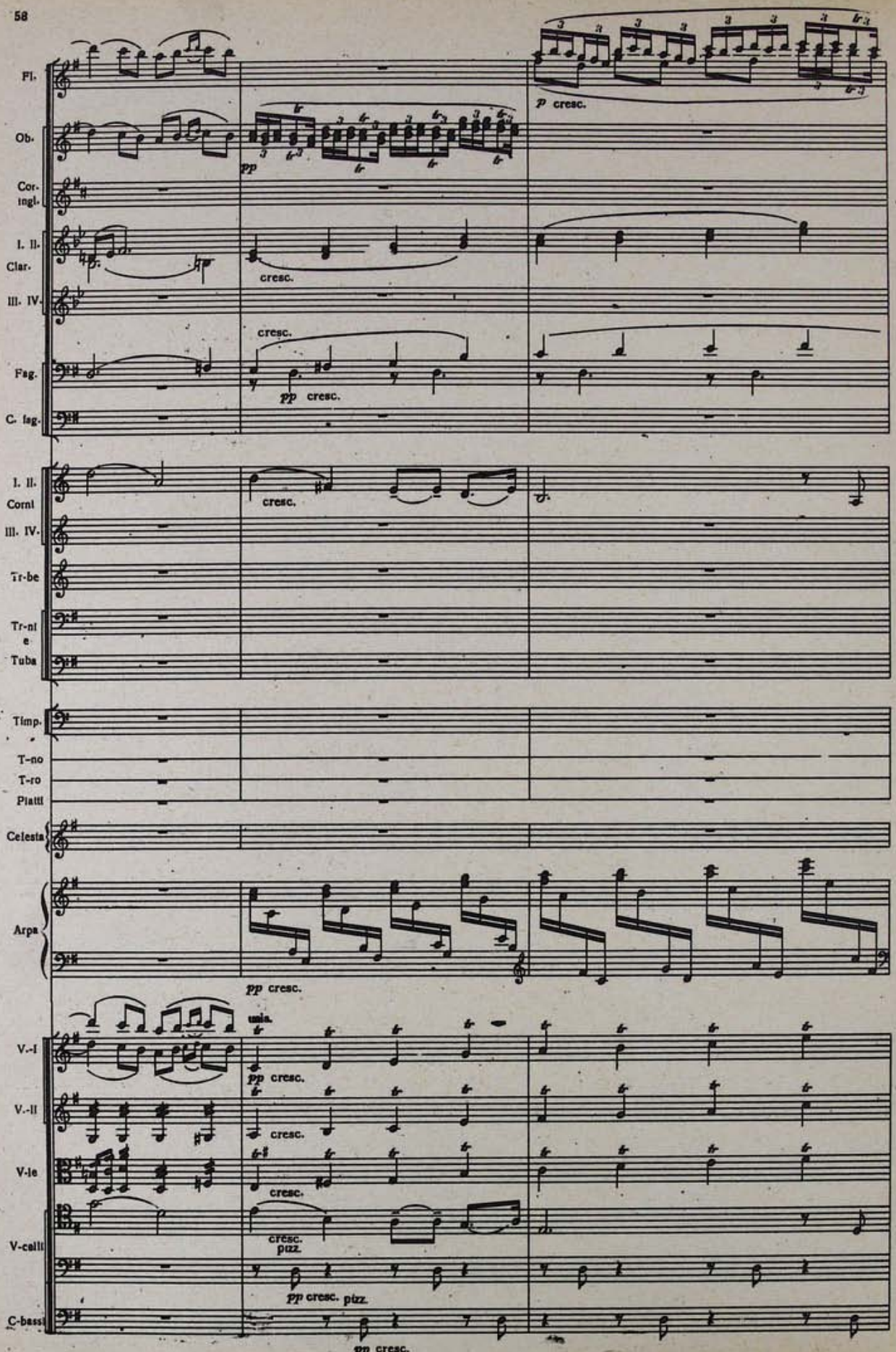
Fl.
Ob.
Cor. ingl.
I. II. Clar.
III. IV.
Fag.
C. fag.
I. II. Corni
III. IV.
Tr-be
Tr-ni e Tuba
Timp.
T-no
T-ro
Piatti
Celesta
Arpa
V.-I
V.-II
V-le
V-celli
C-bassi
p cresc.
pp
cresc.
pp cresc.
pp cresc.
unis.
pizz.
pp cresc. pizz.
pp cresc.

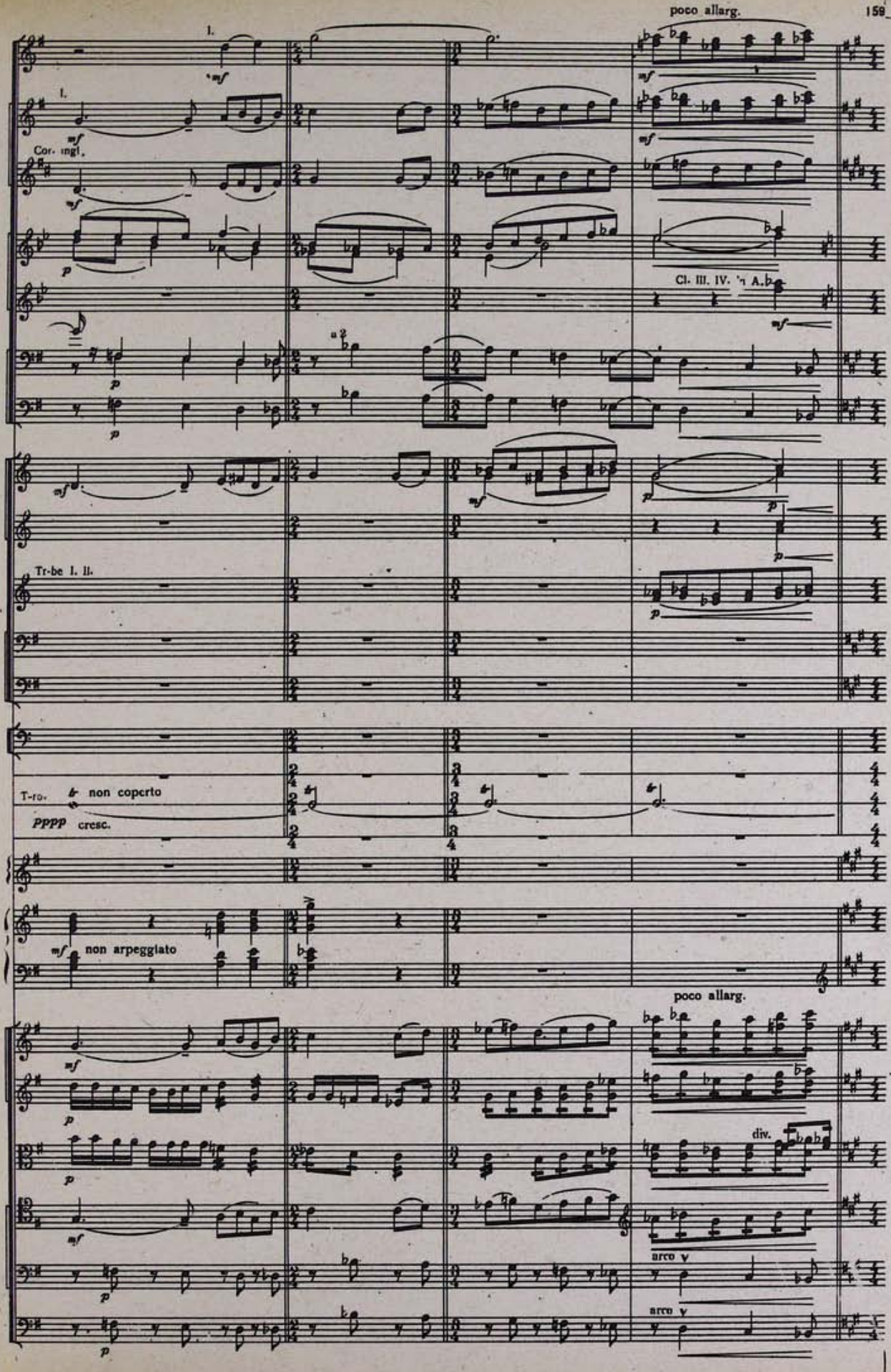
poco allarg.
Cor. ingl.
Cl. III. IV. in A.
Tr-be I. II.
T-ro.
non coperto
pppp cresc.
non arpeggiato
poco allarg.
div.
arco
arco

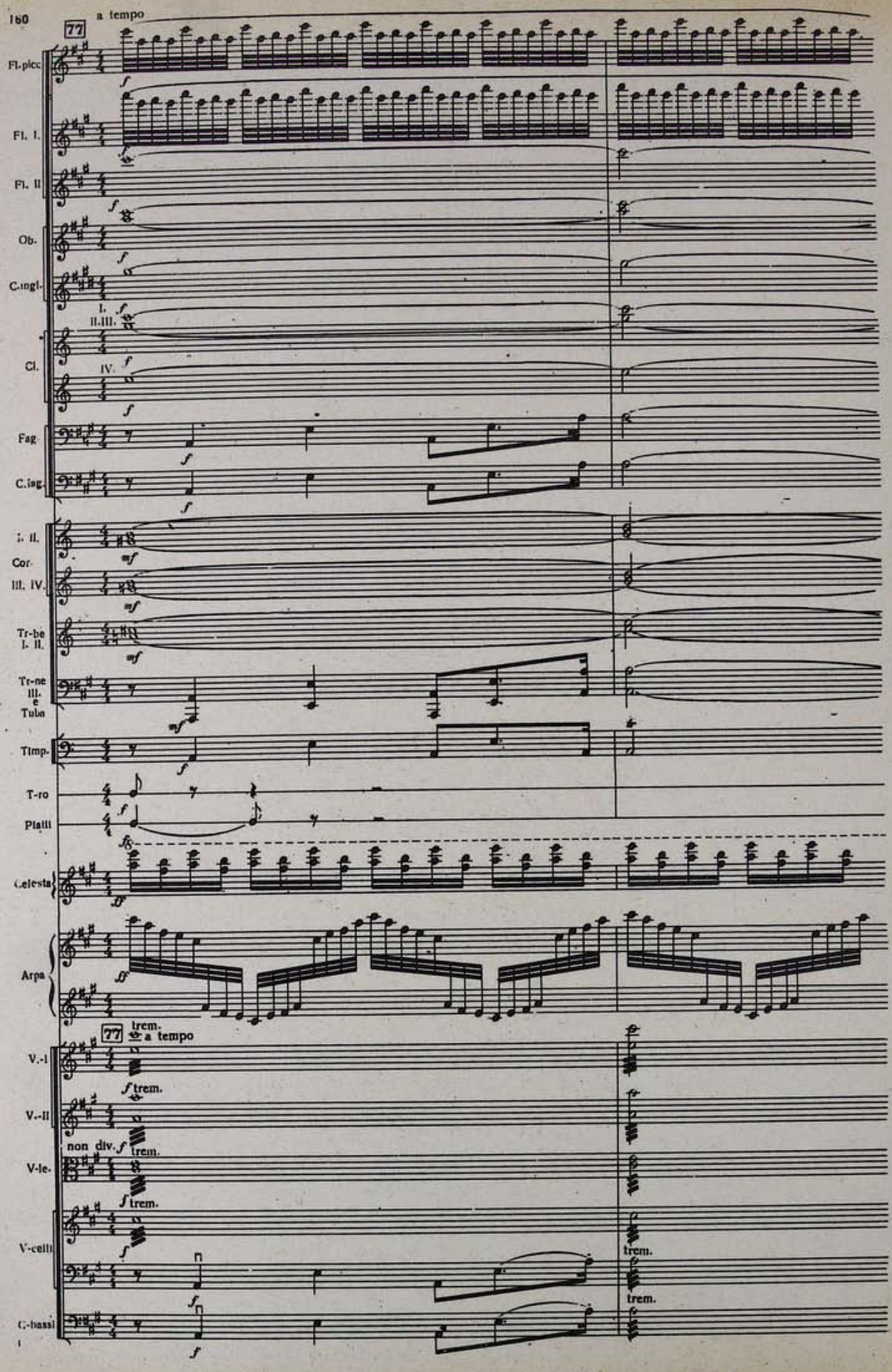
77
a tempo
Fl.picc
Fl. I.
Fl. II
Ob.
C.ingl.
I.
II.III.
Cl.
IV.
Fag
C.fag.
I. II.
Cor
III. IV.
Tr-be
I. II.
Tr-ne
III.
e
Tuba
Timp.
T-ro
Piatti
Celesta
Arpa
77
trem.
a tempo
V.-I
V.-II
non div.
V-le.
V-celli
trem.
C.-bassi

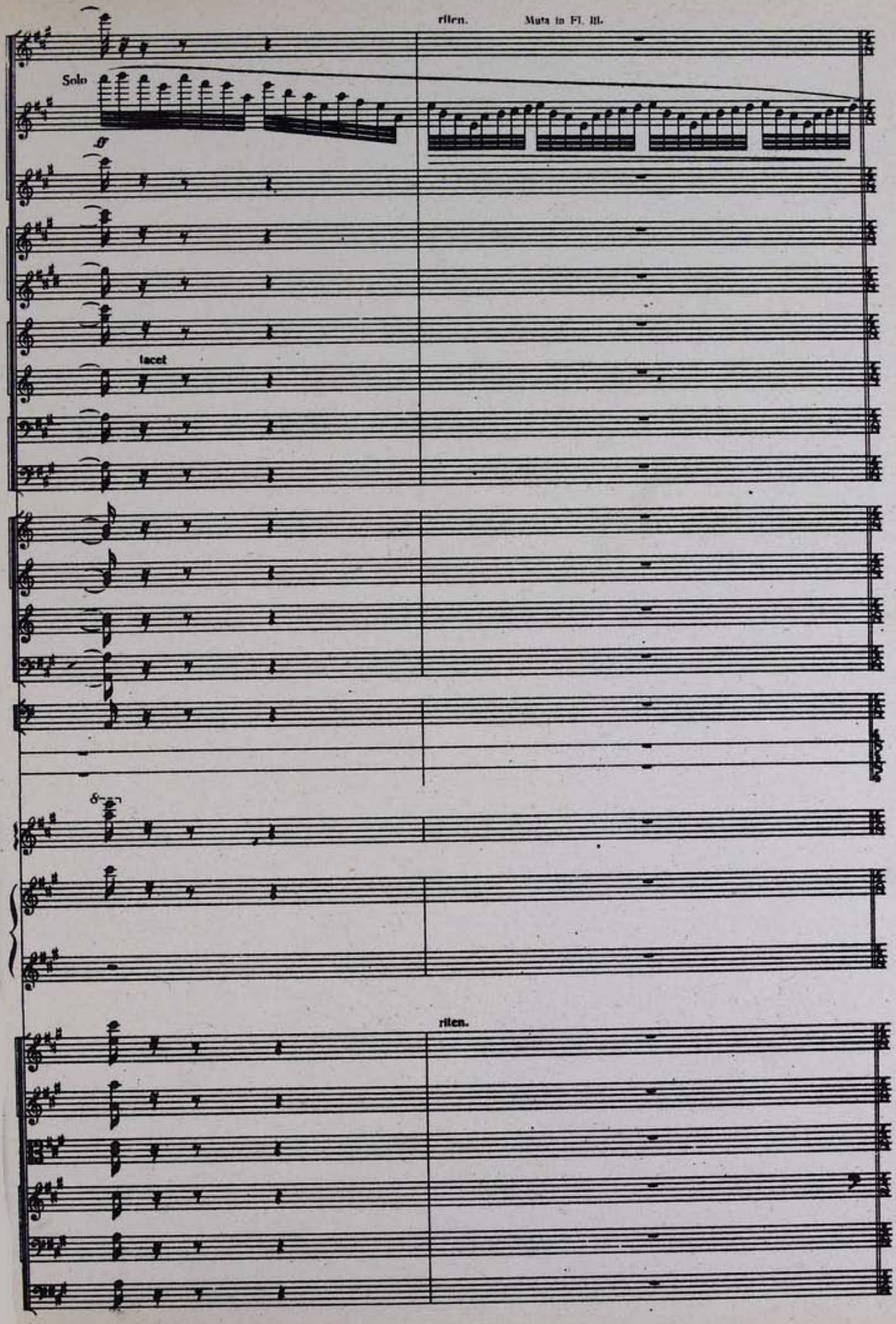
rilen.
Muta in Fl. III.
Solo
ff
tacet
rilen.

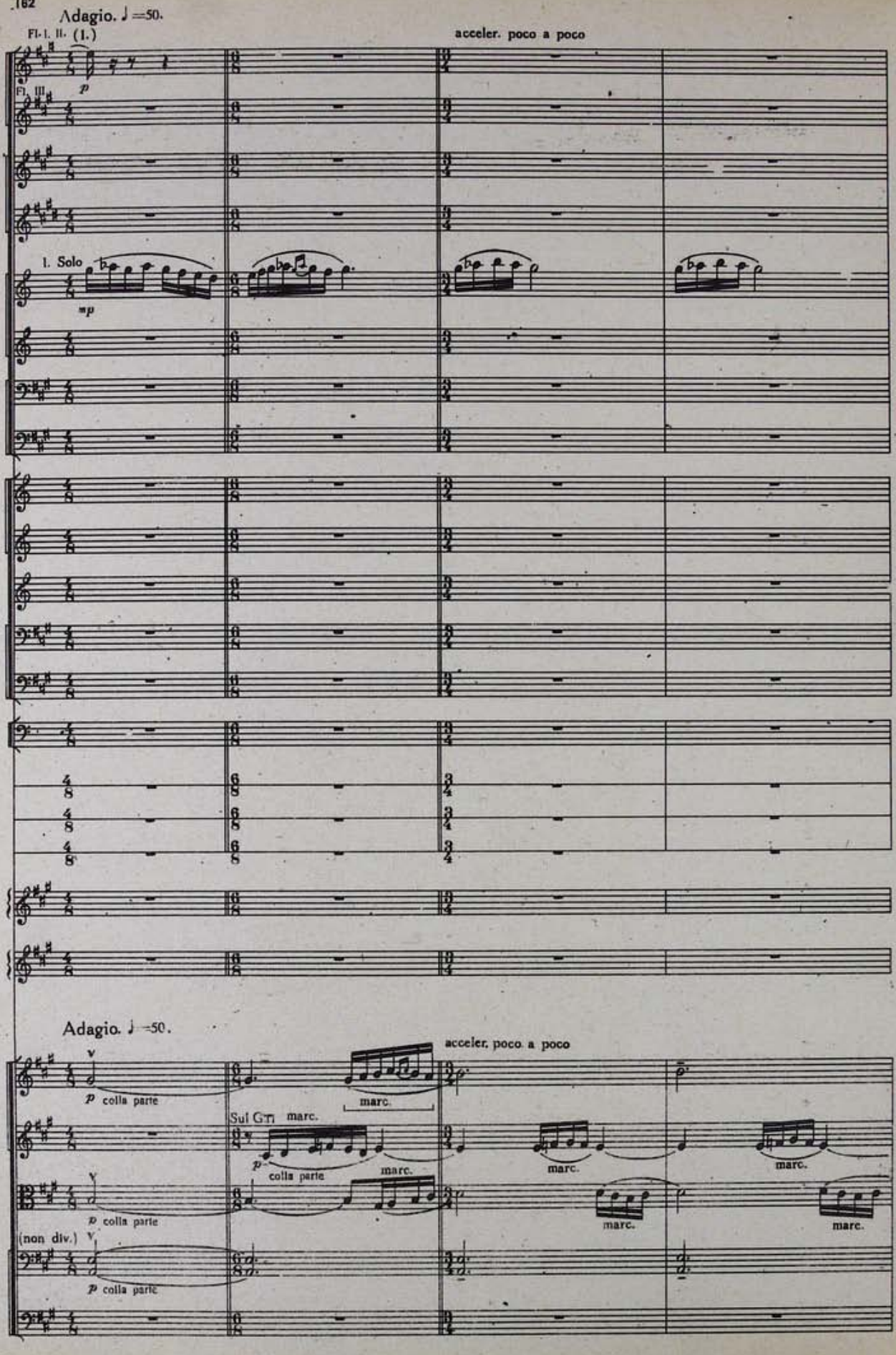
Adagio. ♩=50.
Fl. I. II. (1.)
acceler. poco a poco
Fl. III
p
I. Solo
mp
Adagio. ♩=50.
acceler. poco a poco
p colla parte
marc.
Sul G.T.
marc.
p
colla parte
marc.
marc.
marc.
p colla parte
marc.
marc.
(non div.)
p colla parte

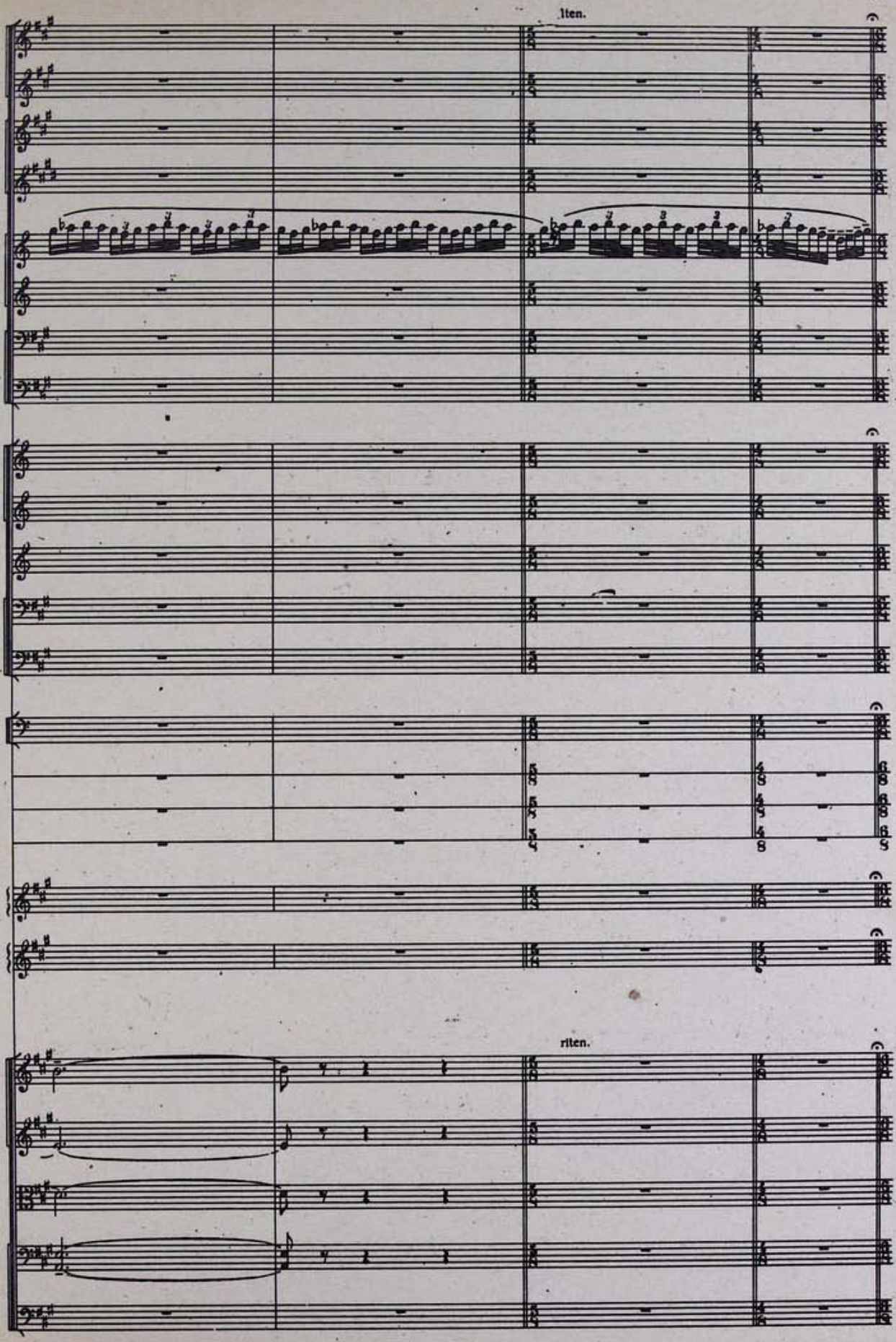
1ten.
riten.

28 Allegro con grazia. ♪ 144.

poco rit a tempo

I.

pp

I. III.

II.

p

Tamburino

Tamburo

Cassa

28 Allegro con grazia. ♪ 144.

poco rit. a tempo

mp

pizz.

p

pizz.

p

pizz.

p

pizz.

p

arco

pizz.

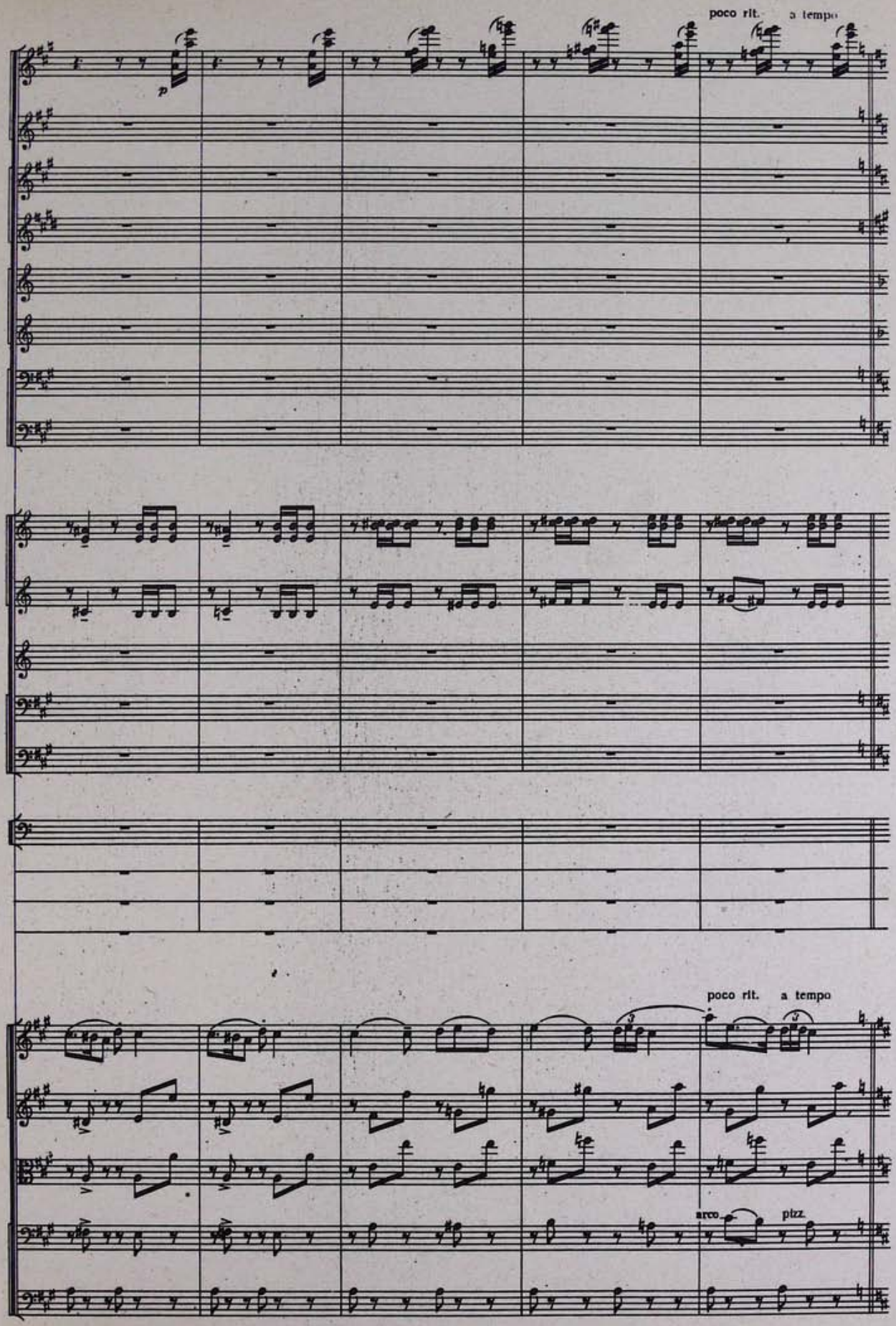
poco rit.
a tempo
poco rit.
a tempo
arco
pizz.

79 Poco più mosso.

a 2

I. Solo.

II.

I.

Tamburino

coperto

Tamburo

Cassa

79 Poco più mosso.

pizz.

poco sf

arco

legg.

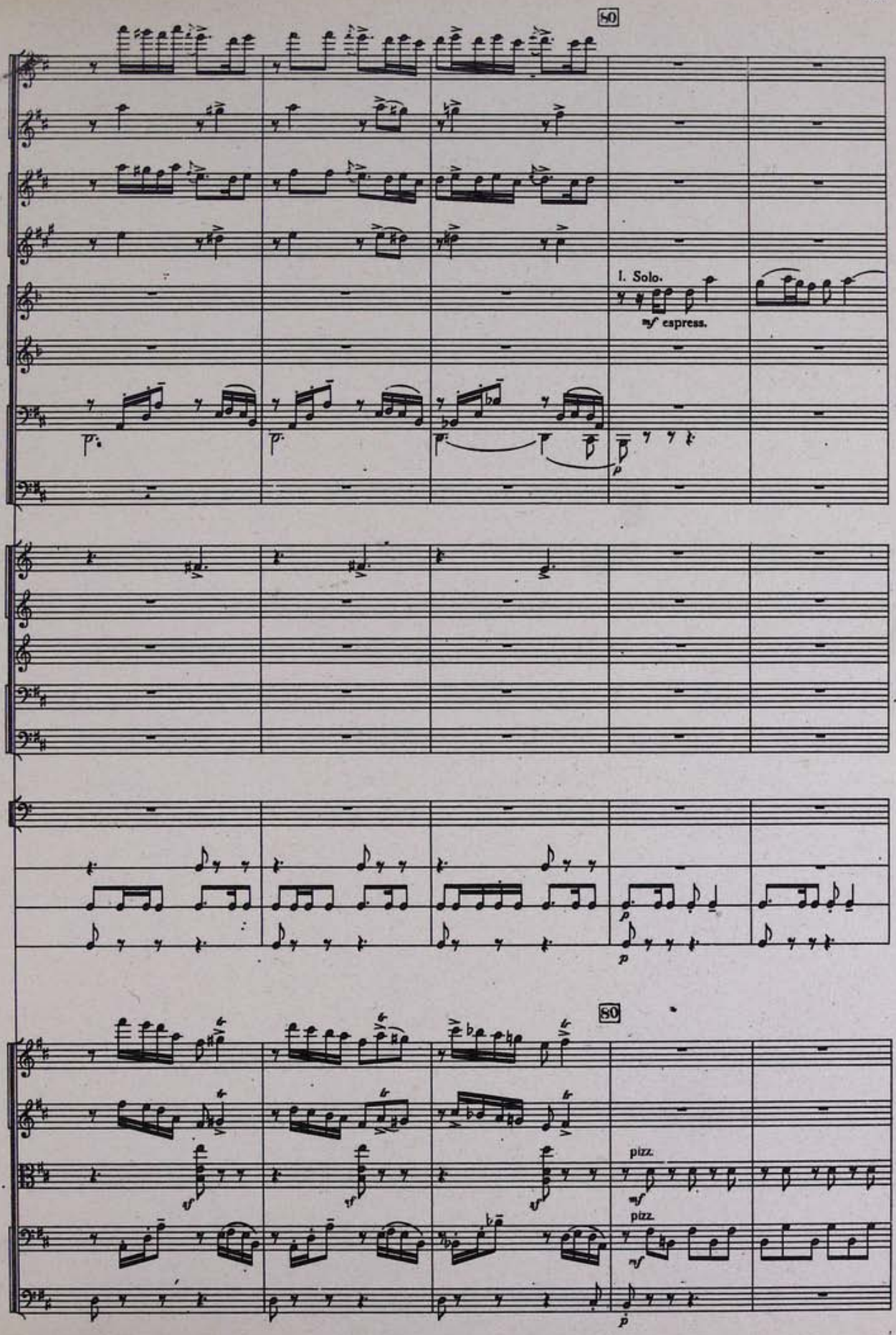
80
I. Solo.
mf espress.
80
pizz.
mf
pizz.
mf

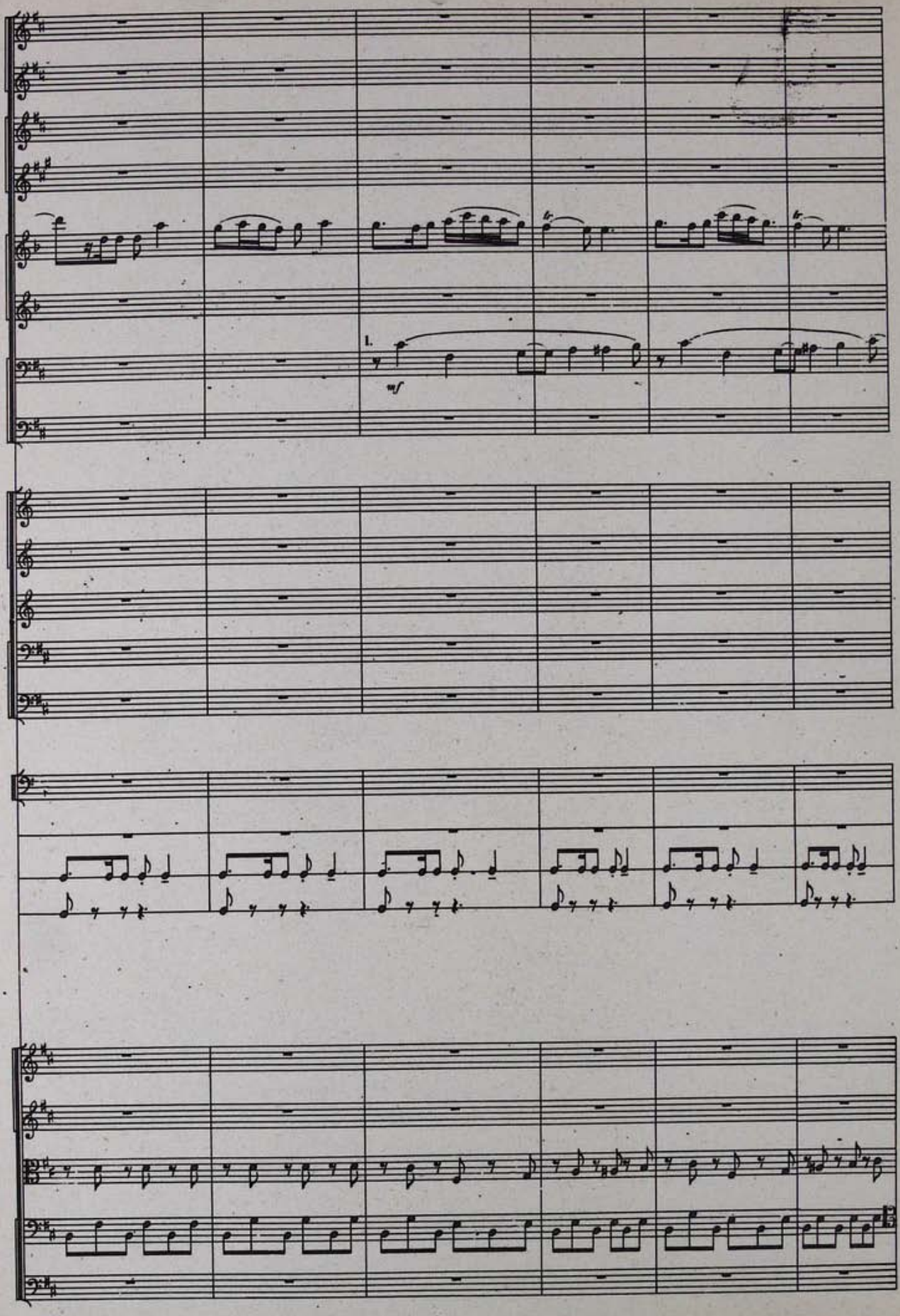
1.
mf

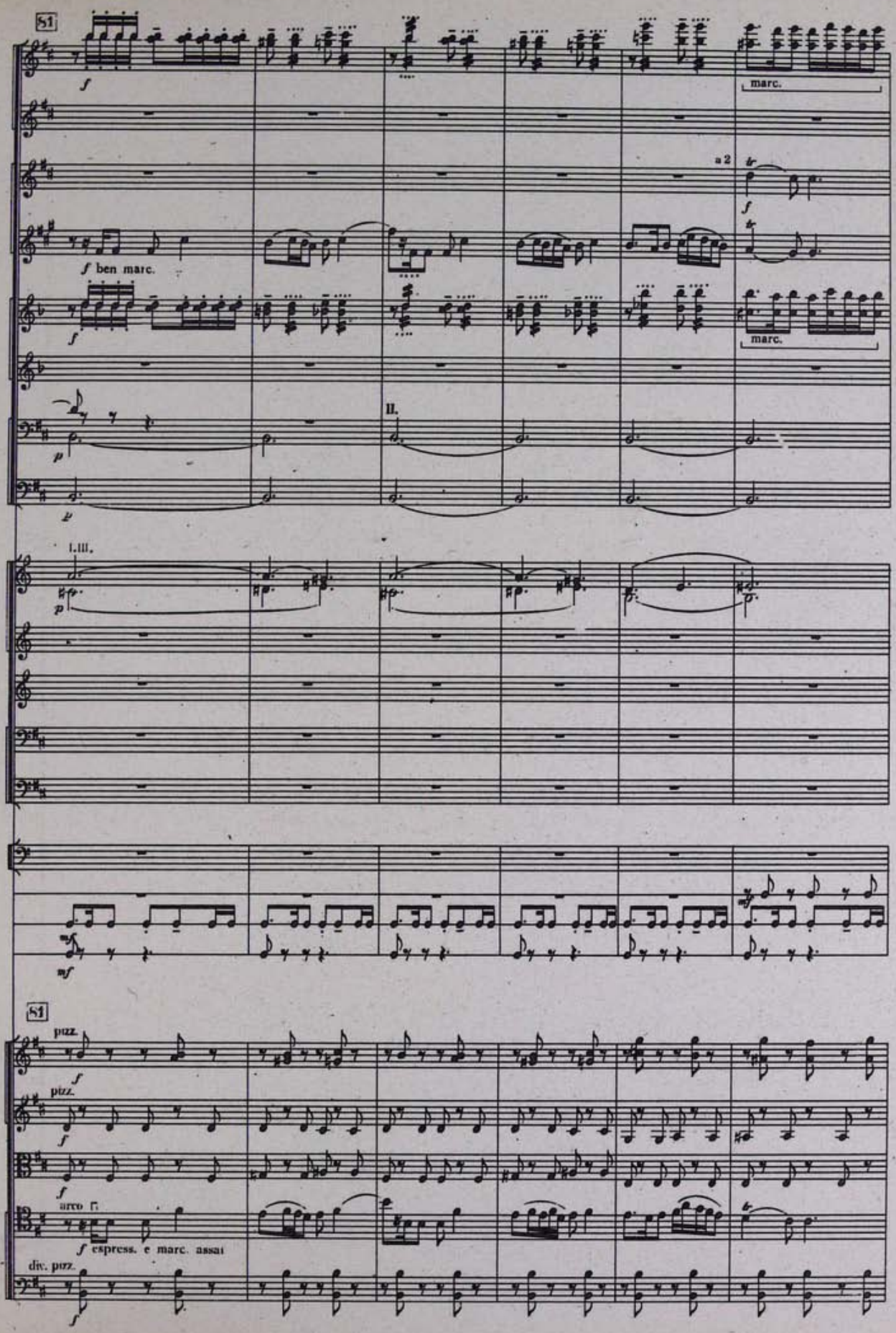
81
f
marc.
a 2
f ben marc.
marc.
II.
I.III.
81
pizz.
arco
f espress. e marc. assai
div. pizz.

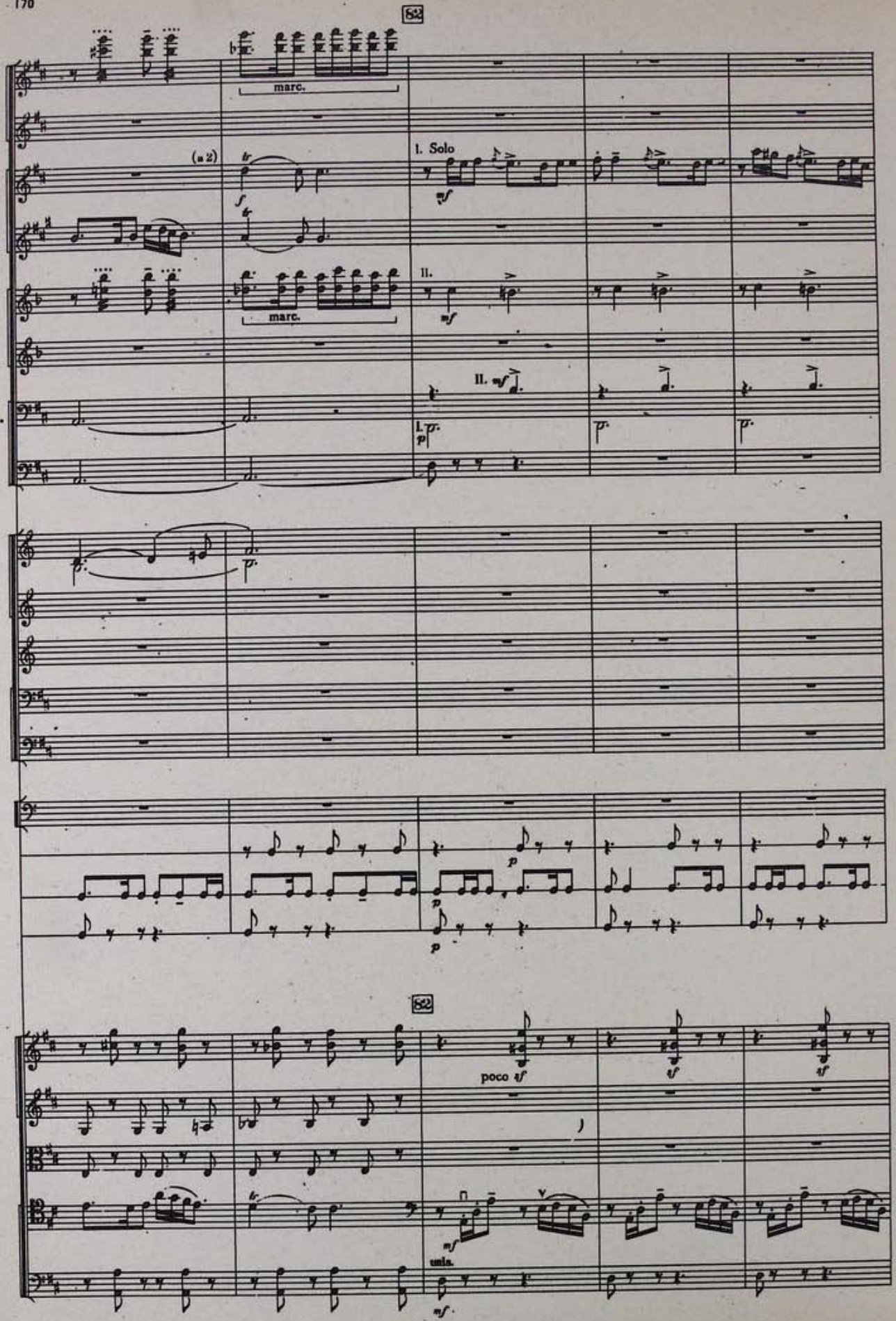
82
marc.
(a 2)
I. Solo
II.
marc.
II.
I.
82
poco sf
uns.

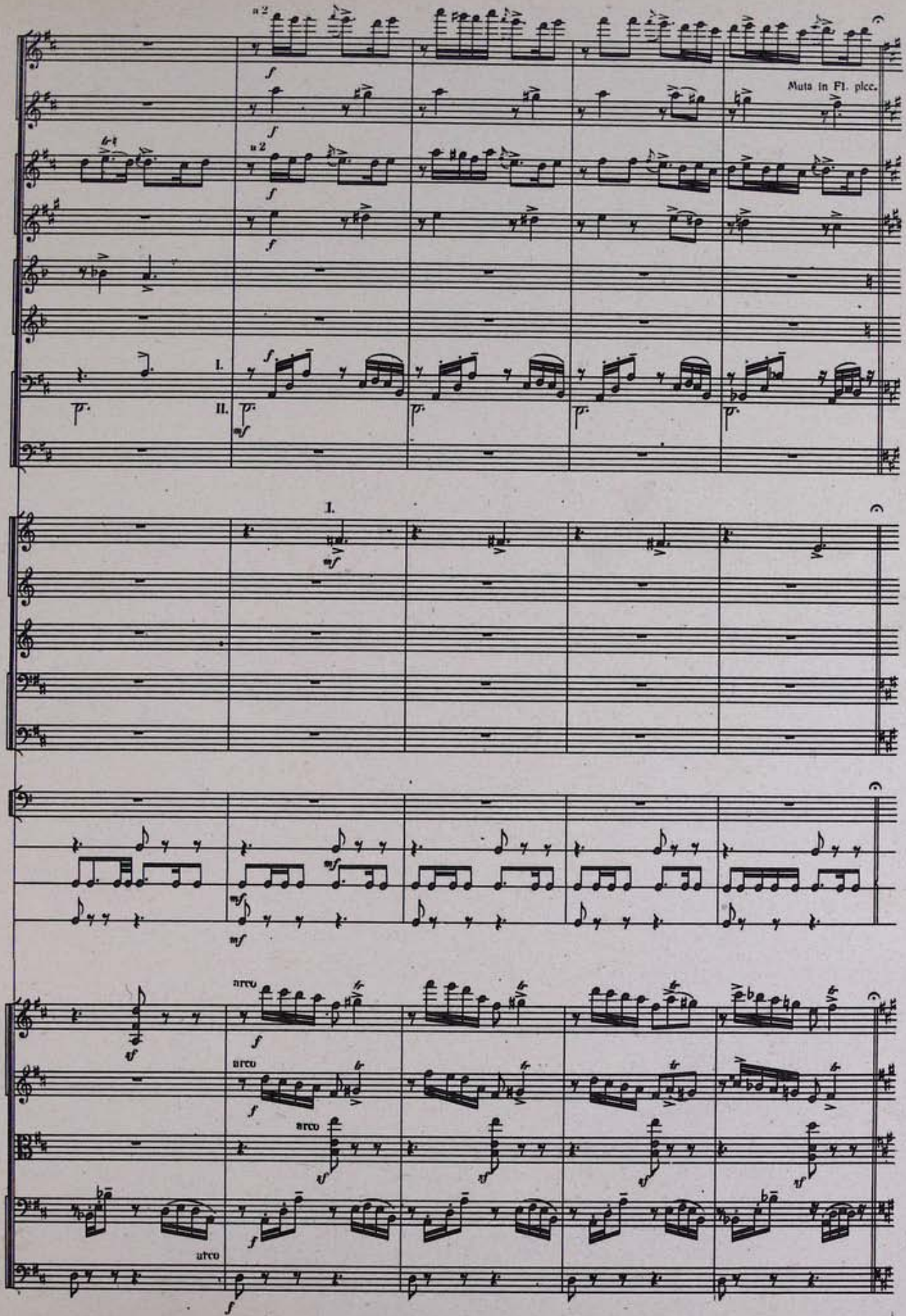
a 2
Muta in Fl. picc.
I.
II.
arco

83 Tempo I. (Allegro con grazia)

poco rit. a tempo

Fl. picc.

Fl. I. II.

I.

p

I. marc.

III. p

II.

p

83 Tempo I. (Allegro con grazia)

poco rit. a tempo

mp

I marc.

div.

p

I marc.

div.

p

pizz.

p

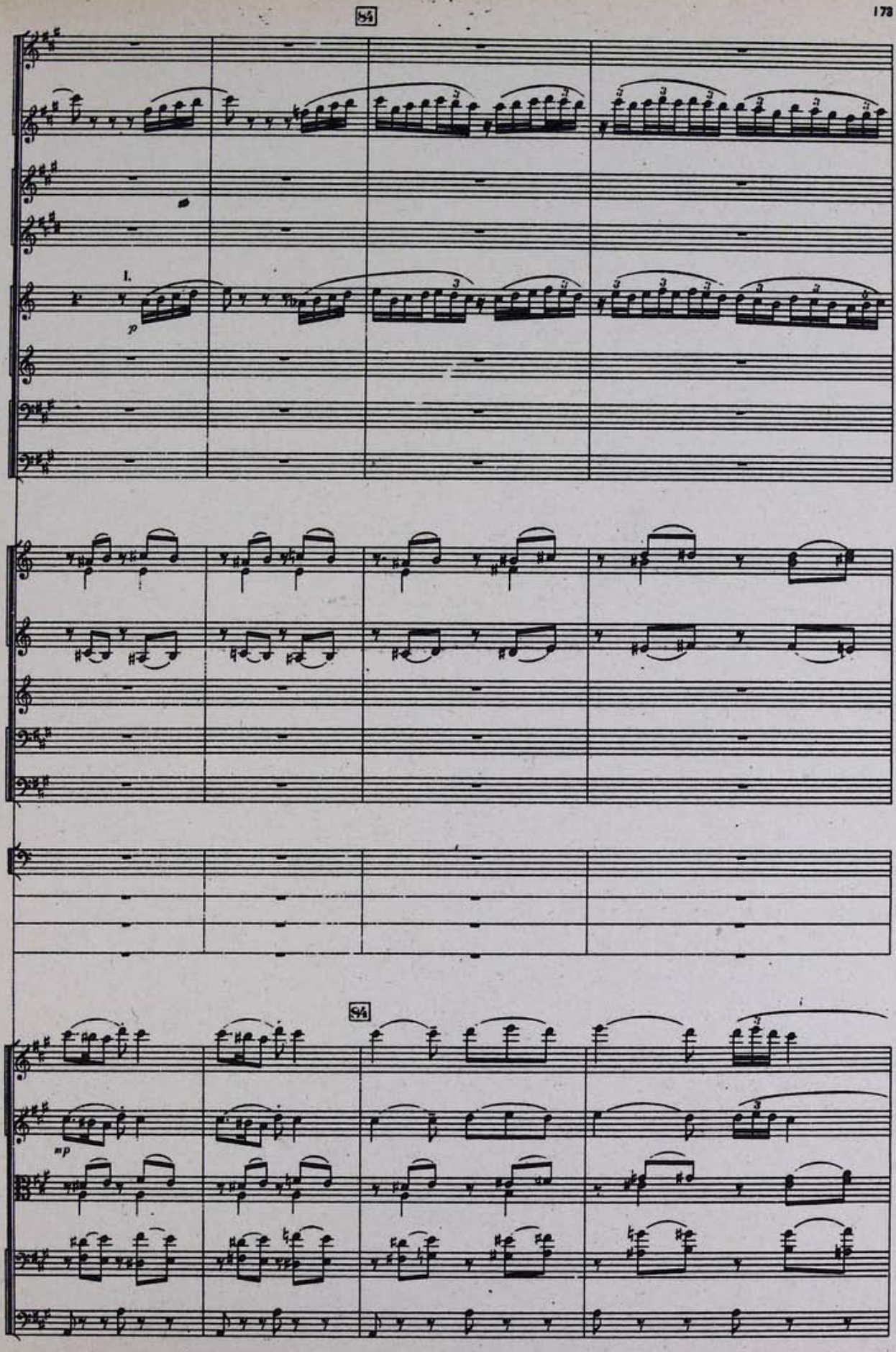
84
I.
p
84
mp

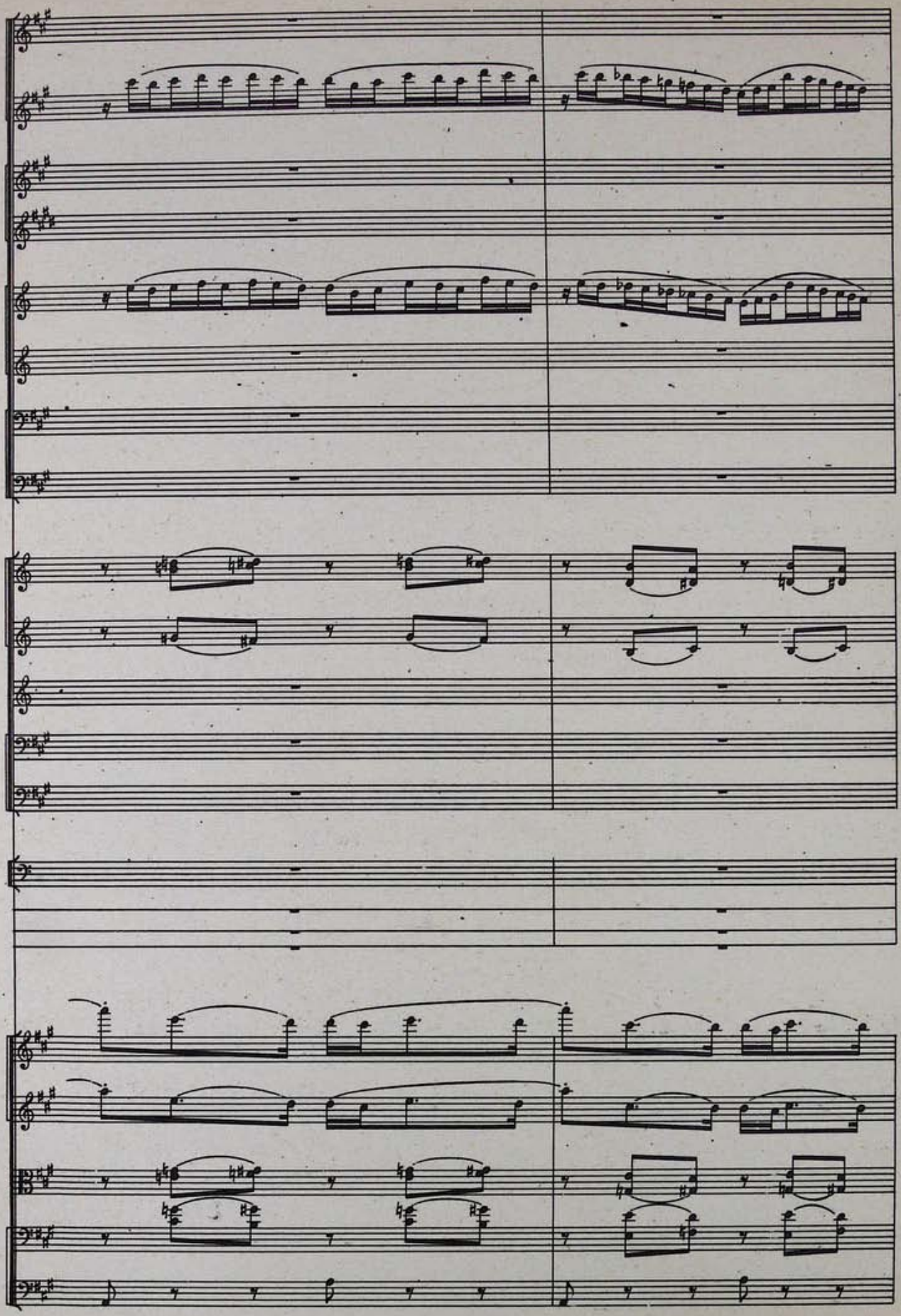

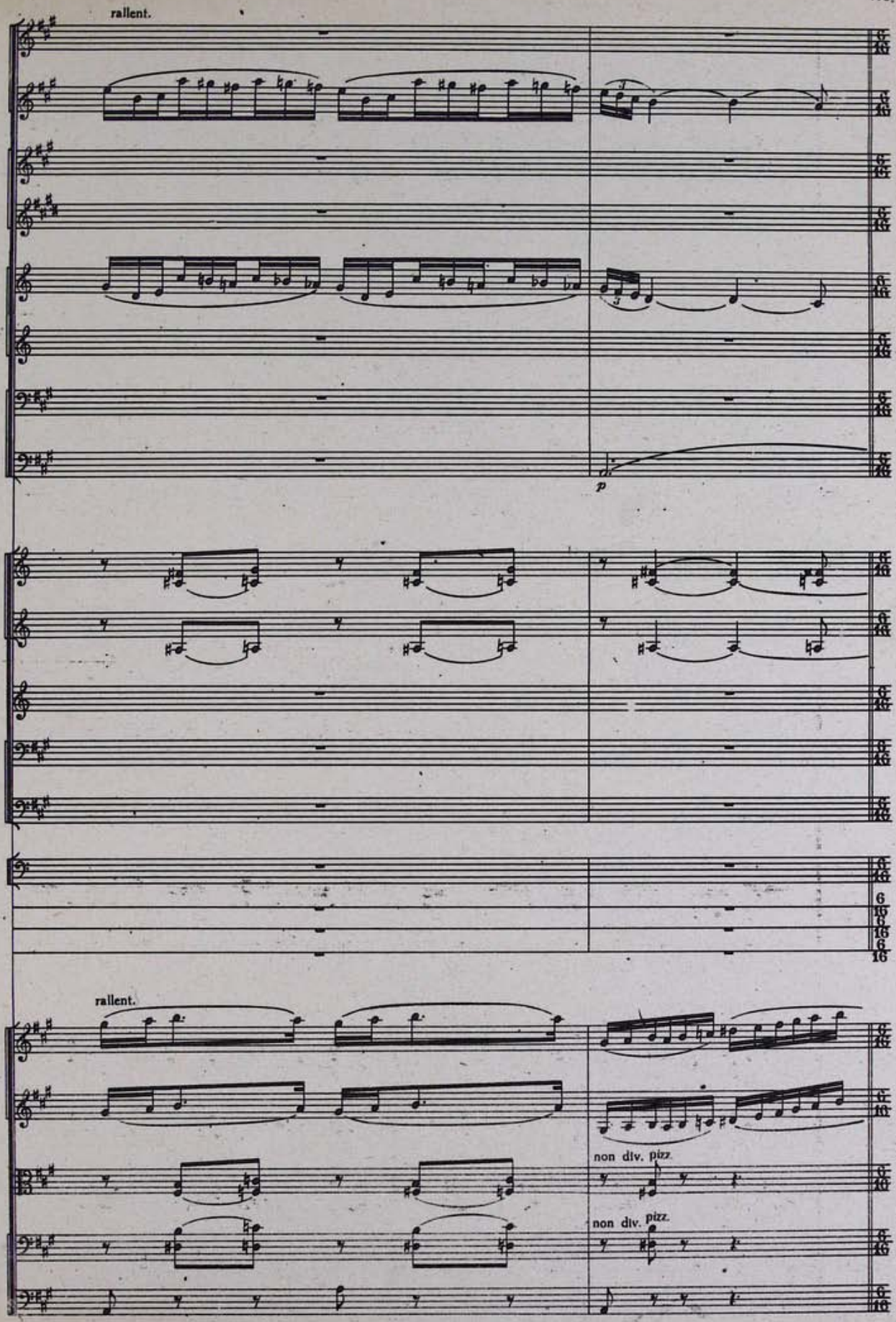
rallent.
p
rallent.
non div. pizz.
non div. pizz.

85 Allegro vivace. ♪ = 152.

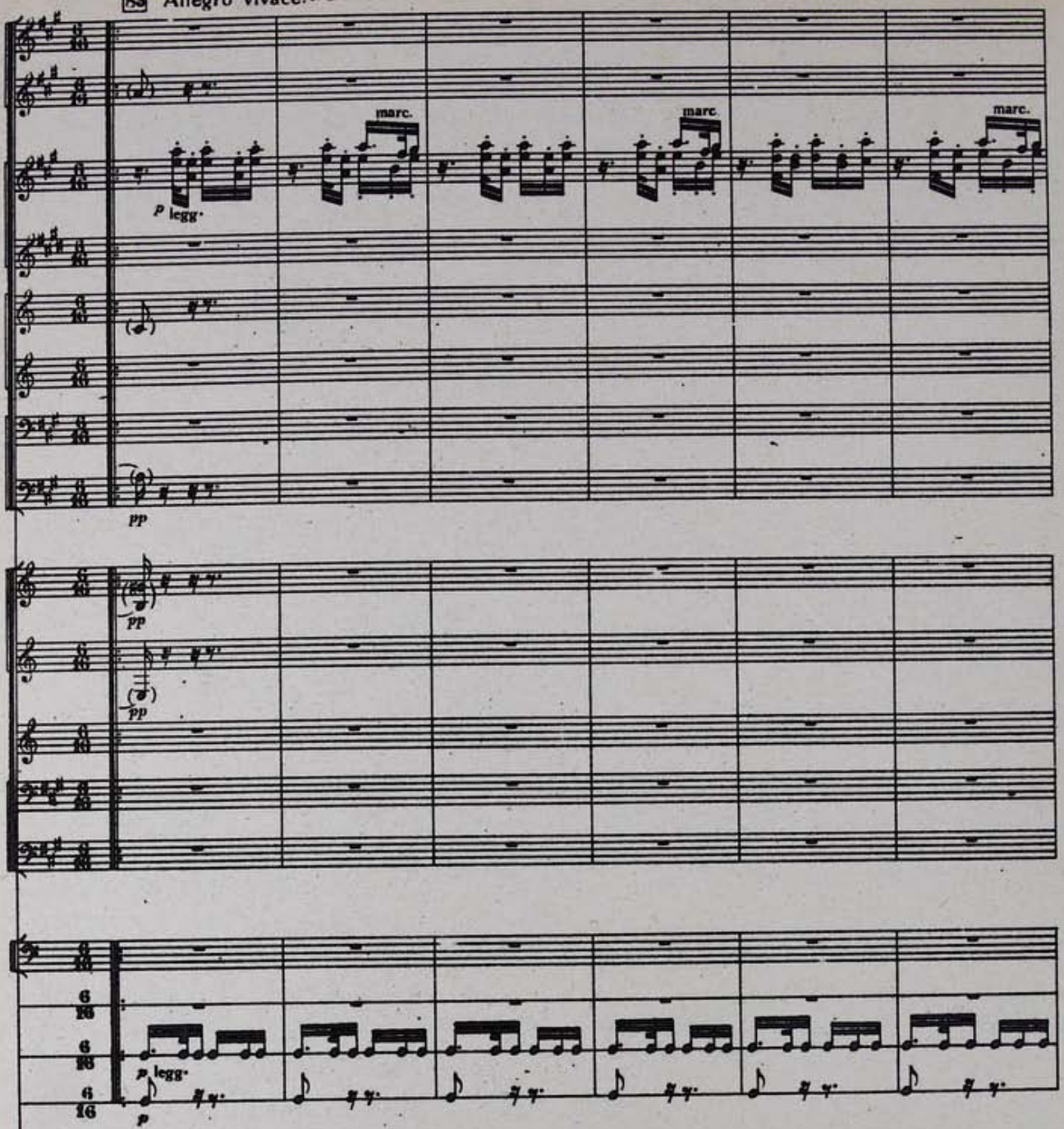

86 Allegro vivace. ♪=152.

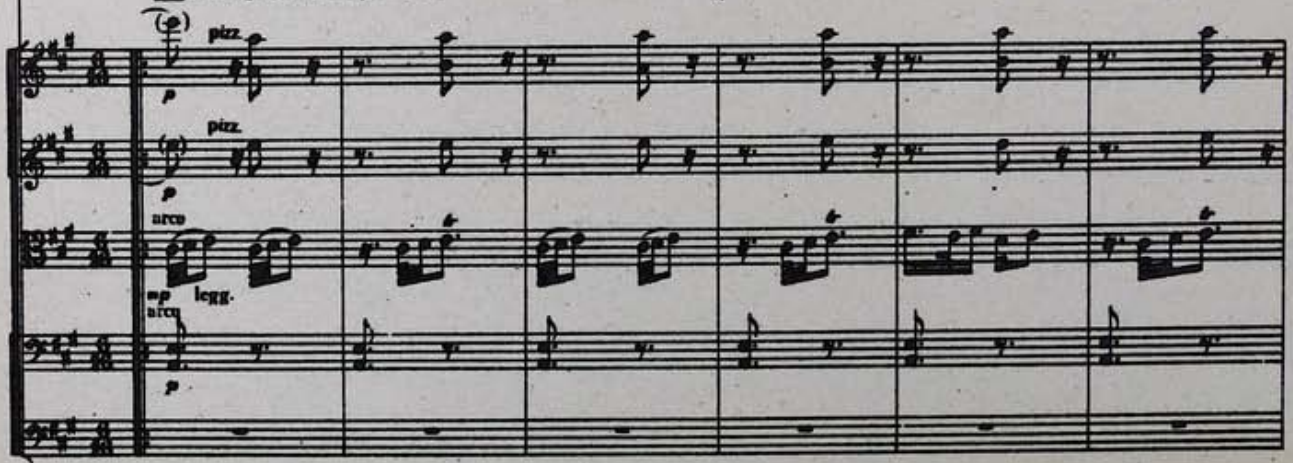

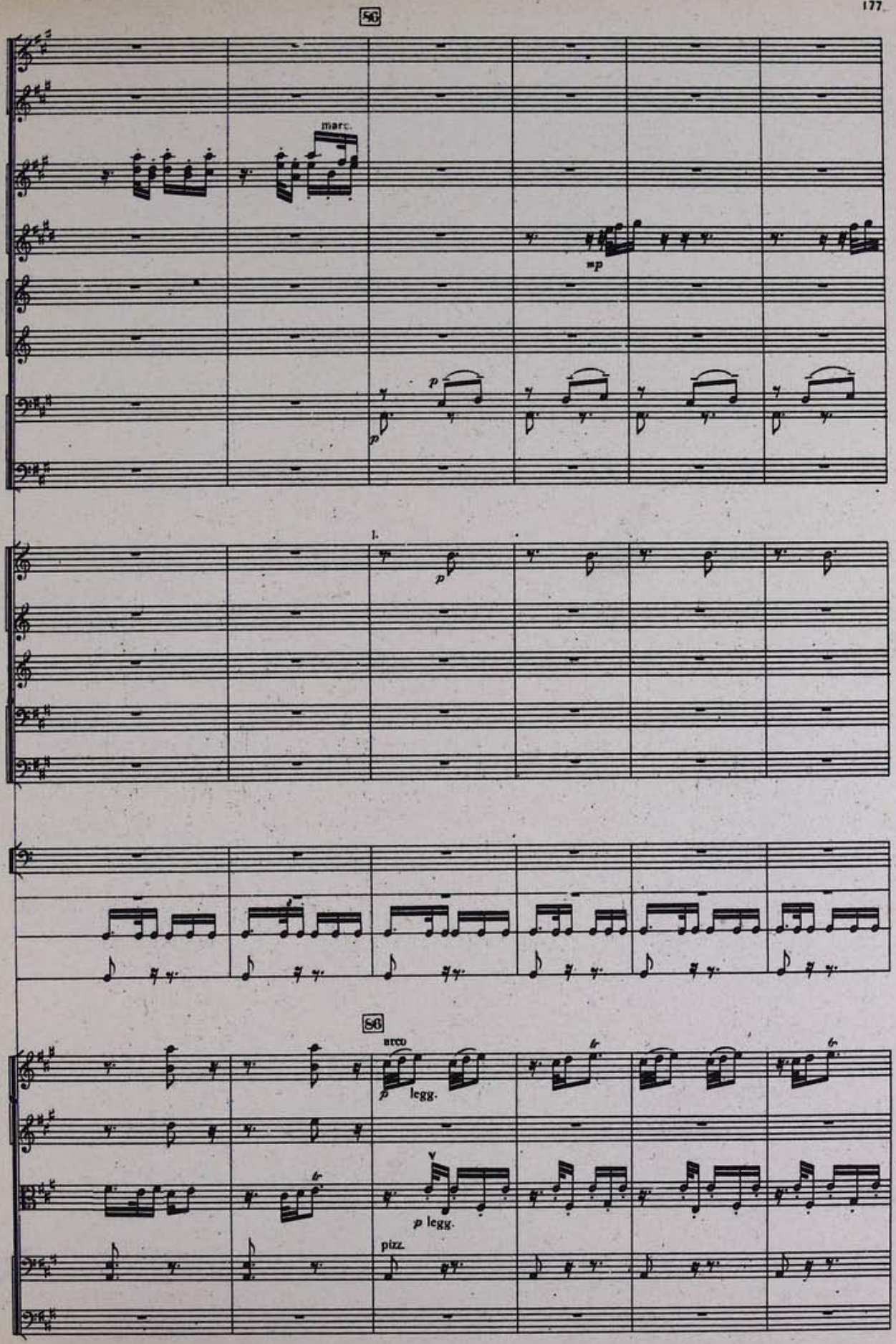
56
marc.
mp
p
p
1.
p
56
arco
p
legg.
p legg.
pizz.

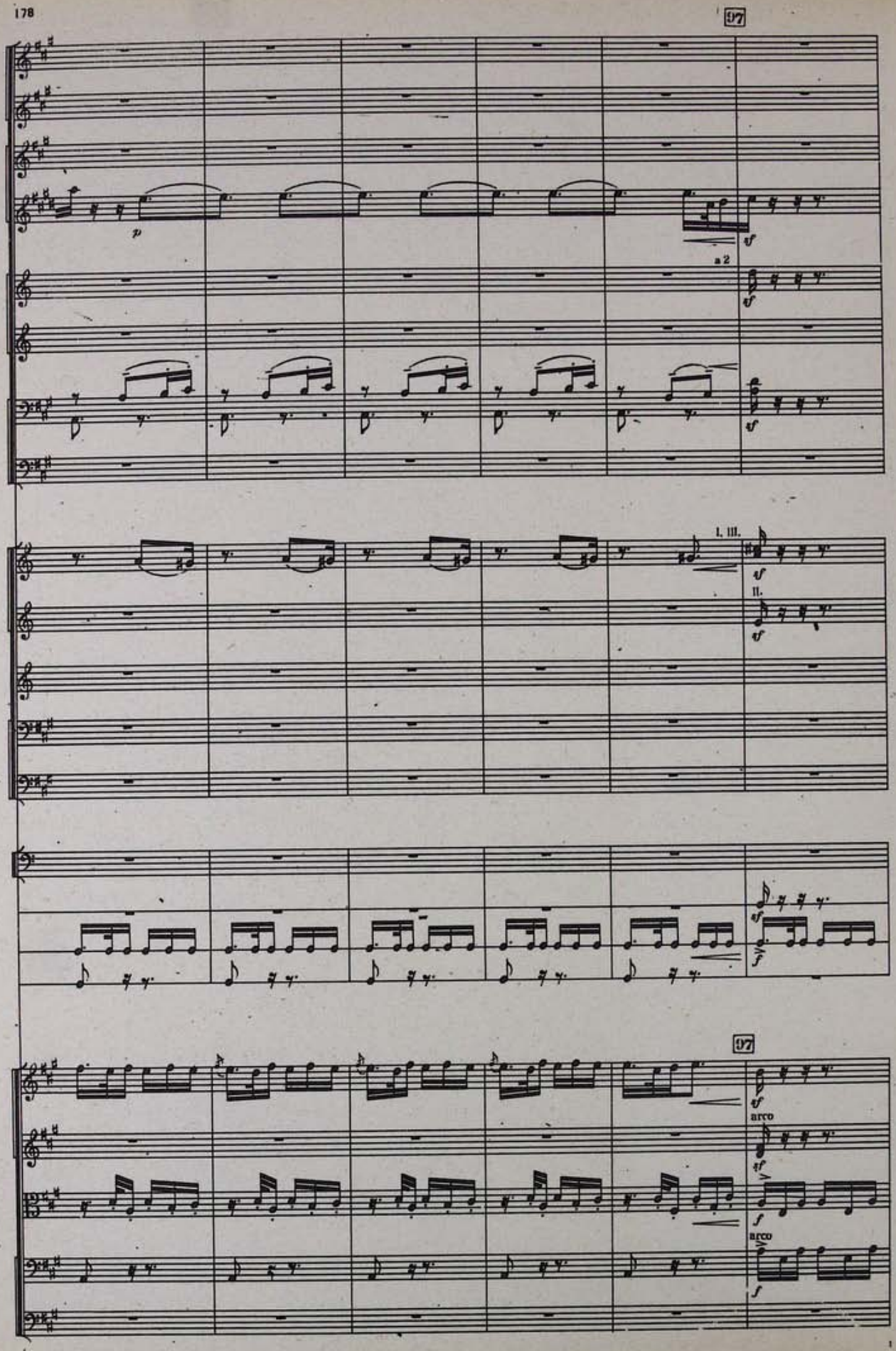
97
p
a 2
I. III.
II.
97
arco
arco

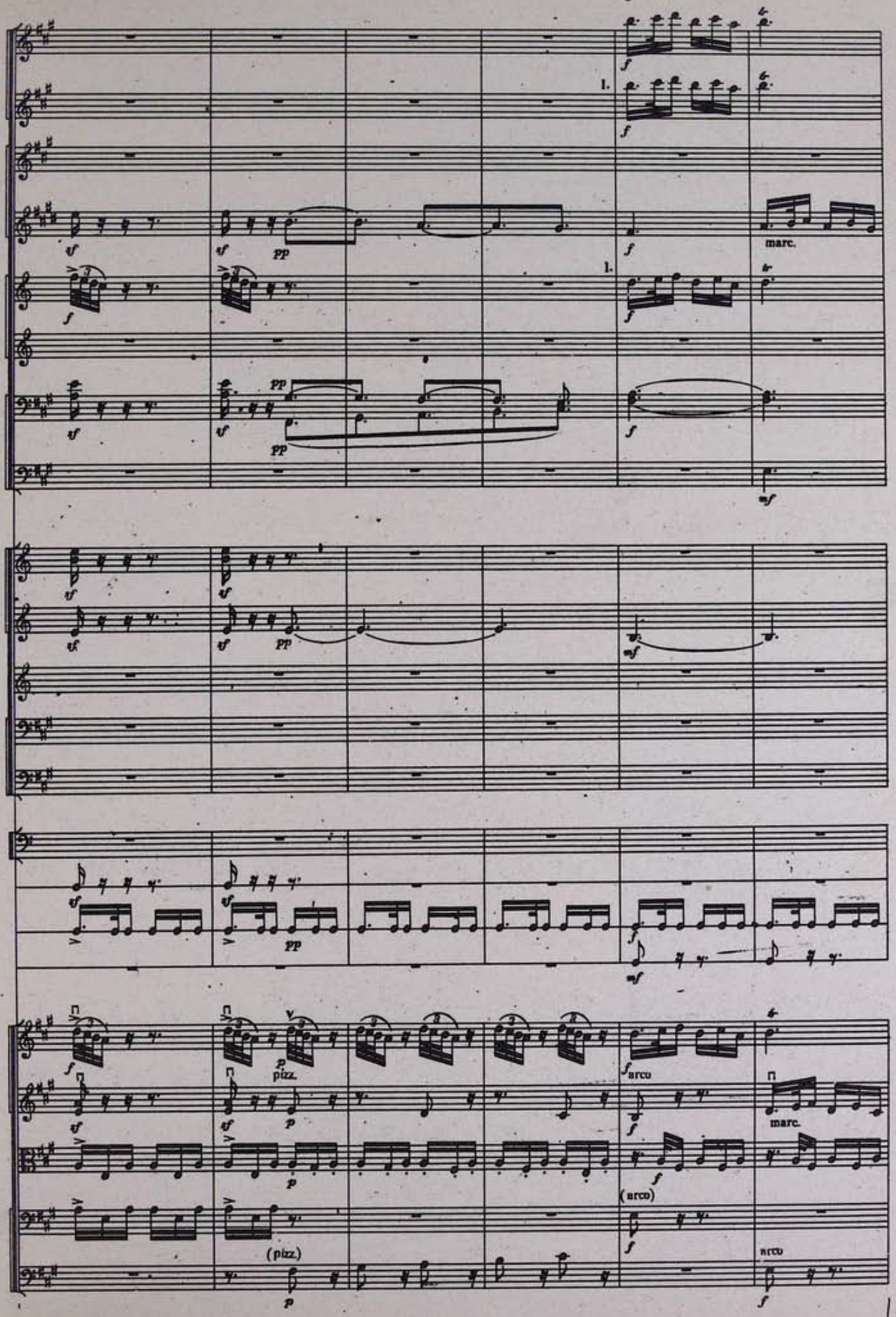
1.
1.
marc.
pizz.
arco
(arco)
marc.
(pizz.)
arco

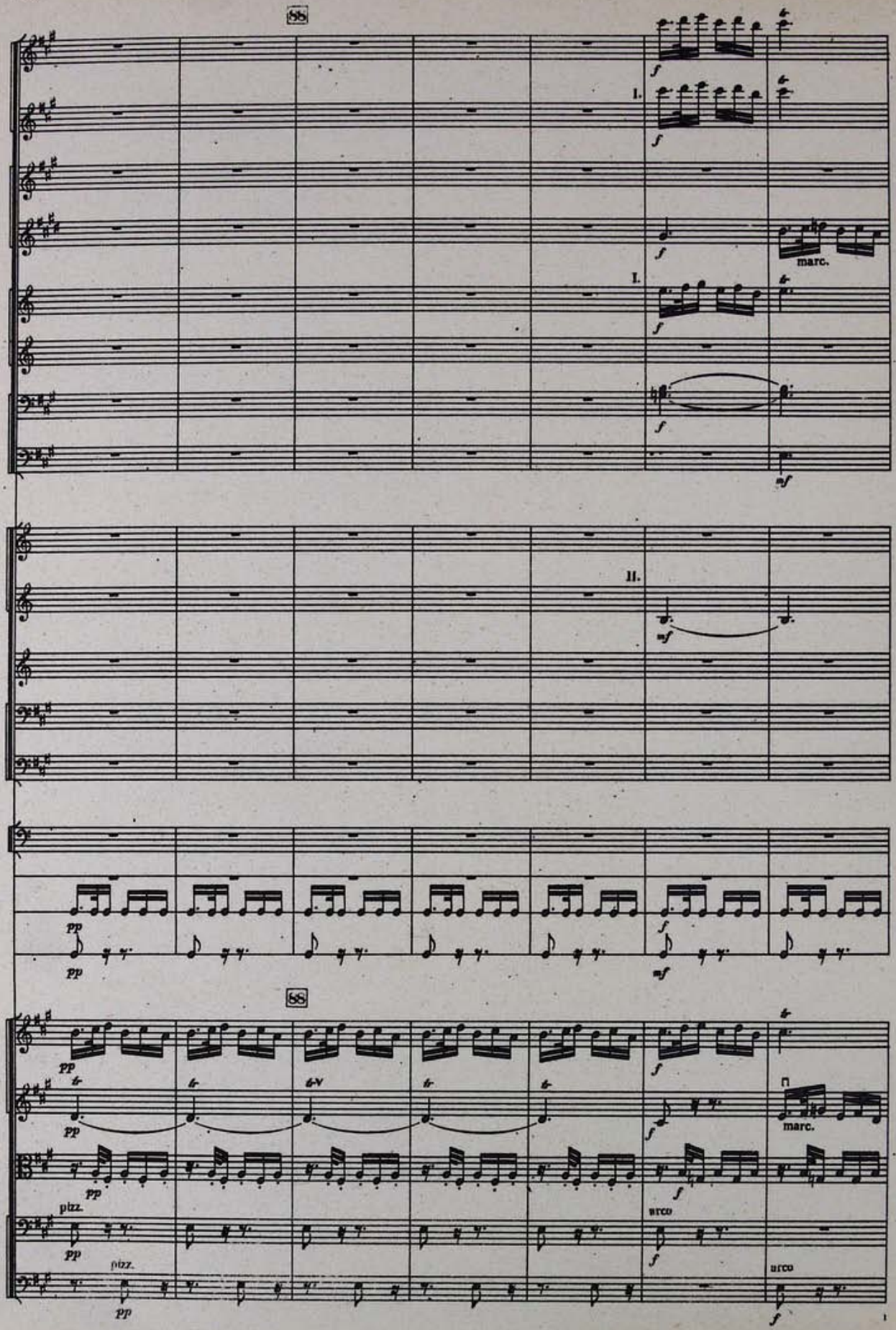
88
I.
f
marc.
II.
mf
pp
88
pizz.
arco

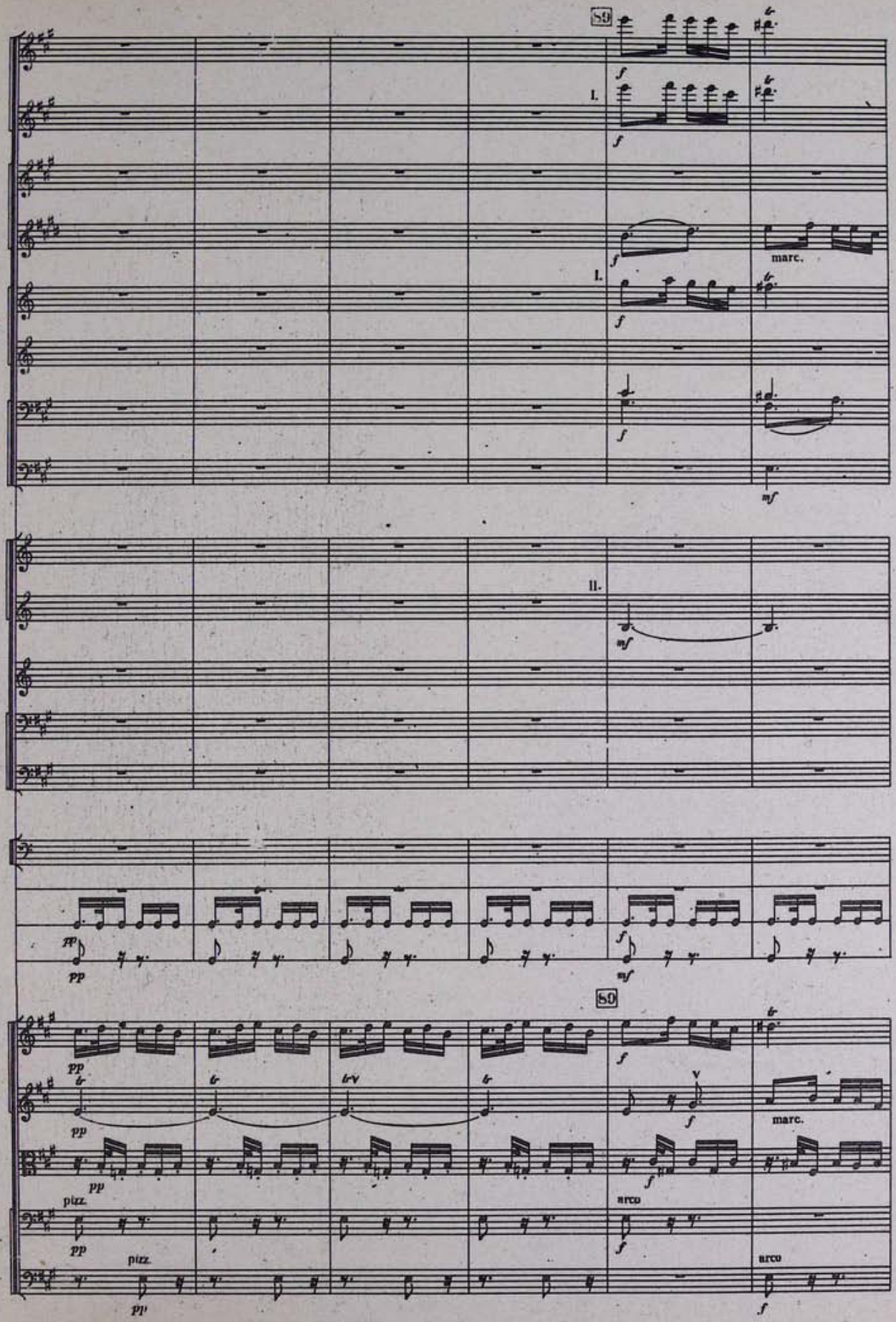
89
I.
I.
marc.
II.
80
pizz.
arco
pizz.
arco
marc.

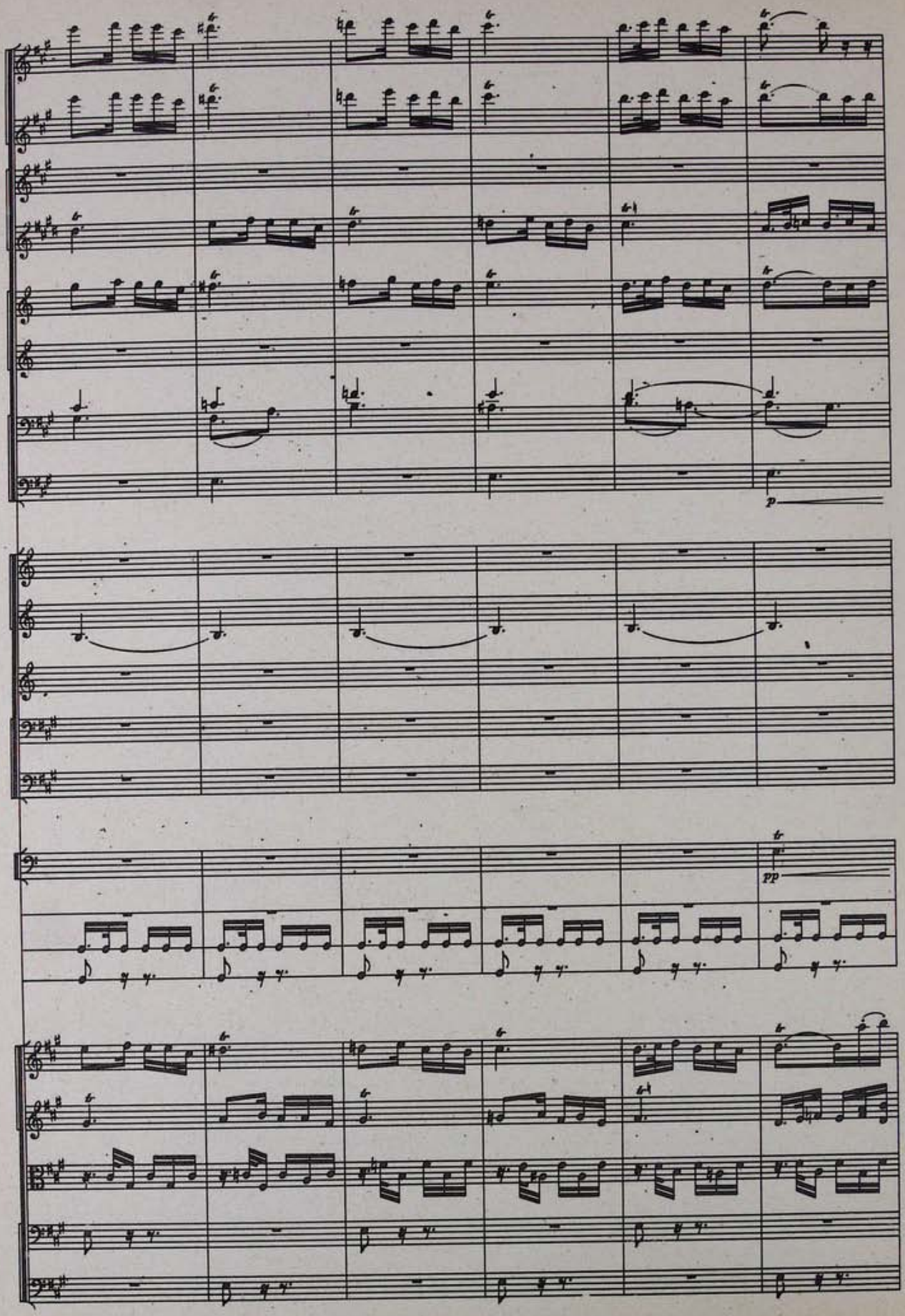
p
pp

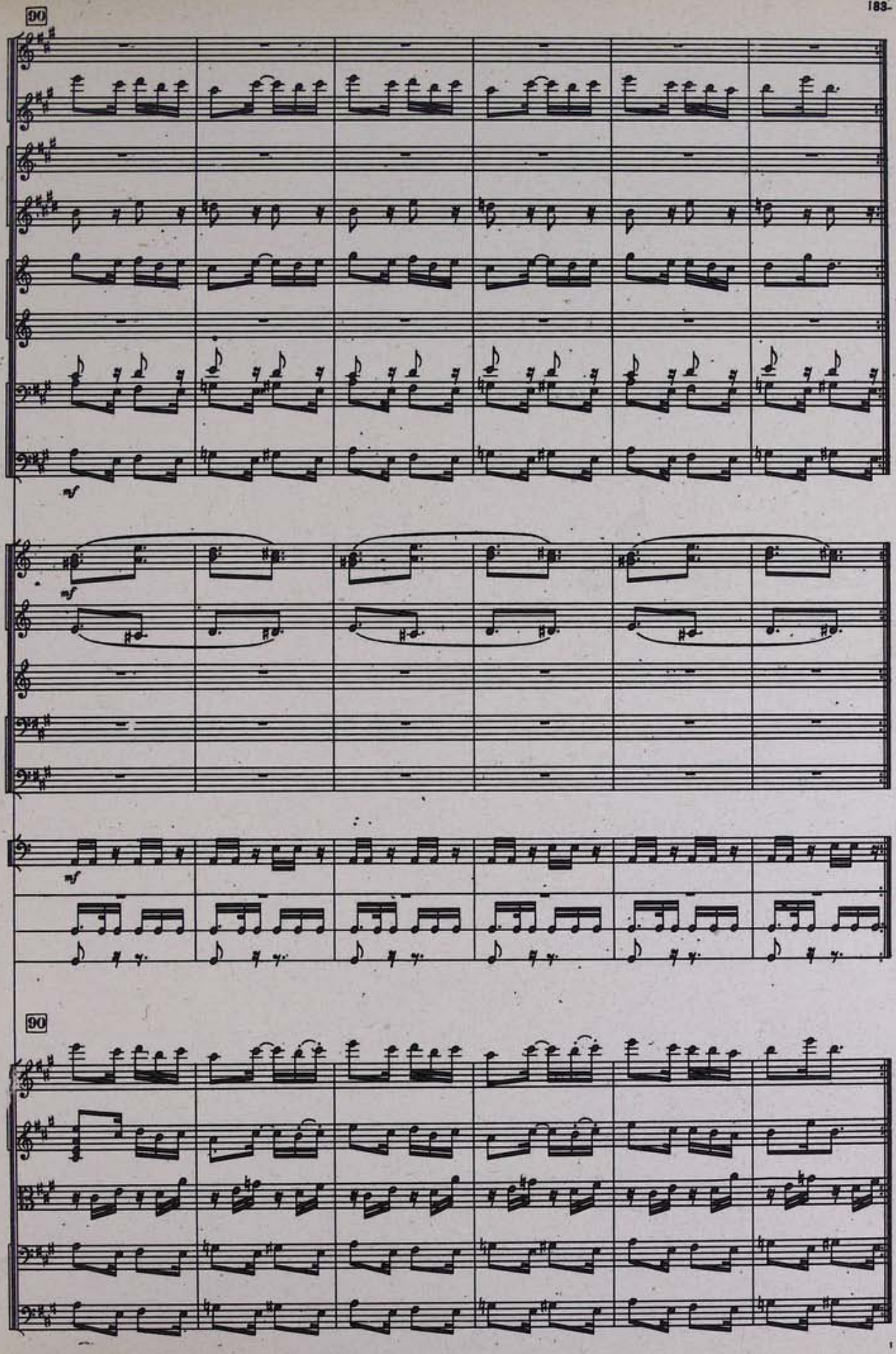
90
mf
mf
mf
90

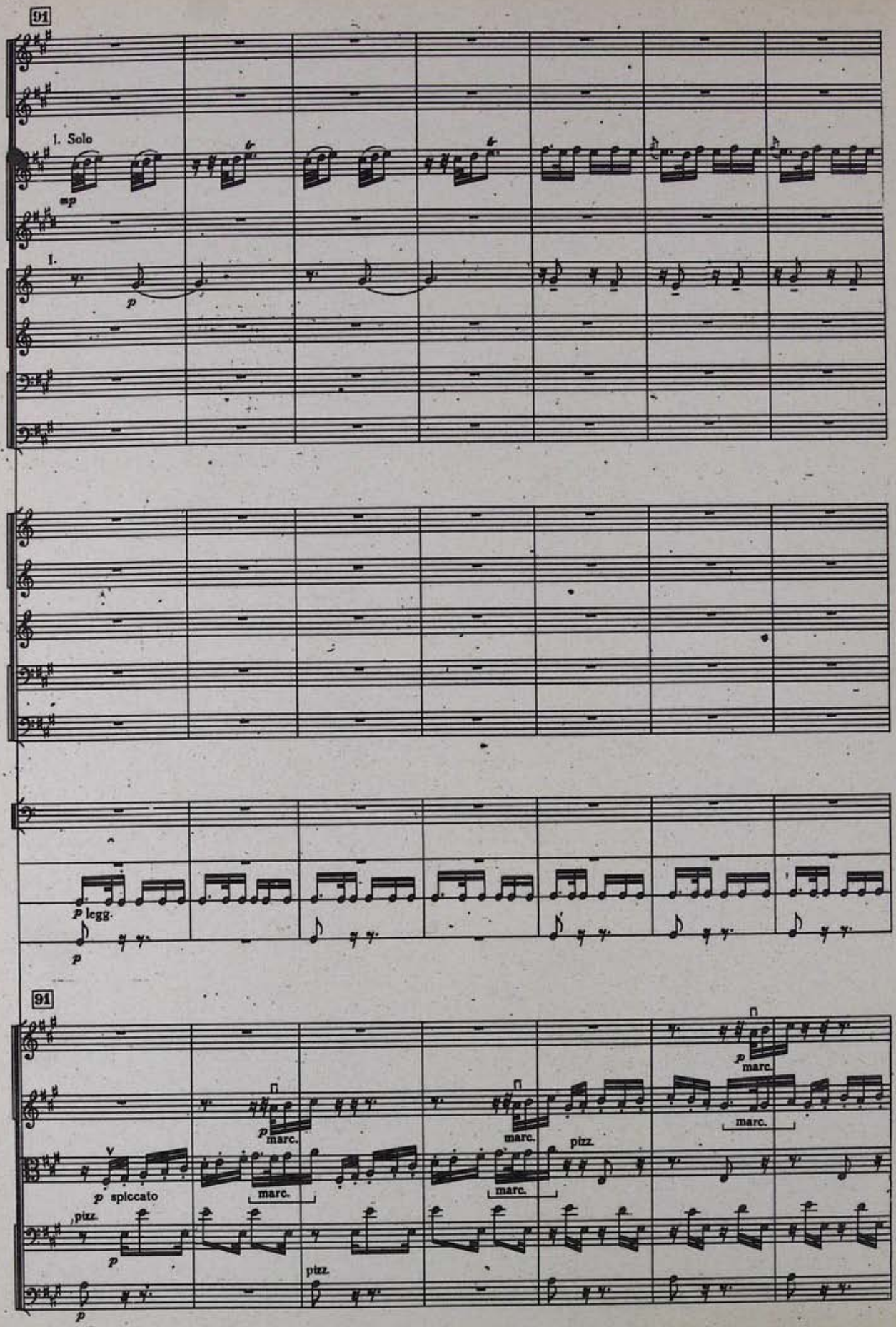
91
I. Solo
mp
I.
p
p legg.
p
91
p spiccato
pizz.
p
p
marc.
marc.
pizz.
marc.
marc.
marc.
pizz.
p
marc.
marc.

92

Solo.

mp

II. III.

p

mp

II.

p

92

marc.

marc.

marc.

marc.

marc.

marc.

arco

pizz.

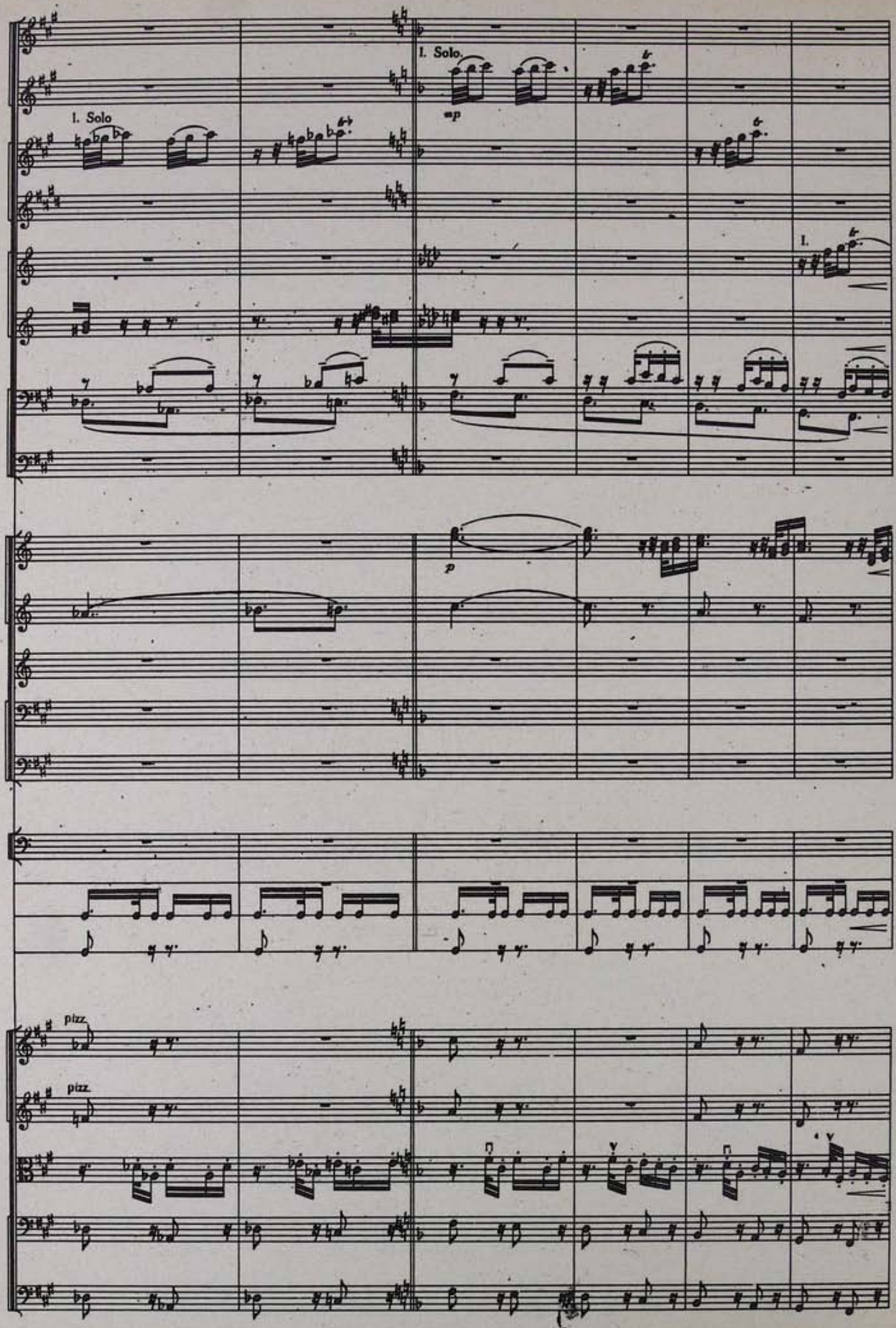
I. Solo
I. Solo
mp
I.
p
pizz.
pizz.

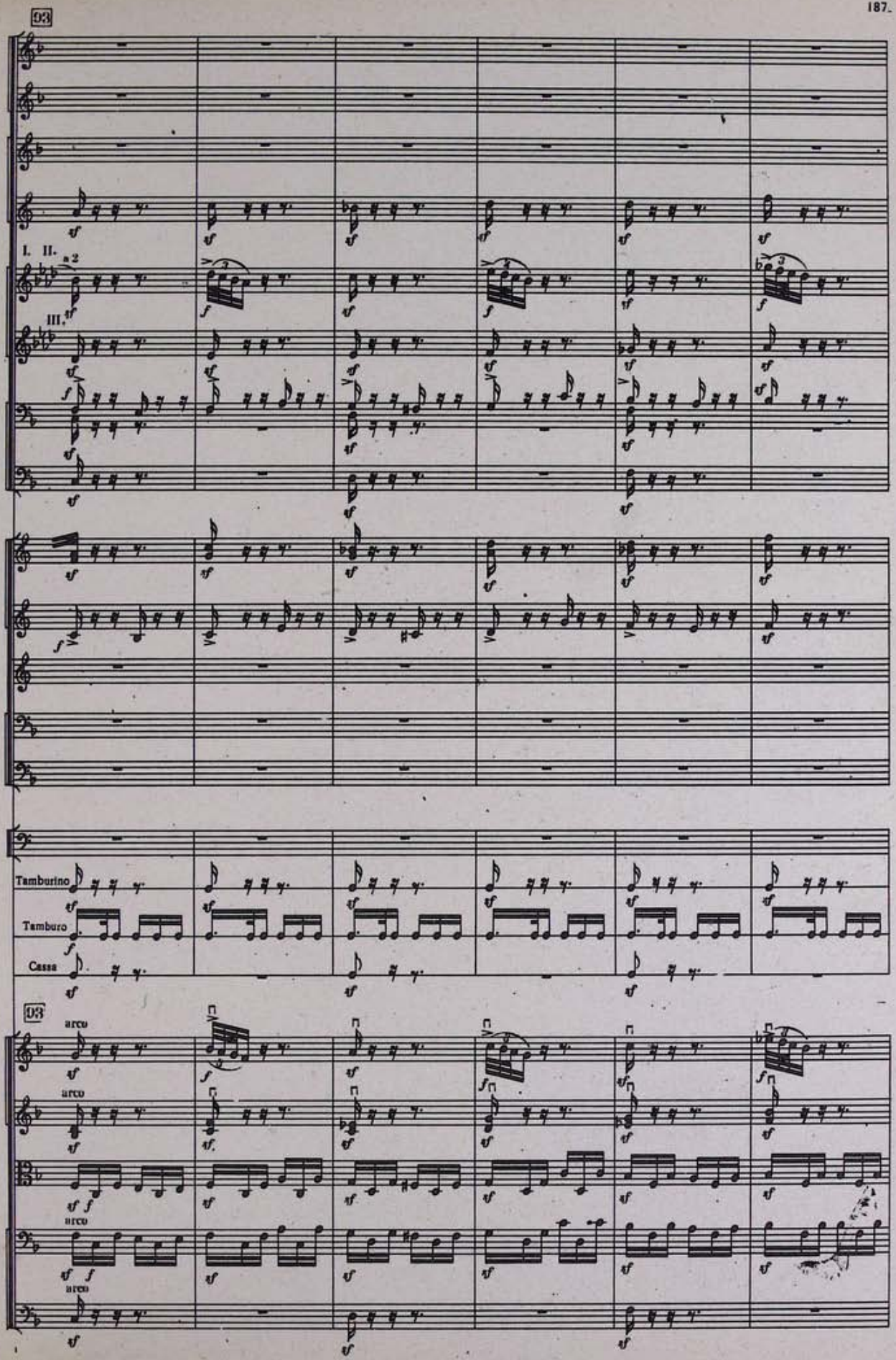
93
I. II.
a 2
III.
Tamburino
Tamburo
Cassa
93
arco
arco
arco
arco

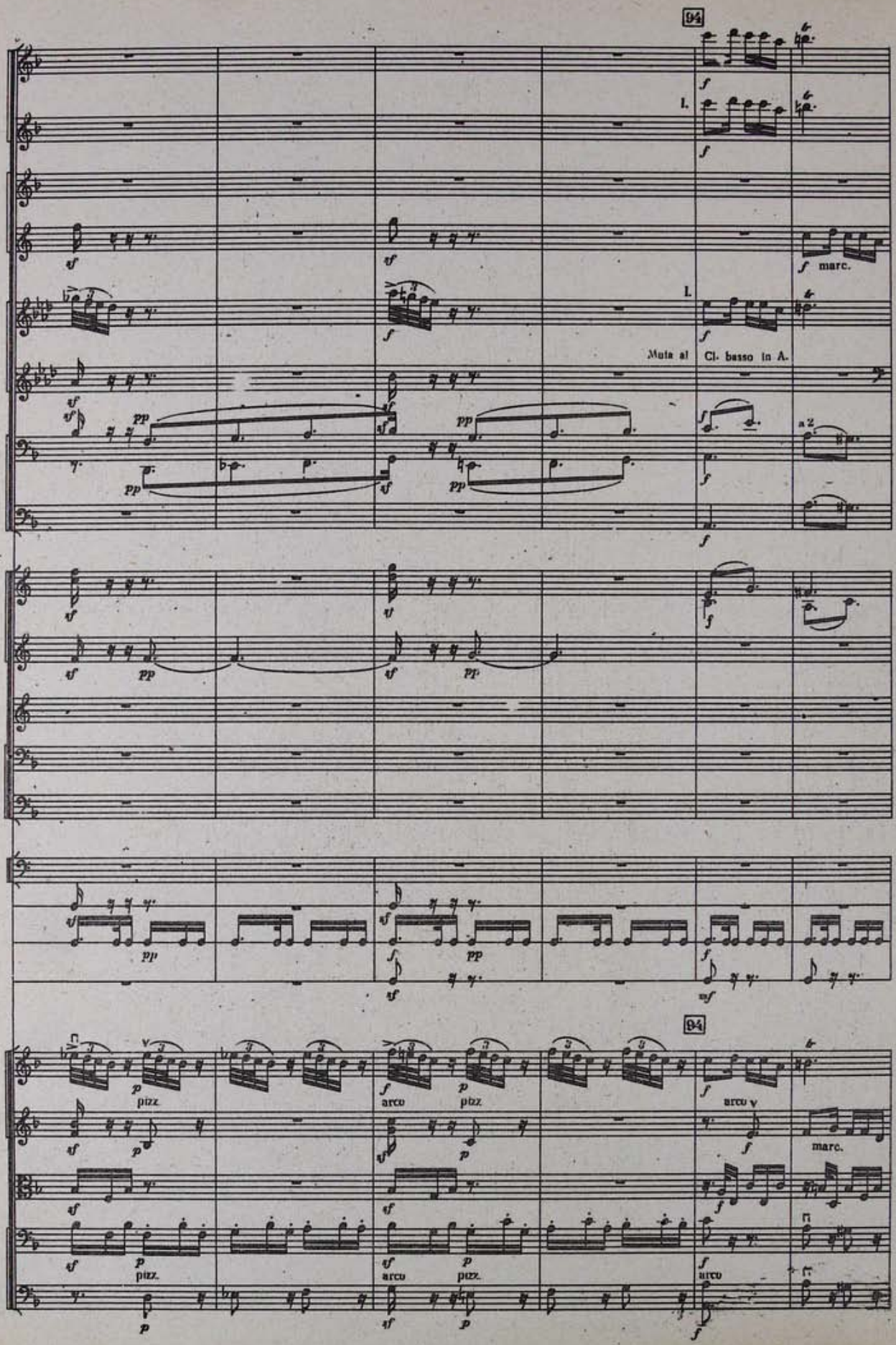
94
I.
marc.
Muta al Cl. basso in A.
a 2
pizz.
arco
94
arco v
marc.

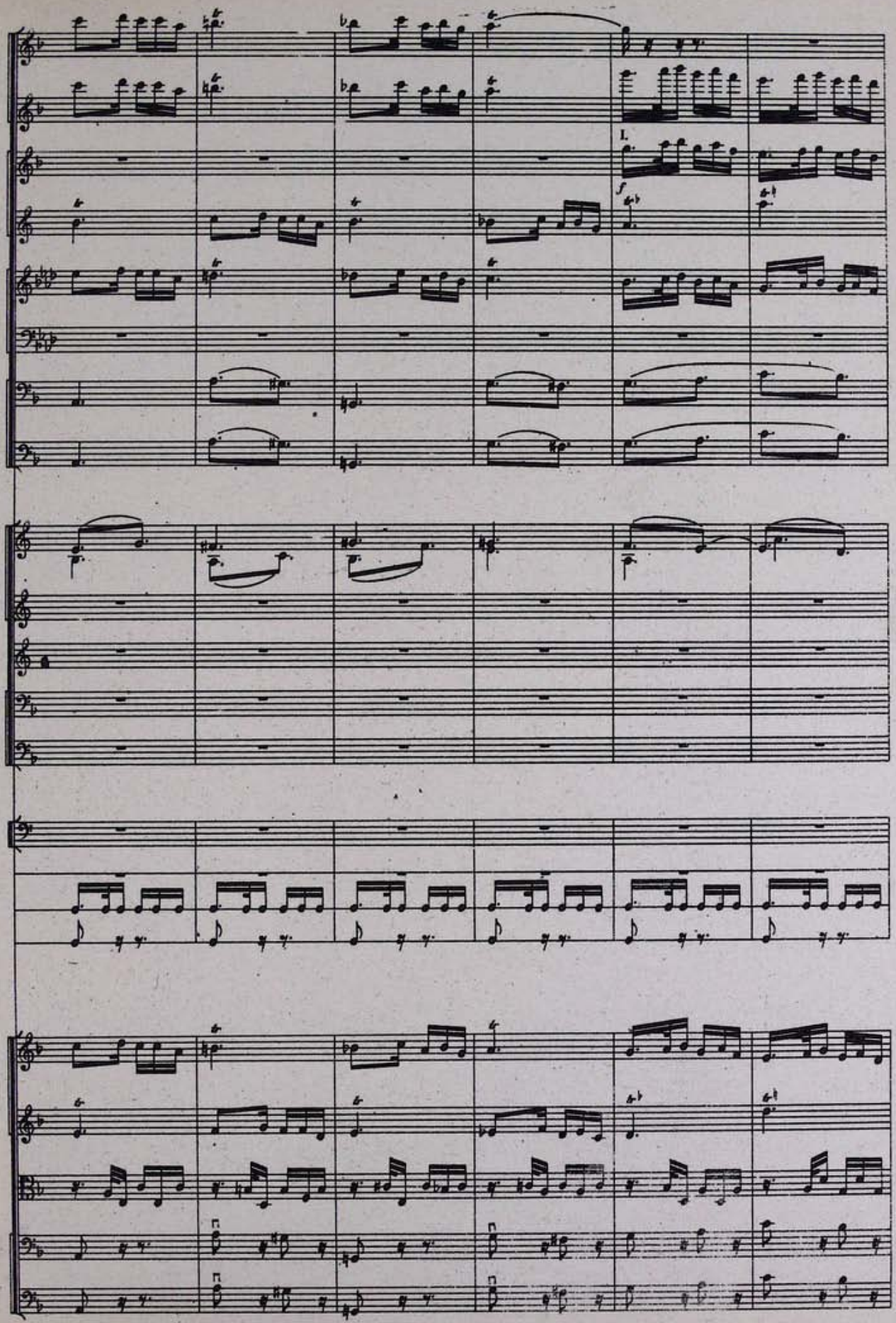

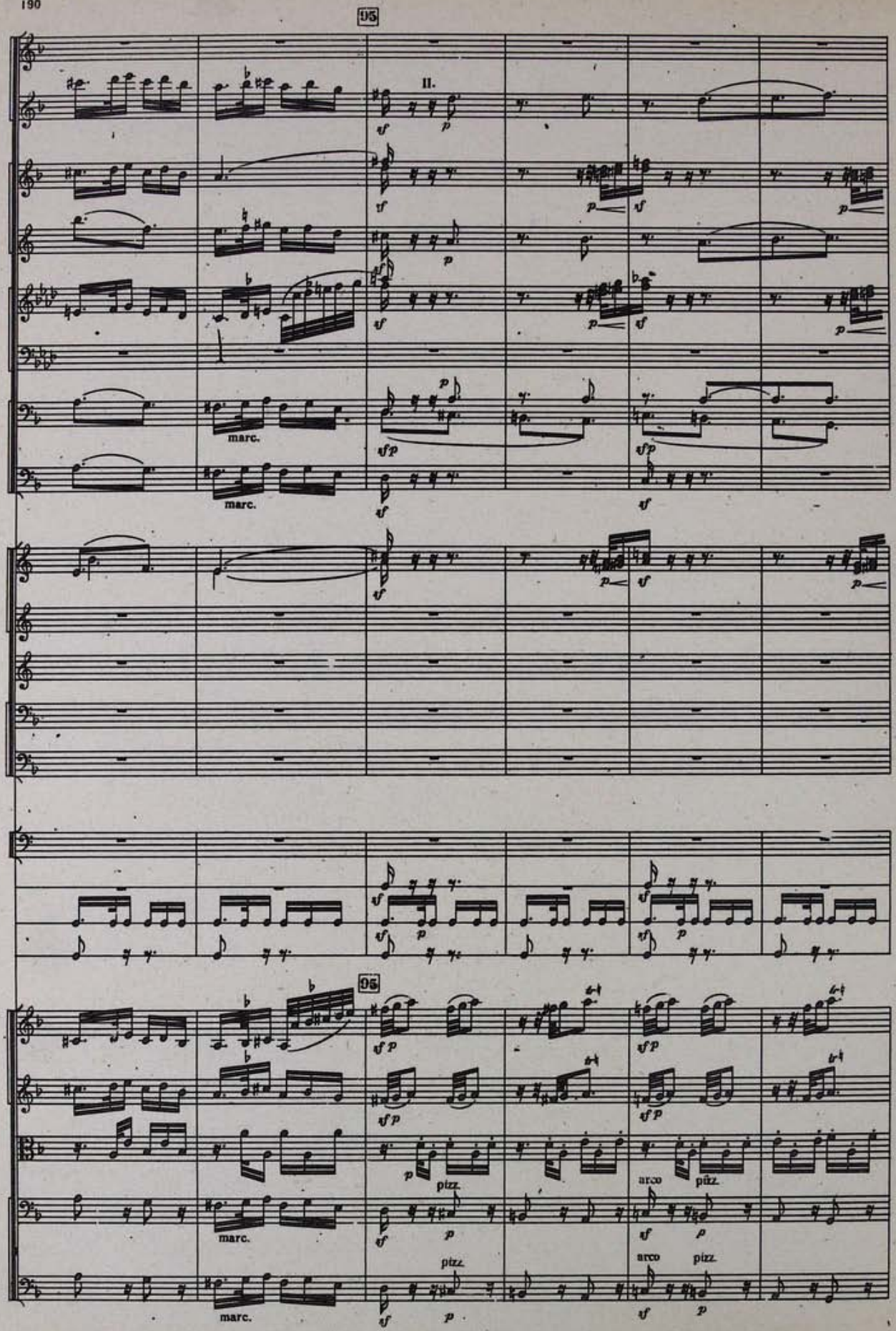
95
II.
marc.
marc.
95
pizz.
arco
pizz.
marc.
pizz.
arco
pizz.
marc.

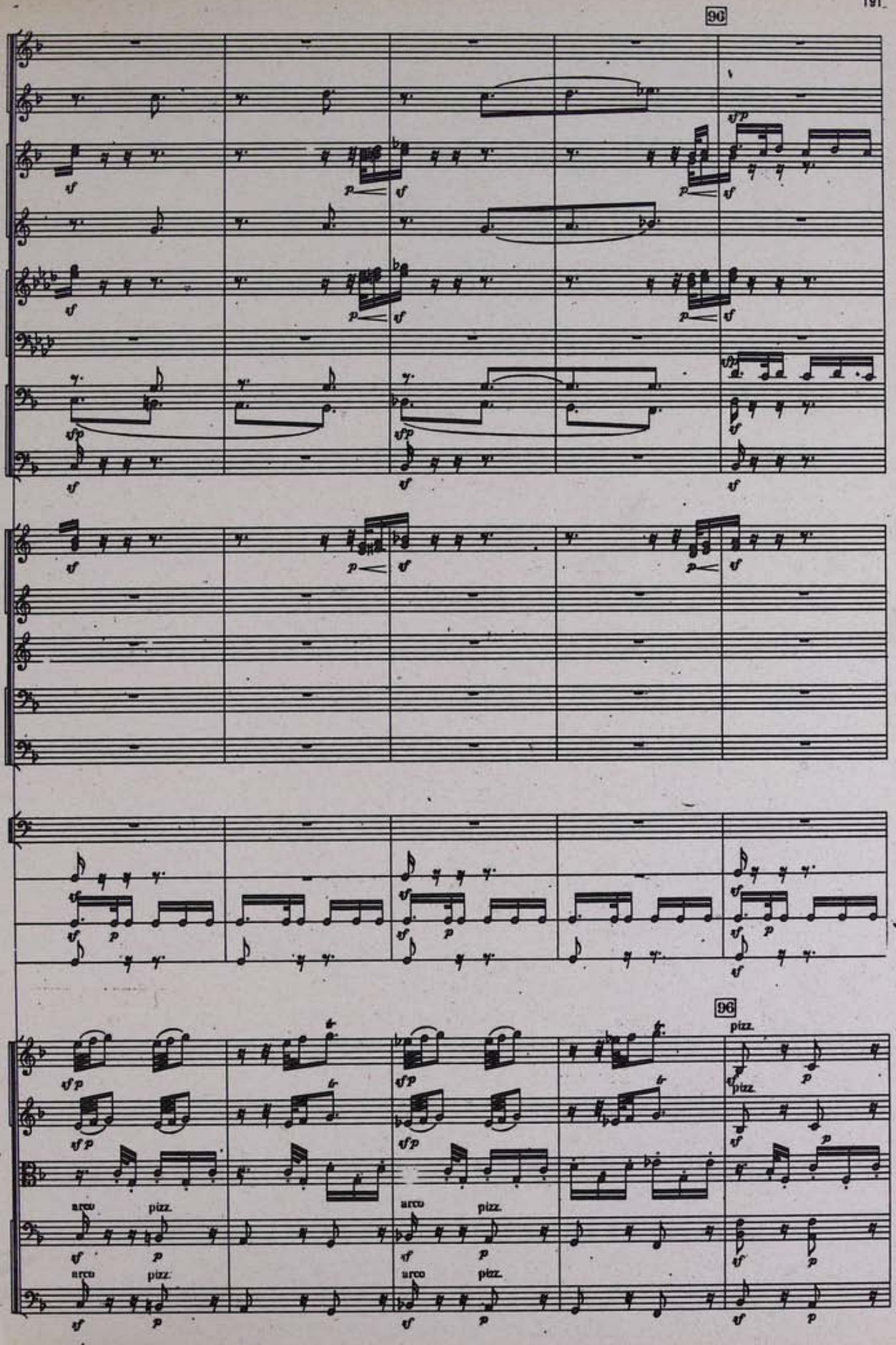
96
96
pizz.
arco
pizz.
arco
pizz.
arco
pizz.

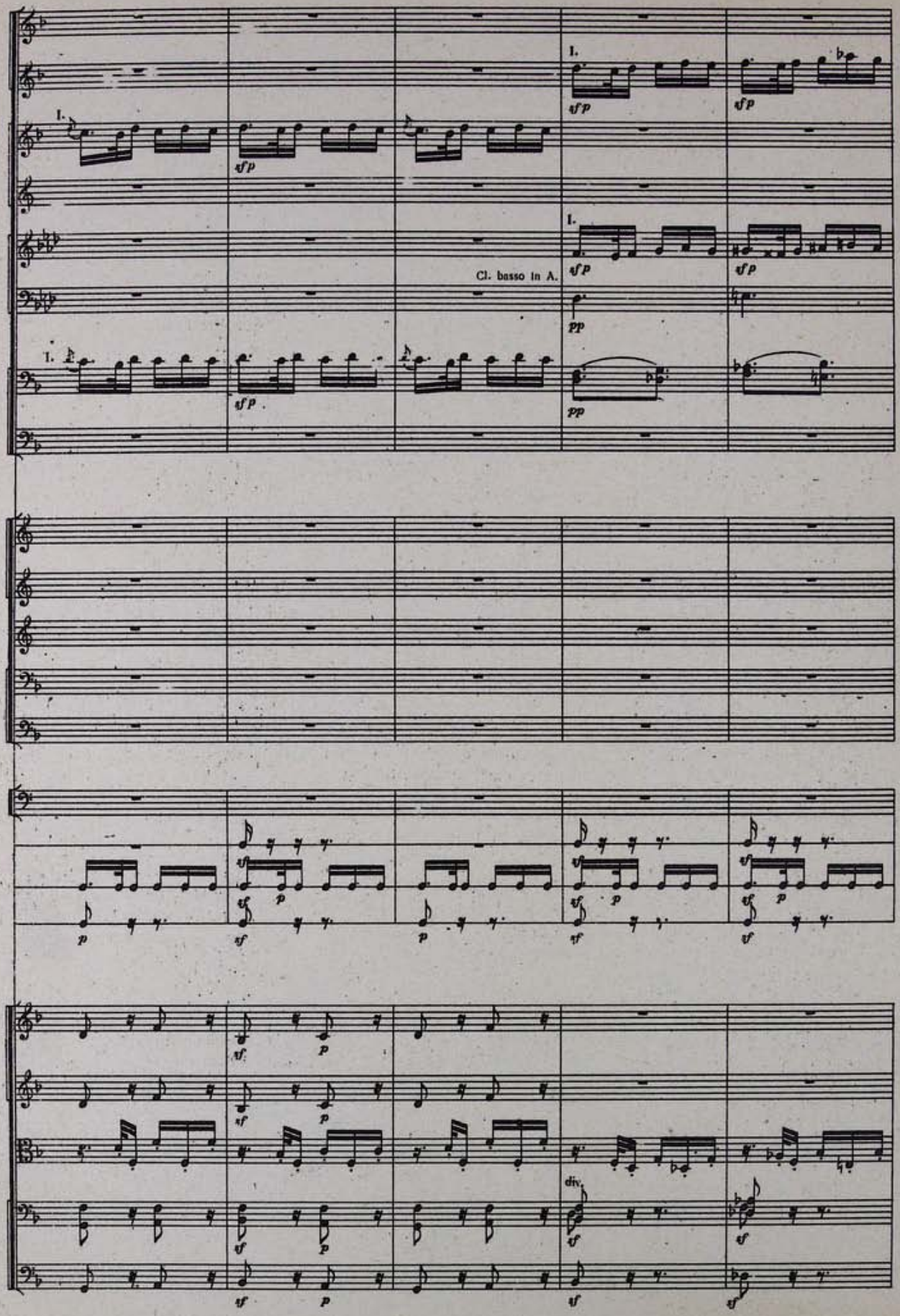
Cl. basso in A.
div.

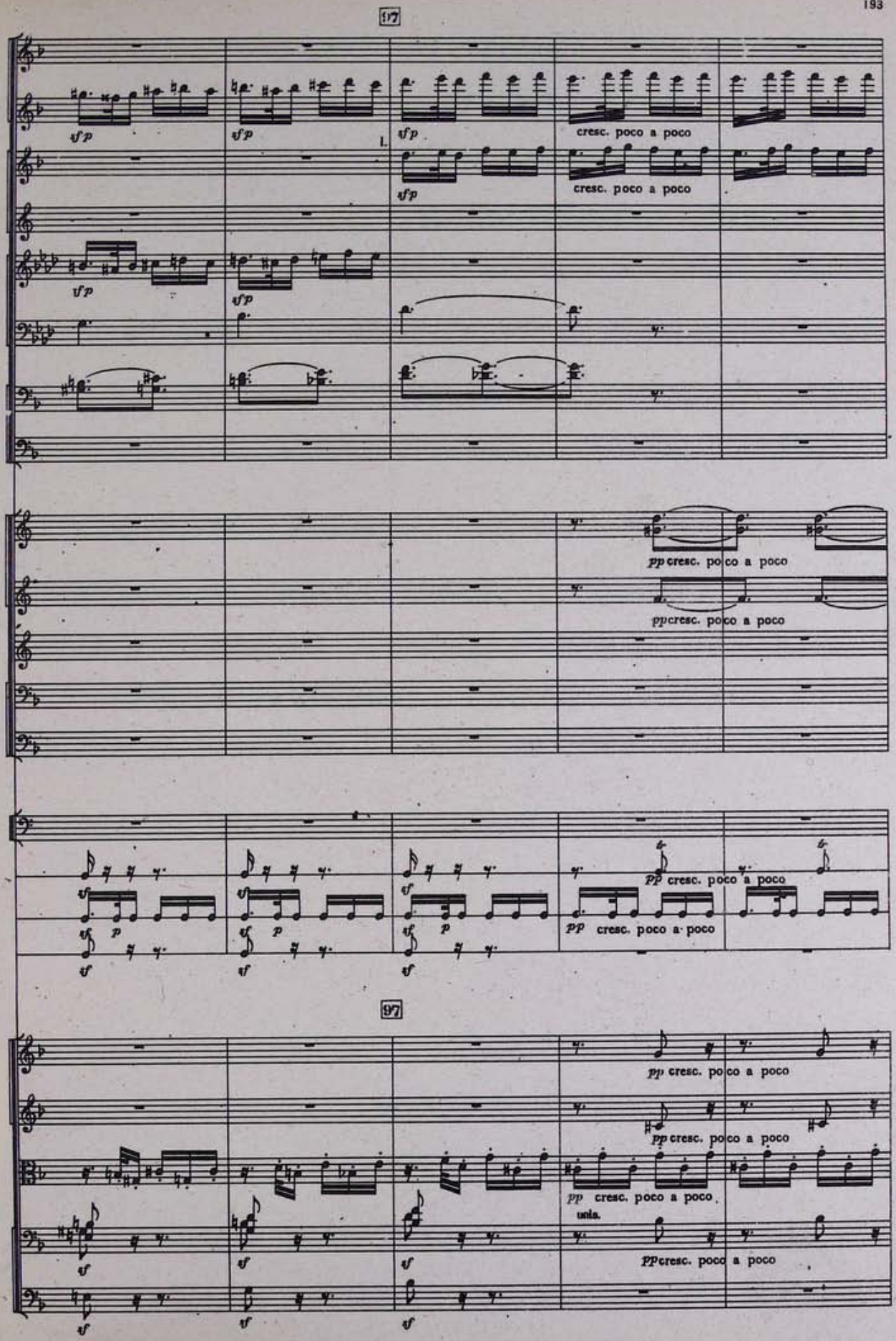
97
sfp
sfp
sfp
cresc. poco a poco
cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
ppcresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
97
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
unis.
ppcresc. poco a poco

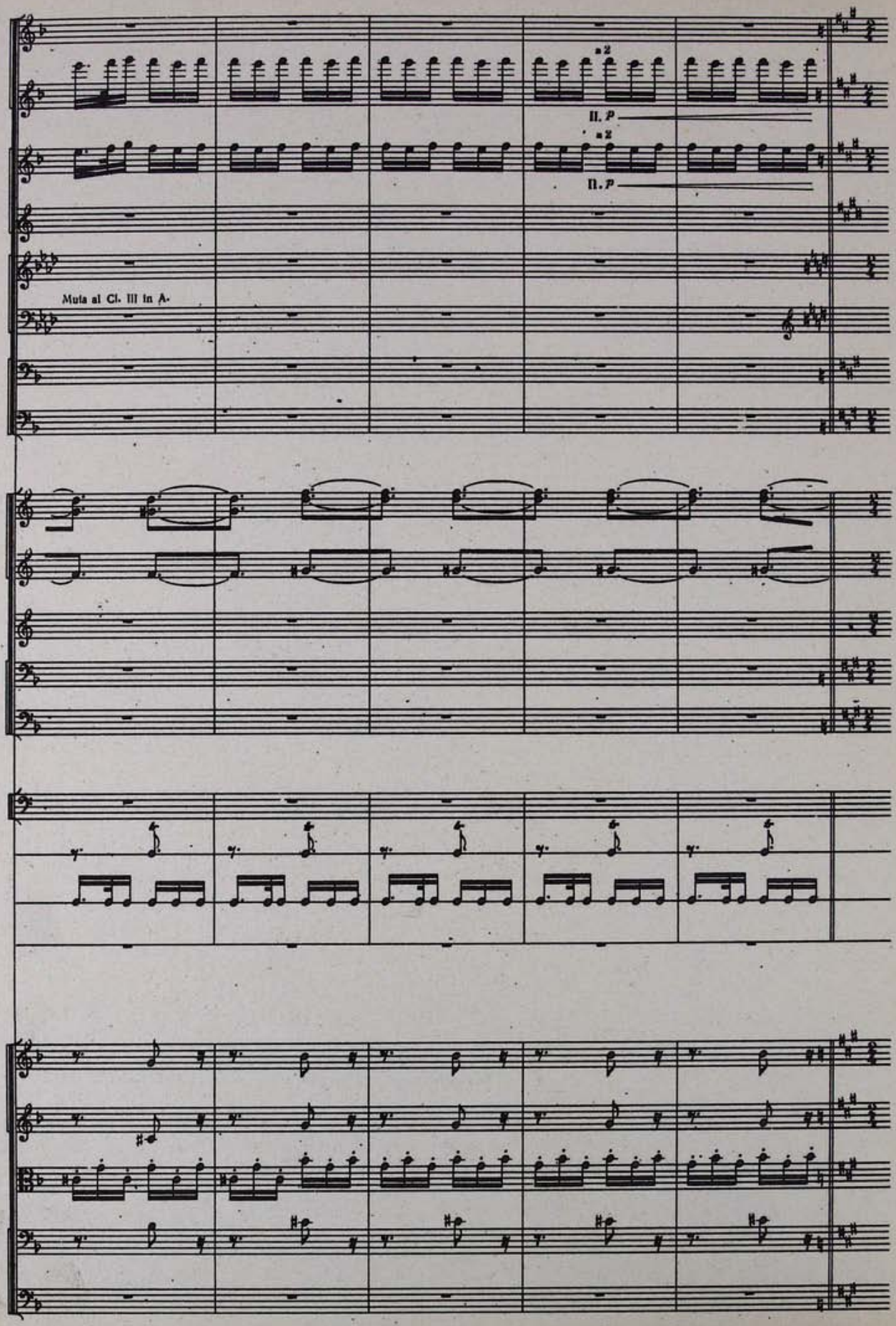
a 2
II. p
a 2
II. p
Muta al Cl. III in A.

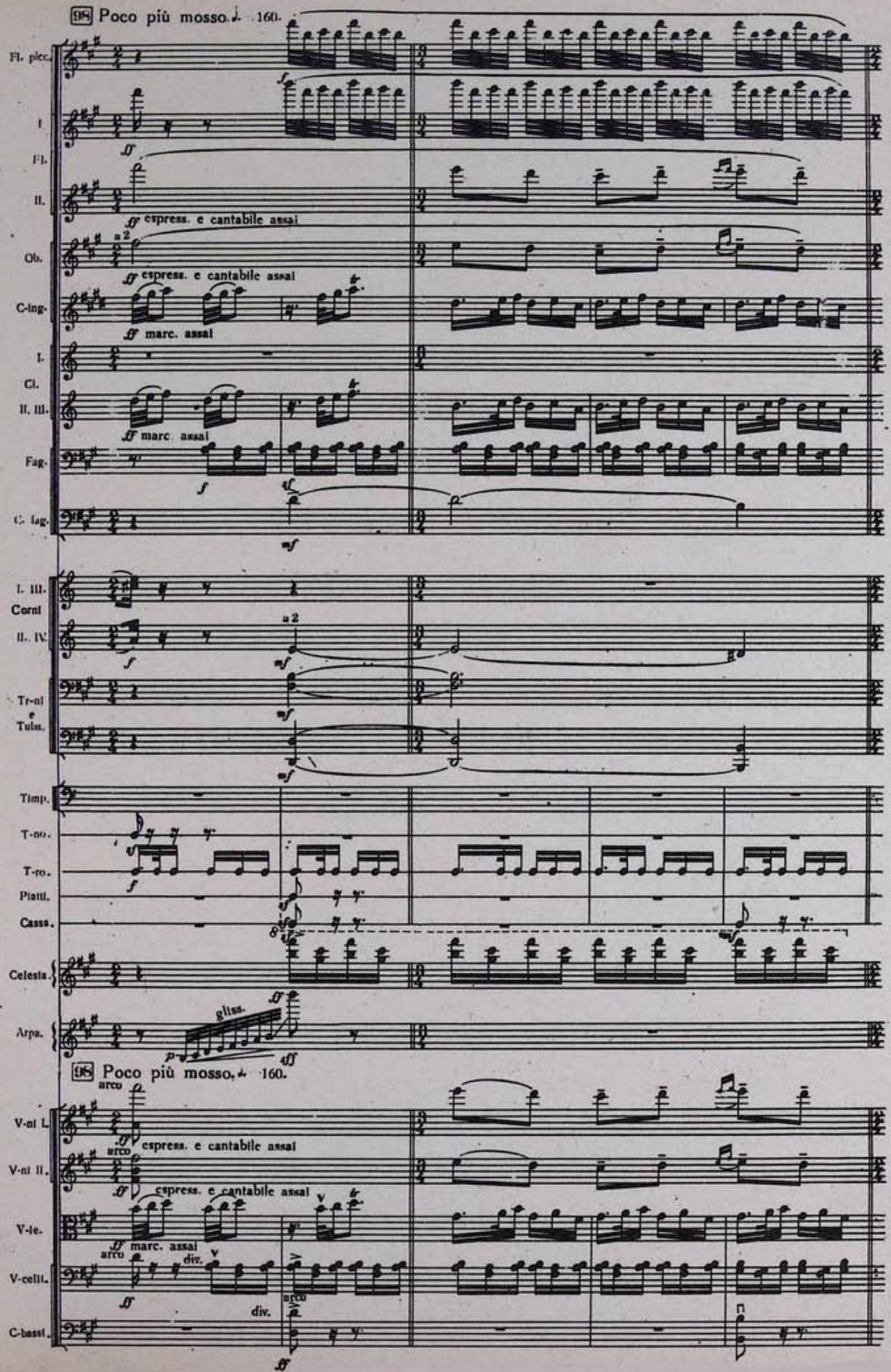
98 Poco più mosso. ♩ 160.
Fl. picc.
I
Fl.
II.
espress. e cantabile assai
Ob.
a 2
espress. e cantabile assai
C.-ing.
marc. assai
I.
Cl.
II. III.
marc. assai
Fag.
C. fag.
I. III.
Corni
a 2
II. IV.
Tr-ni
e
Tuba.
Timp.
T-no.
T-ro.
Piatti.
Cassa.
Celesta.
Arpa.
gliss.
98 Poco più mosso. ♩ 160.
V-ni I.
arco
espress. e cantabile assai
V-ni II.
arco
espress. e cantabile assai
V-le.
marc. assai
V-celli.
arco
div.
div.
arco
C-bassi.

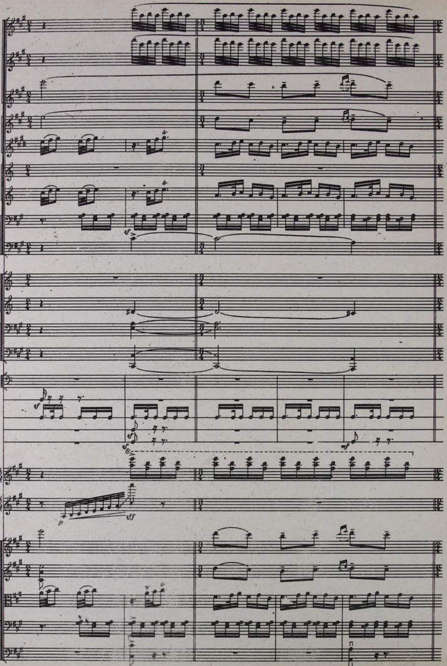
sf
sf
p
ff
mf

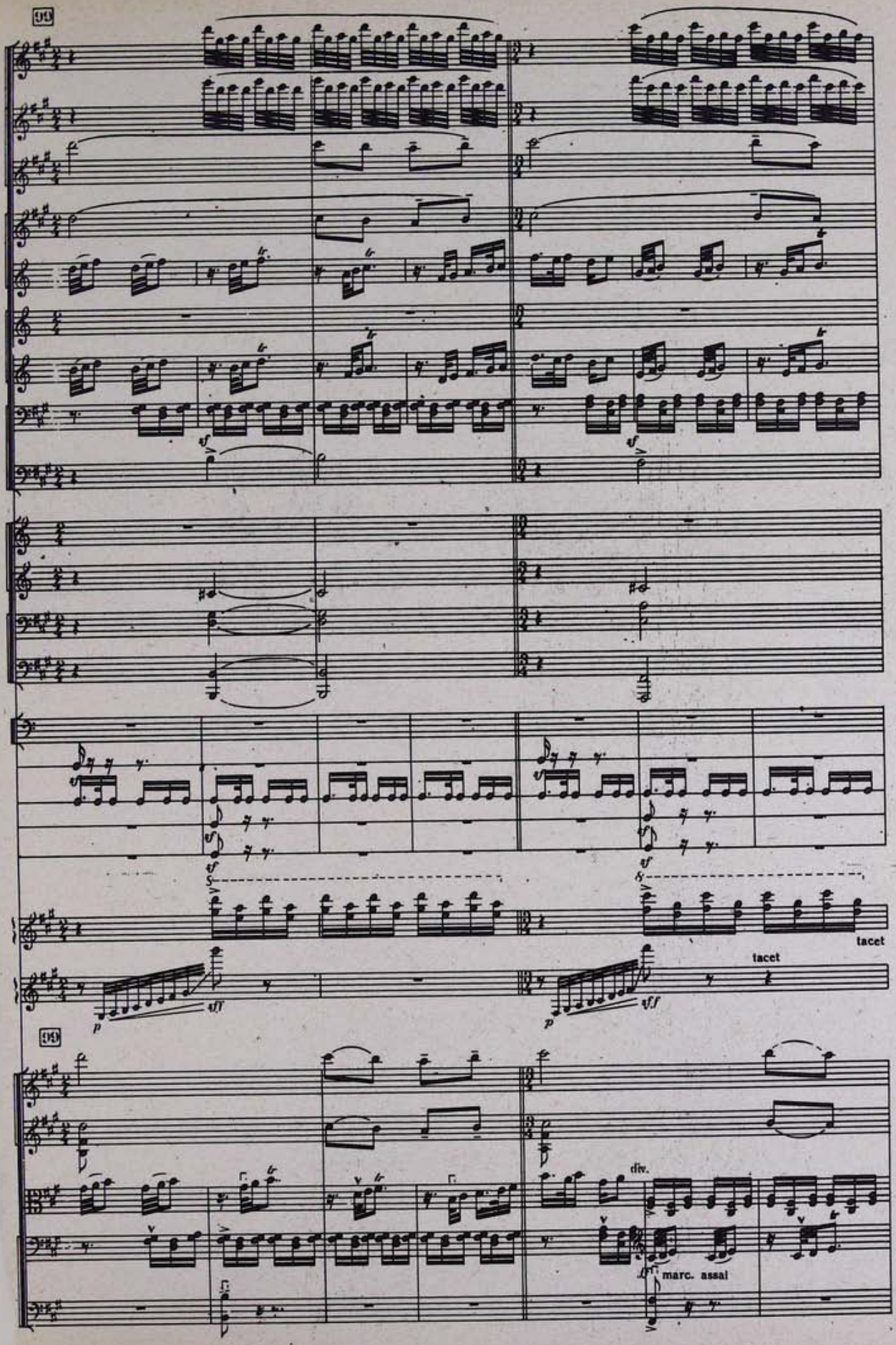
tacet
tacet
div.
marc. assai

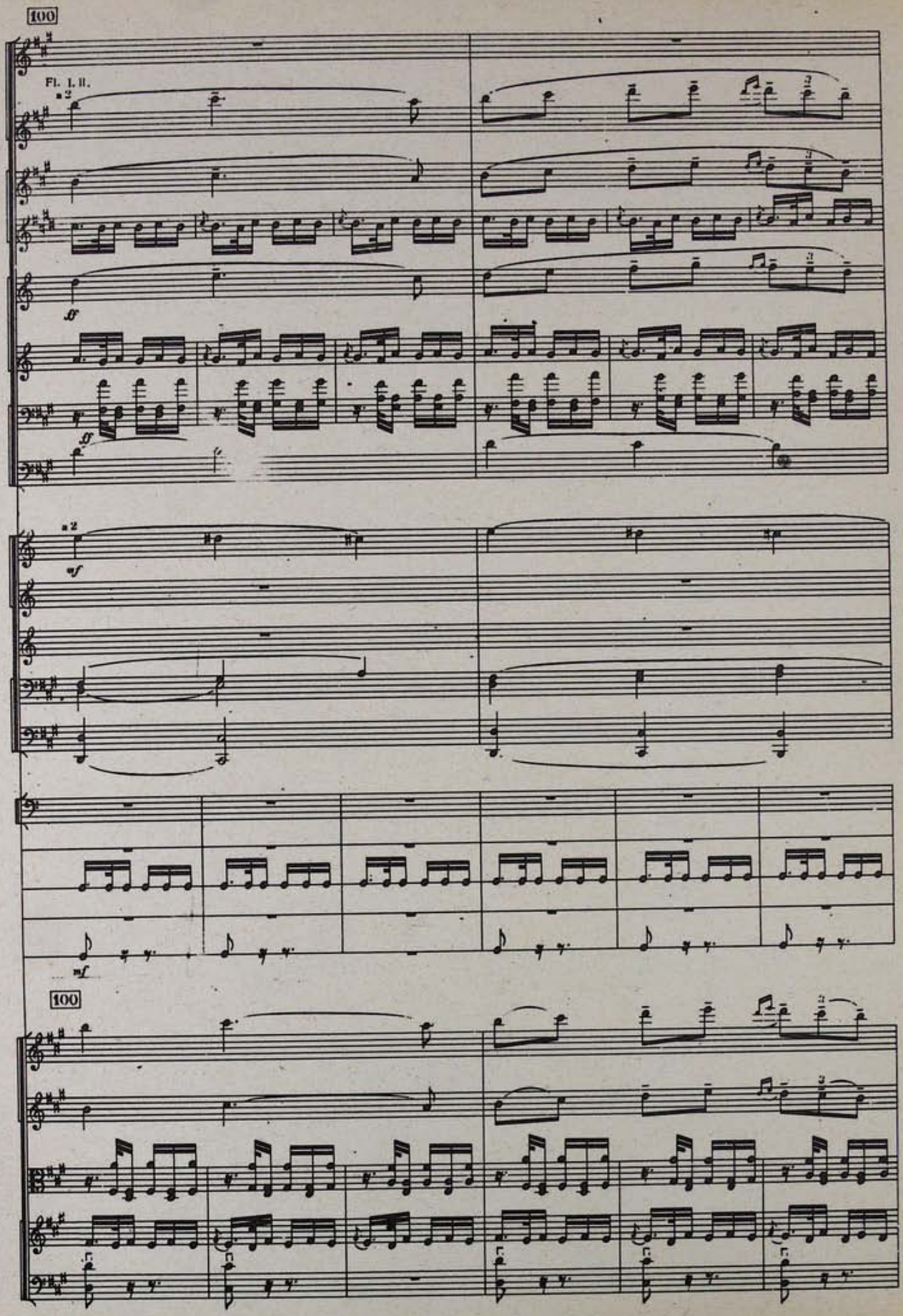
100
Fl. I. II.
100

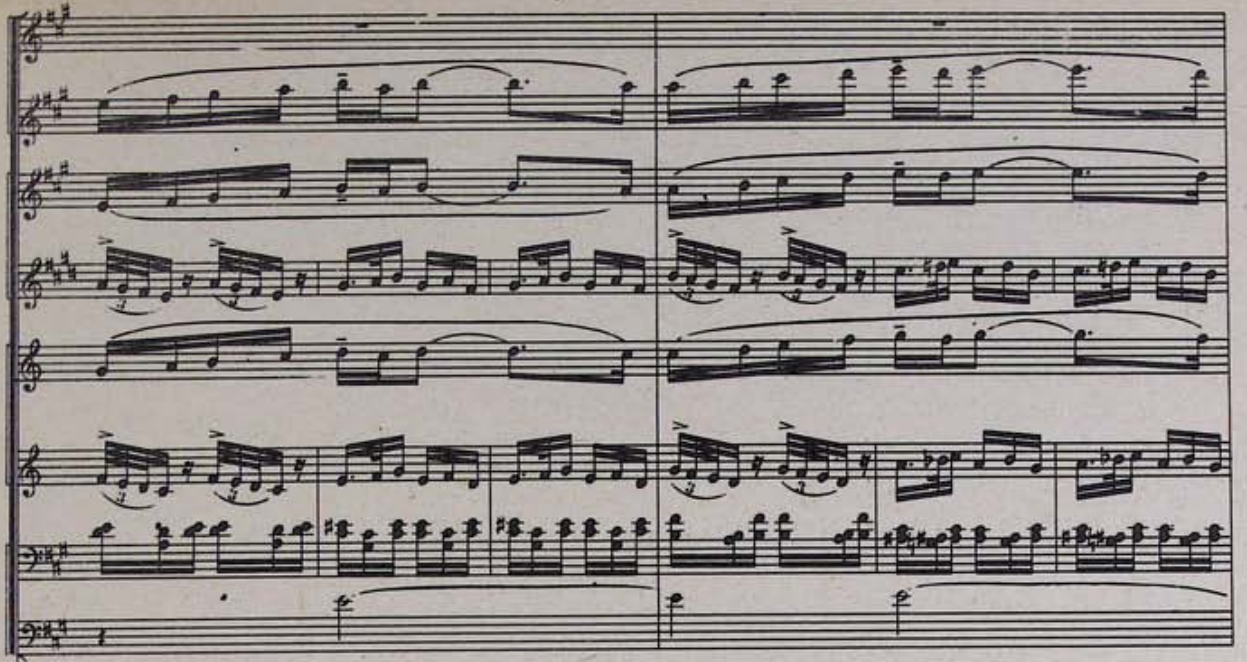

Corni I. III.

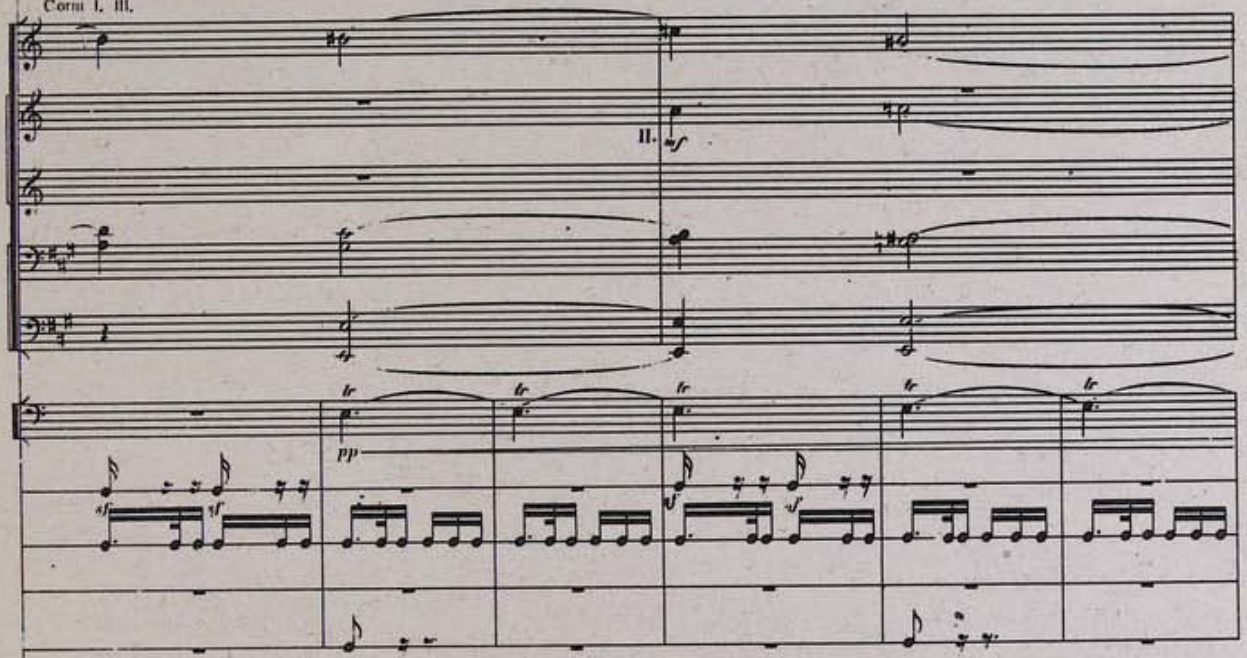

101

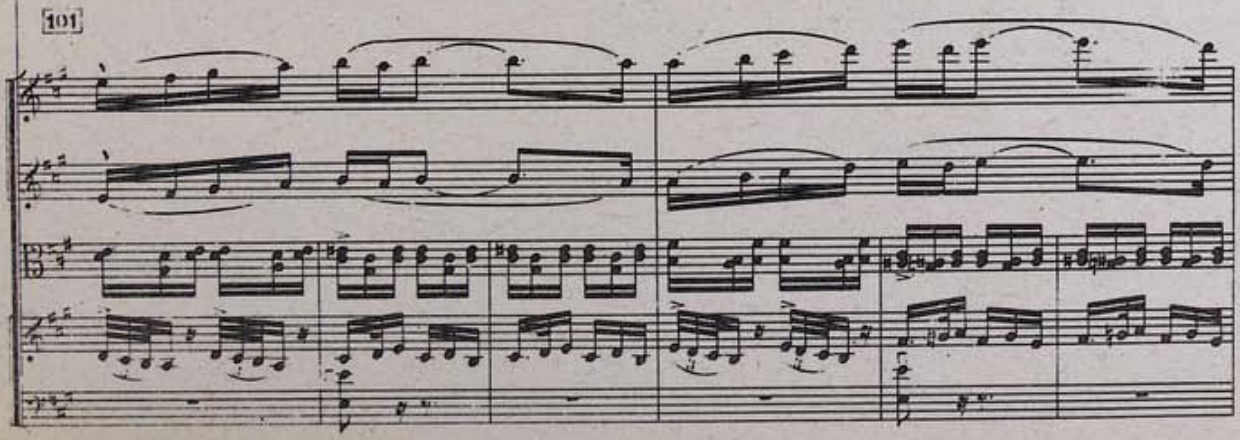

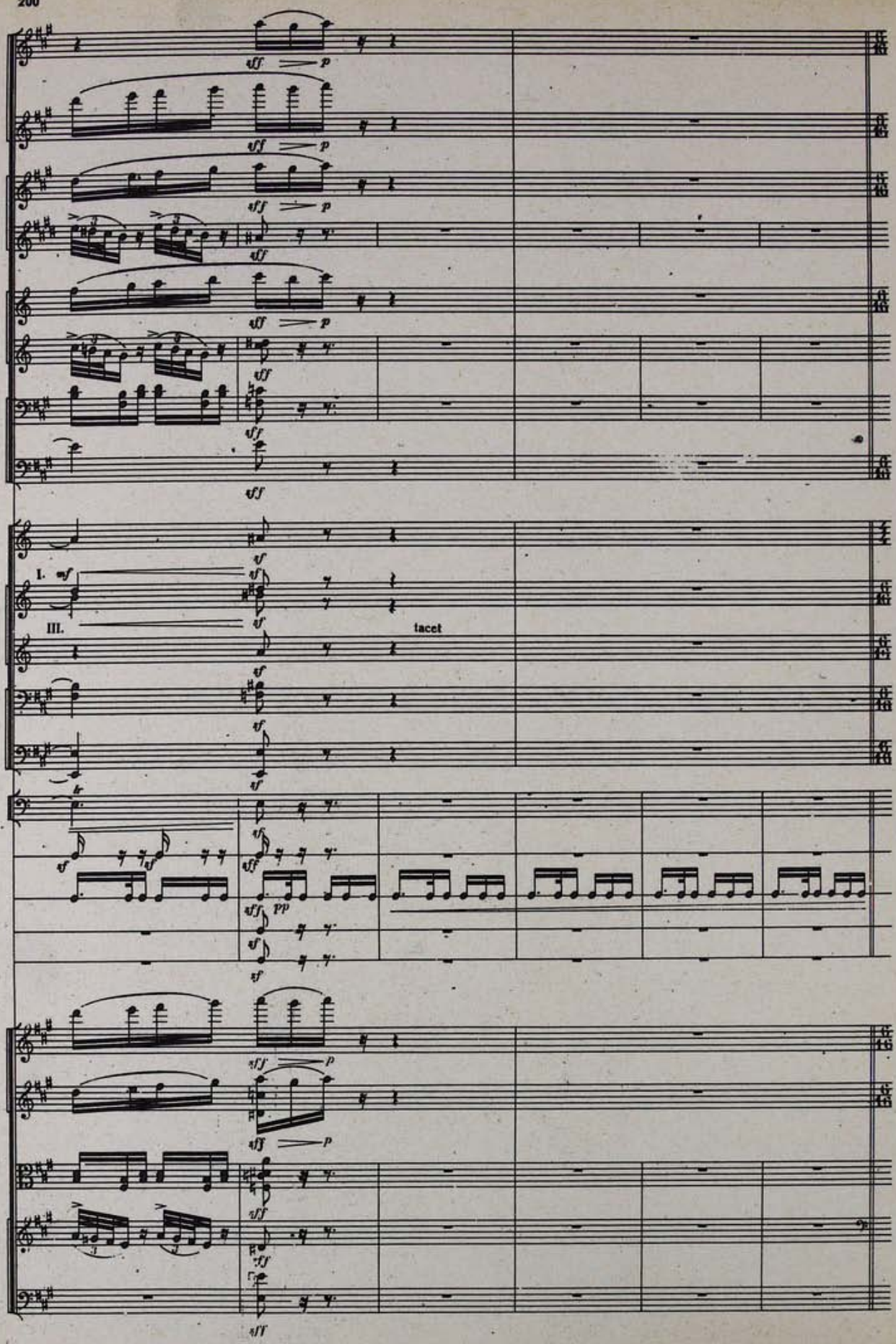
I.
III.
tacet

Più mosso.

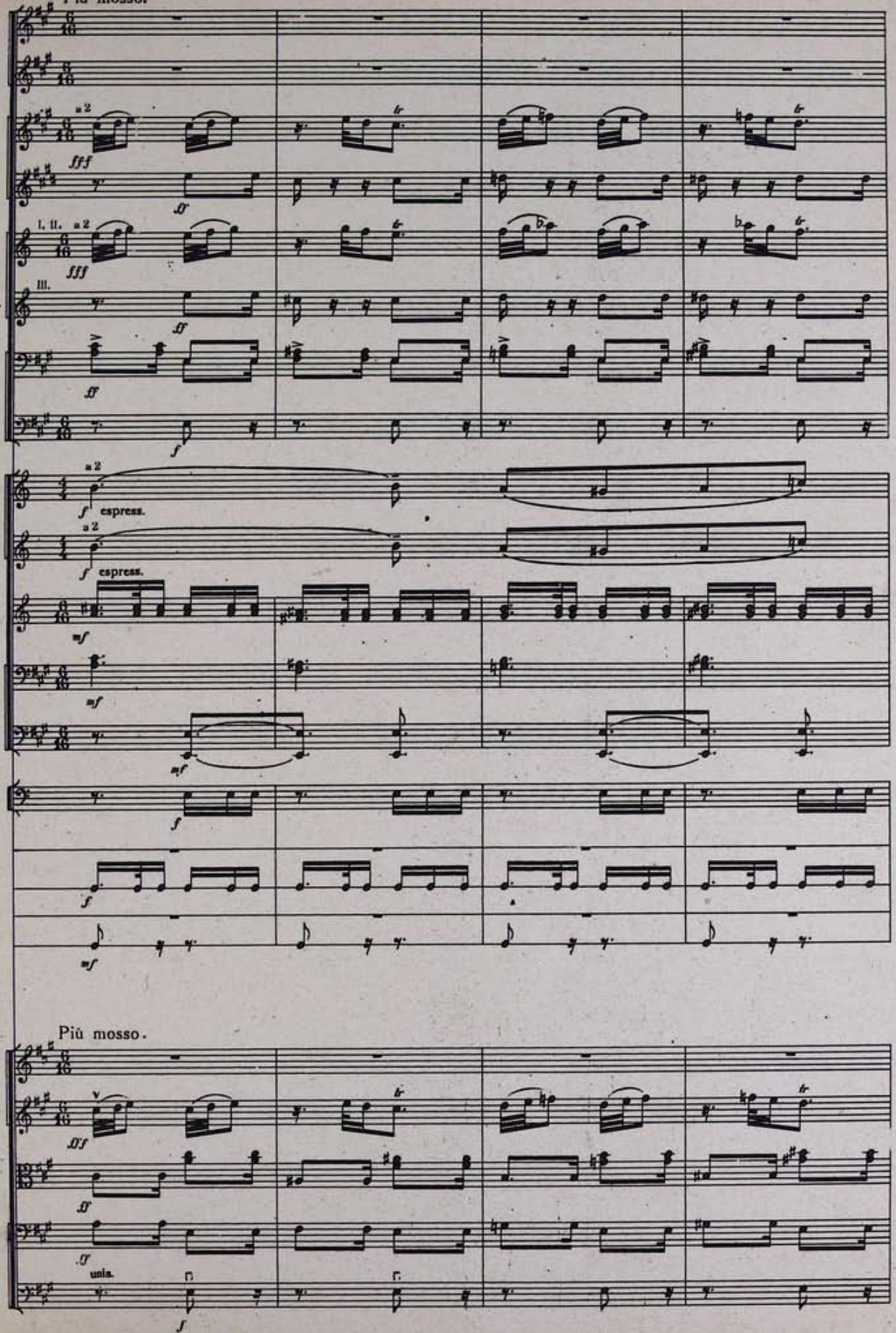
a 2
fff
ff
I. II. a 2
fff
III.
ff
f
a 2
f espress.
a 2
f espress.
mf
mf
mf
f
f
mf
Più mosso.
V
fff
ff
ff
unis.
f

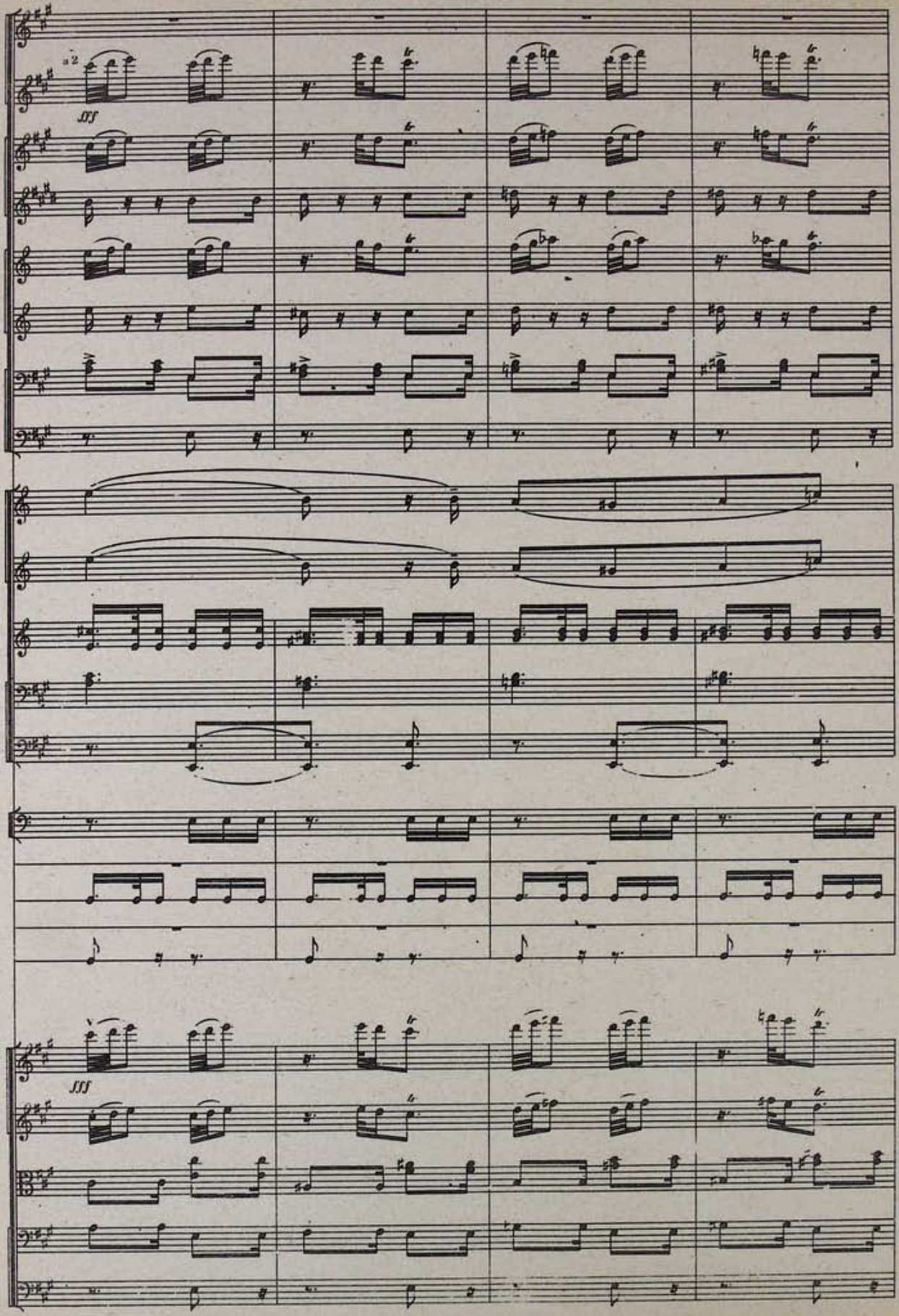
a2
fff
fff

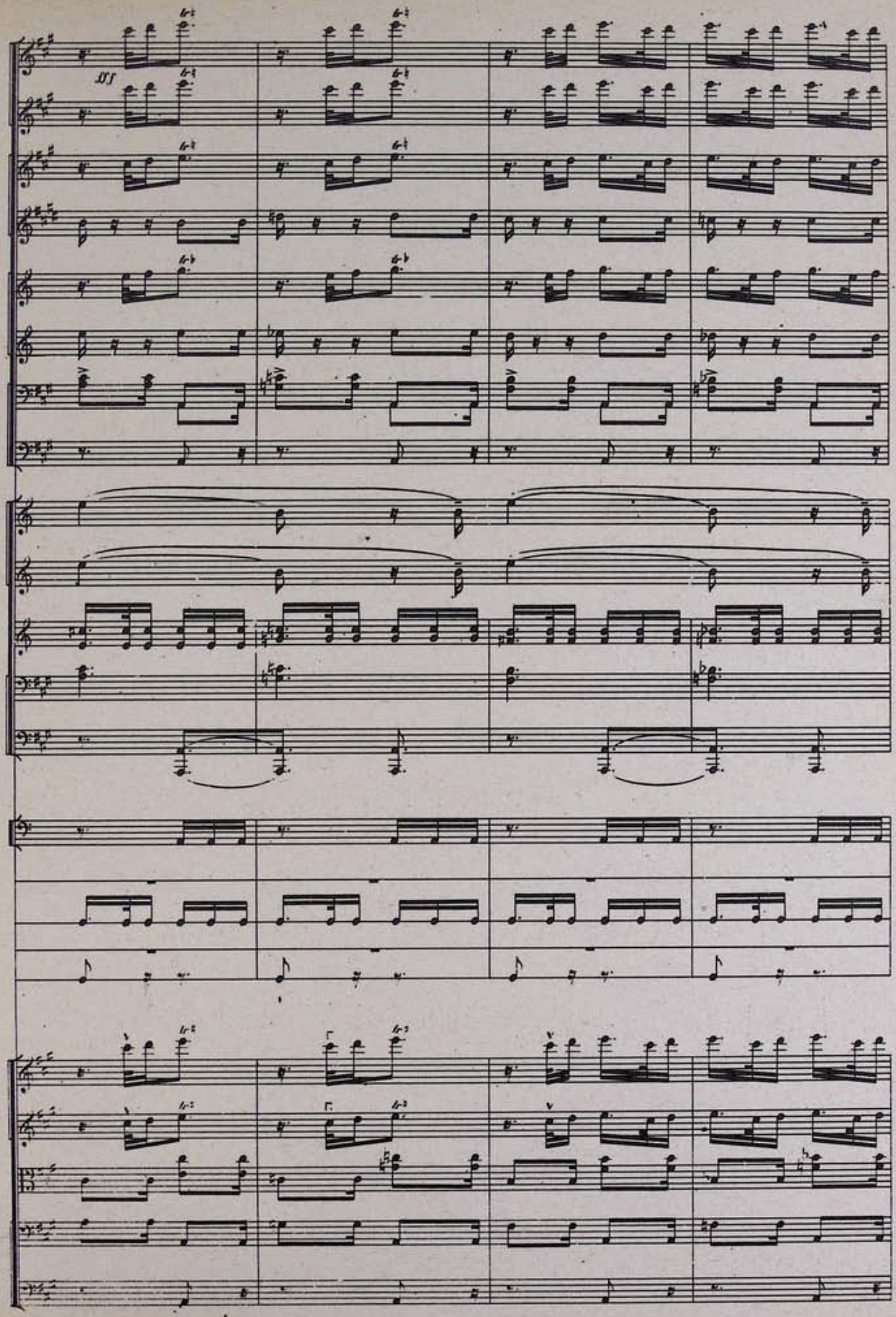
fff

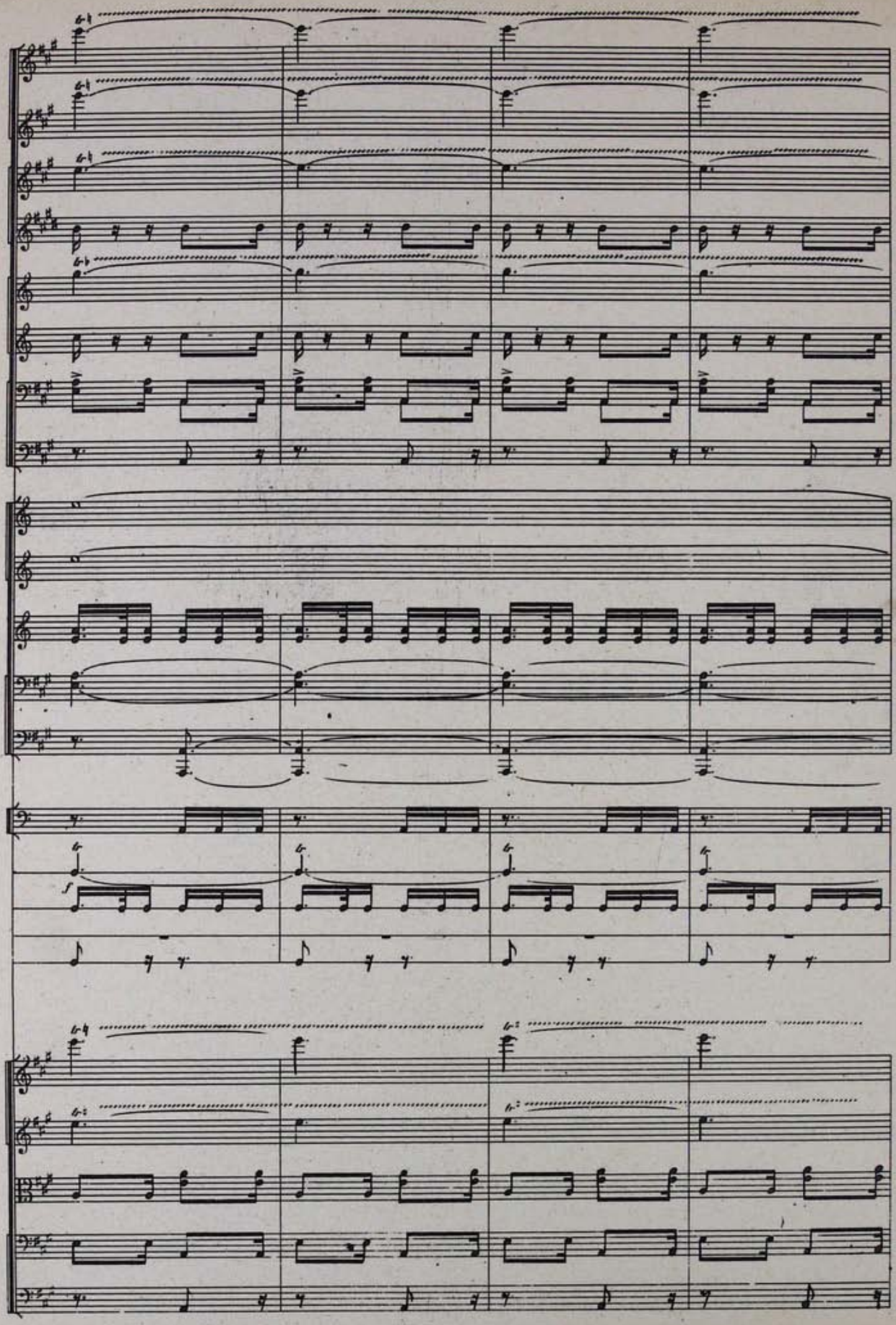

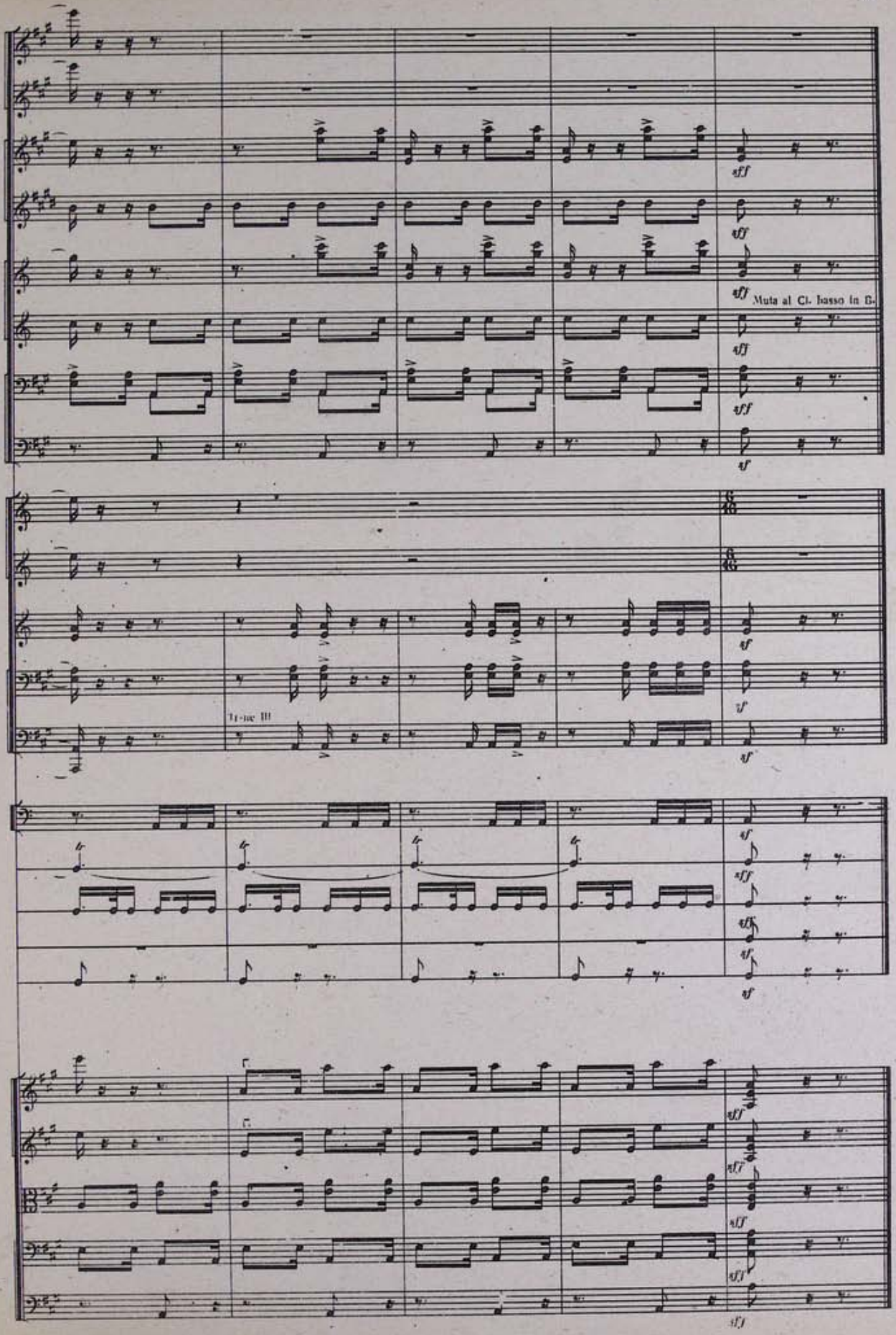
Muta al Cl. basso in B.
Tr-ne III

ԴԱՎԱՃԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՍԻՄՖՈՆԻԿ ՊԱՏԿԵՐ

ԱԼՄԱՍՏ

ՕՊԵՐԱՅԻՑ

ИЗМЕНА

СИМФОНИЧЕСКАЯ КАРТИНА

ИЗ ОПЕРЫ

АЛМАСТ

«ԴԱՎԱՃԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»
ՍԻՄՖՈՆԻԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐ

„ИЗМЕНА"
СИМФОНИЧЕСКАЯ КАРТИНА

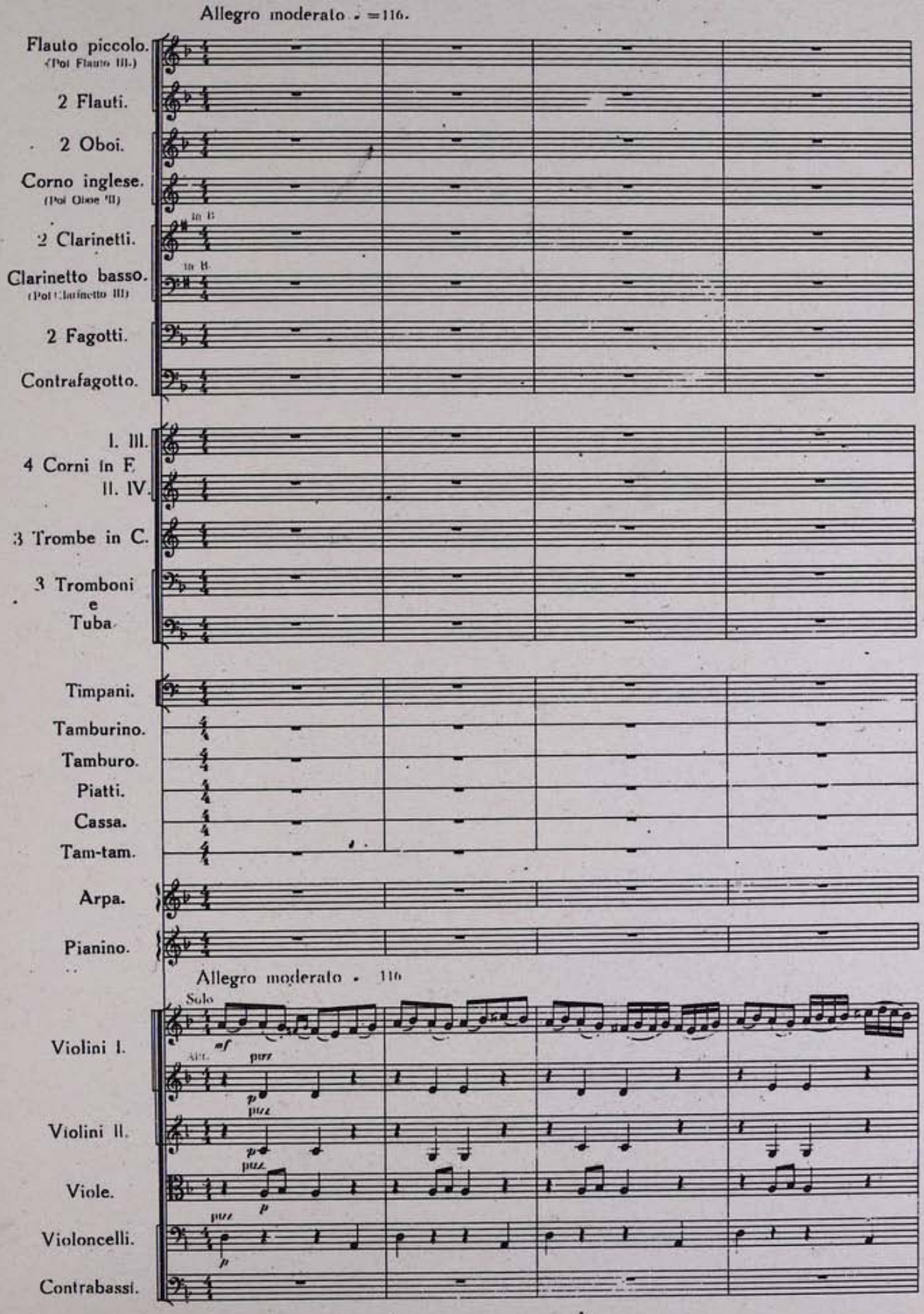

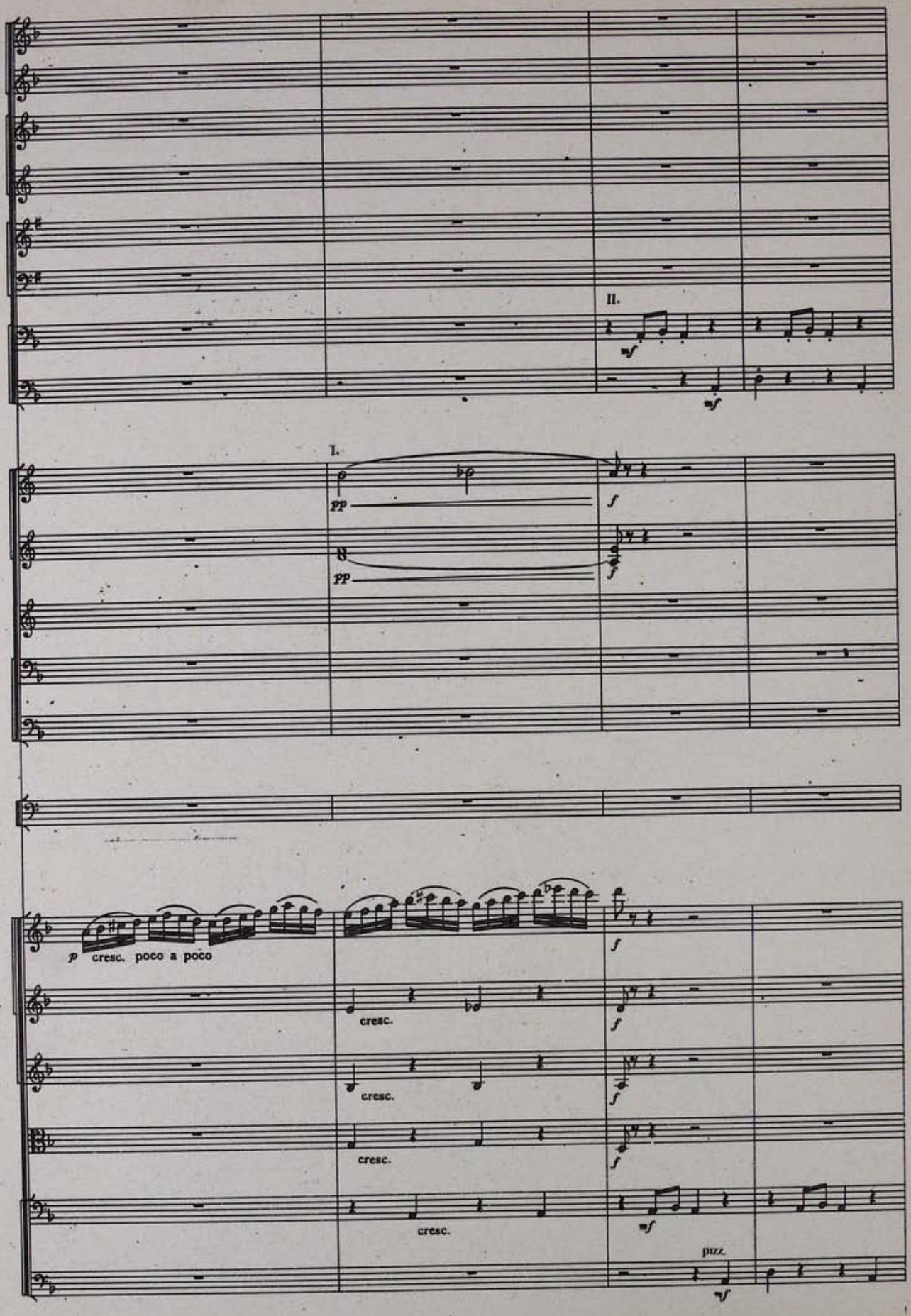
II.
mf
mf
I.
pp
f
pp
f
p
cresc. poco a poco
f
cresc.
f
cresc.
f
cresc.
f
mf
pizz.
mf

102

mf pesante

mf

mf

mf

I.

Tamburino

Tamburo

Cassa

coperto

mp

mp

mp

102

Tutti

arco Sul G.

mf pesante

arco

mf

pizz.

mf marc.

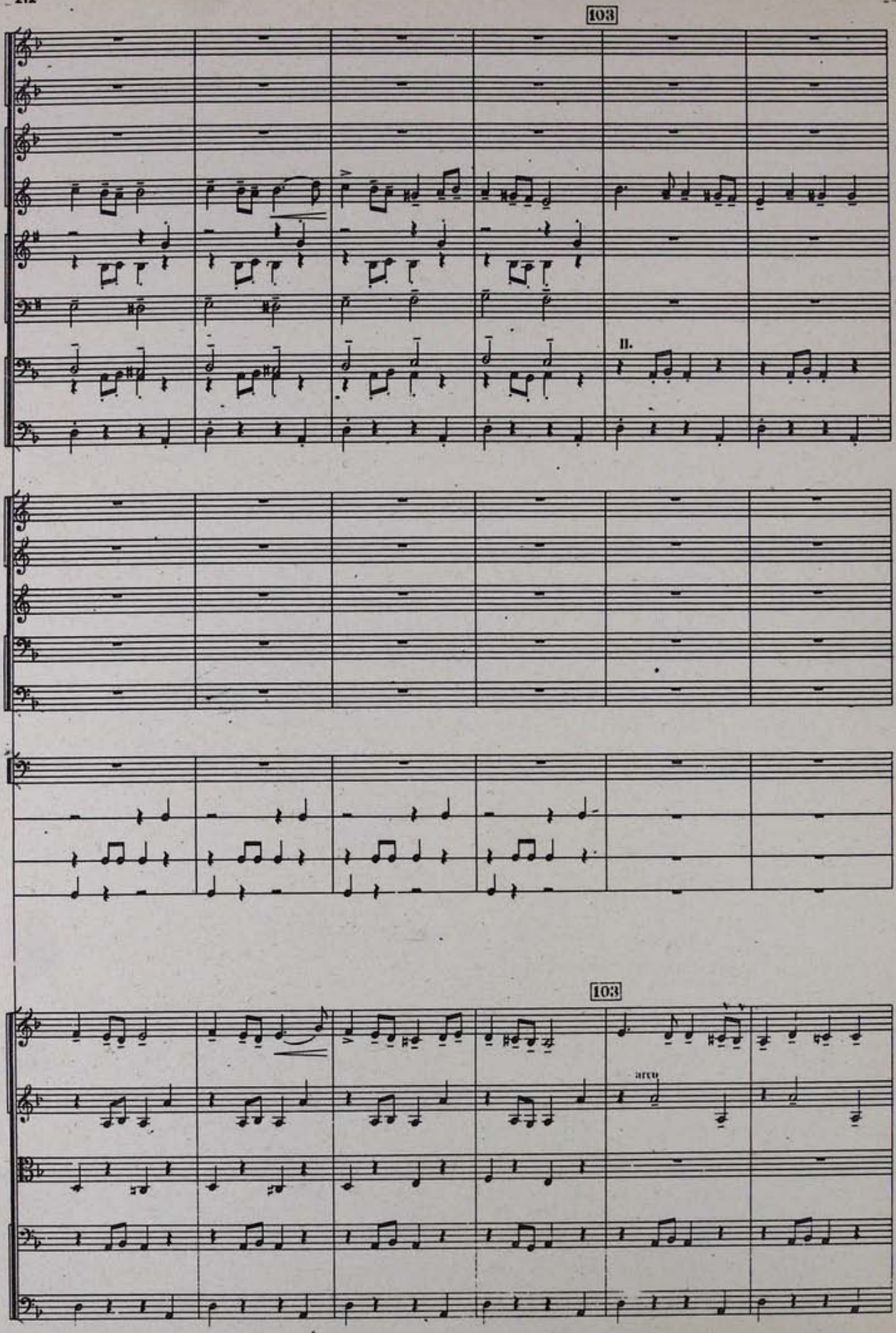
103
II.
103
arco

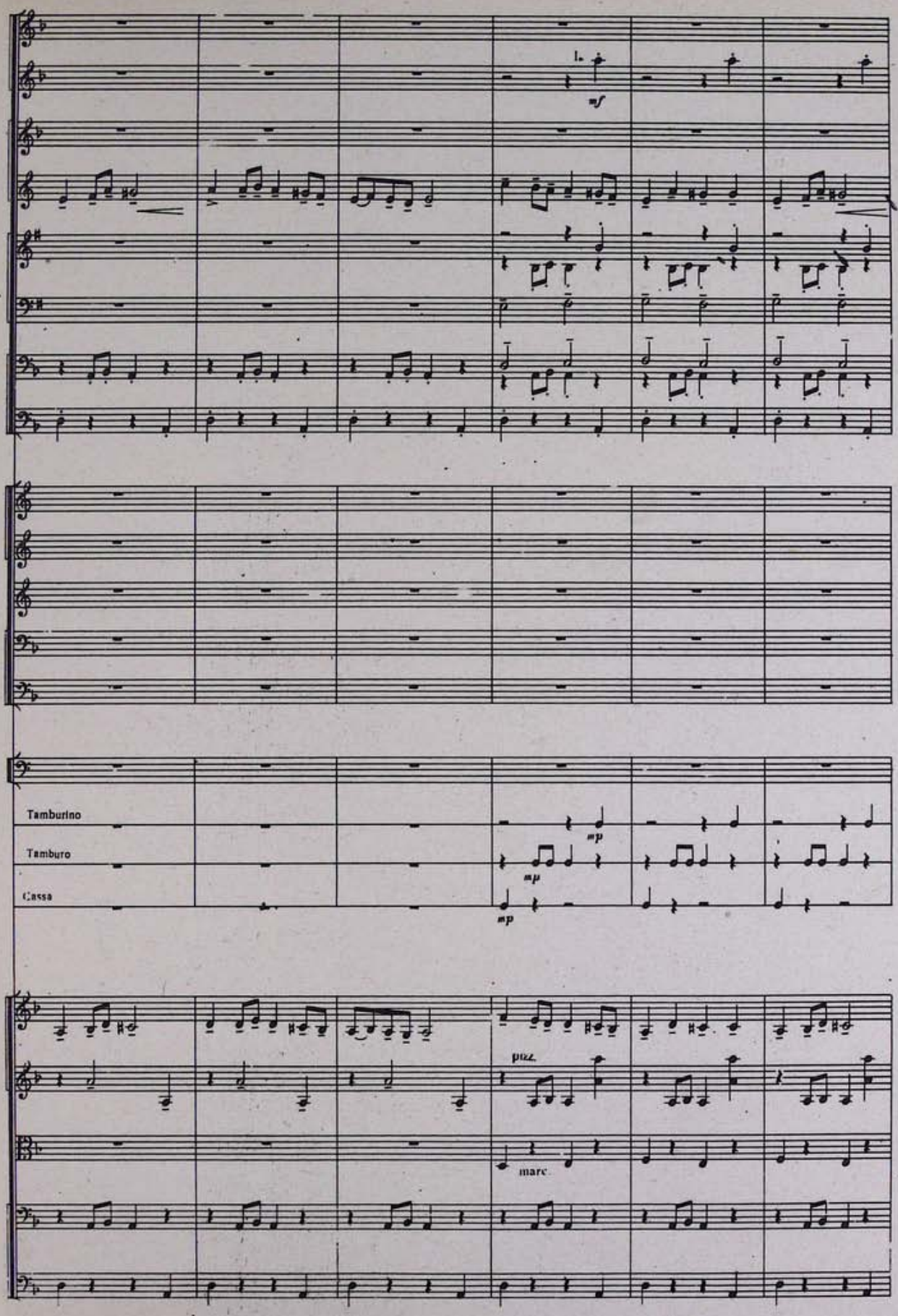
Tamburino
Tamburo
Cassa
pizz.
marc.

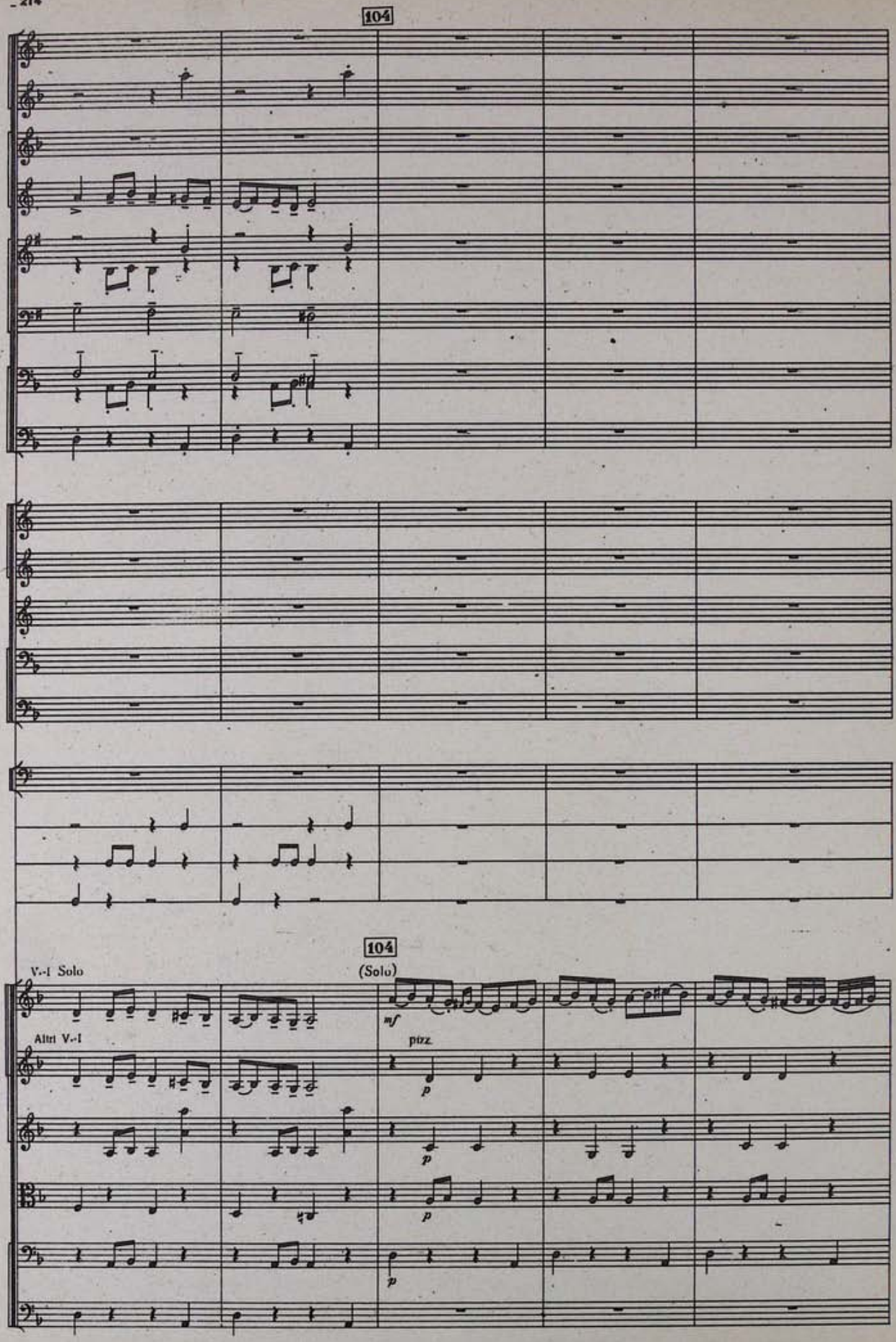
104
104
V.-I Solo
(Solo)
mf
Altri V.-I
pizz.
p
p
p
p

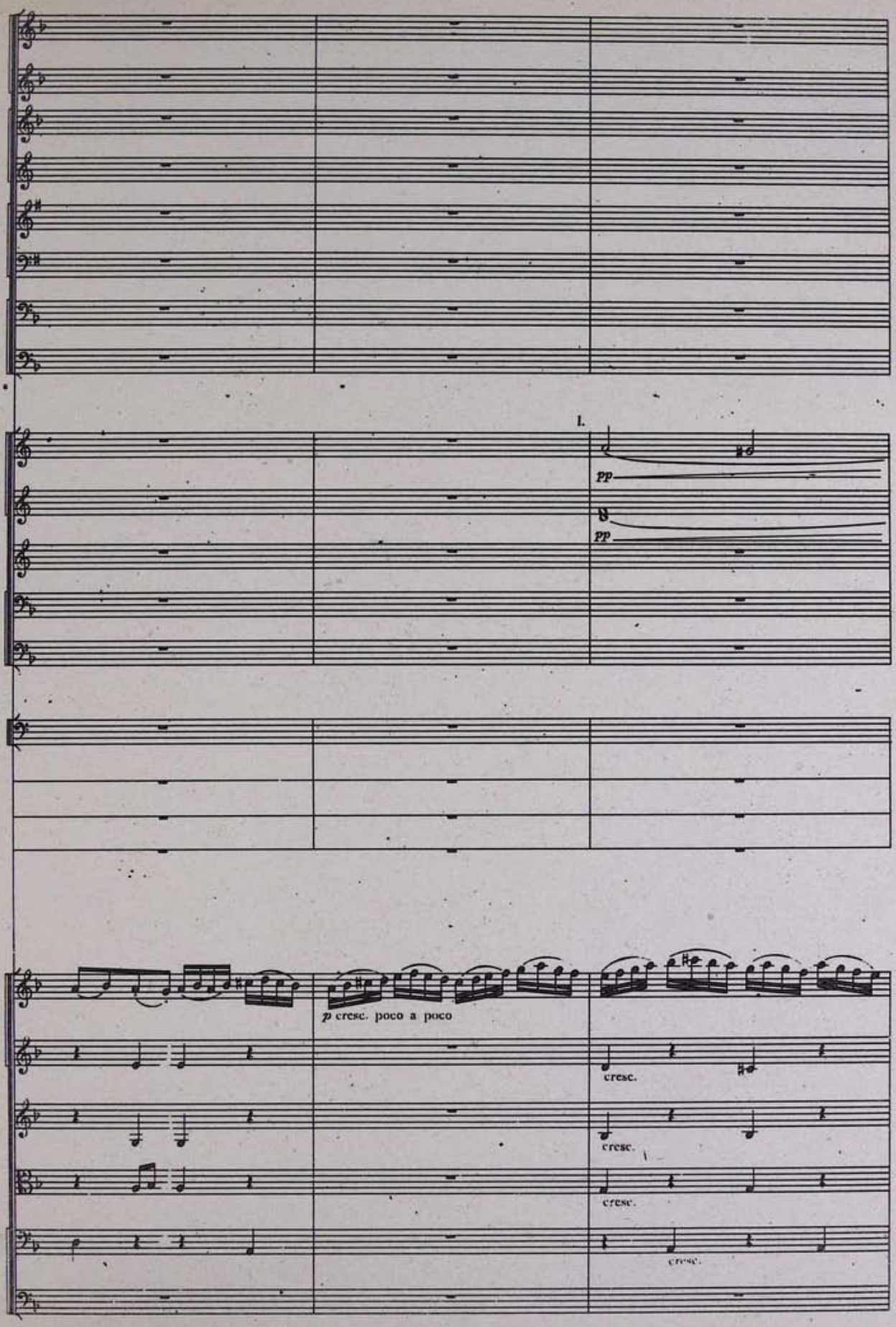
I.
pp
pp
p cresc. poco a poco
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.

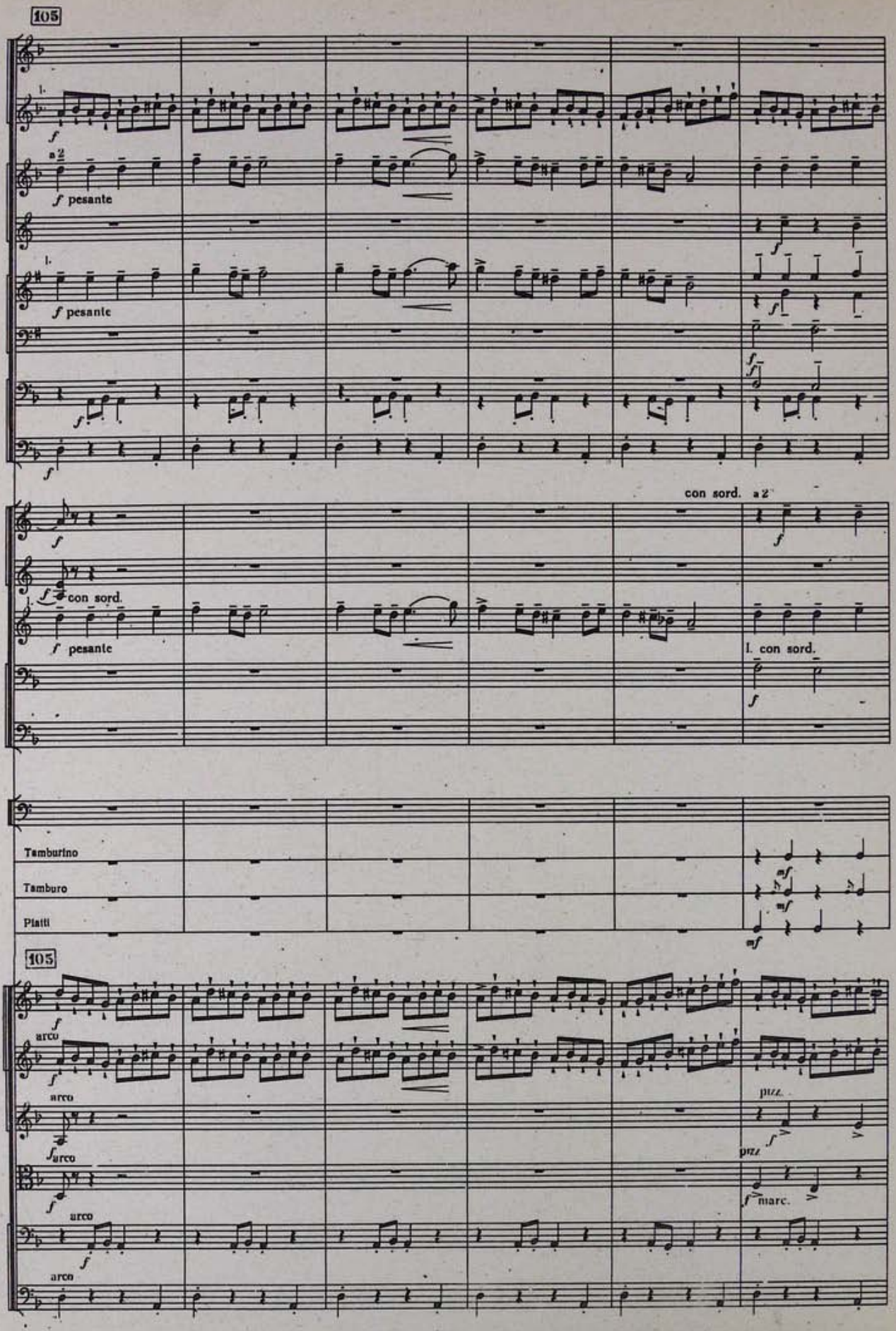
105
a 2
f pesante
f pesante
con sord.
a 2
con sord.
f pesante
I. con sord.
Tamburino
Tamburo
Piatti
105
arco
arco
arco
arco
arco
pizz.
pizz.
marc.

106

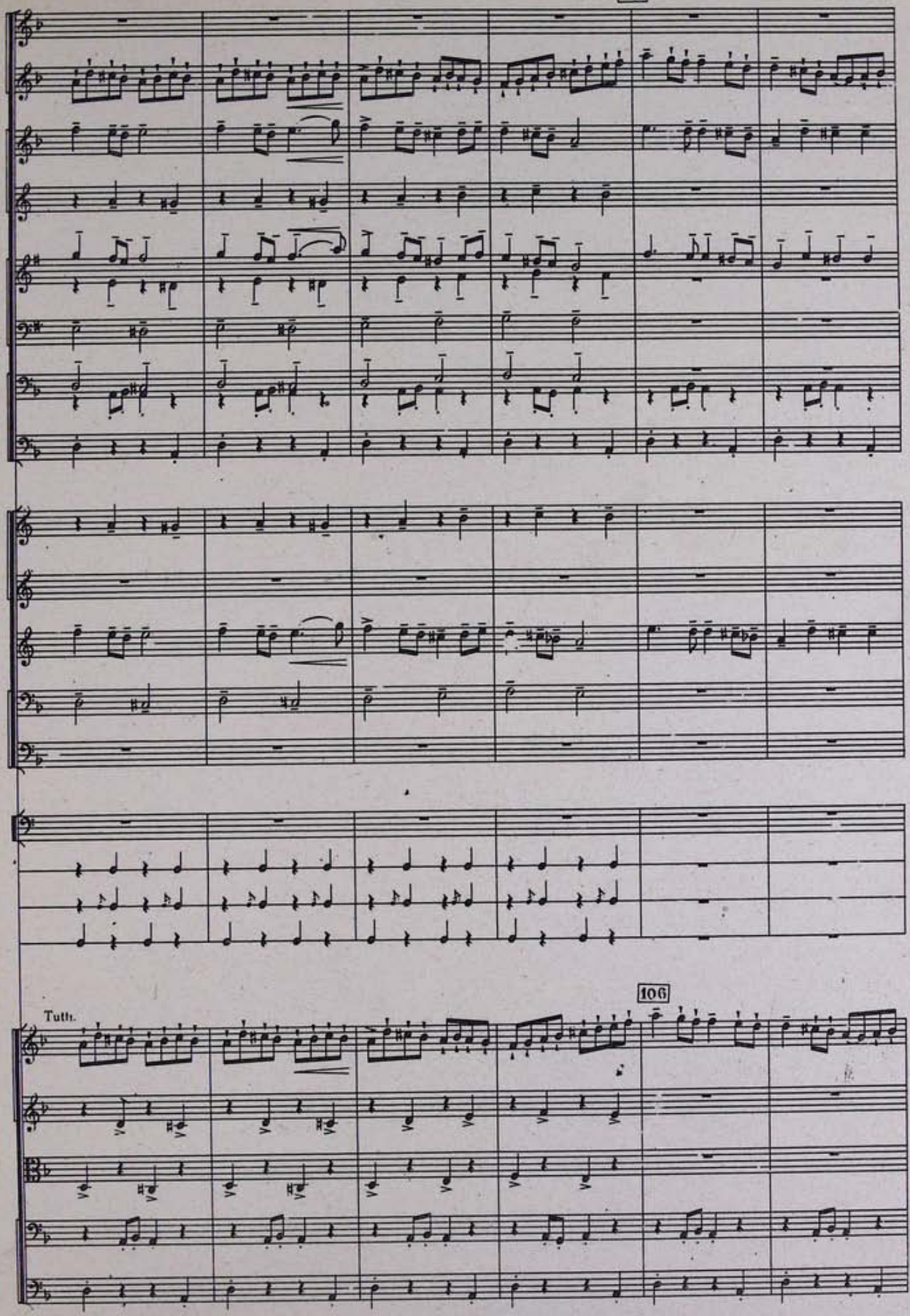

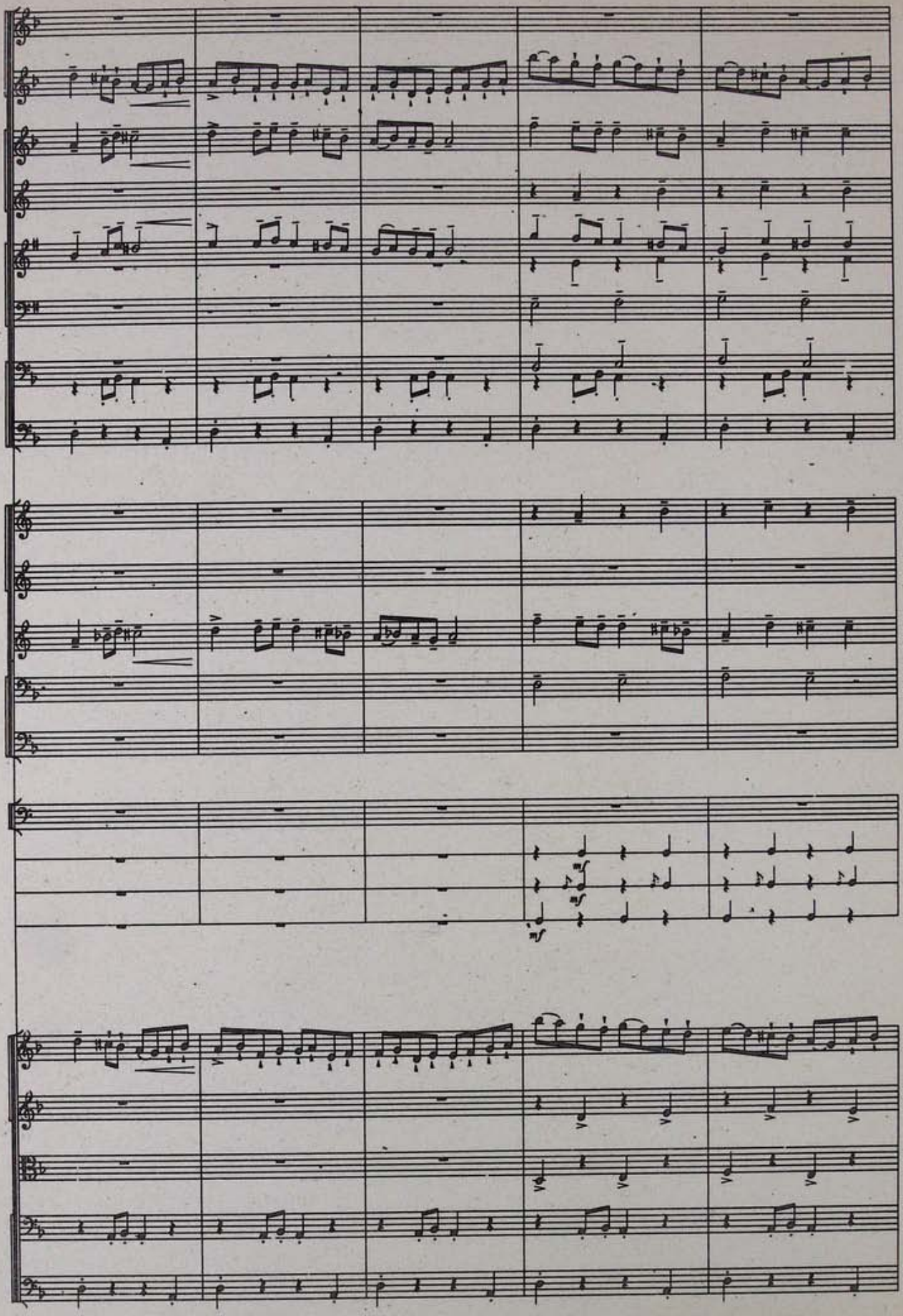

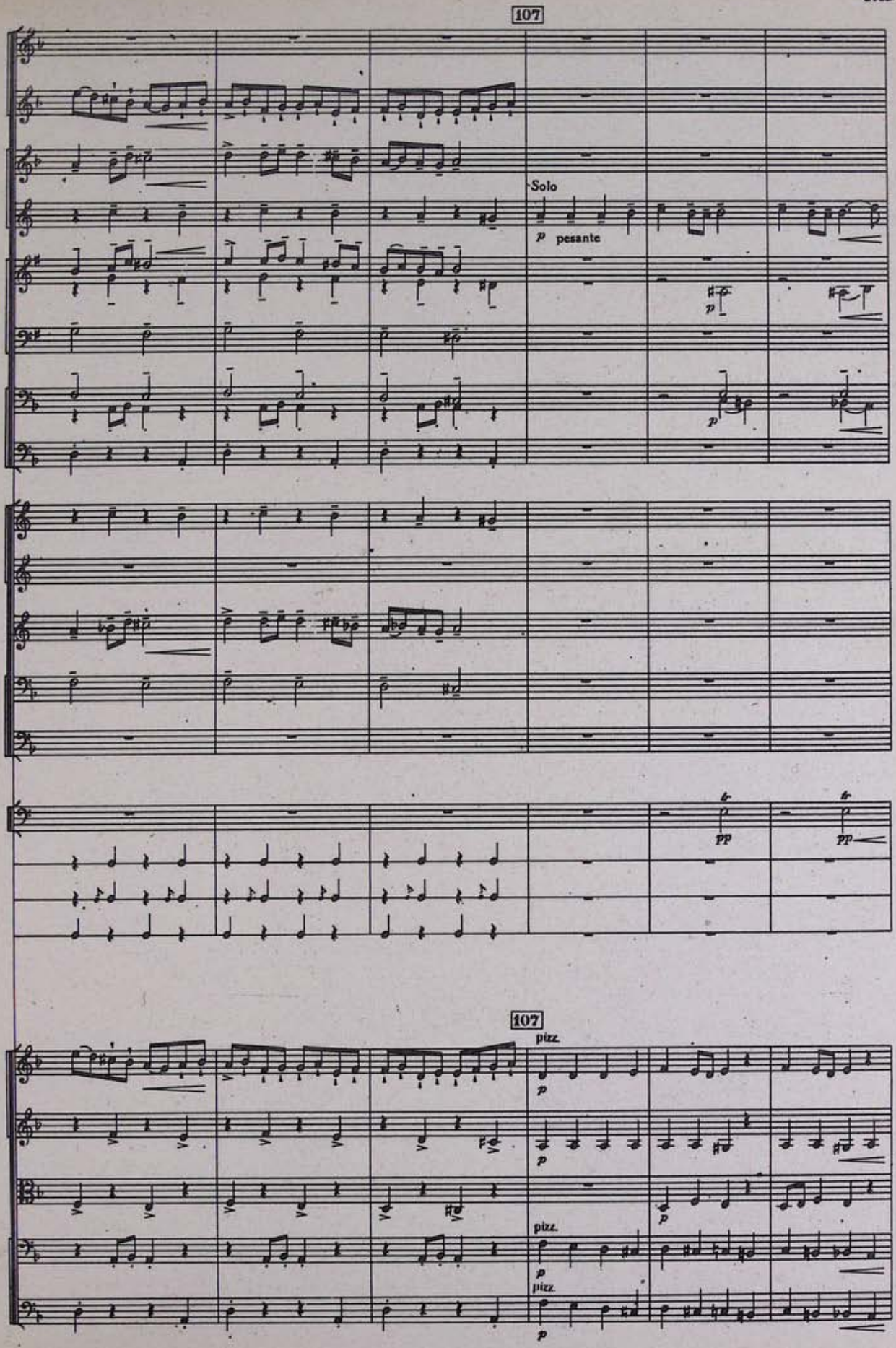
107
Solo
p pesante
p
p
pp
pp
107
pizz.
p
p
p
pizz.
p
pizz.
p

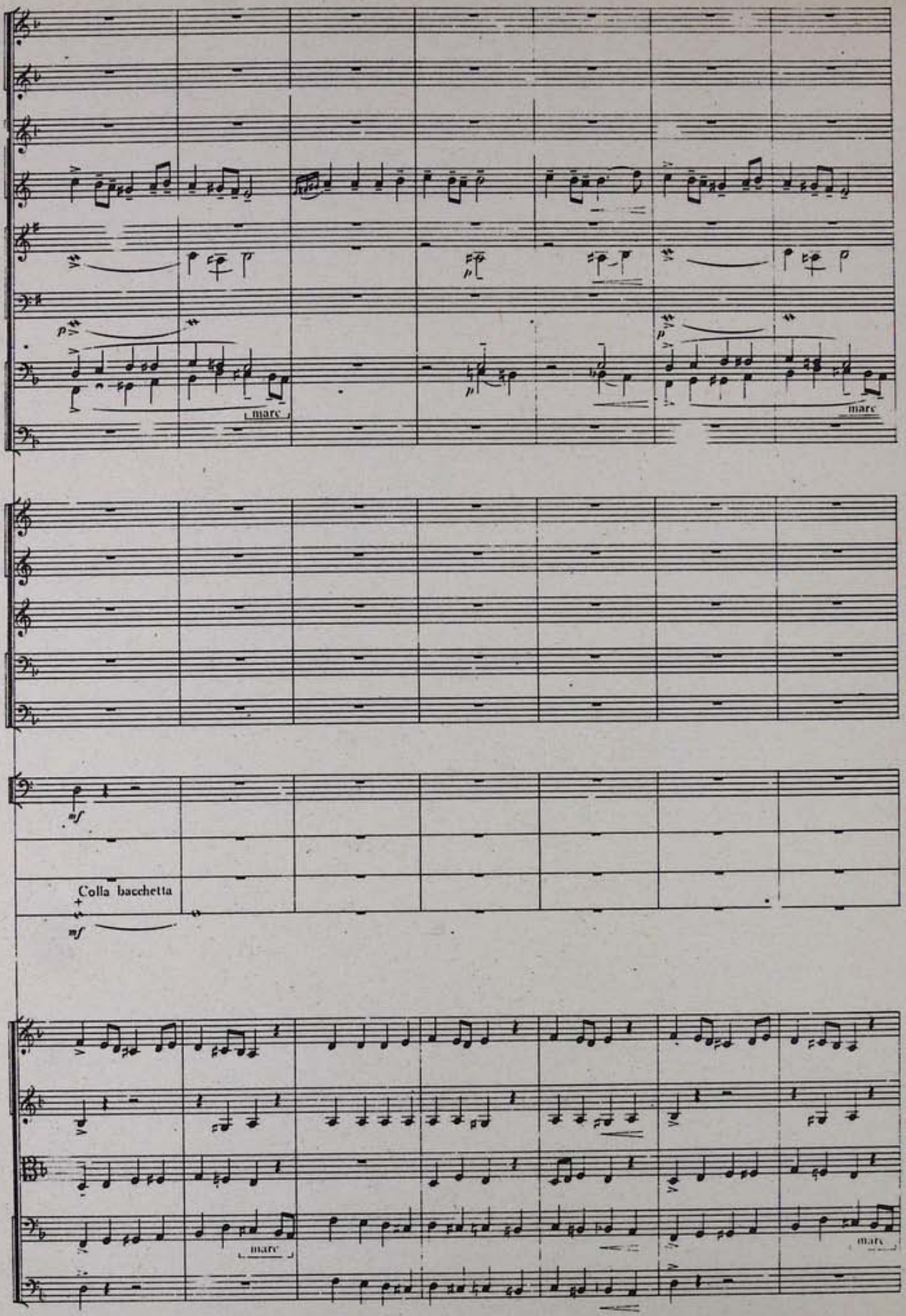
p
marc
p
marc
mf
Colla bacchetta
mf
marc
marc

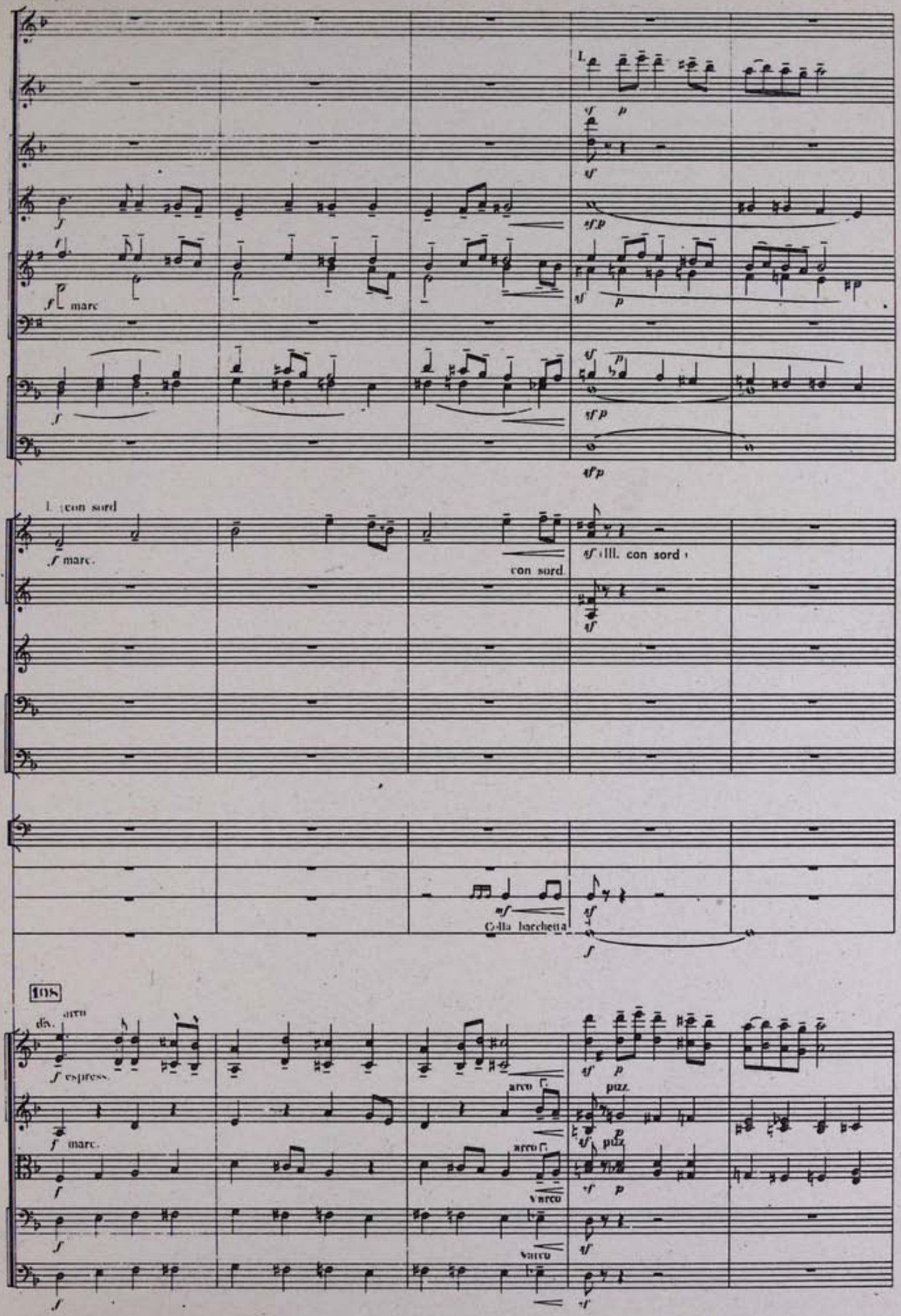
I.
marc
I. con sord
marc.
con sord.
III. con sord
Colla bacchetta
108
div.
arco
espress.
marc.
arco
pizz.
arco
pizz.
arco
arco

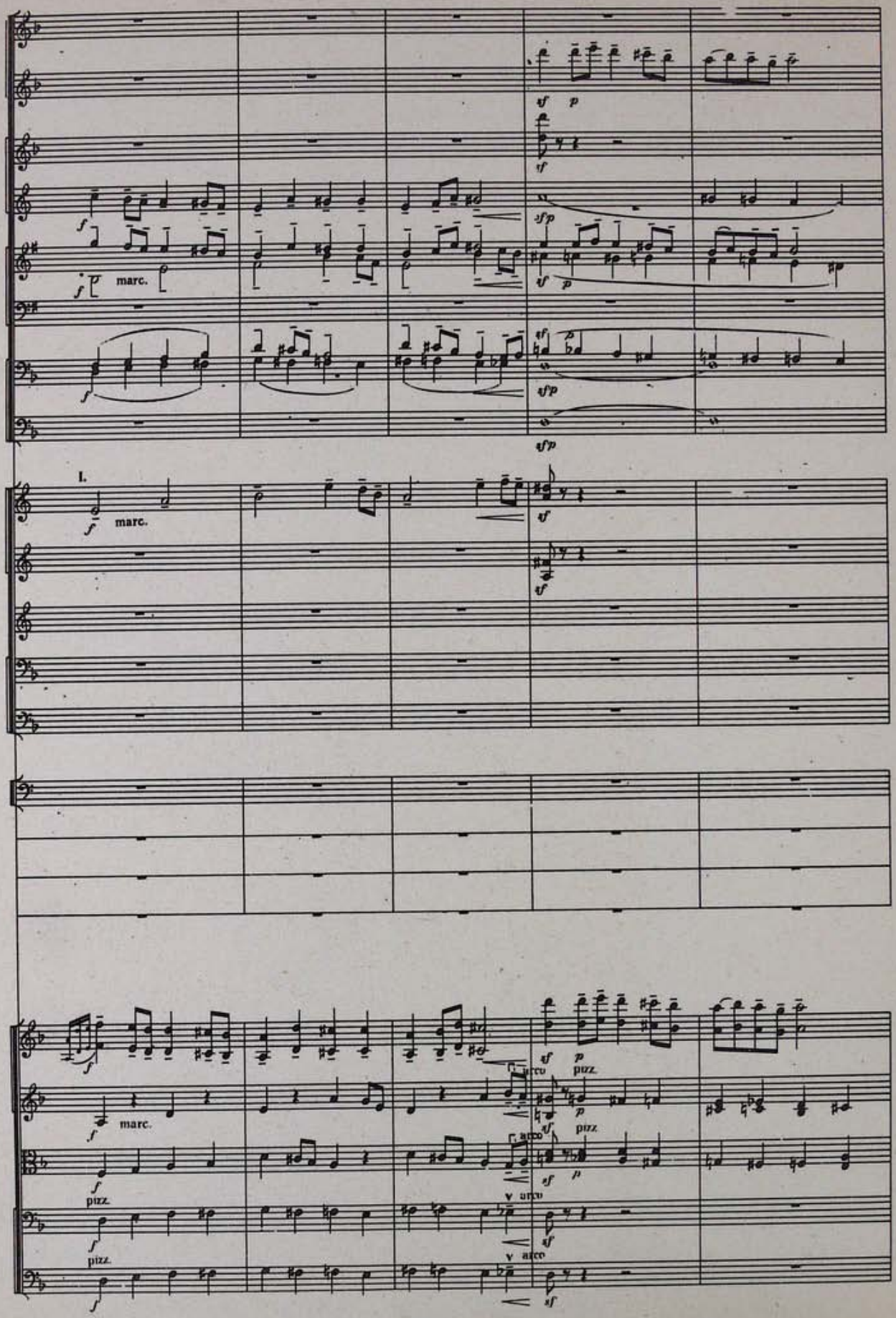
marc.
I.
marc.
pizz.
arco
pizz.
arco
pizz.
arco

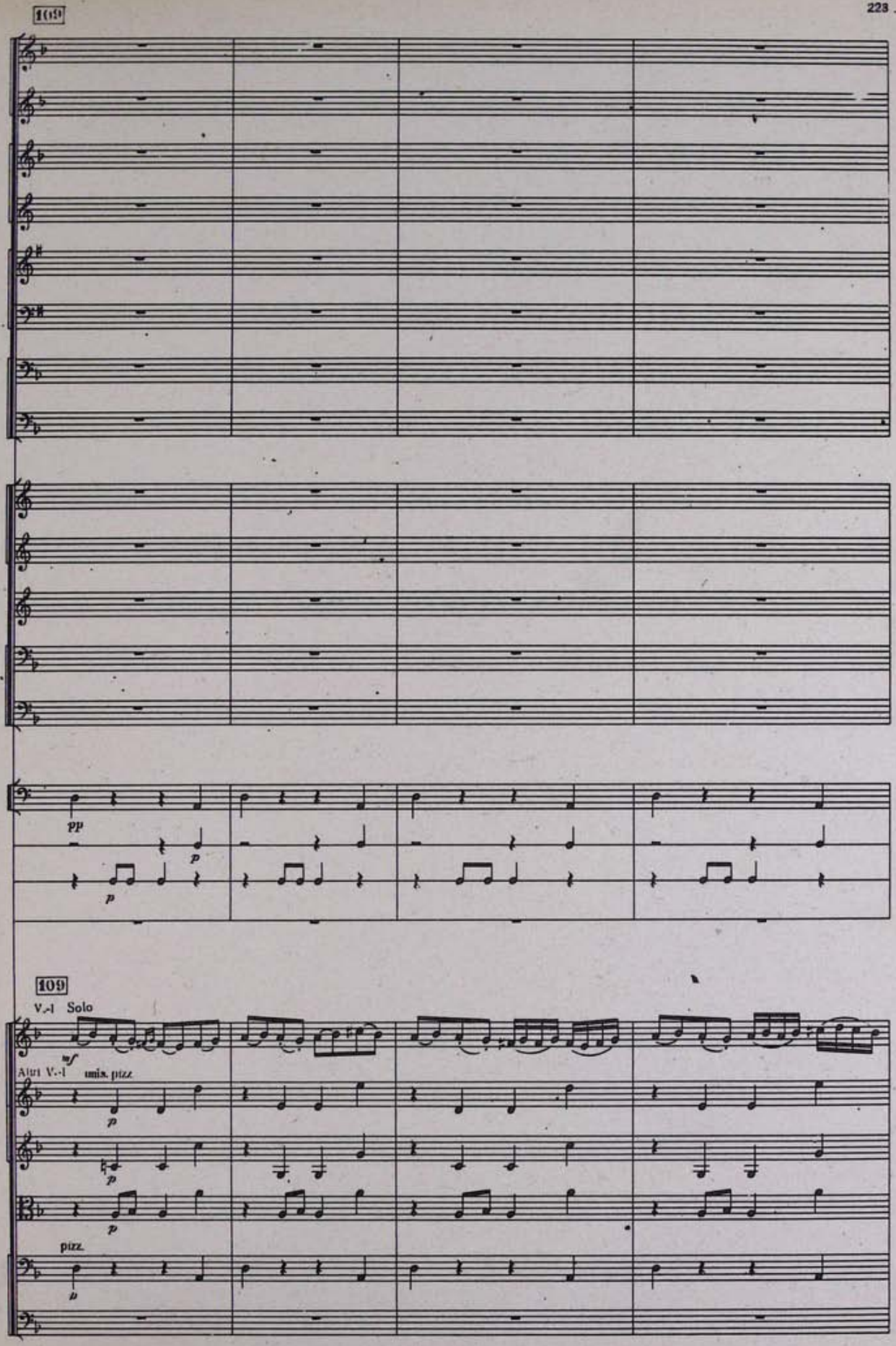
109
pp
p
p
109
V.-I Solo
mf
Altri V.-I
unis. pizz.
p
p
p
pizz.
p

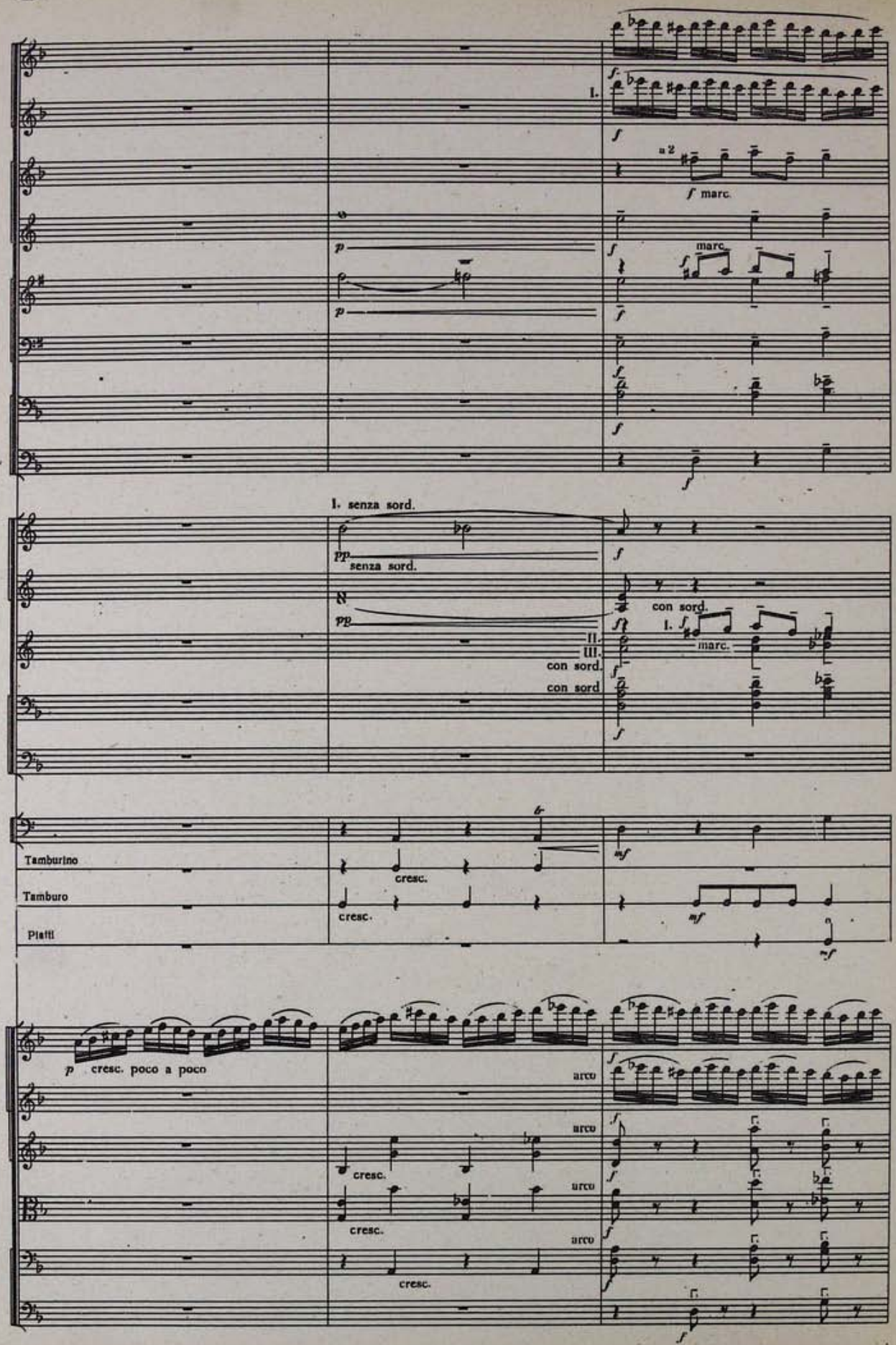
I.
a 2
f marc.
marc.
I. senza sord.
senza sord.
con sord.
II.
III.
con sord.
con sord
Tamburino
Tamburo
Piatti
cresc.
p cresc. poco a poco
arco

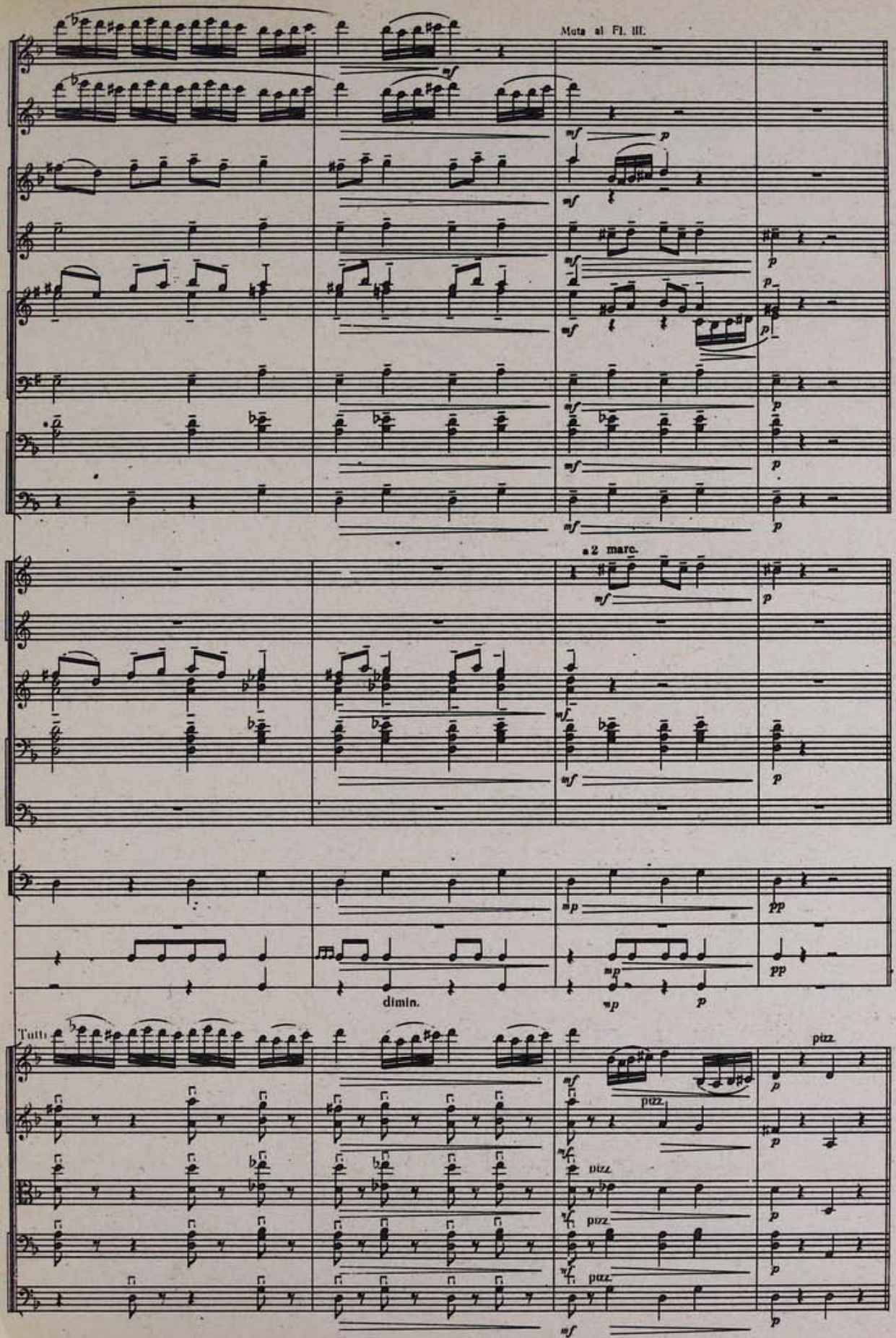
Muta al Fl. III.
a 2 marc.
dimin.
Tutti
pizz.

110 Moderato. ♩ 80.

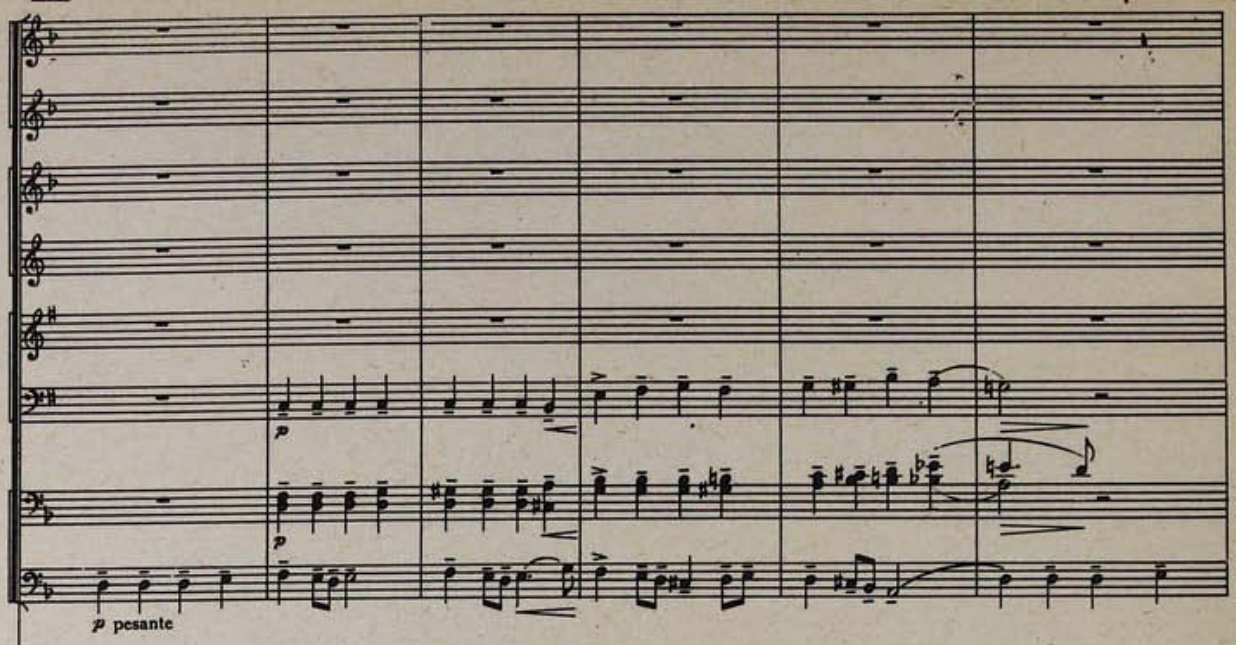

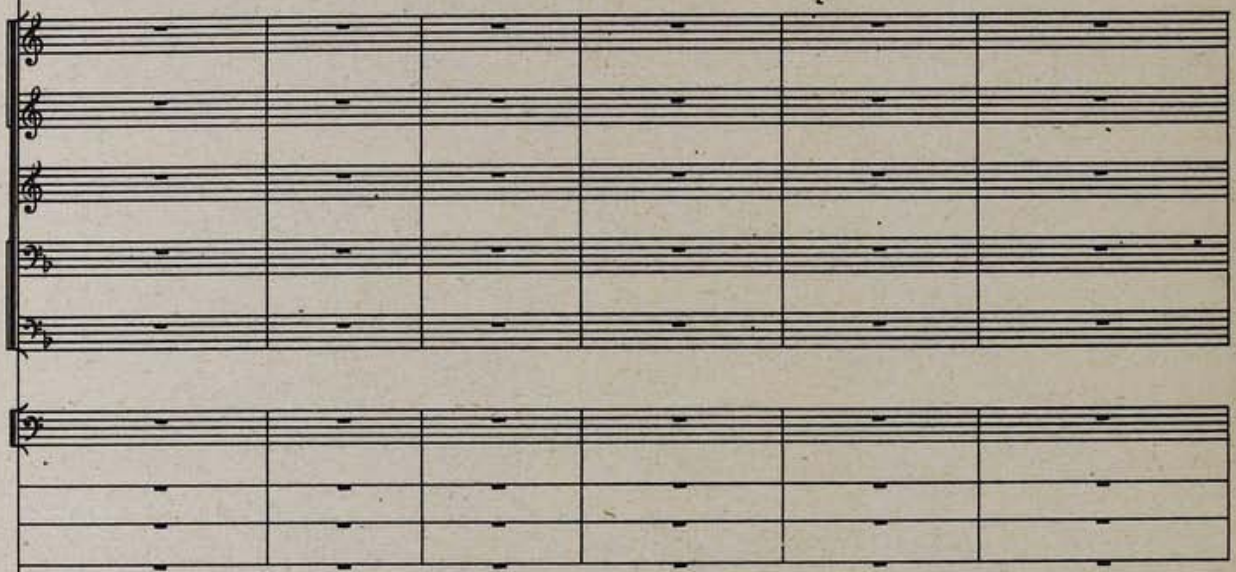

110 Moderato. ♩ 80.

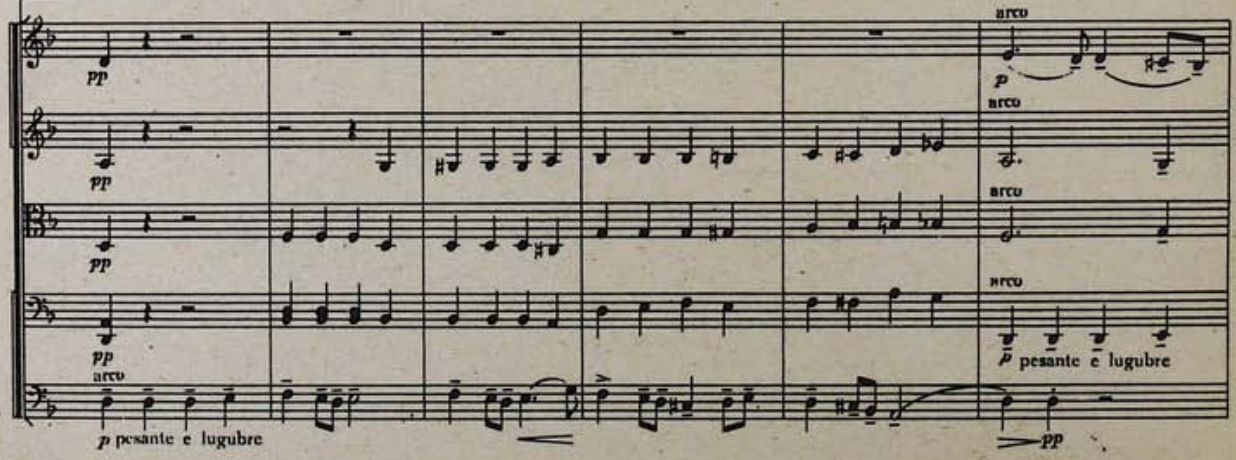

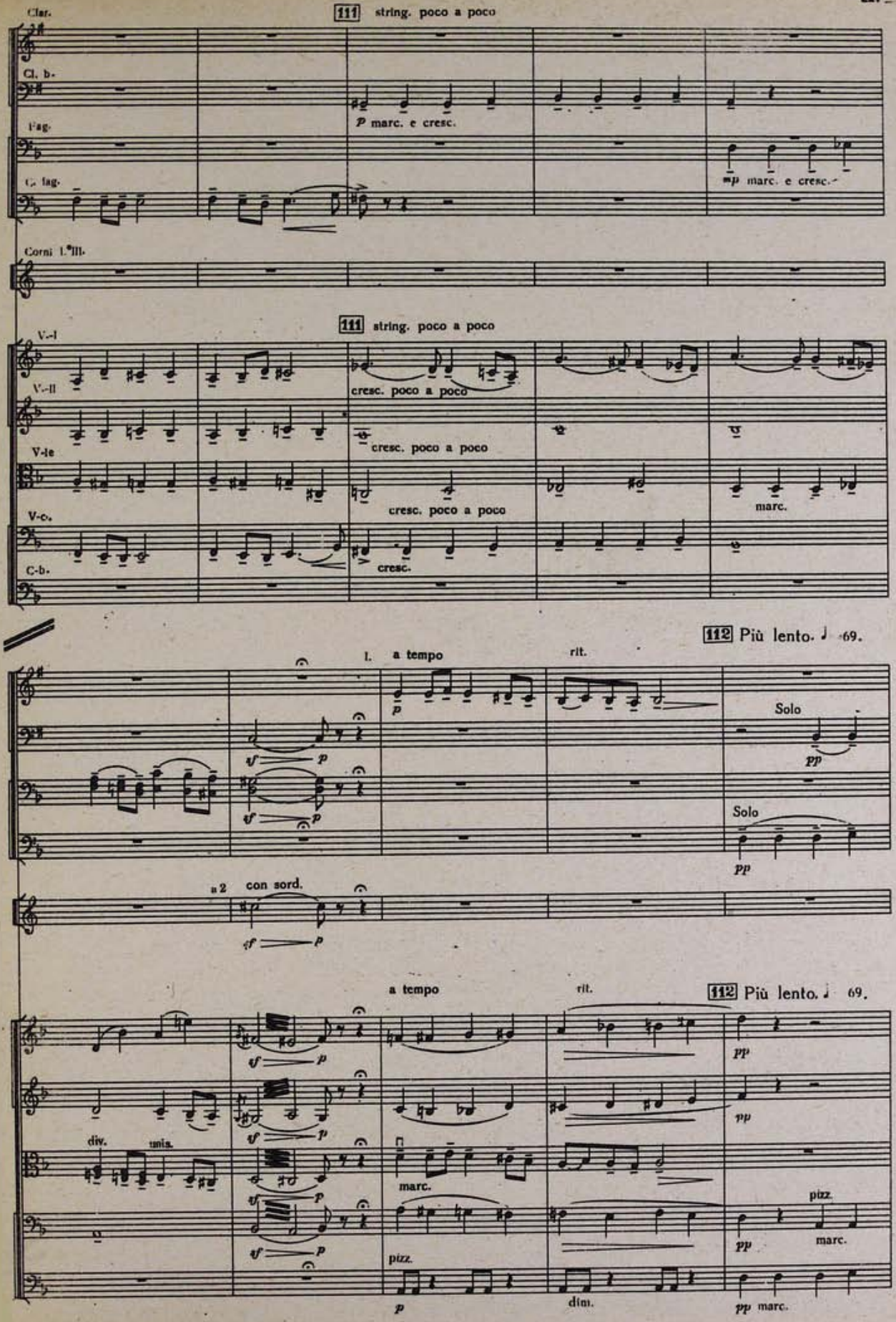
Clar.
111 string. poco a poco
Cl. b.
Fag.
C. fag.
p marc. e cresc.
mp marc. e cresc.
Corni I.°III.
111 string. poco a poco
V.-I
V.-II
V-le
V-c.
C-b.
cresc. poco a poco
cresc. poco a poco
cresc. poco a poco
cresc.
marc.
112 Più lento. ♩ 69.
I. a tempo
rit.
Solo
Solo
a 2
con sord.
a tempo
rit.
112 Più lento. ♩ 69.
div.
unis.
marc.
pizz.
pizz.
marc.
dim.
pp marc.

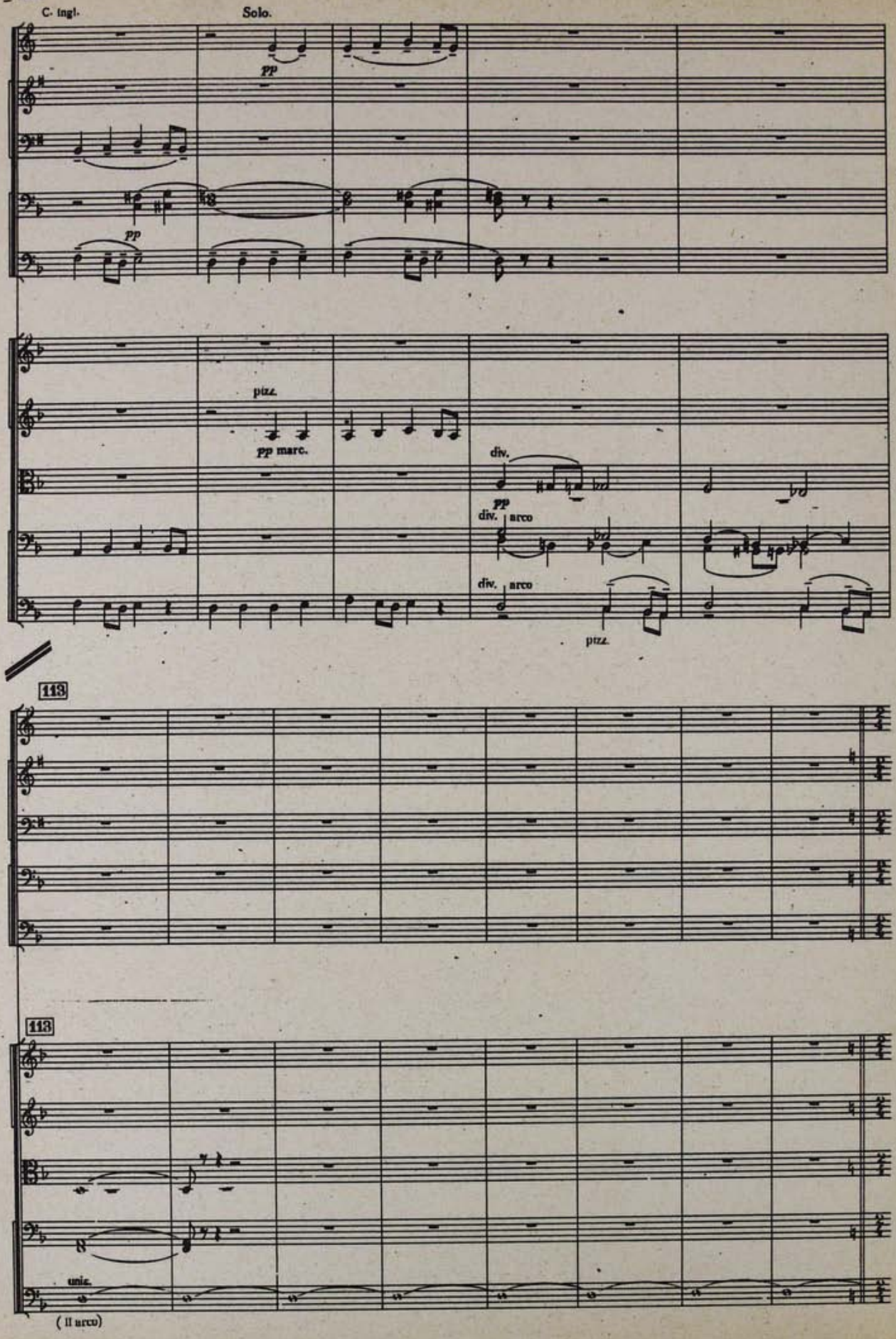
C. ingl.
Solo.
pp
pp
pizz.
pp marc.
div.
pp
div. arco
div. arco
pizz.
113
113
unis.
(II arco)

114 Allegro fantastico. ♩ = 132.

Ob. con sord.

p

Clar.

pp

114 Allegro fantastico. ♩ = 132.

div. con sord

p

arco con sord.
div.

p

115

f

mf

115

f

unis.

f

div. con sord.

f

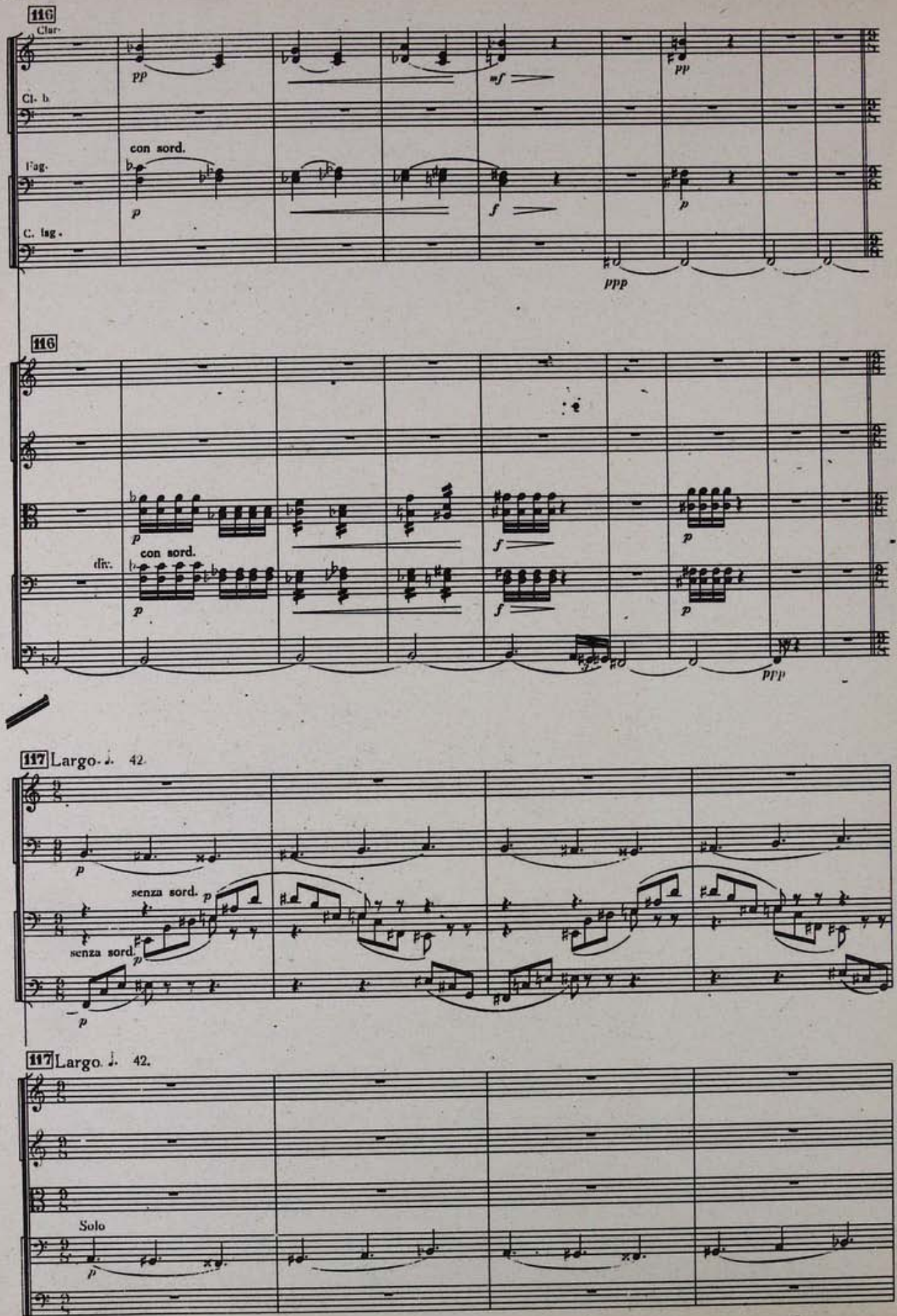
116
Clar.
Cl. b.
con sord.
Fag.
C. fag.
pp
mf
pp
p
f
p
ppp
116
con sord.
div.
p
f
p
ppp
117 Largo. ♩. 42.
senza sord.
senza sord.
p
117 Largo. ♩. 42.
Solo
p

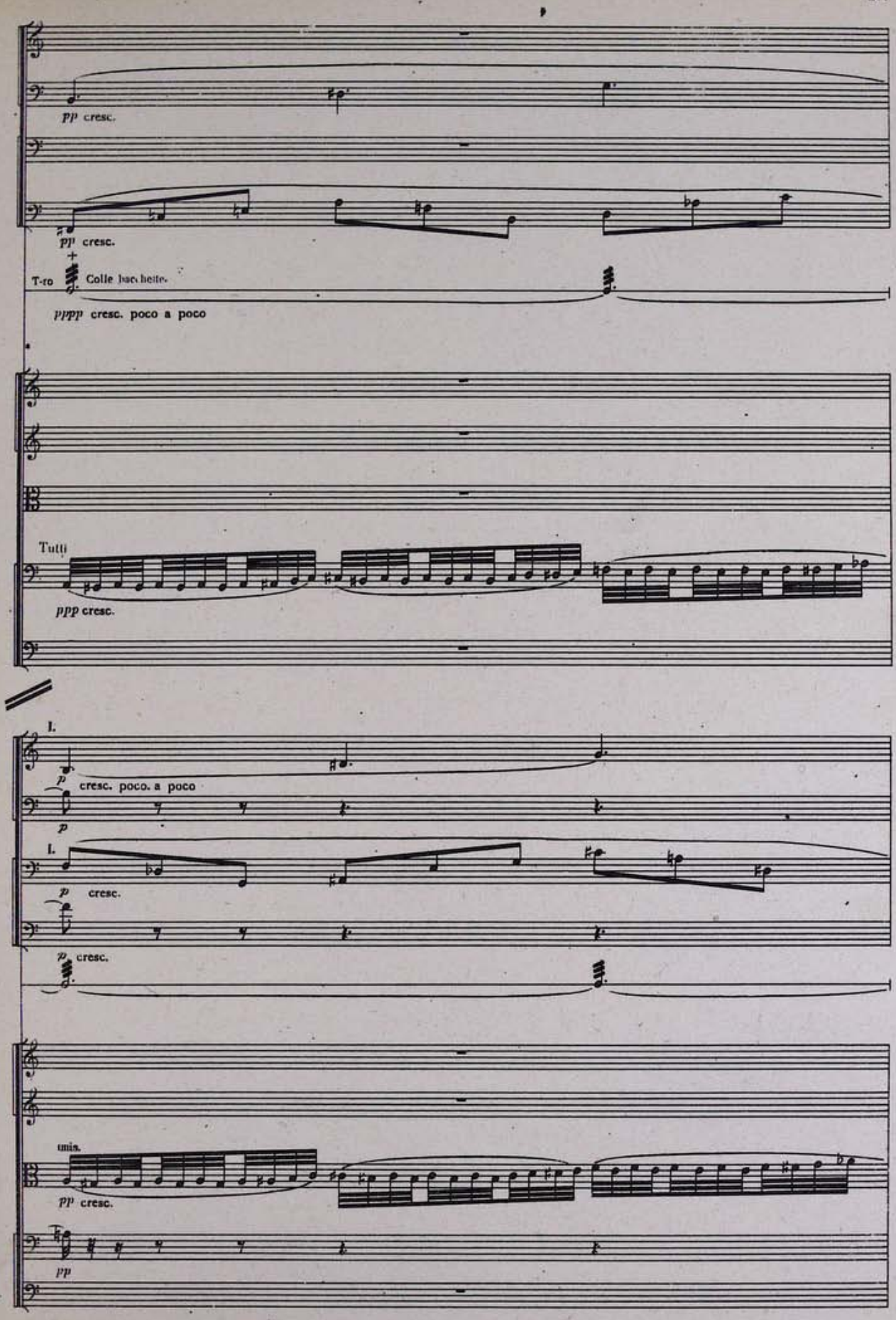
pp cresc.
pp cresc.
T-ro
Colle baccheite.
pppp cresc. poco a poco
Tutti
ppp cresc.
I.
p
cresc. poco. a poco
p
I.
p
cresc.
p
cresc.
unis.
pp cresc.
pp

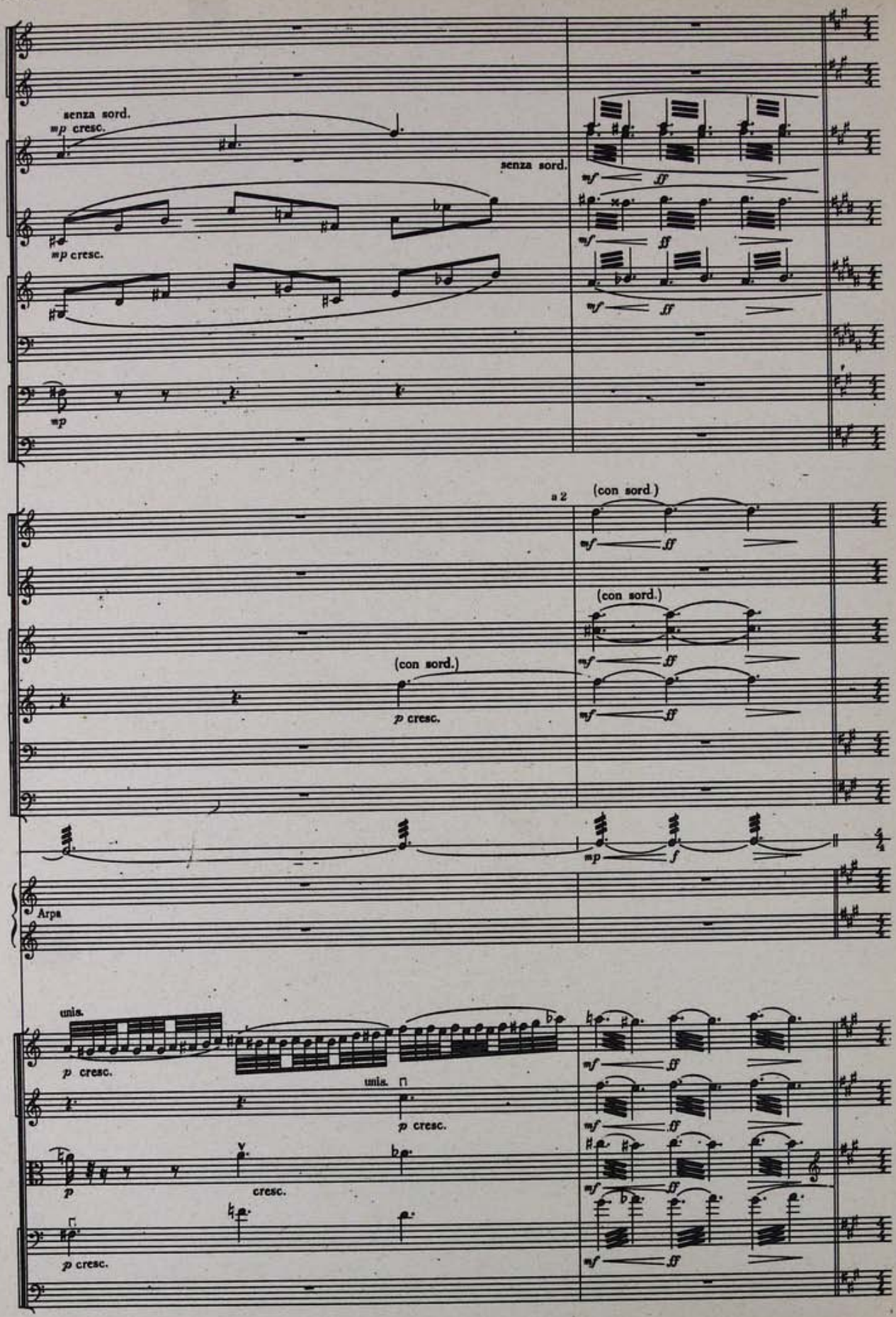
senza sord.
mp cresc.
senza sord.
mp cresc.
mp
mf ff
a 2
(con sord.)
(con sord.)
(con sord.)
p cresc.
mp f
4/4
Arpa
unis.
p cresc.
unis.
p cresc.
p
cresc.
p cresc.

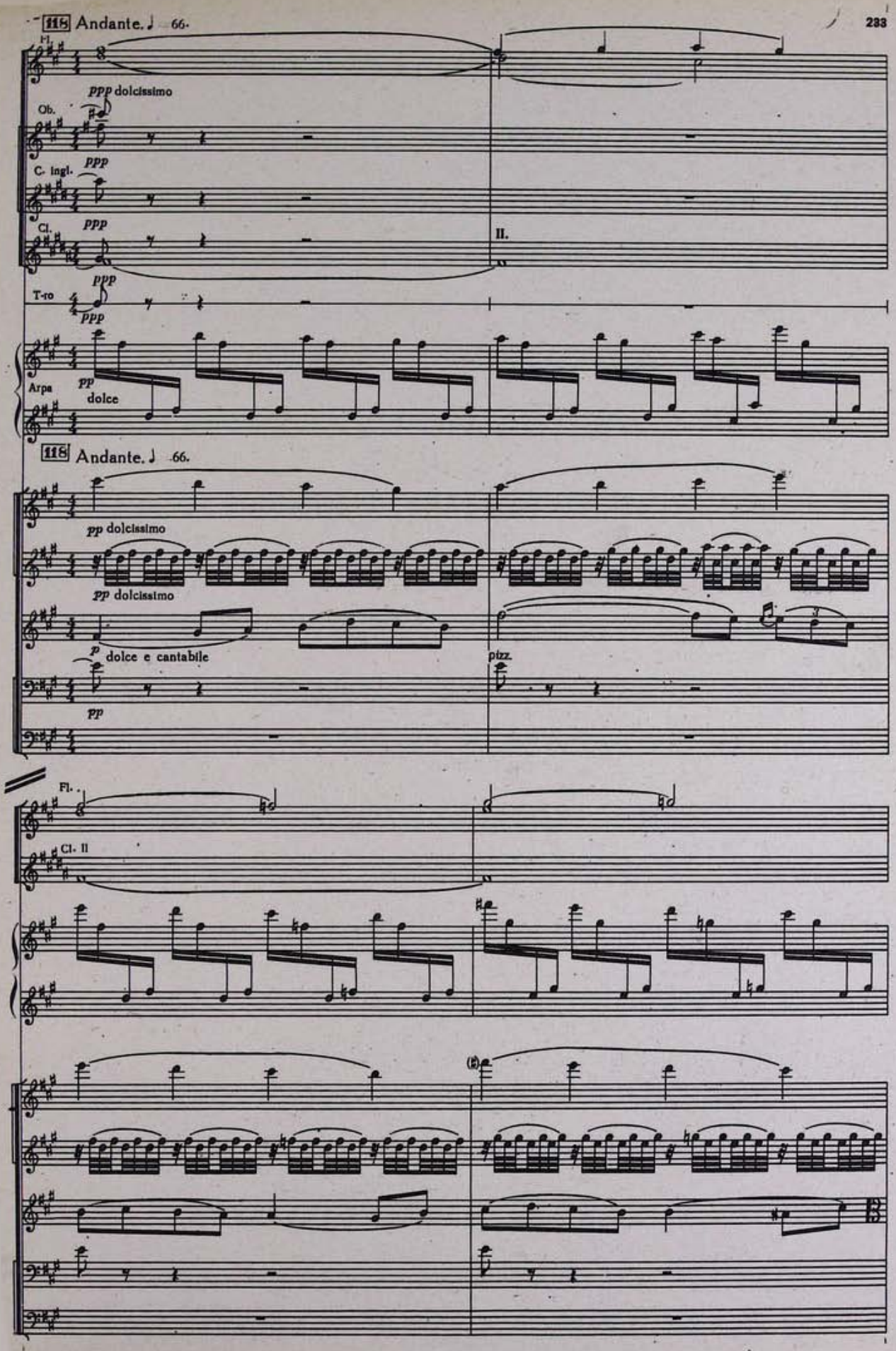
115 Andante. ♩ 66.
Fl.
ppp dolcissimo
Ob.
C. ingl.
ppp
Cl.
ppp
II.
T-ro
ppp
Arpa
pp
dolce
116 Andante. ♩ 66.
pp dolcissimo
pp dolcissimo
p
dolce e cantabile
pp
pizz.
Fl.
Cl. II

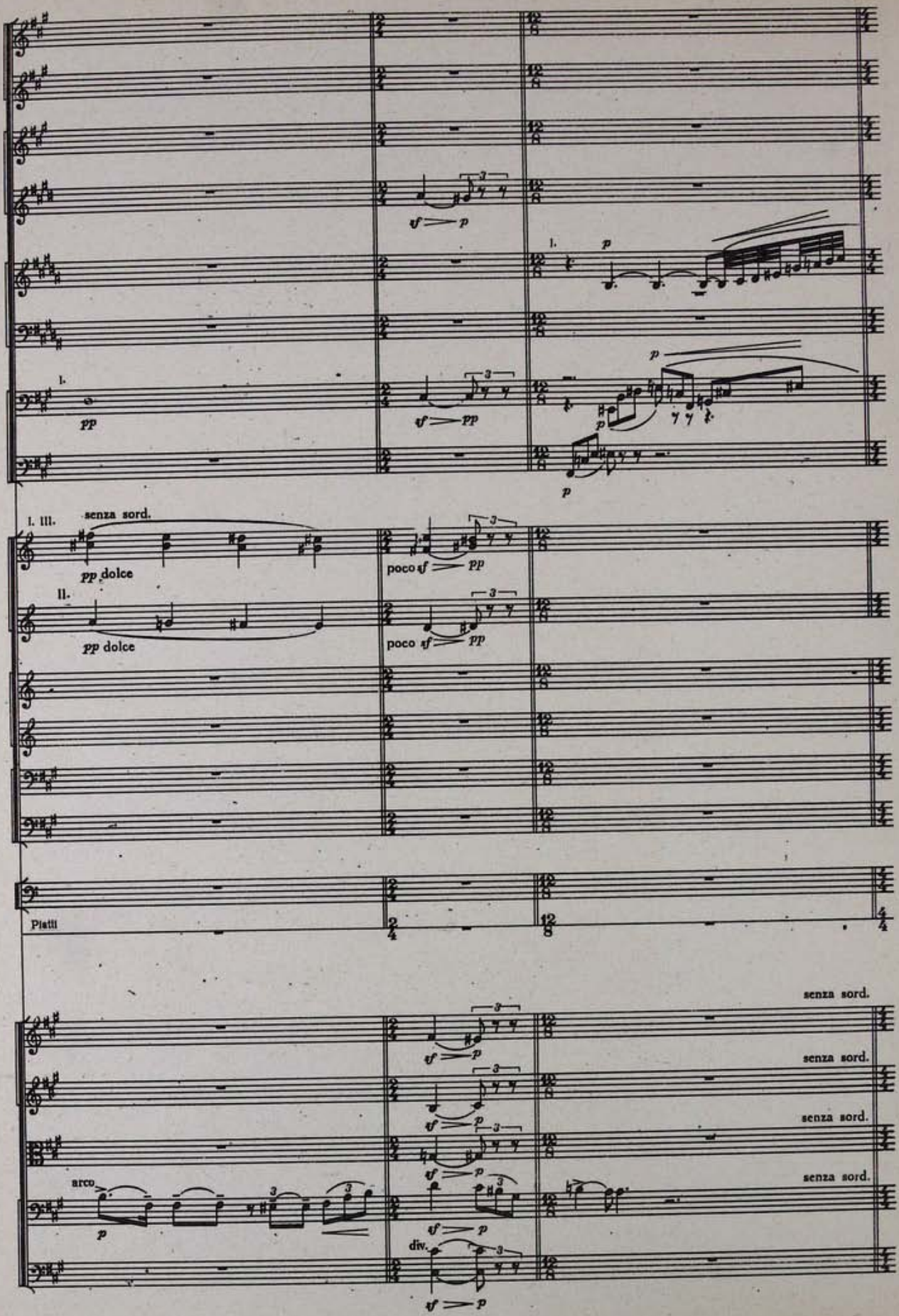
I.
pp
I.
p
I. III.
senza sord.
pp dolce
II.
pp dolce
poco
Piatti
arco
div.
senza sord.
senza sord.
senza sord.
senza sord.

119 Poco più mosso. ♩ = 76.

animando

mf

mf

mf

con sord.

ppp

con sord.

ppp

con sord.

pp

4/4

119 Poco più mosso . ♩ = 76.

animando

sul ponticello

p

sul ponticello

p

sul ponticello

p

sul ponticello

p

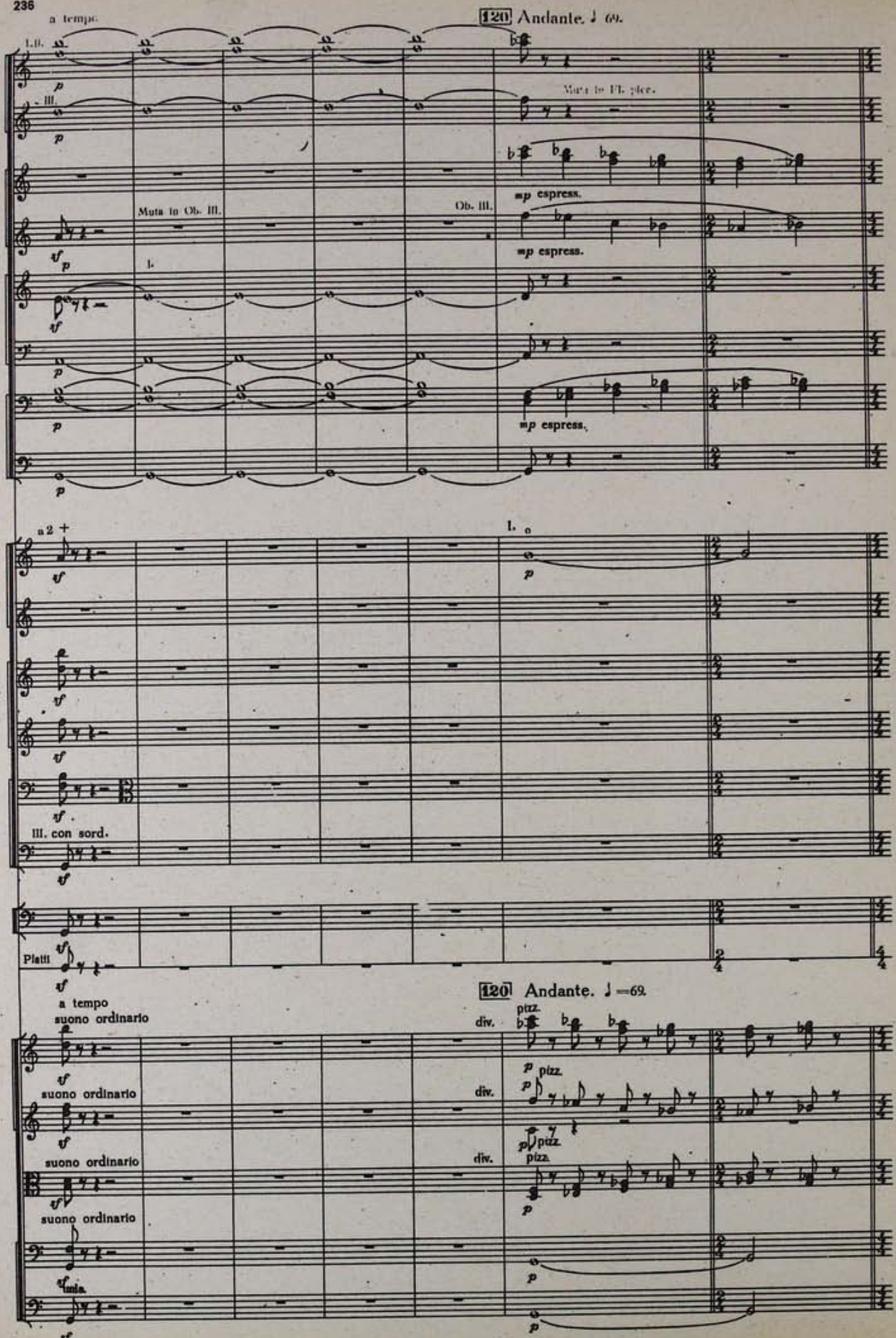
a tempo.
120 Andante. ♩ 69.
Ob. III.
Muta in Fl. pícc.
mp espress.
Muta in Ob. III.
Ob. III.
I.
mp espress.
mp espress.
a 2 +
I.
III. con sord.
Piatti
a tempo
suono ordinario
120 Andante. ♩=69.
div.
pizz.
suono ordinario
suono ordinario
suono ordinario
unis.

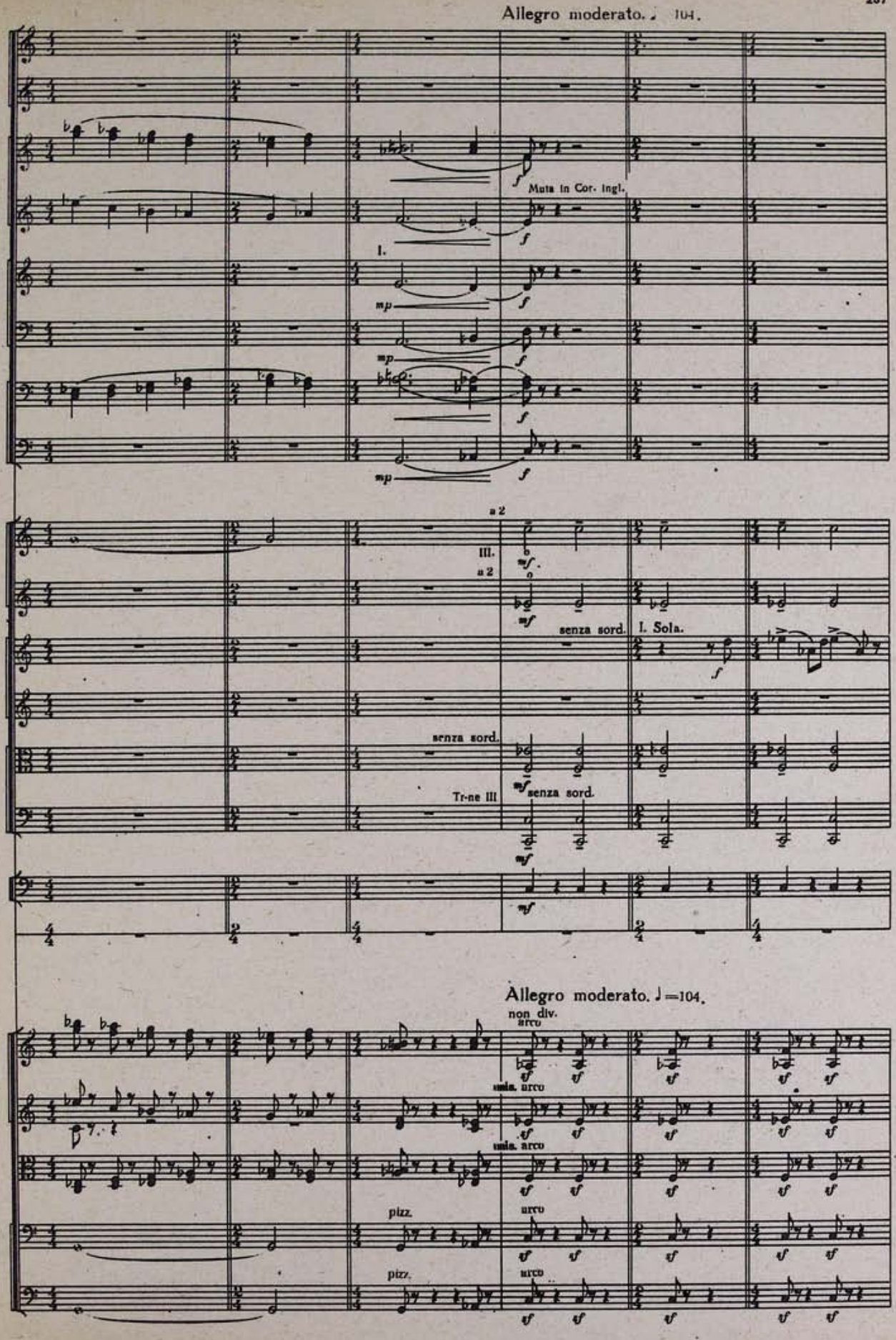
Allegro moderato. ♩ 104.
Muta in Cor. Ingl.
I.
a 2
III.
a 2
senza sord.
I. Sola.
senza sord.
Tr-ne III
senza sord.
Allegro moderato. ♩=104.
non div.
arco
unis. arco
unis. arco
pizz.
arco
pizz.
arco

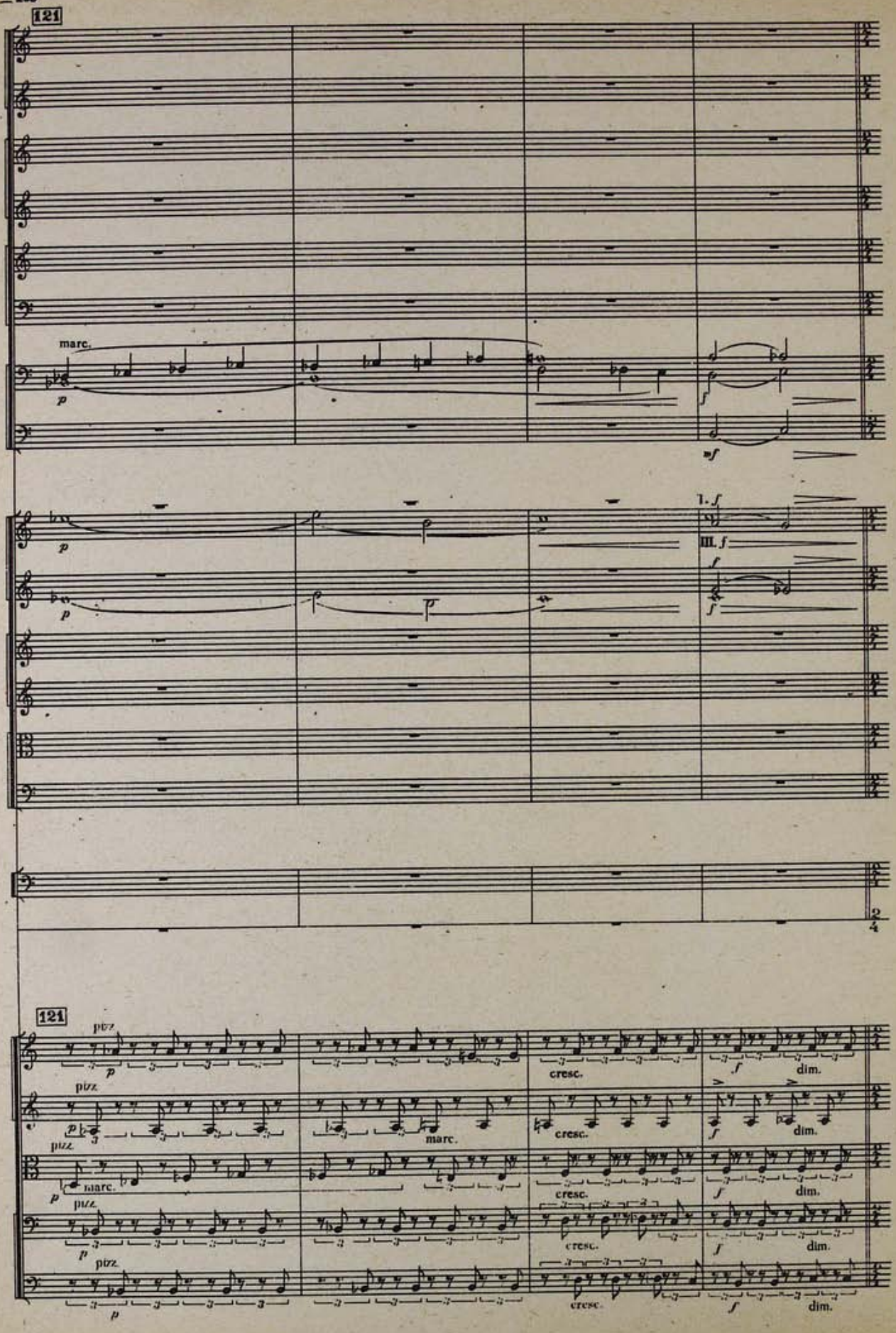
121
marc.
p
mf
1. f
III. f
f
2/4
121
pizz.
p
cresc.
f
dim.
marc.

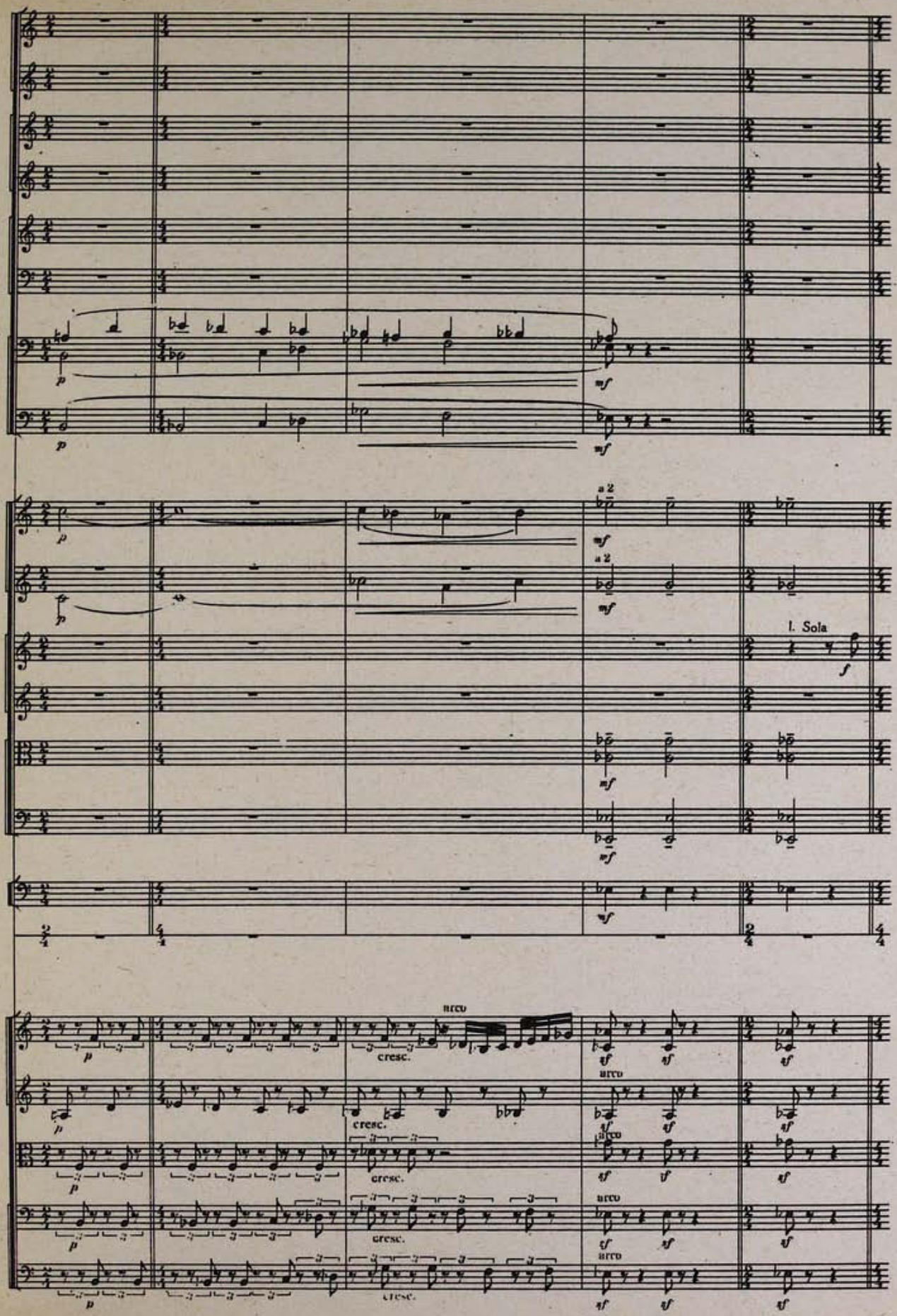
a 2
a 2
I. Sola
arco
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
arco
arco
arco

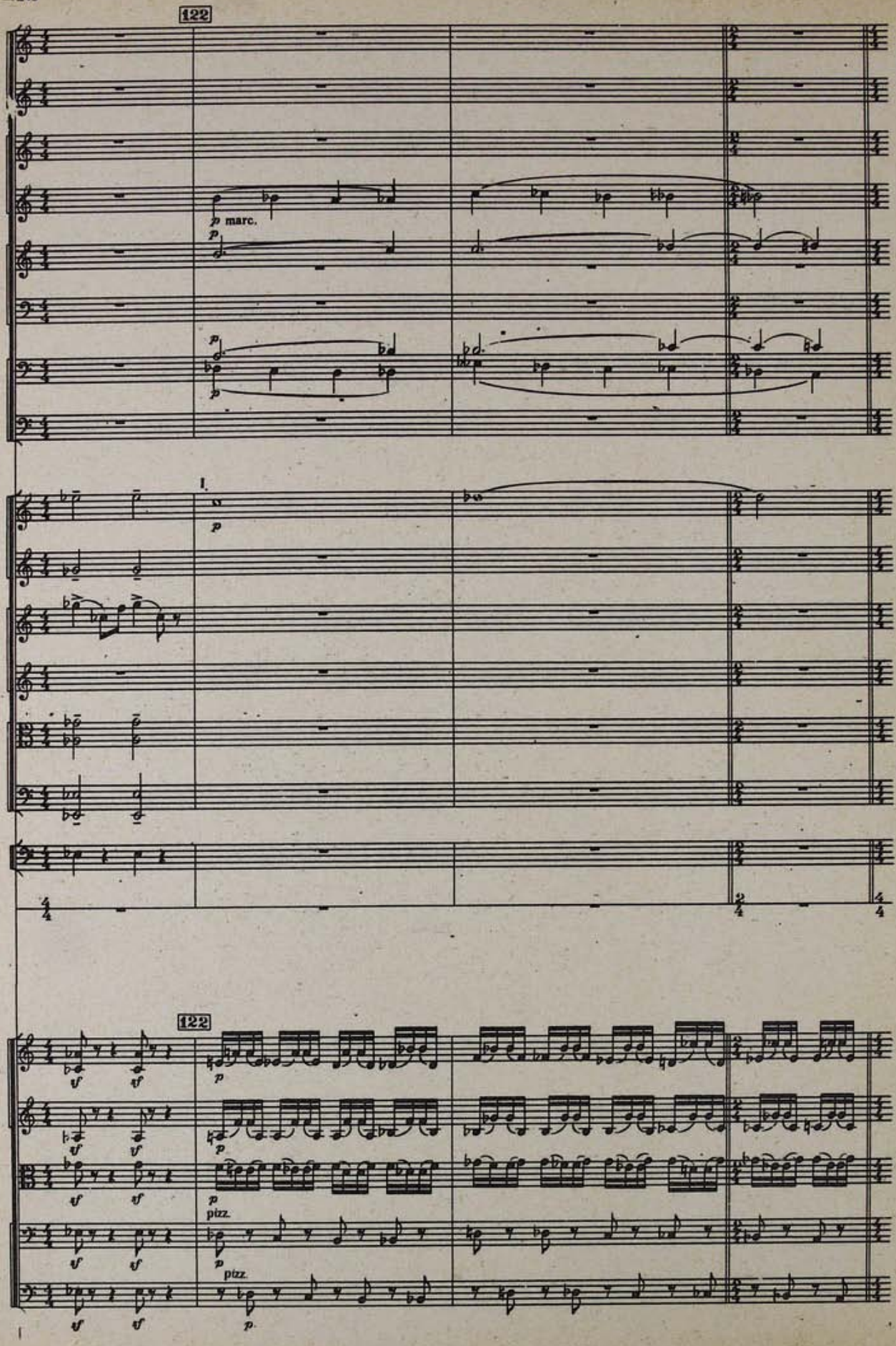
122
p marc.
p
p
p
I.
p
122
sf
p
pizz.
pizz.

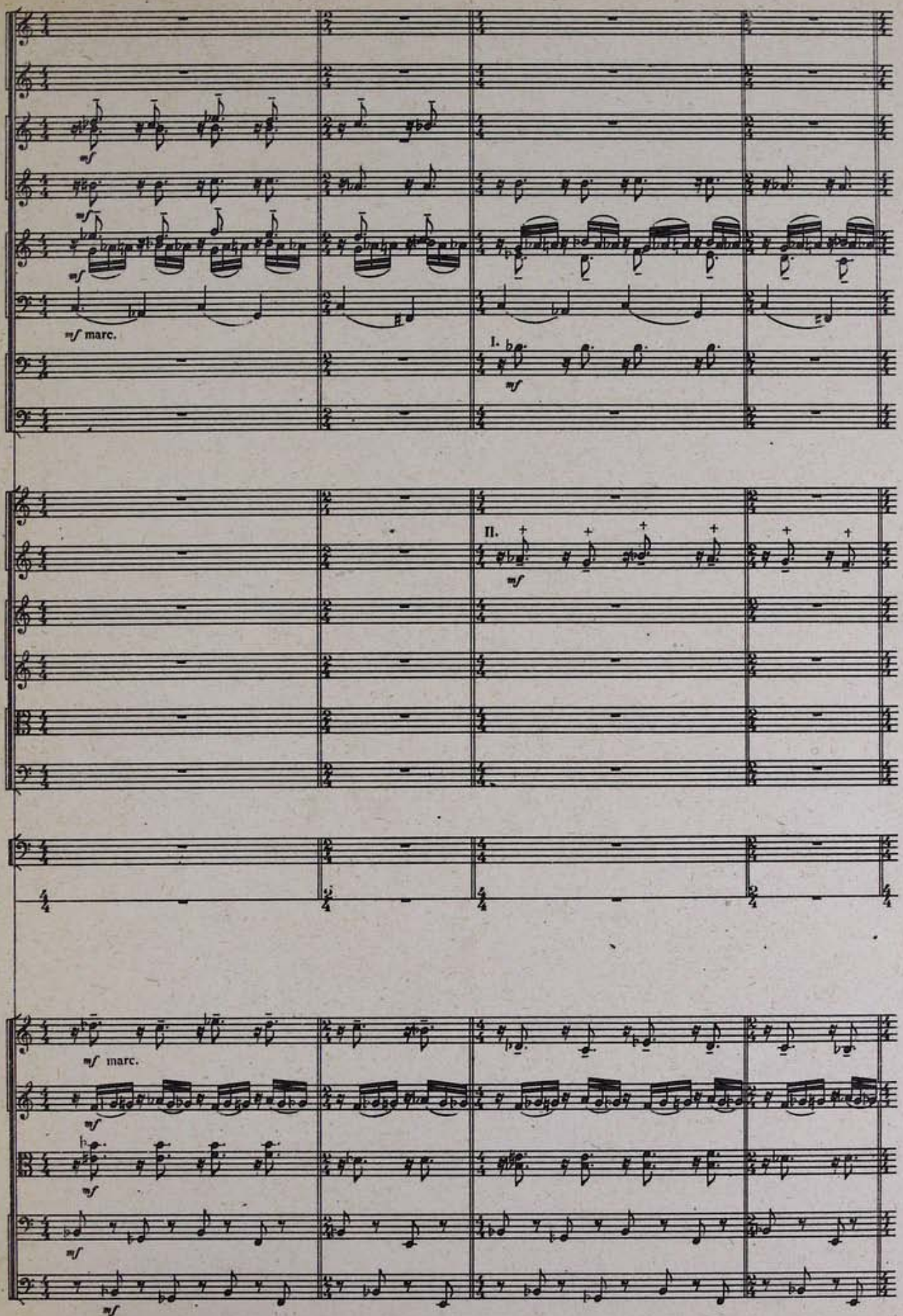
mf
mf
mf marc.
I.
mf
II.
mf
mf marc.
mf
mf
mf

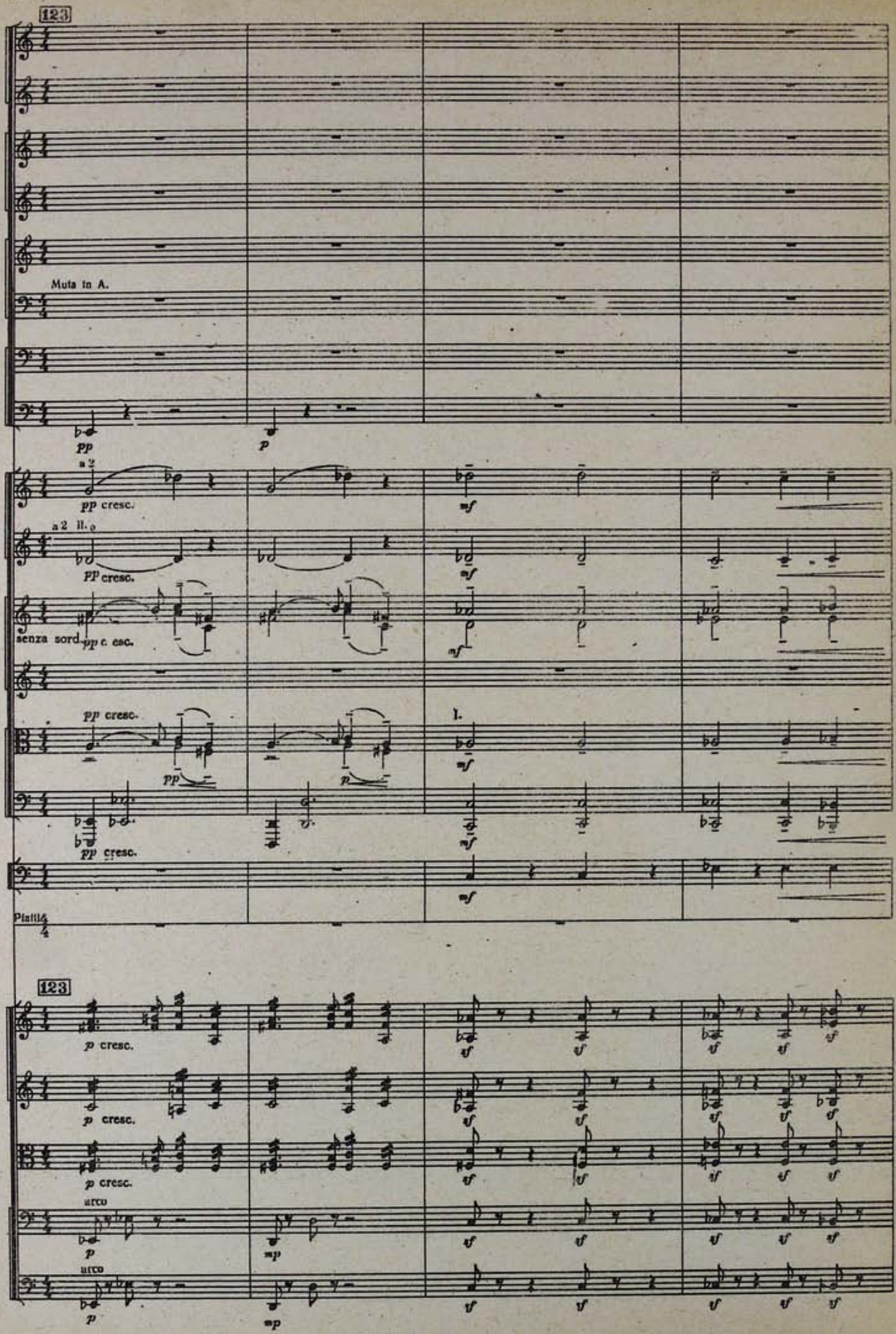
123
Muta in A.
pp
p
a 2
pp cresc.
mf
a 2 II.
senza sord.
1.
Piatti
123
arco

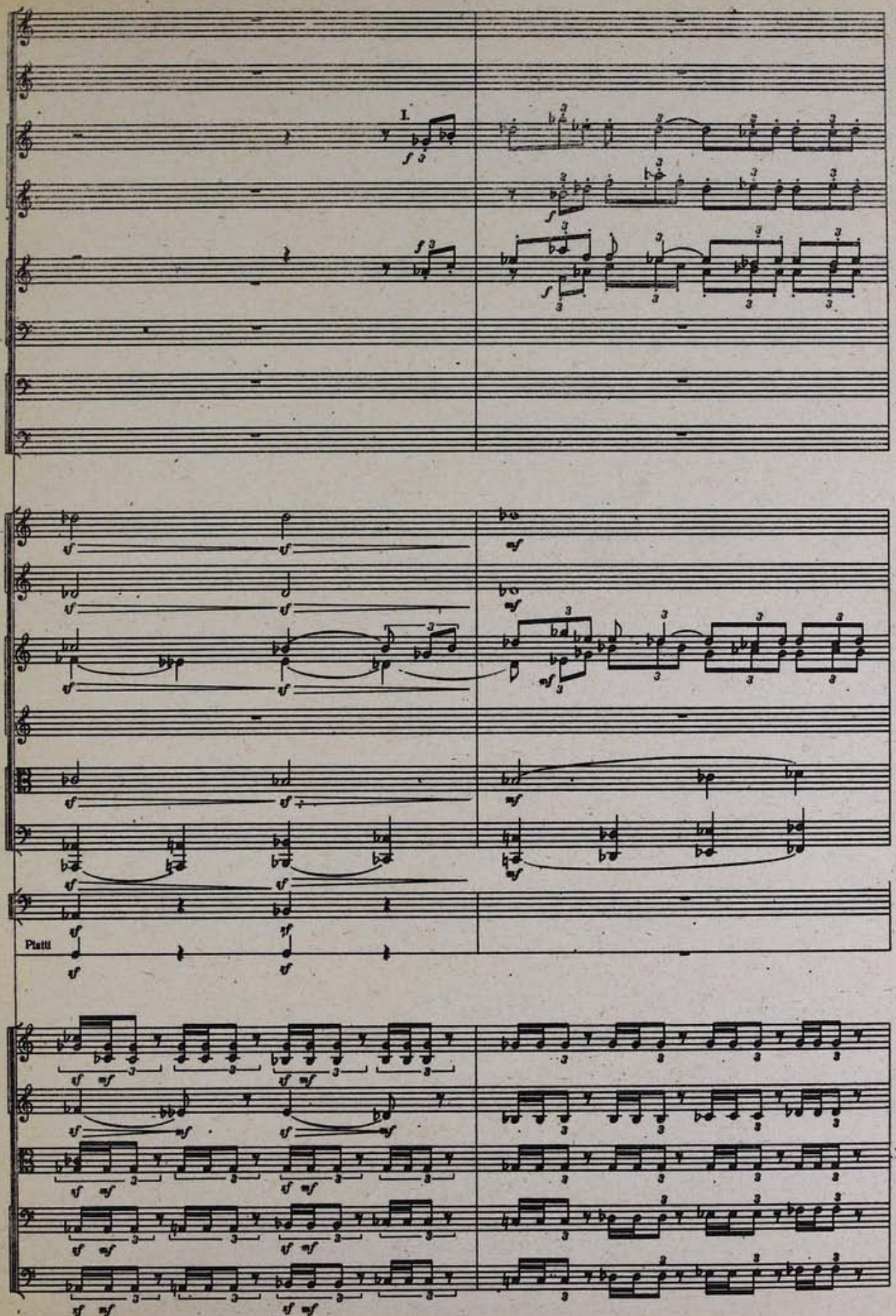
I.
Piatti

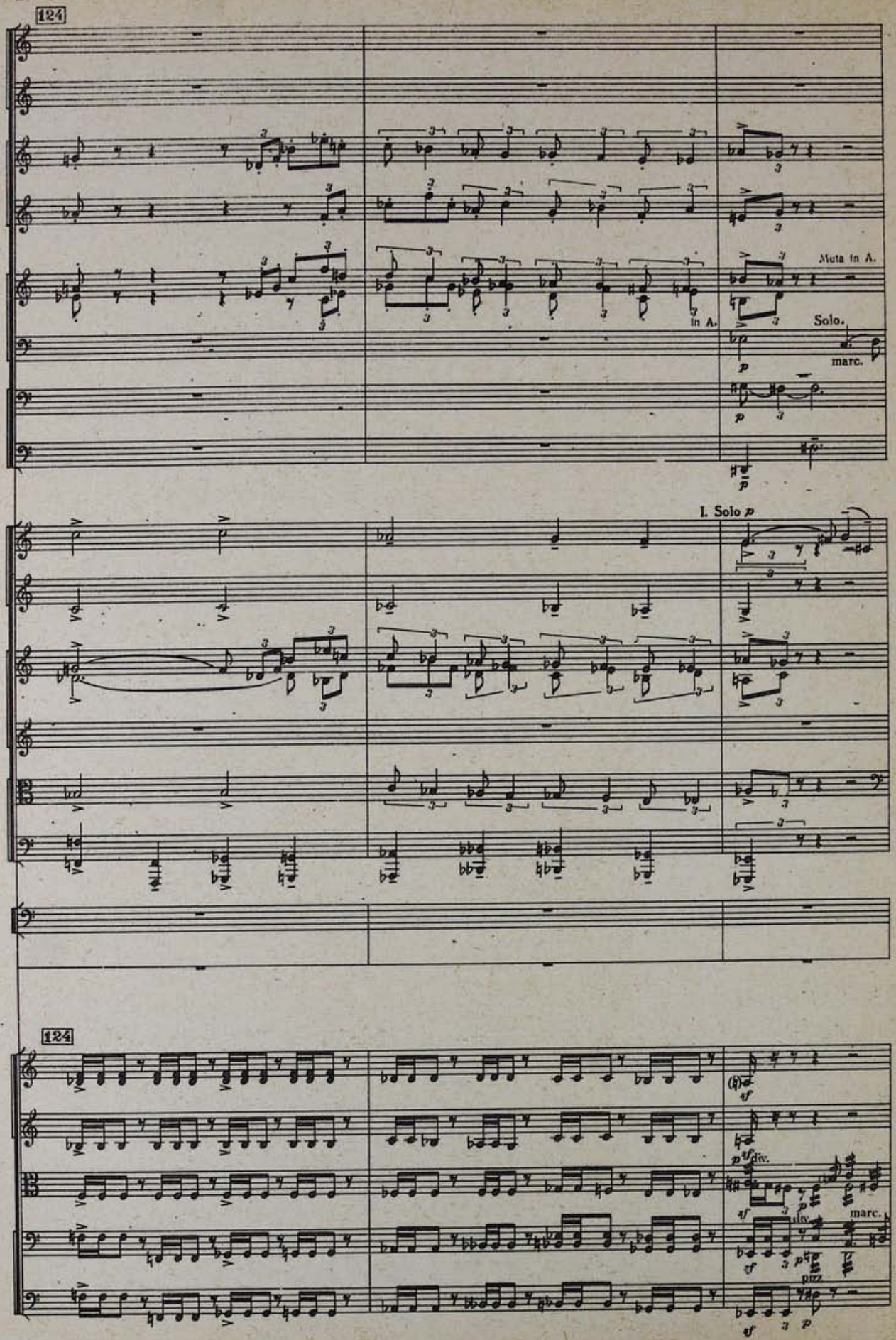
124
Muta in A.
In A.
Solo.
marc.
I. Solo p
124
div.
marc.
pizz.

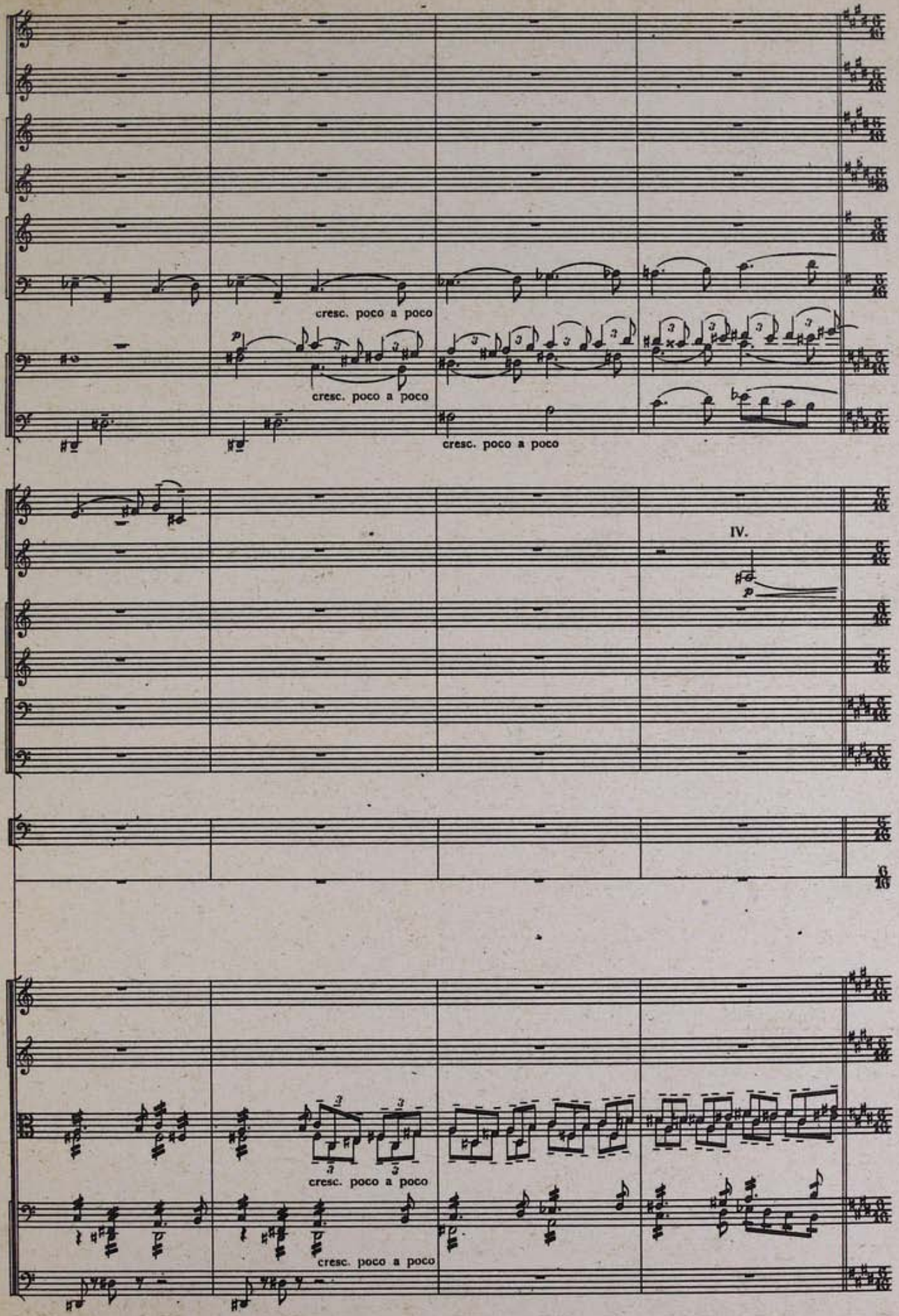
cresc. poco a poco
cresc. poco a poco
cresc. poco a poco
IV.
cresc. poco a poco
cresc. poco a poco

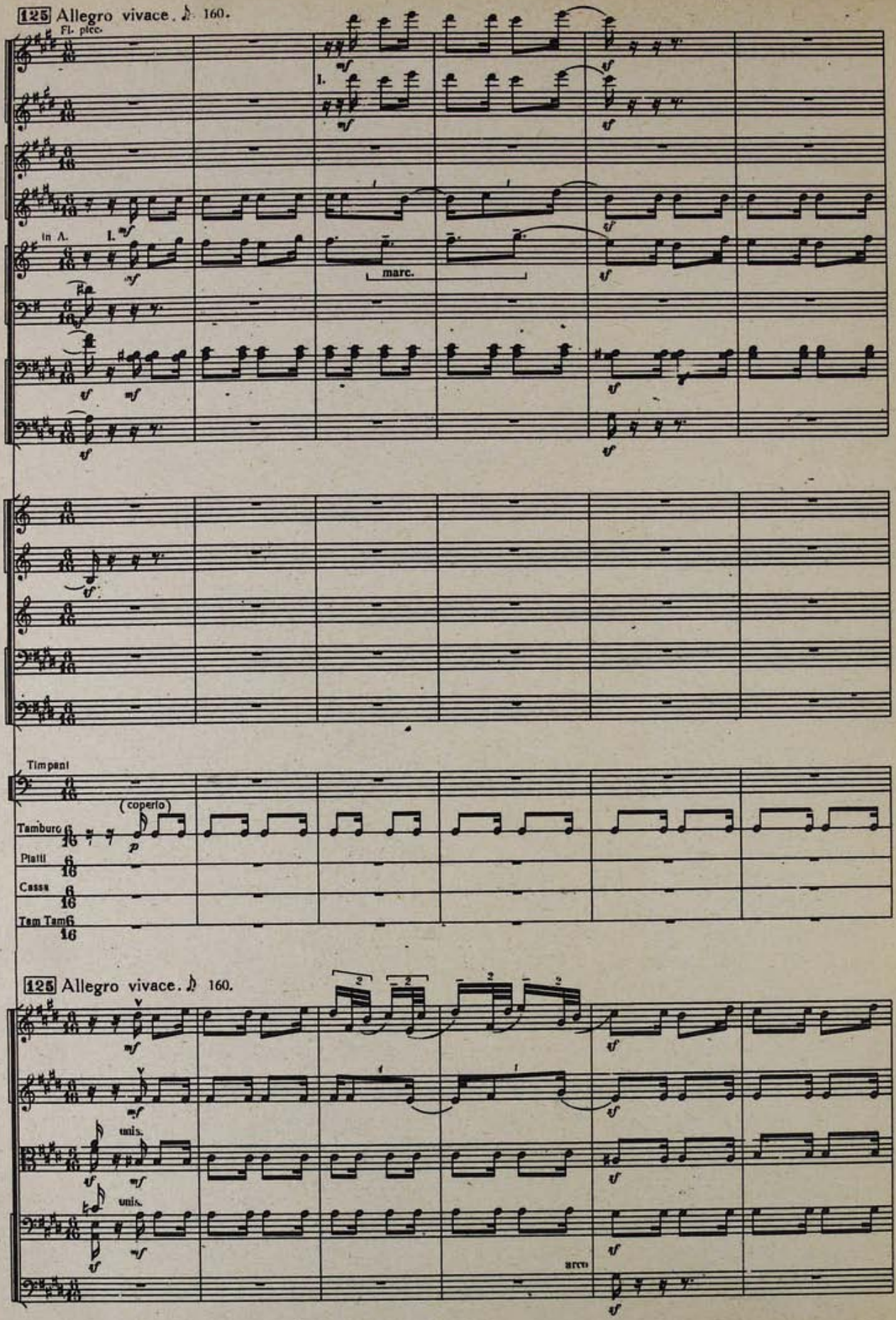
125 Allegro vivace. ♪ 160.
Fl. picc.
in A.
marc.
Timpani
(coperto)
Tamburo
Piatti
Cassa
Tam Tam
125 Allegro vivace. ♪ 160.
unis.
unis.
arco

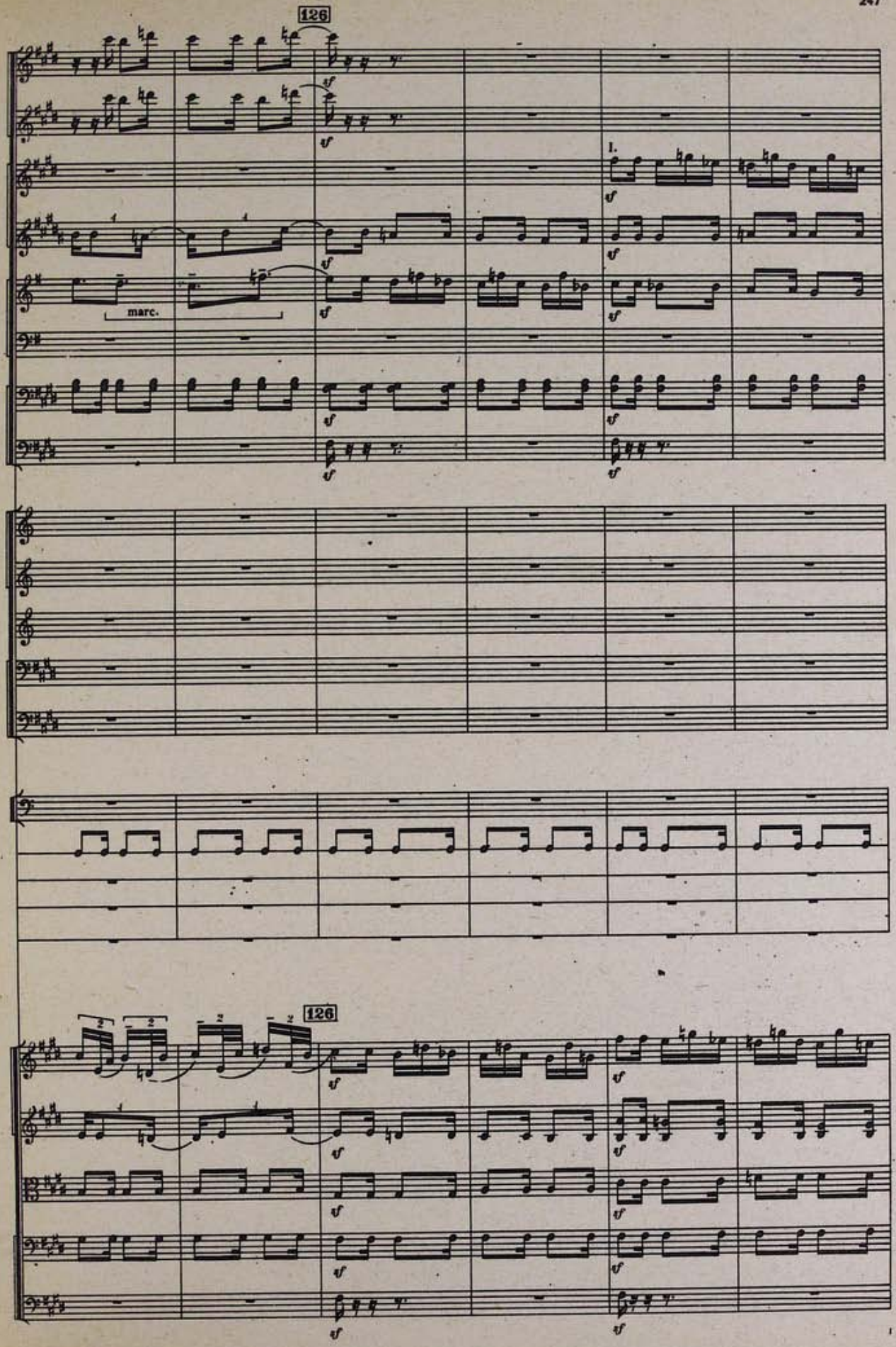
126
1.
marc.
126

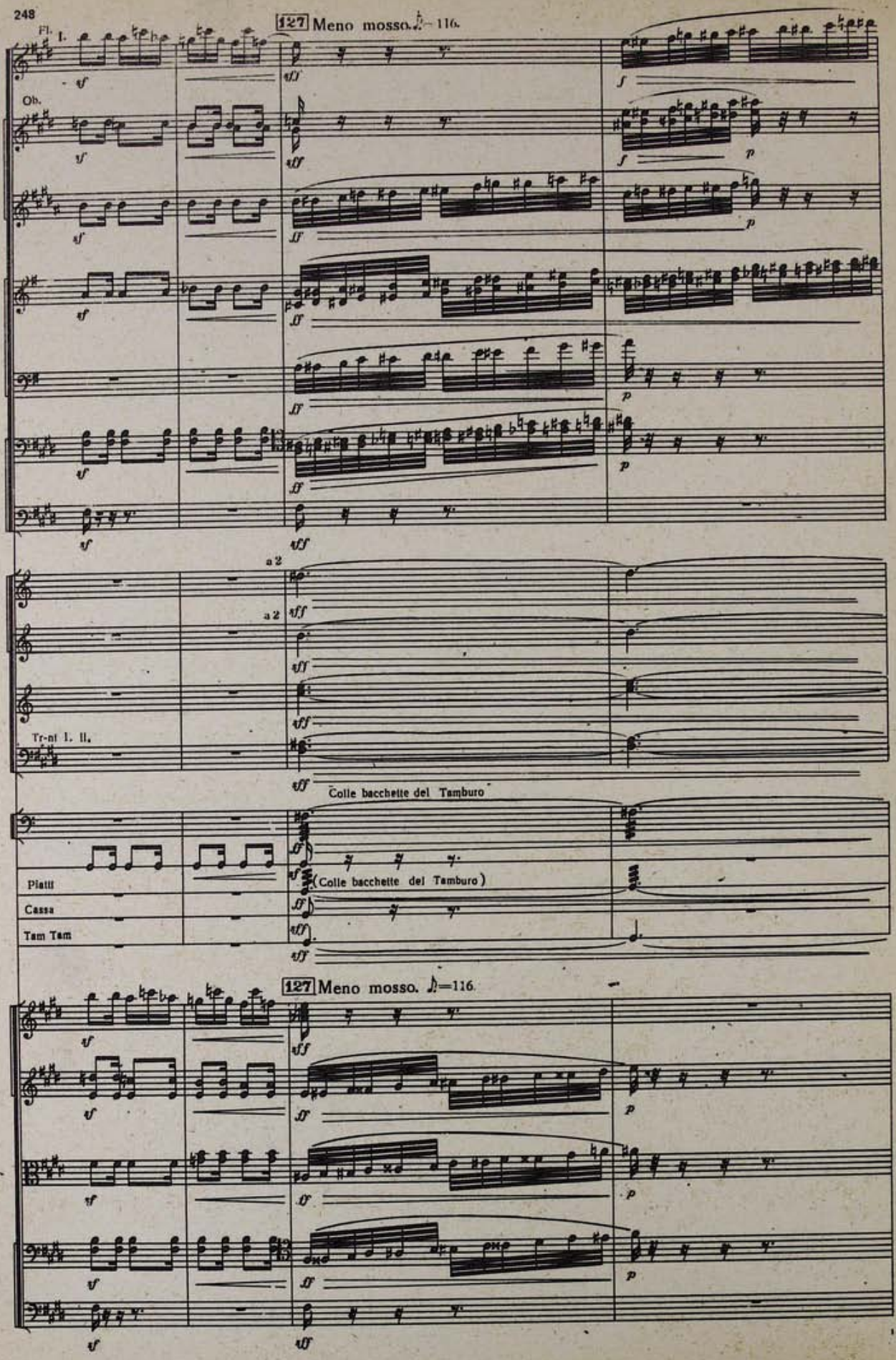
Fl. I.
Ob.
127 Meno mosso. ♪=116.
a 2
Tr-ni I. II.
Colle bacchette del Tamburo
(Colle bacchette del Tamburo)
Piatti
Cassa
Tam Tam
127 Meno mosso. ♪=116.

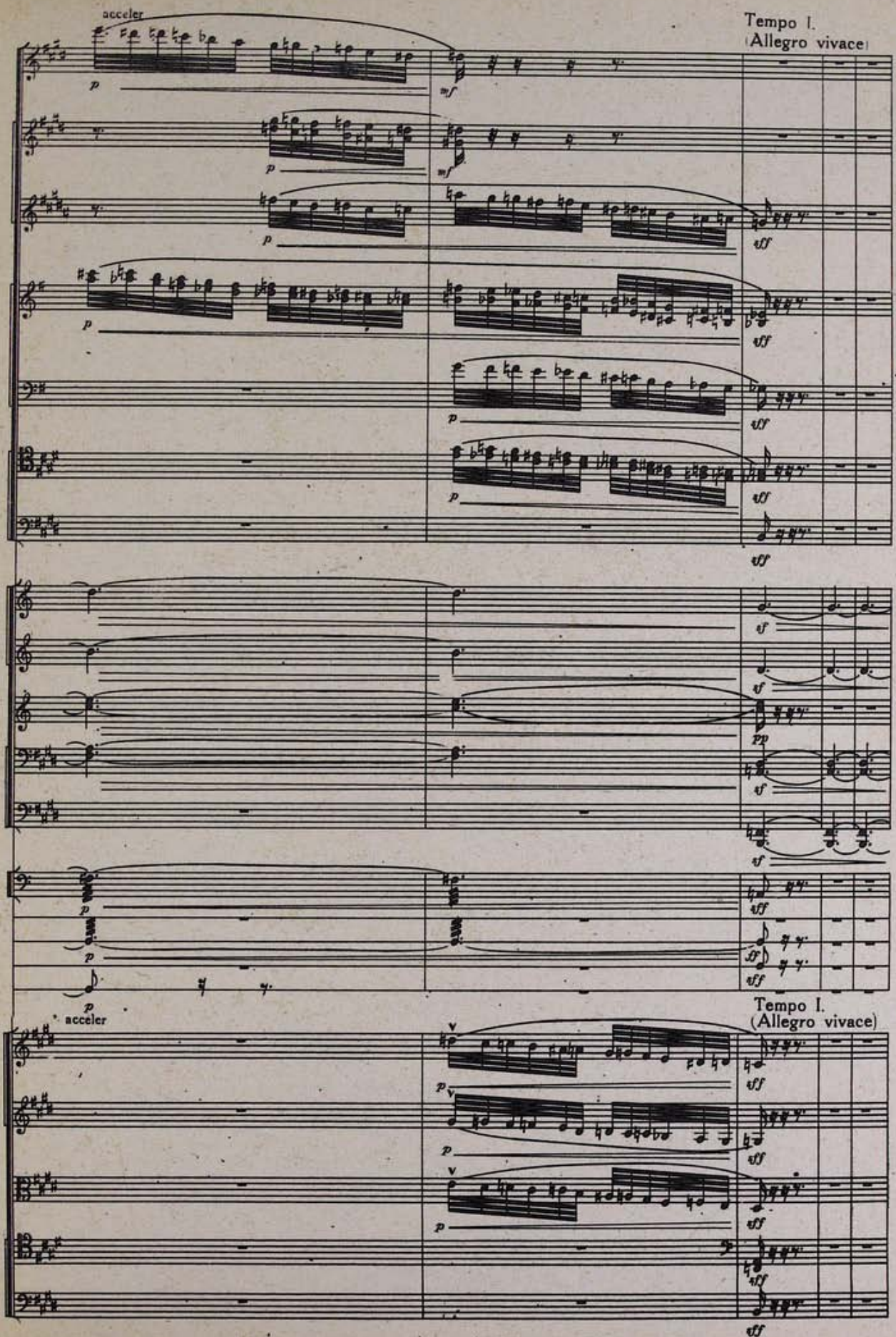
acceler
Tempo I.
(Allegro vivace)
acceler
Tempo I.
(Allegro vivace)

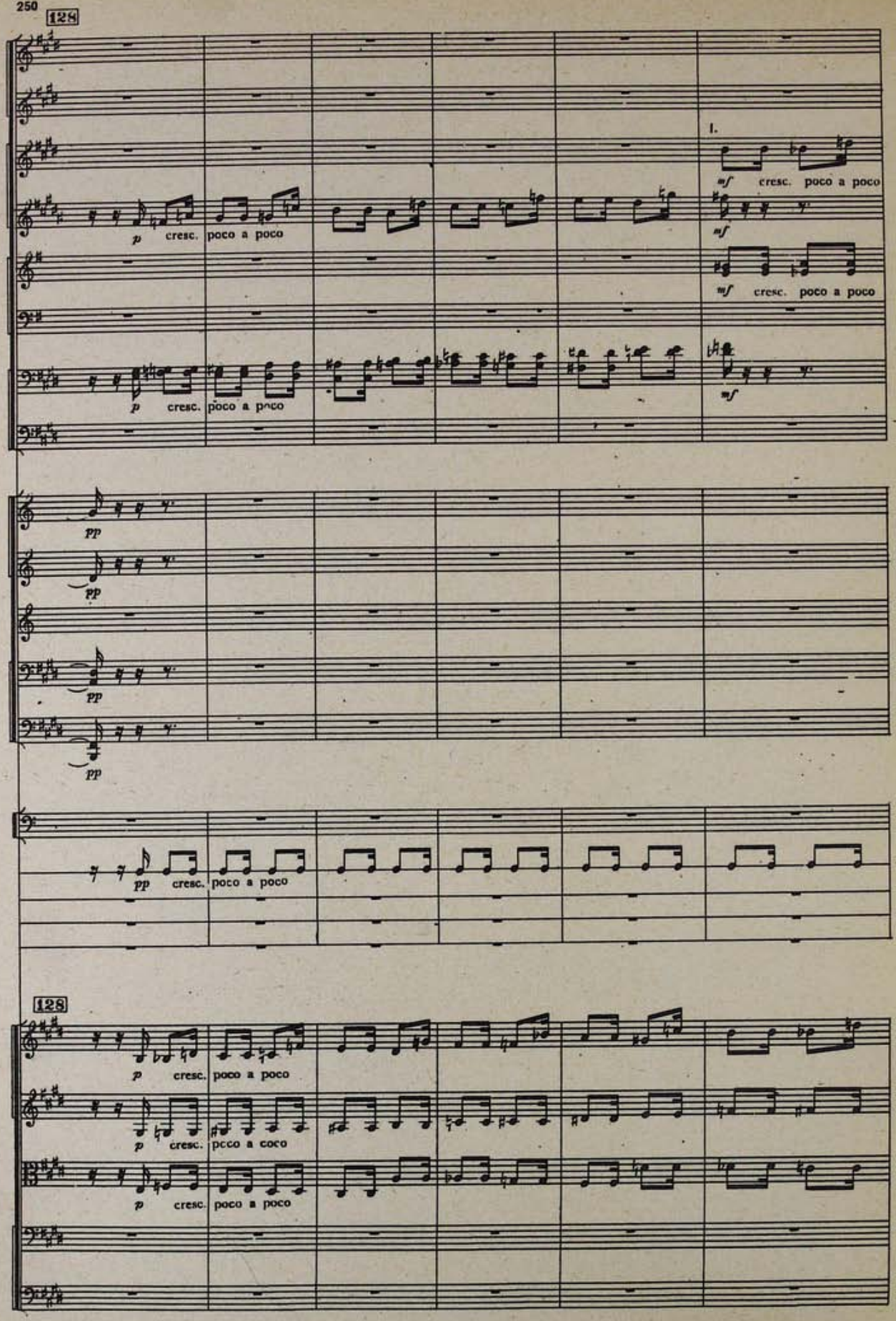
128
p cresc. poco a poco
1.
mf cresc. poco a poco
pp
128
p cresc. poco a poco
p cresc. poco a coco
p cresc. poco a poco

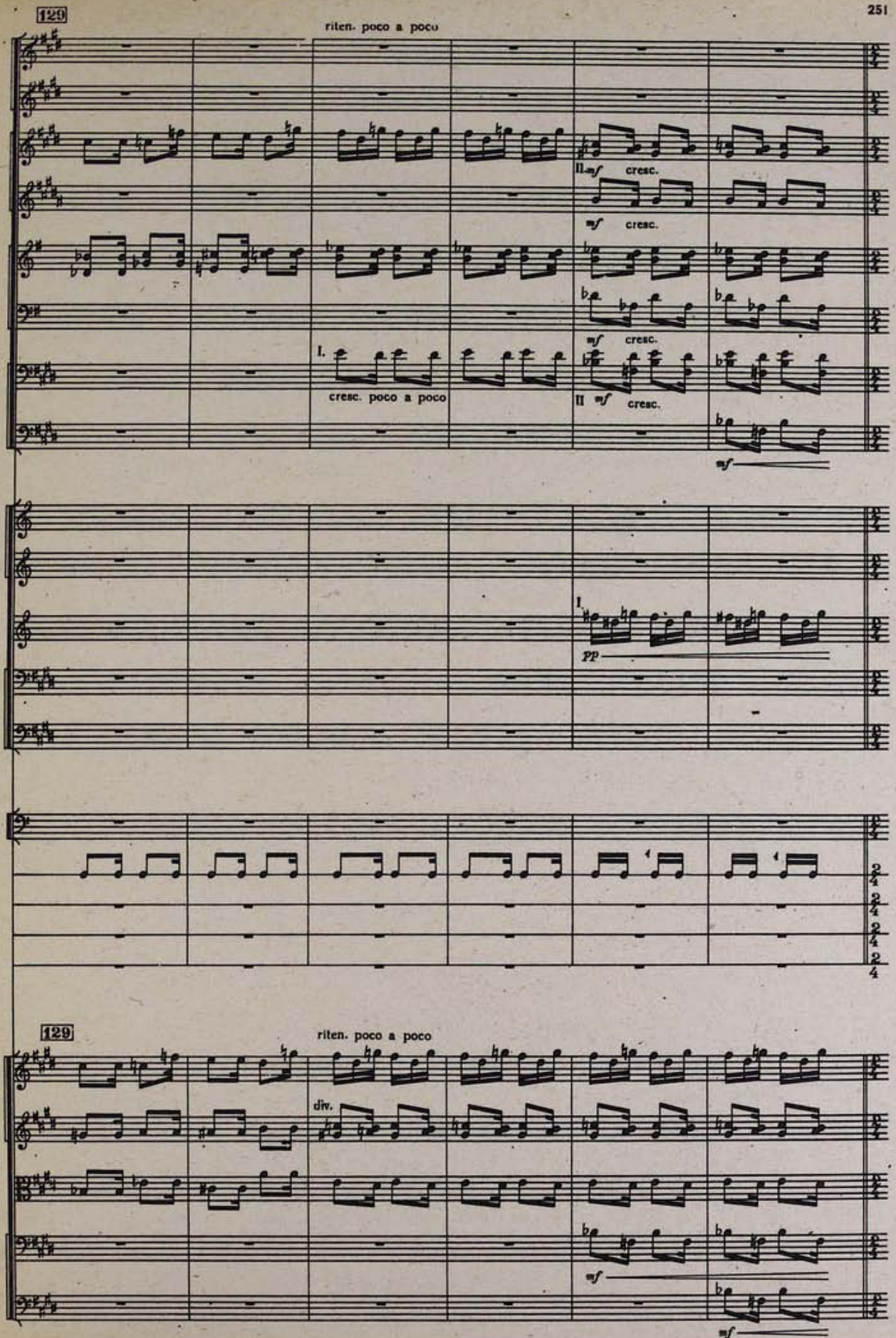
129
riten. poco a poco
II mf cresc.
mf cresc.
mf cresc.
I.
cresc. poco a poco
II mf cresc.
mf
I
PP
129
riten. poco a poco
div.
mf
mf

130 Meno mosso. Allegro feroce. ♩ = 120.

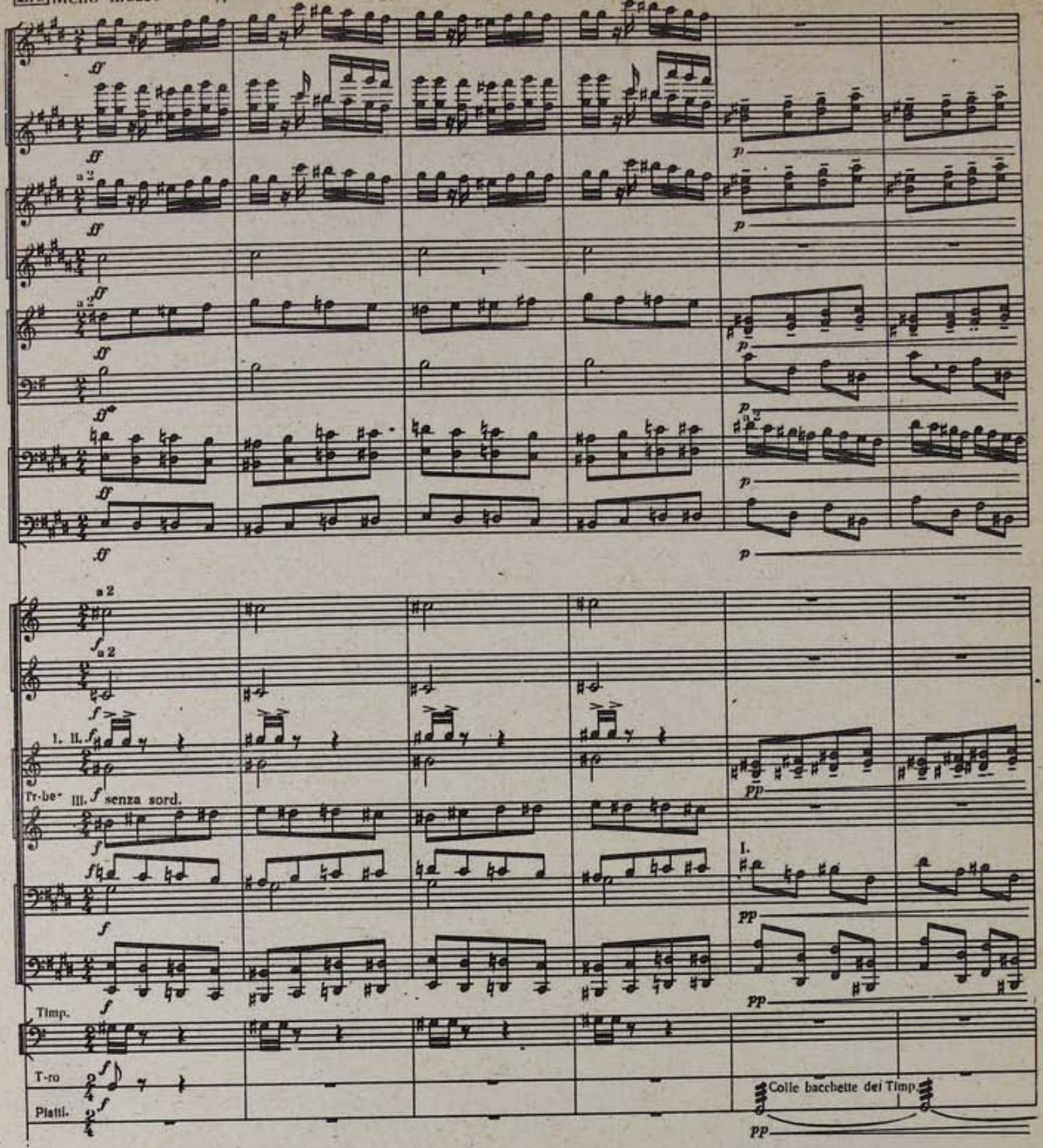

130 Meno mosso. Allegro feroce. ♩ = 120.

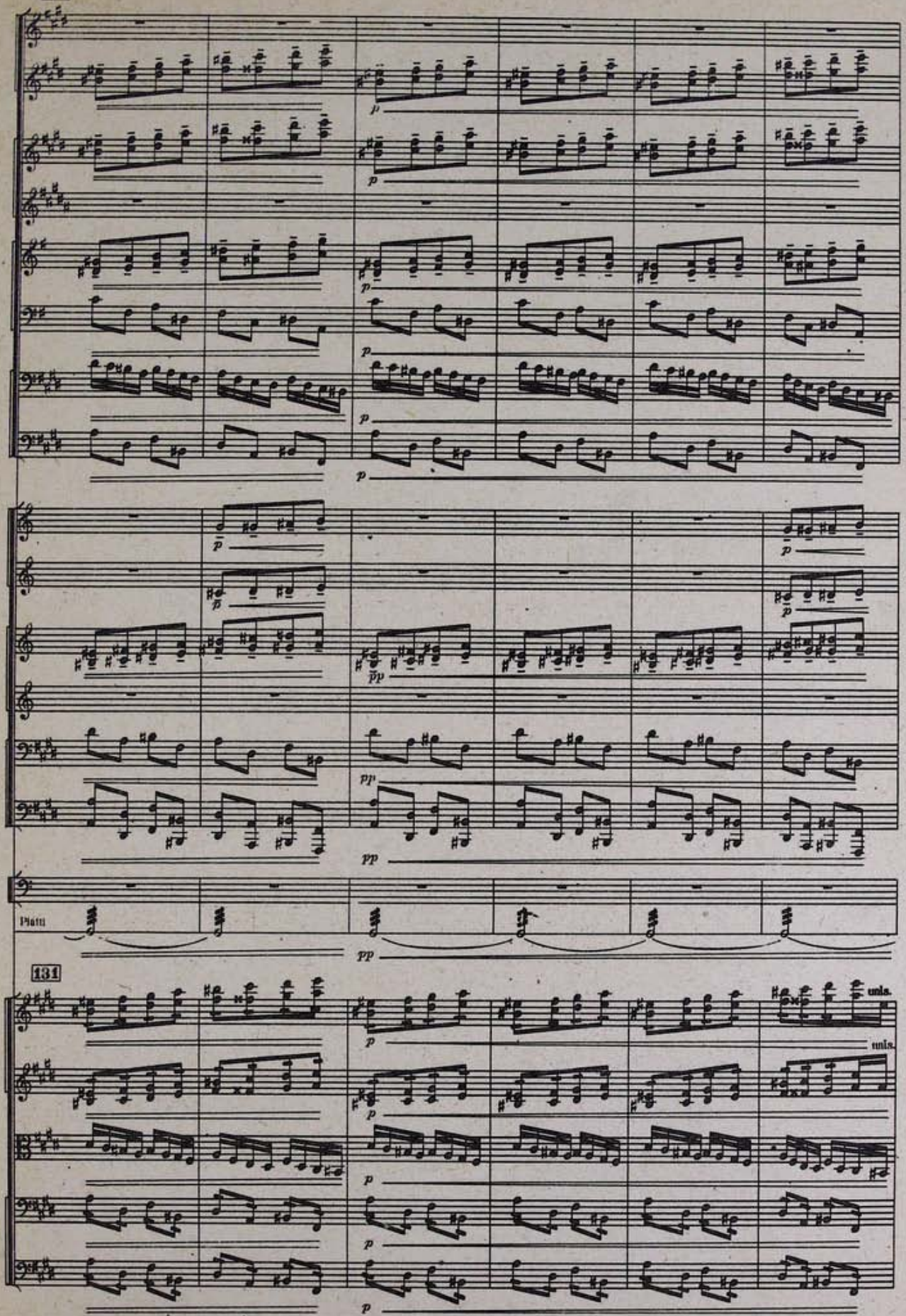
Piatti
131
uns.
uns.

132 Più mosso. Furioso. ♩ 138.

a 2

ff marc.

II. con sord.

132 Più mosso. Furioso. ♩=138.

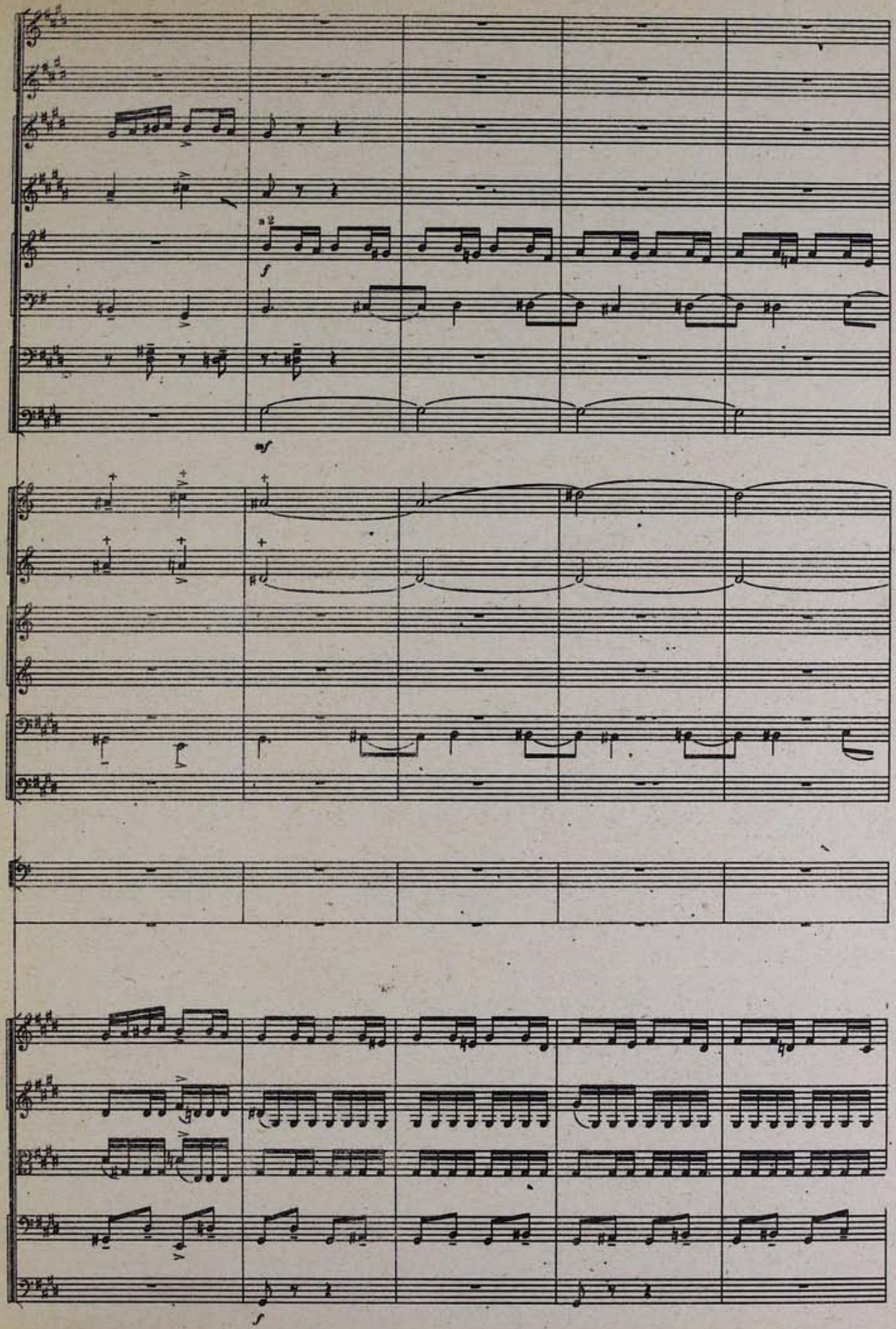

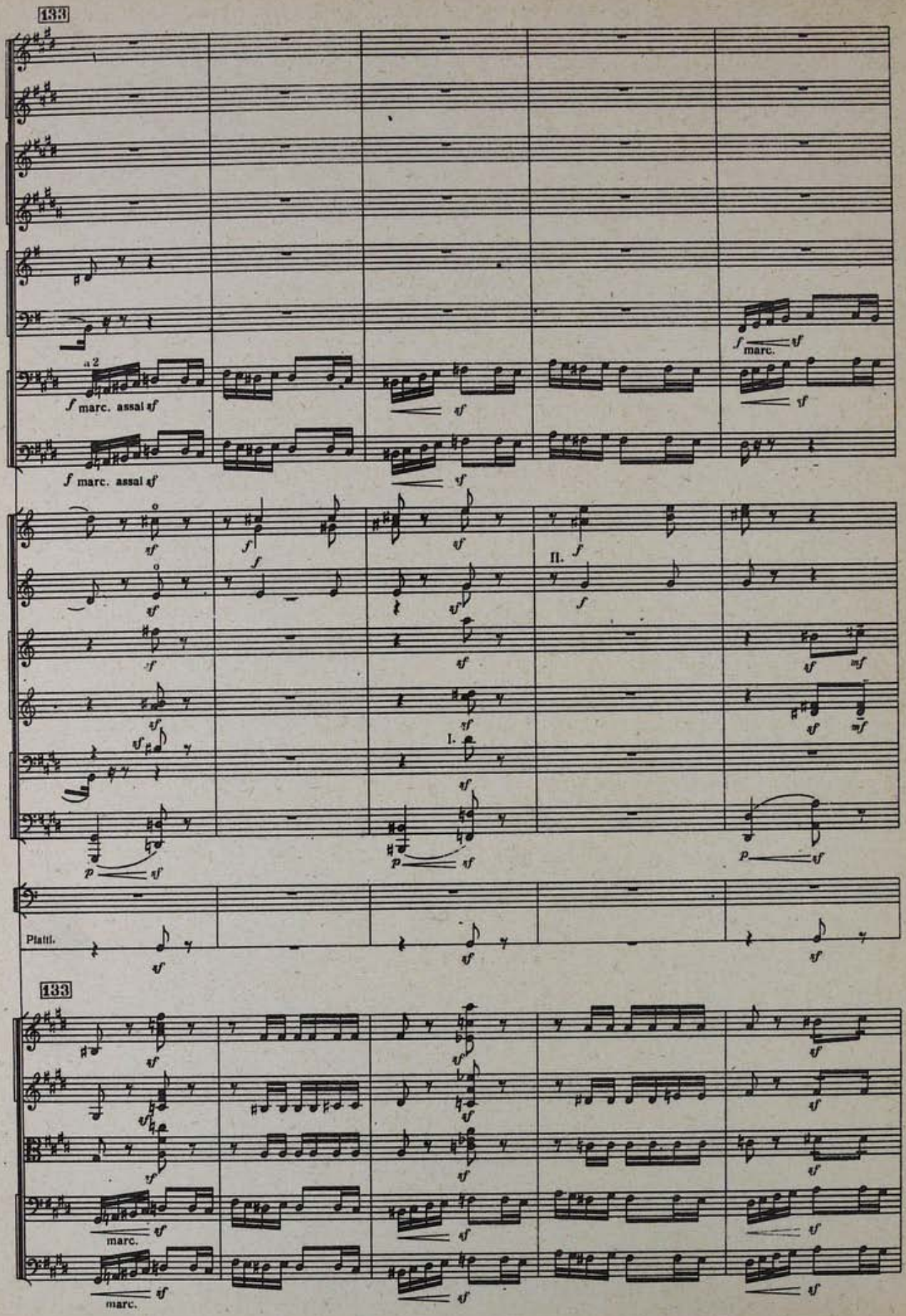
133
a 2
f marc. assai sf
f marc. assai sf
f marc.
II.
I.
Piatti.
133
marc.
marc.

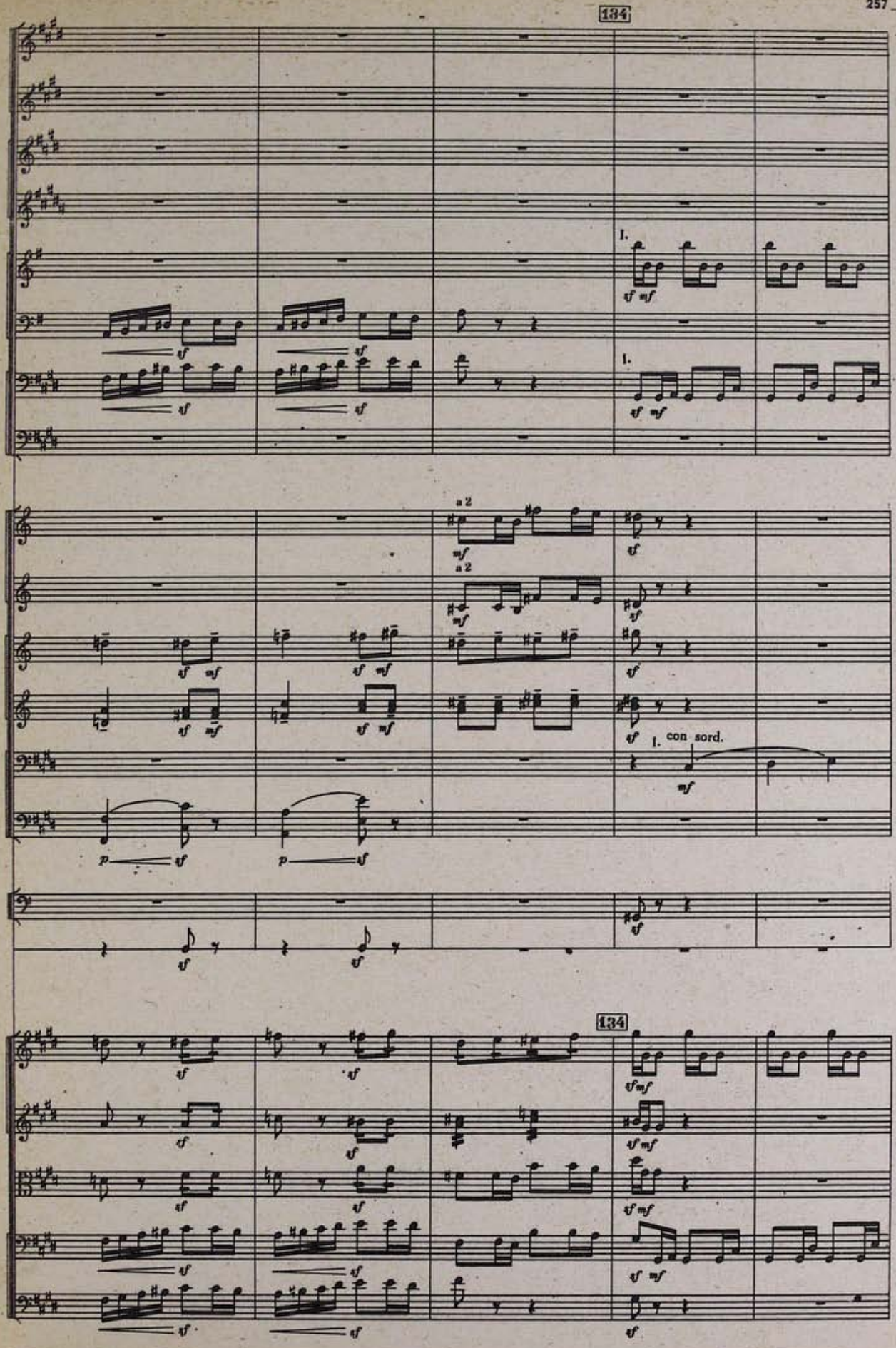
134
I.
I.
a 2
a 2
I. con sord.
134

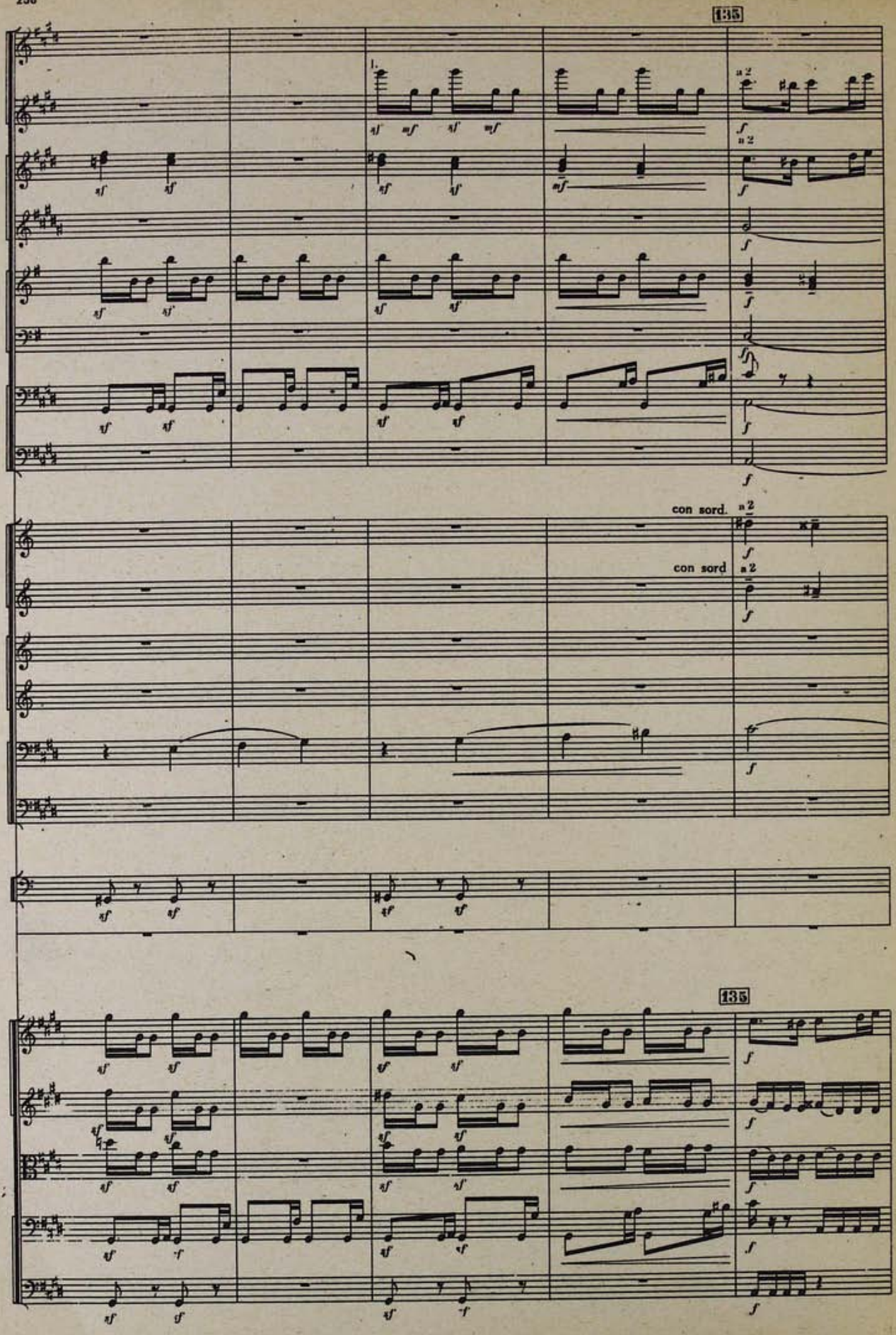
135
1.
a 2
con sord.
con sord
135

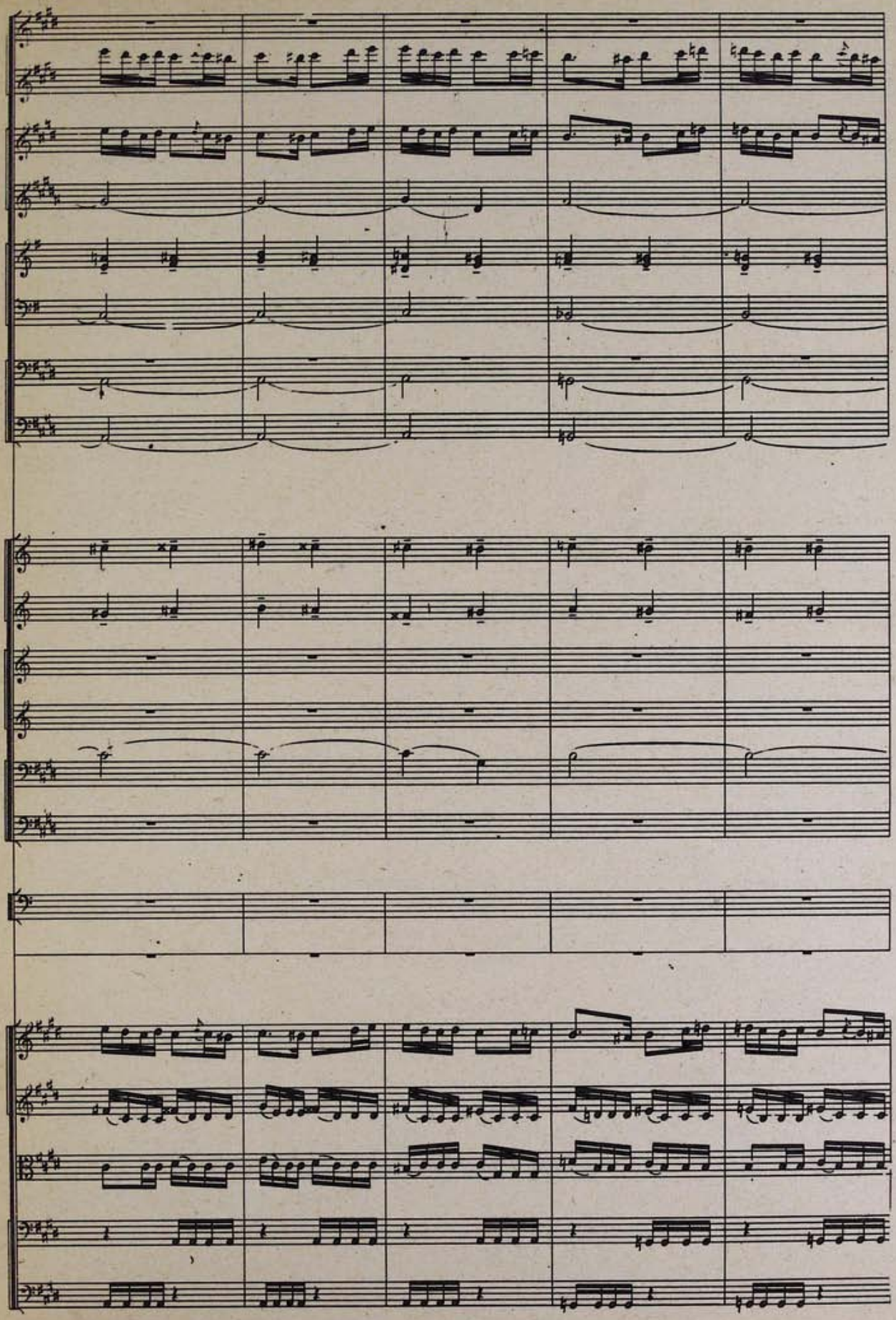

136

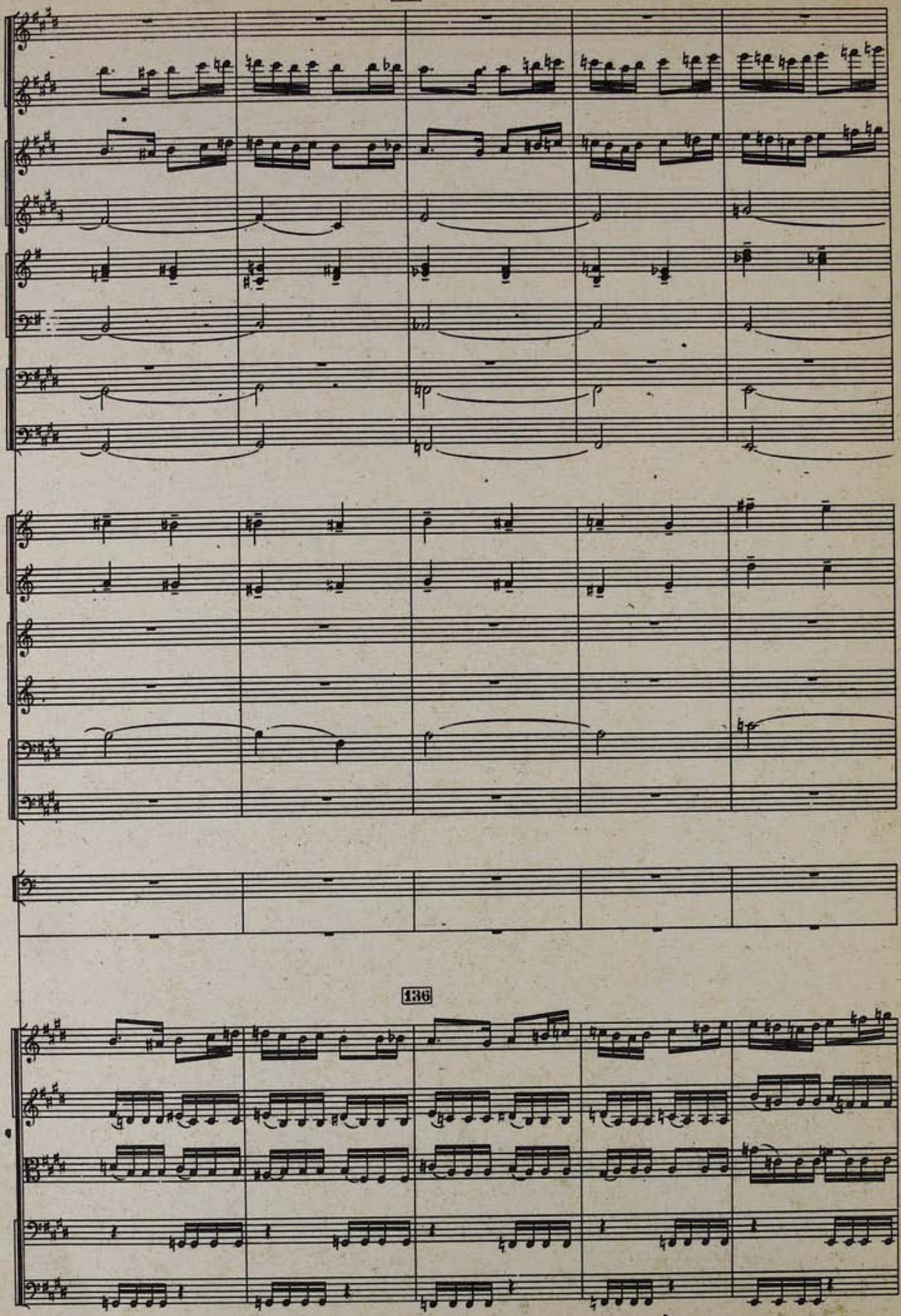

136

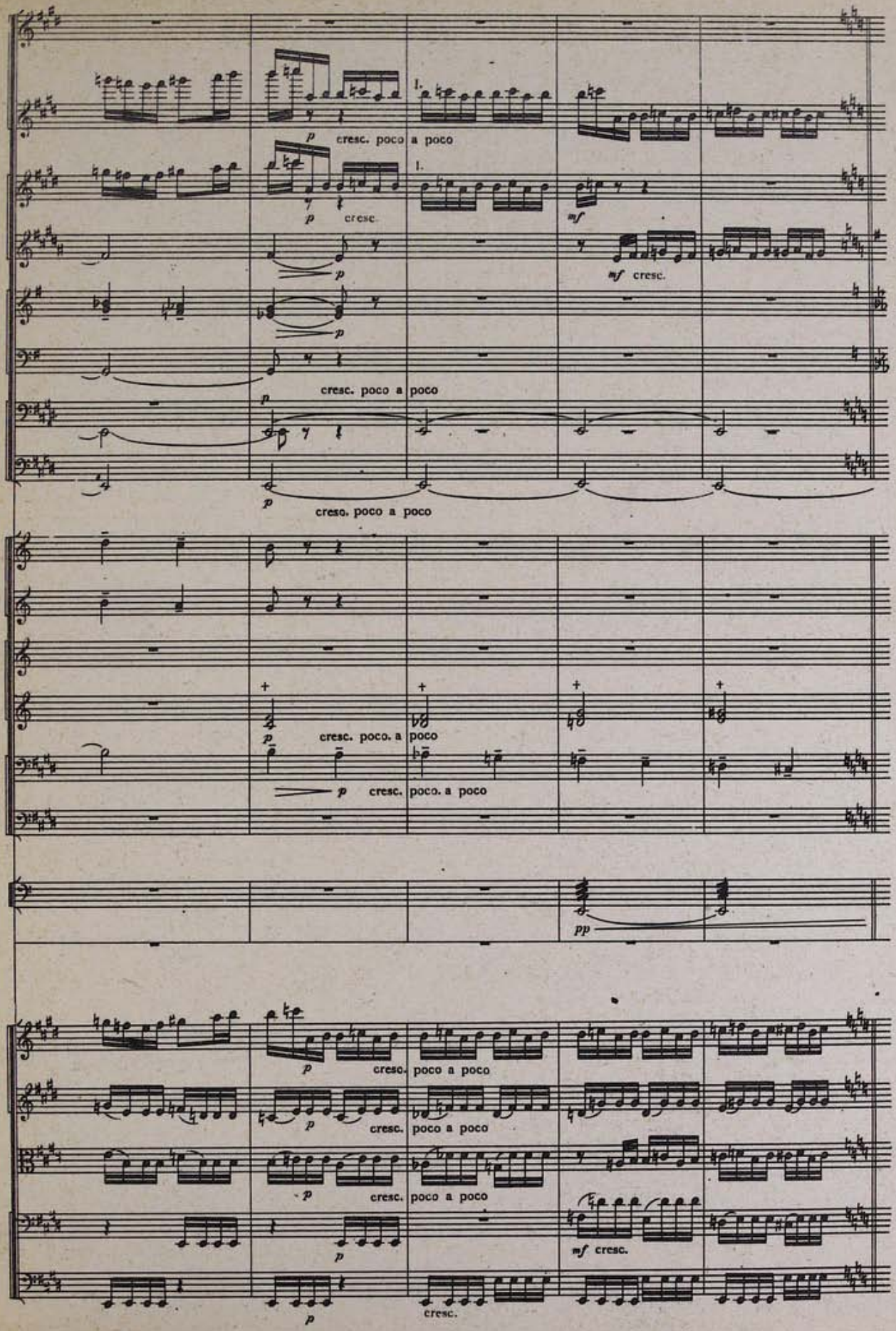
cresc. poco a poco
cresc.
mf cresc.
cresc. poco a poco
cresc. poco a poco
cresc. poco. a poco
cresc. poco. a poco
cresc. poco a poco
cresc. poco a poco
cresc. poco a poco
mf cresc.
cresc.

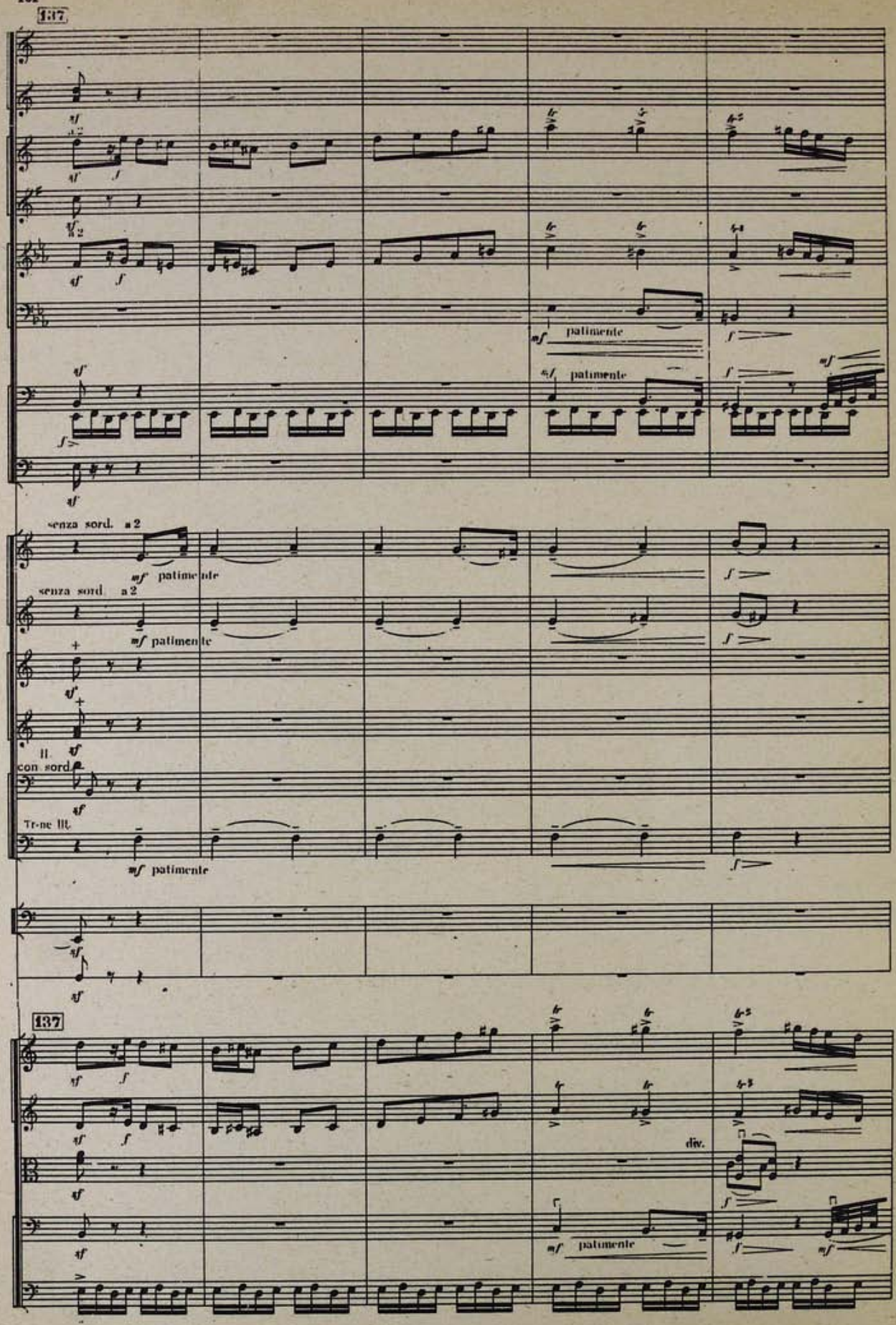
137
patimente
patimente
senza sord. a 2
patimente
senza sord. a 2
patimente
II
con sord.
Tr-ne III
patimente
137
div.
patimente

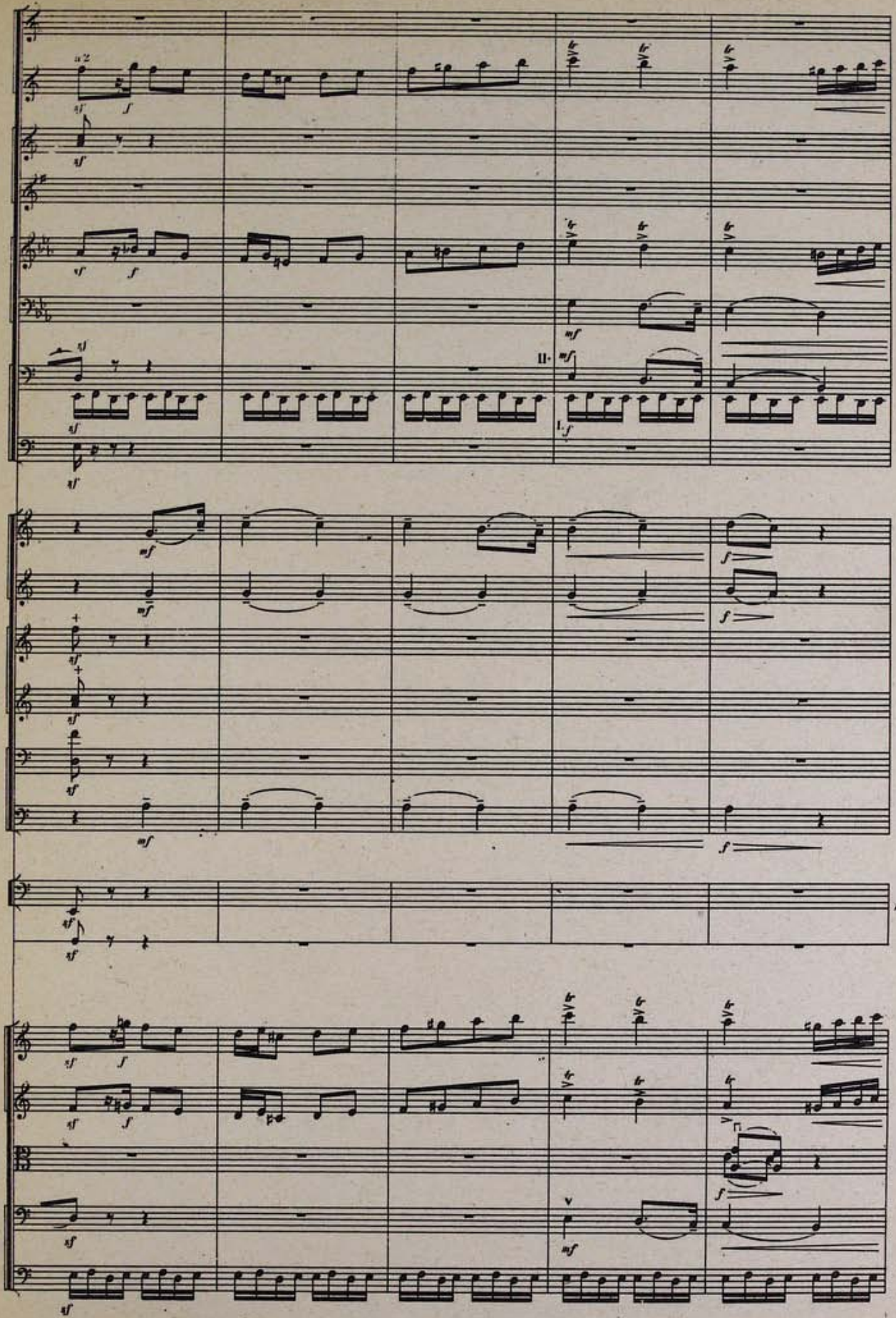

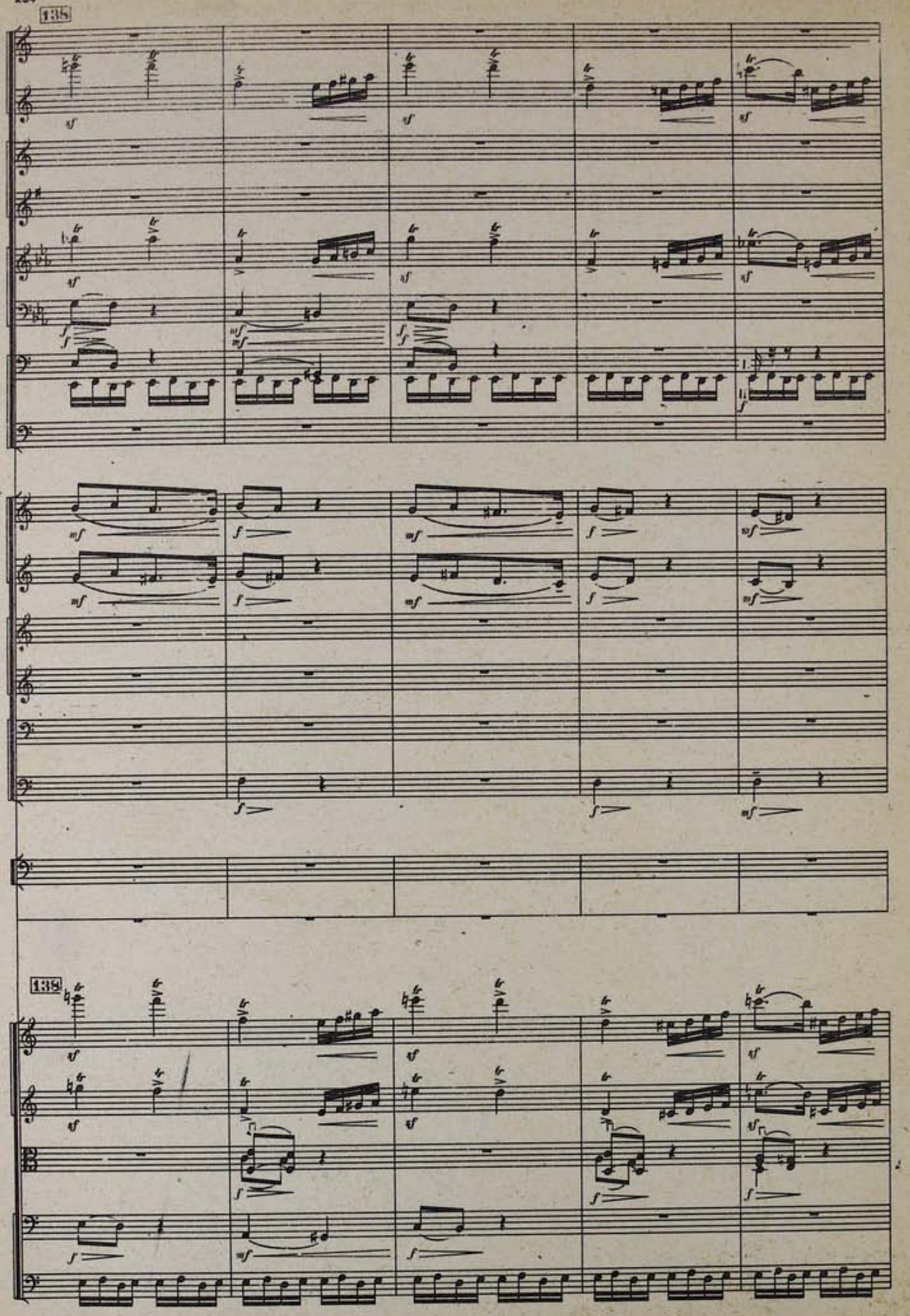
135
138

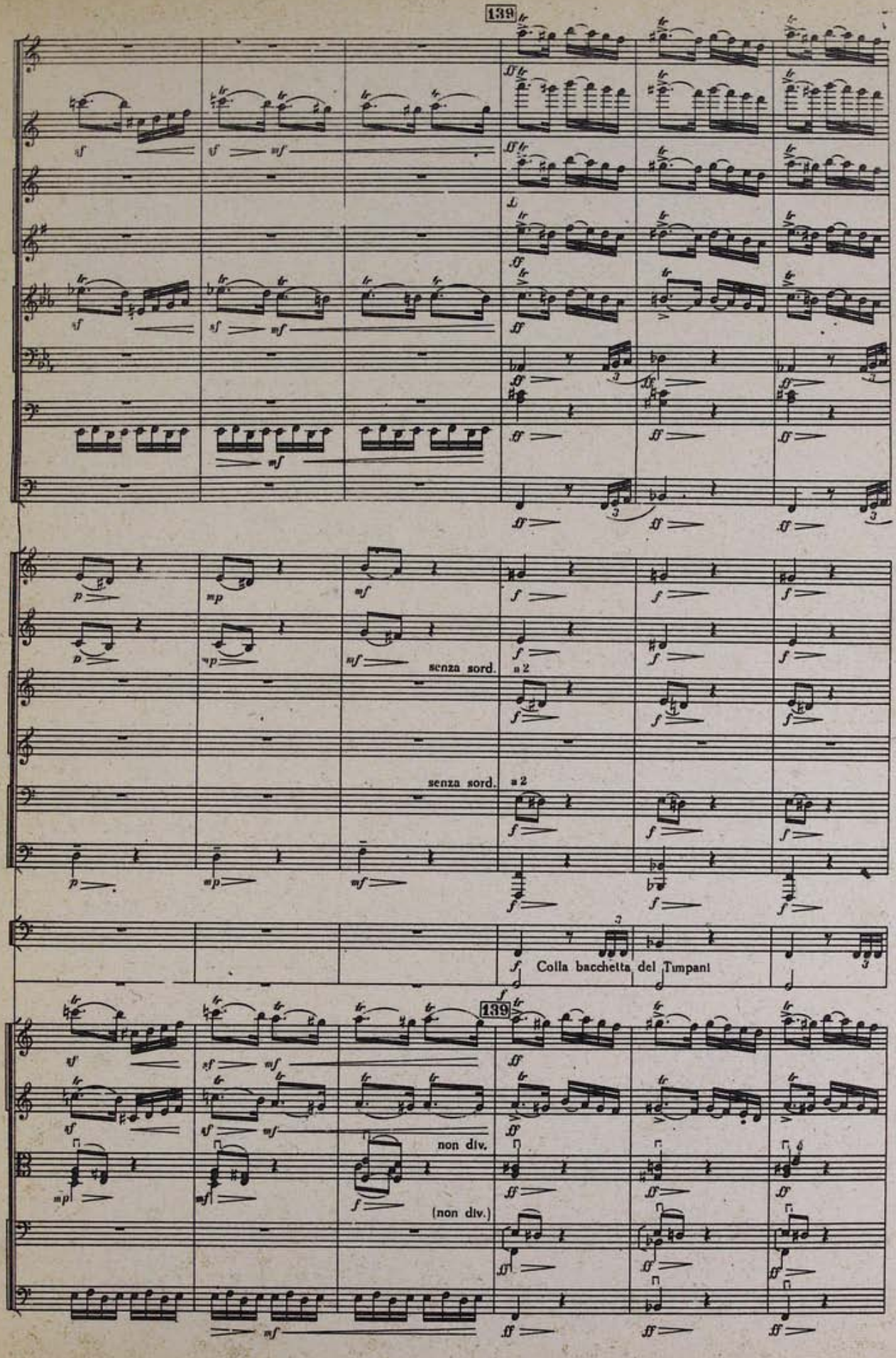
139
senza sord.
a 2
senza sord.
a 2
Colla bacchetta del Timpani
139
non div.
(non div.)

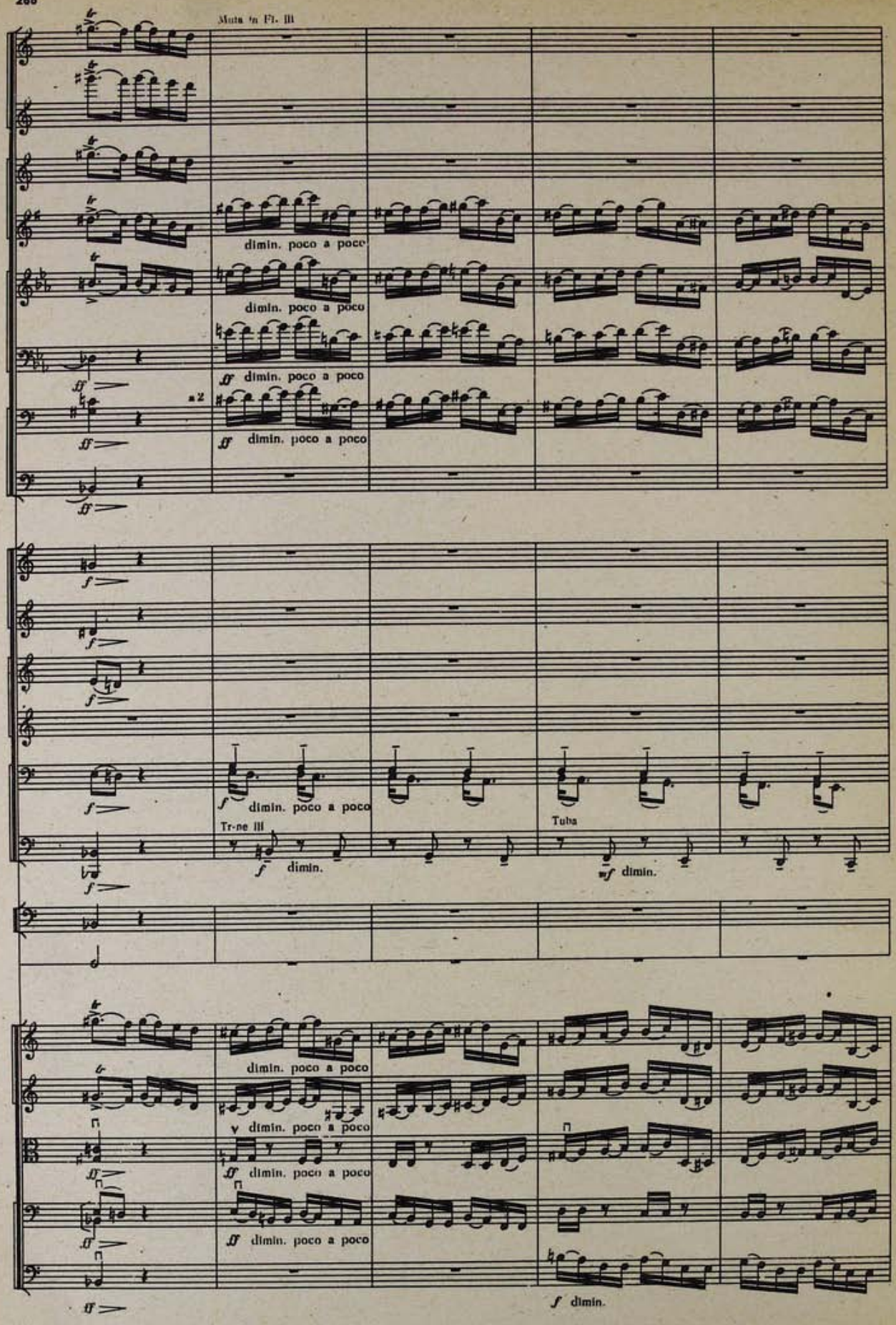
Mute in Fl. III
dimin. poco a poco
dimin. poco a poco
dimin. poco a poco
dimin. poco a poco
dimin. poco a poco
Tr-ne III
dimin.
Tuba
dimin.
dimin. poco a poco
dimin. poco a poco
dimin. poco a poco
dimin. poco a poco
dimin.

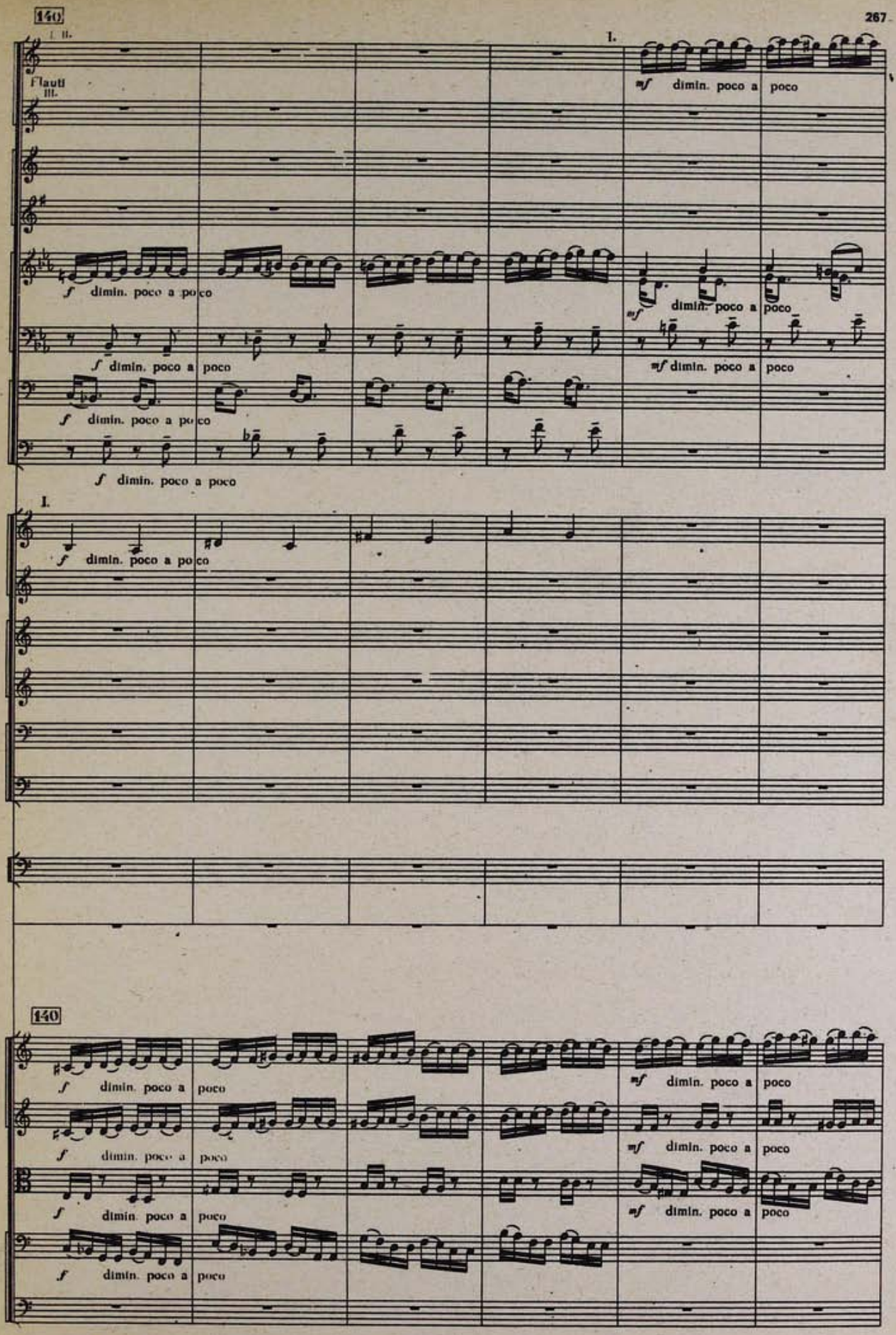
140
I. II.
Flauti
III.
I.
f dimin. poco a poco
mf dimin. poco a poco
I.
140

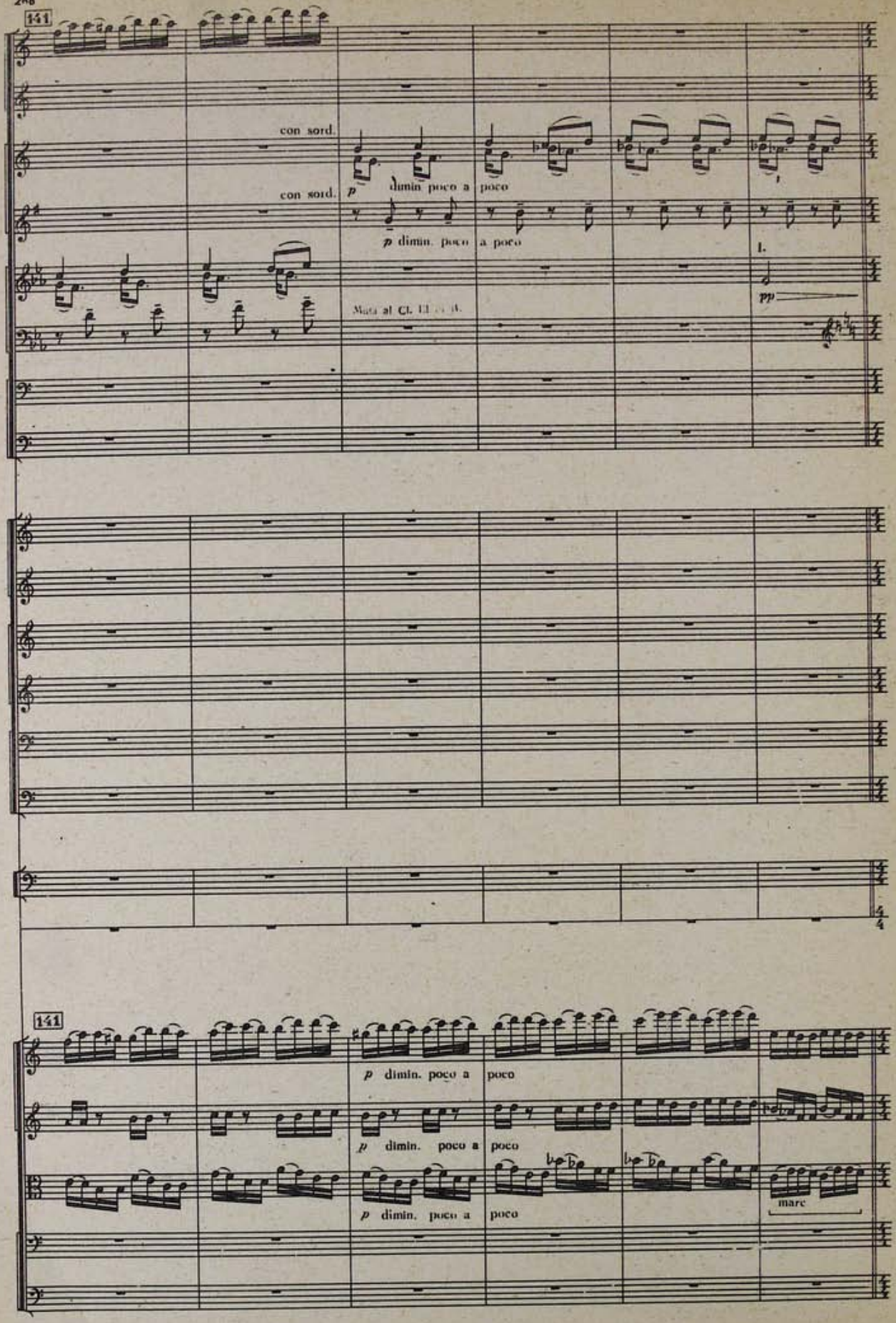
141
con sord.
con sord.
p dimin. poco a poco
p dimin. poco a poco
1.
pp
141
p dimin. poco a poco
p dimin. poco a poco
p dimin. poco a poco
marc

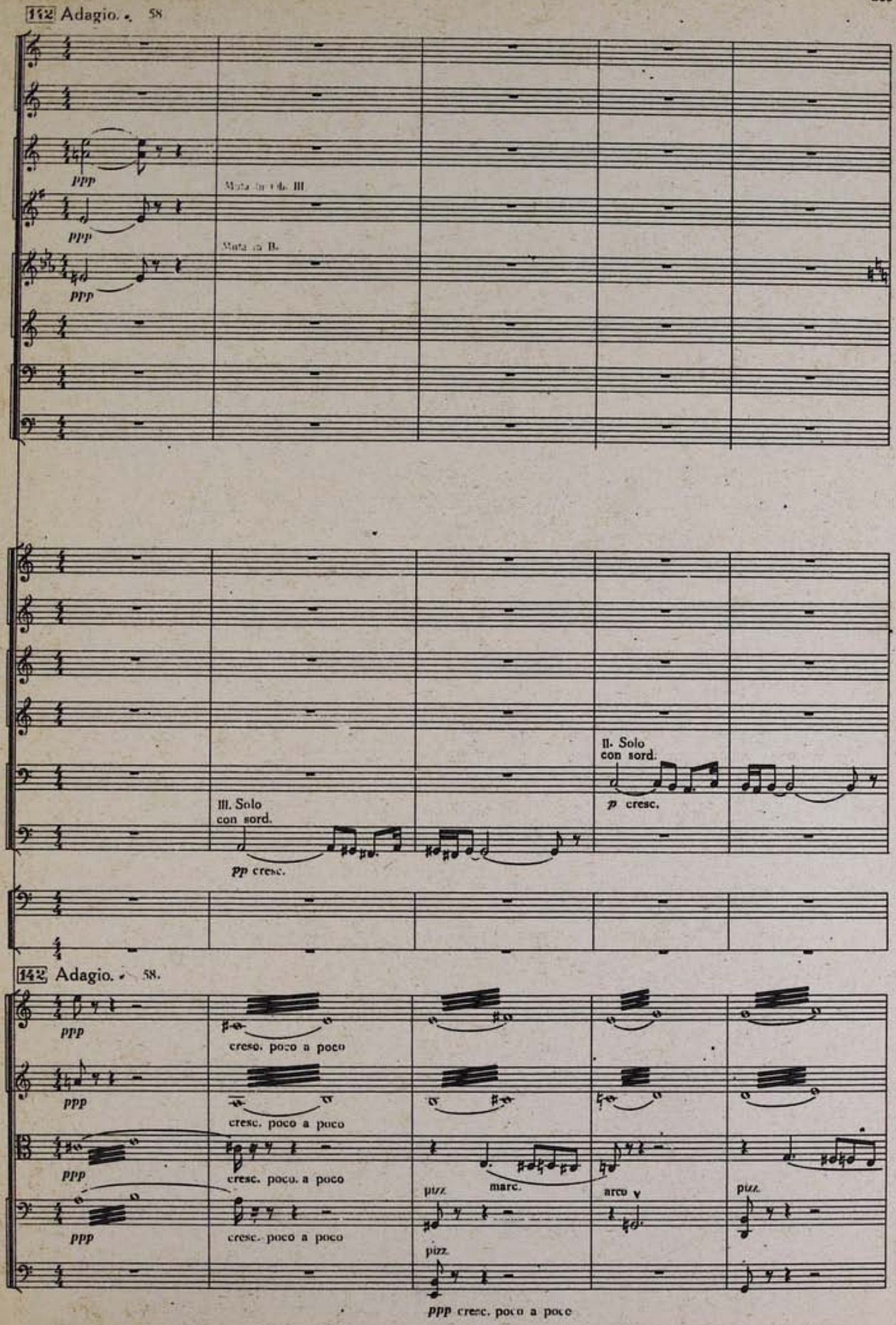
142 Adagio. 58
ppp
Muta in Ob. III
Muta in B.
III. Solo
con sord.
pp cresc.
II. Solo
con sord.
p cresc.
142 Adagio. 58.
cresc. poco a poco
cresc. poco. a poco
pizz.
marc.
arco
ppp cresc. poco a poco

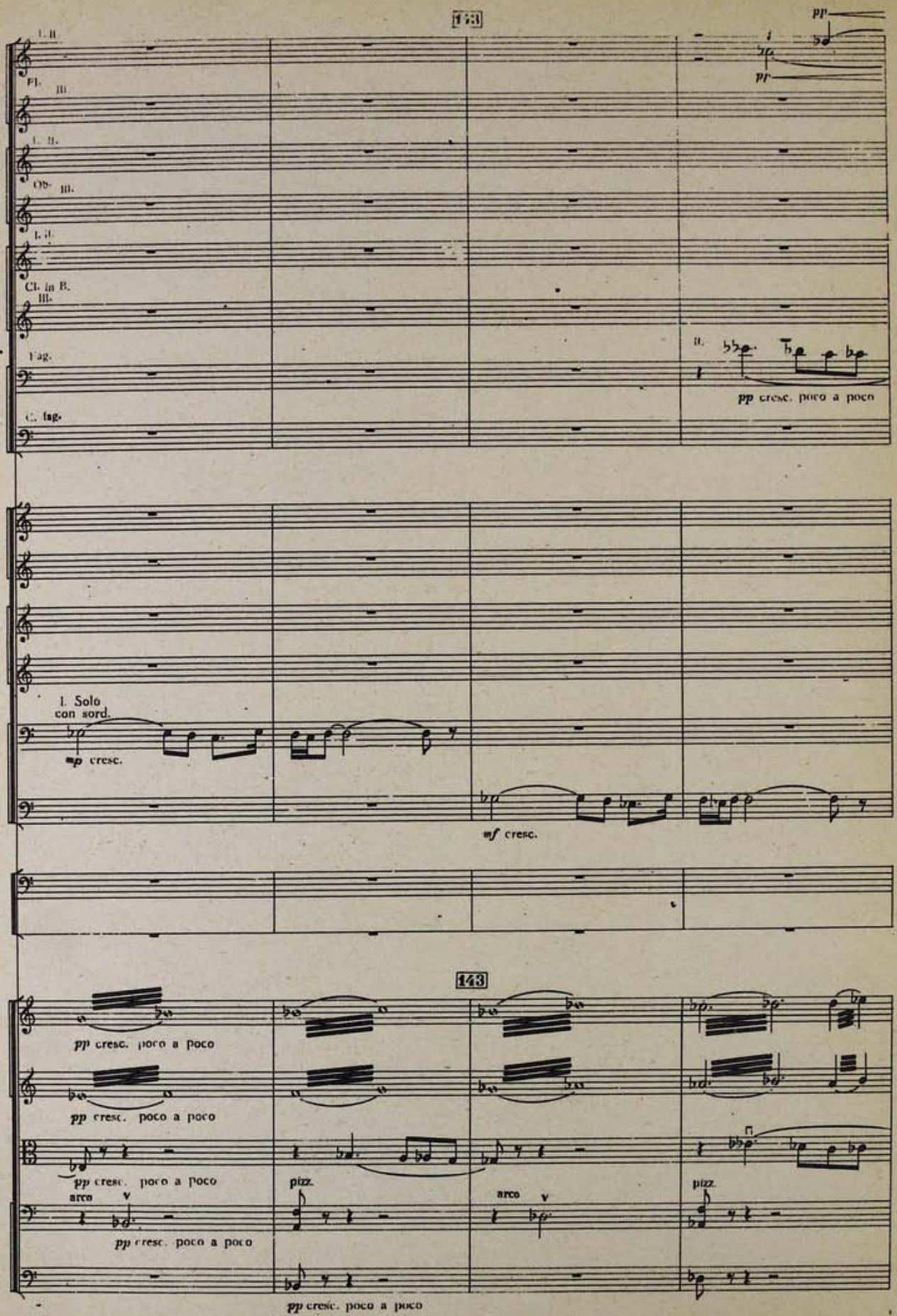
133
pp
I. II.
Fl.
III.
I. II.
Ob.
III.
I. II.
Cl. in B.
III.
Fag.
C. fag.
II.
pp cresc. poco a poco
I. Solo
con sord.
mp cresc.
mf cresc.
143
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco
arco
pizz.
arco
pizz.
pp cresc. poco a poco
pp cresc. poco a poco

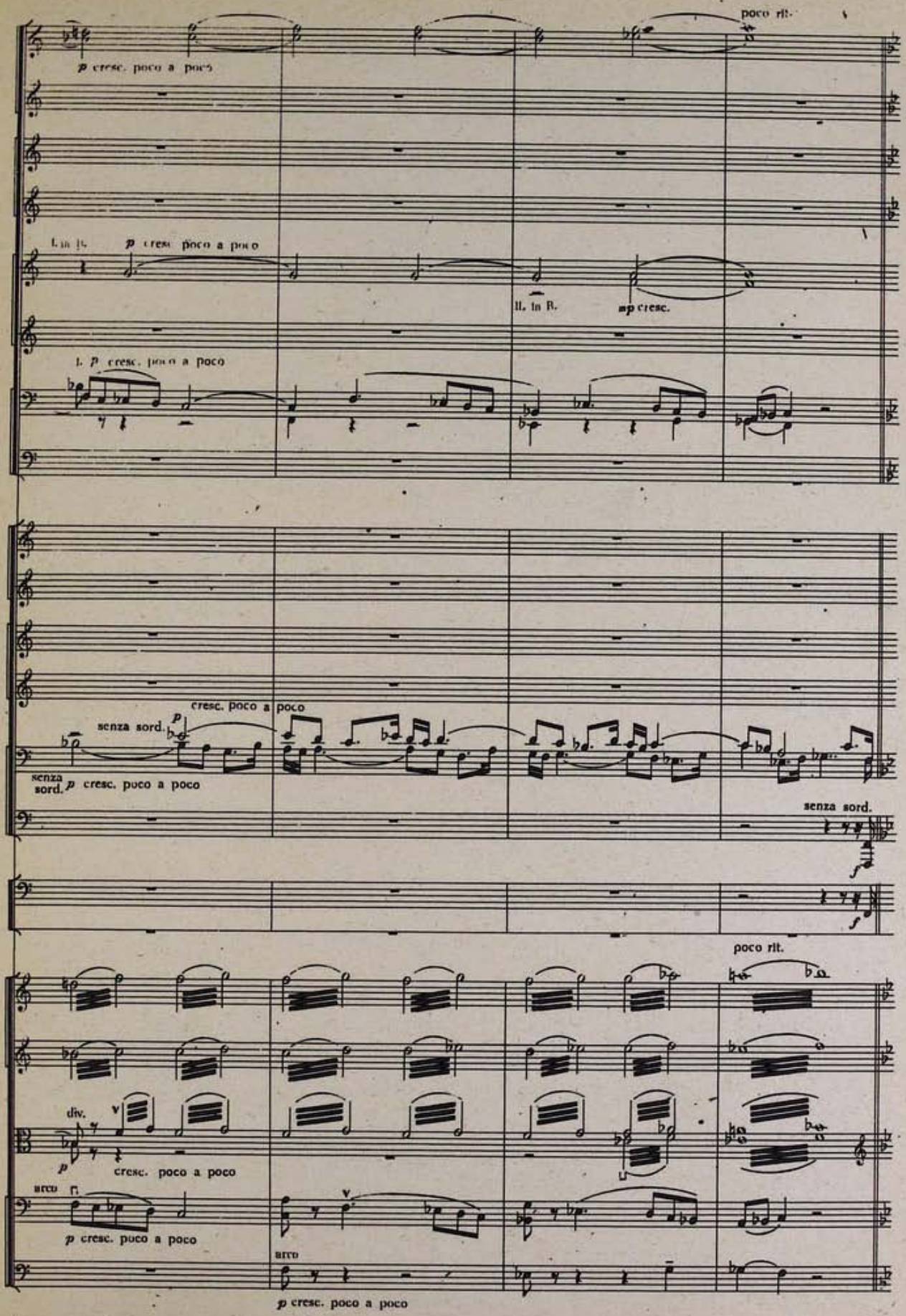
poco rit.
p cresc. poco a poco
I. in R.
p cresc. poco a poco
II. in R.
mp cresc.
I. p cresc. poco a poco
cresc. poco a poco
senza sord.
p
senza sord.
p cresc. poco a poco
senza sord.
f
f
poco rit.
div.
cresc. poco a poco
arco
p cresc. poco a poco
arco
p cresc. poco a poco

144 Poco meno mosso. Maestoso. ♩=50

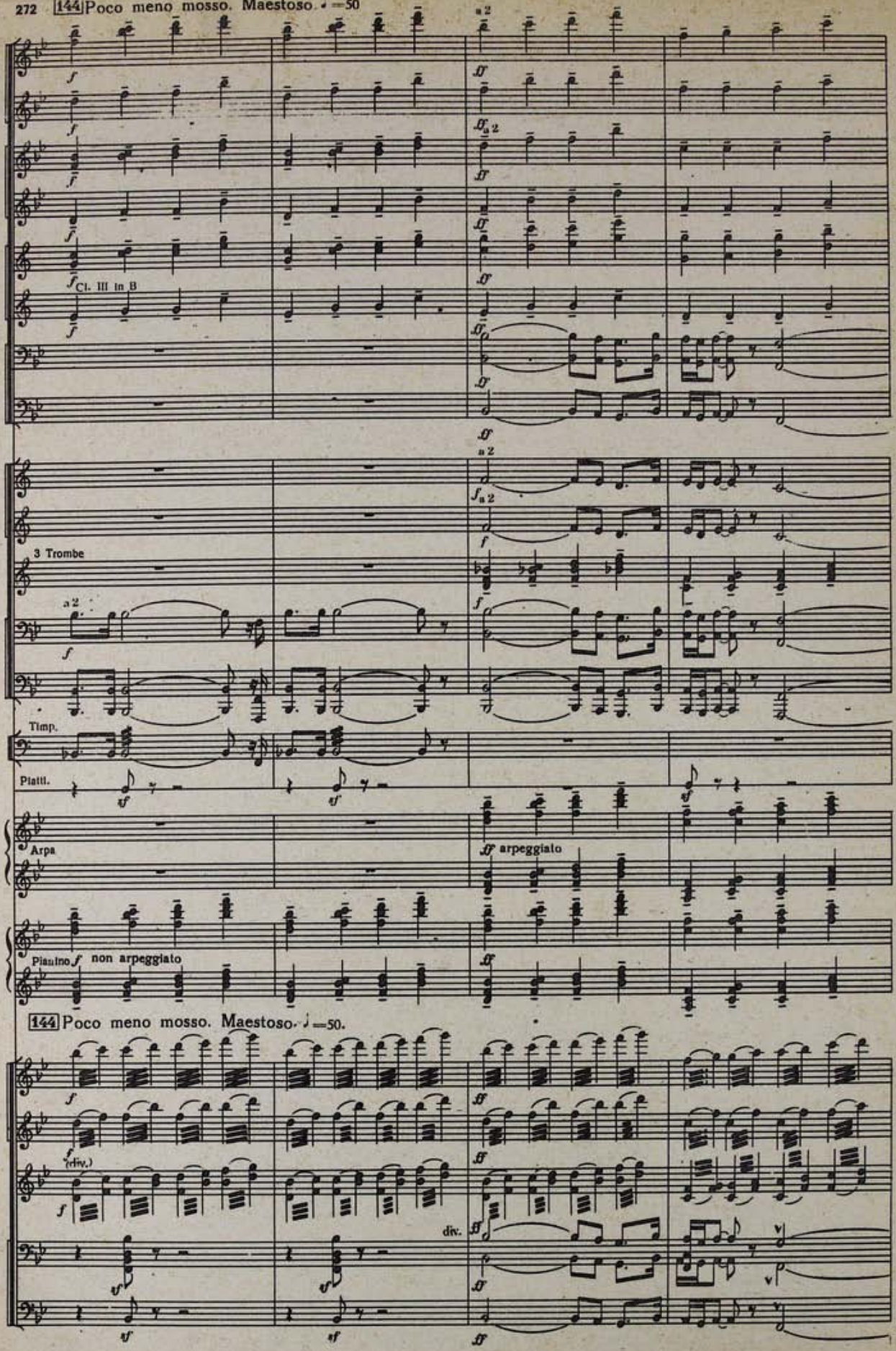

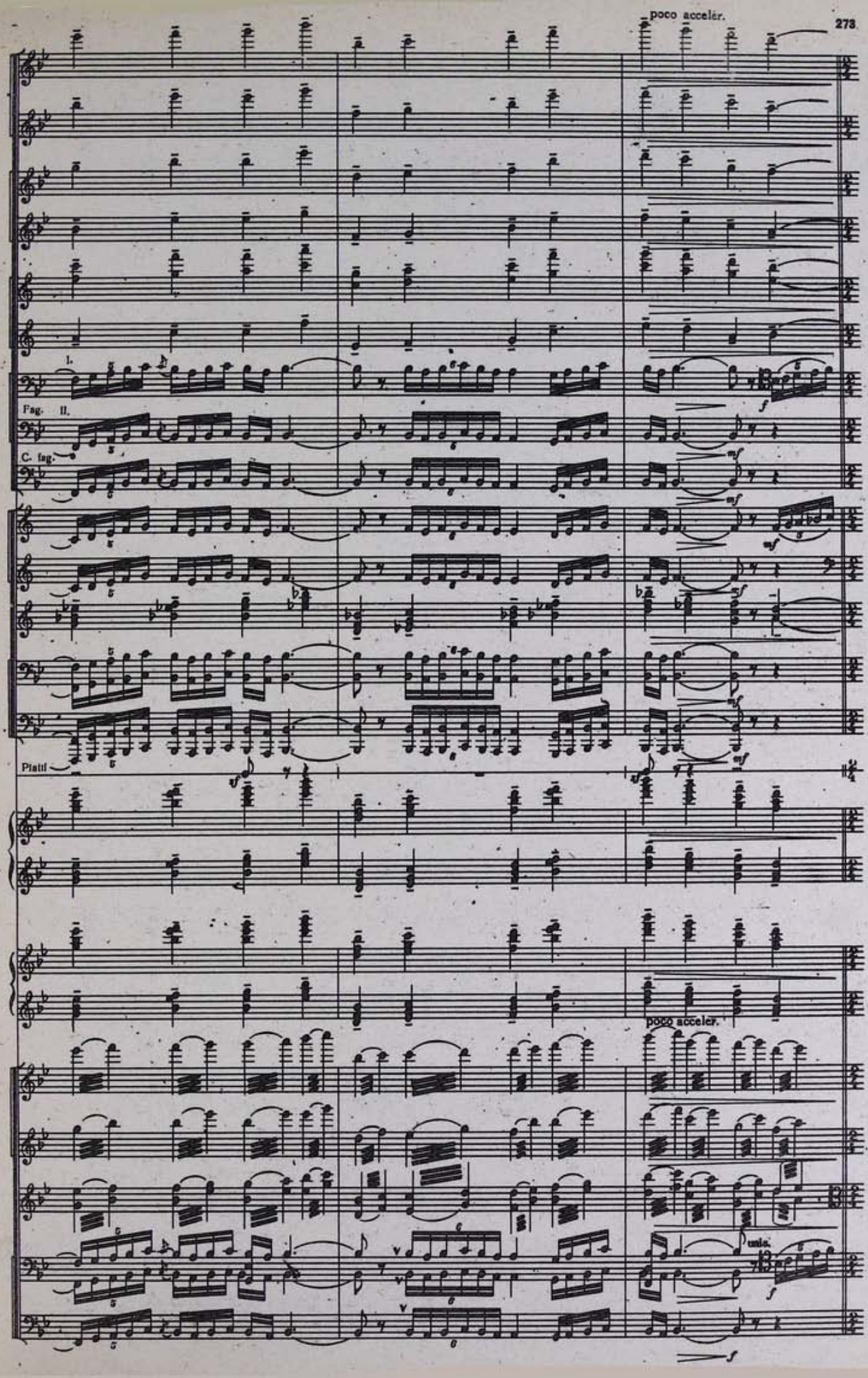
poco accelér.
I.
Fag. II.
C. fag.
Piatti
poco acceler.
uniss.

145 Andante maestoso. ♩ 60.

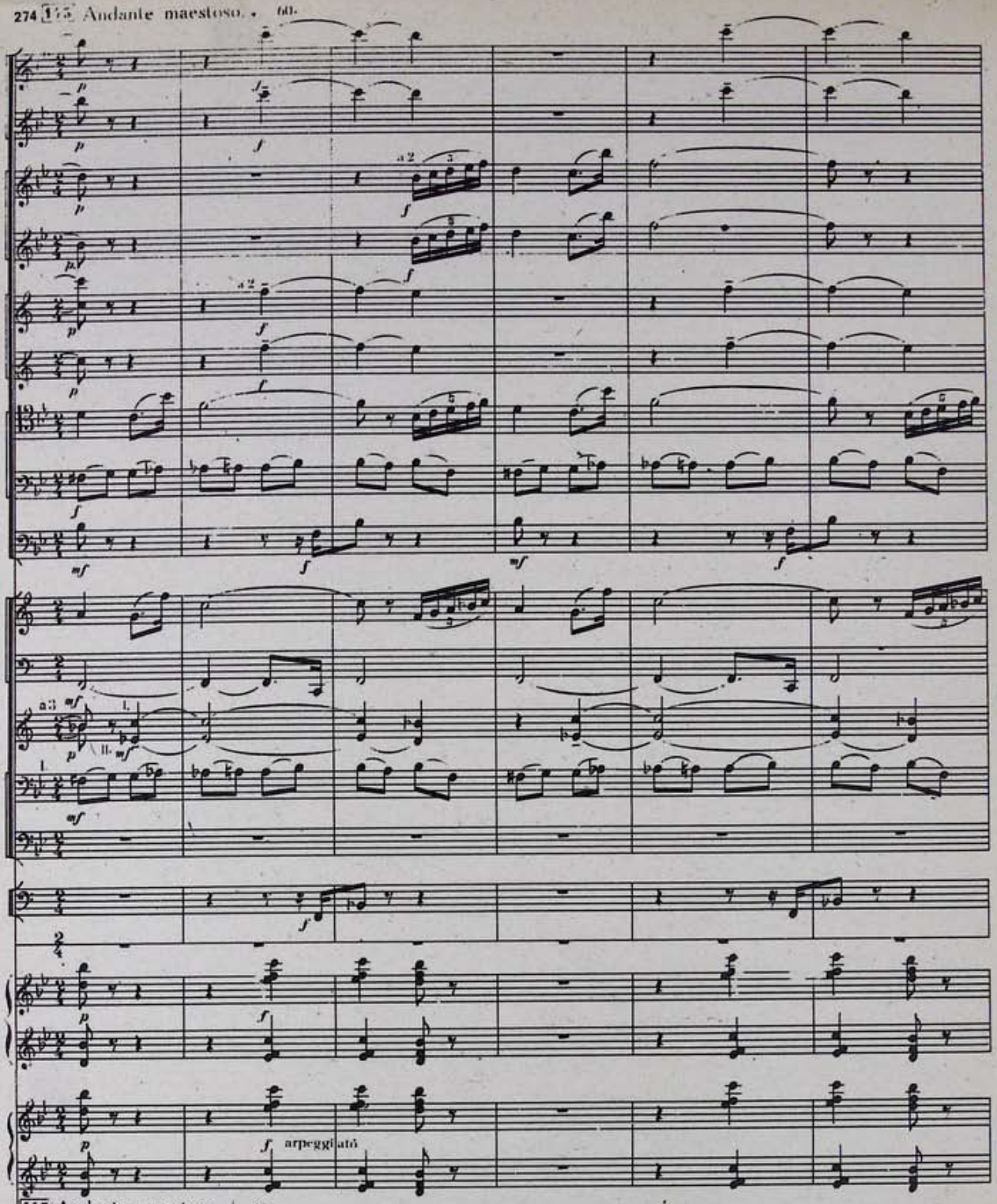

145 Andante maestoso. ♩ 60.

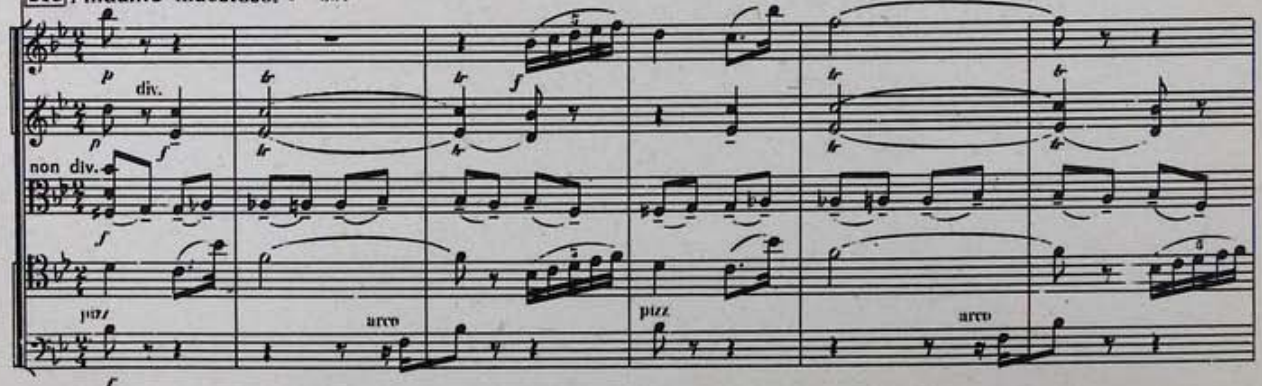

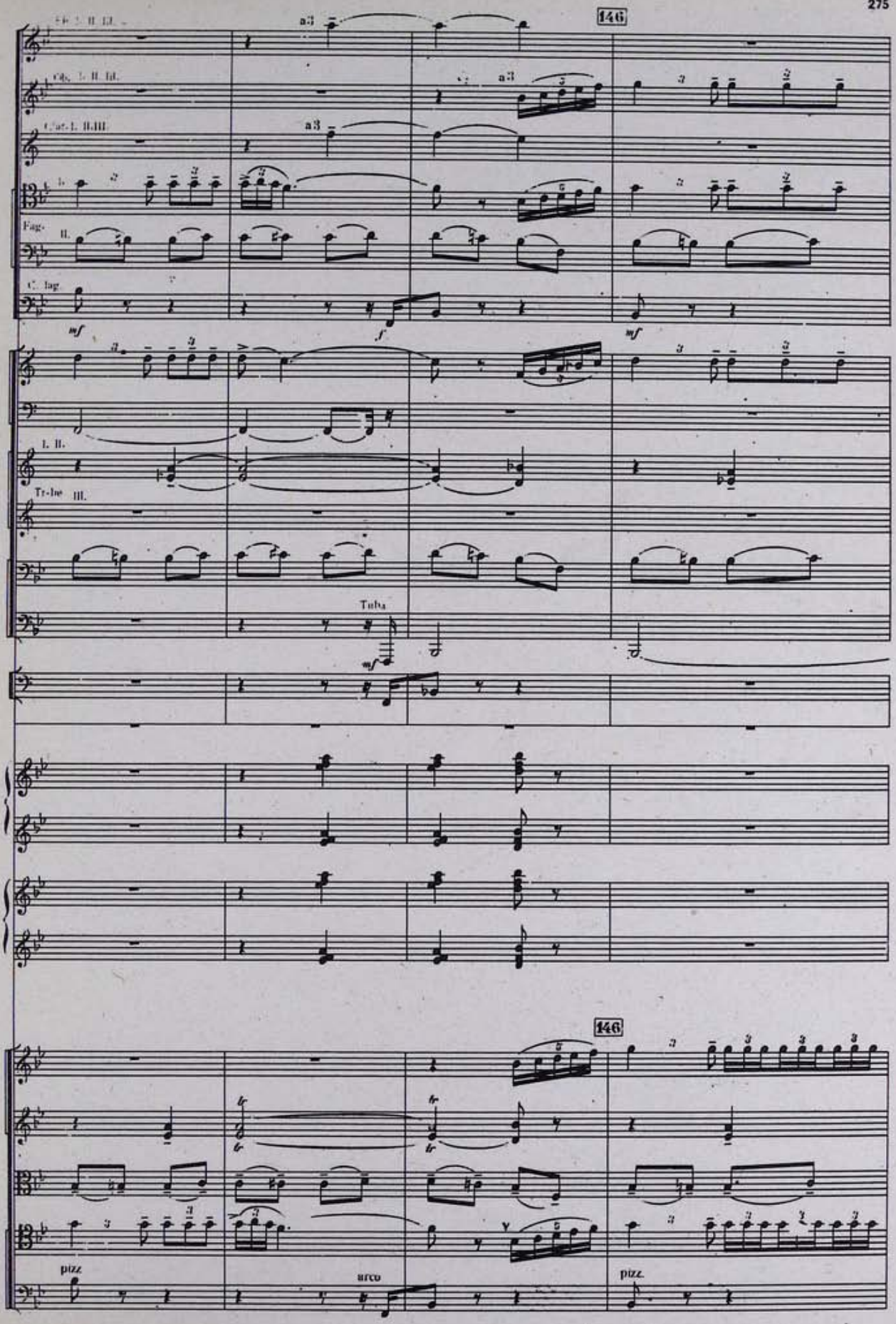
146
a3
Fag.
C. lag.
mf
f
I. II.
Tr-bne III.
Tuba
146
pizz
arco
pizz.

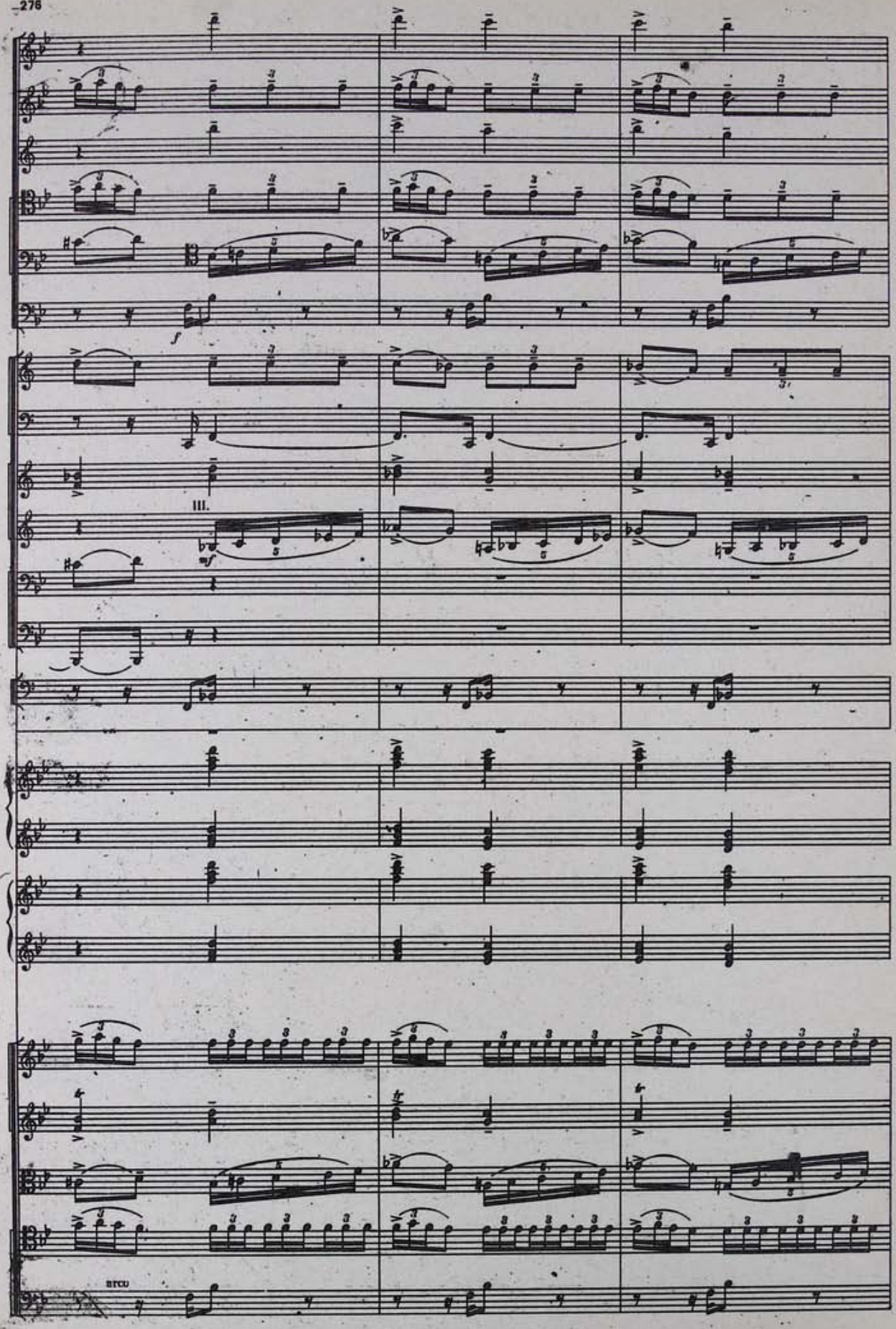
f
III.
mf
arco

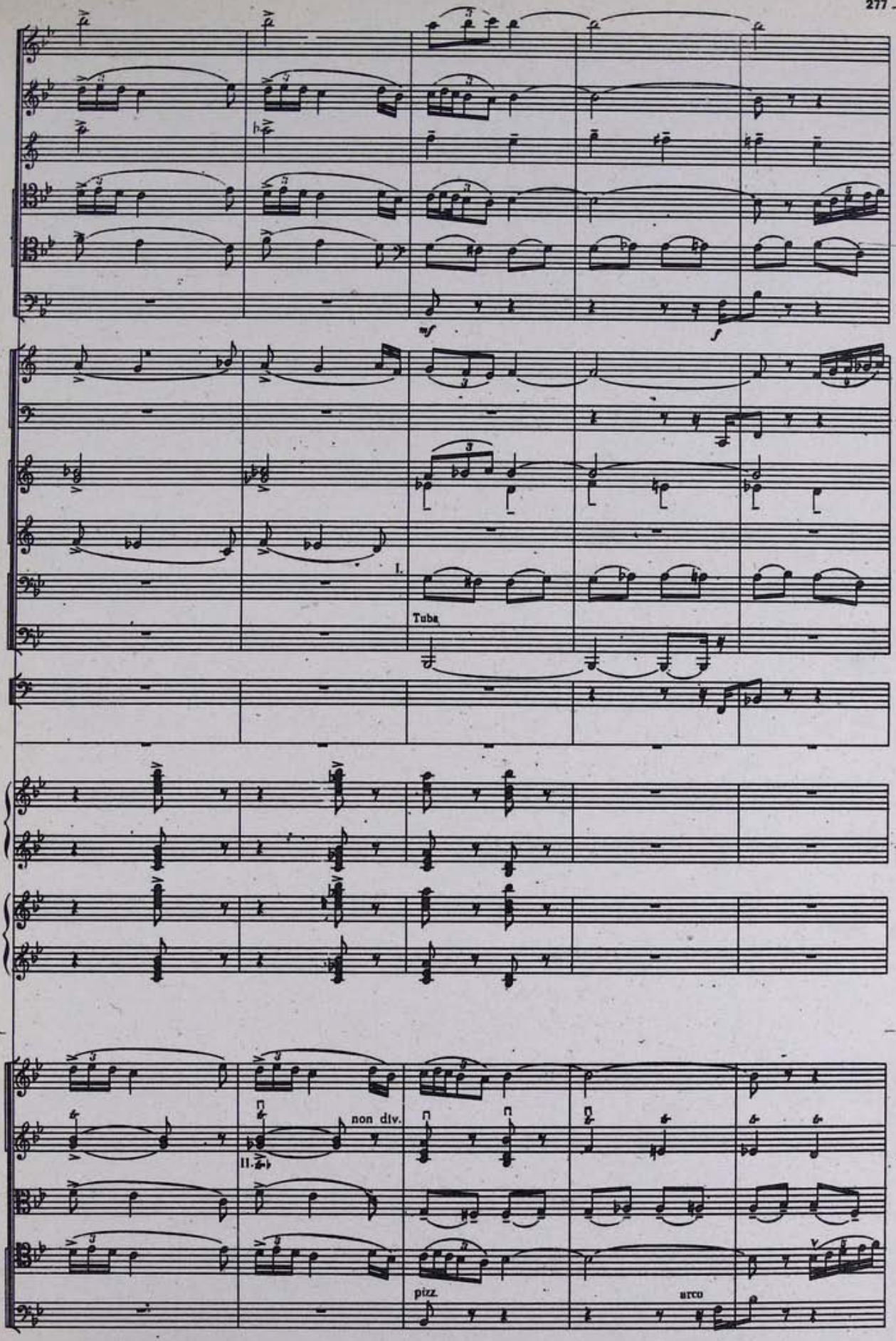
mf
f
I.
Tuba
non div.
II.
pizz.
arco

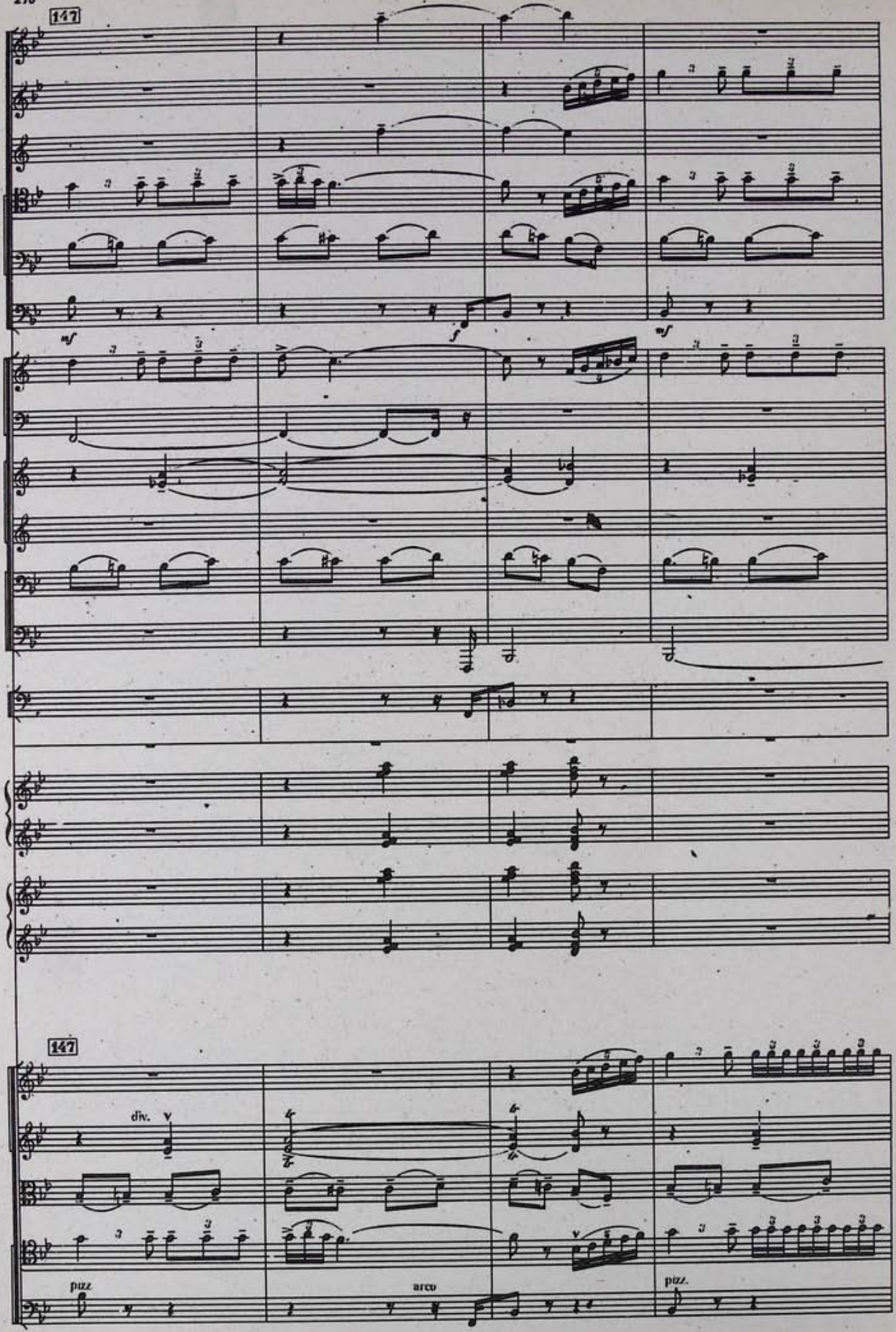
147
mf
f
mf
147
div.
pizz
arco
pizz.

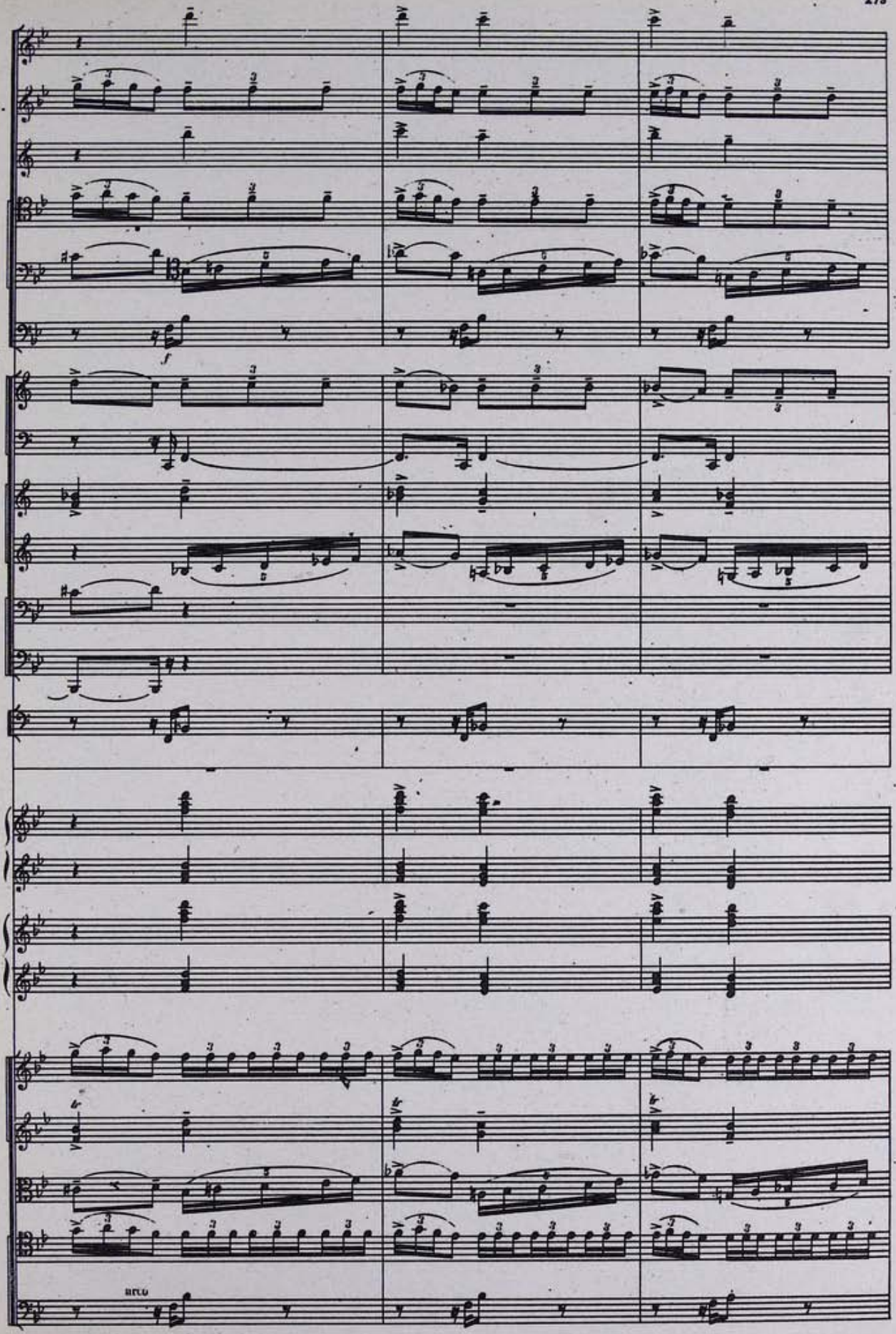

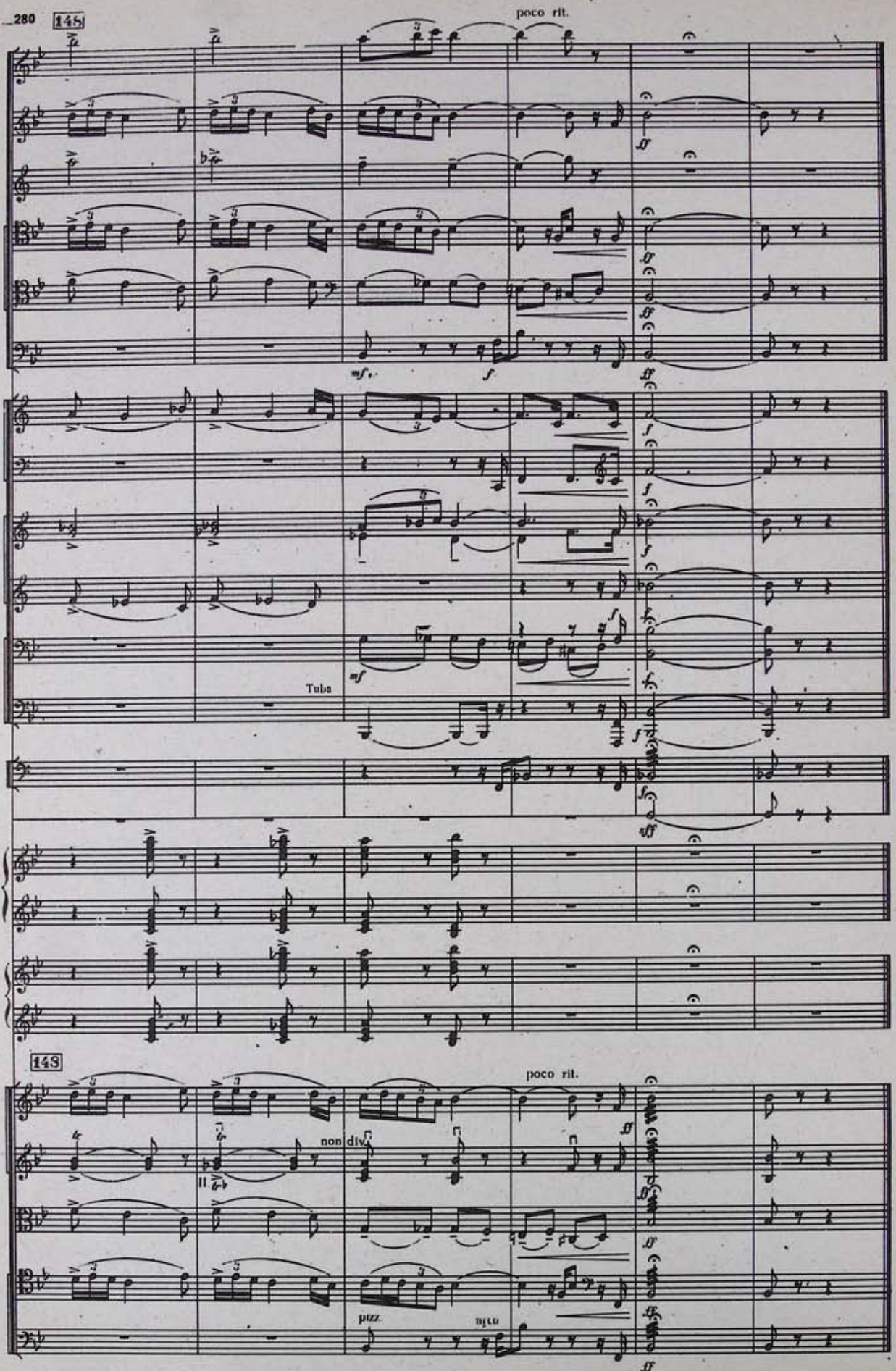
145
poco rit.
Tuba
143
poco rit.
non div.
pizz.
arco

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. ԱՌԱՋԻՆ ՍԵՈՒԻՏ «ԱԼՄԱՍՏ» ՕՊԵՐԱՅԻՑ

«ՊԱՐՍԻԿ ՇԱՀ ՆԱԴԻՐ ՈՒ ՀԱՑՈՑ ԻՇԽԱՆ ԹԱԹՈՒԼԸ»

«Ալմաստ» օպերայի առաջին սյուիտը բաղկացած է չորս մասից, որոնցից առաջին երկուսը ճանգիսանում են օպերայի առաջին գործողության ավարտված նվագախմբային էպիզոդները և արտացոլում են բշնամու բանակատեղի պատկերները, իսկ երրորդ և չորրորդ մասերը՝ երկրորդ գործողության էպիզոդները, որոնք վառ կերպով նկարագրում են պաշարված ամրոցի պատկերն ու ժողովրդի ցնծությունը իշխան Թաթուլի գլխավորած հայկական զորախմբի հաղթական վերադարձի կապակցությամբ:

Սյուիտի առաջին երկու մասերի ստեղծումը՝ «Պարսկական քայլերգ» և «Իրիկնամուտ», «Պարսիկների աղոթքը», սևագիր կլավիրում թվագրված է 1918 թվագրով: Երկու հաջորդող մասերը՝ «Գրոհ» երաժշտական պատկերը և «Թաթուլի հաղթական վերադարձը», ստեղծված են 1919—1920 թվականներին Սուդակում:

Ինչպես հեղինակի կողմից նշված է պարտիտուրայի ձեռագրում, առաջին սյուիտի գործիքավորումը սկսված է 1923 թվականի հուլիսի 1-ին Սուդակում:

Առաջին սյուիտի համերգային կատարումների ժամանակ Ա. Սպենդիարովը հանախ նրա մեջ, որպես երկրորդ մասի առաջին հատված, զետեղում էր նաև Նադիր շահի արիոզան մեներգչի (բաս) կատարմամբ՝ նվագախմբով, որին անընդմեջ հաջորդում էին «Իրիկնամուտը», «Պարսիկների աղոթքը»:

Առաջին սյուիտի բոլոր մասերում գործող անձանց և երգչախմբի վոկալ պարտիաները համերգային կատարման համար կոմպոզիտորի կողմից բաց են թողնված:

Առաջին սյուիտի անդրանիկ կատարումը տեղի է ունեցել Ցալթայում 1923 թվականի օգոստոսի 23-ին՝ յոթերորդ սիմֆոնիկ համերգում՝ հեղինակի դեկավարությամբ: Սակայն միայն 1923 թվականի դեկտեմբերի 5-ին, Պետրոգրադի պետական ակադեմիական ֆիլհարմոնիայի նվագախմբի յոթերորդ սիմֆոնիկ համերգում, և 1924 թվականի հունվարի 6-ին ու 13-ին Ա. Սպենդիարովի դեկավարությամբ՝ Մոսկվայի Մեծ թատրոնի նվագախմբի սիմֆոնիկ համերգներում ըստ արժանվույն գնահատվեց ու իր վրա ձրավիրեց մշակույթի ականավոր գործիչների ու երաժշտական լայն հասարակայնության ուշադրությունը:

«Պարսկական քայլերգի» հեղինակային վերջին խմբագրության պարտիտուրայի բնագիրը չի պահպանվել: Պարտիտուրան հրատարակվում է հեղինակային ձեռագրի պատճենից, ըստ որի քայլերգի պարտիտուրան հրատարակված է եղել 1932 թվականին Հայպետհրատի կողմից ու համեմատվել նվագախմբային ձայների հետ, որոնցով «Պարսկական քայլերգը» երևանում բազմիցս կատարվել է Ա. Սպենդիարովի դեկավարությամբ:

«Պարսկական քայլերգի» և «Թաթուլի հաղթական վերադարձի» հեղինակային բառամեծ փոխագրությունները դաշնամուրի համար առաջին անգամ տպագրված են հերկա հրատարակության IX հատորում (էջ 222—238):

2. ԵՐԿՐՈՐԴ ՍԵՈՒԻՏ «ԱԼՄԱՍՏ» ՕՊԵՐԱՅԻՑ

«ԽՆՋՈՒՅՔ ԹԱԹՈՒԼԻ ԳԱՏՎԻՆ»

Երկրորդ սյուիտը պարունակում է «Ալմաստ» օպերայի երրորդ գործողության ավարտված նվագախմբային չորս էպիզոդ: Երկրորդ սյուիտում զետեղված են՝ 1. «Խնջույք», «Մաղրածուի մուտքը», 2. «Աղջիկների պարը», 3. «Ցղամարդկանց պարը» և 4. «Ալմաստի պարը»:

Ինչպես երևում է օպերայի սևագիր կլավիրի ձեռագրից, երեք պարերը հորինված են 1920 թվականի ապրիլի 11-ից մինչև 1922 թվականի փետրվարի 18-ը, իսկ առաջին մասը, որ նախատես է հանդիսանում օպերայի երրորդ գործողության համար, թվագրված է 1923 թվականի հուլիսի 5-ին:

Երկրորդ սյուիտի գործիքավորման վրա Ա. Սպենդիարովը աշխատել է Սուդակում 1924 թվականի մայիսի 18-ից մինչև հուլիսի 1-ը:

Գարտիտուրայի պատճենում և մի շարք այլ ձոտային նյութերում երկրորդ սյուիտի որպես ընդհանուր խորագիր գրված է «Իիշերային խնջույք իշխան Թարուլի պալատում»:

Երկրորդ սյուիտի անդրանիկ կատարումը՝ Ա. Սպենդիարովի ղեկավարությամբ, տեղի է ունեցել Թրիլիսիում 1925 թվականի ապրիլի 27-ին: Մոսկվայի Միությունների տան սյունազարդ դահլիճում 1927 թվականի դեկտեմբերի 25-ի իր հեղինակային համերգում երկրորդ սյուիտը նույնպես արժանացավ երաժշտական հասարակայնության ամենաարձր գնահատականին:

Դաշնամուրի համար աղջիկների և տղամարդկանց պարը, Ա. Սպենդիարովի քառաձեռ փոխագրությամբ, առաջին անգամ տպագրված են հերիկ հրատարակության IX հատորում (էջ 250 և 256):

3. «ԴԱՎԱՃԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»

ՍԻՄՖՈՆԻԿ ՊԱՏԿԵՐ «ԱԼՄԱՍՏ» ՕՊԵՐԱՅԻՑ

«Դավաճանություն» սիմֆոնիկ պատկերը «Ալմաստ» օպերայի երրորդ գործողության եզրափակիչ տեսարանն է:

Օպերայի սևագիր կլավիրում երրորդ գործողության ավարտման ժամանակը, ներառյալ նաև «Դավաճանություն» եզրափակիչ տեսարանը, հեղինակի կողմից թվագրված են 1922 թվականի փետրվարի 18-ին:

Սիմֆոնիկ պատկերի գործիքավորման վրա Ա. Սպենդիարովը աշխատել է 1924 թվականի հուլիսի 7-ից մինչև օգոստոսի 10-ը Սուդակում:

Համերգային կատարման համար «Դավաճանություն» սիմֆոնիկ պատկերում հեղինակի կողմից բաց են թողնված մեներգիչների ու երգչախմբի ռեպլիկները:

Սիմֆոնիկ պատկերի սկզբի տակտային չափը սևագիր կլավիրում Ա. Սպենդիարովի կողմից նշված է ոչ թե չորս քառորդ, ինչպես պարտիտուրայում է, այլ երկու երկրորդ, որն ավելի է համապատասխանում հայկական ժողովրդական «Կողպա յայլի» պարերգի բնույթին: Այս պարերգը կոմպոզիտորն օգտագործել է պատկերի առաջին հատվածում: Ռիթմիկ տեսակետից վերափոխված այս պարերգը կոմպոզիտորը նշել է որպես «Հարբած զինվորների պար»:

Մեջ բերենք «Դավաճանություն» սիմֆոնիկ պատկերի առանձին հատվածներին վերաբերող հեղինակային դիտողությունները.

110 թիվ — «Լճացը, կիսաս բողնելով պարը, գիտակցությունը կորցրած, ընկնում են հատակին: Մյուսները խճճված քայլերով, երերալով փորձում են մոտենալ սեղանին: Մի քանի զինվորներ պարն ավարտելուց հետո էլ դեռ շարունակում են անիմաստ դոփել տեղում և ապա թավալվել իրար վրա»:

112 թիվ — «Մոմերը մինչև վերջ վառվելով, հանգչում են: Միայն մի կանթեղ է դեռ վառվում սեղանի վրա: Ալմաստը վերցնում է այդ կանթեղն ու մոտենում քնած Թարուլի դեմքին: Մի պահ ուշադրությամբ զննում է նրան, ականջ դնում շնչառությանը: Ապա վազում է դեպի պատուհանը ու գիշերվա խավարի մեջ մի քանի անգամ շարժում կանթեղը: Նա քաշվելով, օրորվելով հեռվում է պատին և, ուժասպառված, կանթեղը վայր է գցում հատակին: Բոցը հանգչում է»:

113 թիվ — «Բեմի վրա անթափանց խավար»:

114 թիվ — «Թարուլի անուրջները»:

130 թիվ — «Խառնակիվ: Թարուլի ու նրա սխրակիցների սպանությունը: Լուսարաց»:

Ա. Սպենդիարովի կենդանության օրոք «Դավաճանություն» սիմֆոնիկ պատկերը չի կատարվել:

ОБЩИЕ ПРИМЕЧАНИЯ

ПЕРВАЯ СЮИТА ИЗ ОПЕРЫ "АЛМАСТ"

„ШАХ ПЕРСИИ НАДИР И АРМЯНСКИЙ ВОЖДЬ ТАТУЛ"

Первая сюита из оперы „Алмаст" состоит из четырех частей, из которых первые две являются законченными оркестровыми эпизодами первого акта оперы и отражают картины вражеского стана, а третья и четвертая части — эпизодами второго акта, ярко рисующими картину в осажденной крепости и народное ликование по поводу победоносного возвращения армянской дружины во главе с князем Татулом.

Сочинение первых двух частей сюиты: „Персидский марш" и „Наступление вечера. Молитва персов" в черновом клавире датировано 1918 годом. Две же последующие части: музыкальная картина „Атака" и „Победоносное возвращение Татула" сочинены в 1919—1920 годах в Судаке.

Как помечено автором в рукописи партитуры, оркестровка первой сюиты начата 7 июля и закончена 1 августа 1923 года в Судаке.

При исполнении первой сюиты в концертах А. Спендиаров нередко включал в нее в качестве первого раздела второй части также Ариозо шаха Надира в исполнении солиста (бас) с оркестром, после чего без перерыва следовали „Наступление вечера. Молитва персов".

Во всех частях первой сюиты вокальные партии действующих лиц и хора для концертного исполнения композитором пропущены.

Первое исполнение первой сюиты состоялось в Ялте 23 августа 1923 года в седьмом симфоническом концерте под управлением автора. Однако исполнение ее 5 декабря 1923 года в седьмом симфоническом концерте оркестра Петроградской государственной академической филармонии, а затем 6 и 13 января 1924 года в симфонических концертах оркестра Большого театра в Москве под управлением А. Спендиарова было по достоинству оценено и обратило на себя внимание виднейших деятелей культуры и широкой музыкальной общественности.

Подлинник партитуры последней авторской редакции „Персидского марша" не сохранился. Партитура публикуется с копии авторской рукописи, по которой партитура марша была издана Армгизом в 1932 году и сверена с оркестровыми голосами, по которым „Персидский марш" неоднократно исполнялся в Ереване под управлением А. Спендиарова.

Переложения автора для фортепьяно в четыре руки „Пердсидского марша" и „Победоносного возвращения Татула" напечатаны впервые в IX томе настоящего издания (стр. 222 и 238).

ВТОРАЯ СЮИТА ИЗ ОПЕРЫ „АЛМАСТ"

„ПИР В ЧЕСТЬ ТАТУЛА"

Вторая сюита содержит четыре законченных оркестровых эпизода третьего акта оперы „Алмаст". Во вторую сюиту вошли: 1. „Застольное весёлье. Выход шута", 2. Пляска девушек, 3. Пляска мужчин, 4. Пляска Алмаст.

Как видно по записи чернового клавира оперы, три пляски сочинены в период с 11 апреля 1920 года по 18 февраля 1922 года, а первая часть, являющаяся вступлением к третьему акту оперы, датирована 5 июня 1923 года.

Над инструментовкой второй сюиты А. Спендиаров работал в Судаке с 18 мая по 1 июля 1924 года.

В копии партитуры и в ряде других нотных материалов вторая сюита озаглавлена: „Ночной пир во дворце князя Татула".

Первое исполнение второй сюиты состоялось в Тбилиси 27 апреля 1925 года под управлением А. Спендиарова. Исполненная им в авторском концерте 25 декабря 1927 года в Москве, в Колонном зале Дома Союзов, вторая сюита также получила весьма высокую оценку музыкальной общественности.

Пляска девушек и Пляска мужчин в переложении А. Спендиарова для фортепьяно в четыре руки впервые напечатаны в IX томе настоящего издания (стр. 250 и 256).

„ИЗМЕНА"

СИМФОНИЧЕСКАЯ КАРТИНА ИЗ ОПЕРЫ „АЛМАСТ"

Симфоническая картина „Измена" является финальной сценой третьего акта оперы „Алмаст".

По записи чернового клавира оперы время завершения сочинения третьего акта, включая также финальную сцену „Измена", автором датировано 18 февраля 1922 года.

Над инструментовкой симфонической картины А. Спендиаров работал с 7 июля по 10 августа 1924 года также в Судаке.

Для концертного исполнения в симфонической картине „Измена" вокальные реплики солистов и хора автором пропущены.

В черновом клавире тактовый размер начала симфонической картины указан А. Спендиаровым не четыре четверти, как в партитуре, а две вторых, что более соответствует характеру армянской народной танцевальной песни „Кохба яйли" (Кохбский круговой танец), использованной композитором в первом разделе картины. Ритмически преобразованная плясовая эта отмечена композитором как „Пляска пьяных воинов".

Приводим авторские ремарки к отдельным эпизодам симфонической картины „Измена".

К цифре 110: „Некоторые, не закончив пляски, в беспамятстве падают на пол. Другие заплетающимися шагами, шатаясь, бредут к столу. Несколько воинов по окончании плясовой продолжают бессмысленно топтаться на месте и потом валятся друг на друга".

К цифре 112: „Свечи, догорев, гаснут. Только один светильник еще горит на столе. Алмаст берет этот светильник и подносит его к лицу спящего Татула. Мгновение всматривается, прислушивается к его дыханию. Затем подбегает к окну и несколько раз потрясает светильником в ночной тьме. Отшатываясь, качаясь, прислоняется к стене и в изнеможении роняет светильник на пол. Пламя гаснет".

К цифре 113: „На сцене полная тьма".

К цифре 114: „Грезы Татула".

К цифре 130: „Персы врываются в зал".

К цифре 132: „Свалка. Умерщвление Татула и его сподвижников. Рассвет".

При жизни А. Спендиарова симфоническая картина „Измена" не исполнялась.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌԱՋԱԲԱՆ ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԻ 13

ԱՌԱՋԻՆ ՍՅՈՒԻՏ «ԱԼՄԱՍՏ» ՕՊԵՐԱՅԻՑ

«ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀ ՆԱԴԻՐՆ ՈՒ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆ ԹԱԹՈՒԼԸ»

1. *Պարսկական քայլերգ* 17
2. *Իրիկնամուտ։ Պարսիկների աղոթքը* 40
3. *Գրոհ* 49
4. *Թաթուլի հաղթական վերադարձը* 73

ԵՐԿՐՈՐԴ ՍՅՈՒԻՏ «ԱԼՄԱՍՏ» ՕՊԵՐԱՅԻՑ

«ԽՆՋՈՒՅՔ ԹԱԹՈՒԼԻ ՊԱՏՎԻՆ»

1. *Խնջույք։ Ծաղրածուի մուտքը* 93
2. *Աղջիկների պարը* 118
3. *Տղամարդկանց պարը* 128
4. *Ալմաստի պարը* 143

«ԴԱՎԱՃԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» (ՍԻՄՖՈՆԻԿ ՊԱՏԿԵՐ «ԱԼՄԱՍՏ» ՕՊԵՐԱՅԻՑ) 209

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 281

СОДЕРЖАНИЕ

ПРЕДИСЛОВИЕ К ВОСЬМОМУ ТОМУ 13

ПЕРВАЯ СЮИТА ИЗ ОПЕРЫ „АЛМАСТ"

„ШАХ ПЕРСИИ НАДИР И АРМЯНСКИЙ ВОЖДЬ ТАТУЛ"

Персидский марш 17
Наступление вечера. Молитва персов 40
Атака 49
Победоносное возвращение Татула 73

ВТОРАЯ СЮИТА ИЗ ОПЕРЫ „АЛМАСТ"

„ПИР В ЧЕСТЬ ТАТУЛА"

Застольное веселье. Выход шута 93
Пляска девушек 118
Пляска мужчин 128
Пляска Алмаст 143

„ИЗМЕНА" (СИМФОНИЧЕСКАЯ КАРТИНА ИЗ ОПЕРЫ „АЛМАСТ") 209

ОБЩИЕ ПРИМЕЧАНИЯ 251

Библиотека Института Музыки

Հրատ. խմբագիր՝ Լ. ԱՍՏՎԱԾԱՏՐՅԱՆ
Գեղ. խմբագիր՝ Օ. ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Տեխ. խմբագիր՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՎՖ 09130 Պատվեր 1372 Տիրաժ 1000

Հանձնված է արտադրության 29 VI 1963 թ.։ Ստորագրված է տպագրության 10 X 1964 թ.։
Թուղթ՝ $70 \times 108^1/_{16}$ տպագր. 36,0 մամ. =49,32 պայմ. մամ., հրատ. 33,2 մամ.։ Գինը՝ 1 ռ. 47 կ.։

Հայկ. ՍՍՌ Մինիստրների սովետի մամուլի պետական կոմիտեի պոլիգրաֆարդյունաբերության գլխավոր վարչության Պոլիգրաֆկոմբինատ, Երևան, Տերյան 91։